

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 04 20 11 .005 0

کتابچی آراکل
باب عالی چاده سندھ
نومرو ۴۶

DR
414
R5
v.1

Rif'at, Ahmed
Lugāt-i tarīhiye va
cugrāfiye

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

لُغَاتُ تَرْجُمَةِ وَفَتْحِ

Lugāt - tərjūmeh wa fath

وقوعات مشهوره و غریبه نك کیفیات مهمه سنی و برر صورته کسب اشتہار
ایدن ذوات واقوام و بلدانك احوال نارخیہ سنی و مؤلفات و مخترعات ایله
اثار سائر نك اصحاب و مواقع و ازمانی جامعدر

حروف هجا ترتیبی اوزره

جلد

۱

اشبو برنجی جلد ۱ حرفه مخصوص صدر

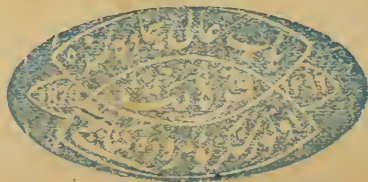
مرتب و صاحب امتیازی دیوان محاسبات اعضاسندن
احمد رفعت افندی

معارف نظارت جلیله سنك رخصتیه

استه نبول

باب عالی جوارنده ابوالسعود جاده سندھ ۷۲ نومرولی
(محمود) بکک مطبعه سندھ طابع اولندی

۱۲۹۹

مقدمه

973594

DR
414
R5
V.1

بدیع الدهور والاخوان تقدست ذاته عن الشیه و النقصان حضرتلینہ
جد بی بیان و علت غائیہ خلقت جہان اولان نبی آخر الزمان حضرتلینہ
صلاة فراوان تقدیمندن و نجبہ امالی ترقی معارفه مصروف اولان پادشاهمز
غازی سلطان (عبد الحمید) خان ثانی افندمز حضرتلینک توافر عمر و اقبال
و تزیاد شوکت و اجلال تاجداریلری ادعیہ مفروضه سنی ادا و و تمیمن صکره
اشبو (لغات تاریخیه و جغرافیہ نی) مع العجز ترتیبہ باشلایوب اشبو بیک ایکوز
طقسان طقوز سنہ ہجریہ سی او آخرندہ اکمالہ موفق اولدم بوندہ زمان آدم
علیہ السلامدن شمعیہ قدر جریان ایدن و قوعات مشهوره و غریبہ نک کیفیات
مہمہ سی و برر صورتلہ کسب اشہار ایدن ذوات واقوام و بلدانک احوال
تاریخیه سی و بعض آثارک اصحاب و مواقع و ازمانی حروف ہجا ترتیبی اوزرہ
منہرج اولدیغندن مراجعت پیورہ جق ذوات کرامک نمون اولہ جقلرینی
و تصادف ایدہ جکلری خطا و نقصانمزی تصحیح و اکمالہ ہمت پیورہ جقلرینی
امید ایددم.

(اخطار)

اشبو لغات تاریخیه و جغرافیہ ہر کلمہ نک ابتدای حروف اربعہ سی اوزرینہ
ترتیب اولنوب ماعداسیلہ ایکی کلمہ ارہ سندہ اولان الف لامل ترتیبہ ادخال
اولنماشدر و ابتدای خلقت آدم علیہ السلامدن میلاد عیسی علیہ السلامہ
دکین پکن مدت و قوعات یچون تاریخ خلقت و میلاددن ہجرت نبویہ علیہ
اکل التحیہ دکن پکن مدت و قوعات یچون تاریخ میلاد و اندن صکرہ سیچون
ہم تاریخ میلاد و ہم تاریخ ہجرت کوسترلش و تاریخ خلقتہ (خ) و تاریخ
میلادہ (م) و تاریخ ہجرتہ (ہ) اشارتلی رقیم اولنمشد.

ومنہ الہادیہ و التوفیق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حرف الف

ائمه — دین مبینی اقامه ایله خلیفه رسول الله و امام المسلمین عنوانه
 نائل اولان جناب (ابوبکر الصدیق) و (عمر الفاروق) و (عثمان ذی النورین)
 و (علی المرتضی) رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنه چار یارکزین
 و خلفاء راشدین دیدکاری کبی ائمه اربعه دخی دیرلر.
 امامتی جناب علی المرتضی و اولاد کرامنه منحصر طوتانلردن (اثنی عشریه)
 ذیلان فرقه اصحابی (امام علی) و مخدوم عالیبری (حسن و حسین)
 و (زین العابدین علی بن حسین) و (محمد الباقر بن زین العابدین) و (جعفر
 الصادق بن محمد الباقر) و (موسی کاظم بن جعفر الصادق) و (علی الرضا
 بن موسی کاظم) و (محمد الجواد بن علی الرضا) و (علی الهادی بن محمد
 الجواد) و حسن العسکری بن علی الهادی) و (محمد مهدی بن حسن
 العسکری) رضوان الله علیهم اجمعین حضراتنه (ائمه اثنی عشر) دیوب
 بونلردن ایلر و سنه کتزلر. و (اسماعیلیه) ذیلان فرقه اصحابی جعفر الصادق
 حضرتلرینه قدر اثنی عشریه ایله برابر کیدوب اندن صکره امام موسی
 کاظم حضرتلرینک برینه بیوک برادرلی (اسماعیل) و اندن صکره (محمد
 المکتوم بن اسماعیل) و اندن صکره (جعفر المصدق بن محمد المکتوم) و اندن
 صکره (محمد الحلیب بن جعفر المصدق) و اندن صکره (عبید الله المهدی بن

محمد الحبيب) حضراتنی امام طانورلر. و (رزامیه) فرقه سی دخی امامت جناب علی المرتضادن اوغلی (محمد الحنفیه) یه واندن اوغلی (ابی هاشم) ه واندن وصیت ایله (علی بن عبدالله بن عباس) ه واندن (محمد بن علی) یه واندن ینه وصیت ایله اوغلی (ابراهیم) ه انتقال ایتدی دیرلر. اشبو ابراهیم خلفای عباسیه تک برنجیسی اولان (سفاح) ک قرنداشیدر ابامسلم خراسانی خلقی ابتدا بوکایعت ایتدیرمشیدی. اعتقاد کلمه سنده اسماعیلیه ورزامیه فرقه لرینه وسائرلر ینک اسملرینه دخی مراجعت بیوریله.

مجتهد فی الدین اولان امام (ابوحنیفه) و (محمد الشافعی) و (مالک بن انس) و (احمد بن حنبل) حضراته دخی (ائمه اربعه) دیرلر.

§

﴿آئورت﴾ — لازیت حکمدارلرندن یعنی ملوک بطالسه مصریه دن برذاتک اسمدر بونک کندو قزیله ازدواجندن حاصل اولان اوغلی (فیلوپاتور) (۵۳۷۲ خ) تاریخنده یعنی میلادک اکیوز یکریمی ایکی سنه مقدمنده باباسنی بغیر حق اعدام ایدرک تختنه اوتوردقندن صکره سلطنتنی تأمین ایچون والده سنی وتزوج ایتدیکی قز قرنداشینی دخی اعدام وزیر جایه سنده یشایان یهودیلری فوق الغایه ازعاج ایلدیکندن ظالم وغدار نامنی الدی وعاقبت کندو سیده ایتدیکنی بولدی.

§

﴿آؤل﴾ — اسکی یونانیلرک روز کار آلهی اعتقاد ایتدکلری شخص موهومک اسمدر. جاهیر یونانیسه دن (ایتاکی) حکمداری (اولیس) بونک بر بیوک خشنودیتنی قزانوب ترووا محاربه سندن عودت ایدرکن هدیه اوله رق بر قاچ طلوم روز کارینی آلدیغی و دکزه آچلدقندن صکره سفینه ده بولنانلر بیلیله رک طلوملری آچدقلری کبی بر فورتنه چیقوب اولیسک سفینه سندن ماعداسنی غرق ایتدیکی خرافات یونانیه دندر.

§

﴿آییون﴾ — سیروز نهر ینک بحره منصب اولدیغی محل جوارنده

اسکی برشهرک اسمیدر میلاددن مقدم آتله لورله محاربه ایدن برعجم قوماندانک
بوشهرده مغلوب اولوب دشمنه تسلیم اولماق ایچون اولاد و عیال و مال
و منالیه کندوسنی آتشده احراق و محاربانمی عالمده ابقا ایلدیکی توارینخده
مقیددر.

§

﴿آب﴾ — لسان عبرانی و سریانیده ماه اغستوسدر لکن عبرانیلر
و سریانیلر ابتدای سنه بی (تسری) یعنی تشرین اول اعتبار ایتدکلرندن انلره
کوره اغستوس یاخود (آب قریه) اون برنجی و تاریخ شمسی فرنگی حسابجه
ابتدای سنه کانون ثانی اولدیغندن سکرنجی و تاریخ رومی حسابجه یعنی
اسکی رومالیرجه مارتدن اعتباراً التنجی آی صایلور. (اغستوس)
کله سنه دخی نظر بیوریه.

نصاری اقایم ثلثه دن اقنوم اوله (آب) دیرلر مرادلری پدرمعنسانه اولان
ابد و همزه نک مدی لغت سریانییه اتباعاً سائر پدرلردن تمیز ایچوندور.
(آب حیاة) بعض اقواله کوره حضر والیاس علیهما السلامک ظلما تنده
ایچوب الیوم القیام برحیات اولدقلری صودر واصطلاحات صوفیه ده
حضر بسط قلبدن کنایه اولدیغی کبی آب حیاة دخی علم لدن معناسنه
برمثالدر (آب حیوان) و (آب حضر) دخی دینور و بعضاً عشق آلهیدن
دخی کنایه اولور.

ابن بطوطه قولجه چینده (سیر) نامیله معروف اولان بر نه ره (آب حیاة)
دخی دیرلر ایش و بونهرک منبعی خان بالق شهری جوارنده کی میون طاغری
و بحره منصب اولدیغی محل زیتون قصبه سی ایش.

(آب زلال) ایرانده شستر قصبه سی جوارنده بر نه در و صوبی غایت
خفیف و لطیف و صغوق اولدیغیچون بونامی المشر یونانیلر بونهره مقدما
(اولیوس) دیرلر ایدی.

(آب روان) یاخور چشمه روان طبرستانده برطاغدن نبعان ایدن صودر
بعض ایرانیلرک اعتقادینه کوره برآدم بوصویک منبعنه سسلنور ایشه درحال
کسیلور و اوآدم اورادن کتمدکجه آقاز ایش.

(آب خورشید) اسکی شمس پرست علماسی لسانجھ حیاۃ دیمکدر زیر
بونلر تجلی روحی فیض شمدن عبارت زعم ایدرلر ایدی.

§

﴿آباء﴾ — حکما عناصره امهات دیدکری کبی افلاک وانجمه دخی
(آباء) دیرلر و بو تسمیه ایله علویات و سفلیاتک علیت و معلولیت طریقیله
یکدیگرینه ارتباطی مسئله سنه قوت و یرمک استرلر واقعا متکلمین دخی اشبو
ارتباطی انکار ایتزلر لکن تعلیله ده قائل اولزلر.

سیارات سبعه یی ارباب و مدبرات عالم اعتقاد ایدن یاخود مدبرات عالم
دیدکری روحانلرک واسطه تدبیر و تأثیری ظن ایلان ارباب عزایم و خواص
دخی سیارات مذکوره یه (آباء) و عناصره امهات دیرلر.

نصاری حواریونه یتشمس اولان و دین (عیسی) علیه السلامی مباحثه
و مکاتبه ایله نشر ایدن رسولره و ایکنجی عصر میلادین اون اوچنجی عصر
میلادی یه قدر کلیسانک رأی اوزره عامل و خادم اولان یوک پاپاسلره (آباء)
تعبیر ایدرلر.

§

﴿آباد﴾ — خرابک ضدی معمور معناسنه در انک ایچون هندستانک
بعض شهرلرینه (الله آباد) (احد آباد) (جلال آباد) تسمیه اولندی مکّه
مکرمه یه دخی (آباد) دیانلر واردر.

در سعادتده کی کاغذخانه مسیره سنه سعد آباد تسمیه سی صحیح دکلدر صحیحی
(سعید آباد) در زیر کاغذخانه یی و چاغلانلری صدر اسبق سعید پاشا
(۱۷۴۰ م و ۱۱۵۳ هـ) تاریخنده فرانسه ده کوردیکی (ورسای) چاغلانلرینه
تقلیداً یایدیرمش وانک نامنه نسبتله شهرت بولمش ایدی.

§

﴿آبار﴾ — آوار کله سنه نظر بیوریه.

§

﴿آبازه﴾ — یاخود (آبازیا) قافقاسیه نک جهت جنوبیسنده و قره
دکز ایله قوبان نهری آره سننده مسکون بر قبیله نک یاخود او قبیله نک ساکن

اولدیغی اراضینک اسمیدر . بونلرک بطون چراکسه دن معدود اولدقلرنده شبهه یوغیسه ده لسان وعادات و اخلاقلری بشقه درابازه لر اراضی مذکوره نلک جنوب و شمال جهتلرنده بیوک و کوچک ناملر یله ایکی یه تقسیم اولنورلر باشلیجه شهرلی (صخوم) و (جامپیرا) و (کاکره) و (پیچوندا) در ونفوس ذکر موجودلری بعدالهیجرة قرق اللی بیک راده سنده در .

بونلر دردنجی عصر میلادیه اول حوالی خلقیله برابر روم دولتی جایه سندن قورتیلوب (۱۸۲۹ م و ۱۲۴۵ هـ) تاریخنه قدر کاه کندو حاللرنده و کاه کرجستان و دولت عثمانیه و ایرانیه جایه لرنده یشادیلر ایسه ده هیچ بروقت روسیه نلک مداخلات و تهدید اتندن قورتیله مدیلر و بر چوغی (۱۲۸۱ م و ۱۲۹۴ هـ) تاریخلرنده ممالک عثمانیه یه هجرت ایدوب قالا نلری روسیه جایه سنی قبوله مجبور اولدیلر .

روسیه لیلر ابازه ممالکنه (انخازیا) دیرلر و یونانلر (آخای) تعبیر ایدرلر .

§

﴿ آبازه محمد پاشا ﴾ — وزیرای دولت علیه دن مشهور بر ذاتدر . بو ذات ارض روم والیسی ایکن در سعادتده یکچیریلرک سلطان (عثمان خان) حضر تلرینی شهید ایتدکلرینی خبر الدیغی کبی اوراده بوننان یکچیریلری کاملا قتل و قلعه طوپچیلرینی طرد ایدوب شهید مشارالیهک قاننی دعوا ایچون استانبوله کیده جکنی اعلان ایلدی و باشنه طوپلادیغی عساکر کثیره ايله انقره یه طوغری یوریدی و در سعادتدن اخذ و ازاله سنه مأموراً اعزام اولنان جغاله زاده محمود پاشا دخی بر چوق یکچیری و اناطولی عسکر یله انقره ده قارشولوب در سعادتده هجومی منع ایلدیه سه ده اخذ و ازاله سنه موفق اوله مدی و ایکی سنه صکره یعنی (۱۶۲۲ م و ۱۰۳۲ هـ) تاریخنده قیصریه ده قصوری عفو اولنوب بو صورته جمعی طاغیدلدی .

(آبازه حسن پاشا) دیاربکر والیسی ایکن مغایر عبودیت حال و حر کتده بولندیغندن (۱۶۲۹ م و ۱۰۵۹ هـ) تاریخنده اوزرینه عسکر کوندریلوب اخذ و اعدام اولنمشدر . بو ذات مقدما ترکان و یوده سی ایکن دخی بر قاچ کره دولت علیه یه عصیان ایتشیدی .

§

﴿ اباضيه ﴾ — خوار جدن بر فرقه باطله اصحابك استمیدر . رئیسری
طرابلس غرب بر بریلندن (عبده بن اباض المری) ایدی بونلر (۱۵۳ هـ)
تاریخنده افریقیه ولایتیه هجوم و خلیفه منصور طرفندن والی بولنان ذاتی
مغلوب و پریشان ایتدکن صکره جمعیتلی بیویوب اوچ شعبه یه منقسم اولدیلر
بو شعبه لردن یالکز (ابو حاتم) اداره سنده اولان بر شعبه ده سکسان بیک سواری
وار ایدی (ابو عاد) و (ابو قره) شعبه لری دخی بشقه . اعتقاد کله سنده
۴۷ فرقه یه نظر بیوریه .

§

﴿ ابامسلم ﴾ — اسمی (عبد الرحمن) مولدی (خراسان) تاریخ وفاتی
(۷۵۴ م و ۱۳۷ هـ) — دولت امویه بی محو و دولت عباسیه بی تشکیله سبب
اولان ذاتدر بو ذات احاد ناسدن ایکن (مرو) شهرنده ساکن اولاد عباسدن
امام ابراهیمک نقبسانه انتساب ایدرک انلر طرفندن قرا و قصبائی طولاشوب
اهالی بی امام مومی الیه بیعت ایچون تشویقه مأمور اولدی و ایقای مأموریت
ایتمکده ایکن ملوک امویه دن مروان الحماری کیفیتی خبر آلوب مأمور
مخصوص ارسالیله امام مومی الیهی اعدام ایتدیر دیسه ده ابامسلمی ایشندن
آلیقویه مدی و ابامسلم در حال دعوتی متوفای مومی الیهک حیره ده مختفی بولنان
برادر ی (ابو العباس سفاح) نامنه چوروب و طویلادیغی عساکر کلیه ایله
خراسانی اوروب مروان الحماری طرفندن اوتوران والی بی قاجیردی و اول
اثاده (سفاح) دخی حیره دن انباره کلوب هرکس بیعت ایتدی و ابامسلمک
اردوسی (زاب) نهری جوارنده شام عسکرینی بوزدی و مروان الحماری
شام شریفه و اوراده دخی طوره میوب دهاکیرولره فرار ایلدیکندن (سفاح)
(۷۵۹ م و ۱۳۲ هـ) تاریخنده سلطنتنی اعلان ایلدی .

ابامسلم بو خدمته مکافات اولق اوزره خراسان و الیلکنی احراز ایلشده
بش سنه دن زیاده معمر اولماش و عاقبت خلیفه منصورک سیف غدیریه
اعدام اولنوب غوغای جهانندن قورتلشدر . (ابو العباس و مروان)
کله رینه دخی مراجعت بیوریه .

§

﴿ آیامینونداس ﴾ — یونانستانده (تب) یاخود (تبوه) جمهوری

قدما واركانندن بر مشهور جنرالدر. بولنديغی محاربه لرده هيچ مغلوبيت
كورميان اشبو قهرمان (۳۴۷۲ خ) تاريخنده يعنى ميلادك ايكيك يوز
يكرمى ايكي سنه مقدمنده اسپارت جمهوريله ايتديكي محاربه ده بر آغرياره
آلديغندن قومانداني بر اغوب سوديكي ضابطاني جادرينه جلب ومظفريت
كندو طرفلرنده واقع اولديغنى بالتحقيق اظهار ممنونيت ايتدكدنصكره
قارشوسنده آصيلي اولان قالقان و قليخنه اشارت ايدرك (بن شمدي يه قدر
شوسلا حرم سايه سنده اصلا مغلوب اولمق سز ين كيده يورم بو كون بنم آخر
عمرم ظن اولنسون زيرا شرف واقبالم بو كون احتمال نغيردن قورتيله جق
يعنى نام قهرمانلقه قاله جقدر اشته سزه تيويه مظفر واسپارتي مقهور
ومدمر براغيورم بونلر بنم نام وشجاعتمى ابداً اونوتد ير منزل) ديوب واولادى
اولديغنه تأسفله بر آه چكوب آخرته كندى .

بو قهرمان همان بالجملة فضائلى جامع ووطن وملتنه فوق الغايه محب
اولديغى وهر كسك خشنوديتنى قزانديغى حالده ينه غرض ونفساينندن
قورتيله ماش ومقدما وقوعبولان بر محاربه يي نيچون درت آي قدر اوزاتدك
ديو اعدامنه حكم اولنمش وكوجله يقايى قورتاره بيلش ايدى .

§

﴿ آبان بن سعيد بن العاص ﴾ رضى الله تعالى عنه — شجاعان اصحاب
كرامندلر (۶۳۴ م و ۱۳ هـ) تاريخنده شام فتحنده نيجه قهرمانلقلر اجرا
ايتدكدنصكره بر مسموم اوق اصابتيله ياره لندديغندن قرنداشرى اردوكاهه
كتسوروب باشندن عمامه سنى چيقارمق استدكلرنده آنى چيقارمين زيرا
روحك دخى برابر چيقمى مقرر ديدى ودكاهه ميوب چيقاردقلى
كبى كوزلرينى سمايه ديكه رك وپرمغيله شهادت كتسوره رك و (هذا ما وعد
الرحن وصدق المرسلون) ايت كريمه سنى تلاوت ايليه رك تسليم روح ايلدى
وزوجه سى مشار اليك بو صورتله شهادتنى خبر آلديغى كبى ذاتا پك مشهوره
كانكش اولديغندن ميدان محاربه يه چيقوب خيلى اعدا تلفيله اخذ ثاره موفق
اولدى .

§

﴿ آبان بن عثمان ﴾ بن عفان الاموى — مدينه منوره فقها سندنلر

ملوك امويه دن (عبد الملك) بن مروان بونی (۶۹۵ م و ۷۶ هـ) تاریخنده
مدینه منوره والیسی تعیین ایتش واون سنه صکره عزل اولمش ایدی .

§

﴿ آبان بن عبد الحمید ﴾ — مشاهیر شعرای عربنددر ومبدأ خلق وامر
دنیا حقنده بر کوزل قصیده سی و علم منطقدن (ذات الحلل) نامنده بر
منظومه سی و بر امکه حقنده بر چوق مدحیه سی واردر (و کلیلہ و دمنه)
کتابنی منظوماً شو صورتده تحریر الیشر .

(هذا کتاب ادب و محنه)
(وهو الذی یدی کلیلہ و دمنه)
(فیه احتمالات و فیه رشد)
(وهو کتاب وضعته الهند) الی نهاییه

§

﴿ ابجد ﴾ — مبتدیره حروف هجایی تعلیمدن صکره ترکیباتی او کرتک
ایچون وضع اولمش سکز عدد کله در . بعضیلری بونلری فنیکه لیلرک یا خود
عبرانیلرک حروفی ظن ایتدیلر و بعضیلری ابجده اخذ ایتدی وهوزره رکوب
ایتدی و حطاییه طور دی و ککنه سویلدی و سغفصه چابک او کرندی و قرشته
عالم اولدی و ثخنه حافظ اولدی و ضظغه کامل اولدی معناسنی و یردیلر
و بعضیلری دخی (ابجد) ابو جادک غلطیدر و ابو جاد (شعیب) علیه
السلامک امتی اولان اصحاب (ایکه) رؤساسندن بری وهوز و سغفص
و قرشت رفقاسی و ککن جله سنک رئیس ایدی حتی یوم ظاهرده امت مرقومه
هلاک اولدیغی زمان مرقوم ککن دخی هلاک اولدیغدن قزی

ککن قد هد رکنی سید القوم اتا هم
هلاکه وسط الحله الحنف ناراً وسط ظله

جعلت ناراً علیهم
دار هم کالمضمحله

مرثیه سنی سویلدی دیدیلر . ووفق مراقبیلری دخی یکریمی سکنز حرفدن عبارت اولان اشبو ابجد حروفنی عجیب بر صورتده ترکیب واستعمال ایدرلر شویله که حروف مذکورینی دردر دردر (ابجد) (هوزح) (طیکل) (منسع) (فصقر) (شتخ) (دضظغ) برلشدیروب وهر برینی بر کوکبه یعنی ابجد حرفلرینی زخله وهوزح حرفلرینی مشترییه و طیکل حرفلرینی مریحه ومنسع حرفلرینی شمسه وفصقر حرفلرینی زهرهیه وشتخ حرفلرینی عطارد و دضظغ حرفلرینی قره نسبت ایدوب برنجی حرفلرینی عناصر اربعه دن ناری وایکنجی حرفلرینی هوئی و اوچنجی حرفلرینی مائی ودردنجی حرفلرینی خاکی طانورلر وقواعد مخصوصه لری اوزره و قفلرنده وعزیتلرنده قوللانورلر .

اسلافک حروف عربیه یی ذکر اولنان رؤسا یاخود ملوک مدین اسملرینک حروفی عددنجه وضع و ترتیب ایتدیکی و بعد زمان (ثخذ) و (ضظغ) حرفلری دخی بولنوب تردیف اولندیغی واشبو حروف اخیریه (روادف) اطلاق ایدلدیکی دخی بعض کتابلرده کورلمشدر .

§

﴿ ابدال ﴾ — مصالح عبادده تصرف ایچون من عندالله مظهر خلافت اولان ذوات کرامک اسمیدر بونلر قرقی شام شریفده و او توی اقطار سائرده اولق اوزره یتش نفردن عبارت اولوب دائماً امر خدا ایله معامله ایدرلر وایچلرندن بری وفات ایتدکده یرینه صلحای امتدن برینی انتخاب ایلرلر ایمش (ان ابدال امتی لم یدخلوا الجنة بالاعمال بل دخلوها برجة الله وسخاوة النفس وسلامة الصدور والرحمة للمسلمین) حدیث شریفی ذوات مشارالیه مک حال و شانلرینی پک کوزل بیلدیرمش اولدیغندن بشقه تعریفه حاجت یوقدر .

(۹۶۳ م و ۳۵۱ هـ) تاریخنده مقتولاء وفات ایدن ابو الطیب عبد الواحد بن علینک فن لغته تالیف ایتدیکی کتاب دخی (ابدال) نامنده ایدی .

§

﴿ ابدال مراد ﴾ — (اورخان غازی) حضرتلریله بروسه فتحنده بولنان اعزه کرامندلر و تربیه سی بروسه ده شاهق جبلده شهره ناظر بر محله در .

بو ذات عالیقدرک بر بخت اوزرینه قزل قور آتشی پوق ایچنه قویوب
مظنه کرامدن (دوغلی بابا) حضرتلرینه کوندردیکی وتر به سنک موقعی
مسیرکاه اولق حسیله کلنردن بر سرخوش مشار الیهک صندوقه سی
اوزرینه بندیکی جهته طاغدن آشاغی آیلوب نعتی بروسه اووه سنده
بولندیغی بروسه جه متواتردر .

§

﴿ابدال موسی﴾ — اورخان غازی حضرتلریله بروسه فتحنده بولنان
اولیاء اللهدن بر مبارک ذاتدر وتر به سی بروسه شهری ایچنده مشهور
بر زیارتکلهدر وکرامات علیه لرندن اوله رق حال حیاتنده کیمش اولدیغی
قرمزی پاویجی حالا تر به سنده بو کون دیکلمش کی طور مقدهدر .

§

﴿ابراکادابرا﴾ — مجهول المعنی بر لفظ سریانیدر . وقتیه بونی زرده
ترتیب اوزره یازوب جا خسته لکنه او غریانلرک بوینه آصارلر وشفای
مأولیه طقوز کون طوردیردقنصکره قبل طلوع الشمس چیقاروب شرق
جانبه آقان بر صویه اتارلر ایدی .

ا ب ر ا ک ا د ا ب ر ا

ا ب ر ا ک ا د ا ب ر

ا ب ر ا ک ا د ا ب

ا ب ر ا ک ا د ا

ا ب ر ا ک ا د

ا ب ر ا ک ا

ا ب ر ا ک

ا ب ر ا

ا ب ر

ا ب

ا

﴿ ابراهیم خلیل الله ﴾ — اولوالعزم پیغمبران ذیشانند (۳۴۷۲ خ)

تاریخنده یعنی میلادك ایکی یوز یکر می ایکی سنه مقدمه ارض کلدانده واقع اورفه شهری جوارنده (کوئا) نام محله دنبايه کلدی وسنی یتشه بالغ اولدقده من طرفاه مأمور اولدیغی اوزره اهالی بی دین حقه دعوته وپرستش ایتدکری اجرام سماویه نك مخلوقیتی واه عظیم الشان حضرتلرینك وحدانیت وکبریاسنی بیان و تهنیمه باشلادی واهالی کوردکری بونجه معجزات باهره ونصایح جلیلیه قارشو مشارالیهك الحادینه حکم ایدرك کیفیتي نمروده خبر وپروب آلدقری مساعده اوزرینه آتسه آتمق استدیله سده نار بعنایه مبدل کلزار اولدیغندن موفق اوله مدیله وحضرت (ابراهیم) دخی آرتق اورالده طور میوب اولاد وعیال ودرتیوزدن متجاوز خدمه ومنسوباتیه (حران) قصبه سنه هجرت ویدری (تارح) ك وفاتنه دکن اوراده اقامت ایلدی واندن برقاق سنه صکره قحط مناسبتیه مصره کیدوب ینه ارض کنعانه کلدی ویکنی (لوط) علیه السلامی (سدوم) نواحیسنه کوندروب کندوسی (مامبری) صحراسنده (حبرون) نام محله قالدی ومتعلقاتی بینده منعقدماوله بی تخطر وتطهر ایچون امر ختانی اجرا یوردی و (۳۵۵۸ خ) تاریخنده یعنی میلادك ایکیك اوتوز التی سنه مقدمه جاریه سی هاجردن حضرت (اسماعیل) ومؤخرأً زوجہ سی جناب ساره دن عقیم اولدیغی حالده حضرت (اسحق) علیهما السلام دنبايه کلدی وحضرت ساره هاجری قسقانوب تبعیدینی مراد واصرار ایلدیکندن حضرت ابراهیم ناچار هاجر ایله اوغلی حضرت اسماعیلی کوتوروب مکة مکرمه نك اولدیغی محله براقدی وبرمدت صکره کورمك ایچون کیدوب برلکده کعبه مکرمه بی یاپدی و (۳۶۴۷ خ) تاریخنده یعنی میلادك بیك طقوز یوز قرق یدی سنه مقدمه یوز یتش بش یاشنده اولدیغی حالده وفات ایدوب خلیل الرحانه واقع مغاره به دفن اولندی .

حضرت ابراهیم علیه السلامك سلسله نسبی طقوز بطنده (ارفخشذ) بن سامه واصل اولور وکندوسی اوچ قومك جدی صاییلور برنجیسی مخدوم عالیری حضرت (اسحق) ك اوغلی حضرت (یعقوب) علیه السلامدن تشعب

ایدن (بنی اسرائیل) ایکنجیسی مخدوم عالیلری حضرت (اسماعیل) علیه السلام مکّه مکرّمه ده (جرهم) قبیله سندن آلدیغی قزدن تولدوتشعب ایدن (عرب مستعربه) اوچنجیسی اخیراً قبائل ترکدن آلدیغی قطورا نام قزدن تولدوتشعب ایدن (مادیلر) درکه حضرت ابراهیم حیاتنده بونلری یعنی قطورادن اولان اولادینی اموال کثیره اعطاسیله شرق طرفنه کوندرمشیدی .

(اورفه) کله سنه دخی نظر بیوربله .

§

﴿ ابرهیم بن ادهم ﴾ کنیه سی (ابواسحق) مولدی (بلخ) تاریخ وفاتی (۷۷۸ م و ۱۶۲ هـ) — مشارالیه بلخ ابنای ملوکندن اولدیغی حالد ترک آرزوی سلطنتله زمرة اولیای کرامه داخل اولمش برذات ستوده سماتدر . آورده طاوشان قوغالار ایکن یاخود غایت مکلف بریتاق ایچنده یاتوب زمرة صالحینه التحاق طریقنی دوشینور ایکن هدایت الهیه ایریشوب ارشاد بیورلدیغندن همان عیال و منالنی ترک ایدرک راه حقه سلوک ایلدی و برار مدت بلخ طاغلرنده انزوا و طقوز سنه نیشابورده بر مغاره ده عبادات و طاعاتله تحصیل رضا ایلدکن صکره مکّه مکرّمه یه کلدی و امام باقر و امثالی ذوات کرام ایله کورشدی و برآراق تدارک طیب ایچون شام شریفده باغ بکجیلکی ایتدی واک صکره لازقیده وفات ایدوب (جبله ادهمی) دنیلان محله دفن اولندی . رحه اه علیه

حضرت مشارالیه بلخده رحم مادرده براقدیغی مخدومی بیویوب پدرینی کورمک آرزوسیه و والده سی و برچوق خدم و حشمیه مکّه مکرّمه یه کلشیدی بابا اوغل بربرینی هیچ کورمده بی حالد حضرت ابراهیم انشای طوافده چوجغنی طانیوب مریدلرینه اه اعلم بوچوجق بنم اوغلم اولوق کرکدر زیرا کوکلم پک زیاده میل ایتدی دیمسیه مریدلر کیدوب چوجغنی کتوردیلر وچوجق باباسنی کوردیکی کبی فوق الغایه برمسرتله ایاقلرینی تقبیل ایتدکن صکره یانه اوتوردی و ارتق اوکسوزلکه تحمل ایدمه رکه والده سیله برابر کلدیکی و برلکده عودت رجاسنده اولدیغنی کمال سوز و کداز ایله سویلدیسه ده

پدرندن مأمولی کبی التفات وجواب آلهمدی وآره دن براز مدت یکدکدن
صکره ابراهیم بن ادهم حضرتلری کال حزن ایله الیرینی قالدیروب (ای خالق
انس و جان حالم سکا عیاندر بوچوجق کوکلده بریر طوته جق اولورایسه
عاقبتیم خسراندر سندن امیدم لطف واحساندر) دیو دعا ایتدیکی کبی
چوجق رحمت رجانه واصل اولدی. دیگر بروایت کوره ابراهیم بن ادهم
حضرتلری بلخده دنیایه کلیوب والدہسی ادای حج ایچون مکہ مکرمہ یه
کلدیکی زمان دنیایه کتورمش وائشای طوافده (یار بی بوچوجغی زمره
صالحینه الحاق ایله) دیو دعا ایتشد.

§

﴿ابراهیم بن ثابت﴾ — کنیه سی (ابواسحق) مولدی (بغداد) تاریخ
وفاتی (۹۷۹ م و ۳۶۹ ه) مشارالیه زمانک شیخ الشیوخی ایدی مجملرندن
بری نصیحت طلب ایلدکده ازلدہ سنک ایچون قونیلان نسنه بی اختیار سکا
معارضه و قتلدن خیرلورد و صکره پشیمان اوله جغک ایشی ایشک بیلرک
ضرری قبولدر بیوردی.

§

﴿ابراهیم الحلبي﴾ — علمای ذوی الاحترامدندر شام شریفده و مصرده
علم تفسیر و حدیث و فقهی تحصیل و تکمیل ایتدکدن صکره درسعاده کلوب
سلطان محمد جامع شریفنه خطیب اولدی و منیه المصلی اوزرینه ایکی شرح
یازدی و (ملتی الابحر) و (طبقات الحنفیه) کبی خیلی کتاب تألیف ایتدی
الیوم مشهور اولان کتاب الحلبي منیه المصلینک شرح صغیردر. بو ذات
دائما خانه سنده عبادات و تألیفات ایله مشغول اولوب کسه ایله کوروشمز
و جامع شریفه کیدرکن راست کلنله مرجان بشقه سوز سولیز ایدی.
سنی طقسانی متجاوز اولدیغی حالده (۱۵۲۹ م و ۹۵۶ ه) تاریخنده وفات
ایدوب ادرنه قیوسی خارجنه دفع اولمشدر.

راغب پاشا خواجه سی دیمکله مشهور مصنفیندن (سیر جلبي) مؤلفی
مصطفی الحلبي بشقه در.

§

﴿ابراهيم حقی﴾ — فضلی مشایخ کرامند در بوذات ارض روم سنجانی داخلند (حسن قلعه) نام قصبه ده دنیایه کلوب سعد قضاسنده (تلو) قریه سنده ارشاد عباد ایل مشغول اولان مشایخ قادریه دن عاشق باه شیخ (اسماعیل) افندی حضر ترینه انتساب وانلرک همتریله علوم ظاهره و باطنه بی تحصیل ایلدی و شیخ مشار الیهک وفاتندن صکره یرینه خلیفه اولدی و فضل و کالنی تألیفنه موفق اولدیغی (معرفتنامه) سیله عالمه کوستردی. وفاتی (۱۷۷۲م و ۱۱۸۶هـ) تاریخنده و قبری قریه مذکورده واقع زاویه سی خطیره سنده در.

§

﴿ابراهيم بن داود القصار﴾ — کنیه سی (ابو اسحق) مسقط رأسی (رقه) تاریخ وفاتی (۹۳۷ م و ۳۲۶هـ) مشار الیه سادات صوفیه دن جنید اقرانی بریر فانی اولدیغی حالد شاه شریفده قصارلق ایله پکینوب کسسه حالی سولیز و دائماً فقرا و درویشان ایله برلشوب ماعدا کسه لرله کورشمز ایدی. محبلرندن برذاتک سؤالنه جواباً (قیمت کل انسان بقدر همهت فان کان همهت دنیا فلاقیمتله وان کانت همهت رضیاه عنه فلا یمکن الاستدراک قیمته وبالوقوف علیها) بیورمشد. او چنجی عصر هجریده کلان (جدون القصار) و در دنجی عصر هجریده کلان (عبداه القصار) دخی مشایخ صوفیه نک اولولرندن ایدی.

§

﴿ابراهيم الدسوقي﴾ — کرامات ظاهره و مقامات فاخره اصحابندن بر مبارک ذات و طریقت علیه (دسوقیه) نک پیریدرو قرشی الاصلدر مریدلرینه دائماً وعظ و نصیحت ایدوب متشرع و نظیف و عقیف اولیسانلر اولادم دخی اولسه بندن دکلدیر بیورر ایدی. (۱۲۳۵ م و ۶۳۳هـ) تاریخنده دنیایه کلوب (۶۷۶هـ) تاریخنده وفات ایتشد.

§

﴿ابراهيم الکورانی﴾ — سادات نقشبندیه دندر. و علم تصریفدن (تکمیل التعریف) نامنده بر کتابی و فن عروضدن قصیرینک شرح اندلیسیه سنه

بر شرحی و عوامل جرجانیسه به شرح مکملی وارد ر. و صغیر و کبیر
تألیفاتی یوزه بالغ اولشدر. تاریخ وفاتی (۱۶۸۹ م و ۱۱۰۱ هـ)
§

﴿ابراهیم التیمی﴾ — کبار اولیاء الله دندر. بو ذات بیت مکرم
حضورنده ذکر و تسبیحه مشغول ایکن کند و سنه حضر علیه السلام
واسطه سیله (مسیبعت عشره) اهدا بیورادی ورؤیاسنده علیه الصلاة
والسلام افندمزی کوروب مسیبعات عشره نك خواصنی سؤال ایتمکله ادعیه
سأره به رجحانی امرینی آلدی.

§

﴿ابراهیم الزیاب﴾ — کبار اولیاء الله دندر. بر کون بر جنازه ایله
کیدنلرک زیاده سیله آغلامقده اولدق قرینی کورد کده (بهی کندی عاقبتندن
خبردار اولیان آدمیر بو میت ملک الموتی کورمک و اولوم آجیسنی طاقمق
وسؤ خاتمه دن امین اولمق کبی اوچ داهیه عظیمه دن قورتلشدر سز انک
ایچون آغلیه جفکزه کند و کز ایچون اغلایک دیدی و بو کلام چوق کسه به
تأثیر ایدوب باعث صلاحری اولدی.

§

﴿ابراهیم خان﴾ بن سلطان اجداول — دولت عثمانیه ده اون سکننجی
پادشاه در و ولادتی (۱۶۱۵ م و ۱۰۲۴ هـ) جلوسی (۱۶۳۹ م و ۱۰۴۹ هـ)
وفاتی (۱۶۴۸ م و ۱۰۵۸ هـ) تاریخنده در. مشار الیه حضرتلرینک زمان
سلطنتلرنده کرید ققنه مباشرت و حانیه و رسمو قلعه لری استیلا اولندی
و قندیه و آزاق قلعه لری تحت محاصره به آلدی و قزاقلر دولت علیه
حایه سنی قبول ایتدی لکن مرکز سلطنتنده اولان بعض معاملات اهالی به
ظلم و غدر صورتنده کورندیکندن سوز ایاغه دوشدی و یکچیریلر ایلهمعتبران
علما و اهالی فاتح جامع شریفنه طویلانوب صدر اعظم اجد پاشانک ازاله سنی
رکاب همایونه عرض ایتدکاری حالده بر تأثیرینی کوره مدکارندن ایشی جبره
بتدیردیلر و پاشای مومی الیهی کیرلندیکی یردن اخراج و اعدام ایتد کدنصکره
سلطان (ابراهیم) حضرتلرینی دخی خلع ایدرک یرینه یدی یاشنده اوغلی
سلطان (محمد خان) ی چیقاردیلر و بر قاچ کون صکره طرفدارلرینک بعض

تشبثانی حس ایتد کلرندن بیچاره سلطان (ابراهیم) حضرتلرینی دخی دار
نعیمه کوندر دیلر و سرای همایونه زیاده جه چاتمیش و امور دولته قارشمتمده
بولتمیش اولان جنجی خواجه بی میخالیجه کوندر و ب اوراده اولدیر دیلر .

§

﴿ابراهیم بن اَغلَب﴾ — اغلیلرک برنجی حکمداریدر بوذات خلفای
عباسیه دن (هارون الرشید) زماننده یعنی (۸۰۰ م و ۱۸۴ هـ) تاریخنده
نیم استقلال ایله افریقیه و الیلکنه تعیین اولنوب اخلاق مغربده بنی اَغلَب
نامیله یوز اون اوچ سنه سلطنت سورمش و ایچلرندن بعضیسی نفوذینی
تونس و مصره قدر یورتمیش و بعد الانقراض ملکری فاطمیره پکمشدر .

§

﴿ابراهیم پاشا﴾ — فاتح اکری سلطان محمدخان حضرتلرینک وزرای
عظامننددر . بوذات ابتدا بوسنده دن دوشیرمه اوله رق کلوب اندرون همایونه
قبول اولتمیش و اوراده فن فروسیت و سلحشوری و سائره تحصیل و بر
طاقم مراتب قطع ایدرک رتبه وزارت احرار ایتیش و مصر و الیسی ایکن
عصیان ایدن درزی طائفه سنی قهر و تنکیله صرف مقدر و غیرت
ایلدیکندن استانبوله چاغریلوب (۳۰۰۰۰) آلتون مهر ایله عایشه سلطان
ترویج اولتمشدر . مومی الیه (۱۵۹۴ م و ۱۰۰۳ هـ) تاریخنده رکاب همایون
قائمقامی و برسنه صکره صدر اعظم اولدی و اکری سفرنده ملازم رکاب
پادشاهی اولوب روز فیروز فتحده التفاته نائلیتی مأمول ایکن شیخ الاسلام
خواجه سعدالدین افندیکنک سوقیله بلاایجاب عزل اولنوب قرق کون صکره
خرمنلی نام موقعده تکرار نصب اولندی و (۱۵۹۹ م و ۱۰۰۶ هـ) تاریخنده
تاتار خان ماجراسی اوزرینه ینه عزل اولوب برسنه صکره بتکرار مقام
صدارته کتورلدی و سنه مزبورده سرعسکرلک عنوانی دخی اخذ ایدرک
بحارستانک ایچرولرینه قدر یوریوب اعدایه فوق الغایه دهشت ویردی
واردوی همایونی هیچ بروقتده کورلماش . صورتده اموال غزا ایله مالامال
ایتدی . مومی الیه (۱۶۰۰ م و ۱۰۰۹ هـ) تاریخنده لوجه حصارینی
وقانیره قلعه سنی فتح ایدرک بلغراد مشتاسنه عودت ایتدکده رهروسمت عدم
اولمش و نعلشی استانبوله کتوریلرک شهزاده جامع شریفی حرمنه دفن اولتمشدر .

مومی الیه بش سنه امتداد ایدن زمان صدارتنده صدق حسن و انواع مظفرته
مظهر یتله کسب ممدوحیت ایتش ایسه ده چندان ادخار امواله حریص
اولدیغندن جامع و مدرسه کبی بر اثر یاپوب براغه مامشدر.

§

﴿ابراهیم پاشا﴾ بن خلیل پاشا — سلطان (بایزید) و زراسندندروایکی
سنه دن عبارت اولان زمان صدارتنده (اینه بختی) محار باتیله مشغول اولوب
(۱۶۹۹ م و ۹۰۵ ه) تاریخنسده اوراده وفات ایتشدر. اوزون چارشو
باشنده و والده خانی آرقه سنه واقع جامع شریف الیه سراجخانه باشنده کی
چفته حامی بو ذات یاپدیردی.

§

﴿ابراهیم پاشا﴾ — سلطان (سلیمان خان اول) و زراسندن بر مشهور
ذاتندر. بو ذاتک روم ایلی بکربکیلیکی انضمامیله مقام صدارته کتورلمسی
مصر و الیسی احمد پاشانک حسد و نوعما عصیان و خیانتنه سبب اولدیغندن
ابراهیم پاشا کیدوب مصر امورینه نظام ویردی و عودتسنده سلطان سلیمان
حضررتلی سوار اولدیغی قدرغیه واروب مراسم خوش امدی اجرا سیله
و مؤخرایایلان دو کونه بالذات تشریف الیه التفات بیوردی و مشهور (مهاج)
سفرنده سردار اوله رق (وارادین) و امثالی برچوق قلعه لری فتح ایتدی
و درسعادته عودتنی متعاقب اناطولیده عصیان ایدن (قلندر اوغلی) و (وقابض
ملحد) و (قره قاضی) نام اشقیانک اوزرلرینه کیدوب انلر کدخی غائله لرینی
بتوردیکی جهته سردارلق عنوانی احسان بیورلدی و شهزادکانک سورختانلری
اثناده سلطان سلیمان حضرتلری پاشای مومی الیه خطاباً (ابراهیم سنک
دو کونکمی مکلف ایدی یوخسه بنکی می) بیوردقده بنم دو کونم دها مکلف
ایدی دیمسيله پادشاه مفعلا نه او یله ایسه اثبات ایتلیسک بیورمسنه جواباً
اوت بنم دو کونمه ذات شاهانه لری کبی برقهرمان زمان تشریف و تلطیف
بیورمشدر مدعای اثباته بوندن بیوک برهانی اولور دیدکده پادشاه
فوق الغایه ممنون و محظوظ اولدی و (۱۵۳۰ م و ۹۳۷ ه) تاریخنسده
وقوعبولان المانیا محاربه سنه مشهود اولان خدمات مقبوله سنه مکافاة اوسک
قربنده واقع نمچه و بوغراد قلعه لری تملیک بیورلدی و اوچ سنه صکره بغداد

سفرینه کیدرکن وانی و تبریزی آلدی و دائماً حرمت ایتدیکی و بابام دیدیکی
دفتردار اسکندر چلبی بی بغداد بازارنده صلب ایتدی و بوسفرکی موقعیتی
اوزرینه دخی طرف شاهانه دن (سپر عسکر سلطان) عنوانی احسان بیورلدی.
مرویدرکه بر کیجه سلطان سلیمان حضرتلری رؤیاسنده اسکندر چلبی بی
برالنده قایش و دیگرالنده بر مقرمه اولدیغی و جبهه سی نوره مستغرق بولندیغی
حالده کورر و سلطان مشار الیه خطاباً بهی ظالم بونجه خدمات مقبوله می
نسیان و بر مفسدک سوزینه اعتماد ایدرک بنی نیچون اولدورتدک دیو اوزرینه
یورمیسیله مشار الیه فریاد ایدرک او یانوب کمال تأثرله مغدوریتنی اکلار
والمرینی قالدیروب (آلهی ابراهیم بو بیکناهی بکا نصل اولدورتدک ایسه
سنده ییلنه وار مقسزین جزاکی بوله سک) دیو بددا ایدر و حقیقه بر سنه یه
وار مقسزین یعنی (۱۵۳۵ م و ۹۴۲ هـ) تاریخند، ابراهیم پاشا دخی اعدام
اولنوب غلطه ده واقع جان فدا تکیه سی قرینه دفن اولور. دولت
علیه ده پاشای مومی الیه کبی شرف و استقلال قزانش هیج بروزیر کلامشدر.

§

﴿ ابراهیم پاشا ﴾ — سلطان اجد ثالث زمانده اون ایکی سنه صدارت
ایتمش و نائل صهریت اولمش بر ذاتدر سلطان مشار الیه حضرتلری ایران
سفرینه کتمک اوزره براق دفعه حاضرلنوب ینه تأخیر ایلدیکندن هرکس
بو ناخیری ابراهیم پاشا دن بیلهرک صدر اعظم پادشاهمزی تبرورلکه
آلشیدیردی دیمکه باشلامشرایدی آره دن چوق کچمکسزین ایرانلیلرک تبریر
و همدان و کرمان ولایاتنی استردادی خبری در سعادته منعکس اولدیغی کبی
یکچیریلر قول کتخداسی ارنود (موصلی) و ضابطان دن پاتورنه (خلیل)ک
تشویقیله ایاقلنوب سرای همایونه هجوم و پاشای مومی الیهی طلبده اصرار
ایلدیلر. و نصیحتله فلانله دفعلری ممکن اوله مدیغندن پاشای مومی الیهی
ایچروده احناق ایدرک آلاهی کوشکندن سواقغه آتدیلر. و یکچیریلر پاشانک
جسدینی پاره پاره ایدرک سواقترده سورکد کارینه قناعت ایتوب ادبسلرکی
آرتردقنرند سلطان مشار الیه حضرتلری دخی استغفایه مجبور اولدی.
وقعه مذکوره (۱۷۳۰ م و ۱۱۴۳ هـ) تاریخنده وقوعبولش و پاشای مومی الیه

شهبازده جامعی قارشوسنده و درکمر آره سنده یاپدیردیغی جامع شریف و دار الحدیث خطیره سنده دفن اولمشدر.

بعض مورخین پاشای مومی الیهک نفس و هواسنه مغلوبیت و سفاقتنی بدرجه یه قدر تصدیق ایده یورلر ایسه ده ایران سفرینی تأخیره موافقتنی و محاربات سائر یه نهایت ویرمسنی بطائث و قباحت عد ایتورلر و بلکه امتداد ایدن محاربات ایله قوای دولته عارض اولان ضعف و فتورک ازاله سیچون برتدیر حسنه صاییدورلر. هر نه حال ایسه بونک بویه سفاقتله شهرت بولمسنه (۱۱۳۲ هـ) تاریخنده ذات شاهانه یه چراغان بغچه سنده ویردیکی ضیافت و کاغذخانه بی تنظیم ایچون ایتدیکی مصرف سبب اولمشدر. زیرا اولوقته قدر امثالی کورلیان اشو بغچه تریناتنی خلق چوق کوردی و اندن صکره رجال دولت و کبرای ملت بغچه و دائره تریناتنه قالدیشوب بعض سفها دخی ایشی افراط درجه سنده و اردردی و بردانه لاله صوغانک بشیک غروشه آلتوب صاتلیدیغی ایشیدلدی.

رمضان شریفده چفته مناره لرده ماهیه قورلمسی دخی پاشای مومی الیه زماننده احداث اولمشدر.

پاشای مومی الیهک اعدامندن صکره کاغذخانه دره سی سواحلنده انک تشویقیله یانلش اولان صیفیه لک احراقیچون استانبول قاضیسی افندیکن اعلام ویرمسی و صکره مرحله هدمنه قرار ویرلمسی دخی وقوعات غریبه دندر.

§

﴿ابراهیم پاشا﴾ — مصر و الیسی محمد علی پاشانک اوغلی و سرعسکریدر (۱۸۱۸ م و ۱۲۳۴ هـ) تاریخنده حجاز و حرمین الشریفین و حوالیسنی تهدید ایدن معهود و هایلری اورالردن دفع ایتک شرطیه عهده سنده حجاز و حرمین الشریفین و الیلکی توجیه بیورلدیغندن مصردن بر مکمل اردو ایله کیدوب و هایلری پریشان و درعیه یه قدر تعقیب ایدرلر رئیسری (عبداه) بن مسعودی و درت نفر اوغلریله بعض منسوباتی اخذ و مصر واسطه سیله در سعاده ارسال ایلدی و (۱۸۲۵ م و ۱۲۴۱ هـ) تاریخنده مصر دوتناسیه موره سفرینه کلوب مسولنک محاصره سنده دولت علیه دوتناسنه براز یاردم ایتدیه ده قپودان دریا بولنان خسرو پاشا ایله مصر و الیسی محمد علی

پاشانك برلرینه اولان خصومت قدیمه سی جدی اعانه یه میدان براقدی وایکی سنه صکره وقوعبولان (ناوارین) وقعه سنده دونماسی دولت علیه دونماسیله برابر محترق اولدیغندن ابراهیم پاشا عساکر بریه سنی آلوب مصره عودت ایلدی و (۱۸۳۲ م و ۱۲۴۸ هـ) تاریخنده پدری طرفندن دولت علیه علیه سوق اولندیغندن کیدوب عکا وانطاکیه قلعه لرینی و شام شریفی آلدی و حصده حسین پاشا اردوسی و قونیه ده سردار اکرم رشید پاشا اردوسی بوزوب رشید پاشایی اسیر ایتدکن صکره کوتاهییه قدر کلدی و (۱۸۳۹ م و ۱۲۵۵ هـ) تاریخنده (زیب) محاربه سنی قزانوب سردار اکرم حافظ پاشایی دخی طوتدی و (۱۸۴۸ م و ۱۸۶۵ هـ) تاریخنده پدرینک شعورینه خلل کلک جهتیه حسب الوراثه مصر والیسی اولدیسده دیمش برکوندن زیاده معمر اوله مدی.

§

﴿ ابراهیم الموصلی ﴾ — خلفای عباسیه دن (مهدی) و (هارون الرشید) زمانلرنده موسیق شناسقله کسب اشتهار ایتش برذاتدر اکثر اوقانده مشار الیها بونی حضورینه چاغیروب غنی و اشعار و صحبتیه تلذذ ایدرلر و پک چوق عطیه لر و جاریه لر و برلر ایدی برکون قوناغسک قبولینی سدو هیچ برکسده نک قبول اولنماسنی تنبیه ایدرک ایچروده جاریه لرله کلنور و کندی زوقیچون چالوب چاغیرر ایکن او طه سنه برمشکل شیخ کیرر و ابراهیم تعجب ایدرک کیم اولدیغنی و زه دن کلدیکی و نصیل کیردیکنی سؤال ایلدکده شیخ بنم زه دن کیردیکم سکا لازم دکل قیو جیلرده ده قصور یوق بن شیطانم و استدیکم یردن کیرمکه مأذونم سزک غناده شهرتکزی ایشتدیکم ایچون کلدیم لطف ایدوب برازشی او قورسه کز ممنون اولورم دیر و ابراهیم کلل دهشتله عودینی اله آلوب بعض ایات او قودقندن صکره شیطان دخی عودی آلوب بر چوق نفحات اجرا ایدر و سن بو مقامی ایشتماشسکدر بوکا (ماهور) دیرلر بوندن صکره سندخی او قویه ییلورسک دیوب کوزدن نهان اولور (ابراهیمک) بو حکایه بی هارون الرشیدی اکندیرمک ایچون اویدورمش اولمسی دخی مأمولدر. عراق طرفنده مشهور اولان (ابراهیمی)

مقامی بونکدر و وفاتی (۸۰۳ م و ۱۸۸ هـ) تاریخنده در . اوغلی اسحق
موصلی دخی شعر و غناده پدردنن اشاخی دکل ایدی .

§

﴿ابراهیم بك﴾ — مصر کولنلری رؤساسندن بر مشهور ذاتدر
مومی الیه چرکسی الاصل اولدیغی حالده مصرده تحصیل نفوذ و اعتبار ایدرک
رؤسای سائرہ بی حکمی آلتنه آلدی و بر آرہلق اقراندن مراد بک رقابتیلہ
اعتباردن دوشدیسہ دہ آرہدن چوق یکمکسزین ینہ اعادہ یہ موفق اولدی
و فرانسرل مصرہ هجوم ایتدیکی زمان (عریش) اوہ سندنہ مدافعہ ایدرک
کولنلرک شجاعتنی کوستردی لکن بعض اسبابہ مبنی صوکنی کتورہ مدیکی
جهتله محاربهٔ اخیرہ بی جنرال (قلوبر) قزاندی .

(۱۸۰۵ م و ۱۲۲۰ هـ) تاریخنده مصر والیلکنی استحصا ایدن محمد علی پاشا
سائر کولنلرله برابر بونک دخی نفوذینی کسر و تهدید ایدرک (نوبہ) یہ قدر
قاچرمش و (۱۸۱۵ م و ۱۲۳۱ هـ) تاریخنده اورادہ وفات ایتشد .

§

﴿ابرخوس﴾ — قدماى علمای هیئتدن بر ذاتدر و مسقط رأسی ردوس
اولوب میلاددن ۱۲۸ سنه مقدم وفات ایتشد . ساعات لیل و نہاری و شمس
و قمرک حرکات مختلفہ سیلہ بونلرک و سیارات سائرہ نک ارضدن بعدلری موازنہ سنی
ابتدا میدانہ چیقاران بودر واشبو بعدلری تعیین ایچون بر آلت ایجاد ایتش
و کندوسندن صکرہ الی یوز سنہ لک خسوف و کسوفک اوقاتنی خبر
ویرمشدر و بوفنه و فنون سائرہ یہ دائر خیلی آناری واردر .

§

﴿آبروق﴾ — دیار رومده بر محلاک اسمیدر ابوبکر هروینک افاده سنہ
کوره بوراسی غایت عجیب و اسلام و خرسیتان طرفلردنن مشترکاً زیارت
و حرمت اولنور بر محل ایش مومی الیه بن دخی کتدم و برطاغ اتکنده
واقع حصار قپوسندن ایچرو کیروب یرالتندن کیدرک برواسع محله چیقدم
اورادہ برکول و اطرافنده چقبجی خانہ لری و بر مسجد و بر کلیسا و متعدد
مغارہ ل و درونلرنده آدم اسکیتلری وار ایدی و کیسینک وجودنده
مزراق و قلیج یارہ سی و کیسینک نقصان اعضاسی کورینور و بعضیسی

دیواره طیانش ایاق اوزری طورر و بعضیسی اوتورر و برقادین چوجغه
مه ویرر و اوتوران برچوجغك ایاقرنده خنا حس اولنور ایدی مکر
روملر بونلری کندولرندن اولق اوزره اعتقاد ایدرلر و مسلمانلر حضرت
عمر رضی اه عنه زمانده کی غازیلردن ظن ایلرلر و جله سنك صبراً وفات
ایتد کترینه ذاهب اولورلر ایش دیدی.

محل مزبورك حرکت ارض یاخود وولقان سببیه باتمش برحفره جسمیه
ایدوکی اکلاشیله یور ایسه ده زرده اولدیغی بیلنه میور واقعا قونیه ایله
اقسرای آراسنده واقع اسبکشان ناحیه سننده (ابروق) نامنده برقریه و بو
قریه نك جوارنده برکول واثار عتیقه وار ایسه ده او ایله مغاره لر واسکلیتر
اولدیغی ایشیدلماشدر و مع مافیه مرور زمان ایله سد و غیب اولدیغی دخی
مستبعد دکادر.

§

﴿ اَبْرَهَة ﴾ — ملوک تبابعده دن مشهور (ذوالقرنین صعب) ك اوغلی
وسلطننده خلفیدر یمن چوللزنده یولجیلر یولنی شاشیرمامق و سفره کیدوب
عودت ایدرکن یولی بولق ایچون طاش دیرکر دیکدیردیکندن (ذوالمنار)
لقبیه شهرت بولمش ایدی بونك زمان سلطنتی میلاددن بیک طقسان درت
سنه مقدم تخمین اولنیور لکن تاریخلرده کوریلان (ابرهه الرایش) دخی
بومیدر بشقه میدر بیلنه میور.

§

﴿ اَبْرَهَة الْأَشْرَم ﴾ یاخود (ابرهه بن صباح الاشرم) — یمن
پادشاهلرندن برذاتدر یمنده وقوعبولان بریوک اختلالی باصدیرمق ایچون
زیر جایه سننده اولدیغی حبش نجاشیسنندن بالاستمداد یتمش بیک عسکر
کتوردوب ایشنی کوردیسه ده عسا کر مرقومه نك قوماندانی اولان (ارباط)
ایله آرله رینه برودت کیردیکندن اسکی راحتنی بوله مدی و بر معارضه
ائناسنده ارباط بونك یوزینی بیرتدیغندن نامی (ابرهه الاشرم) قالدی
و مؤخرأ ارباط کوله لر ی واسطه سبیله قتل اولندیغی جهته له ابرهه رقابتدن
قورتلدیسه ده نجاشی اشبو قتل ماده سنی ابرهه دن بیلهرك کایتلو عسکر ایله
واروبانی دخی قتل ویمنی خراب ایده جکنه و قفاسنی قیروب قانی ایچه جکنه

یمن ایتدیکندن ایش دها زیاده مشکلاته دوشدی و ابرهه در حال ارباطک قفاسنی بر مقدار طهراق و قان و بر حقوق هدیه لر ایله نجاشی یه کوندروب براثت ذمتنی بیان و استرحام ایلدیکندن قصوری عفو و یمن حکومتده ابقا اولندی. اشبو ابرهه صنعاده نجاشینک نامنه بر جسم کایسا یایدروب (قلیس) تسمیه اتمش و بوندن بویه اهالی حجازک کعبه مکرمه زیارتنی براغوب اشبو کایسای زیارت ایتلرینی و هر سنه مکده قوریلان پناړک صنعاده قورلمسنی امر ایش ایدی بوا مر اهالی مکرمه یه پک آغر کلوب اجرا ایده مدکرندن و ایچلرندن برقاج جسور صنعایه کیدوب کایسای مذکوری تلویث و تحقیر ایلدکرندن ابرهه حد تلنوب کعبه نک هدم و محوینی و اهالی مرقومه نک تأدیننی قوردی و (۵۷۰ م) تاریخنده کلیتلو عسکر واون اوچ عدد معلم فیل ایله مکه اوزرینه یوریدی و برقاج محلهه مقابله ایدن قبائله غلبه ایدرک مکه صحرا سنه ایندی و علیه الصلاة والسلام افندمزک جدی و قبیله قریشک رئیس اولان (عبدالمطلب) کعبه مکرمه نک محافظه سنی جناب حقه براغوب اسمالی ایله طاغره چکلدی و ابرهه فیللرینی عسکرینک اوکنه قاتهرق اپجرو هجوم ایدرکن من طرفاه ظهور ایدن ابابیل ججاره سجیل ایله مقابله ایلدیکندن مضمحل و پریشان اولدی و ابرهه فرار ایتک استدیسده یولی بوله مدیغندن ید اسارتده اولان (نفیل المکی) دن دلالت رجا ایدوب (این المرق والاله الطالب. و الاشرم المغلوب لیس الغالب) جوابنی آلدی و عقینده اکادخی برطاش طوقمغله بلاسنی بولدی. بوطاشلر قنغی بردشمنه طوقنیور ایسه در حال وجودنده چیمیک علقی کبی بر اثر حاصل اولور و انک سرایتیله برقاج دقیقه طرفنده دوشر اولور ایدی.

ابن خلدونک افاده سنه کوره (۷۹۶ م و ۱۸۰ ه) تاریخنده کلان بر یمن ملکینک لقبی دخی (ابرهه) ایش.

§

﴿ ابریم ﴾ - نوبه ده نیل شرقی ساحلنده و اصواندن یوز یکر می میل بعد مسافه ده بر ناحیه صغیره در بوراسی دولت علیه نک طوغریدن طوغری یه تحت اداره سنده ایکن بر (سالیانه) یعنی مرکز لوا ایدی و فراغه

زمانندن قالمش اولان قلعه‌سی غایت متین وحوالیسی منبع وامین اولدیغندن
وقتیله شدید جزایه مستحق اولنلری بورایه کوندرلر ایدی شمدی‌هوایی
غایت وخیمدر و اهاالیسی ایکی اوچ بیکدن زیاده دکدر. نام عتیقی
(برمس) یاخود (روا)

§

﴿ اِسالون ﴾ یاخود (ایشالوم) — حضرت (داود) علیه‌السلامک
اوغلیدر (امنون) نمانده برقرنداشنی قتل و فرار ایلدیکندن پدری
ارقه‌سندن عسکر کوندرروب افراییم طاغنده اوزون صاچلری اغاچ دالیرینه
طولاشدیغی حالده طوتدیردی و بر روایتده تعقینه مأور اولان (مؤاب) ک
النده کندو حربه‌سیله قتل اولندی.

قدس شریفک جنوب شرقیسنده وادی یهوش. افاطده الیوم موجود اولان
برخراب و مرتفع تره‌یه (اِسالون) تره‌سی دیرلر ایشه‌ده قنغی اِسالونک
تره‌سی اولدیغی معلوم دکدر.

§

﴿ اِشیر پاشا ﴾ — دولت عثمانیه وزراسندندر بوذات‌والی بولندیغی
یرلده برقاج دفعه عصیان ایدوب ینه عفو اولمش و بعض خصوصندن
طولایی یکچیریلرک عداوتنی قرائمش ایدی (۱۶۵۳ م و ۱۰۶۴ هـ) تاریخنده
صدارته تعیین اولندیغی کبی اولکنندن زیاده عظمت پیدا وشام شریفدن
درسعاده کنجیه قدر یولرده تصادف ایتدیکی سرسریلری محروم اولدقلری
تیمارلینی اعاده وعدیله جلب وقیو خلقنه علاوه ایدرک جمعیتی فرق الی بیکه
ابلاغ ایلدیکنندن درسعاده بولنان رجال دولت ویکچیریلر قوجونمغه ونیتی
نه ایدوکنی دوشونمکه باشلادیلر و غایت آغر حرکت ایتسندن و برآن اول
تشریفلری مقتضیدر دیو یازدقلری کاغذله هیچ بر جواب و یرمیوب
استغنی بوزمدیغندن عاداتا قورقدیلر و نهایت کلوب مقامنه اوتوردیغنک
ایکنجی آینده یکچیریلر صدر سابق مراد پاشانک تحریکیله حاضرلدقلری
فتنه‌یی او یاندیروب ایشیر پاشایی و طرفداری اولان شیخ الاسلام
(ابوسعید) افندی بی استه‌میر دیدیلر و پک چوق غلغه و شمتله پاشای
مومی‌الهی قتل و ابوسعید افندی بی نفی ایتدیروب مراد پاشایی مقام صدارته

اوتورتدیلر ویدی آی صکره سپاهیله برابر ینه ایاقلوب آت میدانندن
اون سکز کشینک اعدا میچون سرای همایونه خبر کوندر دیلر وعاقبت
بوسوزلرینی دخی یوریدوب اندن صکره طاغلدیلر. اشبو اون سکز کشینک
ایچنده حرم همایوندن بعض کسه لر ودار السعاده اغاسی دخی وار ایدی.

§

﴿ آبغار ﴾ — اوزروان کله سنه نظر یور یله.

§

﴿ اَبَقَاخان ﴾ — یاخود (آباخان) — معهود هلا کونک اوغلیدر
(۱۲۶۴ م و ۶۶۳ هـ) تاریخنده پدرینک وفاتیه تخته جلوس ایتدیکی کبی فن
انشاده مهارتی مشهور و مسلم اولان (شمس الدین جوین) ی وزیر اعظم یاپدی
و عدل و حقانیتی التزام ایدرک پدرینک مظالم و تعدیاتی ایچمه اونوتدیردی
و صاحب الادوار (عبدالمؤمن) و خطاط مشهور (یاقوت المستعصمی) کبی
ارباب معارف و ادبایی جلب و حققرنده حرمت و رعایت ایتدیکنندن اطرافدن
پک چوق علما و فضلا کلوب مستغرق لطف و احسانی اولدی.

§

﴿ آیل ﴾ — یونانستانک اسکری رساملرنندیر مرقوم (۵۲۶۰ خ)
تاریخنده یعنی میلادک اوچیوز اوتوزدرت سنه مقدمده شهرت بولوب
ماکیدونیا حکمداری اسکندر رومینک دائره سنده امرار وقت ایلدی
و حکمدار مومی الیهک و (افرو دیتی) نک رسملرینی یابوب اخلافنه یادکار
براقدی. اشبو رسملر شمعی مفقوددر.

§

﴿ ابن ابی الاصبع ﴾ العداوانی — کنیه سی ابو بکر زکی الدین .
مسقط رأسی مصر تاریخ وفاتی (۱۲۵۶ م و ۶۵۴ هـ) — بو ذات فن
شعر و انشا و ادبده زماننک امامی ایدی فنون مذکوره یه دائر خیلی
تصنیفات و اردر و فن بدیعدن (تحریر التحیر) و (بدیع القرآن) و (الجواهر
و السوانح) نام کتابلر جهله تألیفاتندر .

اشعارندن بری .

من یدم الدنيا بظلم فانی
بطریق الانصاف اتنی علیها

وعظتنا بكل شیء لوانا
حین جادت بالوعظ من مصطفیها
نصحتنا فلم نزالنصح نصحا
حین ابدت لاهلها مالدیها
الی اخره
§

﴿ ابن ابی داود ﴾ — دولت عباسیه ده و خلیفه مأمون و معتصم و واثق و متوکل زمانرنده قاضی القضاة رتبه سنی احراز ایتش بر ذاتر و بونک امور سیاسیه و تدابیر ملکیده مهارتنه و علم و فضل و بلاغتنه دیه جک یو غیسده صکردهن طریق اعتراله سلوک ایله خلفای مشارالیمی اضلال ایتسی و میدانه بر خلق قرآن مسئله سی چیقاروب ملت اسلامییه بی تفرقه یه دوشورمی و بو اغورده نیجه ییک صلحای اهل سنتی تحقیر و اعدام الیسی بادی قدح و مذمتی اولمشدر . بو حائن قرآن کریم مخلوقدر دیمانیلی رسماً حضورینه جلب وهر برینی بر صورتده تحقیر ایتدیکی صرده ائمه اربعه دیندن (اجد بن حنبل) حضرتلرینی دخی کتوردوب جانلر طیانمز درجه ده ضرب و ازعاج ایتش و سبب موتی اولمشدر (اجد بن حنبل کله سنه نظر بیوریله) بر دفعه حضورینه علمادن الی باغلی بر پیر کتوردکلرنده اکا دخی خلق قرآن و رؤیت مسئله لرنده اعتقاد باطلنی تکلیف ایدوب پیر دخی بو سزک دیدیککز مسئله لری حضرت پیغمبر یل و بده امتنه خبر ویرماشمی ابتدا بو سؤاله جواب رجا ایدرم دیدکده ابن ابی داود پیغمبران کرامه جهل اسنادی جائز اوله میه جغندن ناچار بیلور ایدی دیدی و پیر دخی مادامکه بیلور ایدی نیچون امتنه خبر ویرمدی دیمسیله ابن ابی داود حبیط اولدی و خلیفه کوله رک مجلسدن قالدی کندی و پیر دخی بر مقدار عطیه احسانیه دفع ایدلدی .

﴿ ابن اثیر ﴾ — جزری کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ ابن اسرا ﴾ — اسپانیا خاخالمرندن بر عالم یهودیدر بونک علم طب و هیئت و فلسفه و شعر و صرف و نحو ده ید طولاسی اولدیغندن مسلمانلر فاضل دیو چاغیرلر و یهودیلر بر مفسد مترجم طانورلر ایدی . کتب دینیة اسرائیلیه دن بر کتاب شرح ایتیش و کرهیه دائر بر رساله قلمه المشردر .

§

﴿ ابن باجة ﴾ المسموم — اندلسده چیقان حکمای اسلامیه نك الك صوکیدر قرطبه ده دنیایه کلوب بعد التحصیل فاسه هجرت و ابو بکر صحراییه و یحیی بن یوسف ابن تاشقینه یکریمی سنه وزارت ایتدی و علوم ریاضیه و کلام و اخلاقده تألیف ایتدیکی کتابلر بین العرب پک زیاده شهرت بولدی . زماننده موجود اولان اطبا و کتاب بونک شهرت و اقبالنه حسد ایتدکلرندن (۱۱۳۸ م و ۵۳۳ هـ) تاریخنده تسمیم ایتیشلردر و (تلاحین) و (کتاب الکیمیا) کبی بر قاج اثری ده واردر .

§

﴿ ابن بطوطة ﴾ — ادبای امتدن و سیاحین عربدن بر ذاتدر مغربده واقع (طنجه) شهرنده دنیایه کلوب بعد التحصیل مصر و ایران و سوریه ممالکنی و دیار عرب و چین و تاتارستان و هندستانی و بحر محیط هندی جزایرندن بعضیلرینی و افریقا و اسپانیا ایچرولرینی کزوب مشهوداتنی تحریر ایتیش و سنی یتیش الیه بالغ اولدیغی حالده (۱۳۷۸ م و ۷۸۰) تاریخنده وفات ایتیشدر . بلاد شرقیه ده شهرتی شیخ شمس الدین ابو عبدالله ایدی .

§

﴿ ابن بیطار ﴾ — اندلس اطبای مشهوره سندندر واسمی عبدالله بن حمیددر . اندلسده واقع (مالقه) شهرنده دنیایه کلوب بعد التحصیل شام شریفه هجرت ایتدی و دیار رومده خیلی سیاحت ایدوب اعتبارینی درجه علیایه چیقاردی و تألیفاتنی طبایه حجت قاطعه طائیدردی و حروف هجا ترتیبی اوزره بر تاریخ عمومی یازوب سلطان صلاح الدین

ابوبی به تقدیم ایلدکده مستغرق لطف واحسانی اولدی . هله فن نباتاته اولان کمالی تصدیق کرده ارباب فندرد ووفاتی (۱۲۴۸ م و ۶۴۶ هـ) تاریخنده در و (کتاب الافعال العجیبه والخواص الغریبه) و (جامع الادویه المفرده) و (تذکره ابن بیطار) جمله اثارنددر .

§

﴿ ابن جریر ﴾ — صاحب التفسیر امام طبری حضرت نرینک کینه سیدر (امام) کلمه سنه نظر بیوریه .

§

﴿ ابن جریر ﴾ القرشی الاموی البصری — اسلامده ابتدا کتاب تصنیف ایدن علمای ذوی الاحترامنددر و تفسیر شریفی واحادیث نبویه بی جامع کتابی پک معتبردر امام جعفر صادق وامام ابو حنیفه رحیم الله حضرت ایله ملاقات ومصاحبت ایتدی و مکّه مکرّمده خیلی زمان امرار وقت ایدوب (۷۹۱ م و ۱۴۴ یاخود ۱۴۹ هـ) تاریخنده آخرته انتقال ایلدی . شعرای عربدن بر (ابن جریر) دها وارددر واسمی علیدر .

§

﴿ ابن حاجب ﴾ — مشاهیر علمای عربنددر واسمی عثمان . کینه سی ابو عمرو مسقط رأسی صعیّد مصردر . پدری ملوک ایویسه مصریه دن امیر عزالدینک حاجبی اولدینگی حالده کندوسی کنج یاشنده تحصیل علومه هوس ایدرک از وقت ایچنده اکملنه موفق اولمش وخیلی زمان قاهرده فاضلیه مدرسه سنده وبر مدت شام شریفده جامع ادویه ده تدریس ایله اشتغال ایدرک علامه عنوان جلیل الشاننی قزاقمشدر . علم تصریفدن (کافیه) و (شافیه) و علم اصولدن (منها) کتابلرینی بو ذات تألیف ایتدی وشاکردلرینک اشای مصاحبته وقوعبولان سؤلرینه ویردیکی جوابلر مؤخرأ تدوین اولنه رق (امالی ابن حاجب) تسمیه اولندی بو کتاب هر فنی ومتنوع مسائلی جامع بر اثر جلیل اولدینغندن بین العلماء مشهور ومعتبردر ولسان عربده مستعمل اولان مؤنث سماعیلری نظمأ بیان ایتمشدر وبونلردن بشقه دهاپک چوق تألیفاتی وارددر . مشارالیهک کنج یاشنده

سیاسة قتل اولنديغی روایت اولنیور ایسه ده یتیش یاشنده ایکن (۱۲۴۸ م و ۶۴۶ هـ) تاریخنده اسکندریه ده خسته لنوب وفات ایلدیکی ده موثوقدر .

§

﴿ ابن حجر العسقلانی ﴾ الشافعی — مشاهیر علمای عربدندر واسمی
احمد بن علی بن محمددر مومی الیه مصر قاهره دن نشأت و بعد التحصیل شام
شریف و حجاز مالکنه عزیمت ایدوب اورالده خیلی زمان علم حدیث مطالعه
وتدریس یله مشغول و بین العلماء والا کابر مظهر احترام و قبول اولدی و تألیفات
جلیله سی غایه الغایه معتبر طوتلدی . (فتح الباری فی شرح البخاری)
نام کتاب مستطاب جله تألیفاتندندر و یتیش طقوز یاشنده اولدیغی حالده
(۱۴۴۸ م و ۸۵۲ هـ) تاریخنده وفات ایتشدرد . مذهب شافعیدن فتاوی
صاحبی (ابن حجر الهیثمی) بشقه .

§

﴿ ابن خزیمه ﴾ الحافظ — مشاهیر فقها شافعیه دندر واسمی
ابو بکر بن محمد و مسقط رأسی نیشابوردرد . علم فقه و حدیثده عصرینک
فریدی و علمای عراقک قره العینی ایدی (فقه حدیث) کتابی اوچ جلد
اوزینه در و یوز قردن متجاوز تألیفات ی واردر و وفاتی (۹۲۳ م و ۳۱۱ هـ)
تاریخنده در .

§

﴿ ابن خلدون ﴾ — فن تاریخده ابداع ایلدیکی مسلک بهین ایلده شهر
ت شعار بر فاضل ذوی الاعتباردر بو ذات تونسده دنسایه کلوب فاس
واندلسده بعض علوم نافعده تحصیل ایتد کدن و بیوک و کوچک بر قایق مأموریت
ویرد کدنصکره مصره هجرت ایلدی و مصر حکمداری سلطان (برقوق)
یک کوزل قبول و مالکی قاضیلکنی توجیه ایلدیکندن بر مدت دخی بو خدمتده
و سلطان مشار الیهک مشاوری مقأمنده بولندی و (۱۴۰۰ م و ۸۰۳ هـ) تاریخنده
سلطان مشار ایلده برابر تیمورلنکک اوزرینه کیدوب شام شریفده تیمورلنکه
اسیر دوشدی و هرنقدرد تیمورلنکک دخی مظهر التفاتی اوله رق یانندن
آیرماق استدیسده بوالتفات ابن خلدونک ایشنه الویرمیدیکندن بر تقرب
مصره قاچوب ینه اولکی کبی بیوک و کوزل مأموریتله کیردی . فاضل

مومی الیهک ترتیب ایلدیکی تاریخ (۱۸۶۷ م و ۱۲۸۴ هـ) تاریخنده مصرده
یدی جلد اوزرینه طبع اولمش و موسیو (دوسلان) دخی فرانسیزجه
ترجه سنی طبع ایتدیرمشدر. ابن خلدونک اسمی عبد الرحمن بن محمددر
و تاریخ وفاتی (۱۴۰۵ م و ۸۰۸ هـ) در.

§

﴿ابن خلکان﴾ — مورخین مشهوره دندر و اسمی احمد شمس الدین
بن محمددر. بو ذات اریلده دنیاه کلوب خیلی زمان موصل و حلب و شام
طرفلرنده تحصیل علومندن صکره مصرده و مؤخرأ سوریه ده بر مدت قاضیلک
و صکره مدرسلک ایتدی. بونک (ابن خلکان) نامیله معروف اولان
(وفیات الاعیان) نام تاریخ نفیسی (۱۶۷۶ م و ۱۰۸۷ هـ) تاریخنده ردوسی
زاده محمد افندی معرقیله عربجه دن ترجمه یه ترجمه اولمشدر.

§

﴿ابن دقیق﴾ — محبتین کرآمدندر و اسمی محمد بن علی و لقبی
تقی الدیندر. بو ذات استایدندن مجرد و احکامه متعلق متون احادیث
نبویه بی جمع ایدرک (المقام فی حدیث الاحکام) نامنده بر کتاب تألیف ایتدیسه ده
اکمالنه موفق اوله مدی. کتاب مزبور نقصانیله برابر بین العلماء مقبول
و معتبردر و وفاتی (۱۳۰۲ م و ۷۰۲ هـ) تاریخنده در.

§

﴿ابن الرشید﴾ — (ابو الولید) کله سنه نظر بیور یله.

§

﴿ابن زیدون﴾ احمد بن عبده بن غالب بن زیدون المخزومی —
مشاهیر ادبای عربدندر اندلسده واقع قرطبه شهرنده دنیاه کلوب بعد
التحصیل اندلس طوائف ملوکسندن ابن الحزم بن جمهوره کاتب اسرار
و ندیم خاص اولدی و بعده حسادک سعایتیله حبس اولنوب بر مدت زندانده
قالدی و شفاعت و استرحامله خلاص ممکن اوله میه جغنی اکلادقده بر تقرب
قاچوب اشبیلیه حکمدارینه التجا و اوراده رتبه وزارتق احرار ایلدی
و فصاحت و ظرافتی و نظم و نثرده بلاغتی جهتیله (بحتری المغرب) عنوانی

آلدى. مرتب ديوانى ورسائل كثيره مى واردر ووزير ابوعامره يازديغى رساله پك مشهور وين الادبا معتبردر چونكه ابوعامر بونك علاقه وشارعه ايتديكى (ولادة) نامنده برقز ايله الفته قالقشديغندن بورساله انلرى بربرندن تبريد وقزى كندو طرفنه جلب ايچون قزك آغزندن يازلمش ايدى مؤخرأ رساله مذكوره (ابن نباتة المصرى) معرفتيله شرح ايديلوب (شرح العيون) تسميه اولنش وبوشرح (۱۸۶۲ م و ۱۲۷۸ هـ) تاريخنده مصرمطبعه سنده طبع ايدلمشدر

ابن زيدون رساله مذكوره يه شويله بدأ ايدر اما بعداها المصاب بعقله. المورط بجهله. البين سقطه. الفاحش غلظه. العاثر في زيل اغتراره. الاعمى عن شمس نهاره. الساقط سقوط الذباب على الشراب. المتهافت تهافت الفراش في الشهاب. فان العجب اكذب. و معرفة المرء نفسه اصوب. وانك راسلتني مستهدياً من صلتى ما صفرت منه ايدى امثالك. متصدياً من خلتي لما قرعت دونه انوف اشكالك. مرسلأ خليلتك مرتاده. مستعملاً عشيتك قواده. كاذبأ نفسك انك ستنزى عنها الى. وتحلف بعدها على. الى آخره ابن زيدون الشمس طقوز ياشنده اولديغى حالده اشبيليه ده (۱۰۷۰ م و ۴۶۳ هـ) تاريخنده وفات ايتمشدر.

§

﴿ابن سراقه﴾ ابو عبده محيى الدين محمد بن محمد الانصارى — فقهاء مالكيه دن وفضلاى امتدن براديب ليبيدر اندلسده واقع شاطبه ده دنياه كلوب قاهره ده (۱۲۶۳ م و ۶۶۲ هـ) تاريخنده وطقسان ياشنده وفات ايلدى.

بو بيت انكدر

الى كم امنى النفس مالا تناله
فيذهب عمرى والامانى لا تقضى

وقدمرلى خيس وعشرون حجة
ولم ارض فيها عيشتى فتى ارضى

واعلم انی واثلاثون مدتی
وخیرمغانی الله و اوسعهار کضا

فما ذاعسی فی هذه الخمس ارجی
ووجدی الی اوب من العشر قد افضی

§

﴿ ابن سکیت ﴾ یعقوب بن اسحق — علماء لغتدندر خلفای

عباسیه دن متوکل بونک ثناسنی ایشیدوب حضور ینه جلب واعتقاد
واققدارینی تجربه ایچون (بنم ایکی اوغلم سکا حضرت حسن وحسین
رضی اه عنهما دن سو کیلیمدر) دیو سؤال ایتدکده (ابن سکیت) واه العظیم
امام علی کرم اه وجهه ورضی اه عنه حضرتلرینک خادمی اولان (قنبر)
ایله بکا سندن سو کیلیمدر دیسیله متوکل غضبه کلوب بیچاره بی لسانی
ارقه سندن چکهرک اعدام ایتدردی . ابن سکیتک (اصطلاح المنطق)
یاخود (اصلاح المنطق) نامنده برکتابی واردر ووفاتی (۸۵۸ م و ۲۴۴ هـ)
تاریخنده در .

دیگر روایت کوره (ابن سکیت) خلیفه متوکلک اوغلی معتر ایله مؤیدک
خواججه سی ایدی متوکلک ذکر اولنان سؤالنه جواب اولقی اوزره حضرت
حسن وحسین رضی اه عنهما بی ثنا ایدوب معتر ایله مؤیددن بحث ایتدیکچون
متوکل قارننه باصدیروب خانه سنه کوندردی وایرتسی کون خانه سنده وفات
ایلدی .

§

﴿ ابن سیرین ﴾ محمد — بصره علماسندن وفقهاء تابعیندندر پدری
انس بن مالک حضرتلرینک غلامی ایدی برخاتوندن اوتوز ارکک واون برقر
اولادی دنیا به کلوب یالکزعبده نامنده براوغلی معمر اولمشدر وتعبیر رؤیاده
مهارتی علوم سائرده اولان مهارتندن اشاخی دکادر وحسن بصری
حضرتلریله کوریشوب (۷۲۸ م و ۱۱۰ هـ) تاریخنده وفات ایتمشدر .

§

﴿ ابن سینا ﴾ — حکمای اسلامیه دندر (ابوعلی) کله سنه نظر بیوریله .

§

﴿ ابن شریح ﴾ — ائمہ شافعیہ دندر و مسقط رأسی اولان بغدادده
(باز اشهب) لقبیله شهرت بولوب (۹۱۸ م و ۳۰۶ هـ) تاریخنده وفات
ایلشدر .

مومی الیه شیرازده قاضی ایکن پک چوق تألیفاتیه موفق اولدی ومدت حیاتنده
تألیف ایتدیکی کتابلرک عددینی درتیوزه ابلاغ ایتدی . ابتدا باب مناظره یی
کشاد و طالبه تعلیم وافاده طریقی اراؤه ایدن بودر . دائماً مذهب شافعیه یی
مذاهب سائر اوزرینه ترجیحله اوغراشور ایدی .

§

﴿ ابن صمه ﴾ — کبار اولیاء الله دندر . مشار الیه برکون ساکن اولدیغی
(رقه) قصبه سنده نفسیله محاسبه ایدرکن سننک التمشه یتش اولدیغی
و یوقدر سنه نك ایامی یکر می بریک بشیوزه واردیغی و هرکون ایچون یالکز
برکنه حساب اولنسه ایشک نرله واره جغنی و اوکناهلرک عذاب وعقابنه
نصل تحمل ایده جکنی دوشینوب و بر صیحه اوروب تسلیم روح ایلدی .

§

﴿ ابن طباطبا ﴾ — امام حسین بن علی المرتضی رضی اه عنه
احفادندندر . کوفه اهلینک والی ولایت حسن بن سهل علیهنده بعض
تشبثاتی حس ایدرک (ابو السرایا السری) نامنده بر شخص ایله رقه دن
خروجه قرار ویردی و (۸۱۴ م و ۱۹۹ هـ) تاریخنده کلیتلو عسکر
ایله کلوب کوفه یی استیلا ایتدی و حسن بن سهلک کونردیکی اون بیک
سواری یی کوفه لیلرله برابر بوزدی و صکره ابو السرایا ابن طباطبانک کوفه لیلر
طرفدن حسن قبولی چکه مدیکندن و اخذ اولنان غنائم ایچون یینلرنده بعض
مرتبه قیل وقال تحدث ایلدیکندن بیچاره یی مسموماً اعدام ایدوب یرینه ینه
احفاد جناب حسیندن محمد بن محمد نامنده بر چوجغی قودی .

شعراى عراقدن ابو حسن بن محمدک لقبی دخی (طباطبا) در بو ذاتک اصفهانده
پک چوق شهرتی وار ایدی والیوم احفاد واعقابی ذکا و فطانتله مشهوردر
و ایچلرندن پک چوق علما کلشدر و وفاتی (۹۳۳ م و ۳۲۲ هـ) تاریخنده در

§

﴿ ابن عباس ﴾ رضی اه عنه — صحابی بن الصحابی بن عمر رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کے والدین کے درجہ میں تھے۔ ان کے والدین نے ان کو اسلام افندہ میں حق مشار الیہ (اللہم فقہہ فی الدین) دیو دعا بیوردی اور قننہ فضل و کمالی درجہ علیہ واصل اولوب (حبر الامة) عنوانی آلدی و اقطار و امصار دن کلان طلبہ علوم حضراتنی نیچہ زمان تدریس و بو صورتہ علوم جلیہ اسلامیہ نیک قسم اعظمی نشرہ موفق اولدی و (ابن مسعود) رضی اه عنه حضرتلری دخی مشار الیہ حقندہ نعم تربجان القرآن بیوردی مشار الیہ حضرتلری یتش بر یاشندہ ایکن (۶۸۷ م و ۶۸ هـ) تاریخندہ وفات الیشدر۔

§

﴿ ابن عبدون ﴾ محمد بن عبد المجید القہری — وزرای ملوک بنی افسس دن و ادبای عربندرن۔ شعر و کتابت و معانی حدیث و فنون سائرہ زمانک فریدی ایدی قلائد العیانہ پک چوق شناسی و بعض آثار کورلمشدر و ملوک بنی افسس حقندہ سویلیدی قصیدہ رائیہ سی معانی کثیرہ بی و احوال ملوک سائرہ بی جامع بر نوع تاریخ اولدیغندن شایان مطالعہ در و وفاتی (۱۱۲۶ م و ۵۲۰ هـ) تاریخندہ در۔

قصیدہ مذکورہ یہ شویہ بدأ ایدر

الدهر یفجع بعد العین بالاثر
فما البکاء علی الاشباح والصور
انہاک انہاک لا آلوک معذرة
عن نومة بین ناب الیث والظفر
فلا یغرنک من دیناک نومتها
فما صناعة عینہا سوی السهر
تسر بالشیء لکن کی تغربہ
کالایم نار الی الجانی من الزهر

تصنیفات و اشعار کثیرہ صاحبی دیگر (ابن عبدون) دخی زمانی ادب اسندن ایدی

بونك ابوحنيفه قولى اوزره محرر اولان (كتاب الاعتلال) ى وطقسان جزئى شامل بولنان (كتاب الاحتجاج) ى اثار مرغوبه دندر ووفاتى (۹۱۱ م و ۲۹۹ هـ) تاريخنده در.

§

﴿ابن عساكر﴾ — ثقة الدين كله سنه نظر بيوريه.

§

﴿ابن عطا﴾ — كبار مشايخ صوفيه دندر واسمى احمد كنيه سى ابو العباس مسقط رأسى بغداد در مشاراليه حضرت (جنيد) ك شرف صحبتيله واصل سر منزل مقصود اولدى وقرآن كريمى زبان اشار اتله تفسير اتدى و غايت نازك و ظريف و علوم ظاهره و باطنه يى جامع بر مرد عفيف اولديغندن چوق شاكرد يتشدير دى. حلاج منصور حضرتلر نيك اعداى كوني مشار اليك لهنده سوز سويلديكندن (۹۲۱ م و ۳۰۹ هـ) تاريخنده وزير حامدك امريله ديشلرى سوكيله رك واوديشلرى برر برر باشنه قاقيله رق اعدام اولمشدر. (رحمة الله عليه)

فحوليندن تاج الدين ابو الفضل كنيه سى دخی (ابن عطا) در و بوذات دخی حكايات صالحينى جامع عطائيه ناميله بر كتاب يازمش و (۱۳۰۹ م و ۷۰۹ هـ) تاريخنده وفات ايتمشدر.

§

﴿ابن علقمى﴾ مؤيد الدين محمد — خلفاى عباسيه دن مستعصم باللهك وزير اعظميدر. بونك علم و در ايت و فطانتنه بر ديه جك اولديغى كبي شيطنت و خيانتنه دخی نهايت يوغيدى و كندوسى رافضى المذهب اولديغندن دائماً سنيرك عليهنده بولنور و روافضى حايه وسنير اوزرينه تحريص ايدر و بو خصوصدن طولايى بالدفعات ظهور ايدن اختلالرده سنيرك روافضه غلبه سندن ناشى انلره وولى نعمتى اولان مستعصمه ديش بيلر ايدى بناء عليه نفوذ سلطنتك شيعيله انتقالى چاره سنى دوشونه رك كندوسى بالاستقلال والى اولوق شرطيله ممالك عراقيه نك ايران ملكى هلاكويه تسليمه قرار ويروب كيفيتى خفياً مومى اليه اشعار و بو باده تسهيلات كوستره جكنى وعد

ایلدی وهلا کو دخی مع الممنونیه ایکوز بیک عسکر ایله کلوب بر از محاربه دن صکره بغداد خارجه اردوسنی قوردی وابن علقمی خلیفه مستعصمه هلاکو ایله مصالحه ممکندر رخصتکر اولور ایسه کیدر بر چاره سنی بولورم دیهرک کیدوب بر بشاشت فوق العاده ایله کلدی وهلا کونک مرادی سزک قریکزی اوغلنه عقددن عبارت ایمش ان شاء الله عقددن صکره مصالحه بی دخی پیارز دیمسیله بیچاره مستعصم اینانوب موافقت ایلدی وابن علقمی در حال وکلا و امرای دولتی طویلا یوب نکاح ایچون هلا کونک اردو کاهنه کوتوردی وهلاکو دخی خائن مرقوم ایله اولجه قرارلشدیردیغی وجهله نکاحه بدل جله سنک جاننه قیوب عسکر ایله برابر بغداده کیردی و قرق کون قتل عام ایدوب اشراف بغدادک کافه سنی قلیچدن پکوردی.

بو وقعہ (۱۲۵۸ م و ۶۵۶ هـ) تاریخنده وقوعبولش ویا لکز بغداد درونده اوچیوز بیک کشینک قانی دوکولش وقوجه دولت عباسیه منقرض اولوب سلطنت مغولره یکمشدر وخائن مرقوم دخی مأمولی کبی والیکه نائل اوله میوب وبقیه السیوف بیچارکانک انکسار و دشنامندن سوقاغه حقیقه میوب بر قاج آی ظرفنده وغم و غصه ایچنده کبرمش کتمشدر.

§

﴿ابن عیسی﴾ — ارباب معارفدن بر ذاتدر سلطان (سلیم خان) ثانی حضرتلری شهزاده لکی آوانده صاروخانده ایکن یونی وطن اصلیمی اولان اقتصاردن جلب وعلوم ونصایحندن استفاده بیورر ایدی حتی مشارالیه حضرتلرینه اداب ملوکه متعلق ومقامات اولیاء وتوجه وتأثیرات وریاضات وخواص اسما واصول وفق کبی علومی جامع اون فصل اوزوینه و (نوریه) نامیله بر کتاب تصنیف واهدا ایتمشدر. ابن عیسانک علم وفق وخواصده فوق الغایه مهارتی وبر مسالک مخصوصی وار ایدی.

§

﴿ابن عبدالبر﴾ — اندلس فحول علماسنددر واسمی یوسف لقبی جمال الدین مسقط رأسی قرطبه در. بو ذات عصرینک علامه سی اولدیغی حالده زمان کندویه خیانت ایتدیکنندن (معتضد بالله) ک یاننده عسرتله وقت پکوردی

(الانتفاء لهذا هب الثلاثة) و (الافصاح فيما بين العلماء من الاختلاف)
و (جامع العبر) و (الدرر في اختصار المغازی والسير) و (الغطاء بحديث
الموطأ) و (كتاب الاستيعاب في أسماء الصحابة) و امثالي يكرمي برعدد تأليفاتي
وارد و بونلرك ايچندن (الكافي في فروع المالكية) نام كتابي اون بش
جلددر و وفاتي (١٠٧٠ م و ٤٦٣ هـ) تاريخنده در .

§

﴿ابن الفارض﴾ — كبار اولياء اللهندر و مسقط رأسي مصر
اسمي عمر كنيه سي ابو حفصدر . بوذات عاليقدرك درجه كمال حقايق
علوم دينيه و معارف يقينيه بي و احوال سير سلوكي جامع اولان و يديوز
اللي بيتدن عبارت بولنان قصيده تايه سندن اكلاشيلور مشاراليه بو قصيده
شريفه بي تكميل ايتد كدنصر كره عالم معناده عليه الصلاة والسلام افندمره
تقديم ايتدي وانلر دخي ممنون اوله رق (نظم السلوك) تسميه بيوردی و يا ابن
الفارض سنك انتسابك كيمه در ديو سؤالرينه بنم انتسابم بني سعده در جوابني
ويرد كده عليه الصلاة والسلام افندمر (لا بل انت مني ونسبك متصل بي)
بيوردی .

قصيده مذكوره يه شويله بدأ ايدر

بيت

سقتني حيا الحب راحتته مقلتي
وكا سي محيا من عن الحسن جلت

بوندن بشقه بر قصيده تايه صغراسي و برده مكمل و مرتب ديواني واردر
و بالاده بيان اولنان قصيده تايه كبراسنه مولانا عبدالرحمن جامي حضر تلرينك
فارسي العبارة يازديغي شرح بين المتصوفين غايت مقبول و معتبر در و داود
قيصري و فرغاني حضر اتنك يازدقلى شرحلر دخي مكمل اولوب فرغانينك
شرحي طبع اولمشدر .

مصر اهاليسي (ابن الفارض) حضر تلرينك پك چوق كراماتني كوردی

و (۱۲۳۲ م و ۶۳۲ هـ) تاریخ‌نسنه وفات ایتسکنه ظهور ایدن عجابیات هر کسی حیرته قودی .

§

﴿ ابن القاص ﴾ — فقهاً شافیه‌دنر و مسقط رأسی طبریه اسمی اجد کنیه سی ابوالعباسدر . مشارالیه علم شریفی بغدادده ابن شریحن تحصیل ایدوب قاضیات ایل طبرستانه کندی واوراده خیلی زمان نشر و تألیف تله مشغول اولدی و (۹۴۶ م و ۳۳۵ هـ) تاریخ‌نسنه طرسوسده وعظ و نصیحت و جناب پروردکارک عظمت و کبریاسندن بحث و حکایت ایدرکن ظهور ایدن وجد واستغراق اثناسنده یره دوشوب وفات ایلدی . فروع فقهیه‌دن (تلخیص) و مذهب شافعی اوزره (ادب القاضی) و (کتاب المواقیت) و فروع شافیه‌دن (مفتاح) کبی خیلی تألیفات و اردر .

§

﴿ ابن قضیب البان ﴾ — بونامله شهر تشعار اولان ذوات کرامک ال‌معروفی (عبده بن سید محمد) الجازیدر و بونک معروفیتی دخی علیه الصلاة والسلام افندمزلک شناسی حقنده یامش اولدیغی قصیده مشهوره‌دنر و وفاتی (۱۵۹۷ م و ۱۰۰۶ هـ) تاریخ‌نسنه در .

قصیده مذکوره‌یه شویله باشلار

بیت

اهلاً بنشر من مهب زرود

احیا فؤاد العاشق المنجود

وروی شذا خبر العتیق فقیرت

منه عیون الدمع فوق خدودی

ونما فتم لنا باسرار الهوی

من حیث منزلة الطبء الغید

تلك المعاهد جادها صوب الحیا

و سرى النسيم بظلمها الممدود

§

﴿ ابن کمال ﴾ — شمس الدین کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ ابن مجاهه ﴾ — علمای عراقدن و محدثین کرامدندر و مولدی قزوین اسمی حافظ محمد کنده سی ابو عبده در . احادیث نبویه تحقیق و تحریر چون بغداد و بصره و کوفه و مکه و مدینه و شام و (ری) بمالکنی طولاشوب دین مبینہ پک پیوک خدمت ایتدی و کتب سته دن (سنن ابن ماجه) نامیه معروف اولان کتاب مستطابی و بر تفسیر و بر تاریخ یازدی و التمش درت یاشنده اولدیغی حالده (۸۸۶ م و ۲۷۳ هـ) تاریخنده وفات ایتدی .

§

﴿ ابن مقفع ﴾ — رؤسای زنادقه دندر و مسقط رأسی (مرو) اسمی عبداللهدر . مرقوم مجوسی ایکن علم و حکمتله شهرت بولوب صکره اسلامه کلدی لکن عقلی علمنه مغلوب اولدیغندن زندقه و الحاددن قورتیله مدی و ابامسلم وفات ایتد کدنصکره اکا موضوع اولان روح اصلی بنم جسدیمه حلول ایتشدن شمدی الوهیت بنده در دیه رک بر طاقم جهلائی باشنه طولایوب خراسانده مبیضه مذهبنی میدانه چیقاردی و بصره و الیسی مرقومک بو هذیانلرینی و جعیتی خبر آلدقده ذاتاً ایتدیکی استهزاردن طولایی مغبر خاطر اولدیغندن (۷۷۵ م و ۱۵۹ هـ) تاریخنده خلیفه منصورک مساعده سیله عسکر کوندر و ب جعیتی طاغندی و کندوسنی طوتوب الرینی و ایاقلرینی قطع و تنور ایچنده احراقله اعدام ایلدی یاخود ابن مقفع اله کچه جکنی اکلا دقده اولاد و عیالیه کندوسنی آتشدن یاقدی . چاه نخشب صاحبی (ابن مقفع) دخی بو حریف اولسق کرکدر کویا طاشکند ایله سمرقند آره سنده واقع (نخشب) نام قصبه جوارنده بر قیو خفر ایدوب سحر و یاشعبده بازی ایله درونندن ضیای قره مشابه بر ضیاط ظهور ایتدیرمش و بوضیاقیونک ایکی فرسخ قدر اطرافنه منتشر اولمش ایدی دیرلر بو حکایه شاعرلره بر سرمایه در . کایله و دمنه کتانبی فارسیدن عربییه ترجمه ایدن بودر .

§

﴿ ابن ملک ﴾ — فحولین علمادندر و اسمی عزالدین و پدرینک اسمی

عبداللطيفدر . بو ذات آدين اوغلى محمد بكة بر مدت خواجه لك ايدوب
او ائتاده نشمردن و تصنيقاتدن دخى **ك**يرو قالمدى و (مجمع البحرين)
و (مشارك الانوار) و علم اصولدن (منار الانوار) و زرينه شرحلر يازدى .
علوم حكيميه واقف و سوء اعتقاد ايله متهم اولان (ابن ملك) دخى بونك
قنداشيدرو اولكى ابن ملكك قبرى تيره ده در .

§

﴿ابن النجيم﴾ — اشباه كلمه سنه نظر بيوريلاه .

§

﴿ابواسحق﴾ كارزونى — مشايخ صوفيه دندر واسمى ابراهيم بن
شهر ياردر . بو ذات عليه الصلاة والسلام افندمزى عالم معناده كوروب
تصوفدن سؤال ايتديكمده (التصوف ترك الدعاوى و كتمان المعانى) بيوردى
و توحيددن سؤال ايتديكمده (كل ما هجس ببالك او خطر فى خيالك فالله
سبحانه بخلاف ذلك التوحيد ان تنزهه عن الشك والشرك والتعطيل) بيوردى
ديدى و مریدلر ينك بر سؤالنه (عقلك ادناسى دنيائى و اعلاسى ذات
حقدن غيرك فكرينى تركدر جوابنى ويردى تاريخ وفاتى (۱۰۳۷ م و ۷۴۶ هـ) در .

§

﴿ابواسحق﴾ — نيشاپور علماسندن وفقهاى شافعيه دندر واسمى
ابراهيم بن محمددر . بو ذات عاليقدرك علم اصول و كلامده شهرتى افاقى طوتمش
اولديغندن زمانى علماسنك اكثريسى كلورلر و علوم مذكورده دن درس آلورلر
ايدى . عبارات كتب كلاميه آره نده مسطور اولان (ستاد) لفظندن
مراد بو ذاتدر . و اصول دين ورد ملحدن حقنده بش جلدى جامع (جامع
حلى) نامنده بر كتابى واردر و وفاتى (۱۰۲۷ م و ۷۱۸ هـ) تاريخده در .

§

﴿ابواسحق﴾ فيروز آبادى — بغداد علماسندن وفقهاء شافعيه دندر
واسمى ابراهيم بن علىدر . مشارايله بغدادده نظام الملك مدرسه سنده مدرس
ايكن پك چوق عالم يتشديدى و خيلى كتاب تأليف ايتدى و فضل و كالانى
هر كسه تصديق ايتديره رك (شيخ الاسلام) عنواننى الدى . (كتاب المذهب)

و (کتاب التنبیه) و اصول فقهدن (کتاب اللمع شرحی) و علم خلافتدن (کتاب نکت) و علم جدلدن (کتاب المعونه) بونکدر و خطیب عراقی کتاب المهدبی اوزرینه اون جلدی جامع برکوزل شرح یازمشدر.

§

﴿ابوالاسود الدؤلّی﴾ الکنانی — تابمیندندر امام علی کرم اه وجهه ورضی اه عنه حضرتلر نیک اشارتیه علم نحوی بوذات وضع و ترتیب ایلدی سببیشو صورتده بیان ایدر لر که ابوالاسود قزینی کورمک ایچون بصریه عزیمت ایدوب اثنای مصاحبتده قزی (یا ابت ما اشدالحر) دیدی و لفظ اشدی رفعله سویلدیکی ایچون باباسی ال حرارتلی وقت قنغی وقتدر دیو سؤال ایده یور ظنیه (شهر الناجر) یعنی تموز آیدر دیدی و قزی خیر مرادم سندن سؤال دکل سکا خبر ویرمکدر دیمسیله ابوالاسود اعرابده خطاسی اولدیغنی اکلا یوب عودتنده حضرت علی به افاده و بو خطا لرا عجماله اختلاطدن ایرو کلدیکی وزمان اوزادقچه لسان عرب اندن کیده جکئی بیان ایلدکده حضرت علی تصدیق و (انح یا ابالاسود) بیوردی و ابوالاسود اشارت جلیله لری اوزره (ان الکلام کله لایخرج عن اسم و فعل و حرف جاء لمعنی) کلامنی بر صغیفه یه یازدی. بو کلام امام سیویهک کتابنک ابتداسیدر و ابوالاسود (۶۸۸ م و ۶۹ هـ) تاریخنده وفات ایتمشدر.

§

﴿ابوالبقاء﴾ — بغداد علماسندندر و مولدی بغداد اسمی عبده بن حسین در. مشارالیه ایکی کوزی اعما اولدیغنی حالده کیچه کوندز تعلیم و تدریسدن خالی اولمز و بغداد و حوالیسندن و اوزاق و یقین مملکتلردن کلان طلبه نک کثرتی مناسبتیه درسنده اوتوره حق یر بولمز ایدی و برفندن کتاب تألیفنه مباشرت ایده جکی زمان اوفنه متعلق اولان کتابلری یانه کتوردوب دیلدیکی برشاگردینه اوقودیر و اندن اقتباس و یاخود معارضه ایتدیکی معناری سویلر و موجود اولان شاگردانی یازوب بر کتاب پیار ایدی.

(اعراب الحدیث) و (اعراب القرآن) و (شرح الايضاح لابی علی)

و (شرح اللع) و (كتاب الیاب فی النجوم) و (شرح المفصل للزحشری)
و شرح مقامات الحریره (و امشالی پك چوق تألیفاتی وارد و وفاتی
١٢١٩ م و ٦١٦ هـ) تاریخده در.

§

﴿ابو بكر الصديق﴾ رضی اه عنه — خلفای راشدین حضراتنك
برنجیسیدر واسم عالییری عبده بن عثمان الفریشی کنبه لری ان قحافة
مولد سنیه لری مکة مکرمه در. پادشاه زینتسرای کنج تجرید و شهنشاه
دولتسزای کنج تفرید اولان حضرت مشار الیه قبل الاسلام دخی علم
تاریخ و تحقیق نسب عرب و تعبیر رؤیاده ماهر بوجود جلیل القدر
ایدی صکره اسلامه کلان رجالک برنجیلکی شرفنه و عنوان معالی
ارتسام یار غاریه و (انت عتیق من النار) بشارت سنیه سنه دخی نائل
اولدی و هجرت ثبویه نك طقوزنجی سنه سنه جانب سنی الجوانب نبویدن
عهده سنه اماره الحاج توجیه بیورلدی و بوسنه مکده سورہ (براءة)
قرائت اولنه رق تجدید عهد اجرا ایدلدی و حضرت پیغمبر افتدمن
ارتحال داربقا بیوردیغی کون حضرت عمر رضی اه عنه کمال اسف و جلال
و استغرافدن ناشی یامؤمنین حضرت محمد سمایه رفع بیورلدی هرکیم فوت
اولدی دیر ایسه شو قلیجمله اعدام ایدرم دیدیکنی متعاقب حضرت
ابو بكر الصديق (و ما محمد الارسل قدخلت من قبله الرسل افان مات
او قتل انقلبتم علی اعقابکم) الی آخره آیت کریمه سنی او قودیغی کبی حضرت
عمر کلامندن رجوع و تصدیق بیوردی و حضرت ابو بكر خلافتی
جزئی براختلافدن صکره جلّه مؤمنین طرفندن قبول و رسم بیعت اجرا
اولندی و زمانده تنبی ایدن اسود عنسی و مسیلة الیامی و سجاج و طلیحه
الاسدی و امشالی مفسدلو و هنوز ذهنلرنده اسلام تقرر ایتیمان و زکات اموالی
و یرمامک ایچون بعض منافقین طرفندن تشویق اولنوب ارتداد ایتک استیان
بدوی جاهلرحر بآئدیب و اصلاح اولندی و (٦٣٣ م و ١٢ هـ) تا یخنده
وقوعبولان مشهور (یرموک) محاربه سی قزانلدی و اوراق پیرشان اوزرنده
محرر اولان قرآن کریم جمع و تدوین ایدلدی. حضرت ابو بكر الصديق
حضرت فخر کاشاندن ایکی یاش کوچک اولدیغی و التمش اوچ یاشنده

بولندیغی حالدده هجرت نبویه نك اون اوچنجی سنه سنده مسموماً وفات ایتش
و کیجه روضه مطهره داخلنه دفن اولمشدر. بعضیلر تسیم ایدن
بر یهودی ایدی دیرلر و بعضیلر تسیم اولندی یکر می بش کون قدر جا
علتندن یاتوب اندن وفات ایلدی دیدیلر هر نه حال ایسه حضرت مشارالیه
شمس تابان احسیدین پرتوشار اولان ضیای فضیلت و ثباتك مظهر جلیل
القدری ایدی.

عقیب خلافت سنیه لرنده او قودیغی خطبه نك بر ققره سی شویله در (والله
ما كنت حرباً على الامارة يوماً وليلة قط ولا كنت فيها راغباً ولا سألتها
الله قط في سر وعلايته ومالي في الامارة من راحة).

وفات ایدر كن صوك كلامری شودر (توفنی مسلماً والحقنی بالصالحین).
اسود و مسیله ویرموك كله لرینه دخی مراجعت بیوریه.

§

﴿ابوبکر﴾ — شیراز اتابکرندن محبوب القلوب بر ذاتدر مدت
سلطنتی اولان اوتوز سکرزنه ظرفنده هر امورینی میران عدل و حقانیت تطبیقا
اجرا ایلدی کندن هر کس خشنود و راضی اولدی و اطرافدن کلوب بمالك
فارسه طویلنان ارباب هنر و معارفك جیب و کیسه لر ی لطف و احسانله طولدی
و (۱۲۶۳ م و ۶۶۲ هـ) تاریخنده وفاتنه بای و کدا اغلامیان قالمدی.
شیخ سعدی مرحوم کاستانی بونك نامه یامشدر.

§

﴿ابوبکر الباقلانی﴾ — باقلانی کله سنه نظر بیوریه.

§

﴿ابوبکر البیهقی﴾ — بیهقی کله سنه نظر بیوریه.

§

﴿ابوبکر رازی الجصاص﴾ — امام کله سنه نظر بیوریه.

§

﴿ابوبکر رازی الحکیم﴾ — طب ایله حکمتی جمع ایتش بر وجود
نادر الاشالدیر بو ذات کینجککنده مسقط رأسی اولان ریده ساز چالار

تغنی ایدر ایدی صکره صقال ایله بقی آرہ سندن چیقان صدا صفا ویرمز دیہ رلہ
انی براغوب تحصیل علومہ ہوس ایندی وبر آرہ لقی ری مارستانہ ومؤخرأ
مکتفی زمانندہ بغداد خستہ خانہ سنہ مدیر اولدی واکمال علوم و معارف ایچون
شام و مصر و اندلسہ کندی وخیلی زمان صکرہ بغدادہ عودت وکسب
شہرت ایدوب چوق کسہ لره درس ویردی وخیلی کتاب تألیف ایتدی.
اوتوز جلدی جامع اولان (کتاب الحاوی) واون جلدی جامع اولان
(کتاب المنصوری) و (کتاب الجامع) و (کتاب الاعصاب) و (مختصر
منطق ارسطو) و (کتاب السداسیات) و (کتاب سیرت الخلفاء) و علم طبدن
یکرمی التی باب اوزرینہ (کتاب الفاخر) بو نکدر وچچیگ و قزامق
علتلر ایچون یازدیغی رسالہ اوروپا لسانہ ترجمہ اولمشدر.

خستہ یہ اغدیہ ایله علاج ممکن اولدیغی حالده ادویہ ایله علاج ایتک
وادویہ مفردہ ایله علاج ممکن اولدیغی حالده ادویہ مرکبہ ایله علاج ایتک
مناسب دکلدر دیر ایدی.

ابو بکر رازی تألیف ایتدیکی اثبات صناعت الکیمیا کتابی صالح بن
منصور السامانی یہ تقدیم ایلدیکی زمان صالح کتاب مذکورده مندرج
صنایعک فعلا اثباتی امر و ابو بکر دخی اورته یہ برچوق مشکلات قویوب
نهایت مقتدر اوله میہ جغنی بیان ایلدیکنندن ضرب و دفع ایلدی و بو ضربدن
بیچاره نلک کوزلرینہ صوایندی.

مشاهیر ادبادن بر ذات ابو بکر رازی یہ خلق سنک اوچ فنده مهارتیکی
ادما ایدہ یور حالبوکه بن اوغلدرده سنی جاهل بوله یورم برنجیسی
اکرسن علم کییاده ماهر اولیدک زوجه ک اون التون ایچون حبس اولمزدی
ایکنجیسی اکرسن علم نجومه واقف اولیدک هر زمان طالعک معکوس
اولمزدی اوچنجیسی اکرسن علم طبه مالک اولیدک کوزلریکه علاج ایدر ایدک
دیدی. وفاتی (۹۲۳ م و ۳۱۱ هـ) تاریخنده در.

§

﴿ابو بکر الرواق﴾ — کبار مشایخ صوفیه دندر و مسقط رأسی
(ترمذ) اسمی محمد بن عمر در. مشار الیهک علوم ظاهره و باطنده کمالی
و کتب س. و یه نلک کافه سنه وقوفی و شعر و انشاده مهارتی تصدیق کرده

خواص و عوام ایدی . ابوالقاسم الحکیم اگر جناب مصطفیان صکره
صلی الله علیه وسلم پیغمبر کلک جائز اولیدی علمو حکمتی و خلیقه شفقتی و عدل
و مرحمتی مناسبتیه (ابوبکر الرواق) کلوردی بیورمشدر . بردفه
احوال جمعیت انسانیہ بی تعریف و اوچ صنفه تقسیم ایتد کدنصکره اگر
امرا صنفه فساد کیرسه رجیہ نک کسبی فاسد اولور و اگر علما صنفه فساد
کیرسه ورزش شریعت و اطاعت فاسد اولور و اگر فقرا و درویشان
صنفه فساد کیرسه طبایع ناس فاسد اولور و امرانک فسادی ظلمه و علما نک
فسادی طمع ایله و فقرا و درویشانک فسادی ریایله و قوعبولوردیدی .
بوذات مسند صاحبی ابو عیسای ترمذینک طایب زاده سیدر و بر مکمل دیوانی
وارد و وفاتی (۸۵۷ م و ۲۶۰ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابوبکر سوسی ﴾ — کبار مشایخ صوفیه دندر و اسمی محمد بن ابراهیمدر .
شام شریفده رمله فصبه سنده ارشاد عبادله مشغول ایکن اره صره بر مغنی
اولسه ده بزه بعض ایات او قوسه دیرایدی بر کیچه احباسندن بری لطیفه
اوله رقی شو جو ارده بر مغنی وار لکن نوجوان و مطرب بدر کر آرزو بیوریلور
ایسه جلب ایدلم دیدکده شیخ کتورک دیمسیله مطرب مرقومی سرخوش
اولدیغی حالده کتور دیلر و اوغلان شیخ حضورنده . القوم اخوان
صدق نسب . من الموده لم یعدل به سبب . تراضعوا درة الصهباء بینهم .
و اوجبور الرضیع الکأس ما یحب . بیتلرینی او قوسیه مجلسده اولنلر خوش
حال اولدیلر سده صکره اوغلانک باشی دونوب شیخ سجاده سنه غشیان
ایتمی اوزرینه فنا حالده صیقلدیلر و اوغلانی شیخ امریله سجاده یه
صاروب بر کناره قودیلر اوغلان صبا حلدین آیلوب اخشامکی حال ورزالته
و ضرب و تکدیره بدل و قوعبولان عفو و انماضه واقف اولدیغی کبی
همان شیخ ایاقلرینه قیانوب توبه و انابت ایلدی و از وقت ایچنده
زمره صالحینه داخل و مقصود حقیقی یه واصل اولدی . شیخ مشار
الیهک وفاتی (۹۹۶ م و ۳۸۶ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ابوبکر شبلی﴾ — کبار اولیاء اللہ دندر و مسقط رأسی بغداد
اسمی جعفر بن یونس در . بو ذات عالیقدرک پدری خلیفہ نک حاجی
یعنی چاوش باشیسی اولدیغی حالده کندوسی شیخ الشیوخ حضرت
(جنید) ه انتساب ایدوب انک حسن نظر و توجهیله واصل سر منزل
مقصود اولدی و حضرت جنید بونک حقنده (هر قومک بر تاجی واردر
بزم قومک تاجی دخی شبلیدر) بیوردی . حضرت شبلی بر کون
پازار دن بکرکن بر آدمک اون خیار بر اچہ یه دیو باغیره رق خیار صا دیغی
ایشندکده خیارک اون بر اچہ یه اولنجہ شرارک حال و قیمتی نیجه اولور
دیہ رک ارقہ سنہ دونوب مرید لرینہ الیکزده کی سرمایہ و قته رعایت
ایدیکز زیرا یارین الیکزده قاله حق اودر و ابدی انکله صحبت
ایتسه کز کرکدر دیدی .

حضرت شبلینک آداب شریعت مطهره یه اعتناسی فوق الغایه ایدی
و دائماً (مضی زمن والناس يستشفعون لی فهل لی الی لیلی الغداة دلیل)
بیتمی اوقور ایدی .

سکسان یدی یاشنده اولدیغی حالده (۹۴۵ م و ۳۳۴ ه) تاریخنده بغدادده
وفات ایشدر و اصلی مصرلی اولدیغی دخی مرویدر .

§

﴿ابوبکر طرسوسی﴾ — کبار مشایخ صوفیه دندر و اسمی علی بن
احددر . مشار الیه مکة مکرمه ده مدت مدیده مجاورت و کمال اتقا ایلہ
تدارک زاد آخرتہ همت و هرکسه حسن توجه و نصیحت ایلدیکیچون
(طاووس الحرمین) عنوان شریفنه نائل و (۹۸۴ م و ۳۷۴ ه) تاریخنده
رجت رحانه واصل اولشدر .

§

﴿ابوبکر بن العربی﴾ — مشاهیر علمای عرب دندر و مولدی اندلس
اسمی محمد بن عبداللہ در . بو ذات ابتدا اندلسده و صکره مصر و اسکندریه
و شام و مکة مکرمه ده تحصیل علوم ایدوب اشبیلیه ده قاضی اولدی
و ادیب و ثاقب الذهن و صاحب العهد بر ذات اولدیگیچون هرکسک حسن

توجهی قزاندی و اشبیلیه اوزرینه کندو مالندن بر سور بنا ایتدی
و مؤخرأً قاضیلکدن اعراض و دقائق علومه حصر افکار ایدرک مرتبه سنی
درجه عال العاله چیقاردی و پک چوق کتاب تألیف ایلدی .
(کتاب القبس فی شرح موطأ مالک بن انس) و (ترتیب المسالك فی شرح
موطأ مالک) و (انوار الفجر) و (احکام القرآن) و (عارضة الاحوزی)
و (مراقی الزلف) و (کتاب الخلافات) و (نواهی الدواهی) و
(سراج المریدین) و (قانون التأویل) و یکریمی جلدی جامع (کتاب
الانصاف فی مسائل الخلاف) بونکدر و بونلردن بشقه یکریمی اوتوز جلد
کتابی ده واردر و یتش یاشنده اولدیغی حالده فاسده وفاتی (۱۱۴۸ م
و ۵۴۳ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو بکر الواسطی ﴾ الفرغانی — مشایخ صوفیه دندر . بودخی
حضرت جنیدک قدماى اصحابندن ایدی . احوال مریدانی بکنمیوب
(سادات صوفیه نک و قیله بر طاقم اشارات جلیله سی وار ایدی صکره
بو اشارات حرکاته و حرکات دخی کیده رک یالکز حسراته مبدل اولدی)
بیورمشدر . تاریخ وفاتی (۹۲۳ م و ۳۲۰ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو بکر المطوعی ﴾ — قدماى صلحای امتدندر و غایت کنج ایکن
مجاهده نفسه باشلایوب یکریمی درت ساعتده قرق بیک اخلاص شریف
تلاوتنی معتاد ایتدیکی متواتردر . و (ابو بکر بن العباس) نام مجاهد
دخی قرق سنه دوشکه کیروب یاتماش و ابدأً اوجاع و آلامدن شکایت
ایتماش و کوزینک برینه کلان مسافری زوجه سی بیله یکریمی سنه صکره
اکلایه بیلشدر .

§

﴿ ابو التراب نخشبی ﴾ — سادات صوفیه دندر و مسقط رأسی
خراسان اسمی عسکردر . بو ذات فتوت و زهد و توکل صاحبی
جلیل القدر بر ذات ایدی . بر دفعه اوچیوز قدر درویشیله بادیه یه
چیقده ایکی درویشدن ماعداسی مجاهده سنه تحمل ایده میوب عودته

مجبور اولدی و بر دفعه دخی بادیده نماز قیلارکن سام روز کاری
طوقینوب وفات ایلد کده جنازه سی تمام بر سنه ایاق اوزری قالدی .
وفاتی (۸۵۹ م و ۲۴۵ هـ) تاریخنه در .

§

﴿ ابو التمام ﴾ الطائی — شعرای عربدندر و اسمی حبیب بن
اوس در . بو ذات فن شعرده امام و روایت اشعار جاهلیه ده سند
و معتمد علیه ایدی بونک (کتاب الحماسه) سنی مطالعه یوران ذات
درجه فضل و کمالی اکلایه ییلور دیوان مخصوصی و (اختیارات
من شعر الشعراء و مدح الخلفاء) نام کتابی و وزرادن ابو دلف العجلی به
انشاد ایلدیکی قصیده سی دخی شایان مطالعه در و شعرای جاهلیه دن
بر چوق ذواتک نطقربنی جامع اولان (فحول الشعراء) نام کتابی انتقه
حکمنه در . تاریخ وفاتی (۷۴۵ م و ۲۳۱ هـ)

مومی الیه ابو دلف ایچون یازدیغی قصیده یه شویله باشلار

بیت

إذا افتخرت يوماً تمیم بقوسها
وزادت علی ما و طدت من مناقب

فانتم یذی قار امالت سیوفکم
عروش الذین استرهنوا قوس حاجب

محاسن من مجد متی تقرنوا بها
محاسن اقوام تکن کالمعایب

§

﴿ ابو الثنا ﴾ — مفسرین کرامدندر (شمس الدین) کله سنه نظر

یور یله .

§

﴿ ابو جرجه ﴾ — مصر علیاده بنی سويفك جنوب غربیسنده ویتش
کیلومتر و بعدنده اون ایکبیک نفوسی جامع بر قصبه در (۱۷۹۹ م و ۱۲۱۲ هـ)
تاریخنه فرانسزلر ایله مصر لیلر بو قصبه جوارنده بر بیوک محار به یاپدیلر .

§

﴿ابوجعفر﴾ المنصور — خلفای عباسیه دندر و جلوسی
(۷۵۴ م و ۱۳۷ هـ) و وفاتی (۷۷۵ م و ۱۵۹ هـ) تاریخنده در .
مشارالیه برادری سفاک و فاتیله انبارده تخته جلوس ایدوب عیسنک
سلطنت دعواسنی و علویک اختلالات واقعه سنی بتوردکن صکره
دولت عباسیه یی تشکیله سبب مستقل اولان خراسان والیسی (ابا مسلم) ی
بردسیسه ایله کتوردوب بر قایچ کون تعظیم و تکریمدن صکره اعدام
ایلدی و (زورا) یعنی بغداد شهرینی یاپدیروب پای تختنی ابتدا
هاشمیه و مؤخرأ بغداده قالدیردی و یونانیلرک اوزرینه اعلان حرب
ایدلرک آسیای صغراده و الجزیره و ایرانده اییجه فتوحاته نائل اولدی لکن
اندلس حکومت اسلامیة سی شمدی یه قدر دولت عباسیه یه تابع ایکن
بونک زماننده الدن چیقدی . ابو جعفرک سلطنت عباسیه یی تقدیر
ایچون صرف ایتدیکی همته و علوم عالییه و کتابت حقنده کوستردیکی
رغبته و بوجهتلرله سلطنت اسلامیة نک ترقیاته دیه جک یوغیسه ده
امام اعظم رجه الله حضرتلرینه ایتدیکی ظلم ایله ابا مسلم حقنده و قوعبولان
غدری اونودیور شیلردن دکدر و دوکدیکی قان پک زیاده و انصافک
خارجنده در زیر مدت سلطنتی اولان یکریمی ایکی سنه ظرفنده
محاربانه تلف اولنلردن بشقه اوله رق یالکز خلقی صیندیرمق ایچون الی
باغلی اعدام ایلدیکی اسلامک مقداری الی یوز بیکه بالغ اولدی دیرلر .
مکه مکرمه جوارنده بر محله وفات ایتشد . ابو جعفر غایت
حسابی و ممسک بر ذات اولوب هر حسابی (دانق) ه قدر تدقیق عادی
اولدیغندن (منصور دوانق لقبیله دخی تلقیب اولنشدر .

§

﴿ابوجعفر﴾ المجذوم — کبار اولیاء الله دندر بو ذات زمانسک
غوث اعظمی اولدیغی حالده علت جذام ایله مستور اولدیغندن کسه
واقف اوله مز ایدی حتی برکون کبار مشایخ صوفیه دن ابوالحسن
الدراج حج شریفه کیدرکن رفقا سندن آیریلوب یالکز باشنه قادسیه یه
واردقده ابو جعفر المجذومه تصادف ایتدی و ذاتاً الفتی اولدیغی حالده
یا ابا الحسن اگر حج شریفه کیده یور ایسک برابر کیده لم دیدکده ابوالحسن

علت معهوده سینه و اختیار لغنه بناء رد ایتسیله ابو جعفر (الله ضعیف
ایچون قوی بی تعجبیه دوشورمکه مقتدر در) دیدی و ابو الحسن اندن
صکره هر قنغی قوناغه وار دیسه ابو جعفری اوراده بولدی و بو صورتله
بالدفاع کوردیکی کراماتی اوزرینه یانسه واروب یوزینی کوزینی یرلره
سوره رکه قصورنک عفونی رجا واسترحام ایلدی و اندن صکره مکّه
مکرمه ده دخی بر قاق کره تصادف و دعا نیاز ایلدکده بن دعا اتمام سن دعا
ایت بن آمین خوان اولورم دیمسی اوزرینه ابو الحسن ایکیمی دنیاده
وبری آخرته حاصل اولق اوزره اوچ دعا ایتدی و دنیاچه اولان
مراداتی حاصل اولدیغنه نظراً آخرتجه اولان مرادینک دخی بعنایه الله
حاصل اوله جغنده شبهه قالدی

§

﴿ ابو جهل ﴾ — قبیله قریشک مشایخ معدوده سندندر واسمی
عمرو بن هشامدر و زمان جاهلیته کنیه سی ابو الحکم اولدیغی حالده
علیه الصلواة والسلام افندمز ایتدیکی خباثت و خیانتله بناء (ابو جهل)
تسمیه بیورمشدر زیرا شرفظهور ایدن اسلامه قارشو فساداته خذله
سائر دن بر قاق فرسخ ایلرو کیتش ایدی نهایت هجرت نبویه نك
ایکنجی سنه سنده وقوعبولان بدر غزاسنده (ابن عمرو ابن الجوح)
و (ابن عفراء الانصاری) حضراتی یدلریله قتل و (ابن مسعود)
معرفتیله قفاسی کوکده سندن فک اولندی و علیه الصلواة والسلام
افندمز قتل اولندیغنی کورنجه (بحمد الله امت مرحومه نك فرعونی دخی
قتل اولندی) بیوردی . خبیث مرقوم قتل اولندیغی زمان یتش
یاشنده ایدی :

§

﴿ ابو حامد ﴾ — کبار مشایخ صوفیه دندر و مسقط رأسی بلخ
اسمی اجد شهرتی حضروه در . بو ذات عالقدر بر مدت خراسانده
توطن ایدوب ابراهیم بن ادهم و حاتم اصم کی ذوات کرام حضراتسیله
کورشدی و پک بیوک مقامه واصل اولدی حتی ابو حفص حداد
حضرتلری مشارالیهی پک چوق ثنا ایدوب صدق احوال و همتده ابو

حامد دن اولو بر کسه کوردم بیورمشدر . بر کون بر کسه ابو حامد دن وصیت طلب ایتدکده (امت نفسک حتی تحمیها) دیدی و (بول واضح و حق ظاهر و قرآن و اخبار و آثار مشهود و مسموع ایکن بوتخیرندر بوکا کورلکدن بشقه نه معنا ویریلور) بیوردی . وفاتی (۸۵۴ م و ۲۴۰ هـ) تاریخنده و قبری بلخنده در .

§

﴿ ابو حامد ﴾ — علمای متقدمیندندر و مسقط رأسی (اسفرائن) اسمی احمد بن محمد در و (التعلیقۃ الکبری فی الفروع) کتابنی بو ذات یازمش و (۱۰۱۵ م و ۴۰۶ هـ) تاریخنده وفات ایتمشدر . شافعی المذهب ایدی .

§

﴿ ابو حسن الاشعری ﴾ — ائمه دیندندر و کبار اصحاب کرامدن ابو موسی الاشعری حضرتلرینک اولادندندر . مذهب حنفیه اصحابنک اعتقادده امامی ابو منصور ماتریدی حضرتلری اولدیغی کبی خراسان و عراق و شام و اقطار سائرده اولان شافعی و مالکی و حنبلیلرک اعتقادده امامی دخی بوذانددر و بونکله ابو منصور ماتریدی آره سنده اولان اختلاف تکیوین و ایمان مقلد مسئله لری کبی قرق عدد مسائل اعتقادیه دن عبارتدر و وفاتی (۹۳۵ م و ۳۲۴ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو حسن الخرقانی ﴾ — کلین اولیاء الله دندر و مسقط رأسی خرقان اسمی علی بن جعفر در . مشارالیه طریق اویسی اوزره متوفی شیخ ابو یزید بسطامی حضرتلرینک روحانیت علیه لرندن استغاضه ایدرک و اصل مرتبه کمال اولمش و مقام جلیل غوثیه ایرمشدر . دائماً مریدانه کوکلرک روشنی آنده خلق اولیانددر و عملرک یکرکی آنده مخلوق فکری اولیانددر و نعمتک اطیبی جهد ایله حاصل اولانددر و رفیقک خیر لوسی زندکانیسی حقله اولانددر بیورر ایدی بر کون کندو مجاهداتندن بحت ایتدیکی صره ده قرق ییلدر نفسم بر ایچم صغوق صو یاخود بر اکشی عیران استدیکی حالده ویردم و قرق ییلدر جناب حق

کوکله نظر ایدوب کندوسندن بشقه سنی کورمدی بیور مشدر . وفاتی
(۱۰۳۳ م و ۴۲۵ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو حسن الهروی ﴾ علی — سیاحین شرقیه دندر . بوذات
ممالک شرقیه و غریبه دن بعضیلرینی کشت و کذار ایدرک کوردیکی
احوال و وقوعاتی (کتاب الاشارات فی معرفه الزیارات) نام کتابنه
یازدی و (۱۲۱۴ م و ۶۱۱ هـ) تاریخنده وفات ایلدی . (خطیب
الهروی) نام کتاب دخی بونکدر .

§

﴿ ابو حسین البصری ﴾ — ائمه معتزله دندر واسمی محمد بن علی
الطیب در . مذهب معتزله اوزره علم کلامده ید طولاسی وار ایدی
(تصفح الادله) و (کتاب الامامة) و (شرح اصول الخمسه)
و (غرر الادله) و امثالی خیلی کتاب یازدی و بغدادده (۱۰۴۴ م
و ۴۳۶ هـ) تاریخنده وفات ایلدی .

§

﴿ ابو حفص حداد ﴾ — کبار اولیاء اللمهندر و مسقط رأسی
نیشابور اسمی عمر بن سلمه در . مشارالیه اهل ملائک شیخ بزرگواری
ایدی ار باب کمال بوعالمده حکمت جناب جنیده و وجود شاه کرمانی به
و حیرت عشق ابو یزیده و اخلاق اشبو ابو حفص حداده ویرلیدی
دیمشدر در . بوذات هر بار مرید لرینه افعال و اقوال و احوالنی میزان
کتاب الله و سنته اور میانر نفسنی اتهام ایده من و ارنر دن عداولنه من
ادب ظاهری ادب باطنیک عنوانیدر بیورر و غایت مؤدب اولان مرید .
لرینی قارشوسنده ایاق اوزری وال باغلی طور دیروب ملوکانه بر هیئت
تشکیل ایدر ایدی . وفاتی (۸۷۷ م و ۲۶۴ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو حنیفه ﴾ — ائمه اربعه حضراتنک برنجیسیدر و مسقط رأس
عایلیری کوفه اسمی نعمان بن ثابت در و نسب سعادتلری نوشیر وان
عادلّه موصولدر . حضرت مشارالیه ابتدای حالنده اختیار ازوا

و نشر و تدریس ایلہ اکتفا بیوروب صکرہ عالم معنادہ شرفصادر اولان
 امر و فرمان جناب نبوی موجب عالسی اوزره اجتہادہ باشلادی و علم
 و عرفان و کلی ہر طرفہ منتشر اولدیغندن درس نہ پک چوق متہی ذوات
 کلدی و ابراہیم بن ادہم و بشر حافی و داود طائی و امام محمد وزفر
 و حسن و عبد اللہ بن المبارک کبی ذاتریتشیردی و ایچلرندن یتش عددی
 اجتہادہ مقتدر اولدی . خلیفہ ابو جعفر المنصور ابتداری بو ذات
 عالیقدرہ فوق الغایہ حرمت و رعایت ایدوب برآرہ لق بغداد انشاءتہ
 ناظر تعین ایتدیسہدہ مؤخرأ تکلیف ایتدیکی قاضی القضاۃ منصبی قبول
 ایتدیکندن و امامت بحشدہ سویلدیکی طوغری جوابی اگری آلدیغندن
 و یاخود عہد لرندہ طور میان موصل اہالیسنی اور مق ایچون مساغ
 شرعی اولدیغنی سویلدیکندن حد تلنوب زندانہ آندی و کوندہ اوئر
 قامچی آرتیرہ رق ہر کون ضرب اولمسنی امر ایتدی و قامچیک عددی
 یوزہ بالغ اولدقدہ پک چوق بکا ایدوب یتش یاشندہ اولدیغنی حالہ متأثراً
 وفات ایلدی (۷۶۷ م و ۱۵۰ ہ) مشار الیہ حضرت لری بوندن اول بنی
 امیہ حکومتی زمانندہ یعنی یزید بن عمرو بن ہبرہ نک کوفہ والیکندہ
 تکلیف اولسان کوفہ قاضیلکنی دخی قبول ایتدیکندن ضرب اولمش
 ایدی . جنازہ سندہ الی پک کشی بولندیغنی متواتراً ثابتدر . بعد
 العشاء صباحہ قدر نوافل قیلار لر و ہر یکرہی درت ساعتہ بر کرہ قرآن
 کریمی ختم ایدر لر و کیچہ لری خشیۃ اللہدن اغلادقہ قومشوری آجیر لر
 ایدی . بر کوی مرحومک (نور الاخیار) نام کتانبندہ (ابو ہریرہ)
 حضرت لرندن روایۃ حضرت پیغمبر افندمرک اوچ دفعہ (ان فی امتی
 رجلاً اسمہ نعمان و کنیتہ ابو حنیفہ ہو سراج امتی) بیور دیغنی وینہ انس
 بن مالک حضرت لرندن روایۃ افندمرک (سیائی من بعدی رجل یقال لہ
 النعمان ابن ثابت و یکنی بابی حنیفہ لیحیی اللہ تعالی سنتی علی یدلیہ)
 بیور دیغنی یازمشدر .

§

﴿ ابو حنیفۃ الدینوری ﴾ احمد بن داود — قدمای ریاضیوندن
 بر ادیب ذیشاندر علم ہندسہ و نجوم و لغت و نحو و نباتات و تاریخ

وحساب ومنطقه زمانك فریدی ایدی • بر تفسیر شریفی و (اصلاح المنطق) نامنده بر کتابی وجواهر العلم نامنده بر تاریخی و جبر و مقابله ده بر رساله سی وار در • و رکن الدین بن بویه ایچون بر زیج و (۸۴۹ م و ۲۳۵ هـ) تاریخنده اصفهانده بر صد خانه یامشدر و (کتاب الفصاحه) و (کتاب لحن العامه) و (کتاب الوصایا) دخی بونك چلهء تألیفاتنددر و وفاتی (۸۹۴ م و ۲۸۱ یاخود ۲۹۰ هـ) تاریخنده در •

§

﴿ابو حور﴾ یاخود ابو قیر — اسکندریه نك جانب شرقیسنده واون یدی کیلو مترو بعدنده وساحل بحرده بر قصبه در لیمانی کوزل ومضبوطدر حوالیسنده اولان خرابه ده خیلی آنتیقه بولنور و خانه لری بر چوق قیالر آره سنده کورینور • (۱۷۹۸ م و ۱۲۱۳ هـ) تاریخنده فرانسز جنرالی بوناپارت عساکر وفیره ایله ابتدا بولیمانه کلوب مصری استیلا ایلدی وامتعاباً انکلیرلرک امیرال (نلسون) قومانداسنده اولان دوتماسی کلوب لیمان مذکورده یتان اون یدی قطعه فرانسه حرب سفاینی یاقدی و بر سنه صکره بشیک فرانسز عسکری اون بشیک عثمانلی عسکرینی بوزوب قوماندان کوسه مصطفی پاشایی اوچ بیک کشیله اسیر ایتدی لکن فرانسز لرکده بر قاج بیکی وایکی جنرالی تلف اولدی ایرتسی سنه انکلیرلرک اسقوچیلی (آبرو قرومی) نام جنرال قومانداسنده اولان عسکری لیمان مذکوری فرانسزلردن حرباً قور تاردی و فرانسزلر آرتق اولحوالیده طوره میوب بتون بتون رجعته مجبور اولدی •

§

﴿ابو حیان﴾ — اثیر الدین کله سنه نظر بیوریه •

§

﴿ابو الحنیر﴾ — کبار اولیاء اللهنددر و مقسطرأسی تینات اسمی حاددر • مشار الیه صاغ الی مقطوع اولدیغی حالده سنبل اوروب انکله تعیش ایدر وهرکس نصل اوردیکنه تعجب ایلر و بعضیلری الی وارکبی کورر ایدی • بونك پك بیوک بر ذات صاحب الکرامات اولدیغنه ارسلانلرایله مواستندن بیوک دلیل اوله مز • برکون کندوسندن

ارسلانلر ايله موانستى كىفيتى سؤال اولندقدده اوت كبلرك بعضيسى بعضيسيله موانست ايدده بيلور بيور دى بوكا (ابو الخير تيناتى الاقطع) دخى ديرلر اصلى غلامدرو (تينات) مصره اون فرسخ مسافده برقره در ووفاتى (۹۵۱ م و ۳۴۰ هـ) تاريخنده در .

§

﴿ ابو داود ﴾ — ائمه حديثدندر واسمى سليمان بن اشعثدر . كتب سته نك اوچنجيسى اولان (سنن ابى داود) نام كتاب مستطابى بو ذات عاليقدر تأليف ايتدى و (۸۸۸ م و ۲۷۵ هـ) تاريخنده وفات ايلدى .

§

﴿ ابو الدرداء ﴾ — متعنان اصحاب كرامدندر واسم عاليلى (عويمر) در مشار اليه عاقل و حكيم بر ذات ستوده سمات اولديغى جهته حضرت پيغمبر افندمزك (عويمر حكيم امتى) قول جليليله ثناى والارينه مظهر اولدى وفضل وققاهتى مناسبتيله شام شريفك فتحنده اورا يه قاضى نصب بيورلدى . زوجة محترمه لرى (ام الدرداء) حضرتلرى دخى قاتات صحاياتدندر و حضرت پيغمبر افندمزدن وزوجى مشار اليهدن خيلى حديث شريف روايت ايتشددر .

§

﴿ ابو الرجا ﴾ مختار — مصنفيندندر . (فرائض الزاهرى) نام كتاب مستطابى بو ذات تأليف ايدوب (۱۲۵۹ م و ۶۵۸ هـ) تاريخنده وفات ايلدى . بر روايتده اسمى اجد بن ابو الرجا و تاريخ وفاتى (۲۳۳ هـ) ديرلر ايسدهده بو قول صحيح دكلدر بونك دخى بر بشقه ذات اولمى مأمول اولنور .

§

﴿ ابو الريحان ﴾ — معارفندان عصر دندر ومسقط رأسى خوارزم اسمى محمد در . بونك علم نجوم و تاريخ وسأره ده اقتدارى فوق الغايه ايدى موحى اليه (الآثار الباقية عن قرون الحالية) نام كتابى يازوب (۹۴۲ م و ۳۳۲ هـ) ياخود (۴۳۰ هـ) تاريخنده وفات ايتشددر .

§

﴿ابوزید﴾ سعید بن اوس — کعب بن الخزرج الانصاری سلاله سندن بر ادیب ذیشاندر . مشارالیه علوم ادبیه و غریبه و لغاتده و فن تاریخ و نبات و سائرده مشهور و روایاتده معتمد علیه بر ذات ایدی (کتاب القوس والترس) و (کتاب الابل) و (کتاب خلق الانسان) و (کتاب المطر) و (کتاب المیاء) و (کتاب اللغات) و (کتاب النوادر) و (کتاب الجمع والتثنيه) و (کتاب اللبن) و (کتاب الفرق) و (کتاب الفضیب) و امثالی پک چوق تألیفاتی وارد و وفاتی (۸۳۰ م و ۲۱۵ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ابو السعود العمادی﴾ احمد افندی — سلطان سلیمان اول و سلطان سلیم ثانی زمانلرنده اوتوز سنه شیخ الاسلامق ایش بر فاضل ذیشاندر و تفسیر شریفیه تألیفنه موفق اولدیغی فتاوی شریفه مقبول خواص و عوامدر مشار الیهک بر حقیقی وفات ایتکله غایت متالم اولمش و یار بی بوندن صکره بکا بوکبی برالم ده و یرمه دیو دعا ایتشیدی حقیقه دعا سی قبول اولدیغنه بناء بردها اولیه برالم کورمدی ونهایت (۱۵۷۴ م و ۹۸۲ هـ) تاریخنده وفات ایدوب ایوب الانصاریده قیماقیلر باشنده انشاسنه موفق اولدیغی مکتب شریف خطیره سنه دفن اولندی . رجال حلوتیه دن ومظنه کرامدن قدسی (ابو السعود) افندی دخی ابو بده صفه مخصوصنده مدفوندر .

§

﴿ابو السعود﴾ — کبار مشایخ صوفیه دندر . بو ذات فتوحات مکیه ده محرر اولدیغی اوزره امام الوقت ایدی برکون دجله کنارندن پکر ایکن خاطرینه عجباً بو صویک ایچنده دخی جناب حقه عبادت ایدر قول وارمیدر دیوکلدیکی آنده صوایکی شق اولوب ایچندن بر آدم چیقدی و بن فی الاصل (تکریت) دنیم و بو صویک ایچنده عبادت ایتکده یم دیدی . فصوصده ابو السعودک مریدلرینه بش یلدنبرو جناب حق بکا ملکنده تصرفه اجازت و یردی بن قبول ایتدم انی کندوسنه بر اقدم دیدیکی

محرر در . مشایخ کرامدن بر ذات مشار الیهک قبری جوارندن پکرکن
 کوکلنه زه یه کیده یورسک کل بنی زیارت ایله دیو بر اشارت کلور
 و او ذات دخی کیدوب زیارتیله منبسط و خوش حال اولدقدنصکره
 ابوالسعودک قبری اولدیغنی اوکرنور و تعجب ایلر . ابوالسعودک عجیب
 برطریقہ سی وار ایدی جناب حقدن هر نه که ظهور ایدر ایسه انی رد اتمز
 و هیچ برکسه دن نسنه استه مز و غایت مکلف لباس کیر و ملوکانه طعام
 ایدر ایدی حتی برکون بر درویش مشار الیهک باشنده بر قاچ بیک
 غرو شلق بر شال کوروب تعجب ایلدکده شیخ درویشک خاطره سنه واقف
 اوله رق بزبونی کندو لکهمزدن صارمادق استرایسک آل صات ایقچه سنی
 درویشله صرف ایت دیدی و درویش دخی ممنوناً شالی آلوب بازارده
 صاندقدن بر ساعت صکره کلوب شالی ینه شیخک باشنده کوردی
 و بتون بتون مراقه دوشه رک بازاره عزیمتله شالک نه اولدیغنی صاندیغنی
 آدمدن سؤال ایتدکده سن کتدکدنصکره بر تجار کلدی و بر مقدار تجارت
 اعطاسیله شالی آلدی کوتوردی دیدی و درویش بالاطراف تحقیقاته
 کیر یشوب تجار مرقومک بوشالی بر فورتنه دن ساحل سلامت و اصل
 اولان سفینه سیچون نذر اوله رق شیخ مشار الیه و یردیکنی و صکره بازارده
 کوروب ضرورته مبنی صاندلی ظنیله مبیاعه و ینه شیخ مشار الیه تقدیم
 ایلدیکنی اوکرنندی و خاطره سندن رجوع ایدرک نائب و مستغفر اولدی .

§

﴿ ابو سعید الخدری ﴾ — فقهاء اصحاب کرامدنر و اصحابدن
 مالک بن سنان حضرتلرینک اوغلیدر اون بش یاشنده ایکن بنی مصطلق
 غزاسنه کتندی و علیه الصلاة والسلام افندمزدن بیک یوز یتمش حدیث
 شریف روایت ایتدی و (٦٨٣ م و ٦٤ یاخود ٧٤ هـ) تاریخنده وفات
 ایلدی . مشار الیه حضرتلرینک مرقدی در سعادتده ایوان سرای
 داخلنده قعریه جامع شریفی حولیسنده ایسه ده بعضیلری مشکوکر دیرلر .

§

﴿ ابو سعید الخراز ﴾ — اعظم مشایخ صوفیه دندر و مسقط رأسی
 بغداد . اسمی احمد بن عیسی در . ار باب طریقت کمال شرف و اتقاسنه

بناء (قرالصوفیه) دیرلر . وجناب حقندن وحضرت پیغمبردن صکره سید العارفین بودر دیو قدرینی اعلا ایلرلر ایدی . طریقت صوفیه ده بقا و فسادن بحث ایدنلرک امامیدر . وحضرت جنیددن بیوکدر . برکسه جهد ایله حقه ایریشمکه چالیشور ایسه بیهوده زجت چکمش اولور . و برکسه جهد سز حقه ایریشورم دیر ایسه قوری دعوا ایلش اولور بیورر . وحق طلبله بولمز اما انی ینه طالب بولور معناسنی مراد ایدر ایدی . وفاتی (۸۹۹ م و ۲۸۶ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابوسعید ﴾ بن ابوالخیر — کبار مشایخ صوفیه دندر . و مسقط رأسی (سرخس) اسمی فضل الله در . سلطان عالم حقیقت و جمال پیران طریقت و مشرف القلوب و کریم الاسلوب بر ذات ستوده سمات ایدی وزمانک شیخلری کاملاً بوندن اخذ فیض ایدرلر . و پک چوق کراماتنی کوررلر و صحبت علیه لریله مستفید اولورلر ایدی . برکون احباسندن برینک خسته اولدیغنی خبر ویرد کلرنده کاغد قلم امر ایدوب شو بیتلری یازدی . و امریله کوتوروب خسته نک بویننه آصدقلرنده خسته درحال صحت بولوب یئاغندن قالدی ذکر اولنان بیتلره ممالک عراقیه ده الیوم استشفاء اولنور . پک چوق ذوات شرحلریازمشلر در . و شیخ خواجه عبید الله نقشبندی حضرتلرینک دخی برکوزل شرحی واردر . (بیت) حورا بنظاره نکارم صف زد . رضوان ز تعجب کف خود برکف زد . یک خال سیه بر آن رخاں مطرف زد . ابدال ز بیم جنک در مصحف زد . حضرت مشار الیه وفاته قریب شو بیتلری یازوب جنازه سی کیدرکن اوکنده اوقونمسنی امر ایدی (بیت) خوبتر اندر جهمان ازین چه بودکار . دوست بر دوست رفت و یار بر یار . آن همه اندوه بود وین همه شادی . وان همه کفتار بودوین همه کردار . وفاتی (۱۰۲۸ م و ۴۱۰ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابوسعید بهادر ﴾ — ملوک ایلخانیه دندر . و جلوسی (۱۳۱۸ م و ۷۱۸ هـ) وفاتی (۱۳۳۵ م و ۷۳۶ هـ) تاریخنده در . بونک زماننده

امور دولت بر طاقم نا اهل خلوصکاران الله پشمش و ندما و سرای قادیلری
نفوذ سلطنتی استعماله کند و ایشلرینی ترویجه آشمش و وکلا و کبرا
و معتبران اهالی بیننه اختلاف دوشمش اولدیغندن خلفی (ارپا) خان زمانده
نتیجه طبیعیہ کندینی کوستردی یعنی دولت ایلخانیه منقرض اولدی
و ممالک ایرانیه طوائف ملوک هیئتنه کیروب اکثریسی دولت جلایریه
ایرانیه الله پکدی. اشبو ملوک ایلخانیه سلاله جنکیزیه دن ایلدی.
(ایلخان) کله سنه نظر بیوریله.

§

﴿ابوسعید بهادر﴾ — هندستانده واقع (ماسور) یاخود (مایسور)
قطعه سی حکمدار لرنددر (۱۷۸۲ م و ۱۱۹۷ ه) تاریخسنده پدری حیدر
علینک و قاتیلہ جلوس ایتدکده ذاتاً انکلیزلره خصوصتی اولدیغندن محاربه یه
طوتیشوب اگرچه ایلک محاربه یی و او سایه ده شاه مالک (نائب السلطان)
عنوانی قزاندیسه ده بر قایچ سنه صکره هند راجه لرندن برینک اوزرینه
آچدیغی محاربه یی انکلیزلرک آنلره ایتدیکی معاونت سببیلہ غیب ایتدیکنندن
و پای تختی تحت محاصره یه آلدیغندن فائده سز عظمتلری براغوب مصالحه یه
رغبت کوستردی و انکلیزلره یتش بش ملیون تضمینات و ممالکنک
نصفنی اعطا ایله (۱۷۹۲ م و ۱۲۰۷ ه) تاریخنده یقانی قورناروب یدی
سنه سلطنت سوردی و اندن صکره انکلیزلر بر هجوم ده ایدوب
قصور ممالکنی دخی آلدی و بیچاره سلاح بدست اوله رق وفات ایلدی.

§

﴿ابوشیر﴾ یاخود (بندر بوشیر) — بصره کورفرینک ساحل
شمالیسنده و ایران دولتی اداره سنده بر معمور و تجارتکاه شهردر و برکوزل
لیمانی واردر لکن کیروب چیقشمسی صعوبتلی اولدیغندن بحر یونجه
معتبر دکلدرد. بوراسنی انکلیزلر (۱۸۵۶ م و ۱۲۸۳ ه) تاریخسنده
ضبط ایدوب بر سنه صکره پارسده عقد اولنان قونفرانس قرار یله ینه اعاده
ایلدیلر. شهرمز بورده شمیدیلر ده اون بشینک نفوس تخمین اولمقدهدر.

§

﴿ابوطالب﴾ بن عبدالمطلب — اعمام نبویدندر و امام علی کرم الله

وجهه ورضی الله عنه حضرتلرینک پدریدر. حضرت پیغمبر افندمز کوچک اولدیغی حالده جدلری عبدالمطلب وفات ایدرکن مشار الیه حضرتلرینک محافظه سنی اشبو بیوک اوغلی ابو طالبه سپارش ایتمش وانلر دخی حقیقه پک کوزل خدمت وصیانت ایلشدر حتی علیه الصلاة والسلام افندمز اظهار دعوت بیوروب خلق اوزرینه هجوم ایتدیکی زمان ابو طالب یتیشوب تمام قوتیه منع ایلدی. بعثتک یکرمنجی سنه سنده یعنی هجرتک اوچ سنه مقدمده ابو طالب وفات ایدرکن علیه الصلاة والسلام افندمز یاننده بولندی ومومی الیهک دو داغنی دیره ته رک اسلامی قبول ایلدیکنی حضرت عباس سویلسیله (الحمد لله الذی هدانا لهذا یاعم) بیوردی بوقوله مخالفت ایدنلرده واردر. ابو طالب سکسان سنه معمر اولدی دیرلر.

§

﴿ابو العباس السفاح﴾ — خلفای عباسیه نك برنجیسیدر واسمی عبدالله بن محمد بن علی بن عبدالله بن (عباس رضی الله عنه) در و ابتدای جلوسی (۷۴۹ م و ۱۳۲ هـ) وفاتی (۷۴۳ م و ۱۳۶ هـ) تاریخنده در. ابامسلم خراسانی عراق اهلینسی ابتدا بونک برادری ابراهیمه بیعت ایچون دعوت ایدوب ملوک امویه نك صوک حکمداری اولان مروان الحماری مرقوم ابراهیمی قتل ایتدکن صکره دعوتی اشبو (ابو العباس السفاح) اوزرینه چویردی و (زاب) محاربه سنی قزانوب شامی استیلا ایتدیکی کبی بونی حیره دن انباره کتوردوب تخنه اقعاد وسلطنت عباسیه یی اعلان ایلدی. ابو العباس مدت سلطنتی اولان درت سنه ظرفنده برکوزل ایش کورمک شویله طورسون مغلوب اولان رجال امویه یی ضیافت بهانه سیله سراینه چاغیروب جله سنی بردن سفره باشنده اعدام ایلدیکیچون الی یوم القیام بد نام اولمش و بوقعه دن صکره کندوسیده چوق معمر اوله میوب اوتوز ایکی یاشنده چیچک علتندن کورله مش کیتشدر. عباسیه و ابامسلم و مروان کله لرینه دخی نظر بیوریه.

§

﴿ابو العباس﴾ آلاملی — کدیلین اولیاءالهدندر واسمی احمد بن محمد

وشهرتی قصاب زاده در . مشارالیه حضرتلری زمانک غوث اعظمی ایدی
وهر طرفدن مشایخ کرام کلوب توجهات سنیه لریله مستفیض اولورلر
واصول دینده ودقابق توحیدده اولان مشکلرینی عرض ایدرک - حضرت
شیخ هیچ او قویوب یازمسی اولمدیغی حالده جوابنی الورلر ایدی .
پرکون بر درویش کلوب کرامت استندکده (اولادم سکا شو کرامت
یتشمز میکه الله تعالی وتققدس حضرتلری بنم کی برامی قصاب اوغلنه
بو قدر نعمت احسان ایتش و بونجه عالم وفاضلی شرق وغربدن التونلر
خرخ ایده رک کتوردوب نائل مرام ایتکده بولنش) بیوردی . بر دفعه
دخی کرمانشاه ادیری یاغور یاغق ایچون دعا نیاز ایلدکده برالما کوندردی
والما کرمانشاهه واردیغی کبی یاغور باشلادی مشارالیه حضرتلری
دائما مریدلرینه وقت کییادر صاقنوب ضایع ایتیه سکز دیو تنبیه
ایدر ایدی . وفاتی (۱۰۴۰ م و ۴۳۲ هـ) تاریخنده در . بهاء الدین
آملی بشقه .

§

﴿ ابو عبدالله ﴾ — اندلس علماسندندر ومسقط رأسی قرطبه .
اسمی محمد در . بونک علم فقه وحديثه يد طولاسی وار ایدی (و) فقه
الحسن البصری) نامنده یازدیغی یدی جلد کتابی بین العلماء یک زیاده مقبول
ومعتبر اولدی .
(فقه الزهري) دخی بونکدر وفاتی (۹۵۹ م و ۳۴۸ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو عبدالله ﴾ — فضلی مشایخ کرامدندر ومسقط رأسی رودبار .
اسمی احمد بن عطارد در . مومی الیهک طریقه جلیله صوفیه ده کالی
علم حدیث وقرائنده اولان کالندن اشاخی دکل ایدی . بر دفعه احباسیله
صحبت ایدرکن (التصوف ترك التكلف واستعمال التطرق وحذف التشرف)
بیور مشدر . وفاتی (۹۷۹ م و ۳۶۹ هـ) تاریخنده وبری صور قضاسنده
توطن ایلدیکی موقعه در .

§

﴿ ابو عبدالله ﴾ — اندلس علماسندندر ومسقط رأسی غرناطه .

اسمی محمددر . بو ذات عصرینک علامہ سی ایدی . و بین الناس
(لسان المتکلمین عنوانیله مشهور ایدی . (کتاب التعریف) و (اشارۃ
الی اداب الوزارۃ) و (دیوان لسان الدین) و (ہدار الکفایات فی تراجم
الادباء بالمغرب) بونکدر . و بونلردن بشقہ دہا بر چوق تألیفات و (احاطہ
فی تاریخ غرناطہ) نامندہ الی جلدی جامع بر تاریخی وارد .

§

﴿ ابو عبیدہ ﴾ بن جراح — اصحاب کرامدن وعشرہ مبشرہ دندر
و مسقط رأسی مکہ مکرمہ اسمی عامر بن عبداللہدر . بو ذات فرسان
اصحاب کرامدن ایدی و ہجرت نبویہ نک اون سکرنجی سنہ سنہ قدر
وقوعبولان غزواتک همان کافہ سندہ بولندی و رایت اسلامیہ ابتدا بونک
یدینہ تودیع قلندی و یک چوق خدمت و غیرت ایتدیکنندن و کریم الخلق
و غیر متعصب و حلیم و عاقل و مدبر اولدیغندن علیہ الصلاۃ والسلام افندمز
(امین الامۃ) تسمیہ بیوردی . بو ذات روم دیارندہ حسن شمائل و صدق
مقال ایلہ شہرت بولدیغندن شام مصالحہ سندہ روملر بونی استمشر ایدی
کیدوب یاپدیغی مصالحہ الیوم اورو پالور نزدندہ معتبر و مستحسندر .
مشارالیہ حضرتلری (۶۳۹ م و ۱۸ ھ) تاریخنندہ محاربہ یہ کیدرکن رملہ
ایلہ بیت المقدس اراسندہ بر قریہ دہ ظہور ایدن طاعوندن اجتناب ایدن
عسکرینہ تسلیت و یرمک ایچون بر یوکسک یرہ چیقوب (ایہا الناس ان
هذا الوجد رجۃ من ربکم و دعوة من نیکم و موت الصالحین قبلکم و ان
ابی عبیدہ یسأل اللہ ان یقسم لہ منہ حظہ) الی اخرہ خطبہ سنی قرائت
و تمام ایتدیکی آندہ طاعون اصابتیلہ رحلت ایلدی .

§

﴿ ابو عبیدہ ﴾ بن مسعود — شجاعان اصحاب کرامدنر ہجرت
نبویہ نک اون دردنجی سنہ سندہ حضرت عمر رضی اللہ عنہ طرفندن
(حیرہ) فتحنہ کوندرلمشیدی رفاقتندہ اولان عساکر اسلامیہ ایلہ
(زاب) نہرینک اوتہ یقہ سنہ کچوب اعدا ایلہ محاربہ یہ طوتشدقہ
عساکر اسلامیہ نک اتلری اعدانک فیلرندن اور کدیکی جہتلہ بوزغونلق

وقوعبولدی وقهرمان مشار الیه فیالردن برینک اوزرینه یوریوب
خرطومنه قلیج چالمسیله فیل مشار الیهی الته الهرق شهید ایلدیکندن
عسکر بتون بتون رجته مجبوریت کوردی واولجه قورلمش اولان
کبری امید رجعتی قطع ایچون مشار الیه طرفدن کسدرلمش بولندیغندن
عساکر اسلامیه ک همان اکثریسی غریق لجه رجعت و نائل رتبه شهادت
اولدی.

§

﴿ ابو عریش ﴾ — یمن ولایتی داخلنده و بحر احمر ساحلنه یقین
محمده و (حلیه) اسکله سنک جهت شمالیسنده و سکان طقوز کیلومترو
بعنده بر شهر در بو شهر وقتیه صنعا و شرفای مکه حکومتلری بینده
واقع اولان کوچک بر حکومتک مرکزی ایدی. غزه ایله مصراره سنده
اولان عریش بشقه در (عریش) کله سنه نظر بیوریه.

§

﴿ ابو العلاء ﴾ المعری احمد بن عبدالله — ادبای امتدندر. بونک
علم شعر و معانی و بیانده اولان مهارتی وقوه. حافظه سی همان امثالسز کبی
اولوب بعض کسدر اعتقادنده شبهه ایدرلر و بعضیلری حسن ظن
ایلرلایدی. مومی الیه کشی نفسی ایچون حیوانی ذبح و ازعاج و وجودینی
افنا ایتک لایق د کسدر دیهرک قرق بش سنه حیوان اتی ییماشدر و حال
صباوتدنبرو ایکی کوزی اعما اولدینگی حالده هر قنچی برکتابدن اولورایسه
اولسون یکر می صحیفه قدر محلی حضورنده بر دفعه قرائت اولنسه در حال حفظ
ایدوب بر یا کله سسز او قودینگی چوق کره تجربه اولمشدر. بونی بر کره
شیوعبولان شهرته بناء بغداده جلب ایتشلرایدی یولده کیدرکن رفاقتنده
بولنان تاتار (افندی اغاج التمدن کچه یورز باشی آزاجق اشاغی الک)
دیمسیله ابو العلاء باشی اکوب او موقعه نشان قودی و بر قاچ آی صکره
عودت ایدرکن او موقعه کلدکده همان باشی اشاغی اکوب رفقاسنی
حیرته براقدی.

بر دفعه دخی قیون صاتان اوچ کردک جامع شریفده شرکت حسابندن
طولایی منازعه ایتدکلرینی ابو العلاء اوزاقدن دکله یوب عریجه دن ماعدا

بر لسانه واقف اولدیغی حالده کرجه اولان سوزلرینی بلر و کردلر
دعوارینی بینلرنده فصل ایده میوب محکمه یه کیتد کارنده حاکم افندی
برینک اقرارینه شاهد استر و کردلر دخی بولندیغمز محله اوچزدن
معدا کسه یوغیدی فقط شو قیافتده بر اعمار کنارده نماز قیلقده ایدی
دیملریله حاکم ابو العلاء اولدیغی حس ایدرک چاغیروب بونلر اوراده
بر برلرینه نه دیدیلر دیو سؤال ایلد کده ابو العلاء بن بونلرک لسانی یتلم
فقط شو صدانک صاحبی شویله سویلدی و او بری بویله دیدی دیرک
جمله سنک افاده سنی تقریر ایلر و او تقریری ترجمه اولسه رق کردلرک
افاده سی میدانه چیقار و ایجاب شرعیسی اجرا اولسور . وفاتی
(۱۰۵۷ م و ۴۴۹ هـ) تاریخنده در وخیلی تصنیقاتی و بر دیوانی وارد

§

﴿ ابو علی ﴾ — کبار مشایخ صوفیه دندر و مسقط رأسی رودبار
اسمی احمد بن محمد در . بو ذات سلاله کسرادن بر وزیر زاده ایدی
بر کون بغدادده حضرت جنیدک مریدلریله صحبت ایتدیکی محله اوغرا یوب
کلمات حقیقت ایاتی استماع ایتسیله دروننده عشق و طریقت علیه صوفیه
محبت حاصل اولدیغندن در حال جمیع واریتی ترکسه کلوب حضرت
شیخه مرید اولدی و ازوقت ایچنده علوم ظاهره و باطنیه تمام تحصیل
ایدرک امام و سید القوم عنواننی الدی و بعده مصره هجرت ایدرک
اوراده پک چوق ذوات یتشیردی . (فضل المقال علی الفعال منقصة
و فضل الفعال علی المقال مکرمه) و (علامت اعراض اه عن العبد ان یشغله
بمالا ینفعه) کلمات حکمت ایاتی مریدلرینه ویردیکی نصایح جمله سنندندر .
تاریخ وفاتی (۹۳۲ م و ۳۲۱)

§

﴿ ابو علی سینا ﴾ — حکمای اسلامیه دندر و مسقط رأسی بخارا اسمی
حسین بن عبده بن سینادر . مومی الیه اون التي یاشنه قدر علوم طبیعیه
وریا ضیه و طبیه و منطق و سائر هنی تحصیل ایدرک علم طبی تدریسه باشلادی
و بر بچق سنه ظرفنده جمیع کتب فلسفه یی مطالعه و (ارسطو) نک مسلکی

اوزره کتابلر تألیف ایدوب مومی الیهک اونودلش اولان اقتدارینی میدانه چیقاردی واندن صکره علوم آیههینی بلااستناد تحصیل ایدوب سنی اون سکره واردقده شهرتی عالمی طسوتدی ووقوعبولان دعوتلر اوزرینه (جرجان) و (ری) و (قزوین) ممالکنه کیدوب اورالرده بر مدت ارام ایتدکنصکره (همدان) ه واردی و ملک (شمس الدوله) یه مصاحب وبعده وزیر اولدی واثای وزارتنده کوندزلری مصالح عباد وکیجهلری تدریس طلاب الیه اشتغال ایدرک پک چوق عالم یتشدیردی و ملک مشار الیهک وفاتندن صکره امیر (علاء الدوله) نک دعوتنه مینی اصفهانه عزیمت واوراده بر مکمل رصدخانه و آلات رصدیه تدارکنه همت ایلدی ونهایت حظوظات شهوانیه به ابتلادن ناشی عارض اولان فقر دم و قولنج وصرعه علتلرندن قورتیله میوب الی سکر یاشنده اولدیغی حالده همداندن آخرته کتدی .

استاذ مومی الیهک شو قیصه عمری تحصیل علوم و سیاحت و علل و سقامتله یکدیکی حالده علوم شریفه یه اولان همت و غیرتی حیرت افزای عقولدر و بو غیرت و همتی سایه سنده کندوسنی حکمتده ارسطوطبده بقراطاتدیرمش و شیخ الرئیس عنوانی آلمشدر . مومی الیه اجسام عالمک حدوثی باینده ارسطو و ابو النصر فارابی رأینه تابع اوله رق (افلاک ذاتی و صفاتی و شکلی قدیمدر و حرکات و اوضاعنک هر بریسی حادث و مسبوق بالاخردر و حرکاتنک اولی و نهایتی یوقدر یعنی بنوعها قدیم و بشکله حادشر) دیدی . وفاتی (۱۰۳۵ و ۴۲۷ هـ) تاریخنده در .

زیرده محرر اولان تألیفاتندن قانون طبی (ژارار غرمون) معرفتیه لاتیجیه یه و سائر بعض کتابلری فرانسزجه یه ترجمه اولمش و منطقی (۱۶۵۸ م و ۱۰۶۹ هـ) تاریخنده پارسده موقع انتشاره چیقارلمش و مشهور قصیده روحیه سنه شیخ الوزرا سامی پاشا مرحوم بر کوزل شرح یازمشدر .

(راوند) و (خیارشنبه) و (تمرهندی) ابو علی سینانک کشف ایتدیکی ادویه دندر .

ابو علی سینانک تحقیق اولنه یلان تألیفاتنی شونلردر:

عدد	جلد	
۱	۱	تفسیر بعض سور قرآنیه
۱	۱	احادیث نبویه
۴	۲	کتاب المبدأ والمعاد
۱	۲	کتاب البر والاثم
۱۲	۲۰	کتاب الانصاف
۱	۳	کتاب النجاة
۱	۱	قانون الطب
۱	۲۲	لواحق الشفاء
۱	۲۲	لواحق الانصاف
۱	۲۰	الحصول والمحصل
۱۰۶	۱۰۶	منطق طب نجوم شعر انشاوساژدن
۱۱۹	۲۰۲	یکون

§

﴿ ابو علی فارمدی ﴾ — مشایخ ذوالاحترام دندرو مسقط رأسی (طوس) اسمی فضل بن محمد در . مشارالیه خراسانک شیخ الشیوخی وکندو نامنه نسبتله معروف اولان طریقک مؤسسی ایدی . ابتدا شیخ ابو سعید حضرتلردن صکره شیخ ابو القاسم کرکائی حضرتلردن اخذ فیض ایتشلر وخواجه یوسف همدانی حضرتلرینی خلیفه تعین بیورمشلردر . وفاتی (۱۰۸۴ م و ۴۷۷ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو علی مرغینانی ﴾ — برهان الدین کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ ابو علی بن الهیثم ﴾ — علمای فن هیئت وهندسه دن بر معروف ذاتدر (۹۸۰ م و ۳۷۰ هـ) تازیخنده بصره ده دنیا به کلوب خلیفه مصر حاکم بامراه زماننده شهرت بولدی . کوزک کورمسی واشیانک کورنمسی کیفیاتنی یلدریر یدی جلدی جامع اولان کتابی لاتینجه به ترجمه اولنه رق بازده طبع

اولمشر و (کتاب الارصاد الکلیه) و (کتاب المساحه) دخی بونک
ایسه ده اوروپالیرک خبر ویردیکی (فجر و شفق) کتابی بمالک شرقیه ده
کورلماشدر . اشعه نك عینه انکسارینی وزجاجک توسع و تقلسنی ابتدا
بولان بودر وفاتی (۱۰۳۸ م و ۴۳۰ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو عمرو ﴾ — قراء سبعه دندر و مسقط رأسی بصره اسمی
عماردر . بو ذات علوم عربیه و فنون ادبیه و سائرده فریدالعصر ایدی .
اصمعی کی بر ذات ابو عمرو دن بیک مسئله صوردم جله سنک دال و حجتیه
جوابی آلدیم دیدی هله قرائت قرآن کریمه امام اولدیغه شبهه یوقدر زیر
تحقیقاتده اولدرجه ایلو کتدیکه فصحای عربدن استماع ایلدیکی کلماتک کافه سنی
ضبط و تحریر ایلدیکندن خانه سی سقنه قدر کتاب ایله طولدی وفاتی (۷۷۰ م
و ۱۵۴ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو الغيث ﴾ — اعزه کرامنددر و مسقط رأسی تونس شهرتی
(فحاش) در . بو ذات خیلی زمان عربان اوله رق تونس طاعلرنده کروب
صکره قصبیه ایندی و برطاقم کرامات ارائه و مهدیلک دعوا ایلدیکندن
خلق باشنه طویلاندیسه ده حکومت ایلروسنه میدان ویرمدی و مؤخرأ بر
مقدار ضرورته و صکره غنا وینه ضرورته دوچار اوله رق نهایت غنا و ثروته
قرار قیلدی و بر قاچ سنه ظرفنده اوتوز ایکی مسجد و زاویه و بونله جسم
و قفلر یاپیردی و بو زاویه لرده اوتوران و کلوب پکن بر قاچ یوز بیقدرت
درویشانه هراخشام و صباح طعام چیقارتدی و عاجز لرینه بر مقدار خر جلق
ویرلسنی امر ایتدی و هر کیم بر کتاب کوتوروب صاته جغنی ایما ایتش
اولسه در حال قیتمک بر قاچ مثلنی ووروب المق عادت ایلدیغندن کتبخانه سی
صحاف چارشوسنه دوندی و یالکز بیک عدد (بخاری شریف) جمع
اولدی عزیز مومی الیه ک علوم ظاهره و باطنیه دخی و قوفی و بعض کراماتی
و کاه بکاه عالم غیبین اخباری مرویدر وفاتی (۱۶۲۱ م و ۱۰۳۱ هـ)
تاریخنده در .

§

﴿ ابو الفتح الشهرستاني ﴾ محمد بن عبدالکريم — علمای کلامندر دائماً مذهب اشعری اوزره تکلم ایدر و کثیر الحفظ ولطیف البحت بر ذات اولدیغندن بغداد اهالیسی وعظ ونصیحتنی استماعه یك چوق رغبت ایلر ایدی (نهایة الاقدام فی علم الکلام) و (کتاب الملل والنحل) و (المناهج) و (کتاب المضارعة) و (تلخیص الاقسام) و (کتاب غایة المرام) و (کتاب دقایق الاوهام) و (کتاب الارشاد الی عقائد العباد) و (کتاب المبدء والمعاد) و امثالی خیلی تألیفاتی وارددر . بغدادده اوچ سنه اوتوردقندن صکره شهرستانه کیدوب اوراده (۱۱۵۳ م ۵۴۸ هـ) تاریخنده وفات ایتشددر .

§

﴿ ابو القدی ﴾ الدمشقی — مصنفینددر . واسمی اسماعیل مخلصی عمادالدیندر . بو ذات اصول اسلامدن اولان کتب عشره احادیثنی سندلریله جمع ایدوب (جامع المسانید) نامنده بر کتاب یازدی و (۱۲۹۴ م ۶۹۴ هـ) تاریخنده وفات ایلدی .

§

﴿ ابو القدی ﴾ الدمشقی — ارباب شجاعت ومعرفتدن بر یوک ذاتدر واصلی سلاله ملوک ایوبیه دندر . شجاعتی سایه سنده حیا والیکنه نائل اولوب صکره بالاستقلال اداره ولایته دخی موفق اولدی وفن کتابتده فوق الغایه مهارتی اولدیغندن مختصر ر تاریخ وجغرافیه قلم آلدی . بو کتابلر (۱۲۶۶ م ۱۱۸۰ هـ) تاریخنده عربجه دن لاتینجه ده ترجمه اولنشددر ووفاتی (۱۳۳۱ م ۷۳۲ هـ) تاریخندهدر . اشبو ایکی ابوالقدی نك بر ذات اولمسی دخی مأمول اولنیور .

§

﴿ ابو الفرج ﴾ محمد البغدادی — مصنفینددر بونك (استذکار فی فقه الشافعی) نام کتابی بین العلماء مشهور ايسه ده غایت بلیغ ومختصر اولدیغندن هر منتهی ایچون استفاده میسر دکلددر . وفاتی (۱۰۵۶ م ۴۴۸ هـ) تاریخندهدر .

§

﴿ ابو الفرج ﴾ الاصفهانی — اعیان ادبادهن برذاتدر و فن محاضراتدن (کتاب الاغانی) و (کتاب القیان) و (کتاب الاماء الشواء) و (دعوة الاطباء) و (مجرد الاغانی) و (کتاب الدیارات) و (کتاب التعدیل والاتصاف فی مآثر العرب) کبی الی التمش قدر تألیفی واردر و وفاتی (۹۶۶ م و ۳۵۶ هـ) تاریخنده در کندوسی حکم بن ابی العاص سلاله سندن اولدیغی حالده بغدادده مذهب شیعه اوزره شهرت بولمش ایدی .

§

﴿ ابو الفرج ﴾ الجوزی البغدادی — اسمی عبدالرحن لقبی جمال الدین فقهاء حنبلیه دندر علم تفسیر وحديث وطب وتاریخ وسائرده مهارتنی توصیف کنجایش ناپذیر دهان تعبیر ومقدار تألیفاتی بیان و تعریف حقیقه بر امر عسیر اولدیغی کبی علم باطنده دخی کمالی مصدق انام ایدی کستان صاحبی شیخ سعدی مرحوم بوندن اخذ فیض ایلدی وفاتی (۱۲۰۰ م و ۵۹۷ هـ) تاریخنده در . فاضل مشارالیه حقنده ده زاده معلومات استحصالنه ارزومند اولنر جمال الدین کلمه سنه نظر بیورسونلر .

§

﴿ ابو الفرج ﴾ — مورخین عربدندر ملاطیه ده بر فقیر خرسیتانک اوغلی ایکن تحصیل ایتدیکی علوم ریاضیه و فلسفه و سائره سایه سنده حلبک یعقوبیه باش پاپاسلغنه نائل اولدی ولسان عربی و سریانی و یونانی بی دخی تحصیل ایدرک سوریه لسان قدیمی اوزره بر تاریخ عمومی و (کتاب الاحداق) و (مناجات الحکمة) و امثالی بر قاچ کتاب یازدی و (۱۲۸۶ م و ۶۸۵ هـ) تاریخنده وفات ایلدی . تاریخ مذکور مؤخرأ لاتجیه ترجه اولنشدر .

§

﴿ ابو الفضل ﴾ سرخسی — کبار اولیاء الله دندر واسمی محمد بن حسن در . خلیفه سی (ابو سعید) حضرتلری نوقت بر قبض درونه اوغراسه مریدلریله برابر مشار الیهک قبرینه کیدوب منبسط اولور

و مریدلرینه ایچکزدن قنغیز جه کتمک مراد ایدرسه کلسون بوذات عالیقدری زیارت ایتسون دیر و (معدن شادیست این معدن جود و کرم . قبلهٔ ماروی یار قبلهٔ هر کس حرم) بیتنی او قور ایدی . حضرت مبشار الیهک یگ چوق کر اماتی کورلمشدر و بردفعه هوادن اشاغی اینوب براغاجه قوندیغنی اوراده بولنان بر شخص کوروب تعجب ایتدکده شیخ نیچون تعجب ایدرسک یوقسه سنده بویه اوچقمی استرسک دیدکده شخص مرقوم استرم دیمسیله شیخ اشته استدیگ ایچون الیکه کیرمز دیوب کندو اوچسی استکیله اولدیغنی افاده ایلدی .

حضرت مشار الیه بر کون بغچه لر آرسندن کچرکن کمال انبساطله (خدایا برسند دنبرو براقچه و یرمدککه صاچی تراش ایدیم دوستلره بویه می ایدرلر) دیدیکی آنده فارشوسنده اولان براغاج التون کسلدی و شیخ بو حالی کوردکده (یاربنا سکا انبساطله برشی سونلک جائز اولیور) دیوب یولنه کتدی . اثنای وعظ و نصیحتده مریدلرینه ماضی یکدی تدارک اولمز و مستقبله انتظار کرکز همان معتبر اولان حالدر و حال ایسه صفت عبودیتدر و حقیقت عبودیت ایکیدر بریسی جناب حقّه افتقار الیه دیکری علیه الصلاة والسلام افندمزه حسن اقتدا الیه در و بونلرده نفس ایچون نصیب و راحت یوقدر بیورر ایدی . وفاتی (نهمیناً ۱۰۰۹ م و ۴۰۰ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو الفضل عیاض ﴾ — اندلس علماسنددر و مسقط رأسی غرناطه اسمی سلیمان بن موسی در . بوذات علم فقه و حدیث و سائرده زماننک فریدی ایدی (الشفاء فی تعریف حقوق المصطفی) و (الاعلام فی حدود الاحکام) و (الجامع التاریخ) و (مشارق الانوار علی صحاح الآثار) بونکدر و بونلردن بشقه اون درت تألیفی ده و واردر و مرا کشده وفاتی (۱۱۴۸ م و ۵۴۳ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو الفضل ﴾ — ملوک هندیه و زراسندن برفاضل ذاتدر بتون ممالک هندیه بی زیرجایه سنه آتش اولان مشهور جلال الدین اکبر بونی کندوسنه

وزیرالوزرا تعیین ایتدی و بودخی خیلی زمان مصالح هندیه بی کوزل اداره ایدوب ولی نهمتنک قدروشاننی درجه علیایه چیقاردی . تأسیسات ملکیه وامور عدلیه ومحافظه سلطنت حقنده تحریر ایتدی (اکبر نامه) یلک معتبر برکتابد و بوکتاب (۱۷۸۳ م و ۱۱۹۸ ه) تاریخنده قالکوتنده ده اوچ جلد اوله رق طبع ونشراولتمشدر . ابو الفضلک اعدامی جلال الدین اکبرک وفاتی سندسده وقوعبولدی .

§

﴿ ابو القاسم ﴾ — اطبای عربدندر و مولدی اندلسده مدینه لزهره اسمی خلف بن عباسدر . بونک فن طب وجراحیده مهارتی فوق الغایه اولدیغندن لقمان زمان دیرلرایدی (التعریف فی الطب) و (التصریف لمن عجز عن التألیف) وامثالی اوتوز ایکی جلد کتاب تألیف ایتش و اکثریسی مؤخرأ لاتنجیه به ترجمه اولنه رق اوروپاده طبع ونشراولتمشدر . اشبو ابوالناسمک اوچیوزرق بش واللی تاریخلرنده اندلس پادشاهی سلطان (عبدالرحمن) ه التجا ایدن قرال (سانشو) یه مدوات ایدیشه باقیلنجه تاریخ وفاتسک (۱۱۰۷ م و ۵۰۱ ه) یازیلیشنده سهو اولقی لازم کلور .

§

﴿ ابو القاسم ﴾ الحکیم — کبارمشایخ صوفیه دندر و مسقط رأسی سمرقند اسمی اسحق بن محمددر . بوذات دائماً الله تعالی و تقه س حضر تلرینه متوجه اولوب اندن غیری به نظر ایتز وخلق ایله معامله سی انجی انلرایچون اولوب کندو نفسیچون حظ بکله مز ایدی بر کون مشایخ کرامدن بریولک ذات مشار الیهک زیارته کلوب امور عبادله مشغول بولدیغندن سجاده سنی حوضک اوزرینه سروب نمازه طوردی و مشار الیه پیچره دن کوروب بوسنک یادیغک اوغلا بختلر کاریدر معرفت مشغولیت آردسده کوکلنی حقندن آیرماقدیر بیوردی . وفاتی (۹۵۳ م و ۳۴۲ ه) تاریخنده در .

§

﴿ ابو قیر ﴾ — ابو حور کله سنه نظر بیوریله .

§

﴿ ابو کرب ﴾ — تابعه یمندن بر مشهور پادشاهدر یمین حکومتی بونک

وفاتندن صکره (بنی کهلان) سلاله سنه انتقال ایلدی . کعبه مکرمریه
ابتدا کسوه یاپدیران بوذات عالی نهاددر .

§

﴿ ابوالیث ﴾ — مفسرین کرامنددر و مسقط رأسی سمرقند اسمی
نصر بن محمددر . بوذات علم فقهده فرید العصرایدی (بوستان العارفین)
وفقهه دائر (نوازل) نام کتابلر ایله درت جلدی جامع تفسیر شریف جله
تألیفاتنددر ووفاتی (۹۹۳ م و ۳۸۳ هـ) تاریخندهدر .

§

﴿ آپولونی ﴾ — سوزه بولی قصبه سنک نام عتیقیدر بوراسی وقتیه
اسکی یونانیلرک آله آلالهه اعتقاد ایتدکری آپولونه منسوب ایدی .

§

﴿ آپولون ﴾ — شمس پرست اولان اسکی یونانیلرک آله الالهه
وحاکم ضیاء وصنایع اعتقاد ایتدکری شخص موهومک اسمیدر بونک
یونانستانده دلیق شهرنده برعبادتخانه سی وردوس لیانی آغزنده ودرسعادتده
چنبرلی طاش اوزرنده برر جسیم هیکی وار ایدی . آپولونک زیرجایه سنده
یاخود خدمتمنده (موسه) نامنده طقوز عدد (پری قزی) اولدیغی
وبوپرلرک مقری مورده شبه جزیره سنده واقع (ماناپان) طاغلرینک الیوکسک
محلی ایدوکی خرافات یونانیه دندر . (شارس) و (چنبرلی طاش)
کله لرینه دخی مراجعت پوریه .

§

﴿ ابولهب ﴾ — اعمام جناب پیغمبریدندر . افندمزک تشکراً
جاریه آزاد ودایه تعیین ایتیش ایدی لکن صکره اسلامی قبول ایتیموب
کفر اوزرینه مصر اولدیغندن مقهور اولدی و حضرت (عباس) ک
زوجه سی (ام الفضل) دن یدیکی طیاغک تأثیریه مبتلا اولدیغی (عدسه)
علتندن آخرته کتدی و برقاچ کون یانسه کسه وارامغله قوقوب
اوحاله دفن ایلدی .

§

﴿ ابو محمد الجریری ﴾ اجد — مشایخ صوفیه دندر و حضرت

(جنید) لک خواص اصحابندندر حضرت جنید وفات ایتد کدنصیصره
یرینه بوذات خلیفه اولدی . قرامطه طائفه باغیه سی بغدادی محاصره
ایتد کیری زمان اهالی زیاده سیله صیقیلوب مشار الیه دن دفعه لری چون دعا
نیاز ایتد کیرنده بن دعا ایتد لکن جناب حق بن دیلدیکمی پیارم دیو فرمان
بیوردیغندن صبر و سکوته مجبور اولدم سزک دخی صبریکز لازم کلور
زیرا شمدی دعا وقتی دکل تسلیم و رضا و قتیدر دعا بلانک نزول و ظهورندن
اول اولور بیوردی .

مشار الیه (۹۲۴ م و ۳۱۲ هـ) تاریخنده محاصره مذکوره اثناسنده صو سزلقدن
وفات ایتشد

§

﴿ابو محمد علی﴾ القرطی — اندلس علمای فحامندندر و شهرتی ابن
الحزم در . بوذات زمانک افضل فضلاسندن ایدی (مداوات النفوس)
و (الفصل بین اهل الاهواء والنحل) و (کتاب التقریب) و (الرد علی
فرق التقليد) بونکدر و بونلردن بشقه اون ایکی تألیفی ده اواردر
و وفاتی (۱۰۶۳ م و ۴۵۶ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ابو محمد مسلمة﴾ — بحریطی کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ابو محمد المکی﴾ القیروانی — مغرب علماسندنندر و شهرتی
(ابن ابی طالب الخوش) در . بوذات اندلسده واقع قرطبه شهرنده دائماً
تدریس و تألیف ایله مشغول ایدی . (الایجاز فی ناسخ القرآن و منسوخه)
(و (الایضاح فی ناسخ القرآن و منسوخه) و (الهدایة الی جذع النهایة)
(و (الانتصاف) و (الریاض) بونکدر و بونلردن بشقه یکریمی ایدی
تألیفی ده اواردر و وفاتی (۱۰۴۵ م و ۴۳۷ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ابو مدین﴾ المغربي — کبار اولیاء اللهدندر و اسمی شعیب در .
توحید و توکلده مشایخ صوفیه نک امامی ایدی (محیی الدین العربی)
حضرتلری کبی پک چوق ذوات کرام بوذات عالیقدرک همت و صحبتله

واصل مرام اولمشدر . خلقك اليرينى تبرك قصديله مشاراليه سوروب
اوپدكلىنى مشايخ كرامدن بعضيلرى كوروب نفسكزده بوندن بر اثر
فخر حس بيوريله يورمى ديو سؤال ايتدكلرنده بنم حالم حجر الاسوده
مشاهددر بونجه انبياء واولياء انى تقبيل ايدرلر انك حجرى ذره قدر
تغير ايتز جوابنى ويردى . برذات شيطانى رؤياسنده كوروب ابومدين
ايله نصلسك ديو سؤال ايتدكده شيطان بنم انى اضلاله سعيم كلايك دريايه
تبولى كيدر ديدى بوفقره شيخ اكبر حضرتلرنيك فتوحاتنده مسطوردر .
ابومدين حضرتلرنيك بردفعه كفار الينه اسير دوشوب سفينه يه آلدغي
وهواده مساعد روزكار وار ايكن سفينه نك حركتدن قالدغي وسفينه
قپودانى كيفيتى اكلايوب سائر اسراى اسلاميه ايله برابر سبيلنى تخليه
ايتديكى مشهور ومتواتردر ووفاتى (۱۱۹۳ م و ۵۸۹ هـ) تاريخنده در .

§

﴿ ابو معشر ﴾ جعفر بن محمد — فضلاى عصر دندر ومولى (بلخ)
شهرتى قاضى در . بونك علم حديث ورمل ونجوم وسائر ده شهرتى فوق
العاده ايدى . اثنائى سياحتنده ملوك اعجامدن برى بونك نجومده اولان
مهارتنى تحقيق وحضورينه جلب ايدوب بنم مقررلمدن برى فرار ايتدى
زده ده اولديغى بيله ميورم اكر شونك زده ده اولديغى فنا تحقيق ايده بيلور
ايسك سكا زياده سيله اكرام ايدرم ديدى ومومى اليه دخي بوله جغنى
تعهد وحساب ايدرلر نهايت برمشكل محلسده يعنى برقان درياسى اوزرنده
اولديغى متخيرانه سويلدى ومؤخراً ملك فرارىء مرقومك عفوينى اعلان
وجلب ايله زده ده ايدوكنى سؤال ايلدكده قاضى ابومعشر ك مهارتى معلوم
اولديغندن بوله مامق ايچون برتكنه يه قان طولديروب اوزرينه اوتوردم
ايدى ديدى . و بردفعه دخي بلخ پادشاهنك غايت قيمتدار بريوزوكى
غيب اولغله ابومعشرى چاغوروب يوزوكى چالانك كيم اولديغى نجوم
قوتيله بولسنى امراتمسى اوزرينه ابومعشر فنا ياپيله جق شىء ياپدقنصكره
پادشاهم سزك يوزوككزى حق تعالى حضرتلرى اخذ بيورمش ديمسيله
پادشاه ووكلاسى كولوشرلر وعادتا سن برشىء بيلورسك ديرلر ومؤخراً
يوزوك پادشاهك آره صره اوقودىغى محصف شريفك پيراقلى آره سندن

یا خود محفظه سی ایچنده چیمغله ابومعشرک علم نجومده اولان مهارتی تصدیق واحسان ایلرلر . (کتاب الالوف) و (کتاب المدخل) و (کتاب المذاکرات) بونکدر وصرعه علتندن وفاتی (۸۸۵ م و ۲۷۲ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو منصور ﴾ ماتریدی — ماوراء النهرده و دیار رومده وسائر بعض اقطارده اولان اهل سنتک اعتقادده امامیدر و اسمی محمد بن محمددر . بوذات علم فقه و کلامده زمانک اک اعلیٰ اولدیغندن (امام المتکلمین) دیرلر ایدی حدیث و اصول و فروعده سندلری شیخ (ابی نصر العیاض) حضرتلریدر و انلرده (ابو بکر جرجانی) دن و انلرده (محمد بن حسن الشیبانی) دن و انلرده (امام الاعظم) حضرتلرندن آلمش-لردر و مذهب ماتریدییه ایله مذهب اشعریه بیننده اولان فرق (ابو الحسن) کله سنده محرردر . ابو منصور حضرتلرینک درجه کمال و همتلری تألیف بیوردقیری (مأخذ الشرایع) و (تأویلات اهل السنة) نام کتابلردن اکلاشیلور . وفاتی (۹۴۴ م و ۳۳۳ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابو موسی الاشعری ﴾ — فقهاء اصحاب کرامدندر . بوذات زمان سعادتده عدن وزید و سواحل یمن ولایاتنه عامل یعنی والی تعیین بیورلدی و حضرت عمر زمانده کوفه و بصره والیکلیه کیدوب اهواز و اصفهانی فتح ایدی و صفین محاربه سی عقیبنده شام طرفندن عمرو بن العاص حکم تعیین اولندیغی کبی حضرت علی طرفندن دخی اشبو ابو موسی حضرتلری تعیین بیورلدی . اسلامده هجرتدن اعتباراً تاریخ وضعی بوذاتک اخطار یله بالذاکره قرارلشدیرلشدر و وفاتی (۶۶۲ م و ۴۲ یا خود ۵۱ هـ) تاریخنده وقوعبولشدر . مشار ایله کیجه لری صباحه قدر او یومیوب احیا ایدر و (معاذ بن جبل) حضرتلری دخی براز او یودقدنصکره قالقوب صباحه قدر عبادات و طاعاته بولنور ایدی افضلیت بونک قنغیسنده اولدیغنی یالمناسبه علیه الصلاة والسلام

افندمزه عرض ایتدک لرنده (معاذ) سندن افقهدر بیور مشلر و او یخونک وجود انسان ایچون برغدا ی مخصوص ایدوکنی اکلاتمشلدر .

§

﴿ ابوالنجیب سهروردی ﴾ — کبار اولیاء اللمهندر واسمی عبد القادر لقبی ضیاء الدیندر . بوذاتک نسب شریفی اون ایکی واسطه ایله (ابو بکر الصدیق) رضی الله عنه حضرتلرینه و طریقتده نسبتی (امام غزالی) حضرتلرینه منتهی اولور و اکثر طرق علیه اصحابک سلسله نسبتلری بوکا ایریشور پک بیوک و ظاهر و باطنی معمور برذات ایدی و پک چوق فاضل و عابد یتشدیردی و متعدد کتابلر تألیف ایتدی . برکون قصاب دکاننک اوکندن پکرکن آصیلی اولان قیونه تعجبله نظر ایدوب بوقیون بن مذبح دکل مرده یم دیور بیوردقه قصابک انکاره مجالی قالمیوب مرده ایدوکنی تصدیق و شیخک دامننی بالتقییل عفوینی استرحام ایلدی . وفاتی (۱۱۶۷ م و ۵۶۳ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابوالولید ﴾ سلیمان — اندلس علماسندندر علم حدیث و فقه و سائرده فرید العصر برذات ستوده سمات ایدی . (احکام الفصول فی احکام الاصول) و (التعلیل و التجرید فین روی عن البخاری فی الصحیح) و (التسدید الی معرفة التوحید) و (کتاب الاشارة فی اصول الفقه) و امشالی اون یدی عدد کتابی واردر و بونلرک ایچنده (شرح الموطأ) یکریمی و (ایماء فی الفلسفه) بش جلدی جامعدر و وفاتی (۱۰۸۱ م و ۴۷۴ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ ابوالولید ﴾ محمد بن الرشد — حکمای عربندندر و مسقط رأسی اندلسده واقع قرطبه شهریدر . بوذاتک علوم حکمیه دن بشقه علم طبده دخی مهارت کامله سی وار ایدی و بوعلیده استادی اولان حکیم (زووار) دن ده ایلرو کیدوب علم مذکورک عملیاتندن زیاده نظریاته اعتنا ایتدی و حکمای یونانیه دن ارسطونک کتاب الکون و القسادینی عربجه یه ترجمه

و (شرح الارجوزة في الطب) و (التهافة ردأ على تهافة الغزالي)
و (خليجة طب) نامرليہ مشہور اولان کتابلری تألیف ایلدی خلیجہ
طب سکز جلدی جامعدر . مومی الیه برآرهلق مراکشه کیدوب تخت
موحیدیه بولنان ذاتک فوق الغایه مظهر قبولی اولدیغندن اوراده یرلشدی
وبعضاً امور حکومته دخی استخدام اولندی . کتب مز بوره دن
(کتاب الکونی) ۱۵۹۵ م و ۱۰۰۴ هـ تاریخنده وطبه دائر اولان سار
کتابلری (۱۴۸۴ م و ۸۸۹ هـ) تاریخنده لاتینجه یه ترجمه اولنه رق
اوروپاده طبع ونشر اولمشدر . ابو الولیدک وفاتی (۱۱۹۸ م و ۵۹۵ هـ)
تاریخنده در .

§

﴿ابوهریره﴾ رضی الله عنه — اصحاب صفه دندر ومولدی یمن
اسمی عبدالرحن در . غایت لطیفه کو ومنشرح برذات ایدی وحفظنده
بشیک التي یوز التمش بش حدیث شریف وار ایدی . کدی بی پک چوق
سودیکندن بوکینه بی علیه الصلاة والسلام افندمز قویمش ومشار الیه
الی اخرالعمر بوکینه ایله افتخار اتمشدر . بر دفعه علیه الصلاة والسلام
افندمزک بکا احسان واعطا بیوردیغی معلومات ایکی نوعدر برینی خلقه
اعلان ودیکرینی کتم ایدرم اگر اوکتم ایتدیکی سزه سویلیه جک اولور
ایسه م بنی قتل ایدرسکز بیوردی . مشار الیه بروقت مدینه منوره ده
بیت المالہ عائذ خرمالقلک حراستنه مأمور اولمشیدی او ائاده شیطانی اوچ
دفعه خرما چالار ایکن یقالار وشیطان ایکی دفعه سنده برر صورته تملقله
یقایی قورتارر ایسه ده اوچنجیسنده قورتاره مز ونهایت بنم شرمذن
خلاصک طریقی سکا اوکردير ایسه م براغورمیسک دیوب (ابوهریره)
دخی موافقت اتمسلیه (آیه الکرسی) او قویان بنم شرمذن خلاص اولور
دیر . وابوهریره شیطانی براغوب کیفیتی علیه الصلاة والسلام افندمز
بیان ایتدکده (آیه الکرسی) نک شر شیطاندن محافظه سنی تصدیق بیورر .

§

﴿ابوالهول﴾ — اسکی مصر لیلک فراست آلهه سی اعتقاد ایتدکری
شخص موهومک صورت مثالیه سی اوله رق یایدقری هیکلرک اسمدر . بو

هیکلر باشی و کوکسی کنج قزه و اشاغیسی ارسلانه مشابه اوله رق قیچی
اوستنه اوتورمش صورتده یاپیلور ایدی بونلر الیوم مصر علیاده اسکی
(تب) شهری خرابه سی جوارنده و یول اوزرنده واک بیوکی ایکنجی اهرامک
جهت شرقیسنده ونصفی قوم ایچنده کورلمکده در اشو بیوک ابو الهول
یرلی بر قیا او یله رق یاپلدیغی جهته پک بیوک و یردن باشنه قدر ارتقاعی
یکرمی سکز مترودر . یونانستانده واقع دیگر (تب) شهر عتیقنده دخی
ابو الهول هیکلری موجود اولوب بونلرک فضلله اوله رق برده قنادلری
واردر .

اشو ابو الهوللرک وقتیه دلی طریق اوزرنده طوروب یولجیلره بیلجه
صوردقلری و بیلجه یی حل ایده میانلری دکزه آتدقلری و حل اولندیغی حالده
کندولر آتدقلری خرافات یونانیه دندر .

§

﴿ ابویزید بسطامی ﴾ — کبار اولیاء الاهدندر واسمی طیفور
بن عیسی در و طریقتده نسبت علیه لری بش واسطه ایل (ابو بکر الصدیق)
رضی الله عنه حضرت ترینه موصولدر . بو ذات عالیقدر عشقه استغراقی
و عبادات و طاعاتده مجاهده یی اول درجه یه واردیرمش ایدیکه نماز قیلارکن
جناب حق هیبت وجلالندن و شریعت مطهریه تعظیمندن ناشی کو کسک
ککلری قاغشار ایدی . حال احتضارنده (آلهی ماذکرک ال
عن غفلة و ما خدمتک الا عن فترة) بیوروب تسلیم روح ایتشد .
مخلصلرندن بری مشار الیهی رؤ یاسنده کوروب حالکز نیچه در دیو سؤال
ایتدکده بکا نه کتوردک دیو سؤال ایتدیلر بن دخی بر درویش بر
پادشاهک قیوسنه کلدیکی وقت نه کتوردک دیمزلر بلکه نه استرسک دیرلر
دیدم اندن صکره بر سؤال وقوعبولدی بحمد الله نعم آلهیه ایله متلذذم
بیوردی . حال استغراقده بن خیمه یی عرشک برابرنده قوردم دیمش
ارلدیغی روایت ایدرلر ایسه ده صحیح دکلد . ارتحاللری (۸۷۲ م
و ۲۶۱ یاخود ۲۳۴ هـ) تاریخنده در وتر به شریفه لری حلب ملحقاتندن
عقی اوه سنده در .

﴿ابوزید﴾ — مغرب شیخزندن برطوپال حریفدر بو حریف
(۹۴۳ م و ۳۳۲ هـ) تاریخنده شیخلکی شاهلغه تحویل آرزوسنه دوشهرك
مريدلندن وطولاشوب اغفال ايتديكى قرا وقصبات اهالیسنندن باشنه
طوپلادیغی حشرات ایله قیروان ورقه شهرلینی اوروب ایشنی اینجه
یولنه قویدیسده ملوک فاطمیه دن سلطان منصور ایروسنه میدان ویرمدی
واوزرینه عسکر سوق ایدرك تاریخ مذکور دن درت سنه صکره
اخذ و بر تیمور قفس درونته میونرله حبس واعدام ایلدی . بو خبیث
باشنده اولان عسکری تحریر ایچون کافه منهای و اسلامک قتلنی
ومالیرینک مصادرهنی مباح قلمش ایدی .

§

﴿ابویوسف﴾ — ائمه حنفیه دندر ومولدی کوفه اسمی
یعقوب بن ابراهیمدر . مشار الیه ابتدای تحصیلنده زیاده سیله ضرورت
ایچنده بولندیغندن والدهسی درسنی ترك ایدوب بر صنعته سلوک ایتسنی
تنبيه واجبار ایدر وخواجه سی اولان امام اعظم حضرتلری درسنی
ترك ایتماک ایچون اعانه بیور ایدی تکمیل علوم ایدوب بغداده
هجرت ایلدکده بالجمله بغداد علماسی نزدنده مشار بالبنان وآز وقت ایچنده
قاضی القضاة رتبه رفیعهنیله کامران اولدی . بزکون امرادن بر معتبر
ذاتک شهادتی ارد ایتدیکنندن او ذات کیدوب خلیفه هارون الرشیده
شکایت ایلدی هارون الرشید دخی ابویوسفی چاغیروب شهادتنک
ردی سبنی سؤال ایلدکده (بونک دایما حضور یکرده بن سزک قولکرم
دیدیکنی ایشیدیورم اکر بوکلاننده صادق ایسه قولک شهادتی
مشروع دکلدر واکر کاذب ایسه کاذبک دخی شهادتی مسموع
دکلدر انک ایچون رد ایتدم) جوابنی ویردی . التمش طقوز سنه
معر اولدقدن صکره وفاتی (۷۹۸ م و ۱۸۲ هـ) تاریخنده در .

§

﴿امهر﴾ — قزوین ایله همدان آره سننده واقع نواحی جبلیه دن
بر ناحیه در وعجملریننده (آهر) دیمکله مشهوردر اصفهانده

دخی بونامده بر کوچک قصبه واردر . بورالردن پک چوق علما ظهوره
کلدی حتی ایسا غوجی صاحبی اثیرالدین دخی اهریدر .

§

﴿آپه نین﴾ — ایتالیا ده بر سلسله جبالک اسمیدر . بو طاغ
ایتالیا شبه جزیره سنک طولیه کیدوب (قاسپنو) ده آلب طاغلرندن
آریله رق (جنوه) کورفرینک اطرافنده کی نصف دائره یی و سجلیاده واقع
(آتنا) طاغنی تشکیل ایدر . مشهور (وزو) طاغیله اطرافنده بولنان
جبال وولقانیه سلسله مذکوره نك جهت جنوبیسمنده واقعدر . و اوچیک
درتیوز متروندن عبارت اولان ایوکسک محلی (آتنا) ده در . بو طاغلر
وقیله قطاع طریق و فراریلره مقرایدی شمدیده بوش دکلدر .

§

﴿آیار﴾ — مصر سفلا ده بر قضا مرکزیدر .

§

﴿آیدوس﴾ — آق دکر بوغازنده نعره برونی دید کلری محله ده
وقیله موجود و شمدی خراب و مققود بر شهردر .

§

﴿آپروس﴾ یا خود (ایپر) — غرباً یونان دکر ی وایلیر یا
و شرقاً (تسالونیا) ایله محدود اولان وارنودلغک جهت جنوبیسمندن
عبارت بولنان قطعه نك اسمیدر . بوراسی (۱۶۷ م) تاریخنده روما
دولته انتقال ایدوب (۱۳۳۵ م و ۷۳۶ ه) تاریخنده دولت عثمانیه یه
چکدی و بر مدت تحت حایه ده بولندیسه ده پرزی اولان اسکندر بک
استقلال داعیه سنه دوشدیکندن بر قاچ دفعه تربیه ایدیلوب نهایت
(۱۲۶۷ م و ۸۷۲ ه) تاریخنده حرباً اخذ و طوغریدن طوغری یه اداره
اولنان ممالک صره سنه ادخال اولندی . آپروسک نصفی الیوم یانیه
ولایتی دیمکدر .

§

﴿آپیس﴾ — اسکی مصر لیلرک معبود اعتقاد ایتد کلری و دائماً

بولنديروب تقدیسه مجبور اولدقلری بر او کوزك اسمیدر . بو او کوزك اناسی صاعقه دن هلاک اولمش اولمسی وتوی کاملاً سیاه اولوب النک اورتیه سنده مثلث الشكل بر بیاضی و صرته قرتال قوشی رسمنده بر اشارتی و بو ینک التنده کوچک بوجک کبی وصاغ طرفنده هلال قرکبی علامتلی بولمسی شرط ایمش و بو او کوز مصریلره یکرهی بش سنه حاشا تکر یلق ایسکدن صکره مظنن آلاهی ایله کوتور یلوب نیله آتیلور ویرینه بشقه سی تدارک اولنور ایمش . بو او کوز حر یفلر قره کیک و آتمجه کبی بعض حیواناتی دخی تقدیس ایدرلر ایدی .

(منه ویس) دخی مصریلرک بر مقدس او کوزی ایدی لکن بو او کوزك وجودی اولیوب یالکز بر هیکلی موجود و بو هیکل شمسک صورت مثالیه سی اولق اوزره معروف ایدی .

§

﴿آپیسترون﴾ — بحر حزك جهت غریسنده و (باقو) سنجای داخلنده بر شبه جزیره در اشبو شبه جزیره نك نصفی آسیا ممالکندن ونصف دیکری اورو پای روسی اراضیسندن معدوددر . باقو کله سنه دخی نظر بیور یله .

§

﴿آتابک﴾ — اون برنجی واون ایکنجی عصرلرده عراق وایراندیه صدر دولت مقامنده بولنان سرکردکان آتابک عنوانیدر . بو عنوان مقدما تاتار او به باشیلرینه ویریلور ایدی . آتابک عنوانه نائل اولان سرکردکان وولاتک بعضیسی استقلال اوزره حکومت سور دیسه ده هیچ بریسی سلطان عنوانه نائل اوله مدی . درت سلالیه منحصر اولان حکومت آتابکیه نك برنجیسی (عماد الدین زنگی) معرفتیه تشکل ایدوب (۱۱۲۷ م و ۵۲۱ ه) تاریخنندن اعتباراً یوزطقوز سنه پایدار اولان موصل آتابکری وایکنجیسی (سغیر بن مودود) معرفتیه تشکل ایدوب (۱۱۴۷ م و ۵۴۲ ه) تاریخنندن اعتباراً یوزقرق اوچ سنه پایدار اولان شیراز آتابکری و اوچنجیسی (غلام شمس الدین) معرفتیه تشکل ایدوب (۱۱۶۰ م و ۵۵۵ ه) تاریخنندن اعتباراً التمش یدی سنه دوام ایدن (ازربایجان

اتابکری و در دنجیسی (۱۱۷۴ م و ۵۷۰ ه) تاریخندن اعتباراً (حرم آباده) یوز قرق التی سنه حکومت سورن لرستان صغیر اتابکریدر .
 اتابک (بک بابا) دیمک .

§

﴿آتیا﴾ — یونانستانده مقدماتشکیل اولنش برجعت ملیه و اخوه در بوجعت ابتدا معارفک ترقیسی ایچون باشلایوب خیلی مدت اورو پانک تحسین و آفرینی و معاونت کلیه نقدیه سنی قزانده ده (۱۷۹۸ م و ۱۲۱۳ ه) تاریخنده دولت علیه کوجمش اولان شاعر (ریعاس) ک تشویقیله بر بشقه رنگ آلدی یعنی ملنک محکومیتدن نجاتی اسبابنی تهیئه مأمور بر هیئت سیاسیة خفیه حاله کیردی و اون التی سنه بوضورتله ایفای وظیفه و تحصیل استعداد ایدوب مؤخر آسارایایه نقل و توسیع اولندی ویدی سنه قدر اورادن دولت علیه علیه ایتدیکی نشریات و افسادات سایه سنده ظهوره کلان اختلال کرمی پیدا ایدرک ایش کرمی کبی عملولند کدن و تپه دئلی علی پاشا موسمسز اعدام اولندقدن صکره بتون بتون میدانه چیقوب حکمنی اجرایه باشلادی عاقبت یونانستانک دولت علیه لندن چیمسنه سبب اولدی .

§

﴿آتنه﴾ — یونان دولتنک (پوتیا) سنجانی داخلنده پای تختی اولان شهردر . بوشهر یکریمی برطول شرقی ایله اوتوز یدی عرض شمالیده و ساحلدن سکز کیلو مترو کیروده واقع اولوب مقدما نفوسی سکسان بیک راده سنده ایکن شمعی اسکله سی حکمنده اولان (پیره) قصبه سیله برابر الی بیکدن زیاده دکلدر . آتنه جوارندن جریان ایدن (کفیسوس) یاخود (آریدان) و (ایلیسوس) نهرلری اورالرک باعث حیاتی اولدیغندن و قتیله بونلرک برینی آلهة یونانیه دن (پا) نک چشمه سی اعتقاد ایدرلر ایدی . (۴۰۱۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک بیک بشیوز سکسان یاخود بیک التی یوز قرق ایکی سنه مقدمنده مصردن (سقروپ) نامنده برسر کرده نک برچوق مهاجرلرله یونانستان اراضیسندن آتنه جوارینه هجرت ایتدیکی و آتنه نک اولدیخی محله اون ایکی عدد کوچک شهرلر بنا ایلدیکی توار یخده مقید ایسه ده بوشهرلری برلشدیروب اصل آتنه شهرینی بنا ایدن

ذات تاریخ مذکور دن ایکیوز التمش درت سنه صکره حکمدار اولان
(تزه) در واشبو تزه نك زمان حکومتندن اون طقوزنجی عصر میلادی یه
قدر اتنه نك اداره سنجه وقوع یافته اولان انقلابات زیرده کوسترلشدن .

اتنه نك انقلاباتی

تاریخ خلقت	میلاد دن مقدم	
۴۲۷۸	۱۳۱۶	حکمدار تزه نك ابتدای تأسیسی
۴۵۲۶	۱۰۶۸	دائی ارخونلرک ابتداسی
۴۸۴۰	۰۷۵۴	اون سنه لك ارخونلرک ابتداسی
۵۰۳۳	۰۵۶۱	متغلبین اداره سی
۵۲۵۶	۳۳۸	ماکیدونیاییلره انتقالی
۵۴۴۸	۱۴۶	رومالوره انتقالی
تاریخ هجرت	تاریخ میلاد	
۰۸۶۲	۱۴۵۷	دولت علیه یه انتقالی
۱۲۴۵	۱۸۲۹	ابتدای استقلالی

§

﴿آتوسا﴾ — فرس حکمداری مشهور کیخسروك قزیدر .

بو قز ابتدا ارکک قرنداشی لهراسبك ومؤخرأ دیگر قرنداشی یاخود ساخته
قرنداشی سمیردیسك ودها صکره سمیردیسه خلف اولان برنجی دارانك
زوجه سی اولوب بونلردن سرخس یاخود سخسار و اراییل نامنده ایکی
اولادی اولمش و سرخس (۵۱۰۹ خ) تاریخسنده یعنی میلادك درتیوز
سکسان بش سنه مقدمنده پدری دارانك یرینه یکمشدن . مجوس
آیینده قزیله وقز قرنداشیله تزوج جائز ایش .

§

﴿آتوود﴾ — حکمت طبیعییه علماسندندر و مسقط رأسی انکلتزه

تاریخ وفاتی (۱۸۰۷ م و ۱۲۲۲ ه) در . بو ذات انکلتزه ده قلمبرج
دارالفنونسنده برمشهور خواجه ایدی . حرکات دوریه و مستقیمیه یه

وقواعد حکمیه و طبیعیہ سائرہ یہ دائر ایکی عدد رسالہ سی واردر و بونلرک برینہ چالار ساعتلرک کفچہ لری حرکاتہ دائر بعض مسائل درج اتمش و حکمت طبیعیہ درسارندہ اجسامک سقوطی قانونلرینی حساب اتمک اوزرہ برماکنہ ایجاد ایشدر . بوماکنہ ایکی بچق مترو ارتفاعندہ اخشابدن معمول برستونک رأسنہ وضع اولنور و اوزرینہ فانوس پکوریلور بیوجک معدنی بردائرہ سی وابرہ سی و اجسام ثقیلہ تعلیق اولنہ جق غایت اینجہ ایلیکی و ثانیہ لی ساعتی و مقیاسی واردر بوالتمومی الہک نامیلہ مشهوردر .

§

﴿ آتیل ﴾ یاخود (آتیل) — (۵۳۵۲ خ) تاریخندن (۵۴۶۵ خ)

تاریخنہ یعنی میلادک یوزیکرمی طقوز سنہ مقدمہ قدر برغہ دہ حکومت ایدن اوچ حکمدارک اسمی یاخود عنوانیدر . بونلرک برنجیسی معارفپورور برذات اولدیغندن ایکوز بیک کتابی جامع اولان مشهور (پرغام) کتبخانہ - سنی یاپیدردی وایکنجیسی ذوق و صفایہ مائل اولدیغندن امور حکومتی ندماسی یدینہ ویردی و اوچنجیسی ہر تقدیر استدارلی براز ایش کوردیسہ دہ صکرہ لری ایشی کوچی براغوب باغچہ وانلغہ باشلادیغیچون تبعہ سی نظرندن دوشدی و کندوسی دخی سوء حال و حیثیتی اکلا یوب مجنون کی سراینک برکوشہ سندہ ماتم اثوابیلہ وقتی پکوریدی واک صکرہ ملکنی وفاتندن صکرہ تصرف اتمک اوزرہ روما دولتنہ ترک ایدرک تبعہ سی حقندہ اولان کین و غرضی اجرایہ موفق اولدی .

§

﴿ آتیشست ﴾ یاخود (اوتیشست) — اوتیش کلہ سنہ نظریوریلہ .

§

﴿ آتیکی ﴾ یاخود (اتاسی) — اتنہ نک نام عتیقیدر (اتنہ) کلہ سنہ

نظر بیوریلہ .

§

﴿ آتیل ﴾ یاخود (آتل) — آسیادہ برجسیم نہردر . بونہر

اورال طاغیرندن طویلانوب و (ایاتقہ) و (قزان) و (صمارہ) اراضیسی اسقا ایدرک کلوب (اژدرہان) شہرینک جهت شمالیسنندن بحر

حززه انصباب ایتکده در طولی اوچیک بشیوز کیلو مترودر .
 بونه اسکی زمانده (را) دیرل ایدی شمدی (وولنا)

§

﴿ آتیللا ﴾ — هون طائفه سنک رئیس و حکمدار یدر بو ذات
 (۴۳۶ م) تاریخنده برادر یله بالاشترک ریاست مذ کوره یی در عهده وروما
 غرب دولتیله عقد ایتدیکی معاهده یی بر مدت محافظه ایتد کدنصکره برادرینی
 دفع و معاهده مذ کوره یی فسخ و جرمانلرله اتفاق ایدرک روما شرق
 ایمراطوری ممالکنه هجوم و (تراسا) قطعه سنی بحر سیاهه قدر استیلا
 ایلدیکندن ایمراطور کنج تئودوس سنوی ایکیک یوز التون و یرمک
 شرطیله مصالحه یه مجبور اولدی (۲۵۱ م) تاریخنده دخی بشیوز یک
 عسکر ایلله غرب ایمراطوری ممالکنه یوریوب و (استراز بورغ)
 و (حج) شهرلینی آلوب پارسه طیانندی ایهده ایمراطور مشارالیه
 (ویزیغوت) و (بورغون) و (فرانق) و (ساقسون) طائفه لر یله
 بالاتفاق مقابله و (شالون) ده غلبه ایتدیکندن آتیللا اوچیوز یک تلفاتله
 کیرویه دوندی وحدتندن ایتالیانک بعض شهرلینی و مشهور (اکیله) شهر
 جسینی یغما و احراق ایلدی . آتیللا بلای آلهی لقبیله افتخار ایدر
 و یازدیغی فرمانلره بولفی قورایدی . (۴۵۳ م) تاریخنده مرکز حکومتی
 اولان (پانونی) ده تأهل ایدوب کوکی کیردیکی کیجه زیاده جه شراب
 ایچدیکندن چاتلامش و خلنی اولان برقاج اولادی بر لر یینه دوشه رک
 پدر لر ینک شوکتی ضایع اتمشدر .

§

﴿ آتین باتور ﴾ — ترانسیلوانیا دوقه سیدر . (۱۵۷۵ م و ۹۸۳ هـ)
 تاریخنده زیر حایه سنده اولدیغی اوستریا ایمراطوری مقسیمیانه کوچنوب
 دولت علیه التجا و حایه سنی قبول ایلدیکندن دولت علیه بر مقدار
 عسکر کوندردی و مومی الیه عسا کر مرقومه یی کندو عسکر یله
 برلشدره رک ایمراطور مشار الیهی فنا حالده مغلوب و پریشان ایتدی
 و بو خدمته مکافاة طرف دولت علیه دن لهستان قرالغی توجیه بیورلدی .
 بو ذات دولت علیه نک پک چوق خدماتنده بولنش و برقاج دفعه دولت علیه

نامنه اوستریالور و روسیه لولر ایله محاربه ایتش و (۱۵۸۶ م و ۹۹۵ هـ) تاریخنده وفات ایلشدر.
یرینه کچن اوغلی، (قریستوف) سرسام و احق برآدم اولدیغدن اوستریالورک دسایینه آلدانوب دولت علیه حایه سنی ترک ایلدی.

§

﴿آتین بوجقاي﴾ — بودخی ترانسیلوانیا دوقه سی ایدی (۱۶۰۵ م و ۱۰۱۴ هـ) تاریخنده زیر حایه سنده اولدیغی اوستریا دولتندن آریلوب دولت علیه حایه سنی قبول و دولت علیه طرفندن ویریلان عساکر معاونه ایله اوستریا ممالکنه هجوم ایدرک (دارات) و (توقای) و (قاشه) و (ایوار) قلعه لرینی آلدی و برچوق بحار بکلریله اردوی همایونه کلوب خلعت فاخره کیدی و تریاکی حسن پاشا مومی الیهک اخطار ایله کیدوب نقاط مهمه ده اولان قلعه و پلانغه لری ضبط ایلدی و (۱۶۱۳ م و ۱۰۲۲ هـ) تاریخنده وفات ایلدکده ترانسیلوانیا اهالیسی ایکی طرف اولوب برطرفی دولت علیه حایه سنده قالمسنی و دیگر طرفی کالاول اوستریا حایه سنه کچمسنی استه مکده و بربرلریله مجادله ایتکده ایکن مقدما دولت علیه یه دخالت ایدن (بتلن قابور) نام پرنس برطاقم عسکر واسکندر پاشا ایله کوندریلوب حرباً اقعاد اولندیغی کبی ایکی طرف دخی اطاعته مجبور اولدی و تسکین هیجان ایچسون اهالی یه بعض امتیازلر ویرلدی.

§

﴿آتین﴾ — انکلتره قرالیچه سی اولان صغیره ماتیلدک وصی منصوبی ایکن (۴۳۰ م) تاریخنده مرقومه یی تختندن ایندیروب سلطنتی غصب ایدن ذاتدر. بونک غدر و ظلی مشهور ایدی و زمانده تحصیل مأمورلری کتدکلری قرا و قصبات اهالیسینی سیف ایله تهدید ایدرلر و یاره آله مدقلری صورتده قریه و قصبه لرینی یقارلر کیدرلر ایدی. مومی الیه بوحال اوزره اون طقوز سنه سلطنت سوروب وفات ایلدکده حکومت قرالیه (نورماند) خاندانی لندن چیقوب (آنژو) خاندانه کچمشدر.

§

﴿اثار شعریه﴾ — حکمت طبیعیه ده اینجه بوریلر دروننده وقاپلرک

سطوح جناحیه لری طولیجه مایعاتك سطحلرینك ترفع و یاخود تنزل ایتسی خاصه سنه دنیلور مثلا اینجه برشیشه بوری صویه باتیرلسه درونه کیرن صویك سطحی خارجنده اولان صویك سطحندن یوکسك اولدیغی مشاهده اولنور اکر بو بوری جیویه باتیریلورسه بالعکس درونه کیرن جیویه سطحنك خارجنده بولنان جیوه نك سطحندن آلچاق اولدیغی کوریلور وشو تجربهلر قطرلری مختلف بوریلرله اجرا اولنورسه ترفع و یاتنزل ایدن مایع ستونك طولی شیشه بورینك قطرلرله معکوساً متناسب اولدیغی اکلاشیلور و آثارشعریه سطحك انحناسی حسبیله دفع و جذب اثری حصوله کتورر مثلاً منطاردن معمول ایکی یووارلق برصویه وضع اولنوب سطحلری اصلادلدقده بربرندن بعیدجه اولدقجه یینلرنده برکونه تأثیر حاصل اولمازسه ده آثارشعریه مناسبتیله ترفع و یاتنزل ایدن سطحلر بربرینی قطع ایده جك درجه ده تقریب اولنجه مذکور یووارلقلر شدتله بربرینی جذب ایدرلر و بالعکس چام ساقزی ایله بالمومندن یاییلان ایکی یووارلقدن بری اصلادیلور و دیگری اصلادلزایسه بروجه مشروح صویه وضع و بربرینه تقریب اولندقده بربرینی شدتله دفع ایدرلر.

§

﴿ اثر ﴾ — فنون حکیمه اربابی نزدنده غایت رقیق و غیرموزون و کافئه موجوداتی محیط بر ماده یه اطلاق اولنور. طبیعیوندن بعضیلرینك قولنجه (ضیا) و (الکتریق) بونك اهتر ازنندن حصوله کلورایموش. هندسه رسمیه ده بر مستویك سطح ارتسام ایله فصل مشترک نه دخی (اثر) تعبیر ایدیلور.

§

﴿ آثور ﴾ — سام بن نوح علیه السلامك دردنجی اوغلیدر. بو ذات حین تفرقه قبیله سی خلقیله بغدادك اوست طرفلرینه کیدوب وطن ایلدیه ده بر زمان صکره بابل اراضیسندن ساکن اولان حامیلر بونلری استقاله و نزاع وجداله قالشقدلرندن (۲۹۵۴ خ) تاریخنده یعنی میلادك ایکبیک الی یوز قرق یاخود ایکبیک طقوز یوز اون درت سنه مقدمنده دجله کنارینه ودها یوقاریلرله چکلمکه مجبور اولدی و موصل

جوارنده مشهور (نینوه) شهر بنی بنا و برنجی آثور دولتی تشکیل ایدوب
بالاستقلال حکومته باشلادی . اشبو برنجی آثور دولتی تشکیل ایدن
سامک اوغلی اولوب آنک ینه او نامده براوغلی یاخود حفیدی اولوق
احتمالیده واردر . شهر مز بوره نینوه نامی صکره دن و یرلشدر .
(نینوس) و (آثوریا) کله لرینه دخی نظر یوریه .

§

آثوریا — شرقاً کردستان و شمالاً حرروت و دیار بکر و غرباً
الجزیره و جنوباً بابل اراضیسیله محدود اولان و بعضاً بابل و الجزیره دخی
داخل بولنان اراضی وسیعه نک اسمیدر . بو اراضینک جهت جنوبیسنده
سامیلر ساکن ایکن (۴۲۹۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک بیک اوچیوز سنه
مقدمنده (بلوس) نامنده برذات سامیلری طرد ایدرک برنجی آثور دولتی
تجدید و توسیع ایلدی و یکریمی بش سنه صکره جلوس ایدن اوغلی (نینوس)
دخی پای تخنی توسیع و تزین ایدوب (نینوه) نامنی و یردی و بابل حکومتی
اورته دن قالدیروب (باقریان) و (مدیا) و (ارمنستان) ولایاتی تحت
حایه سنه آلدی . مومی الهک تجدید ایلدیکی اشبو برنجی آثور دولتی
(۴۸۰۶ خ) تاریخنده یعنی میلادک یدییوز سکسان سکز سنه مقدمنده بابل
والیسی (بله زیس) ایله (مدیا) والیسی (ارپاکسس) ک عصیان و غلبه
سیله منقرض اولوب بله زیس شرق و جنوب جهت لرنده ایکنجی آثور
دولتی و ارپاکسس مدیا دولتی تشکیل اتمشدر .

(۴۸۸۸ خ) تاریخنده آثوریا حکمداری اولان (سنخریب) دخی مدیا
و ارمنستان و سوریه ممالکنی و ممالک یهودیه و مصریه یی استرداد و استیلا
ایلدی و اخلافی خیلی ایشلر کوردیسه ده (۴۹۸۸ خ) تاریخنده بابل
حکمداری بولنان (نابوپولاصر) ایله مدیا والیسی برنجی (سیئازار)
مشیوع مفتخرلی (سارداناپال) علیه قیام ایدرک سرعسکرلری مشهور
ایکنجی (بخت نصر) معرقیله بیچاره یی مغلوب و نینوه یی یغما و تخریب
ایتدکرندن قوجه ایکنجی آثور دولتی دخی محو و برباد اولدی .

و متعاقباً مرقوم بخت نصر پدری شیئازارک فراغیله بابل و آثوریا
حکمدارلغنه یکدی و (۵۰۳۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک بشیوز التمش

سنه مقدمنده مدیا حکمدار لغنی احراز ایدن مشهور کیخسرو دخی یکر می
ایکی سنه ظرفنده بابل و آثور یا ولیدیا ونینوه حکومتلرینی کاملاً محو
وملکربینی ضبط ایدوب عمومته بردن (فرس دولتی) نامنی و یردی .
کیخسروک تشکیل ایلدیکی اشبو فرس دولتی توار یخ شرقیده دولت
(کیانیه) نامیله مشهور ومتعارفدر .

§

﴿ آثور اطه لری ﴾ — بحر محیط اطلسیده و پورتکیز دولتی زیر
اداره سنده اون عدد جزایر صغیره نك اسمیدر و مرکز اداره لری (ترسیرا)
اطه سنده واقع (انقره) شهریدر . بونلرک جله سنده ایکیوز التمش بشبیک
بشیوز نفوس تخمین اولنیور . جزایر مذکور ه دن (پیق) اطه سنده
سکزیبک قدم ارتقا عنده اولان برطاغده کی وولقان شایان تماشادر .
بواطه لری (۱۰۴۱ م و ۴۳۲ ه) تاریخنده اندلس عربلری و (۱۴۲۰ م
و ۸۲۳ ه) تاریخنده پورتکیز سیاحلری کشف اتمشلایدی بوواطه لرده
یک چوق آتمجه قوشی اولدیغندن و پورتکیزلر آتمجه قوشنه (آثوروس)
دیدکارندن عموم اطه لره (آثور اطه لری) نامنی و یرمشلردر . (اطلانیت)
کله سنه دخی نظر یوریله .

§

﴿ اثیرالدین ﴾ ابو حیان — اندلس علماسندندر ومسقط رأسی
غرناطه اسمی محمد بن یوسف در . بو ذات مصرده شیخ نحاة
ومدرسة منصوریه ده شیخ المحدثین وعلوم عربیه ولغتهه رئیس العلما اولوب
عربینی تدریس وتصنیف ایله پکسوردی . (البحر محیط فی التفسیر)
و (البراجلی والنظر الخفی فی التفسیر) و (کتاب الاعلام بارکان الاسلام)
و (التقریب) و (خلاصة التبیان فی المعانی والبیان) و (اتحاف الادیب)
و (الاسفار) و (شرح لکتاب سیویه) و (کتاب التجرید لاحکام
سیویه) بونکدر و بونلردن بشقه قرق التی عدد تألیفاتنی دهواردر .
شوراسی غریبدرکه بو ذات هیچ ترکیه بیلدیکی حالده آنی دخی مصرده
تخصیل ایدوب قواعد ترکیه نی جامع برقاج کتاب تألیف ایتدی و ربینی

(الادراك للسان الاتراك) تسميه ايلدى . وفاتى (۱۳۴۴ م و ۷۴۵ هـ)
تاريخنده در .
اثير الدين اخستكى فرغانى واثير الدين اوماني دخی زمانلری شعرای
بنامندن ایدیلر .

§

﴿ اثيرالدين ﴾ — (ايساغوجى) کله سنه نظر بيوريله

§

﴿ اجتماع ﴾ — علم هيئتده هر قنغى برکوکبک شمس وسطده بولمق
شرطيله کره ارض ايله بر استقامتمده بولمسنه اجتماع دنيلور . واجتماع
وقوعنده کره ارض اوزرنده بولسان راصد شمس ايله کوکب مذکورى
براستقامتمده کورر . بولکحاق دخی ديرلر زيرا اولوقت صفحه قری کاملا
مظلم کوررلر .

§

﴿ اجرام سماويه ﴾ — جو سماده محور عالم اطرافنده هيئت
مجموعه لريله و بر حرکت عمومیه منتظمه ايله شرقدن غربه طوغرى دورايمکده
اولان وينلرنده کی ابعادى و کندو وضعيتلرینی محافظله ايليان ثوابته و طلوع
وغروب و ابعاد و اوضاعى مختلف اولان و حرکات يومية و انتقاليه لرى
محسوس و مرئى بولان سیاراته (اجرام سماويه) ديرلر . نجوم ثوابت
عددجه نامتناهى و اکثریسی آلتسنز غير مرئيدر و نجوم سیاره دن
شمى به قدر کشف اولنه بيلان ايكوز بر عددی مضبوط و مرصود و کافه سی
آلتله مشهوددر .
(ثوابت) کله سنه دخی نظر بيوريله .

§

﴿ اجسام ﴾ — خارجه وجودى مرئى و محسوس اولان شيلره
اطلاق اولنور بولنلر دن بعضيلرى حس و حرکتدن عارى و فقط قوانین
حکمیة احکامنه تابع و بعضيلریده ذو حیات اولوب دوام حیاتلریچون
بر چوق اعضايى حاویدر و حس و حرکتدن عارى اولنلره (اجسام
غير عضويه) و ذو حیات اولنلره (اجسام عضويه) دینلشدر اجسام

غير عضويه معدنياتي و اجسام عضويه حيوانات و نباتاتي شاملدر و بو
 اوچي بشقه بشقه فن اولقله برابر جله سنه مواليد ثلثه تعبير اولمشدر .
 مواليد ثلثه مذكوره دن اجسام معدنيه قابل تجزيه اولديغي حالده (بسيطه)
 و (مركبه) نامرليه ايكي به منقسم اولديغي كبي اجزاي متركبه لرينك قوه
 ارتباطيه لرينك صور مختلفه سنه نظراً اشبو ايكي قسمك هر برى دخی اجسام
 (صلبيه) و (مائيه) و (هواييه) دنيله رك اوچ قسمه تفريق اولنور .
 عمليات كيمويه ايله تحليللري و كنديلرن دن بر جسم ديكر استحصالي
 ممكن اوليان التون و كوش و قورشون كبي اجسام بسيطه به (عناصر)
 و يا (اجسام عنصره) و يا خود (اجسام مفرد) ديرلر و تحليللري
 و كنديلرن دن بر جسم ديكر استحصالي ممكن اولان صو و شاب و كهرچله
 مثالو اجسامه (اجسام مركبه) تعبير ايدرلر بونلرك جله سنك خواص
 طبيعيه و كيمويه و حسيه ليله بينلرنده اولان مناسبات و امتزاجات كتب
 حكيميه و كيمويه ده مفصل و مشروحدر بو حالده اوتهدنبرو معروف
 اولان عناصر اربعه نك اجسام عنصره دن اولديغي فوق العاده ترقى
 اتمش اولان اصول تحليل ايله واصل مرتبه ثبوت اولمش واصل اجسام
 عنصره اطلاقته سزا اولان اجسام مفرد ارباب فن طرفلرن دن التمش التي
 عدده قدر ابلاغ اولمشدر .

علم هندسه ده اجسام ابعاد ثلثه يعنى طول و عرض و عمق صاحبي اولان
 شئنه دينور و جسمك متخير اولديغي مكان محدوده (حجم) يا خود جسم تعليمي
 تسميه اولنور و خطوط منحنيه احاطه سندن حاصل اولان اجسامه
 (اجسام مستويه و خطوط منحنيه احاطه سندن حاصل اولان اجسامه
 اجسام منحنيه السطوح) تعبير ايديلور .

§

﴿ اجنادين ﴾ — دمشق جهت جنوبي سنده واقع رمله ايله ارض
 فلسطين آره سنده بيت جبرين جوارنده بر صحرانك اسميدر . هجرت
 نبويه نك اون اوچنچي سنه سنده و يرموك محاربه سي عقينده بوراده
 اسلامك روملر ايله بر يوك محاربه سي وقوعبولدى . بو محاربه عمرو
 بن العاص اردوسنه معاونت ايچون خالد بن وليد قومانداسيله كوندريلان

بشبيك قدر عساكر اسلاميه يه يوز بيك قدر روم عسكريك تصادف
ومحاصره سي مناسبتيله ظهوره كلش وبعنايه الله تعالى عساكر اسلاميه غلبه
ايلشدر .

§

﴿ آچه اووه سي ﴾ — آق دكز بوغازينك ساحل غربيسني تشكيل
ايدن مثلث الشكل شبه جزيره نك اسميدر . بوراسني وقتيله (آچه بك) فتح
ايلديكندن انك نامنه نسبتيله شهرت بولدي كاييولي وسد البحر وكليد البحر
قلعه لري و بولاي استحكاماتي و نماز گاه وچنلك و مجيده و غلظه طايه لري
ومايدوس قصبه سي بواراضينك سواحلنده در

§

﴿ آچه ﴾ — بحر محيط كبرده و صوماطره جزيره سنك شمال
غربيسنده برحکومت مستقله اسلاميه در و مقر اداره سي آچين نهری
اوزرنده قازقلر اوستنه بنا اولمش سكر اون بيك خانه بي جامع (قيره طون)
شهريدر . بوندن ايك يوز الی سنه مقدم يعنی بيك قرق تاريخ هجر يسنده
آچه حكومتی صوماطره جزيره سنك همان نصفه قریب محله حكم ايدر
ايكن شمدی ربعه تنزل ايتدی و فلنكلولر بواشاده حكومت مذكوره نك بتون بتون
مخوينه قالقشدي . آچه اهالي سي عصر سابعده مكه مكرمه دن كيدن
برعالمك همتيه اسلامه كلش وعصر تاسعهده يعنی سلطان سليم خان اول
زماننده دولت عليه حايه سني قبول ايتد كلرندن طرف دولت عليه دن
برطاق يكيچري عسكري و طوپ و سنجاق كوندرلشدر .

آچه لولر اوزون بويلى متناسب الاعضا جسور و جنگاور آدملر در
وملكتورنده اولان التون وكوش معدنلرندن خيليجه تجارتلري واردر ؛

§

﴿ اجيبت ﴾ — مصرك اوروپاچه مشهور اولان نامی . (مصر)
كله سنه نظر بيوريله .

§

﴿ احد ﴾ — مدينه منوره نك جهت جنوبيسنده و بريكي ساعت

بعدنده بر قمری طاغك اسميدر بو طاغ عليه الصلوة والسلام افندمز طرفندن مظهر مدح و ثنا اولشدر.

هجرت نبويه نك اوچنجی سنه سنده رئیس قریش (ابوسفیان) اوجله وقوعبولان بدر غزاسنده كوردیكى مغلوبیتك اجیسنی چیقارمق ایچون اوچ بیک كشی ایله جبل مذکور جوارینه كلوب اسلام ایله محاربه ایتدی واسلام ابتدا غالب ایكن وقوعبولان بر خطایه مبنی مغلوب اوله رق یتش نفر شهید و یردی. عليه الصلوة والسلام افندمزك عیسی حضرت (جزه) رضی الله عنه دخی بو محسار به ده شهید اولش و مشجعه اعدادن بر قاری شهید مشار الیهك جكرینی چیقاروب دیشیله چیکنه مش و حضرت پیغمبر افندمزك سن سعادتلری قیر یلوب وجه سعادتلری طرمانلشدر.

§

﴿احسا﴾ یاخود (حسا) — جزیره العربك جهت شرقیسنده وبصره كورفزیك جانب غریبسنده واقع نجد قطعه سنك اقسام ثلثه سندن بریدر. بوقسمه (بحرین) و (قسطر) و (جبرین) اراضیسی داخل اولدیغی حالده بعضاً (بحرین) ولایتی دخی دیرلر. اشبو ولایت وسیعه خیلی زماندنبرو اهمیت و یرلدیكى حالده (۱۸۶۸ م و ۱۲۸۵ هـ) تار یخنده بغداد والیسی بولنان مدحت پاشا خاكرای شاهانه دن الدیغی امر اوزرینه خفیف بر قوت ایله كیدوب اهالیسنی تحت اطاعتیه الی و قضا ونوا حیسنه مأمورلر تعیین و ممکن مرتبه نظامه ربط ایتدی. بوكا بعضاً (حسا) دخی دیرلر. الیوم مرکز اداره سی (هفوف) شهری اولوب اسكله سی حكمنده اولان (قطیف) و (نفود) و (مبرز) و (قاسم) و (الریاض) بلاد مشهوره سندنلر.

§

﴿احقاف﴾ — یمن ولایتك جهت شرقیسنده و حضر موت ولایتك شمال غریبسنده بر قطعه در بو قطعه نك اكثر اراضیسی چول و قومصال اولدیغندن بونامله شهرت بولش و قرآن کریمده ذکر بیورلشدر. عربلر شمدی (بحرالصافی) دیرلر و (خبیثه) و (وسوا) قصبه لرینی بوقطعه نك بلاد مشهوره سندن عدايدرلر. اطلسلرایسه (نجران) قصبه سی

احقافك بر معروف بلده سی اولق اوزره کوسترمکده درلر (هود) نی
 علیه السلام قبر شریفی بوراده در . عرب باندن عا د اولی قبیله سی و قبیله
 بوراده توطن ایتدی و شداد جتنی بوراده یاپدیروب بوراده باد صرصرله
 منقرض اولدی . جامع الفتاوی صاحبی امام ابی القاسم بن یوسف السمرقندی ک
 دخی احقاف نامنده بر کتابی واردر . ومومی الیهک وفاتی (۱۱۶۰ م و
 ۵۵۶ هـ) تاریخده در .

§

﴿ احمد الرفاعی ﴾ ابو العباس — رتیه جلیله غوثیتی ایکی دفعه
 احراز ایدرک (ابو العین) عنوانی آلمش بر ولی ذیشاندر . بو ذات امام
 (موسی الکاظم) حضر تریک سلاله طاهره سندن اولدیغی حالده
 بطایحه (ام عبیده) نام قریه ده ساکن اولور و طریقت علیه ده کمالی
 هر طرفه منتشر اولدیغندن اطراف ممالک و عشا یردن عاشقان و مریدان کلور
 انتساب ایدر ایدی لکن فوق الغایه چوغالمش اولان اشبو مریدلرک ایچندن
 بر چوغنی آتسه کیرمک ییلان و عقرب یمک کبی ملاعبه هوسیه یا کش یوله
 صایدیغندن اومقوله لر حضرت شیخ حسن نظر و توجهنه نائل اوله مدی .
 جناب ملک المنان بو ذات عالیقدره پک چوق نعم جلیله خوارق العاده عنایت
 واحسان بیورمش ایدی حتی بر دفعه خواص مریدانندن بری دوزخدن نجات
 فرمائی نیاز و حضرت شیخه رابطه ایله دعا ایلدکده سمدان بریاض کاغد
 دوشدی و کاغدی حضرت شیخ حضورینه کتورد کارنده دها کیفیت افاده
 اولتمسزین حضرت شیخ سجده یه واروب (الحمد لله الذی ارانی عتق
 اصحابی من النار فی الدنیا قبل الاخرة) بیوردی . بو کبی دهاپک چوق کراماتی
 کورلمشدر . کندولری غایت حلیم و نازک و صابر و جمهور الصوت بر ذات
 ایدی نمازه قالدغه جغی وقت اتکنده بر کدی او یوش اولسه او کدی بی
 او یاندیرما مق ایچون اتکنی کسوب بعد اداء الصلاة ینه دیگر و سنک و بوجک کبی
 موزیاتی اولدرمز ایدی . مشار الیهک سلاله سندن اولدیغنی ادعا ایدنلر
 قرنداشی اولاد و احفادندندر و وفاتی (۱۱۸۲ م و ۵۷۸ هـ) تاریخده و قبری
 قریه مذ کوره جوارنده در . طریقت کله سنه دخی نظر بیوریه .

﴿ احمد البدوی ﴾ — سادات کرامدن و مشایخ ذوی الاحترام دندر .
 (۱۲۷۶ م و ۶۷۵ هـ) تاریخنده وفات ایدوب مصرده (طنطه) نام محله
 دفن اولندی . طریقت کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ احمد بن محمد بن الحنبل ﴾ الشیبانی — ائمه اربعه نك
 دردنجیسیدر وحق عالیرنده (حجة بین الله و بین عبیده فی ارضه) دینلش
 برفاضل نادرالوجوددر . بوذات پك چوق کتاب تألیف ایتدی و امام
 ابوقرلید احمد بن ابی الرجا کبی ذوات یتشدیردی و اوچوز بیکدن متجاوز
 حدیث شریف حفظ ایلدی . کتب احادیثدن (مسند احمد بن حنبل)
 جله اثار جلیله لر دندر .

خلفای عباسیه دن معتصم زمانته وزیر ابن ابی داودك میدانه چیقار دیغی
 خلق قرآن مسئله سندن طولایی مشار الیه دخی حضور خلیفه یه کتور یلوب
 قرآن کریمك مخلوقیتنی اقرار تکلیف اولندوقده قبول و اقرار ایتدیکندن الرری
 باغلنوب مبارك دریلری یاریلنجیه قدر ضرب اولندی و برنجی قامچیده
 (بسم الله) ایکنجیسنده (لاحول و لا قوة الا بالله) اوچنجیسنده (القرآن
 کلام الله غیر مخلوق) دیدی و دردنجیسندن (قل لن یصینا الا ما كتب الله لنا)
 ایت کریمه سنی اوقودی و محض اكرامات علیه لرندن اوله رق الرری
 چوزلدیکندن درحال براغلدیسده اثر ضربدن حاصل اولان ضعف
 و سقامدن قور تیه میوب یتشیدی یاشنده اولدیغی حالد (۸۵۵ م و ۲۴۱ هـ)
 تاریخنده وفات ایلدی . مشار الیهك جنازه سنه بغدادده رجالدن سکز یوز
 یك و نساندن التمش بیک کشی حاضر اولمش و یهود و نصارا و مجوسدن
 یکر می بیک کشی اسلامه کلمشدر .

§

﴿ احمد البخاری ﴾ — سادات کرامدن و مشایخ نقشبندیه دن بریوئ
 زاندر . شیخ آلهی حضر تری بخارادن دیار رومه عودت ایدر کن حضرت
 مشار الیه دخی اولاد و عیال و املاکنی بخاراده ترك ایدرک برلکده تشریف
 و سما و قصبه سنده شیخ مشار الیه حضر تریله اقامت و برقاچ سنه سلوک

بیوردی و برار لقی حج شریفه کیدوبینه عودت ایلدی و شیخ آلهی حضرتلری روم ایلنه هجرت و اوراده وفات ایلدیکندن حضرت مشار الیه دخی درسعاده فاتح جامع شریفی جوارنده الیوم تربه شریفه لری اولان محله اقامت و ارشاد عباد همت بیوردی . بوذاتک پک چوق کراماتی کورلمشدر حتی وفاتنده غسل اولنور ایکن اوچ دفعه کوزلرینی آچوب غساله نظر بیوردقلرینی و قبره ایندیریلوب یاتیرلدقه همان قبله دن یکا ضاغ طرفلری اوزرینه دوندیکنی حاضر بولنان حفظ و مریداندن جم الغیر کوروب برآغزدن صلا و سلام کتوردیکی مشهور و متواتردر و یتش اوچ یاشنده اولدیغی حالده وفاتی (۱۵۱۶ م و ۹۲۲ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ احمد خان ﴾ اول — دولت عثمانیه ده اون دردنجی پادشاهدر و سلطان محمد خان ثالث حضرتلرینک اوغلی و سلطان عثمان ثانی حضرتلرینک پدریدر و ولادت (۱۵۸۹ م و ۹۹۸ هـ) و جلوسی (۱۶۰۳ م و ۱۰۱۲ هـ) و وفاتی (۱۶۱۶ م و ۱۰۲۶ هـ) تاریخنده در . مشار الیهک ایران شاهی عباس خان ایله ایتدیکي محاربه لردن بر نتیجه حاصل اوله مدیسه ده مجار قرالی (رودولف) ایله ایتدیکي محاربه لردن ایچمه فائده کوردی و مغنیسا و حوالیسند و چوقدنبرو حال عصیانده اولان قلندر اوغلی غائله سنی بتوردی و ایاصوفیه جوارنده بناسنه مباشرت ایتدیکي جامع شریفک اتمامنه موفق اولدی و روضه مطهریه تبرکاً بر لوح زرین کوندردی و الحاصل زمان سلطنتی بر معتدل صورته پجیدی .

کنج یاشنده وفاتی معده ضعفنددر . لوح مزبورک اسمی (کوکبدری) ایدی و او زرنده سائر مجوهراتدن بشقه الی بیک التون قیمتند بر یوک الماس وار ایدی .

§

﴿ احمد خان ﴾ ثانی — دولت عثمانیه ده یکرمی برنجی پادشاهدر و سلطان ابراهیم خان حضرتلرینک اوغلی و سلطان سلیمان خان ثانی حضرتلرینک برادریدر و ولادت (۱۶۴۲ م و ۱۰۵۲ هـ) و جلوسی (۱۶۹۰ م و ۱۱۰۲ هـ) و وفاتی (۱۶۹۴ م و ۱۱۰۶ هـ) تاریخنده در . مشار الیه

حضرتلرینک مدت سلطنتی اولان درت سنه ظرفنده صدر اعظم کوپرلی زاده فاضل مصطفی پاشا بلغراد قلعه سنی استرداد ایلدیه ده اوستریا وله ووندیک عساکر متفقه سی هر طرفدن ممالک محروسه یه هجومی آرتردی واسقلاونیاده واقع (سلانق امین) نام محله بریوک محاربه وقوعوله رقی ایکی طرفدن لایعد عسکر تلف اولدی و (آرات) و (یانوه) قلعه لری الدن چیقوب پاشای مشار الیه جام شهادتی نوش ایتدی و موستار اهالی خرسیتانیه سی اختلال چیقاروب اسلام و طنداشلرینی طرد ایلدی و ساقز جزیره سنی وندیک وایتالیا و مالطه سفینه لری احراق ایتد کدنصکره دونمای همایون یتیشوب سفاین مذکور بی دفع ایدرک بش التی دانه سنی یاقدی و الحاصل سلطان مشار الیهک شوقیصه زمانی کاملاً اضطراب ایچنده کچدی.

§

﴿ احمد خان ﴾ ثالث — دولت عثمانیه ده یکریمی اوچنجی پادشاهدر و سلطان محمد رابع حضرتلرینک اوغلی و سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلرینک پدریدر و ولادتق (۶۷۲ م و ۱۰۸۳ هـ و جلوسی (۱۷۰۳ م و ۱۱۱۵ هـ) واستغفاسی (۱۷۳۰ م و ۱۱۴۳ هـ) تاریخنده در . مشار الیه حضرتلری تاریخ مذکورده ادرنه وقعه سی عقیننده تخته جلوس ایتد کدنصکره قریملیر روسیه ایمپراطوری یوک پترونک مغایر عهد حرکاتندن و قریمه تسلطندن شکایت ایتد کاری حالده باب عالی برشانی جواب و بره مدی واسوج قرالی (قارلوس) پولتاوده روسیه یه مغلوب اوله رقی اوزی والیسی یوسف پاشایه التجا ایلدیکندن قبول و درت سنه اوراده مسافر ایلدی و مومی الیهک تشویقیله روسیه یه اعلان حرب اولنوب (۱۷۱۱ م و ۱۱۲۳ هـ) تاریخنده بالظه جی محمد پاشا روسیه ایمپراطورینی اردوسیه برابر محاصره ایتدی و ایمپراطورک امید خلاصی منقطع اولدیغی حالده وقوعوب اولان استرحامنه بناء بعض شرائطله سیبلی تخلیه اولندیغندن بریوک فرصت قاچیرلدی و موره وندیکولردن حرباً آلتدی و مصرده کولنسلر بربرلی علیینه اختلال چیقاروب غلبه ایدن طرف والی بی طرد ایلدی و سوریه وجده و حبش ولایاتی والیهکنی زوربالقه آتش اولان نصوح پاشا و بوراوقده ادبسنلکه قالدیشان ملتجی عباس غالبه لری حرباً بتورلدی و صدر اعظم داماد علی پاشا

مشهور (قارلویچ) محاربه سنی غیب ایدرک کلی تلفات و یردی و ایران دولندن بر قاج مملکت و قلعه آلتدیسده عجملینه استرداد ایلدی و در سعادتده (باطورنه و موصلی) وقعه سی ظهوره کله رک صدر اعظم داماد ابراهیم پاشا اعدام و زوربا یکچیرله تسلیم اولندقدن صکره سلطان احمدخان حضر تلی دخی استعفا و انزوایه مجبور اولدی . (القی آی صکره دار بقایه ارتحال بیور مشدر . (ابراهیم پاشایه دخی نظر بیوریه .

§

﴿احمد جلایری﴾ — عراق حکمدار لرندندر . تیمور لنکک ممالک ایرانیه بی استیلایه باشلامسی اوزرینه آذربایجان حکمداری قره یوسف ترکمانی اورکوب بغدادده بولنان اشبو احمد جلایری زردینه فرار ایتش و تیمور لنک مؤخرأ اورالره دخی صارقدیغندن (۱۳۹۸ م و ۸۰۱ هـ) تاریخنده ایکسی بردن مصره قاجشیدی مصر حکمداری سلطان (برقوق) ابتدا بونلره حرمت و رعایت ایدوب صکره تیمور لنکک اشعار و طلبنه مبنی چهره یی چو یردی و مووی الیمها دخی اورادن بروسه یه یعنی (یلدیرم بایزید) خان حضر تلینه التجا ایلدی و تیمور بونلری یلدرمدن دخی استدیسده (اعلم ایها الکلب العقور الموسوم بالتیمور) مقدمه سیله جواب رددن بشقه برشی آله مدیغندن و کتد بجه کسب اشتداد ایدن مخبرات محاربه یی نتیجه و یردی کندن وقعه معلومه ظهوره کلدی و تیمور سلطان بایزید حضر تلینی بوزوب اسیر ایتدکن و دفع اولوب کتد کدن صکره قره یوسف ایله احمد جلایری ینه ملکرینه متصرف اولدیلر سه ده چکد کلری زجت و فلا کتن متنبه اولیوب بر برلره محاربه یه قالشدیلر و (۱۴۰۹ م و ۸۱۳ هـ) تاریخنده یایدقلری محارباتک برنده احمد جلایری اعدام اولندی . (بایزید) کله سنه دخی نظر بیوریه .

§

﴿احمد بن طولون﴾ — ملوک مصریه دندر . هر قوم طولون ترکستانده او یغور قبیله سندن اولدیغی جالده هجرتک ایکیز تاریخنده بخارا و الیسی (نوح بن اسد) طرفندن کوله اولوق اوزره خلیفه (مأمون) ه اهدا اولندی و اوغلی اشبو احمد سامرا ده بر ترکی جاریه دن دنیایه کلوب (۸۶۹ م و ۴۵۶ هـ) تاریخنده خلیفه مهتدی طرفندن مصر و الیسی اولان

(ماجور) ه داماد اولدی و مصربه مسلم ایکن قائن پدري وفات ايتديكي کبي سوريه يي دخي جليله مصرده استقلالني اعلان ايلدي و نامنه خطبه او قوتدي و حضرت معاويه نك اوزرينه قوجا مان برقه ياپد يرتدي و طرسوس و حا و حص و حلب و حران بلاديني حرباً آلدی و استانبول ايمپراطوري (۸۸۳ م و ۲۷۰ هـ) تاريخنده يوز بيك عسکر کوندر وب طرسوسي استرداده چالشيديسه ده ممکن اوله مدي و بالعکس مغلوب و برقاچ جنرالی مقتول اولديغي حالده عسکرينک انجق اونده اوچي تخلص کريپانه ايده بيلدي اجد بن طولونک اخلافي يکرمي اوچ سنه استقلالني محافظه ايده بيلش و عاقبت ينه مرکز خلافتي طانيغه مجبور اولشدر.

§

﴿ احمد آباد ﴾ — متجربندن برذاتدر واصلی اندلسليدر يوز جلدی جامع بر لغت کتابی یازدی و کتاب (سیبویه) اوزرينه بر مکمل شرح قلمه آلدی و (۹۹۲ م و ۳۸۲ هـ) تاريخنده وفات ايلدي.

§

﴿ احمد آباد ﴾ — هندستانده تيمش طول شرقی ايله يکرمي اوچ عرض شمالیده و بومباي ولايتی داخلنده بر شهردر. بو شهر مقدمایک معمور و تجارتگاه ایکن انگلیز لره کچدکنصکره خراب اولدی و برقاچ يوز بيك نفوسی يوز اوتوز بيك راده سنه ايندی. شهر مذکور (۱۴۲۶ م و ۸۳۰ هـ) تاريخنده مغول حکمدار لرندن اجد نظام زماننده انشا اولنش و مشارالیه و اولاد و احفادی اوراده در تيوز سنه حکومت سور مشدر.

§

﴿ احمد بن ابراهيم ﴾ — حکمای عربدندر و مسقط رأسی اندلس کنیه سی (ابن الخرار المقتول) در بونک علوم حکمیه و طبیه ده پک چوق مهارتی وار ایدی. (الاعتماد فی الادویه المفردة) و (البغیة فی الادویه المركبه) و (رسالة النوم واليقظة) و (زاد المسافر فی الطب) و (طب الفقر) و (نصایح الابرار) جله تألیفاتندر. و وفاتی (۱۰۰۹ م و ۴۰۰ هـ) تاريخنده در.

§

﴿ احمد پاشا ﴾ كدك اجد پاشا — كدك كله سنه نظر بيوريه .

§

﴿ احمد پاشا ﴾ هرسك زاده - عصر بايزيد خان ثاني وسليم خان ثابده درت دفعه يدي ييل صدارت ايتش بر وزير ديشاندر . سلطان محمد خان ثاني حضرتلري (۱۴۶۲ م و ۸۶۷ هـ) تاريخنده نقص عهد ايدن بوسنه پرنسي تاديب وملكني ضبط ايتديكي صرهده هرسك ولايتني دخي استيلا ايتش و هرسك پرنسي استفان ملكنه بر دها مالك اوله ميه جفني اكلاديغندن اوغلني برچوق هديه لرله خاكپاي شاهانه يه كوندروب ملكنك نصفني استرحام ايتش و ذات شاهانه دخي موي اليهك حال شيخوخته حرمة اوغلني رهن كبي آليقويوب ملكنك نصفني اعاده واحسان بيورمشيدي . اشته بوچوجق سراي هماونده خيلي زمان تربيه اولدقدنصكره بالاستحقاق رتبه وزارت وصهرينه نائل اولدي . و هرسك زاده اجدپاشا ناميله شهرت بولوب آخر عمرينه قدر دولت عليه خدماتنده بولندي . وفاتي (۱۵۱۴ م و ۹۲۰ هـ) تاريخنده در .

§

﴿ آخنف ﴾ بن قيس — فصحاى عربدن وسادات تابعيندنر هر نقدر زمان سعادتده شرف اسلامه مشرف اولديسهده مدينه منوره يه كلوب مجلس نبويه بولنه مديغندن زمره جليله اصحاب كرامه داخل اوله مامشدر . بو ذات بنى تميم قبيله جسيمه سنك رئيسي وعراق واليرينك نديم خاصي ايدى غايت عاقل ومدبر وجسور اولدقدن بشغه سويلديكي سوزلر كاملا عقل وحكمته موافق ونصيحتي فوق الغايه مؤثر اولديغندن استديكي حالده باشنه يوزيك مسلح آدم جمع ايديله يلو رايدى . وفاتي (۶۸۶ م و ۲۷۷ هـ) تاريخنده در .

§

﴿ اخائي ﴾ — ياخود (اخايا) — موره شبه جزيره سنك جهت شماليسنده اليوم (آليس) دنيلان سنجاغك مر كزيدر . بوراسي وقتيله بر جمهوريت ومقر اداره سي (قورينتوس) شهرى ايكن (۱۴۶ م) تاريخنده سائر موره ممالكيله برابر حرباً روما دولته ومؤخرأ ونديك وعثمانلى ويونان دولترينه انتقال ايلمشدر .

§

﴿ اخاب ﴾ — ملوك اسرائيله دندر . (۶۷۸ خ) تاريخنده
يعنى ميلادك طقوز يوز اون التى سنه مقدمنده سامريه ده تختنه جلوس
ايتدك د نصكره (صيدون) ملكنك قزى (يزابلى) ىي تزوج وانك تشوبقيه
پتيرستلى قبول ايدوب بر بعل هيكلى و بر معبد ياپدردى و بو معبد كيدوب
بعله پرستش ايتلرچون يهوديلرى صيقشديردى و مدت سلطنتى اولان اون
سكز يا خود يكرمى سنه ظرفنده پتيرستلى منعه چالیشان پيغمبران عظام
وصلحاى امتدن بر چوق ذواتى اعدام ايتدردى لکن كندوسيده بر رفاه
كورهمدى و سوريه ليلرك تعرض و هجومندن كوز آچهمدى و الك
صكره اظهار ندامت و استغفار ايلديسه ده اه اعلم قرين قبول اولهمدى
وعاقبت بر محاربه ده قتل اولنوب كلپلر قاننى يالادى .

(اخاب بن قولاي) يهودا ملكى صدقيا زمانده نبوت دعواسنه قاتلشمش
بر كاذبدر . بابل حكمدارى بخت نصر بونى مأسوراً بابله كوندروب ملك
صدقيا ايله برابر آتشد ياقدى .

§

﴿ آخاز ﴾ — يا خود (آهاز) آهاز كله سنه نظر بيوريه

§

﴿ اختلاف منظر ﴾ — فن هيئته اجرام سماويه رصدانده راصدك
مرکز ارضه بولنديغى فرض اولنقى قاعده عموميه دن اولوب حالبوكه رصدات
ارضك سطحنده اجرا اولنديغندن بر كوكب بر كره مركز ارضدن و بر كره ده
سطح ارضدن رصد اولديغنه كوره كوكب مزبورك ارتفاعنده حاصل اولان
اختلافه (اختلاف منظر) ديرلر و اختلاف منظر زاويه سنك مقدارينى
بالحساب تعيين و تقدير ايدرلر .

§

﴿ آختار ﴾ — آسياده وان كولنك ساحل شريفينده بر كوچك
جزيره در و دروننده بر كوچك قلعه ايله (۶۵۳ م) تاريخنده يابلس رمناستر
واردر . اشبو مناستر (۱۱۱۳ م و ۵۰۷ هـ) تاريخنده درت ارمنى پتريقتدن
برينه مقر آتخا اولندي .

§

﴿ اُخْدود ﴾ — اصحاب اخدود نجرانده خیریلردن بر قومدر .
یوسف کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ اخسخته ﴾ — کر جستانده واردهانك شماله طوغری اون بش
کیلومتر وایلروسنده بر شهردر . بوراسی مقدا دولت علیه ممالکنده
ایکن (۱۸۲۸ م و ۱۲۴۴ هـ) تاریخنده قسم اعظمی روسیه دولته انتقال ایتدی .
اخسخته نك اراضیی طاغلق و محصولدار در واهالیسی (لاز)
و (کرچی) و (اترک) دن عبارت اوله رق اوتوز یک تخمین اولمقده در
ودرونده درت یک قدر خانه و (اجدیه) نامنده برکوزل جامع شریف
واردر . اخسخته نك اراضی متباقیه سی دخی (۱۸۷۷ م و ۱۲۹۲ هـ)
تاریخنده قارص واردهان ایله برابر روسیه نك ید استیلاسنه دوشدی .

§

﴿ اخشید ﴾ — ترکستانده فرغانه حکمدارلرینه مخصوص بر عنواندر .
سوریه ورمه والیسی (ابو بکر اخشید) (۹۳۵ م و ۳۲۴ هـ) تاریخنده
مرکز خلافتی ضعیف کوره رك مصر ولایتی دخی قبضه تصرفنه کچوره رك
استقلالنی اعلان ایدوب و حکومتنه (حکومت اخشیدیه) نامنی ویردی .
بو حکومت اوتوز اوچ سنه دن زیاده پایدار اوله مامشدر .

§

﴿ اخلاط ﴾ — وان ولایتده ووان کولنك شمال غربیسنده وارچیش
جوارنده بر شهردر . بو شهر شمیدی یک خانه دن عبارت ایسه ده مقدا
پك بيوك و معمور و استانبول جسامتنده بر پای تخت مشهور ایدی . بوراسی
(۱۲۲۸ م و ۶۲۶ هـ) تاریخنده جلال الدین ویکرمی سنه صکره عز الدین
معرفتلیله تسخیر اولنوب بر عصر صکره دولت علیه ید انتقال ایلدی .
اخلاطك صغوغنی زیاده ایسه ده الما و جوزکی میوه و محصولات سائره سی
چوقدر و دروننده اولان سلیمان خان تر به سی مشهور زیارتگاهدر . اشبو
سلیمان خان حال حیاتنده روضه مطهریه پك چوق خدمت ایتش ایدی .

§

﴿اخلاق علائی﴾ — تحصیل مکارم اخلاق ایچون حکمت عملیه نك
اقسامی مبین ترکیه یازلمش برکوزل کتابدر . مؤلفی ابن الخنائی دیمکله
معروف (علی بن امرالله) در . مومی الیه بو کتابی شامده تألیف ایدوب
مؤخرأ (۱۵۷۱ م و ۹۷۹ هـ) تاریخنده ادر نه ده وفات ایلدی .

﴿تاریخ تألیفی﴾

لاجرم ختمه تاریخ انك
اولدی اخلاق علائی احسن

(اخلاق الابرار والنجاة من الاشرار) محمد الغزالی حضرتلر نك اثریدر .
(اخلاق الاتقیا وصفات الاصفیا) (۱۵۵۶ م و ۹۶۴ هـ) تاریخنده وفات
ایدن مظفر بن عثمان البر مکنیک اثریدر .
(اخلاق راغب) (۱۱۰۶ م و ۵۰۰ هـ) تاریخنده وفات ایدن ابو القاسم
حسین الاصفها نینکدر .
(لامع الاشراف) شیخ جمال الدین اقسرای حضرتلر نك اثر برکریده سیدر .
(تهذیب الاخلاق) ابوعلی سینانك .
(اخلاق فخرالدین) (۱۲۰۹ م و ۶۰۶ هـ) تاریخنده وفات ایدن شیخ محمد
بن عمر الرازینك .
(اخلاق ناصری) (۱۲۷۳ م و ۶۷۲ هـ) تاریخنده وفات ایدن علامه نصیر
الدین طوسینك .
(اخلاق عزیزیه) — روضة الابرار صاحبی قره چلبی زاده شیخ الاسلام
عبدالعزیز افندینك .

§

﴿اخیر﴾ — طریق فتوته سلوک وعقد اخوت ایدن بر زمرة نك
عنوانیدر . بونلر اناطولی ایچنده بولنورلر و صوفیلر مسلکینی التزام
و حاللرینی اجنبیدن ستر ایدوب دائماً عبادات و طاعات و ابنای جنسنه امداد

واعانات ايله مشغول اولورلر ایدی لکن صکره ایچلرینه قاریشان برطاقم
غرضکار جهلا اشبو اخوت خالصه یی اتحاد سیاسیه یه تحویل واغراض
نفسانیه لرینی اجرایه وسیله اتخاذ ایدوب وینلرنده مقرر اولان اشارات
وعبارات ايله یکندیکرینی طانیه رق چوغالوب نهایت انقره وسیواس ولایاتی
استیلا وبرمدت طوائف ملوک کبی اولحوالیده نفوذلرینی اجرا ایلدیلر
وبعضیلری دخی قونیه ده قرمان اوغلی حایه سنده بولندیلر ايسه ده سلطان
مراد اول حضرتلرینک سطوت وجلادتنه طیانیه میوب جله سی پریشان اولدیلر
اخیلردن (حسام الدین انقروی) و طربزونده مدفون دباغلر شیخی (اخچی اورن)
حضراتی کبی پک بیوک ذوات کلش ایدی . اشبو اخوت مقدما عربلر ده
دخی (قتیان) نامیه وار ایش . (اخچولی) و (اخچی چلبی) و امشالی
ناملر بونلردن قاله در .

§

﴿آدام﴾ — لسان عبرانیده ارض معناسنده در و (اردن) نهری
اوزرنده صرطان طرفنده برقصه اسمیدر . سرنیدیب جزیره سنده کی بیوک
طاغه دخی (آدام) یاخود (آدم) دیرلر (آدم) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ادرمید﴾ — بالیکسر سنجانغی داخلنده وبالیکسر شهرینک اون سکر
ساعت جنوبنده وایوالق کورفی دروننده برقصا مکزیدر وملحقاتی
اولان (بالیه) و (اونیه) و (اورندی) و (ارمود اباد) و (کره سون)
ناحیه لرندن ماعدا نفس ادرمید قصبه سنک نفوس ذکوری سکزیبک یدیوز
تخمین اولتمقه در وکر ادرمید بشقه اولوب بونده دخی یدی بیک نفوس
ذکور واردر .

§

﴿ادرنه﴾ — روم ایلنده واستانبولک شمال غربیسنده و یوز یتش یدی
کیلومتر و بعدنده و مریج وآرده وطونجه نهرلرینک التقا ایلدیکی محله تخمیناً
یوز بیک نفوسی جامع بر شهر جسیدر و دروننده اولان سلطان (سلیم ثانی)
و (سلطان بایزید ثانی) و سلطان (محمد ثانی) حضراتنک جسیم جامعری

وعالی پاشا پازاری واسکی سرای پک مشهور در ورومانوسلردن قلعه بعض
آنتقه لری وارد ر.

ادرنه یونانیر یندنه ایکن (اراسته) نامیله مشهور ایدی صکره (آدریان)
نامنده برامپراطور توسیع و تزین ایلدیکندن اکا نسبتله (آندریوئل)
تسمیه اولندی. بورانک فاتحی (۱۳۶۱ م و ۷۶۳ ه) تاریخنده سلطان
مراد اول حضرتلری طرفندن مأمور اولان غازی (لالا شاهین پاشا)
حضرتلریدر بو ذات اردوسیله ادرنه جوارینه کلوب درون قلعه دن اوزون
اوزادی مقاومت اولنه جغنی حس ایلدیکندن حمله ایله ضبط طرفنی ترجیح
ایتدی ومومی الیهک تدبیریه (حاجی ایل بک) آکسزین اردودن قاجوب
ادرنه حصاری التدن پادشاهه کوجنوب فرار والتجا ایلدیکنی سویلدی
وبوصورتله ایچرو کیروب وکندوسنی ایناندیروب برطرفک محافظه سنی
درعهده ایلدی ومومی الیهه تقلیداً دهابرچوق فراری کلوب ایچرو
قبول اولندیغندن ایچروده بیاغی برفرقه عسکر طویلاندی وبرکون علی
الصباح حصار قبولرینی آچیورملریله عساکر عثمانیه ایچرو کیروب ریات
عثمانیه یی برجلره رکز ایلدی. ویدی سنه صکره پای تحت عثمانی بروسه دن
صکره موقتاً پای تحت اتخاذ اولنش اولان دیمتوقه دن ادرنه یه نقل اولندی
و (۱۸۲۹ م و ۱۲۴۵ ه) و (۱۸۷۸ م و ۱۲۹۵ ه) تاریخلرنده روسیه بلا
محاربه کیروب حسب المعاهده ینه چیقدی و (۱۸۷۸ م و ۱۲۹۵ ه)
استیلاسی عقبنده بعض ملحقاتی مختاریت وجهله اداره سی تقرروتشکل این
روم ایلی شرقی ولایتنه ویرلدی.

ادرنه ده جواعتی کثیر برجامعک اسمی (اهمال پاشا) وجوارنده صوبی
مبذول برچشمه نك اسمی (قوری چشمه) در وفاتح ادرنه لالاشاهین پاشانک
برکنسارده قالان تره سی تعمیره محتاجدر جوامع ومدارس وتکایا ومکاتب
وسائر سی جله نك معلومی اولدیغیچون تفصیل اولنماشدر.

§

آدر و اقوم — افریقاده تونس ولایتی داخلنده واسکی (قرتاجنه) نك
جهت جنوبیسنده و یوز اوتوز کیلومتر و بعدنده برشهردر. بوشهری و قتیله
فیکه لیلر یاپدرمش ونیجه زمان صکره خراب اولدیغندن یرینه (جامه)

یاخود (سوسا) شهری بنا اولمشدر . (۵۵۴۷ خ) تاریخنده یعنی میلادک قرق یدی سنه مقدمنده روما قیصری بولسان ذات افریقایی کاملاً تحت انقیاده آلق ایچون بوشهره کلوب محارباته باشلامشیدی .

§

﴿ ادریس ﴾ علیه السلام — پیغمبران عظامند و سریانیجه اسم عالیلری (اخنوخ) در (۱۱۲۲ خ) تاریخنده یعنی میلادک درت بیک درتیوز یتیم ایکی سنه مقدمنده شیت علیه السلام سلالهسندن دنیایه کلوب اوچیوز قرق بش سنه صکره (ورفعناه مکانا علیاً) نص جلیلی اوزره رفع بیورلدی . مشار الیه حضرتلری نبوت و حکمت و خلافتی جمع بیوردقلرندن (مثلث النعمه) عنوانی آلمش و کسندولرینه شرف نازل اولان اوتوز صحفده اسرار سماویه و تسخیر روحانیات و طبایع اشیا مندرج اولدیغی کبی علم کتابت و حساب و رمل و اسرار نباتاتک تحقیقه کافی اشارات دخی موجود اولدیغندن اورادن بالاستخراج معلم اول شرفنه نائل اولمشدر . ابتدا امرا و علما و رعایای تفریق و وظیفه لرینی تعیین و یاپدیردیغی قرا و قصابانده اسکان ایدن و اولاد قابلك نفاق و فسادینه قارشو غزایه مأمور اولان بودر و رفعلرندن صکره مخدوم مکرملری (متوشلخ) یاخود (ماتوشلخ) خلیفه اولمشدر .

§

﴿ ادریس العلوی ﴾ — عباسیلرک امویلره غلبه سی ائنده بوذات دخی طرابلس و تونس طرفلرینه و اورادن برچوق مشقله فاس دیارینه فرار ایدوب اورا اهابلسنک مظهر حسن قبولی اولدی و ازوقت ایچنده یعنی (۷۸۸ م و ۱۷۲ هـ) تاریخنده (ادارسه) نامیله برحکومت تشکیل ایلدی و هرنقدر کهندوسی خلیفه منصورک غدیریله مسموما وفات ایتدیسده اهالی حکومتی اوغلندن بشقه سنه ویرمدی و اخلافی اوچیوز اون طقوز سنه پایدار اولدی .

§

﴿ ادریس بدلیسی ﴾ یاخود (تبلیسی) — رجال اعجماند و بوذات رجال ایرانده آق قیونلی حکومتنده موقع اولدیغی حالد شاه اسماعیل قتنه سنده

اورادن صاوشوب دولت عليه التجا ايلدى و مسلم اولان فضل و كماله
بناء نزد سلطان (سليم) خانيده پك يوك بر موقع طوتدى و ايران حايه سنده
اولان قبائل اكراد و اعجامى جلب و تأليفه مأمور اولديغندن كيدوب
اكثرى اكراددن يكرمى بش قدر قبائل جسيمه يي دولت عليه حايه سنه
آلدى و سلطان بايزيد خان ثانی حضرتلرينك امريله (هشت بهشت) نامنده
بر تاريخ عثمانى و مذهب روافضى رد ضمنده بر كوزل كتاب تأليف ايلدى.
ايوب انصارى جوارنده كى ادريس كوشكى و چشمه بونك و اوراده كى مسجد
زوجه سى زينب خاتونكدر و وفاتى (۱۵۱۵ م و ۹۲۱ هـ) تاريخنده در.

§

﴿ ادريس مختفى ﴾ استانبولى — طريقته عليه بيراميه رجانلندن
بر يوك ذاتدر. در سعادتده چهارشنبه بازارى جوارنده واقع قوناغنده
ارشاد عبادله مشغول اولور و هر صنف باى و كدا ايچون قپوسنى آچيق
بولنديرر ايدى بو ذاتك فوق العاده شهرتى اولديغنى حالده درويشلىرى
و قومشورى يينده اسمى (على بك) و خارجه (شيخ ادريس) اولديغندن
چوق كسه لر ايكي سى بر ذات اولديغنى ييله مزى و بعضيلرى سوء حالندن
بحث ايدوب بعضيلرى كال و كراماتنى سويلرر ايدى حتى بر طاقم كنديرينى
تيلزلر (شيخ ادريس بر اويغونسز آدم ايمش و بر چوق مسلمانلى اضلال
ايدهور ايمش) ديدكلىرينه و جامعلرده كرسى شيخلىرى عن جهل
مذمت ايتديكنه بناء جانب مشيختدن خفى و جلى تحريسنه قيام اولنديسه ده
شيخ ادريس نامنك صاحبنى بولق ممكن اوله مدى. مشار اليهك
قوناغنده قرق التى سنه دنبرو كيجه كوندز الى التمش نفر مرید و زوار
موجود اولديغنى و قپوسى هر كس ايچون آچيق بولنديغنى حالده نااهلردن
شو صورته اختلافى پك يوك كرامتدر و قطب الزمان اولديغنده شبهه يوقدر
خواص اصحابى قرق چشمه ده پشتمالچيلر خانى دروننده طوقو بيقلىق ايله مشغول
و متعيش اولورلر ايدى بعض كتب صوفيه ده محرر اولان (خواجه على
الرومى الخياط) دخى بو ذاتدر و وفاتى (۱۶۱۵ م و ۱۰۲۶ هـ) تاريخنده و قبرى
قاسم پاشا اوزرنده در.

§

﴿ ادريانی ﴾ — انكتره اطه سنك جهت شماليسنده برجسيم
قلعه در . بوقلعه يي انكتره قرالرندن (اديسان) انشا ايتديردى وجسيم
ديوارلرله بربرينه مربوط يكرمى اوچ عدد قله و متعدد طابيه لر ياپديردى .

§

﴿ ادريانيك ﴾ — بحرسفידده واقع ونديك كورفزينك نام ديكريدر
وبونام ايتالياده (پو) نهري منصبنده واقع مشهور (آدريا) شهر شهرينه
نسبتله تسميه اولمشدر .

§

﴿ ادفو ﴾ — صعيد مصرده ونيلك جانب يسارنده وايكى ميل بعدنده
برشهر در . وشمى نفوسى ايكي ييك راده سنده در . بوراده پك چوق اثار
عتيقه بولنور . وبطليوسك فرعونلر زمانده كي بنالرسمنده ياپديغى ايكي
عدد جسيم بنا كورينور . بونارك بيوكى اوچ قات اولوب هر قاتك پنجه لرى
آره سنده قبارتمه معبود وقهرمان شكللى واردر . وزمندن سقنه قدر
داخله طوغرى مائل اولديغندن سقنك وسعتى الت قاتك وسعتندن
نقصاندر . وقتيله بوراده علمى اسلاميه دن خيلى ذوات پتشدى
و (ابوبكر الادفوى) دخى انلزدن برى ايدى .

§

﴿ آدم ﴾ عليه السلام — ابنائ بشرك برنجى پدى ونشئه
عنصريده انبياء كرام عليهم الصلوة والسلام حضراتك اقدميدر .
جناب خالق لايزال حضرت آدمى روى ارضده يدقدرتيله بالچقدن خلق
وايجاد و جنت اعلايه ادخال بيوردقدن صكره ظاهرده صادراولان زلهيه
وحقيقته نوع بنى بشرك ظهورى حكمت بالغه سنه مبنى دنياه چيقاردى
و حضرت مشاراليه هند شريقده برمدت نعم جنانندن دور وحضور
حضرتدن مهجور اولديغيچيون بكا وتضرعه امرار وقت ايدوب على
روايه يوزسنده صكره مكه مكرمه اراضيسنه كلدى وامر الهى ايله كعبه
مكرمه يي ياپوب تعليم ملائكه ايله طوافه باشلادى . و جنت اعلايه رفيقه سى

اولان حضرت (حوا) یی مزدلفه نام محله بولهرق مسرور اولدی و براز مدت صکره عهد و میثاق وقوع بولدی و حرف هیجا و اسرار اسماء و سایر معارف آلهیه یی جامع اون عدد صحف جلیله احسان بیورلدی .

حضرت آدم علیه السلام طقوز یوز اوتوز سنه دن عبارت اولان مدت حیاتنده حضرت حوادن بری قز دیکری ارکک و توأم اولمق اوزره قرق نفر اولادی دنیایه کیش و اولاد و احفاد و احفاد احفادی قرق بیکه بالغ اولمش و هابل و قابل و قعه مکروهه سنی کور مشدر .

حضرت آدمک قبری میناده مسجد الحنیفه یا خود جبل ابی قیسده بر مغاره دروننده در .

خلقت ادم ایله میلاد عیسی علیهما السلام بیننده یکن زمان حقنده روایتلر پک چوق اولوب بعضیلر نیک قوی (تاریخ) کله سنده کوسترلدیسه ده صحیح نظریله باقیله من زیرا هیچ بریسی برسند قوی یه مستند دکلدر . (هابل و قابل) کله لرینه دخی مراجعت بیوریله .

نوع بنی ادمک اصلی (ایلض) و (اصفر) و (اسود) یعنی (قوقاس) و (مغولی) و (زنجی) ناملریله اوچه تقسیم اولندیغی حالده نوعلری زیرده کورلدیکی اوزره اولمق لازم کلور .

قوقامی	{	هند - اوروپا جنسی	۱
		عرب نسلی	۱
		قدیم اسپانیالورک نسلی	۱
		فتیانلرک نسلی	۱
		مجار نسلی	۱
مغولی	{	تاتار نسلی	۱
		چینگلورک نسلی	۱
		ملزله	۱
		آمریقانلورک قدیم اعظمی	۱
زنجی	{	کافرستان اهل سینک نسلی	۱
		سودان نسلی	۱
		هو تاتو نسلی	۱
		حبش نسلی	۱
		اوقیانوس اطه لرینک اهل یسی	۱

تخمینات اخیرہ اوزرہ قطعات خسدہ موجود اولان نوغ بنی ادم

اسلام	۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰
اورتودوقس	۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰
قؤلک	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰
پروتستان	۰۶۰,۰۰۰,۰۰۰
موسوی	۰۰۴,۰۰۰,۰۰۰
بودا	۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰
براهمه	۰۰۸,۰۰۰,۰۰۰
پت پرست مجوسی وسائرہ	۱۶۰۰۰,۰۰۰
	۱۱۰۲۰,۰۰۰

§

﴿ آدم ﴾ یاخود (آدام) — سرندیب اطہ سندہ اوچ بیک اوچیوز
 اوتوزبش مترو ارتفاعندہ بر طاغدر بو طاغدن اینن اوچ نہر بتون اطہینی
 اسقا ایتکدہ در . زروہ سنہ تعلیق اولنان بر زنجیر واسطہ سیلہ
 چقیلور ویوقاروسندہ بریوک انسان ایانی ایزی کوریلور بوکایرلور
 آسیای شرقی معبودی (بودا) نک وخرستیانلر حضرت ادمک ایانی ایزی
 دیرلر ویک چوق ہندیلر کلور زیارت ایدرلر .
 اشبو سرندیب اطہ سی جوارندہ واقع (ماتار) جزیرہ صغیرہ سیلہ (میسارام)
 اطہ سی بیندہ اولان طاش بیغنتیسی برمرحاصل ایتش اولدیغدن بومردخی
 حضرت آدم کونپرسی نامیلہ مشہوردر .

§

﴿ ادوارس ﴾ — انکلترہ قرالرنندرنر .

فرانسہ قرالی شارل بلاولد وفات ایلدیکندن یرینہ قرابتی مناسبتیلہ کندو
 انتخابی اشبو اوچنجی ادوارس مأمول ایدرکن دیگر اقرباسندن دردنجی
 فلیب نامندہ برینک انتخاب و تعین اولندیغنی خبر الدیغنی کبی دعواہ مباشرت
 وبوبادہ فرانسه سناتوسنی اقتناع ایدہ مدیکندن (۱۳۳۸ م و ۸۳۹ ه)
 تار یخندہ وسائط جبریہ یہ مراجعت ایدوب مشہور یوزسنہ محاربہ سنی
 آجدی . اشبو یوزسنہ ظرفندہ نوبت نوبت وقوعبولان محارباندہ برقاچ
 ملیون آدم تلف اولش والکصرہ فرانسرل حال پریشانی وسفالتہ دوچار
 لولہرق حق یرینی بولشدر .

﴿ آدوم ﴾ — اسحق عليه السلامك اوغلى (عيص) ياخود (عيسو) نك لقبيدر . آدوم لسان عبرانیده قرزى معنا سنه اولديغندن بواسم بعضاً اراضى و جبالة دخى و يريلور و بناء عليه (آدوميون) لك يعنى مرقوم عيص اولادى نك ارض كنعانده جبل سعيرده ساكن اولدقلى محله دخى (آدوم) دينور ايدى . (سدوم) كله سنه دخى مراجعت يوريله .

§

﴿ ا. ده بالى ﴾ — اعزه كرامندى . سردفتر سلاطين عثمانيان سلطان (عثمان غازى خان) حضرتلى بو ذات عاليقدر لك كريمة محترمه سى مالى خاتونى تزوج ايدوب پك چوق دعاسنى آلدى و ييله جك قضاسنك محصولات عشره سنى مشاراليه ايله مخدومنه و زوجه سنه تخصيص يوردى . (اده بالى) افنديك مسقط رأسى (قرمان) مدت عمرى (۱۲۵) سنه تاريخ وفاتى (۱۳۲۵ م و ۷۲۶ هـ) در .

§

﴿ آده سا ﴾ — سلا نيك ولايتى داخلنده واقع (وودينه) قصبه سنك نام عتيقيدر بوراسى مقدا ما كيدونيا قرالرينه پاى تخت دخى اولمشيدى .

§

﴿ آده لايد ﴾ — فلنك جديد جزيره جسيمه سنك منقسم اولديغى درت ولايت وسيعه دن برينك مركز اداره سى اولان شهر ك اسميدر . بوشهر فوق الغايه معمورى تندن كسنايه اوله رق (فلنك جديد لونديره سى) ناميله مشهور در .

§

﴿ آراتوستم ﴾ — قدماى جغرافيوندنر ابتدا سطح ارضك بر درجه سنى اولچوب كره ارضى بهرى يوز سكسان مترو اولق اوزره ايك يوز الى ايكي بيك طول بولان و مدار شمسك يكرمى اوچ درجه ايله الى بر دقيقه انحرافنى كشف ايدن و فن جغرافيه يى تدريس ايجون بر خريطه عمومى بيان و رصده خانه تأسيس و كره مصنعه يى ايجاد ايليان بودر . بونك علوم رياضيه و هيئت و حساب و سائر ده مهارت فوق العاده سى اولديغى كې علم انشا و شعرده دخى يد طولاسى و ارايدى لكن زمانده قدرى پيلنه مديكندن

عمری ضرورتله یکدی و آخر عمرنده **کوزلرینه** عمارتاری اولدی ونهایت (۵۳۱۸ خ) تاریخده یعنی میلادک ایکوزیمش التی سنه مقدمنده سکسان ایکی یاشنده اولدیغی حالده آجلندن وفات ایلدی .

§

﴿ اراج ﴾ — قسطمونى ولایتده بر قضا مرکزیدر و صرت و مرکوزه ناحیه لری محقاتنددر و اورمانلق ایکی طاغ آره سنده اولوب هر هفته بازار قورلقده در .

§

﴿ آراآت ﴾ — روان شهرینک التمش بش کیلومترو جنوب غریبسنده و درت بیك مترو ارتقا عنده بر طاغک اسمیدر بو نامک ملوک ارامنه دن (آرام) ک اوغلی (ارا) یه نسبتله تسمیه اولندیغی بعض تواریخده کورلمشدر . خرسیانلر طوفانده نوح علیه السلامک سفینه سی اشبو طاغک اوزرینه ایندی اعتقاد ایدرلر و جوار اهایلیسی آغری طاغ دیرلر زروه سنده دائم قار موجود وولقان اغزلری مشهوددر قرآن کریمده ذکر اولندیغی وجهله نوح سفینه سنک مستقری جبل جودی اولوب بوایسه دیار بکر ایله موصل بیننده ممتد بر طاغدر

§

﴿ آراغوز ﴾ — اسپانیاده یکی قستل ایله (ناوارا) نک جهت غریبسنده و (قتالونیا) نک جانب شرقیسنده و اسپانیادولتی اداره سنده برولاتیک اسمیدر . بوراسی وقتیه یک چوق اللره یکدیکی کبی (۱۰۳۵ م و ۴۲۷ ه) تاریخندن (۱۲۷۶ م) تاریخنه قدر دخیریلی حکمدارلر معرفتیه اداره اولنوب (۱۵۱۶ م و ۹۲۳ ه) تاریخده بتون اسپانیایه قرال اولان (شار لکن) ک ید ضبطنه یکدی . بو ولایتده اولان اوچ سنجاغک بری مشهور سر قسطه درکه اهایلیسی غیور و ایشکذار اولدقلری حالده کبر و عظمتدن یانلرینه وارلر .

§

﴿ اراقوسیا ﴾ — اسپاده واقع سنجستان قطعه سنک نام یونانیسیدر . سنجستان کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ ارام ﴾ — ممالك ارمنيه حکمدار لرندندر و (اراميان)
 سلاله حکمرانيسنک برنجيسيدر بوندن اولکي حکمداران (حايق)
 سلاله سندن ایدی . بوذات تخمیناً (۳۷۵۰ خ) تاريخنده یعنی میلادک
 بيک سکز يوز قرق درت سنه مقدمنده نائل سلطنت اولوب ملکني
 قافقاسيه دن طوروس طاغنه قدر توسيع ايلش و اخلافي شمالاً کرجستان
 و ايمره لی و شرقاً کردستان و اذربايجان و جنوباً الجزيره و غرباً اناطولی
 حدودلرینه قدر ایلرولش ايسه ده صکره لی ممالك و سيعه مذکورہ پک
 چوق تبدلاته اوغرامشدر شويله که (۴۷۵۰ خ) تاريخنده یعنی میلادک
 سکز يوز قرق درت سنه مقدمنده آثور حکمداری (سمراميس) کيد
 ضبطنه و مؤخرأ برقاچ دفعه ايران و سلوسيد و روما دولترلی اداره
 و حايه سنه کيروب (۵۴۰۰ خ) تاريخنده یعنی میلادک يوز سکسان طقوز
 سنه مقدمنده ايکی ولايته منقسم اولدی و هربرری يته ايران و روما و پونت
 و يونان دولترلی اداره و حايه لرنده نوبت نوبت دوران ايدوب بعضاً دخي
 استقلال بولديسه ده (۱۳۷۳ م و ۷۵۵ هـ) تاريخنده تانارلرک هجوم
 و استيلاسی دوامنه مساعده اتمدی واک صکره بو مملکتلرک برچوغی
 ايران و روسيه دولترينه و برازی دخي سلجوقيلره انتقال ايدوب اندن
 بعضیسی دولت عثمانيه پکدی .

§

﴿ اربا کسلس ﴾ — ياخود (ارباس) — بوذات برنجی آثور
 دولتی طرفندن صدر ابلق و جهله (مدیا) والیسی ايکن (۴۸۰۶ خ)
 تاريخنده یعنی میلادک يديوز سکسان سکز سنه مقدمنده دولت مشار اليها
 حايه سنده اولان بابل والیسی ياخود باش پاپاسی (ييله زيس) ايله متبوعلری
 عليهنه اتفاق وولی نعمتلی اولان (ساردانپال) ی نينه ده مغلوب و پريشان
 و برنجی آثور دولتی محو و بی نشان ايتديلر و ممالك آثور يه بی يينلرند
 تقسيم ايدرک بو عصيانده مشترک اولان سائر حکامه دخي برر پارچه ير
 وريدلر . ديکر روايته کوره بووقعه (۴۸۳۵ خ) تاريخنده وقوعبولشدر .

§

﴿ اربيل ﴾ — موصلک جنوب شرقيسنده و سکسان بش کيلومترو

بعدنده بر شهر در اهالیسی اکثری کرد اولوق اوزره درت يك تخمین
اولمقده در . اسکندر رومی عجم شاهى دارایی (۵۲۶۳ خ تاریخنده
یعنی میلادك اوچیز اوتوز بر سنه مقدمنده بوراده مغلوب و پریشان ایتدی
ومشارالیهك بوغلبه سی مبدأ تاریخ اعتبار اولندی.

§

﴿ آرتاقساد ﴾ — (اردیش) شهرينك نام عتیقیدر . بوراسی
برمدت ملوك ارمنیه نك پای تختی ایدی .

§

﴿ ارتسام ﴾ — علم هندسه ده بر نقطه دن بر مستوی اوزرینه تنزیل
اولنان عمودك مذکور مستوی اوزرنده واقع اولان نقطه سنه اول نقطه نك
(مرتسمی) و بر خط دن مستوی معلومه عمود اوله رق مرور ایتدیریلان
دیگر بر مستوینك مستوی معلومی قطع ایتدیكى فصل مشترك خطنه دخی
خط مز بورك (مرتسمی) و مستوی عموده (راسمی) و مستوی معلومه
(ارتسامی) تعبیر اولنور هندسیه رسمیه ده اجسامك بر برینه عمود اولوق اوزره
بولنان ارتسام مستوی لرنده ترسیم اولنان (مرتسم عمودی) و (مرتسم افقی) سی
واسطه سیله دعاوی و مسائل حل اولنور . هیئت و جغرافیا فنارنده
دخی کره ارض ایله کره سمانك مسطحاً ارانه سنه مخصوص اولان قاعده یه
ارتسام اصولی دنیلور .

§

﴿ آرتق ﴾ — (ایلغازی) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ ارتماتیق ﴾ — لاتینجه علم حساب دیمکدر .

§

﴿ ارجیش ﴾ — نفس وان سنجاغنه تابع بر قضا مرکزیدر
و (ارارات) طاغنك اتکنده و وان کولنك ساحل شمالیسنده اولدیغندن
بر مهم و معنا نقطه در . بوراسنی حبیب مسئله الفهری حضرتلری
(۶۴۵ م و ۲۵ هـ) تاریخنده فتح ایتدی و (۹۹۲ م و ۳۸۲ هـ)
تاریخنده ملك الروم طرفندن محاصره اولندی و سلطان محمد سلجوقی

زماننده ودها صکره لری بر قایچ دفته غارت ایدلدی . ارجیش جوارنده
اولان ارجیش طانخی (انتی طوروس) طاغنگ بر شعه سیدر وقضاسنده
یوز یدی قریه واردر .

§

﴿آرخون﴾ — اته حکومتی خیلی زمان ادارهیه مأمور اولان
هیئت حاکمه نك عنوانیدر . اشبو آرخونلق مسندی (۴۵۶ خ)
تاریخنده یعنی میلادك بك التمش سكر سند مقدمده اته قرالی فداكار
(قودروس) لئ اوغلی (مدون) ه پدرینك خاطر یچون مكافاة اولق اوزره
ایجاد ودائی صورتله وقید حیاة شرطیله اعطا اولمش و مرقوم و اخلافی
اوچیوز اون درت سنه قدر مستقل بارای اوله رق اداره ایدوب اندن
صکره حکومت مذکوره بر مدت اون سنه ده بر و بر مدت هر سنه تبدل ایدر
ارخونلردن مرکب هیئت معرفتلیله اداره قلمشدر . اشبو آرخونلر
رایلرنده سربست اولدق لری حالده مناصب مهمه یه مأمور تعییننده و حرب
وصلح و تنظیم قوانین و موازنه اموال خزینه خصوصاً تنده آرای اهالی یه
مراجعتنه مجبور ایدیلر .

§

﴿ارداشس﴾ — ملوك ارمنیه نك نامدارلرنندر . بونك زماننده
دولت ارمنیه برنجی دولتر صره سنه یچوب فرس دولتی ایکنجی درجه یه
ایش و ممالك ارمنیه اولکینك بر قایچ مثلی توسع ایلشدر . مومی الیهك
ارمنستانده کی پای تختندن بشقه ایرانده دخی بر پای تختی وار ایدی .

§

﴿اردب﴾ — بر نوع مصر کیله سیدر لکن مقدار استیعابی
هر یرده مساوی دکلدر اسکندریه ده ایکیوز یتش ایکی و قاهره ده
یوز یتش طقوز ورشیدده ایکیوز سکسان الی لتره یه بر اردب دیرلر .
لتره بر عشر مترو مکعبدن عبارتدر . ویکرمی درت صاع والی و بیه
دخی بر اردب صایلور درت کیله بر و بیه اولور .

§

﴿اردبیل﴾ — ایران ممالکندن اولان اذربایجان ولایتنده

و تبریزك جهت شرقیسنده و یوز التمش درت کیلو مترو بعدنده برشهردر .
 بو شهرك ایچ قلعه سی مقدا فرانسزلر معرفتیه یاپیش و (۱۷۲۷ م و ۱۱۴۰ ه)
 تاریخنده دولت علیه طرفدن ضبط وینه اعاده اولمشیدی .
 شیخ صفی الدین اردبیلی حضرتلرینك قبری بوراده در .

§

﴿ اردشیر ﴾ اول — فرس حکمدارلرینك کیانیان طبقه سندن در .
 بو ذات (۵۱۲۹ خ) تاریخنده یعنی میلادك درت یوز التمش بش سنه مقدمه
 تخته جلوس ایتدیکی کبی پدری برنجی سرخسك قاتلی ظنیه ایکی برادرینی
 و عیسی قتل ایتدیروب بلامزاحم امور سلطنتی اداره یه باشلادی و مؤخرأ
 پدرینك قاتلی کندو ندیمی اولان خادم اغاسی ایدوی تحقیق ایلدیکنسدن انی
 دخی قرنداشلرینك ارقه سی صره کوندردی و مقدا قدس شریفدن نفی
 اولسوب بابلده قالان یهودیلری اطلاق وحضرت (عزیر) علیه السلام
 ایله مملکتلرینه اعاده ایلدی و یونانستانده اعدامنه حکم لاحق اولدیغی
 جهتله مقدا ایرانه فرار والتجا ایدن قهرمان مشهور (دیستوقلی) یی
 حضورینه چاغیروب یونان اوزرینه کوندره جکی اردویه سرعسکر تعیین
 ایده جکئی افاده ایلد کده مرقوم دیستوقلی ایرانلردن کوردیکی بونجه لطف
 و حایه یه قارشو بو قدر جق برتکلیفك ردینی مناسب کورمیدیکی کبی کندو
 و طنداشلری علیهنه قیامی دخی حوصله سنه صیغیره مدیغندن کندوسنی
 اعدام ایتدی و (۵۱۴۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك درت یوز قرق طقوز
 سنه مقدمه آتسه لولره مغلوب اولوب فرس سفاین حریره سنك یونان
 دکزینه چیقه مامسی و ایرانلرک قره دن سوا حله نهایت بر ساعت مسافه یه
 قدر انیله بیلمسی کبی آخر بر معاهده یی امضالیوب مشهور (مدیق) محاربه
 مدیده سنه نهایت ویردی . اردشیرك سلطنتی تمام قرق سنه در و وفاتنده
 یرینه کوچك اوغلی ایکنجی (دارا) جلوس ایشلشدر . اوروپا لیلر
 بوکا (ارتکسر) دیرلر .

§

﴿ اردشیر ﴾ ثانی — فرس حکمدارلرینك کیانیان طبقه سندن در .
 بو ذات (۵۱۸۹ خ) تاریخنده یعنی میلادك درت یوز بش سنه مقدمه وفات

ایدن پدری اینکچی دارانک یرینه جلوس ایلدی و کوچک قرنداشی (کینسرو) اناطولی والیسی اولدیغی حالده سلطنت دعواسنه دوشهرک تارنخ مذکوردن اوچ سنه صکره (سارد) ده جمع ایتدیکی یوز بیک عسکر ایله قرنداشنک اوزرینه یوزیدیسسه ده بابله ویردیکی بوزغونلقدن بشقه اینه برشی یکمدی و حین رجعتده طوتیلوب اعدام اولندی و ذکر اولنان یوز بیک عسکرک ایچنده اولان یونانیلردن انجق اون بیک نفری قوریتلوب یونانستانه کله بیلدی .

اشبو اون بیک نفرک یکرمی آیده نه درلو فلا کتله اوغرایه رق عودت ایتدیکی توارنخ یونانیه ده مفصلاً مذکوردر .

اردشیر قرق التی سنه سلطنت سوردیسسه ده آخر عمرنده یتشمش براوغلی قتل ایتدیردیکندن و دیگر اوغلی خائن (اوخوس) دخی سلطنت کندوسنه قالمق ایچون ایکی قرنداشنک جانه قیدیغدن بیچاره اختیار اوچ اولادینک آجیسنه تحمل ایده میوب (۵۲۳۵ خ) تارنخنده یعنی میلادک اوچیوز الی طقوزسنه مقدمنده وفات ایلدی و یرینه خائن مرقوم یکدی . اردشیرک لقبی (بابل) ایدی .

§

﴿اردشیر﴾ — فرس حکمدارلرینک دردنچی طبقه سنی تشکیل ایدن ملوک ساسانیه نیک برنجیسیدر . بو ذات ملوک فرس جایه سنده مختاریت وجهله اداره اولنان (اسطخر) ولایتنه تابع (دارابگرد) سنجاخی امراسندن (ساسان) نامنده بر بهادرک اوغلی ایکن پدرینک وفاتی عقیبنده باشنه طوپلانان عسا کر کثیره ایله میدانه چیقوب ممالک ایرانیه نیک ایالات جنوبیه سنی استیلا و (۲۳۰ م یاخود ۲۲۸ م) تارنخنده دولت ساسانیه بی تشکیل ایلدی و متعاقباً (اردوان) خامسه دخی غلبه ایده رک ممالک شمالیه بی آلوب دولت اشکانیه نیک نام و نشاننی اورته دن قالدیردی و اون اوچ سنه دن عبارت اولان مدت سلطنتنده هیچ بر راحت و حضور کوره میوب بتون کون محارباتله مشغول اولدی و (۲۳۳ م) تارنخنده رومایه درتیوز کشیدن مرکب بر هیئت سفارت ارسال و روملرک آسیادن کاملاً ال چکمرینی رسماً تکلیف ایدوب رومالور دخی ارانه سیف ایله

جواب قطعی و یرد کلرندن و او ائشاده دیگر بر غائله چیقدیغندن سکوته مجبور اولدی .

§

﴿ آردن ﴾ — قدس شریف جوارنده (وادی الشریعه) دید کاری نهرک اسمیدر . حضرت موسی علیه السلام آخر عمرنده وادی تهدن اشبو نهره قدر حرباً کلوب (بنی مؤاب) و (بنی عون) و (عمالقه) قبیله لرندن آلدیغی ممالکی بنی اسرائیله توزیع ایتلیشیدی . بو نهر جبل لبناندن چیقوب بحر لوطه منصب اولمقده در . بو نام فرانسه ده واقع ایکی سلسله جباله دخی و یرلمش و بو جبال شرقی و غربی ناملریله ایکی یه منقسم بولنمشدر . بلحیقا حدودی اوزرنده بر سنجاغک اسمی دخی (اردن) در . حضرت عیسی علیه السلام نبوتنی اعلاندن اول حضرت یحیی علیه السلامک دلائله بونهرده غسل ایتشیدی .

§

﴿ اردوان ﴾ — یاخود (ارتابان) — فرس پادشاهلرینک اشکانیان طبقه سنده بونامده درت پادشاه کلدی بونلردن برنجی اردوان (۵۳۹۶ خ) تار یخنده یعنی میلادک یوز طقسان سکر سنه مقدمده یونانیره غلبه ایدرک ارمنستان کیری آلوب برادری (اغرشاک) ی صدر اب تعین ایتدی و کوچک ارمنستان و (پونتوس) و (قپا دوقیا) حکمدارلرینک هجوملرینی دفع و خیلی مملکتلرینی ضبط ایدرک برنجی دولتر صره سنه کچدی . و دردنجی و یاخود بشنجی اردوان (۵۸۲۴ خ) تار یخنده یعنی میلادک ایکی یوز او تونجی سنه سنده ساسانیلرک هجومیله مغلوب و دولتی منقرض اولدیغندن انده یالکز ارمنستان قالدی . اشکانلر ارمنستانده سلطنتلرینی یوز طقسان سکر سنه دها محافظه ایده بیلشلردر .

§

﴿ آرژانتین ﴾ — آمریقای جنوبینک جهت جنوبیسنده و (شیلی) و (پتاغونیا) حکومتلری حدودنده بر یسوک جمهوریتدر بونام اوراده آرژان یعنی کوش نامنده اولان بر نهره نسبتله و یرلمشیدی . بعضاً (ریود یلاپلانه) دخی دیرلر . بورا اهلایسی مقدا اسپانیولرک تحت

تابعیتندہ ایکن (۱۸۱۱ م و ۱۲۲۶ ھ) تاریخندہ اعلان عصیان ایدرک استقلالہ نائل اولدیلر . جمهوریت مذکورہ نك مرکز اداره سی یوز یتشیدی بیک نفوسی جامع اولان (بوانوزیر) شهریدر واکثر اھالیسی قاتولکدر . وسعت واقنداریچون حکومت کلہ سنہ نظر بیوریلہ .

§

﴿ارزמידخت﴾ — فرس پادشاھلر نك ساسانیان طبقہ سندن بر کوزل حاکمہ در . بو خاتون (۶۳۲ م و ۱۱ ھ) تاریخندہ وفات ایدن پدری (خسرو پرویز) ک رینه یکدیسدہ سلطنت ساسانیہ اوچ درت سنہ دنبرو عارض اولان ادبار مناسبتیلہ مدت مذکورہ ظرفندہ قادین ارکک خلغ و قتل اولنان یدی سکز حکمدارک بریدہ بو اولدی . مز بورہ نك اثنای سلطنتندہ خراسان والیسی بولنان (فرخ هرمز) بوکا تعشق ایدرک زوجیتہ قبولی استرحام ایلدکدہ مز بورہ پادشاھلرہ ازدواج یاقیشماز فقط بر کیچہ وصاللہ مسرور اولہ ییلوردیہرک کتوردوب حرم دائرہ سندن آخرتہ کوندردی مؤخر امر قومک اوغلی مشهور (رستم) دخی پدر نك قانی المق ایچون کلیتلو عسکر ایلہ کلوب مز بورہ بی اخذ و نسیم ایلدی .

§

﴿ارزنجان﴾ — ارضرومک جنوب غریب سندنہ و یوز اوتوز اوچ کیلومترو بعدندہ بر شهردر . بو شهر مقدما حرکت ارضلر مناسبتیلہ کرکی کبی خراب اولمشدہ عسکری وسائرہ جہ اھمیتی حالا باقیسدر و اھالیسی یدی سکز بیک رادہ سندنہ در .

§

﴿ارستد﴾ — حکمای متأخریندندر . مسقط رأسی دانیمارقہ اولوب قوپنھاقدہ تحصیل علم ایدرک قوہ الکتریقیہ نك مانیاتیزمو ایلہ اتحادینی فعلاً تجربہ و اثبات ایلدیکندن شهرت بولدی و پک چوق مکافاتہ نائل اولدی . تاریخ فن کیمیایہ وقوہ الکتریقیہ یعنی مقناطیسی ابرہ اوزرینہ سیالہ الکتریقیہ نك تأثیری تجاریب و کشفیاتنہ دائر تألیفاتی دخی وارددر وفاتی (۱۸۵۱ م و ۱۲۶۸ ھ) تاریخندہ در .

§

﴿ارستودوم﴾ — یونانستانده واقع (مسه نیا) قطعہ سی حکمدار لر ننددر مومی الیه (۴۸۵۱ خ) تار یخنده یعنی میلادک یدی یوز قرق اوچ یاخود قرق درت سنه مقدمنده قومشوسی اولان اسپار تلور له آچدیغی محار به ده مغلوب اوله جغنی حس ایلدیکندن هاتف غیبه مراجعت ایدوب (قرال فاملیاسندن بر کنج قز قربان ایدیلور ایسه غلبه میسر اوله ییلور) جوابنی الدقه کیفیتی متعلقاته خبر و یردی و او یله بر قز بولنسنی امر ایلدیه ده کسه قزینی فدایه موافقت ایتدیکندن سکز اون یاشنده اولان کندو کوزل قزینی بیر املق اثوابلرینی کینمش اولدیغی حالده حضور اهالی یه چیقاره رق براز اوخشیابوب اغلادقدن صکره ذبح ایلدی لکن ایش هاتف غیبک یعنی پاپاس دوز باز لر ینک دیدیکی کبی چیمیبوب (مسه نیا) لیلرینه اسپار تلور له مغلوب اولدی مرقوم ارستودوم بر کیچه رؤ یاسنده مظلومه مرقومه بی دهشتلی بر صورتده کوردیکندن قبری اوزرینه کیدوب بر مدت بکا و اظهار ندامت واستغفای قصور دن صکره کندو کندوسنی دخی اوروب قزینک یانه کیتدی وملت ییننده بوسورتله ابقای نام ایتدی .

یونانیلر بونک اشبو فدا کارلغنه قارشو بر حرمت مخصوصه اولوق اوزره آر خونلق مسندینی احداث و اوغلنه اعطا ایتشدر در (آر خون) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ارسطو﴾ یاخود (ارستطالیس) — حکمای یونانیه دندر . مسقط رأسی ما کیدونیا اولوب حال شباننده پدرینک دوستی اولان (پروفنوس) دن مقدمات فنونی تحصیل و بر مدت عسکرلک و براز وقت مسک یاغبجلیق ایتد کدن صکره آتیه یه عزیمت و افلاطونک درسنه یکر می سنه مداومت و ینه ما کدونیا یه عودت ایدوب ما کدونیا قرالی فیلیسک التماسیله اوغلی اسکندر له خواجه اولدی و بعده ینه آتیه یه کیدوب یکی یاپیلان و مؤخرأ مکتب (مشائیون) تسمیه اولنان مکتبک خواجه لکنی قبول و بر خیلی مدت علوم حکمیه تدریس ایتدی و اسکندرک وفاتندن صکره بر طاق حسودلرک القا آتیه اتهام اولندیغندن آخر یوزه صاوشوب

بر مدت دخی اوراده تدریس ایله مشغول اوله رق (۵۲۷۲ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچ یوز یکریمی ایکی سنه مقدمنده وفات ایلدی . مومی الهك علم حکمت و اخلاق و کلام و ثروت و حیوانات و تناسل و علایم السماءیه و کون و فساد عالمه و احوال و روحه دائر اولان تألیفاتندن اکثریسی موجوددر بونلرده و علم منطق و فلسفه ده اخلافی کرکی کبی تدقیقاته مجبور ایتشدرد . عدم و ماده و صورتك مبداء اشیا اولدیغنه و عالم کون و فسادده اولان هرشیء عناصر ار بعده دن ظهور کلدیکنه و جناب واجب الوجود بر مرکز کبی اولوب چله نك اکا رجوعنه قائل اولور و دائماً کزینهرك درس و یردییکی ایچون شاگردانه (مشائیون) دینور ایدی . قبری آغریوزده در . اسکندر بوکا پك چوق حرمت ایدز و باعث حیاتم پدرم ایسه ده شان و شوکتله سوردیکم حکومت ارسطونك سایه لطف و تربیه سنده در دیر ایدی .

§

﴿ارسطوفان﴾ — شعرای یونانیه دندر . بونك علم و اشعارینه دیه جك یوغیسه ده طبیعتی اوته کنی بروکنی هجوه غایت مجبور ایدی بر دفعه دخی تیاروده و کلا و معتبرانی هجوله رزیل و بتون اهالی بی رسوای و خجیل ایلدیکندن کرک مرقومك و کرک سائر شعرانك هجویه یازمسی قطعاً منع اولندی . وفاتی (۵۱۴۲ خ) تاریخنده یعنی میلادك درت یوز الی ایکی سنه مقدمنده در .

§

﴿آرسینق﴾ — خواص حکیمیه سنه نظراً معدنیاته مشابهه ایسه ده مرکباتك فوسفور مرکباته مماثل اولسی جهتیله معدنیاتندن معدود دکلدرد . بعض محالدرده کوکرت ایله ممزوج یعنی صاری و یا قرمزی زرنج حالنده و بعضاً معادنندن (قوبالت) و حدید ایله ممزوج اوله رق بولنور . و بعض میاه معدنیه ده دخی اولور و غایت منکسر اولمغله سهولتله سحق اولنور و هواده و صوده ترك اولندیغنی حالده مولدالموضه بی جذب ایدر و اوچ یوز درجه حرارتده اریمکسزین طیران ایلر و ینار کور اوزرینه وضع اولنسه بلا اذابه تبخر ایلر و صارمساق قوقوسنه شبیه

بر قوقو و برر و مولدالموضه ایچنده تسخین ایدلسه بالامتراج یشیل رنکلو برشعله ایله اشتعال ایتکله (حامض آرسنیک) یعنی صیچان اوتی حصوله کلور بونک هیچ بر لذتی یوقدر و صوده حلی ممکن دکدر و ثقلت اضافیه سی (۵ : ۷) در .

رصد دور بینرینی اشبو آرسنیک ایله اعمال ایدرلر .

§

﴿ارشاق﴾ — ارمنستان حکمدارلرنددر . ایران حکمداری ایکنجی شاپور ارمنستانی ضبط ایتدیکی زمان مرقومی دخی طوتوب برچوق معتبران ایله زنجیر بند اوله رق ایرانه کوتورمش و معتبران مومی الیهی قازقلیه رق اعدام ایدوب مرقوم ارشاقی زندانه آتمش ایدی بیچاره بر مدت زندانه اوتوروب اجرا اولنان اذا وجفایه تحمل ایده مدیکندن (۳۸۱ م) تاریخنده کندو کندوسنی بتوردی و مرهوناً استانبولده اولان وخرستیانلغی قبول ایدن اوغلی (باب) تخت موروشه مالک اولقی اوزره برمقدار روم عسکر یله ارمنستانه کتدیده هنوز خرستیانلغی قبول آتیمان ارمنیلر قبول آتدیلر و محاربه ایدر ایسه مدافعه اتمک اوزره بر برلرله عهد و میثاق ایدوب حین محاصره ده ذخیره جه مضایقه چکلمامک ایچون قاریلرینی قلعه قپورینه و برجلرینه آصدیلر لکن بوتدیرلرک هیچ بریسی مرقوم بابک قلعه قپوسندن دخولنی منع ایده مدی . شاپورک مرقوم ارشاق وارمنیلر حقنده ایتدیکی ظلم و تعدی خرستیانلغی قبول اتمدکرندن ایلرو کلش ایدی

§

﴿ارشک﴾ — سلفکیاندن یعنی (سلوسید) دولتی حکمدارلرندن اوچنجی انتی یوخوسک زبرجایه سنده اولان طبرستان ولایتندن (۵۳۳۸ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکیوزاللی الی سنه مقدمنده خروج واشکانیان دولتی تشکیل ایدن ذاتدر . بوقهرمان طبرستان امراسندن ایدی تاریخ مذکورده ممالک فرسه هجوم و بلج وری و اصفهان جهت لرینی بعد الاستیلا (دوغان) شهرینی پای تحت اتخاذ ایلدی و سلوسیدلرک النده قالان بقیه ممالکی دخی آورده قبضه تسخیر اتمک و یاخود مرقوم انتی یوخوسک

هجوملرینی منع ائلك ایچون اوغراشه رق ایکی سنه سلطنت سور دکدنصکره
برمحار به ده هم کندوسی وهم مرقوم انتی یوخوس مقتولاً وفات ایلدیکندن
ایکیسیده غوغای جهانن قورتلدی . فرنکر بوکا (ارساد) و حکومتنه
(ارسانید) دیرلر . اشکانیان کله سنه دخی نظر بیور یله

§

﴿آرشبند﴾ - قدمای ریاضیوننددر . بوذات سجلیاده واقع
سیراقوز شهرنده دنیاه کلوب بعد البلوغ تحصیل علم آرزوسیه اسکندر یه یه
عزیمت و حکمای مشهوره دن (اقلیدس) ک درسنه مداومت ایلدی
وفتون ریاضیه وسأرده ید طولا صاحبی اولوب مصر سفلانک نیلدن حاصل
اولان بطاقلقرینی تطهیره موفق اولدی و سجلیایه عودتده مملکتنی یونانی
(مارسدر) نام قپودان مشهورک تحت محاصره سننده بولدیغندن انی دخی
معارف سایه سنده ایکی سنه اشغال ایلدی شویله که دشمن سفینهلرینی
هوایه قالدیروب ینه دوشورمک اوزره یاپدیغی آلتلر و سفاین مذکورہ یی
حرارت شمسله یاقق ایچون ایجاد ایتدیکي قطع مکافی آیندر واسطه سیله
قپودان مرقومی عاجز براقدی و اک صکره اعدا غلبه و مملکتی یغما
ایدرکن برقچ یغماجی مرقوم ارشمیدک خانه سنه کوروب بیچاره یی یازو
خانه سی اوزرنده اعدام ایتدی . شوراسی غریبدرکه یغما کرلر پرسلاح
مرقومک خانه سنه کیردکری زمان مومی البهی علوم ریاضیه دن برمسئله نک
حلیله مشغول واستیلادن بیخبر بولوب مالنک نره ده اولدیغنی سؤال
ایتدکلرنده آزاجق صبر ایدک شو مسئله یی حل ایده یم دیدی . ارشمیدک
علوم ریاضیه وهندسیه یه دائر کشف ایتدیکي شیلر پک چوق ومهمدر
ومانوله نک قوتنه دائر وقوعبولان بر مباحثه اشناسنده اکربن برنقطه استناد
بولسم کره ارضی قالدیرر ایدم دیمشدر .

بر دفعه جامده ایکن مایعاتک کشفاتی اولچمک ایچون بر طریق خاطرینه
کدکده زیاده سیله سونجندن چیرچپلاق جامدن سوقاغه اوغرایوب آره دیغنی
بولدم دیو باغرمغه باشلادی وفاتی (۳۸۲ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکیوز
اون ایکی سنه مقدمنده در .

﴿ آرشیل ﴾ — بحر سفیدك چناق قلعه سی بوغازینه منتهی اولان قسم شرقیسنه مخصوص بر اسمدر بو دکرده (سیقات) و (ایسپورات) نامرله متعارف ایکی بیوک طاقم اطه و برچوق یالکز اطه لر واردر واشبو یالکز اطه لرک مشهورلری اولان (سالامین) و (آغریوز) و (سمندرک) اطه لری اوروپا قطعه سندن و (لمنی) و (سیسام) و (مدلاو) و (ساقز) و (ردوس) و (استانکوی) اطه لری آسیا قطعه سندن معدوددر.

§

﴿ ارض ﴾ — ژئولوژی یعنی طبقات الارض فننک خبر و یردیکی وجهله جوفی نار و اوزری قشر مقامنده انواع معادنک مکمنی اولان تراب و اججار ایله مستور برکره در.

اشبو ارض سیارات مشهوره دن بری اولدیغی حالده شکلا کرهیه قریب بر جسم اولوب قطبلرندن مرورایدن محوری اطرافنده تقریباً یکرمی درت ساعت ظرفنده اجرام سماویه نك حرکات ظاهریه لری کبی حرکت یومیه سنی اجرا ایدر. ارضک محور دورانیسنک استقامتی محور عالمه منطبق و قطب نقطه لری ثابتدر. ارض دائرة استواسندن اعتباراً شمالی و جنوبی نامرله ایکی قسمه منقسم اولدیغی کبی دائرة مذکوریه عمود اولق اوزره (نصف النهار) دائرة لینی و موازی اولسق اوزره دخی (عرض) دائرة لینی و مدارینی و منطقه پروجی حاویدر.

و شکلنده قطبلر طرفنک باصق اولسی جهته تام کره اولماسی نصف النهاردن بر درجه لک قوسک طولنک عرضلر تزايد ایتدیکه او نسبتده تزايد ایتدیکی یعنی نصف النهار مزبور بر دائرة اولیوب قطع ناقصه قریب بر منحنی ایدوکی بالمساحه اکلا شلشدر.

نصف النهار محیطنک طولی قرق ملیون مترو اولدیغی کبی خط استواده کی نصف قطری (۶۳۷۷۰۰۰) مترو و قطبلرده کی نصف قطری دخی (۶۳۵۶۰۰۰) مترو اولغله خط استوا نصف قطریله قطبلر نصف قطری بینده اولان (۲۱۰۰۰) مترو فرقندن ارضک باصقلغی مقدارینک قرق ایکی کیلومتر و اولدیغی نمایان اولور.

ارض اوزرنده بولنان نقاطدن ال یوکسک نقطه نك ارتفاعی سطح بحردن

اعتباراً طقوز يك مترو و چقورلردن اك درينك عمق اوچيوز مترودر و بو مقدار ارتفاع ارضك قطرينه نسيبةً هيچ مثابه سنده در و ارضك تكميل سطحى بشيوز اون مليون كيلومترو مربعه اولوب بوندن اوچيوز سكرمان اوچ مليون كيلو مترو مربعى محلى دكرلر قابلامش و باقى يوز يكرمى يدى مليون كيلو مترو مربعى محلى دخی قاره بولمشد.

و دكرلر ك عمق اعظملىرى بجر محيط شمالیده اون درت يك و بجر محيط جنوبیده اون يك درتيوز و بجز اوقيانوسده يدى يك مترودر و قوه عن المركز و قوه الى المركز نامرليه ايكي قوتى حائز اولوب قوه الى المركز قطبلرده موجود و قوه عن المركز خط استوايه طوغرى متزايد اوله رق مشهوددر كتب فقهيه دن فتاوى زينبده كوشش غروب ايتدكده زويه كيدر سؤالنه دائماً بر قومك اوزرندن غروب و ديكر قومك اوزرينه طلوع ايدر ك دور ايدر جوابى ويرلش و كليات فقهده برى چينده و ديكرى اصفهانده اولان ايكي برادر ك رمضانك برنجى كوني و فائلى و قوعبولسه قنغيسى قنغيسنك ميراثى آله يلمور سؤالنه اختلاف اوقات طلوع حسييله اصفهانده وفات ايدنه چينده وفات ايدن وارث اولور جوابى اعضا اولمش اولمغه ارضك كرويتى شرعاً دخی ثبوت بولمشد.

§

﴿ارضروم﴾ يا خود (ارزن الروم) — اناطولينك جهت شمالينسده و فرات نهرينك منبعى جوارنده و قارلى طاغ دنيلان يوكسك طاغك اتكنده بر يوك شهردر. بوشهر (۴۱۵ م) تاريخنده ايمراطور تئودوس معرفيله انشا اولوب اون برنجى عصر ميلادیده سلچوقيلر يدينه و (۱۵۱۷ م و ۹۲۳ هـ) تاريخنده دولت عثمانيه يدينه بچدى و (۱۷۲۸ م و ۱۲۴۱ هـ و ۱۲۹۳ هـ) تاريخنده روسيه ضبط ايدوب ينه اعاده ايلدى.

ارضروم اهاليلى يوز يسكدن متجاوزدر و درون شهرده اون ايكي جامع شريف اولوب جام و مكتب و كليسارى و بازار يرلرى و كاربانسارلى مكمل ايسده سواققارى طار و غير منتظمدر و خارج شهرده ويارم ساعت مسافده واقع (عبدالرحن غازى) تربه سى مشهور بر زيارتگاهدر. اميد برونى كشف اولمزدن اول ارضروم اوروپايله آسيا بيننده بريوك تجارتگاه ايدى.

ارضرومده قیشك الك شدتلى وقتنده ميران الحرارة صفردن اوتوز درجهيه
قدر تنزل ايدر . غلطات حفيديه ارضروم رومك الك يوكسك یرى معناينه
(اولان ارزن الروم) دن غلط اولديغى يازلمشدر . ارضروم شهرينك
موقعاً سطح بحردن درتبيك ذراع يوكسك اولسنه باقيلور ايسه اشبو يازيلشك
صحیح اولديغى اكلاشيلور .

§

﴿ ارض كنعان ﴾ — سوریه نك جهت جنوبيسنده وعكادن غزهيه
قدر سكسان كيلو مترو طولنده اولان سواحل ايله كيورلنده اولان اراضى
وسيعه نك اسמידر . بورامى مقدمه كنعان بن حام بن نوح عليه السلامك
اون بر اولادينه خيلى زمان وطن اولديغندن بوناهى آلمش ايدى . مؤخرأ
اراضى مذكوره جانب حقندن جناب ابراهيم عليه السلامه وعد بيورلديغىچون
بنى اسرائيل (ارض موعود) نامنى ويرديلر سده فلسطين قبيله سى كاه بكاه
بنى اسرائيلى محكوم ايتمى مناسبيله نام مذكور تدريجاً اونوديلوب يرينه
فلسطين نامى قائم اولدى . وحدود سابقه سى برقاج دفعه توسع وتاقص
ايلدى . (فلسطين) كله سنه دخى مراجعت بيوريله .

§

﴿ ارض عرل ﴾ غازى — جد سلاطين عثمانيان سليمان شاه حضرت تيرينك
اوغلى وسلطان عثمان دازى حضرت تيرينك پدير . مشاراليه (۱۲۲۷ م
و ۶۲۱ هـ) تاريخنده پديرى ايله ارزنجاندن تركستانه عودت ايدر كن اورفه
مضافاندن جعفر قلعه سى جوارنده پديرى مغروقاً وفات ايلديكندن درتيوز
قدر چادر خلقيله قرنداش لرندن آريلوب ارضرومده كلدى . ويدى سنه
ياسين اوه سننده اقامت ايدوب اندن صكره سلطان علاء الدين سلجوقيدن بر
مقدار اراضى التماس ايتك اوزره قونيه يه عزيمت وسلطان مشار اليه تاتارلر
ايله محارب بولديغندن معيتنده اولان برقاج يوزسوارى ايله معاونت وتاتارلرى
مجبور رجعت ايلدى وبوخدمتنه مكافأة قره طباغ يايلاغى ومؤخرأ سكود
اراضيسى تملك واحسان بيورلديغندن (۱۲۸۱ م و ۶۸۰ هـ) تاريخنه قدر
بورالده توطن وفرصت دوشدكجه دولت مشار اليها نامنه روملر ايله محاربه

ایتدی و تاریخ مذکورده طقسان یاشنده اولدیغی حالده وفات ایلدیکندن
یرینه اوغلی سلطان (عثمان غازی) حضرتلری رئیس قبیله اولدی.

§

﴿ ارغنی ﴾ — اناتولیده فرات نهری اوزرنده و دیار بکر ولایتی
داخلنده بر سنجاغ مرکزیدر هوا سی براز وخیم ایسه ده طاغلرنده کوش
معدنی جوقدر.

§

﴿ آرغولید ﴾ — موره شبه جزیره سنده بر سنجاغ اسمیدر و (آرغوس)
شهری دخی بو سنجاغ مرکز اداره سیدر (قورینت) (ایناکوس) کله رینه
دخی نظر بیوریه.

§

﴿ آرغونوت ﴾ — اسکی یونان قبادایلرندن وآته زادکانندن مرکب
برهیئت سیاره در.

بوهیئت تسالیا قرالنک اوغلی (ژاژون) لک تحت قومانداسنده اللی درت
کشیدن عبارت اوله رق (پیئوتی) قرالنک اوغلی قتل ایدن قولشیدقرالندن
اخذ انتقام ایتک و بحر سفیدک بروطرف سواحلی و مرمره دکزیله قره دکزک
اناتولی قیلیرینی طولاشوب استفاده ایتک اوزره غلوصدن یوله چیقوب
(۶۲۶ خ) تاریخسده یعنی میلادک بیک اوچیوز اللی سنه مقدمنده بعض
سواحلی غارت ایدرک باته چیقہ سینوبه قدر کتدیلر و قولشیدقرالنک
پای تختی برباد و قزینی اسیر ایتدیلر ایسه ده قرال مرقومک تعقیبلرینه مأمور
ایتدیکی آدم لک سرعتله ووردندن تخلص کریمان ایده میه جک لرینی آکلادقرلندن
روم ایلی قیسنه کچمکه مجبور اولدیلر و طونه بوغازندن ایچرو کیره رک
و قایق لری بنی صرتلرینه آلهرق برأ و ندیک کورفرزیه و اورادن دخی هوانک
مخالفتی جهتیله اسکندریه قدر کیدوب کوچ حاله تسالیاه عودت
ایده یلدیلر. بونلرک قیلره صوقولق ایچون طاشیدق لری قایق لری سپت
اوزرینه کرلش اوکوز دریسندن ایدی.

§

﴿ آرغون ﴾ — ملوک ایلمخانیه دن برذاتک اسمیدر. بونک وزیر

اعظم ايتديكى برهوى سلطنت ايلخانيه ده كرېكى كې نفوذ پيدا ايتد كدن صكره خيانتلكه صاپوب فخرالدين كې برنادر الوجودك اعدامنه سبب اولدى ودها صكره نبوت ديدكلى شىء مساعده بخته منوطدر ديهرك ملك مزبورى قانديروب نبوت دعواسنه قالفشديردى وكعبه مكرمه يه بدن برنا ياپديروب هر كسى ججه كتمكدن منع ايلدى. ملك خافل مزبورك وفاتى (۱۲۹۲ م و ۶۹۲ هـ) تاريخنده در. بالاده محرراولان ارغونونرك بندگانرى سفينهك اسمى دخى (ارغون) ايدى.

§

﴿ارفخشد﴾ — ياخود (ارپاقساد) — سام بن نوح عليه السلام برنجى اوغليدر. بونك منسوباتى ابتدا فرات ودجله نهبرى آرهسنه يايلوب مؤخرأ برطاقى ايران اراضيسنه واكثر يسي جبل جودى وارمنستان طرفلرته چكلىدى. ارفخشدك شالح وشالحك عابرنامنده بر اوغلى اولوب عابرك دخى قحطان ياخود يقطان وفالع اسمنده ايكي اوغلى اولمش وقحطانك جرهم نامنده كى ايلك اوغلنه منسوب اولان قبيله دن حضرت اسماعيل عليه السلام مكه مكرمه ده برقز آلديغنه بناء عرب مستعربه ظهوره كمشدر. (عرب) كله سنه دخى نظر بيوريله. (ارفخشد) رئيس القوم وحصن الكلدانيين ديمكدر.

§

﴿آرقاديوس﴾ — استانبول ايمراطورى بولئئودوسك اوغليدر. بونك برادرى روما غرب ايمراطورلغنه انتخاب اولنديغى ائشاده يعنى ميلادك اوچيوز طقسان بش سنه مقدمنده بودخى پدريتك يرينه استانبول ايمراطورلغنه انتخاب اولنمش ايدى لكن بيجاره پك مسكين وقلپرن چيقه رق مصالح دولتى برطاقم قاووق صاللايىخى خلو صكارلر يدينه براقدىغندن وصادق آدمرك طوغرى سوزلرينه انفعال عادتى آنلريده سكوته مجبور ايتديكندن هر كس شكايته باشلادى ونهايت باش مايينجيسى وحرمى دلايتيله خلع وانطاكيه يه نفي اولنوب اوراده اون اوچ سنه سفالت چككد كدنصكره وفات ايلدى.

§

﴿ارقاديا﴾ — موره شبه جزيره سنده اليوم موجود اولان بش

سجیاقدن بریدر و مرکز اداره‌سی (طراپولیچه) یاخود (تریپولیس) شهریدر. بوشهر اسکی (مانتینا) شهرینک خرابه‌سی اوزرینه بنا اولنش ایدی. موره‌ده کپارسیا کورفری ساحلنده (ارقادیا) نامنده برشهردها واردر و بو شهر اهاالیسنک و قتیله توطن ایتماش برطاقم کوچبه‌لردن عبارت ایدوکی توارینخده مسطوردر.

§

﴿ارقانجل﴾ — روسیه دولتی حایه‌سندده برپرنسلکک یاخود اوپرنسلکک مرکز اداره‌سی اولان شهرک اسمیدر. بوشهر پترسبورغک شمال شرقیسندده ویدیوزاللی کیلومترو بعدنده و بحر ایض ساحلنده اولدیغندن غایت صغوق ایسه‌ده لیمانی غایت کوزلدر و روسیه‌نک برکوچک ترسانه‌سی واردر. لیمان مذکور ایام شتاده درت آی بوز طوتار واون طقوز بیک راده‌سندده اولان اهاالیسی بالق صیدیه تعیش ایدر. پترسبورغ انشا اولنزدن اول ارقانجل روسیه‌نک تجارت بحریه‌سنگ برنجی موقعی ایدی.

§

﴿ارکلی﴾ — یاخود (هراکلیوس) — اسکی یونانیرک هرکول نام شخص موهومه نسبتله بعض شهرله ویردکاری اسمدر. بونلردن ممالک شاهانه‌ده اولنلرک برنجیسی مرمره دکزینک روم ایلی ساحلنده و استانبولک سکسان بش کیلومترو بعدنده اولان (ارکلی) نام دیگر (پراتوس) قصبه‌سیدر بوقصبه ماکیدونیا قرالی فلیبک محاصره‌سندن یعنی میلادک اوچیوز قرق برسنه مقدمندبرو خراب برحالده ایسه‌ده سفاین تجاریه‌نک اوغراق برلیمانی وروم ایلینک اینچه براسکله‌سی اولدیغندن مهم و معتبردر ایکنجیسی قره‌دکزک اناطولی ساحلنده و استانبول بوغازینک یوزیتش کیلومترو بعدنده اولان (ارکلی) نام دیگر (ایریبولوم) در بوراده پک چوق معدن کموری چیقار و اهاالیسی سکرزون بیک تخمین اولنور اوچنجیسی قونیه‌نک جنوب شرقیسندده و یوز اون بش کیلومترو بعدنده اولان و ایوم قاشمق‌معلق مرکزی بولنان (ارکلی) در.

ایتالیاده ایوم (پولقورو) دنیلان قصبه‌نک نام عتیق دخی (هراکله‌لوقانیه) اولدیغی کبی فرانسه‌ده ایوم (سن‌تروپه‌س) دنیلان قصبه‌نک و سچلیاده

اولان (مینوا) نك نام عتیق دخی هراکلیوس ایدی . ذکر اولسان
هراکله لوقانیه قصبه سنده حضرت عیسی علیه السلامدن بیک یدیوز اوتوز
برسنه مقدم تاریخلو و پرنج لوحه لر اوزرینه محکوک یازولر بولنشدیر .

§

﴿ اَرَم ﴾ — سام بن نوح علیه السلامک بشنجی اوغلیدر . بونک
برنجی اوغلی (عوص) عاد اولینک وایکنجی اوغلی (کاشر) قوم ثمودک
پدری ایدی دیگر بر قوله کوره (ارم) حضر موت ایله صنعاً آره سنده
عاد اولی حکمدارلردن شدادک بنا ایتدیکی بلده لر دن بر بلده در یاخود
شام شریف و یاخود اسکندریه در . (ارم) مؤخرأ عاد اولی قبیله سنه
دخی نام اولدی و خلق قوت و طول قامت ایله شهرت بولدی بونلره
(فالز) دخی دیرلر . شداد کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ ارمناک ﴾ — ایچ ایلده بر قضا مرکزیدر بوراده بر چسوق باغچه لر
صورل واردر و اوزومی و بالی اعلادر .

§

﴿ ارمنی ﴾ — ارمنستانده سلطنت سورن برنجی (حایق) سلاله
حکمرانیسی منقرض اولدقدنصکره تخمیناً میلاد عیسی علیه السلامک بیک
سکزیوز قرق درت سنه مقدمنده (ارمیان) سلاله سنی تشکیل ایدن (ارام) ه
نسبت اولنان قومدر .

بونلردرنجی یاخود دینجی عصرده قیصریه پستقپوسی (لیساووریج غریغوار)
واسطه سیله خرسیتیانلغی قبول ایتمشلر ایدی . (ارام) کله سنه دخی
نظر بیوریه .

§

﴿ آرموریک ﴾ — بریتانیا ونور ماندیانک اسکی اسمیدر .

§

﴿ ارمیاء ﴾ علیه السلام — پیغمبران بنی اسرائیلدندر . بو ذات
بابلیلرک تحت حایه سنده یهود حکمداری اولان (یوسیا) و (الیاقیم)
و (صدقیا) زمانلرنده قدس شریفده ساکن اولور وهرکسک عهد آلهی بی

ترك و بعلاره پرستش و زنای مباح ايتديكيچون غضب آلهی ظهور ایدە جكنی و ممالك يهودیه بابل ملكی یدیه خراب اوله جغنی و مصر لولرك معاونتی بمکن اوله میه جغنی و استغفار و اطاعتدن بشقه چاره اولدیغنی سویلر کرز ایدی . (۵۰۰۷ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز سکسان یدی سنه مقدمنده مرقوم صدقیاً اولجه ايتديکی عهد و عینك خلافتده حرکتله بابلیره عصیان ایلدیکندن مشهور ایکنجی (بخت نصر) کلوب اورسکز آی قدس شریفی محاصره ایتدی و اثنای محاصره ده (ارمیاء) علیه السلام بابلیره طرفدار ظن اولنده رق حبسه و بعده آچلقدن تلف اولقی ایچون برقوری قیویه القا اولنوب عبد الملك ناندە بر حبشینك اخبار و التماسیه ینه براغلدی و مصر لولرك يهودیره معاونت و عدی یالکز برلفظدن عبارت قالدیغندن بخت نصر قدس شریفه کیروب کاملاً احراق و یغما ایلدی .

حضرت ارمیانك بخت نصر دن حرمت کوردیکی و دیلديکی کبی حرکتله مأذونیت آلدیغی معلوم ايسه ده قدس شریفده ترك اولنان التمش کشی ایله برابر قالدیمی یو خسه مصره هجرت ایدنرله کتدیمی معلوم دکادر فقط مصره هجرتی اغلب احتمالدر و یوز الی یاشنده اولدیغی حالدە اوراده شهید اولمشدر (۵۰۱۰ خ) .

اللی ایکی بابی مشتمل اولان سفر مخصوصی و بش بابی مشتمل اولان نیاحاتی زیر تورانده محرردر يهودیلر نیاحات مذکوریهی دائماً اوقور آغلارلر . حضر علیه السلامک براسمی دخی (ارمیاء) در .

§

✽ ارنود ✽ — روم ایلنده شمالا بوسنه و قره طاغ اراضیسیله و غرباً و ندیک و شرقاً سلانیک کور فز لرله محدود و لایانده ساکن اولان قومک اسمیدر . ارنودلنک جهت جنو بیسنده واقع (برات) و (تپه دلن) و (یانیه) و (تر حاله) قضا لنده ساکن اولنره طوسقه و جهت شمالیسنده واقع اشقودره و پرزرین واسکوب و (دبره) و (یاقوه) و (اپک) قضا لنده ساکن اولنره (که غه) دیرلر و طوسقه لر (لاپ) یا خود (لیاپ) و (ژاپیدی) و (مره دیت) و (قله منت) و سائر نامرله قبائل متعدده یه منقسم اولدیغی کبی (که غه) لر دخی اووه و طاغ قبیله لرینه تقسیم اولنورلر و الیوم اصول و عادات قدیمه لرینی

محافظه ایدرلر و فخرلینه (فیس) دیرلر . ارنودلرک اصلی اسکی (پلازلر) و (لژ) لر ظن اولینور ایسه ده صحنه حکم اولنه مز . ارنودلق مقدمات براق دفعه (ایپر) و ما کیدونیا و روما شرق ایمپراطورلری جایه سنه کچوب متعدد پرنسلیکه تقسیم اولمش و او پرنسلردن بری (۱۲۳۵ م و ۸۳۹ ه) تاریخنده دولت علیه جایه سنی قبول ایدرک اوغلنی رهن طریقیه درس عبادته کوندرمش ایدی . بوچوجق اسکندر بک نامیله برمدت سرای همایونده تربیه اولدقدن صکره پدربنک وفاتی مناسبتیله طرف دولت علیه دن مملکتنه پرنس تعیین و ارسال اولندیسه ده اورایه واردیغی کبی طوری دکشدیردی . و براق دفعه عصیان ایلدیکندن متصرف اولدیغی ارنودلق ضبط اولنوب طوغریدن طوغری اداره اولنان ممالک صره سنه ادخال اولندی . فرنکلر ارنودلغه (البانی) دیرلر البانی (سلت) لسانده طاغ معناسنه اولان البدن مشتقدر . ارنودلر کندیلرینی (اشکیپتار) و ارنودلغی (اسکیپه ری) یا خود اسکیپه نی دیه طانورلر البانی دیمسینی استه مزلر و اصلا طانیزلر اسکندر کلمه سنه دخی نظریوریه .

§

﴿آری﴾ — انسانه نافع اولان بالی وجوده کتورن حیوانجقدر . بو حیوان خرطومیه چپچکلردن الدیغی بالی مسدس الشکل یابدیغی حجره لره املا ایدرودشمنی قارنده اولان ایکنه سیله صوقوب ایکنه سنی اوراده براغور . برآدمی آری صوقدیغی زمان درحال ایکنه یی چیقارملی یا خود مقراض ایله ایکنه نك خارجنده قالان کوکنی کسسوب ایکنه نك کوکنده کی سم ایله مملو کیسه جکدن سمک سرایتنه میدان و یرماملی و اوزرینه سرکه لی صوده عادی طوزی حل ایدوب انکله ییقاملی و نشادر روحلی صو یا خود زیت یاغی طلا سیله آغریسینی کسملیدر .

آریلر اوچ صنفدر بری ارکک دیکری دیشی اوچنجیسی عمله طاقیدر ارکک آریلر سائرلرینه نسبتله قلیل العدد و یوجک و ایکنه سز اولور و بونلر قوغانلرده برایی ماهرن زیاده طور دیرلیوب عمله طرفندن هلاک و اخراج ایدیلور و دیشی آریلر رقوغانده براق دانه ظهور ایدرایسه بر برینی قیره رق نهایت بریسی قالور و جله سنه حاکم اولور . بو حاکم عمله طاقنک یابدقوری مسدس

الشکل حجره لره هر کون یوز یتش عدده قدر یمورطه لدیغی یمورطه دن برر دانه سنی قور و یمورطه لر آچیلوب یاوریلر چیققدقه بیویوب برهئیت تشکیل ایدنجه یه قدر بسیلر و اناج آریله برر ایکیشر ترفیق ایدرک بال و پتک اعمالی او کرتدیرر . عمله آریلر دخی اوچ صنقدر و برطاقی بال طویلماق و دیکری حجره لری یایمق و او بری کتوریلان بالری حجره لره یرلشدیرمک ایله مألوفر .

قوغانلردن زیاده بال اخذی مراد اولندیغی حالده قوغانلر کوزجله حفظ و سائر هوام و حشراتدن محافظه و ایجابنده درونی تطهیر اولنق و برقوغانک آریسی نقصان بولش ایسه چوغانلرق لازمدر .

اشبو چوغانلرق دخی اوسنه چیقاجق اولان اوغلاک حاکمی یعنی دیشیسی بولوب تلف ایتک ایله ممکندر بو حاکم قوغانک کیرو سنده کندویه مخصوص اولان مه شکنده کی پتک دروننده محبوس ایدو کندن بو پتک قطع ایله حاکم مرقوم تلف اولدیغی حالده جاعقی قوغانک آناج آریلرینه تابع اوله جقلرندن قوغان قوت بولور . سکرز قوغان ایچون بردونم اراضی کافیدر و جوارنده صوبولنق لازمدر .

§

﴿ آریا ﴾ — ابتداسندن کلوب بلخ و صغد و ایران اراضیسی وطن اتخا ایدن قبائل یافته نك یا خود قبائل مذکوره یه نسبتله اراضیء مرقومه نك نام عتیقدر بو نام مؤخرأ مرکزی هرات اولان (سنجستان) قطعه سنه دخی و برلدی . مقدا (پیشدادیان) سلالهء حکمرانیسی تشکیل ایدن اولاد (عیلام) دخی بونلر ظن اولنیور . اریالرک بریسوک فرقه سی (۳۱۹۲ خ) نارینخنده یعنی میلادک ایکبیک درتیوز سنه مقدمنده بلاد آتوریه یی استیلا و (آریا) نامیله بر حکومت تشکیل ایدوب ایکوز سنه صکره ثورانیلر معرفتیه منقرض اولدیلر . اشته محوس مذهبی عراق عربیه کتورن بونلردر و ممالک سائرده انتشارلری (ابراهیم) علیه السلام زمانندن صکره جه در . ایران نامی اریادن مأخوذ و محرف اولق کرک . (ایران) کله سنه دخی نظر بیوریه .

(۳) آریحا — فلسطینده اردن نہری اوزرنده اسکی برشہر در .
 بوشہر و قیلہ یک مہمور ایدی حضرت عیسیٰ علیہ السلام بورایہ کلوب
 بر اعمانک کوزینی آچدی .
 شمدی قرق الی اتمش خانہ لی بر قریہ در و اورو پالور بیندہ (چریقو)
 نامیلہ مشہور در .

§

(۴) آریوس — خرسیتیان پاپاسلرندندر واصلی اسکندریہ لیدر .
 بو ذات کتب عقائد نصاریی تدقیق ایدرک (۳۰۰ م) تاریخندہ بر مذہب
 جدیدہ اعلان ایلدی و بو مذہب سائر پاپاسلرک حسابسہ موافق
 کلدیکندن (۳۲۵ م) تاریخندہ مومی الہی ازینق جمیت رہبانہ سنہ
 کتوردوب بر چوق مباحثہ دن صکرہ مذہبی رد و کندوسنی ضرب
 وانا طولی ایچنہ طرد ایلدیلر .

بونک اعلان ایتدیکی مذہب جناب حقک خالقیتنی و حضرت عیسیٰ علیہ السلامک
 صفات آلہیہ یہ مظهریتلہ برابر مخلوقیتنی و روح القدس بر بشقہ جوہر
 ایدوکنی تصدیق اساسلرندن عبارت ایدی . استانبول ایمپراطوری
 قسطنطین مؤخرأ مومی الہک ذہابی تصدیق ایدرک اطلاق واسکندریہ یہ
 عودتنی فرمان ایلدیسہدہ بیچارہ اسکندریہ دہ پاپاسلرک تحقیرینہ تحمل
 ایدہ مدیکندن استانبولہ ہجرت و براز صکرہ مسموماً آخرتہ رحلت
 ایلدی . اشبو آریوس مذہبی اولوقت غوتلر و واندالر و بورغونلر
 ولومباردلر طرفندن قبول اولنہرق (۶۶۰ م و ۴۰ هـ) تاریخندہ قدر دوام
 ایتش و صکرہ متروک اولوب مؤخرأ (اونیر) و (سوسی ین) نامریلہ
 ینہ تجمد ایتلشدر . اعتقاد کلہ سندنہ اون التنجی فرقہ خرسیتیانہ یہ
 نظر بیوریلہ .

§

(۵) آزاد — نجبای اصحاب کرامدن فیروز الدبلی حضرتلرینک
 عزادہ می اولان صنعا والیسی (شہر) ابن بازان حضرتلرینک زوجہ
 محترمہ سیدر . اواخر عصر سعادتہ دعوائ نبوتلہ یمندہ ظہور و اکثر
 ممالک یمنی استیلا ایدن (اسود عنس) نام خبیث والی قشار الہی شہید

ایتدکن صکره زوجہ سی مشار الیہابی جبراً تزوج ایتمشیدی مؤخرأ
مرقوم اسودک بر تقریب اخذ واعدای خصوصنی علیہ الصلوۃ والسلام
افندمز انبار دہ بولسان (ابن عبد یغوثہ) فرمان پیوردی واول دخی
مشار الیہایہ خفیاً آدم کوندروب استعانہ و موافقتنی استحصال ایلدکن
صکرہ بر مقدار فدایی کوندردی و بوفداییلر بر کیجہ مشار الیہانک تدیر
ودلاتیلہ اسودک یاتدیغی قصرہ کیروب خبیثی باغرته باغرته اعدام
ایتدیلر . (بازان) و (اسود) کلہلرینہ دخی مراجعت پیوریلہ .

§

﴿ از باندوت ﴾ یاخود (از باندیت) — اعصار سابقہ دہ دکر
خرسزلخی ایدلرہ ویریلور بر نام ایدی . فرمانلی حیدود معناسنہ
ایتالیانجہدن مأخوذدر . بعض ممالک عثمانیہ دہ قوتلی و خائن قیافتلی
آدملرہ از باندوت کبی بر حریف دیرلر . ترکیجہ سی (ظہر)

§

﴿ از درہان ﴾ — بحر حزک غرب شمالیسندہ وولغانہرینک
بحر مذکورہ منصب اولدیغی محلدہ روسیہ دولتک بر ولایتی مرکزیدر .
بو شهر روسیہ و بخارا و ایران و ہندستان تجارلرینک موقع اخذ واعطاسی
اولوب اوچ عدد بازارینک بری روسیہ ودیکری ہندستان و اوبری ممالک سائرہ
امتہہ سی اخذ واعطاسنہ تخصیص اولمشدر . ولیمانی غایت کوزل و مہمدر
وانہالیسی قرق بشیک رادہ سندہ ایسہ دہ اکثریسی حال بدو یتدہدر .
اشبہ ولایت برمدت قریم تاتارلرینک مسکنی اولہرق خانلق وجہلہ ادارہ
اولنوب (۱۵۵۴ م و ۹۶۲ ھ) تار یخندہ روسیہ یہ یکدی واون بش سندہ
صکرہ دولت علیہ طرفندن محاصرہ اولندیسہ دہ قحی ممکن اولہمدی .
(از درہان) حاجی ترخانک غلط وز بازیدر .

§

﴿ آزر ﴾ — ابراہیم علیہ السلام پدری (تارخ) کلقبیدر .
بولقب کندو صمنہ نسبتلہ ویرلش ایدی .
سوق الہواز ایلہ (رامہرمز) آرہ سندہ واقع بر ناحیہ نک اسمی دخی (آزر) در

§

﴿ آذربایجان ﴾ — ایران ممالکنک غرب شمالیسند و روسیه و دولت علیه حدودی اوزرنده بر قطعه جسیه در . و مرکز اداره سی (تبریز) شهری اولوب (خوی) و (سلماس) و (اردبیل) و (عجمان) و (مراغه) ممالک مشهوره سندندر . بو قطعه ده مقدمه درت ملیونه قریب اهالی موجود ایکن اوغرا دیغی انقلابات مناسبتیه شمعی بر بچق ملیونه تنزل ایلدی .

بوراده پک اعلا تیمور و باقر و طوز معدنلری واردر و قابلیجه لری خسته لره نافعدر . آذربایجان (۷۰۶ م و ۸۸ هـ) تاریخنده یداسلامیانه یکدی و سلطان (مراد ثالث) و سلطان (سلیم اول) حضراتی طرفندن کرکی کبی تهدید و بر قاچ دفعه استیلا اولندیسه ده محافظه سی ممکن اولمدی . (آذربایجان) نامک (آتروپاتان) نک غلطی اولدیغی و آتروپاتان اسکندر رومی جنرال لردن بر شخص ایدوکنی بعض مورخین بیان ایده یور .

§

﴿ ازقون ﴾ — بین النصراری (سن) یعنی عزیز و محترم عد اولنان کسه لدن بر یدر . بو ذات سریانیجه یازدیغی بر موعظه سندده اصحاب کهنک احوالی بیان ایدی و (۳۶۱ م) تاریخنده وفات ایلدی . الیوم سنده بر کره یورطیسی طوطیقه در .

§

﴿ ازمید ﴾ — مرمره دکرینک جهت شرقیسندده ینه بو نامله مشهور کورفزه نهایتنده و ساحل بخرده بر سنجا ق مرکز یدر . بوراسنی (سلطان اورخان) امراسندن ایقه (قوجه) نامنده بر قهرمان مدت مدیده محاصره ایتدیکیمچون سلطان مشار الیه حضرتلری (۱۳۲۷ م و ۷۲۷ هـ) تاریخنده فتح ایتدکه قهرمان مومی الیه نامنی و یدی یعنی قوجه ایلی تسمیه ایلدی . ازمیدک هواسی جوارنده اولان بتاقلقر مناسبتیه براز آغرجه ایسه ده اسکله سی غایت ایشاک و معتبردر . و درت بیک خانه سی و سکر جمعی و درت جمعی و بر کوزل چارشوسی و ترمانه سی واردر و از انجیسی محصولدار و اورمانلری زنکین و معدن صولری اعلا در و استانبولدن بر شمدو فر ایشلکده در .

ازمید (۴۰۳۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك بىك بشیوز اللى طقوز سنه
مقدمنده یونانیلك معرفتیه انشا و (نیقومیدیا) تسمیه اولندی و (۱۲۰۴ م
و ۶۰۱) تاریخنده و ندیک و فرانسر غاصبرلی استانبول ایمراطورینه
معاونت بهانه سیله کلوب استانبولی ضبط ولاتین حکومتی تشکیل ایتدکاری
زمان استانبول هیئت حکومتی ازمیده کیدوب اوزاده اللى یدی سبته
حکومت سوردی و صکره ینه استانبوله کلدی . دیگر روایت کوره
هیئت مذ کوره اولوقت (ازنیق) ی مقرر حکومت اتخاذ اتمشیدی .

§

﴿ازمیر﴾ — بحر سفیدك جانب شرقیسنده وچناق قلعه سی
بوغاز ینك جهت شمالیسنده اناطولینك مشهور اسكله سی وایدین ولایتك
مقر اداره سیدر . ازمیر شهرنده اویچ عدد کبیر و بر چوق صغیر جوامع
و مساجد شریفه ویدی سکر عدد حمام و یکر می اوتوز . مکتب و بر قاچ
کلیسا و بر قشله و متعدد چارشو وفرنکخانه وایدین والا شهره کیدن
شمندوفرلرک مرکزلی و ساحلنده مکمل بر ریختمی و خسته خانهلری واردر
واراضیسی غایت منبت و محصولداردر وهر درلو حبوبات و میوه و سبره
وافیون و بویا وایپك و پلاموط و زیتون یتیشور و کایتلو قوری اوزوم
وانجیر چیتار واهالیسی مسافرین ایله برابر ایکی یوز بیک تخمین اولنور .
ازمیر شهری (۴۵۷۹ خ) تاریخنده یعنی میلادك بىك اون بش سنه
مقدمندن صکره جه (ایئونی) اتحادی ممالکندن معدود ایکن لیدیلر
طرفندن تخریب اولنوب اسکندر رومینك وفاتندن صکره (انتی غون)
نام حکمدار معرفتیه اعمار و (لیزیماق) یدپله توسیع اولندی ودها صکره
(پرغام) وروما حکمدارلری یدینه و (۱۰۸۴ م و ۴۷۷ ه) تاریخنده
سلجوقیلر یدینه پکوب بر قاچ دفعه روملر طرفندن استرداد ایدلدی
و (۱۴۰۲ م و ۸۲۸ ه) تاریخنده سلطان مراد ثانی ضبط ایتدی .

ازمیر اهالی قدیمه سنك یاسلوغدن هجرت ایتدیکی واسکی ازمیر ازمیرك اویچ
بچق کیلومتر و کیروسنده اولوب شمعی ناموجود ایدوکی بعضی توار یخده
کورلمشدر . ازمیر لیمانك طولی اللى و عرضی یکر می کیلومتر ودر .

§

﴿ آزناوور ﴾ — کورجی قبائلندن (دادیان) یاخود (منقریل)

دنیلان قبیله نك رؤسا و معتبرانه مخصوص بر عنواندر . بو قبیله خلق
الیوم چورکصو ایله صخوم اراسنده ساکن اولورلر . بونلر مقدمه بر
قاچ دفعه ایران و قریم و دولت علیه جایه سنده بولنوب الك صکره روسیه
جایه سنی قبول ایتدیلر . مار دین سنجاغنده بر ناحیه نك اسمی دخی
(ازناوور) در .

§

﴿ ازنیق ﴾ — زبازدی (چینی ازنیق) دن غلط اوله رق

(چیز نیک) در . بو شهر بروسه نك الی کیلو مترو شرق شمالی سنده
ویکی شهر سنجاغی داخلنده و اهالیسی بشیک راده سنده در . و معمولاتی عادی
قالیچه و آوانی ترایه دن عبارتدر . بوراسی و قتیله معمور بر شهر ایدی
بر مدت روم امپراطور لرینه پای تخت اولدی . ازنیق سلطان اورخان
حضرتلر نيك شهزاده سی (سلیمان چلبی) معرقیله (۱۳۳۰ م و ۷۳۱ هـ)
تاریخنده فتح اولمش و سلطان مشار الیه پای تختی بورایه نقل ایتشددر .
(اشرف رومی) حضرتلر نيك تر به شریفه سی ازنیقك برنجی
زیارتکاهیدر . ازنیق کولنك دوره سی یکر می ایکی ساعت و اطرافنده کی
قریه لر یکر می ایکی عدددر . و قتیله بوراده (اعلا چینی) یسارلر ایدی
حتی در سعادتده و بروسه ده و سائر محالرده اولان جوامع شریفه دیوارلرنده کی
چینیلر بتون بورانك معمولاتنددر .

§

﴿ آزوت ﴾ — یونانجه (هواء مماتی) معناسنه — بر ماده هوایدر

(۱۷۷۵ م و ۱۱۸۹ هـ) تاریخنده (روترفور) یاخود (لاوازیه) نامنده بر
ذات معرقیله کشف اولندی . بوغاز هوای نسبی ترکیبده بشده درت
نسبتنده بولمغله ایچنده یسادیغمن هوانك بر جزؤ اصلیمی دیمک اولور
و استحصالی هوای نسیمیدن اولدیغنی جهتله رنگ و رایحه و لذتی یوقدر
ثقلت اضافیه سی (۰٫۹۷۱۳) مقدارنده اولوب منفرداً اشتعال و تنسمه غیر
صالح و بناء علیه دروننده ذیروحك هلاک و آتشك منطقی اولدیغنی مثبت
و واضحدر . بو هوا علی الاکثر بعض متروک قویی و مغساره لرله معدن

اوجاقلرنده موجود اولديغندن اوليله محللره كيدر كن برابر ينار موم کوتورلر
وموم سوينديكي كې عودت ايدلر سه موت مقرر در . آزوت حيوانات
ونباتانده دخي بولنور .

§

﴿ آژنه نور ﴾ — افریقادن (۴۰۳۶ خ) تاريخنده يعنى ميلادك بىك
بشيموز اللى سسكز سنه مقدمنده سوريه ساحلنه كلوب (فنيكه) حكمدار لغنى
احراز ايدن ذاتدر . بونك اوروپا نامنده اولان قزى غايت كوزل اولديغندن
اوروپا قطعه سنه غايت كوزللكندن كنياه اوله رق انك نامى ويرلديكي بعض
تواريخنده كوريه يور .

§

﴿ آسا ﴾ — (۴۶۵۰ خ) تاريخنده يعنى ميلادك طقوز يوز قرق درت
سنه مقدمنده قدس شريفده حكومت ايدن يهودا ملكلرندن بريدر . چوقدنبرو
پتپرستلكه وهردرلو فسق وفجوره آلشمش اولان ملتى اصلاحه وسوريه ده
(ارام) حكمدارى اولان (ابن هداد) ايله اتفاق ايدرك حكومت اسرائيله نك
مقدما تبعه سنى قدس شريف وييت مقدس زيارتندن منع ايچون ياپديرديغى
(راه) معبدىنى هدمه موفق اولدى وحبشيلرك بر مليون عسكر ايله
ايتديكي هججونه قارشو اوچيوز بىك قالنن و مزر اقلي يهودا و ايكيز سكسان
بىك مزر ارق و اوق يابلى بنيامين عسكريله ميدانه چيقوب حبشيلرى رجعه
مجبور ايتدى و اهانلك امنيتى ايچون اطرافى حصارلى بر چوق شهرلر
ياپيدردى . مومى اليهك سلطنتى قرق سنه در . (عيسى) اشبو (آسانك)
معرى اولق كرك . تركه سى (آسه) .

§

﴿ آسارخادون ﴾ — ايكنجى آثور دولتى حكمدارلرنددر . بونك
ايكى قرداشى پدرلى مشهور سناخرىي سلطنت طمعيلاه اعدام وفرار ايلديكى
جهتله ميدان كندوسنه قالب (۴۹۱۸ خ) تاريخنده يعنى ميلادك التى يوز
يتش التى سنه مقدمنده تخته جلوس ايلدى و بر مسدتنبرو قطع رسته
تابعيت ايدن بابل و مصر و حبشستان اهاليسنى تأديب و اصلاحه و فنيكه يي
استيلايه موفق اولدى و بر سنه صكره يهودا ملكى (منشا) نك اوزرينه

هجوم ایدرک قدس شریفی آلوب ملک مزبوری بر طاقم معتبران ایله بابه کوندردی و بلاد یهودیه و اسرائیلیه (سااوسدوخوس) نامنده برکلدانی والی نصب ایتدی و بو والی بر مدت صکره استقلاله قالقیشوب بیچاره یهودیلری درلو درلو بلالره اوغراتدی . یهودیلرک بیوک تغریبی بوندن یتش سنه صکره ایکنجی بخت نصر زماننده در .

§

﴿اساطیر﴾ — افسانه مقوله سی دوزمه حکایه لر و داستانلر و پریشان سوزلر دیمکر اسرائیلیات کی . روی ارضده حکومتلر تشکل ایتکه باشلادیغی زماندن روما شهرینک تأسیسنه یعنی میلادک یدیوز الی اوچ سنه مقدمنه قدر مرور ایدن زمانه مورخین (ازمنه اساطیریه) دیرلر زیرا بو زمانک بر مکمل تاریخی اولدیغندن اکثر وقوعات اساطیردن التمش ایدی (افسانه) کله سنه دخی نظر یوريله .

§

﴿آسام﴾ — هندچینیده غرباً بنکاله و شرقاً چین ایله محدودانکلتره مستملکاتندن بر قطعه جسیمه در اشبو قطعه نک یاغوری پک چوق اولدیغندن دائماً صو باصار و کافه سی مجوسی اولق اوزره نفوسی بر ملیونه قریب تخمین اولنور و بیوک طاغلر ایله محاط بر اووه اوزرنده اولان مرکز اداره سنه (جوجه) دینور و اراضیسندن بوز و زنجفیل و پاموق و اپیک و مسک کی شیلر و حبوبات سائره یتیشور . بوراسی مقدما کاه مستقل اداره اولنور و کاه فلنک دولتی جایه سنده بولنور ایکن انکلیرلر (۱۸۲۶ م و ۱۲۴۲) تاریخنده استملاک اتمشلدر .

§

﴿اسپارت﴾ — نام دیگر (لاکه دیمون) — موره شبه جزیره سنک جهت شمالیسندن اسکی و مشهور بر جمهوریتدر . بو جمهوریت و قتیله یونانستانک الک مقتدر بر جمهوری و اهالیسی الک شدید و شجیعی و وطنلرینک فوق الغایه محبی ایدی اسپارتلورلرک پک مختصر سوز سولیکه مجبوریتلری الیوم اوروپاده مشهوردر اسکی اسپارت شهری (۳۸۸۴ م خ) تاریخنده یعنی میلادک یک یدیوز اون سنه مقدمنده (اینا کوس) سلاله سندن

(اسپارتوس) نامنده بر حکمدار معرفتيله ياپيلوب يوز طقسان درت سنه صكره مصرلى حکمدار (له كس) يديه توسيع و اعمار اولندي و شدتله مشهور اولان (ليقورغ) قانونى (۱۷۳۸ خ) تاريخنده حكومتك جمهوريته تحويليله برابر نشر ايدلى اسپارت شهر عتيقنك خرابه سى اوزرينه مؤخرأ يكي اسپارت شهرى ياپاش و موره يونان دولتنه پكدكدنصكره شهر جديد مزبور (لاقونيا) سنجاغنه مركز اولمشر. اسپارتلورك (مسه نيا) لورله آچديغى برنجى محاربه يكرمى سنه سوروب مسه نيا لورك مغلوبيت و اسارتيله نهايت بولدى. و كندولرى رومالرك يونانستانى دور استيلاسنده منقرض اولدى. (ليقورغ) كله سنه نظر بيوريه.

§

﴿ اسپارته ﴾ -- قونيه نك جانب غريسنده و قرق بش ساعت بعدنده بر سنجاق مركزيدر بوراسى وقتيله امرأى سلچوقيه دن و حيدبكك بروجه مالكانه تحت تصرفنده بولنديغدن اليوم حيدايلى و حيد سنجاخى ناميله دخى ياد اولنور اسپارته ده اون اوچ جامع و الشمس اوچ مسجد شريف و طقوز مدرسه و برقشله و اون ايكييك نفوس و اردر هوا سى غايت لطيف و معتدلدر و هر درلو محصولدن بشقه اعلا بادم دخى چيقد يغندن ياغيله كاتيلو تجارت اولنور. اسپارته و قره اناج و يلواج و يكي شهر و سيمي شهرى ناحيه لرني سلطان مراد اول حضرتلى (۱۳۸۱ م و ۷۸۳ هـ) تاريخنده حيدبك زاده لردن حسين بكدن مبايعه ايتدى. زيرا نواحى مذكوره قرمان امارتنك ايكيدة برده تسلطندن قورتيه ميور ايدى. خواجه منصور عطار حضرتلى بوراده مدفوندر.

§

﴿ اسپانيا ﴾ — اوروپاى جنوبيده بر حكومت جسميده در حدودى شمالاً غاسقونيا كورفى و فرانسه ممالكى و شرقاً بحر سفيد و سبتة بوغازى و غرباً بحر محيط غربى و پورتگيز ممالكيدر و مجموع نفوسى اون التى مليون التى يوز يك راده سنده در و اراضيسى عموماً مثبت و محصولدار ايسه ده بحر محيط غربى جهتي پك صيحاقدر. اسپانيا ممالكنه ابتدا فنيكه ليلر و صكره يونانيلر و قرتاجليلر ودها صكره يعنى

(۵۲۶۹ خ) تاريخنده روماليلر مالک اولوب (۴۰۹ م) تاريخنده وانداالره وويز يغوتلره انتقال ايتدی و (۷۱۰ م و ۹۲ هـ) تاريخنده عساكر اسلاميه ويز يغوتلری شماله طوغری سورروب برحکومت اسلاميه تشکيل ایلدی و برحکومت اون برسنه ظرفنده پک چوق ممالک ضبط ايتد کد نصکره فرانسه ممالکندن اولان (اربونه) و (قرقشونه) و (نیم) و (لیون) و (اورغوسترون) و (طور) شهرلرینی آلدی لکن (پوواتيه) محاربه سنده بر يولک بوزغون ویردی و (۷۵۶ م و ۱۲۹ هـ) تاريخنده عبدالرحمن الامونیک ورود و جلوسيله شامده اولان خلفای عباسيه نك جایه سندن قورتلدی و (۹۱۲ م و ۳۰۰ هـ) تاريخنده جلوس ایدن قهرمان زمان سلطان عبدالرحمن بن الولاده موجود اولان شقای بر طرف ايتد کدن صکره فاس حکومتنی دخی زیر جایه سنه الدی و (۹۸۰ م و ۳۷۰ هـ) تاريخنده صدر اعظم (محمد المنصور) قشاله سنجاغنی آورده قبضه تسخير و لیونی تکرار محاصره ایلدیه سده وفاتندن صکره ينه اختلالات داخلیه باش کوسترمکه و هروالی کندوسنی بر حکمدار طانیوب مرکز سلطنتی طایماغه باشلادیغدن بالجمله اندلس ممالکی طوائف ملوک هیئته کوروب اون عدد حکومات صغیره یه منقسم اولدی و بحال اوزره اردهن خیلی زمان کچوب تاریخ (۱۱۹۰ م و ۵۸۶ هـ) یه بالغ اولدقه پورتکیز جهتی ویکرمی اوچ سنه صکره فرانسه و ایتالیا و المانیا و لیون قرالارینک بالاتفاق هجوميله (طلیطله) و (طالوزه) سنجاقلری الدن چقیدی و وقوعبولان غوغالرده متفقین عسکرینک انه پکن اسرای اسلامیه دن هیچ بری صاغ قورتلدی و مغهود (انکیرسیون) جمعیت ظالمه سی تشکيل اولندی و (۱۴۷۹ م و ۸۸۴ هـ) تاريخنده اراغون قرالچیه سيله نوار قرالی فردیناند ازدواج و مملکتلرینی اداره ده اشتراک ایلد کاردن اندلس حکومت اسلامیه سنک آتسی قرانقلشدی واک صکره تخته جلوس ایدن (عبدالله الصغیر) ایله عیسنک سلطنت دعواسندن تولد ایدن اختلال (۱۲۸۶ م و ۸۹۰ هـ) تاريخنده هر طرفدن مترصد فرصت اولان اعدایه جسارت ویردیکی کبی التي سنه صکره مرقوم عبدالله الصغیرک عیسنه قارشو سلطنتدن دور اولماق ایچون قرال فردیناند ایله ایتدیکی مقاوله بتون بتون

اسلامك عجزینی کوستردیکنندن مرقوم فردیناند مقاوله موجب پنجه همان
 غرناطه بی ابلوقه ایدرک ایچرو کیروب طقوز یوز قدر سنه لک بر دولتی محو
 ومنقرض ایلدی . (۱۸۰۸ م و ۱۲۲۳ هـ) تاریخنده فرانسه قرالی ناپلیون
 بوناپارت اسپانیا ممالکنی برادری (ژوزف) ه احسان ایلدیکنندن دولایی
 ظهور ایدن محاربات تمام التی سنه سوردی و (۱۸۷۳ م و ۱۲۹۰ هـ) تاریخنده
 قراللی اسپانیا قارلیست طاقنک یکی تشکیل اولنان جمهوریت علیه
 چقاردقلى اختلال اسپانیا دولتی برایی سنه مشغول ومضطرب ایتدی .
 اسپانیا دولتک شمذیکی قوت ومکنتی ایچون (حکومت) کله سنه ونام
 عتیق ایچون (ایریا) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ اسپرودوز ﴾ — علمای نصارادندر . بو ذات جناب (یسوع)
 علیه السلامه اعتقادی فوق العاده اولدیغندن اعزهدن صابیلور وملتی بینده
 پک معتبر ومحترم طوتیلور ایدی . مسقط رأسی اولان قبر یسده وفاتی
 (۳۵۱ م) تاریخنده در .

§

﴿ استاروه ﴾ — کسریه سنجاغنده برقضا مرکز یدر و (اوپاره)
 ناحیه سیدر . اشبو شهرک اوکنده بولنان کولک ایچنده شرفه سندن
 یوروسی کورینور برمناره موجود اولدیغنه نظراً وقتیه بو کولک یرنده
 بر مملکت اولوب صکره منخسف اولدیغی اکلاشیلور .

§

﴿ استانبول ﴾ — دولت علیه عثمانیه نك پای تختیدر بو شهر
 قرق بر درجه عرض شمالی ویکرمی التی درجه طول شرقیه اولوب
 اسکدار وغلطه وایوب ونواحی سائرهنده مسافرلیله برابر بر ملیونه
 قریب اهالی تخمین اولمخده در . هواسی غایت لطیف وخفیف و اطرافنده
 اولان صحارای ومسیره لری وازجله اطه لر وقاضی کویی وچاملیجه
 وبوغازیچی کی سمتری پک کوزل وفرحدر وموقعی ایجابنجه اکثر طرفلرینک
 ابنیه سی طبقه طبقه انشا اولنش اولدیغندن ذکر طرفندن منظره سی غایت
 یاقینقلیدر وقره دکر بوغازی متعدد قلعه لر وطایه لر ایله مستحکم و لیانی ککیش

و بتون سواحلی الیویک سفینه لر یناشه یلور صورتده درین و صوبی دایماً جاری و جیددر .

استانبول قره دکزه ایشلیان سفاین تجاریه نك مری و ممالک دولت علیه نك برنجی تجارتکاهی ایسه ده تجارتك اکثریسی اجانب النده در . بوغاز ایچی و اسکدار و قاضی کویی و اطه لر و ایاستفانوس و کوپری ایچی اسکله لر نك اکثر یسنه هر کون شرکت خیریه و اداره مخصوصه و ترسانه و اپورلری ایشلر و استانبولدن غلطه طرفته تمید اولنان ۵۱۵ و ۴۷۰ متر و طولنده ایکی عدد تیور کوپرلردن هر کون علی النخمین یتش سکمان یک آدم کلور یکر و غلطه قره کوی قپوسندن مولو یخانه یه یایلان طول واسطه سیله کل یوم تخمیناً اون یک ادم اینر چیقار و روم ایلنه و ازمیده ایشلیان ایکی شمدو فریاستفانوس و مقری کویی و قزل طوپراق و قنار کبی یول اوزرنده بولنان جوار قرا استامبولر ینه کونده برقچ سفر ایدر و غلطه یه اوچ درت ساعت بعید محله لرده دولت عثمانیه نك استانبولی پای تخت اتخاذندن بر و یاپیش اولان یدی عدد جسیم بندلردن بیوک یوللر و کرلر واسطه سیله اعلا ولذید صولر کلور . استانبولده موجود اولان اثار عتیقه دن سلطان احمد میداندکی ایکی عدد دیکبلی طاش و توجدن معمول بورمه لی دیرک . و سلطان محمود تر به سی جوارنده کی چنبرلی طاش و فاتح جوارنده قزطاشی و فضلی پاشاده برالتنده یک بر دیرک و ایاصوفیه ده ره بتان و (۱۴۶۶ م و ۸۵۰ هـ) تاریخنده جنويزلرک یایدیغی غلطه قله سی و دولت عثمانیه ده خیلی زمان حبسخانه اولان یدی قله و قز قله سی و ایاصوفیه و قعریه و قتیخیه وزیرک و کل جوامع شریفه سی و اناتولی و روم ایلی حصارلری و تکفور سرای شایان تماشادر .

استانبول (۹۳۶ خ) تاریخنده یعنی میلادک الی تیوز الی سکر سنه مقدمنده (مغار بیرانس) نامنده بر حکمدار معرفیه و یالکز سرای برونی صرتنده اولق اوزره یایدیر یلوب مقر حکومت اتخاذ اولمش و (بیرانس) نامی ویرلمش ایدی صکره ایران شاهی دارایه و اندن اسپار تلوره و اندن اتنه لوره یکوب (۵۳۶ خ) تاریخنده یعنی میلادک اوچ تیوز الی سکر سنه مقدمنده ینه اولکی حکمداران سلاله سنه انتقال ایلد یسه ده اشبو سلاله دن کلان صولک حکمدار تحت حایه سنده بولندیغی رومادولته روی عصیان کو ستر دیکندن

دولت مشارالیه ایماطورلرندن مشهور (سبتیم سور) آسیا مظفریتندن صکره (۱۹۶ م) تار یخنده کلوب امین اوکندن ووزیر خانندن قدرغه لیسانه قدر سور وجوانب سائره سی بحرایله محاط و محفوظ اولان استانبول قلعه سنی اویچ سنه محاصره ایله ضبط و تخریب ایلدی . (اشبو محاصره زمانده اهلینک ذخیره و حطب کی حوایج ضروریه وآلات حریره سی توکنش اولدیغندن کلب و کدی وفاره کی حیواناتی بتوروب مقتولرک اتلرینی چیک چیک یهرک و قاریلرینک جانلری کی صاقدقلری اوکوزل صاچلریله صپان اورغانلری یاهررق مدافعه ده ثباتلری جای دقت واستغرابدر) و یوز اوتوز درت سنه حال خرابیده قالوب (۳۳۰ م) تار یخنده روما ایماطوری بیوک قسطنطین تعمیر و سوری دوری اون التی کیلو متر ورن عبارت اولان شمدیکی حاله ابلاغ و توسیع ایله پای تخت اتخاذ ایلدی و بوتار یخندن اعتباراً (بیزانس) نامی (قسطنطینوپل) ه تحویل اولندی و (۵۰۶ م) تار یخنده ایماطور انشطاش بلغارلک شرنیدن قورتلوق ایچون سلوریدن قره دکره قدر بر سور چکدی و (۵۵۷ م) تار یخنده وقوعبولان بیوک حرکت ارضدن منهدم اولان استانبول سوری ایاصوفیه نک بانسی اولان (ژوستین) تعمیر ایتدی و (۵۹۳ م) تار یخنده (آوار) لر و اوتوز ایکی سنه صکره ینه (آوار) لرله عجملر و (۶۶۸ م و ۷۱۶ م و ۹۸ ه) تار یخنده شام خلیفه سی یزید بن معاویه ویدی سنه صکره بلغارلر و (۷۱۶ م و ۹۸ ه) تار یخنده مسئله قومانداسیه کلان مسلمانلر واندن قرق سنه صکره ینه بلغارلر واندن یکرمی یدی سنه صکره خلیفه مهدی تضییق و محاصره ایدوب ضبطنه موفق اوله مدقلری حالده (۱۲۰۴ م و ۶۰۱ ه) تار یخنده فرانسه دن قدس شریف امدادینه کلان صلیبیلر استانبولده تصادف ایتدکلری سلطنت دعواسنه مداخله و اوسیه ایله مملکتی ضبط ایدرک برلاتین حکومتی تشکیل ایلدیلر فقط انلر دخی الی یادی سنه دن زیاده طوره میوب و سلطان اورخان و یلدرم بابز بد و سلطان مراد حضراتی دخی برر کره طالعیرینی دنه یوب نهایت (۱۴۵۳ م و ۸۵۷ ه) تار یخنده سلطان محمد ثانی حضرترلی فتحنه موفق اولدی . استانبوله بعضیلری اسلامی بول معناسی ویره یورلایسه ده صحیح دکلدر صحیحی یونانجه (مملکته) معناسه اولان (ایستین پولین) دن

مأخوذ اولمسیدر . (قاضی کوئی) (بندر) (ایاصوفیه) (دیکیلی طاش)
(چنبرلی طاش) کله لرینه دخی مراجعت بیور یله .

استانبول و بلاد ثلثه و حوالیستده معهور و موجود اولان جوامع و مساجد
و مدارس و خانه و دکان و سارّه

۰۲۳	الهی درت ایبی مناره لی جوامع	۶۹۳۲۰	خانه و یککار اوطه لری
۴۳۹	سائر جوامع و مساجد	۳۹۳۰۰	دکان و مغازه
۰۱۵	محاکم شرعیّه	۰۰۳	کرنی چارشو
۰۶۰	مدارس	۰۰۴	بدستان
۱۹۳	تنکایا و زوایا	۰۶۷	فابریقه
۰۲۳	دوائر میریه	۰۲۱	سفارتخانه و قونسلو سخانه
۰۲۲	قشله	۰۰۲	شندو فر مرکزی
۴۱۱	مکاتب عسکریه و ملکیه و سارّه	۰۰۱	طونل
۰۴۵	کیتخانه	۰۴۶	مسیر مر
۰۱۹	خسته خانه و اسپتالیه	۰۳۳	مشهور میدانلر
۰۸۵	کلیسا	۰۵۵	مشهور یقوشلر
۰۲۸	حاوره	۰۶۹	اسکد لر
۳۹۲	خان و هوئل	۰۲۲	کور پر یلر
۱۶۹	حمام	۰۰۷	صوبند لری
۰۰۵	تیارو خانه	۲۰۵۰	بخجه و بوستانلر
۰۱۰	دوائر بلدیّه	۰۰۱۸	چفتلک لر
۵۲۸	محلات	۴۷۹۹	باغ و ترلا و چاپر لر

ملوک امویّه زماننده استانبولک فتحی ایچون کوند ریلان عساکر اسلامیه نك
قوماندانی بولنان ذاتّه مرجع و مشاور اولسق اوزره بورایه یکر می اوتوز
قدر اصحاب کرام تشریف بیور مش ایسه ده ابا ایوب الانصاری
حضرتلرندن ماعداسنک حقیقه کیم لر اولدیغی معلوم دکلد ر مع مافیه
زیرده محرر الاسامی اصحاب و تابعین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک
مقامات جلیله لری اشارت اولنان محللرده ایدوکی اخیراً ظن و تخمین اولنمش
و مقامات مذ کوره و مراقداغه سارّه زیارتگاه انام بولنمشدر .

استانبول و بلاد ثلثه ده اولان زیارتگاهلر

سرای جدید دروننده

اسکی علی پاشاده

ایوبده

ایوبده چنار نام محله بکک در کرمان قربنده

ایوبده زال محمود پاشا جامعی قربنده

عبدالدود محمدالاسنده باب الانصاری قربنده

اکری قیو خارچنده مقبره جوارنده

اکری قیوده قیو اره سنده

خواجده قائم جامعی قربنده

اکری قیو داخلنده روم کلیسای جوارنده

ایوانسرای قیوسی داخلنده

ایوانسرایده طوقلی دده جوارنده قلعه اتصا لنده

ایوانسرای قیوسی داخلنده جامع دروننده

چنارنی چشمده والده جامع شریفی خارچنده

اکری قیو داخلنده شیشه خانه قربنده

سلطان حامی جوارنده قریه جامعی قربنده

سلطان حامی کلنجی دروننده

قورشونلی محزن جامعی دروننده

قورشونلی محزن جامعی دروننده

قورشونلی محزن جامعی دروننده

اکری قیو خارچنده

میدانجیق جامعی قربنده و حسن حسین قیوسنده

قوجه مصطفی پاشا جامعنده مقام

قوجه مصطفی پاشا جامع شریفی حولیسنده

قوجه مصطفی پاشا جامع شریفی حولیسنده

زندان قیوسی داخلنده

بالقلی جوارنده

مولو میخانه قیوسی خارچنده

ایوب اوزرنده نشانجی محلیسنده

شمس الدین سیواسی حضرتلری جوارنده

خرقة سعادت و امانات جلیله

خرقة سعادت

اصحاب کرامدن خالد بن زید حضرتلری

اصحاب کرامدن کعب حضرتلری

اصحاب کرامدن ابوالدرداء حضرتلری

اصحاب کرامدن محمد الانصاری حضرتلری

اصحاب کرامدن عامر عبدالصادق حضرتلری

اصحاب کرامدن حافر حضرتلری

اصحاب کرامدن عبدالله الانصاری حضرتلری

اصحاب کرامدن عبدالله الخدری حضرتلری

اصحاب کرامدن ابوشیبه الخدری حضرتلری

اصحاب کرامدن حمدالله الانصاری حضرتلری

اصحاب کرامدن جابر حضرتلری

اصحاب کرامدن ابوذر غفاری حضرتلری

اصحاب کرامدن شعبه حضرتلری

اصحاب کرامدن ابوسعید الخدری حضرتلری

اصحاب کرامدن عبدالله بن حسام حضرتلری

اصحاب کرامدن عمرو بن العاص حضرتلری

اصحاب کرامدن وهب بن هشیره حضرتلری

تابعیندن سفیان بن عتیبه حضرتلری

اصحاب کرامدن اسامة ابن زید

تابعیندن حسن حسین رضی الله عنه

مقام امام حسین رضی الله عنه

همشیره جناب حسین (شهربانو) خاتون

دایه خاتون زوجة جناب جابر رضی الله عنه

بابا جعفر الانصاری و مهتدی علی

سید نظام الدین حضرتلری

مرکز افندی حضرتلری

شمس الدین سیواسی حضرتلری

قطب جهان نوری افندی حضرتلری

اپوب اوزرنده تكيه مخصوص دروننده
 قارياغدى تپه سنده
 ايوب جامع شريفى ديواري اوصاننده
 كوش صوبى بايرنده
 فاتح جوارنده
 عاشق پاشا محمدهنده
 سليمانيه جوارنده
 ايوده بلبل دره سنده
 قاسم پاشاهه اوزون يولده
 ترسانه زندانى آرقه سنده طويميز دره اوزرنده

سلورى قيوسى داخلنده جاده ده
 قوجه مصطفى پاشا جامع شريفى دروننده
 قره كرك دوت يول اغزندن
 يادود اسكله سنده
 حضرت خالد تربيسى اوصاننده
 اوتاقچيلر جامى قارشو سنده
 منز ويده كيك چايرى اوستنده
 ادرنه قيوسى خارچنده منزوى جاده سنده
 حاجى جوارنده
 حليمى جوارنده

حليمى جوارنده
 حليمى جوارنده
 ادرنه قيوسى خارچنده
 ايوانسراى قيوسى اوصاننده
 غلطه مولويخانه سى دروننده
 زيرك يوقوشى باشنده
 سيد احمد البخارى تربيسى جوارنده
 سيد احمد البخارى تربيسى قارشو سنده
 فاتحه بوياجى قيوسى جاده سنده
 شهرزاده باشنده

چهارشنبه بازارنده
 اسكى على پاشا جامى قارشو سنده

شيخ مراد نقشبندى حضرتلى
 كاشغرى عبدالله افندى حضرتلى
 كوچك امير افندى حضرتلى
 خواجه سليم وحاجى حسام افندى
 سيد احمد البخارى حضرتلى
 شيخ الهى و شيخ ولايت حضرتلى
 شيخ ابو الوفا حضرتلى
 اى سنان حضرتلى
 حسام الدين عشاق حضرتلى
 ادريس محبتى حضرتلى

سيف الله افندى حضرتلى
 سنبلى افندى حضرتلى
 نورالدين جراسى حضرتلى
 عبدالودود حضرتلى
 بشير اغا
 فراح دده
 منزوى
 حليمى ابراهيم افندى
 على قوشى
 ابن كمال

حلوا فروش مصطفى دده
 ودينلى خواجه
 شيخ اردبيلى
 طوقلى دده
 اسماعيل انقروى
 سنبلى على افندى
 ميمى جان افندى
 قاضيه مسكر عبد الرحمن افندى
 چوبان دده
 بوقاغولى دده

قوتجاى دده
 قيون بابا وصاپره خاتون

لاله‌لی جامعی صره‌سنده	لاله‌لی بابا یاخود لعلی بابا
دوه اوغلی یقوشنده	خواجه حزه
سلو کلی چشمه جوارنده	سوخته سنان
ناتج جوارنده	یدی امیرلر
شهراده جامعی جوارنده	شهید سکاکنلر
درکله اره‌سنده	عثمان بابا
وزیر خانی تخته‌سده	عثمان بابا
ایاصوفیه کلخنی جوارنده	بیراقدار بابا

اسکی علی پاشا جامعی جوارنده	معبر حسن افندی
ات میدانده بودرومده	دوکوملی مصطفی افندی
حسن پاشا فونی جوارنده	عبد السلام افندی
اسکدارده	هدایی محمود افندی
اسکدارده طوغانچیلرده	شیخ نصوحی افندی
اسکدارده سلیمده	قره‌جه احمد
اسکدارده چاملیجه‌ده	سلامی علی افندی
قاییش طاغی اووه‌سنده	صاری غازی
بکقوزاوزرنده	یوشع
مولویخانه قیوسی خارج واتصالنده	علمدار بابا

جهانگیرده	جهانگیری حسن افندی
بشکطاشده	یحیی افندی

§

﴿ استانکوی ﴾ — بحر سفید اطه‌لرندن مرکز لوا بر اطه‌در •

بوراده اولان اووه لک کافه‌سی فوق‌الغایه منبت و محصورلدار و قیون و یکی رعینه الویرشلی اولدیغندن قیون و یکی تجارتی کرکی کبی ایلرو کتمکده در واطه‌نک اورتیه‌سنده اولان طاغک ارتفاعی سکز یوز التمش مترو اولدیغندن منظره‌سی غایت مهیبلر • مشهور (بقراط) بوراده طوغندی والیوم موجود اولان چنار اغاجنک التنده شاگردلرینه درس وپردی • استانکوی جزیره‌سی سلطان (سلیمان) زماننده یعنی (۱۵۲۲ م و ۹۶۹ هـ) تاریخنده ردوس جزیره‌سیله برابر فتح اولمش و (یفرح المؤمنون بنصرالله) تاریخ دوشورلمشدر •

§

﴿آستر﴾ — انفیولی یعنی یانبولی شهری معتراندن مشهور بر کمانکشدن . ماکدونیا قرالی فلیب بونی بر مأموریتله قایرمدیخی ایچون خصومت پیدا ایدرک مسقط رأسی اولان متوسه کشیدی قرال مشارالیه متوسی محاصره ایدرکن قلعه دن براوق آتوب فلیبک صاغ کوزینی چیقاردی و یاننده بولنان و کلاسی اوقی معاینه ایتدکلرنده اوزرنده (فلیبک صاغ کوزینه) عبارهمی محرر اولدیغنی کوروب مهارتنه تعجب ایتدیلر و انلر دخی براوقک اوزرنه (اگر قلعه آلتور ایسه آستر صلب اولنور) دیهرک یازوب قرال طرفندن آتدیلر و صکره قلعه بی آلوب آستری صلب ایتدیلر .

§

﴿استرآباد﴾ — ایران دولتنک مازندران ولایتنه تابع بر سنجاق مرکزیدر و دروننده الیوم اون ایکی بیک نفوس تخمین اولتمده در . بوراده برنوع قرمزى اعلاکوک بو یا چیتار و بو بو یا ایرانک اکثر محللرنده اقشه و منسوجات سائر بو یا مق ایچون قوللانیلور و درون شهرده پک چوق پاموق و ایپاک کارخانه لری کوریلور شهر مزبور تیمورلنک زماننده تجریب اولندیسه ده شمیلرده اییجه معموردر . مشهور قجار قبیله سی رئیسک مقری و قتیله بوراسی ایلدی .

§

﴿استراز بورغ﴾ — فرانسه ده واقع اشاغیکی (رین) سنجاغنک مرکزیدر و نفس استراز بورغده سکسان درت بیک و عموم سنجاقده بشیوز سکسان طقوز بیک نفوس تخمین اولتمده در . صنعت طباعتی ایجاد ایدن (اوتبروغ) نام هنرور و جنرال (قلو بر) بوراده وفات ایلدی .

§

﴿استرایج﴾ — روسیه چاری دردنچی (ایوان) ک (۱۵۴۵ م و ۹۵۲ ه) تاریخنده تشکیل ایتدیکی بر صنف پیاده عسکرک اسمیدر . بو عسکر هیئت امپراطورینک محافظه سنه مأمور و ممتاز بولندیغنی جهتله خیلی زمان یرارقلر کوستردیسه ده مؤخرأ یکچیریلر کبی سرکشلکه باشلادیغندن و (۱۶۹۸ م و ۱۱۱۰ ه) تاریخنده امپراطور پوک پترونک اوروپاده تحصیلده بولندیغنی فرصت اتخاذا ایدن قزقنداشی محبوس

(صوفیه) نك تشویقیله مشار الیهك وتشکیلی متصور اولان نظام جدیدك علیهنه بر ییوك اختلال چیقاردیغندن مشار الیه عودتنده استرلیج اوجاغنك الغاسنه قرار و یردی وابتدا بعضیلرینی تأدیب ایدوب ایکنجی اختلاللری عقیبنده یعنی (۱۷۰۵ م و ۱۱۱۷ هـ) تاریخنده بتون بتون الغا وسبب الغا و امحارینی برطاش عمود اوزرینه حك ایتدیردی .

§

﴿استفانسون﴾ — مشهور هنرورلردنبر مسقط رأسی (نوو قستل) تاریخ نو لادتی (۱۷۸۱ م و ۱۱۹۶ هـ) تاریخ وفاتی (۱۸۴۸ م و ۱۲۶۵ هـ) در . بو ذات کور معدنی عمله سندن برفقیرك اوغلی اولدیغی حالده تحصیل فنون ایدرك برنجی درجه ده کی مهندسین زمره سنه الحاق و شمندوفر (لوقوموتیف) لرینی ایجاد ایلدی اوغلی مشهور (روبه ر) دخی برهنرلی ذات چیقوب شمندوفر باش مهندسی و پارلنتویه اعضا اولدی و مشهور بریتانیا وقناده جسرلرینی و (انکله زی) اطه سی معلق شمندوفرینی یاپدی .

§

﴿استقبال﴾ — علم هیئته هر قنغی برکوکبك شمس وسطده اولق شرطیسه کره ارض ایه (۱۸۰) درجه بعدده بولنسنه تعمیر اولنورکه بو حالده قمر بدر اوله رق طلوع ایدر

§

﴿استنزال الارواح﴾ — علم سحر فروغندن بر عملك اسمیدر . بونك اربابی ارواحی بر طاقم عزایم ایه تنزیل و قوالب اشباحه تحویل ایه حصول مقاصد ایچون استخدام ایدرلر . وطائفه جن یا خود ملائکه بی مجسداً احضاره (علم الاستحضار) دیدکای کی تجسید و احضار سر تسخیره دخی (علم العزایم) دیرلر . او قودقوری عزایم بر طاقم دعوتلر و قسملردن و بودعوتلره جمعیت فکر و پرهیر ایه دوامدن عبارتدر و ابتدای عملده شویله بر عهد نامه اوقودق، دخی عادتلریدر (بسم الله هذا کتاب بما عهد سلیمان بن داود علیه السلام فيما عهد الجن والشياطين واعلم ان الله تعالى بما يقولون وكيل وعاهدتكم بعهد الله التامات و بعزته وجبروته وطاعته

فی خلقه وعظمته وعرشه وكرسيه وارضه وسماواته وجنته وناره و بختام
سليمان بن داود عليهما السلام لا يخالف عهدكم وميثاقكم ولا عن ما ينزل
اليك من الاسماء المباركة الميمونة المقدسة ان لاتعوز بشيء من معصيتك
بعديومنا هذا . (الى اخره) وطالب ومطلوب وطلب وعناصره منسوب
حروفك عددلرندن دخي قواعد مخصوصه سي اوزره ملائكه اسملى ترتيب
ايدرك عزائم مذكوره ميانه درج ووفقلر ترقيم ايلرلر

§

﴿ استوريش ﴾ — ياخود (اوستوريا) — اسپانيا دولتك فانتا بريق
طاغلى آرقه سنده وغاسقونيا كورفرى ساحلنده بر سنجاغيدر و مركزى
(اوو يدو) شهريدر . بوسنجاغك اراضيسى طاغلق واهالىسى غايت
جسور وصبور واجانبه اختلاطدن مجتنب اولديغى جهتله عربلر استيلا
ايدمه مدى ياخود دكرى اولمديغندن استيلا تمك استه مدى (نقدر بيوك خطا)
بناء عليه اسلامك برولردن اوركوتديكى اهالى قديمه بو صرپ طاغله
چكيلوب مملكتلرينه تجاوز ايدن اجانبك طردودفعى اسبابنه تشبثله (غايسيا)
و (لئون) و (اوويده دو) و (قشتاله) و (آراغون) قرالقرينى تشكيل
ايلديلر و فرصت دوشدكيه اسلامى از عاجدن ومحارباتدن كيرو طور ميوب
عاقبت اندلس حكومت اسلاميه سنك انقراضنه سبب اولديلر .

§

﴿ استوقهولم ﴾ — اسويچ دولتك پاى تختيدر . بوشهر (ملار)
كولنك بحر بالطغه منصب اولديغى محليه قريب بربرده اخراجاتى زياده وليماني
كوزل بر تجارتكاهدر و نفوس موجوده سى يوزالى بيك تخمين
اولمقدهدر بعض كتابلرده سكسان التى بيك كوريلور .

§

﴿ اسويچيه ﴾ — هر سكهده بر قضا مركيزيدر (غبله)
ناحيه سى بو قضا داخلندهدر .

§

﴿ استير ﴾ — بابليرك نفي ايتديكى يهوديلردن (سوس) ولايتنده
بولنان بر يهودينك قزيدر . بو قز فوق الغايه حسنا و مستثنا اولديغندن

ولایت مذکوریه وممالک ایرانیه حکم ایدن برنجی (سرخس) کتوردوب
 زوجاتی عدادینه ادخال ایتشیدی حکمدار مشار الیهک (ماهان) نامنده
 اولان وزیر اوتهدنبرو یهودیلره دشمن و بتون بتون ازاله لری نزدنده ملترم
 اولدیغندن بر کون ینسه بر چوق شکایتلر ایدرک جله سنک بقتة و دفعه
 اعدای ایچون امر آلدی و تصادفات غریبه دن اوله رق او کون
 (استیر) ک عیسی اولوب آره صره سرایه کلوب کتمکده اولان (مردخی)
 نام یهودی دخی وزیر مرقومک سرخسه سوء قصد تشبثنده اولدیغنی خبر
 آله رق سرایه کلوب قزه و قز دخی اختشام هنکام نوشانوشی و جلوه
 فروشیده بر صورت متأثرانه ایله کیفیتی سرخسه خبر ویرمسيله سرخس
 درحال تحقیقاته مباشرت ایدوب خبر مذکورک طوغری اولدیغنی
 اکلا دیغنی کبی همان وزیر غافل مرقومی حضور ینسه جلب وکندو ایله
 اعدام ایلدی وقرک اشبو اخطار و صداقتی اوزر ینه یهودیلرک ازاله سیچون
 اولجه وزیر مقتول مرقومه ویردیکی امری کیرو آلمق لازم کاور ایکن
 بر پادشاه ویردیکی امری کیرو آلمغه مقتدر دکادر دهرک ینه انقازینی امر
 ایدوب فقط یهودیلره بر مساعدت مخصوصه اولمق اوزره امر مذکورک
 علناً اجرا اولتمسنی و یهودیلرک دخی مقابله یه مأذون بولتمسنی بشقه جبه
 فرمان ایلدیکنندن تعیین اولنان کونده یهودیلره مجوسیلر بر بر ینه کیریشوب
 ایکی طرفدن یتش بیک قدری ایچنه اوینادی.

بو وقعه (۵۱۱۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک درتیوز یتش طقوز سنه مقدمنده
 ظهور ایتش ایدی یهودیلر اول تاریخندنبرو هر سنه وقعه مذکوریه
 تصادف ایدن کونده (استیر) نامیله بیرام ایدوب بر برل ینه هدیه لر کوندر لر
 و چو جق چولق شورایه بورایه طوقا ققرله اورهرق اول کونی اخطار ایدر لر.

§

﴿استیاج﴾ — مدیا حکمداری کیکاووسک کتب افرنجیه ده
 محرر اولان اسمیدر. (کیکاووس) کله سنه نظر بیور یله

§

﴿اسحق﴾ علیه السلام — پیغمبران عظامدندر و حضرت
 ابراهیم علیه السلام اوغلی و حضرت اسماعیل علیه السلام لاب

قرداشیدر. حضرت ابراهیم علیه السلام هاجر نام جاریه دن اولان اوغلی حضرت اسماعیل علیه السلام دنیاه کلدکه عقیم اولوب هیچ بر اولاد کتور مامش و سنی طقسانه بالغ اولش اولان زوجه سی حضرت ساره زیاده سیله مایوس اولدیغندن جناب حق مرحمت بیوروب (و بشرناه باسحق) آیت کریمه سی منطوق منیفی اوزره اسحق علیه السلامی طوغوره جغنی تبشیر و (۳۵۶۸ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکیبیک یکرهی الی یاخود بیک سکن یوز طقسان الی سنه مقدمنده احسان بیوردی.

اسحق علیه السلام پدرینک حیاتنده فلسطینک شام شریف جهتنده ساکن اولان اهالی یه پیغمبر بعث بیوریلوب وفاتندن صکره (جراره) ده توطن ایلدی و جناب حق حیوانات و اموال سائر سنه فوق الغایه برکت احسان بیوردیغی جهته فلسطین اهالیسی حسدلرندن ناشی حفر ایتدیردیک قیولری املایه و ادملریله مجادله یه قالمشقلرندن (بئر سبع) دنیلان محله هجرت و اوراده خیمه لرینی رکز و اقامت بیوردی و حال شیخوختنده کوزلرینه دومان کادی و آخر وقتنده زیاده سیله سودیکی اوغلی (عیسی) ه دعا ایتک استدیکی حالده بحکمة الله تعالی دیگر اوغلی حضرت یعقوب علیه السلام والده سنک تسلیمیه تقدم و منصب نبوت دعای جلیلنی تحصیل ایلدی. بر روایتده ذبیح بودر و عمر شریفی یوز سکیان بشه بالغ اولمشدر.

§

﴿اسحق المزنی﴾ — امام شافعی حضرتلرینک کبار اصحابنددر و مسقط رأسی (مصر) کنیه سی (ابو ابراهیم) در بو ذات عالیقدرک فضل و کمالنی تعریف و توصیف ایچون امام شافعی حضرتلرینک (المزنی ناصر مذهبی) کلاملری کافی و وافیدر. (جامع الکبیر) و (جامع الصغیر) و (مختصر المختصر) و (منشور) و (ترغیب) و (کتاب الوثائق) و امثالی خیلی کتاب تألیف ایتدی و زهد و صلاح و احتیاطده فوق الغایه شهرت بولدی و (۸۷۷ م و ۲۶۴ ه) تاریخنده وفات ایلدی.

§

﴿اسحق قرمانی﴾ — کبار مشایخ خلوتیه دندر و شهرتی (جمال

خلیفه یاخود جمال خلوتی) در . حبیب قرمانی حضرتلرندن تحصیل کمال ایدرک درسعادت کلوب ارشادله عبادله مشغول اولدی و پک چوق کرمانی کورلیدی و (۱۵۲۶ م و ۹۳۳ ه) تاریخنسده وفات ایدوب سودلیجه ده تر به مخصوصنه دفن اولندی .

§

﴿اسحق پاشا﴾ — وزیرای دولت عثمانیه دندر و سلطان بایزید وفاتح زمانلرنده ایکی دفعهده یدی سنه صدارتی واردر . موئی الیه ایلات صدارتنده قرمان اوغلی اوزرینه تعیین اولندیختندن کیدوب مرقومک متصرف اولدیغی قرمان ولایتی حرباً ضبط و ممالک دولت علیه یه الحاق ایلدی و اهالیسندن برچوق کسه لری اوتیه برویه نقل واسکان ایلدیکی صهرده اقسرای قضاسی ارباب صنایعندن برچوق کسه لری دخی درسعادت کوندردی . بونلر اولوقت خالی اولان و شمدی اقسرای دنیلان محله اسکان ایدلمش و بو مناسبتله اوراسی اقسرای نامیه شهرت بولمشدر . پاشای موئی الیه اشبو نقل خانه ماده سندن طولایی بعض مرتبه لسانه کلدیکنندن براز مدت صکره یعنی (۱۳۸۲ م و ۸۸۷ ه) تاریخنسده بر مجلس عیش و طربده سلطان بایزید خان حضرتلرینک امریله اعدام اولندی . مشهور کدک پاشا دخی اوکیجه برابر اعدام اولمشدر .

§

﴿اسد﴾ — افریقیهده بالاستقلال حکومت ایدن بنی اغلبدن (زیاده الله) لک امرای عسکریه سندن برقرمان دیشاندر و علم و فضلی شجاعندن زیاده ایدوکی اثارندن نمایاندر . بو ذات مشار الیه طرفندن مأموراً کیدوب سجلیاده واقع (پارمو) یاخود (پالمیر) قلعه مشهوره سنی بش سنه محاصره ایله ضبط ایلدی و نکات و مضامینی بین العلما شایان تقدیر اولان (اسدیه) نام کتاب مستطابی تألیفه موفق اولدی . بو کتاب فقه مالکیه دن بحث ایدر . بونک تشکیل ایتدیکی سلاله حکمرانی یه بین العرب (بنی کلب) دیرلر ایدی

§

﴿اسرائیل﴾ — یعقوب علیه السلامک لفیدر بولفب مؤخرأ

مشار الیهدن تولد و تشعب ایدن اون ایکی سبطه یعنی قبائله نام عمومی اولمشدر . اسباط مرقومه خلقی بونامی ذکر ایله برابر بواندقلری سبطک نام مخصوصنی دخی محافظه ایدرلرایدی (بنی اسرائیلدن سبط نفتال) و (بنی اسرائیلدن سبط یهودا) کبی . یعقوب کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿اسرائیلیه﴾ — سلیمان علیه السلام وفاتی عقیبنده اون ایکی سبط بنی اسرائیلدن اون سبطی آیریلوب شخمیده بر حکومت تشکیل آتمش و ایکی سبطی قدس شریفده حضرت سلیمانک اوغلی تابعیتنده قالمش ایدی قدسده قانلارک حکومته حکومت یهودیه و شخمیده تشکیل ایدن حکومت اسرائیلیه نك اسرائیلیه دیرلر . حکومت یهودیه نك نفوسی حکومت اسرائیلیه نك نفوسندن دون ایدیسده ملئک معتبرانی و بیت مقدس قدسده اولق ملابسده سیله حکومت یهودیه زنکین ونفوذلی ایدی . اشبو دولت اسرائیلیه ابتدای تشکیلی اولان (۴۶۳۲ خ) تاریخندن یعنی میلادک طقوز یوز آتمش برسنه مقدمندن آثور یلرک هجومیله منقرض اولدیغی (۴۸۷۶ خ) تاریخنه قدر دولت یهودیه ایله معارضه و مقاتله دن قورتیله مامشدر . (رخبیم . یوربعام) کله لرینه دخی مراجعت بیور یله .

§

﴿اسطاطا﴾ — اسکی زمانده دوئم رینه قوللانیلور براولچیدرکه براسطاط قرق یدی مترویه مساوی ایدی .

§

﴿اسطاخز﴾ — شیراز شهرینک شمال شرقیسنده و الی اوچ کیلومتر و بعدنده بر شهر قدیمدر . بورامی و قتیه ممالک ایرانیه نك ال مهمور و معتنا بر شهری و مدیا حکمدارلرینک پای تختی اولدیغی حالد (۱۲۶۴ خ) تاریخنده یعنی اوچبوز اوتوز سنه مقدمنده اسکندر رومی طرفندن احراق اولندی یاخود قضاء یانوب اندن صکره بردها رغبت اولمندی . شهر مزبورده پک چوق ملوک مقابری و ستونلری موجود و مشهود اولدیغندن شمعی (چهل منار) نامی ویرلمشدر . اخیراً خط پهلوی ایله یازولی اوله رق بولمقده اولان طاشلردن اکلاشلدیغنه کوره (اسطاخز) ملوک ساسانییه

دخی پای تخت اولاش و یدنجی و سکزنجی عصرلرده عربلر طرفندن تخریب اولمشدر. شهر مذکورک خرابه سنی تماشا ایچون کیدن سیاحلر بوراده خیلی آثار عتیقه کوردکلری کبی برده یکریمی درت مترو طولنده و کول رنکنده متعدد اولوقلی و اویمه لی دیرکارله تزین اولمش و اطرافنه غریب صورتلی برطاقم حیوانات هیکلری یاپلش بر بنادخی مشاهده ایدرلر. بو هیکلر وجودلری قنادلی ارسلان و ایاقلری اسب و باشلری قویرجق صقاللی انسان و باشلرینه تاج کیدیرلش صورتده ترسیم اولمشدر. یونانلر بوشهره (پرسه پولی) دیرلر ایدی.

§

﴿اسطراب﴾ — کواکبک رصدلریله طول و عرضلرینی حسابده استعمال اولنور بر آلتسدر. بوده ایکی نوع اولوب نوع اولی بربری ایچنده درت دائره دن عبارت اولور و برنجی دائره دائره خسوفی و ایکنجی دائره انقلابین نقطه لرندن مرور ایدن نصف النهاری و اوچنجی دائره خسوفک قطبلری اطرافنده دور ایدرک کواکبک عرضلرینی کوسترر و دردنجی دائره داخلی و هدفه لریله مجهز اولدیغندن بو کله رصد ایدیلور و اسطراب قطبی دیلان نوع ثانیه سی دخی کره ارضک قطبلرک برندن مرور ایدن خطوط مستقیمه واسطه سیله خط استوایه موازی سطح اوزرنده مرتسمی اراهه ایدر صورتده یاپلش نصف کرده دن عبارت اولور و بونده نصف النهار دائره لری خطوط مستقیمه ایله کوستریلور.

§

﴿اسطوانه﴾ — علم هندسه ده هر ایکی مستوی اوزرنده بر برینه موازی و هم مساوی اولان ایکی دائره نك مرکزلی بیننه واصل اولان خط مستقیمه موازی اوله رق محیطلری اطرافنده دیگر برخط مستقیم دور ایتدیرلسیله حاصل اولان شکله اسطوانه دیرلر. و مذکور دائره لره اسطوانه نك قاعده لری و مرکزلی بیننه واصل اولان خطه ارتقاعی و محیطلری اطرافنده دور ایدن خطه مولدی تعبیر ایدرلر. و بر اسطوانه نك محوری قاعده سنه عمود اولور ایسه اسطوانه قائم و عمود اولمز ایسه اسطوانه مائل تسمیه ایدرلر. بر اسطوانه نك سطح مستدیر نك مساحه

سطحیه سی قاعده سی اولان دائره محیطنک ارتفاعه حاصل ضربله تقدیر
اولنور و فرضاً قاعده سنک نصف قطری (۵) و ارتفاعی (۶) زراع اعشاری
اولسه س $= ۲ \times ۱۴۱۶ \times ۳ \times ۵ \times ۶$ اولور و بالاصلاح سطح مستدیری
مساحه سنک ۱۸۸,۴۹۶ زراع اعشاری اولدیغی اکلاشیلور و مساحه
جمیه سی دخی قاعده سی مساحه سطحیه سنک ارتفاعه حاصل ضربله
تقدیر اولنور مثلاً بر اسطوانه نك قاعده سنك مساحه سطحیه سی (س)
زراع اعشاری مربعی و ارتفاعی (ع) و مساحه جمیه سی دخی (ح)
اولسه $ح = س \times ع$ مساحه جمیه سی دستوری اولور واشبو دستوره
تطبقاً هر بر اسطوانه نك مساحه جمیه سی استحصال اولنور

§

﴿اسعدتبان﴾ — ابو کرب بن کلکرب یا خود ملک کرب بن تبع
بن زید بن عمرو بن تبع ذی الانعار. تابعه یمندن بر مشهور پادشاهدر
بوکا تبع آخر دخی دیرلر. هشتاسب وارد شیر بن بهمن بن اسفندیار
زماننده حکومت ایدر ایدی. مخالف یمندن و ملوک بنی حیر بقیه سندن
کیلان قلعه سنده (اسعد بن یعفر) نامنده بر ذات دها وار ایدی.

§

﴿اسفرائین﴾ — نیشابور ایله جرجان آره سنده منتصف طریقده
نیشابور ناحیه لرندن بر ناحیه حصینه در. بوراسنی و قتیله ملوک اعجامدن
(اسفندیار) بنا ایدوب (مهرجان) تسمیه ایلاش و (۶۵۱ م و ۳۱ ه) تاریخنده
عبده بن عامر معرفتیه فتح اولمش ایدی. عهد اسلامده بو شهر دن پک
چوق علما و مشایخ ظهور ایتدی. حافظ الکبیر یعقوب بن اسحق و بالاده
محرر اولان مشهور ابو اسحق و ابن سقا دیمکله معروف ابو علی و ابو حامد
وفنون عالیسه ده تألیفات عدیده سی اولان علمای متأخریندن عصام الدین
حضراتی دخی بورالیدر.

§

﴿اسقلاوونیا﴾ — اوستریا دولتنک مجارستانده بر بیوک ولایتدر
و مرکزی (ازک) شهر مستحکمیدر. بو ولایت غرباً خرواستان و جنوباً

ممالک عثمانیه ایله محدود و اهالیسی التي یوزیک راده سنده و التون و کوش معدنلری و اورمانلری زکینجه و هواسی معتدلجه در. اسقلاوونلر اسلاو جنسندن و سرماتی قبیله سندن اولوب میلاددن تقریباً اون بش عصر مقدم آسیاده وولغا نهرینک جانب غریب سنده (اسلاو) و (واندال) لری ایله برابر ایکن روما دولتنک انقراض سندن صکره جنوبه طوغری کلهرک جرمان قبیله لرینه قارشیدیلر و برچوغی دخی (۷۹۹ م و ۱۸۳ هـ) تاریخنده شارلمان اوارلری تضییق و پریشان ایتدیکی صرده استقلال بولوب مجارلرک هنکام اقدارنده استقلال لرینی دهامتین بر صورتیه قویدیلر. و قبیله روسیه دولتنک اساسنی وضع ایدن بونلدر.

دولت علیه اسقلاوونیایی بر قأچ دفعه ضبط ایدوب (۱۶۹۹ م و ۱۱۱۱ هـ) تاریخنده اوستریا دولتیله عقد ایتدیکی قارلوفجه معاهده سی اقتضاسنجیه ترک ایلدی. اسقلاوونلر برچوق زمان مجارلرله برابر استقلال لرینی محافظه ایده بیلدکلری حالده تاریخ مذکور دن صکره اوستریا تابعیتنی قبوله مجبور اولدیلر.

§

﴿اسقوجیا﴾ — بریتانیا اطله سنک جهت شمالی سنده و انکلتره دولتی اداره سنده بر بیوک قطعه در شمالدن جنوبه طوغری در تیوز و شرقدن غربه طوغری ایکوز قرق بش کیلومتر و طول و وسعتنده اولان اشوق قطعه نل نفوس موجوده سی اوچ ملیون در تیوز یک راده سنده در شمال جهتی طاغلق و اراضیسی محصول سز و سیس و صغوقدر. اسقوجیا اهالی قديمه سی (۱۲۰ م) تاریخنده جنوبدن شماله طرد اولوب تسلط لرندن محافظه ایچون آره یره بر دیوار چکلمش ایدی صکره یعنی (۸۳۳ م و ۲۱۸ هـ) تاریخنده ایرلاندا طرفندن کلان (غوت) طائفه وحشیه سی نیجه محار باقه اسقوجیا به یرلشوب ابتدا رومالوری و مؤخرأ اهالی قديمه مرقومه بی حربأ اطاعته مجبور ایتدی و قرالری اولان ایکنجی قانت باشنه ایکی تاج کیوب اسقوجیانک برنجی حکمداری اولدی و اخلافندن اوچنجی علكساندری (۱۲۸۶ م و ۶۸۵ هـ) تاریخنده بلا ولد وفات ایلدیکندن قرال انتخابندن طولایی ظهور ایدن شقاق و اختلاف نیجه یوز یک آدمک تلفنه و انکلیرلرک

ال اوزادوب تحت جایه المرینه سبب اولدی و (۱۶۰۳ م و ۱۰۱۲ هـ) تاریخده انکلتزه قراایچه سی (الیزابت) بلاولد وفات ایلدیکنه بناء یرینه (ژاق) نامنده براسقوچیا لی انتخاب اولندی و قرالیت بو صورتله (ستوارد) خاندانه یکدی ایسه ده مر قوم خروس دو کوشدیر مکدن وسفرده اوزون اوزادی اوتورمقدن بشقه برایشه یرامدی و (۱۷۰۷ م و ۱۱۱۹ هـ) تاریخده جالس صندالی حکمرانی اولان (آن) نام قراایچه دخی انکلتزه واسقوچیا قرالترینی برلشدیروب وهیئت مجتمعه سنه بیوک بریتانیا نامنی و یروب ایکی طرفی سفک دماء وخساردن قورتاردی.

اسقوچیا الیوم اوتوز اوچ قوتلغه منقسم اولوب مرکز اداره سی ایکیوز بیک نفوسی جامع اولان (آدینبورغ) شهریدر.

§

﴿اسکچه﴾ یاخود (اسکیجه) — درامه سنجاغنه تابع یکجه قره صو قضا سنده بر قصبه در. بوراده کایتلو دخان واعلا بالق یورطه سی چیقار.

§

﴿اسکلیب﴾ — قسطنیولایتی داخلنده بر قضا مرکزیدر وقسمونی شهرینک جنوب شرقی سنده ویکرمی درت ساعت بعدنده در. مع نواحی اون بر بیک نفوسی و یوز یکرمی سکز جامع ومسجدی وبش تکیه والتی مدرسه واللی بر مکتبی وجوارنده بش عدد مملحه سی واردر. اسکلیبه یارم ساعت مسافده بر محلدن نبعان ایدن اعلا صواک صیحاق هواده بیله اقلی یارم ساعت براغلد قجه صغو قلغندن ایچیله مز ودائما منبعندن یوز پارچه لری چیقدیغنی کوریلور.

§

﴿اسکندر ذوالقرنین﴾ — وقتیه یمنده حکومت ایدن ملوک تباعده دندر. وپدری (حارث الرایش ذی مراید) بن (جال دوسدد) (بن عاد ذی نج) بن (عامر) بن (ملطاط) بن (سکسک) بن (وائل) بن (حیر) بن (سباء) در و اسمی (صعب) در. بو ذات علی روایة دایی زاده سی ووزیری (حضر) علیه السلام ایله شرق وغربی طولاشوب

خلقى توحیده دعوت ایتدی . مشارالیهك سلاله سندن کلان ابوکرب
اسعد بن جدی ذوالقرنین حقنده شو بیتلری سولشدر .

(ان کان ذوالقرنین جدی مسلماً
کل الملوک لملکه کالسجد

طاف المشارق والمغارب عالماً

یبنی علوماً من ککرم مرشد

ویری مسیر الشمس عند غروبها

فی عین حائسة لها تنو قد

فلقد اذل الصعب صعب زمانه

و اثار عزت عزه بالسفر قد

حکم الامور فا حکمت آیاته

فجری الی اجل له و یومعد

حکما و فصحاى عربدن قس بن ساعدة الیادی دخی بر موعظه سنده (ایها
الناس هل اتاکم ما لم یأت آبائکم الاولین ام اخذتم عهداً من السنین ام عندکم
من ذلك الیقین ام اصبحتم من ذلك آمنین واللہ اصبحتم فی غفلة لاعین این الصعب
ذوالقرنین جمع الثقلین و ساح الخافقین و عمرالقیں لم یکن عنده الا کلحظة عین)
دیشدر .

§

اسکندر رومی — بوکا اسکندر یونانی . ویوک علیکساندری

دخی دیرلر ما کیدونیا حکمدار لرندندر . بو ذات (۵۲۳۸ خ) تاریخده

دنیا به کلوب حکیم مشهور (ارسطو) نک تحت تربیه سنده اون التی یاشنه بالغ

اولدقده پدری ما کیدونیا حکمداری (فلیب) ک بیرانس (استانبول)

مخاربه سنه عزیمی مناسبتیه یرینه وکیل اولدی و اثنای وکالتنده اطرافده

بولنان بعض اقوامی تحت اطاعته آلدی ویکرمی یاشنده ایکن پدری وفات

ایلدیکندن تخته جلوس ایدوب شاعر دموستنک تشو یقیله ما کیدونیا

علیهنه قیام ایدن آتیه لولری و ما کیدونیا نک ترقیسنی چکه میان سائر جاهیر

مجاورہ بی تہدید ایتدی و مشہور (تب) شہرینی فنا حالہ خراب ایدوب جاہیر
 مرقومہ بی کرکی کبی اور کوتدی و پدیری زمانندہ فرس دولتی علیہنہ جاہیر
 یونایہ ایلہ پایلان اتفاق تازہ لدی و ویردکاری عسا کر معاونہ بی ماکیدونیان
 انتخاب ایتدیکی عسکر ایلہ برابر اوتوز درت بیک بشیوزہ ابلاغ و جلہ سنک
 سر عسکر لکنی در عہدہ ایدرک (۵۲۶۰ خ) تاریخندہ یعنی میلادک اوچیوز
 اوتوز سنہ مقدمندہ چناق قلعہ سی بوغازندن اناتولی یقہ سندی یکدی
 و فرس ملکی (دارا) نک غرانیقوس دہ یعنی قوجہ چایی دیلان نہرک کنارندہ
 تحشد ایدن یوز اون بیک موجودی براردوسنی بوزوب آردینہ دوشدی
 و مرکز صدراب اولان (سارد) شہر جسینی و فریکیا و پافلاگونیا و یلسیدی
 و سلیسیا ممالکنی استیلا ایدرک (ایسوس) ہ واروب دارانک ایکنجی بیوک
 اردوسنی دخی پریشان و اولاد و عیالی و خزینہ سنی اخذ و اغتنام ایلدی
 و ایکی سنہ صکرہ ارمنستان حکمداری (واخہ) نک دارا ایلہ اتفاقی خبر
 آلدیغندن اورایی و متعاقباً سورہ و (تیر) و (غزہ) شہرینی دخی استیلا
 ایلدی و غزہ و الیسی ایکی آی قدر مقاومت ایتدیکی جہتلہ بعد الاستیلا
 والی مومی الہی طوتوب و آت قویروغنہ باغلدوب سورکتہرک آخرتہ
 کوندردی و قدس شریفہ واردقدہ یودیلر بیاض البسہلر و طنطنہ لرلہ
 استقبال و اولجہ استدیکی عسکرک کوندریلہ مامسندن طولایی و قوعبولان
 قصورلرینک عفوینی استرحام ایلدک لرندن عفو ایدوب مصر یولنی طوتدی
 و مصر لیلر ذاتاً عجملرک جایہ سندن ممنون اولدقلر یچون اسکندری کوزل
 قبول ایتدیلر و اسکندر مصر دہ راحت ایتکدہ ایکن عجملرک اریلدہ
 عسکر طویلہ مقدمہ اولدقلرینی خبر الدیغنی کبی (۵۲۶۳ خ) تاریخندہ یعنی
 میلادک اوچیوز اوتوز بر سنہ مقدمندہ اورایہ دخی تیشوب بیچارہ دارایی
 بتون بتون برباد و استرابادہ قدر تعقیب ایلدی و فرس صدرابلرندن
 (ایسوس) نامندہ برخائنی دارایی قاچار ایکن باقتراندہ طوتوب اعدام ایلدیکنندن
 اسکندر اورایہ دخی عزیمتلہ خائن مرقومی اخذ و دارانک ورثہ سنہ تسلیم
 ایلدی و سمرقند و خوقند شہرلرینی آلدقندن صکرہ بخارا شاہنک قزیلہ
 ازدواج و بخارادہ ارام و بش سنہ صکرہ ہندستانک شمال غریب سندنہ واقع
 پنجابدن کچہرک ہندستان راجہ سی (پوراوہ) بی حرباً اخسند و ینہ عفو

واحسان ایلدی و هندستانی دخی ضبط آرزو سنده بولند یسه ده زیاده سیله یورلش اولان عسکری پکده موافقت ایتدیکندن و اصرار ایده جک اولور ایسه علیهنده بر اختلال چیه جغنی اکلا دیغندن دونوب سند و بلوچستان طریقیله و صوسز و ایسسز چولردن درلو مشقتله بابله کلدی و بتون دولتر طرفندن تبریک مظفریت ایچون کلان سفرا و اهالی استقباله چیتدی لکن بیچاره عشرتله وجودینی خراب ایدرک بر بیوک خسته لکه دوچار اولدیغندن (۵۲۷۱ خ) تاریخنده یعنی میلادک اوچیز یکر می اوچ سنه مقدمنده خسته لکنک اون برنجی کونی غوغای جهانندن قورتلدی کندو جزا لرندن (انتی پاتری) یدیه تسمیم اولندیغنی دخی مرویدر هر نه حال ایسه مشارالیه جهانه پک بیوک بر نام قزاقمشدر واکر بخساراده الوهیت دعواسنه قالشدیغنی و مجوسیلرک اعتقادینه میل کوستر دیک ایچون نصیحت ویرن خواجه سی (فالسنت) ی اعدام ایتدیر مامش و غزه و الیسنی بالاده بیان اولندیغنی وجهه تحقیر ایتامش اولیدی نام جهانگیرانه سی الی قیام الساعة لکه سز یاد اولنور ایدی. مومی الیه فالسنت مشهور ارستطالیسک منتخب شاگرداننددر. محرر اولان اسمکک محالرینه دخی مراجعت بیوریه.

§

اسکندر خان — آذربایجان حکمدار لرنددر. بو ذات (۱۴۳۶ م و ۸۴۰ هـ) تاریخنده برادری (جهانشاه) ایله محاربه ایدرکن بوزیلوب اوغلنک تحت محافظه سنده اولان (آلبجق) قلعه سنه فرار و التجا ایتشیدی اوغلی مرقوم ذاتاً پدرینک موطنه لرندن بر فاجره یه علاقه سی مناسبیه پدرینک مترصد فرستی اولدیغندن بوکره ورودینی غنیمت بیلرک همان اعدام ایتدیروب فاجره مرقومه یی پستر وصاله آلدی و جهانشاه دخی شاهرخک جایه سیله تحت اذربایجانیه اوتوردی. (نه حیت!)

§

اسکندر بک — ارندولق پرنسک اوغلیدر و اصل اسمی (ژان قاستریو) درو. بو بک حال شبانه پدری طرفندن رهن طریقیله درس عاده کوندردیکی جهته سرای همایونه آلتوب خیلی زمان تربیه ایدلش و اسکندر بک نامی ویرلش و پدرینک وفاتنده دولت علیه تابعیتندن

آیرلماق شرطيله مملكتنه پرنس تعيين وارسال اولمش ایدی بکمز ارنودلغه وارر وارمز دولت علیه نك امرلینه قارشو حرکت و (۱۴۴۶ م و ۸۵۰ هـ) تاریخده بتون بتون عصیانه باشلادیغندن سلطان مراد ثانی حضرتلری موره سفرندن عودتده ارنودلغه اوغرایوب مقر اداره سی اولان اقبه حصاری تضییق و وقوعبولان استرحامنه بناءینه عفو و ابقا ایلدی و مؤخرآینه مسلك تابعیته منافی حال و حرکاتی ظهوره کلسیله (۱۴۴۹ م و ۸۵۳ هـ) تاریخده تکرار عسکر کوندریلوب اقبه حصار و دبره لر لندن آلدنی و (۱۴۶۶ م و ۸۷۱ هـ) تاریخده تکرار عصیان ایلدیکی جهته لرتق اصلاحی قابل اوله میه جنی اکلاشلدیغندن ممالکی بتون بتون ضبط ایلدی و کندوسی ایتالیا یه قاچدی .

§

اسکندرون — حلب ولایتی داخلنده و بحر سفید ساحلنده و حلبک یوز یکریمی درت کیلو مترو بعدنده و جهت غربیسنده بر شهردر و لیمانی اولدقبجه ایشلسکدر . بونی ممالک یهودیه حکمدارلرندن ایکن (۵۵۱۶ خ) تاریخده یعنی میلادک یتش سکر سنه مقدمنده وفات ایدن علسکسندری تأسیس ایلدیکیچون برچوق مدت (علکساندریامینو) نامه یه یاد اولنوب صکره اسکندرون نامی زبازد اولدی . یهودیلرک علسکساندری نامنی قبولی اسکندر رومینک مصرده ایکن امر و تنبیهنه یاخود خشنودلفرندن ناشی برخلوصکارلغه مبنی ایدی زیرا صکره یه ترک اولمشدر .

§

اسکندریه — مصر سفلاده اسکی مرؤوتیس کولی ایله دکر آرستهده واقع دیل اوزینه اسکندر رومینک امر بله بنا اولمش بر شهر شهردر متدما نفوسی طقوز یوز ییک رادهسنده ایکن عصر اخیرده بر آرهلوق الی التمش ییک رادهسنه تنزل ایدوب والی محمد علی پاشا مرحومک زماندنبرو درت بشیوز بیکی بولمشدر . و ابنیه سی و سرائی و ییک بر دیرکلی جامع شریف و چارشوسی و میدان و مسیره لری نایت منتظمدر ساحلدن ییک اوچیوز مترو آچیقده بولنان (فاروس) اطه سی اوزرینه (۵۳۱۱ خ) تاریخده یعنی میلادک ایکیوز سکسان اوچ سنه مقدمنده ملوک بطلالدهدن

برنجی (پتوله مه) معرفتیه یاپیلان فنار قله سی عجایب سبعة عالمندر بو
 قله سراپا بیاض مر مردن مربع الشكل و غایت اوزون بر بنا اولدیغی حالده
 اوزرینه خار جدن چیقیلور ایدی او یله بر اثر عجیب بیک بشیموز سنه قدر
 پایدار اولوب (۱۲۵۳ م و ۶۵۰ هـ) تاریخنده انهدامه باشلا یوب کیدرک بتون
 بتون ییقلمش و شمعی انقاضی بیه قالماشدر.

اسکندریه اهالیسی بر قای دفعه اختلال چیقاردقلى کبی (۴۷ م) تاریخنده
 دخی بر اختلال چیقاردقلى حایه سنده بولندقلى روما دولتی طرفندن
 کوجله باصیدیرلدی اولوقت (سراپس) کیدیوز بیک کتابی جامع
 اولان مشهور کتیخانه سی محترق اولدی و مصر ایله برابر اسکندریه
 (۶۱۱ م) تاریخنده ایرانلورک و (۶۲۰ م و ۲۰ هـ) تاریخنده (عمر بن العاص)
 قومانداسنده اولان مسلمانلرک ید ضبطنه چکدی. اسکندریه و حوالیسنده
 خیلی اثار عتیقه بولنور.

اشقودره نك نام صحیحی و بغداد ولایتیه تابع متفق سنجاغنده بر قصبه نك
 اسمی دخی (اسکندریه) در.

§

﴿اسکوب﴾ — قوصوه ولایتی داخلنده و (پرزرین) شهرینک
 اون سکر ساعت بعدنده (واردار) نهری کنارنده بر کوزل شهردر و نفوسی
 اون بشیک تخمین اولقمدهدر اراضیسی محصولدار و هواسی لطیفدر
 بوراده هر نوع محصولات اولدیغی کی اعلا دخان دخی یتیشور.

§

﴿اسکیث﴾ — سیت کله سنه نظر بیوریه.

§

﴿اسکی حصار﴾ — آیدین ولایتی داخلنده و مغله ایله میلاس
 آره سنده بر کوچک قصبه در. بوراسی سوریه حکمداری (ستراتونیس)
 نامنه یاپیش اولدیغندن بر چوق مدت (ستراتونیه) نامیه شهرت بولمش
 ایدی لکن شمعی قریه حکمندهدر خیلی اثار عتیقه سی وار (۳۰۱ م)
 تاریخنده امپراطور (دیو قلتین) معرفتیه نشر اولنان ماقسیمون قانونک
 لاتیججه محرر اولان بر نسخیه سی بو شهرده بولندی.

دكزلى قضاى سنك جهت شماليسنده دخى اسكى حصار يا خوداسكى شهر نامنده بر ناحيه واردر (۱۱۴۷ م و ۱۱۸۹ م) تاريخلر نده فرانسه و المانيا ايمپراطورلى صليبين ايله قدس شريف امدادينه كيدر كن بو شهرده آرام ايتش ايدى صكره يعنى (۱۲۰۲ م و ۱۸۰۵ هـ) تاريخنده تيمورلنك خراب ايدوب برقریه حاله كتور مشدر .

§

﴿اسكى شهر﴾ — خداوندكار ولايته ملحق كوتاهيه سنجاغى داخلنده بر قضا مر كزيدر سىدى غازى و اين اوكى ناحيه لرندن ماعدا نفوس ذكورى اون بىك راده سنده در . كوزل ايلمچه لرى وار .

§

﴿اسكىمو﴾ — آمريقاي شماليده واقع (لارادور) و (آلياسقا) شيه جزيره لرى اهااليسنك اسميدر و آسيا و اوروپانك شمال طرفلر نده اولان (لاپون) و (سامويد) قوملر ينك دخى اشبو اسكىمو جنسندن ايدوكى ظن و تخمين اولتمده در .

اشبو (اسكىمو) لرك بويلرى غايت قيصه صايج و صقاللرى صيق و سرت و سياه كوزلرى اوافق ديشلرى اوزون طبعلى ملايم و فتوتلى اولور و كافه سى وجودلر نه آيى در يسى كير و بالقبحلىق ايله تعيش ايدر .

بونلر مقدما بترست ايكن والده سز قالان يقيم چوجقلر ينى والدهلر ينك مزارلرى اوزرنده ذبح ايدوب چوجغنى والده سزلكدن ناشى دوچار اوله جغنى سفالتدن و كندولر ينى اماشه كلفندن قورتاره رق ثوابه كيرديك اعتقاد ايدرلر ايدى لكن شمديلرده (موراوى) مسيورلرى خيلوجه سنى خرستيانلق دائره سنه صوقدى و چوجق ذبحى كى غدر وجهالتردن قورتاردى .

(اسكىمو) لر جوچه لىكلر يله برابر خانه لر ينى سكر آرشون يوكسكلكنه قدر كر ييج كى كسلش بوز پارچه لرندن ياپوب ايچنده اوتورلر و يمكار ينى اناجندن معمول قازغان و تجره لر ايچنده پيشورلر شويله كه پيشوره جكارى شئى ذكر اولنان اناج تجره يه قو يوب وآتشده قيزديرلش بر طاشى ايچنه

صوقوب طاشك قيرغينلغيله نقدريشه بيلور ايسه انكله اغتدا واكتفا ايدرلر .

§

﴿اسلاو﴾ — ايزلاندا (كله سنه مراجعت بيوريه .

§

﴿اسلاو﴾ — يوت تاتارلري جنسندن بر بيوك قيله در بونلر تاتارستاندن طرد اولندقدنصكره ممالك هنديه يه كلوب جرمانلرله بر حكومت تشكيل ايتديلر مؤخرأ يعنى ميلاد عيسى عليه السلامدن تخمينا اون بش عصرمقدم اسياده واقع (وولغا) نهرينك جهت غربيسنه ايتديلر ايسه ده اسلاو نامنك برو طرفرده ايشيدلسى خيلى زمان صكره وقوعبولدى . اسلاولر ايكي نوع اولوب بر نوعنه (اصل اسلاو) ديكرينه (واند) ديرلرايدى . اسلاولرلك برطاقى (آيتلا) نك زمان حكومتنه دكين مستقل قالوب اندن صكره ايچلرندن صرپلر وخرواتلر آريله رق (۶۳۱ م و ۱۰ هـ) تاريخنده اوروپانك جهت جنوبيسنه يرلشديلر وديكر طاقى الب نهرينه قدر ايلرلدويلرايسه ده امپراطور (شارلمان) و برنجى (اوتون)ك بيوندوريغى التنه كيرمكن بشقه برايش كوره مديلر .

اشته اولوقت بونلره اسير مناسنه اوله رق و يرلش اولان (اسلاو) نامى اوزرلرنده قالمشدر (بوهميا) و (استلاوونيا) و (صربيه) و (خرواويه) و (موراويا) و (بوسنه) و (له) و (والاش) خلقنك اسلاو جنسندن اولديغنه نظراً (پولونيا) و (روسيه) و (اوستريا) دولتلرينك مقدا بونلرلك تشكيل ايتدكارى دوقه لفلردن بيويوب وجوده كلش اولمى ماملر . اسلاولر خرسيتيانلغى طقوزنجى عصر دنبرو قبوله باشلاديلر روى ارضه اليوم موجود اولان اسلاولرلك عددى سكسان درت مليون تخمين اولنيور .

(اسلاو) كومر بن يافت بن نوح عليه السلامك برنجى اوغلى ايدى ديانلرده واردر .

§

﴿اساميه﴾ — روم ايلئ شرقى ولايتى داخلنده وقوجه باقلانك

جهت جنوبیسنده اراضیسی غایت محصولدار بر شهردر اهلایسی
یکرمی یک راده سنده اولوب کوزل چوقه فابریقه لری وکل بشچهلری
واردر بوراده پک چوق کل یاغی چیقاریلوب خارجه صاتیلور
واعلا سلاح اعمال اولنور وهرسنه بر بیوک پنایر قوریلور . اسلمیه ایله
ادرنه نك بینی یکرمی درت ساعتدر .

§

﴿ اسماء ﴾ — ابوبکر الصدیق حضرتلرینک بیوک کریمه سی و عشره
مبشره دن ز بیر بن عوام حضرتلرینک زوجہ سی و عبد الله ابن ز بیر
حضرتلرینک والده سیدر (رضی عنہم) . اوغلنک شہادتق کونی مشار الیہا
ایله ایتدیکی استشارده و یردیکی جوابلر متانت عقل و قوت قلب و صبرینه
دلیل اولدیغندن بعضیلرینک بیاتنه تصدی اولنور شویله که حجاج ظالمک
ابن ازبیری طوتمق قصدیله مکہ مکرمه نی شدتله محاصره و تضییق ایتدیکی
کونلرک برنده مشار الیه والده سی اسماجنابلرینک ایکی الارینی بردن او پمک
اوزره کندی الله آلدیغنده (اوغلم و داعمی ایدہ یورسک دیو سؤال ایتدی
ابن ازبیر حضرتلری دخی (اوت و داعه کادم زیر اظن ایدرمکه بو کون
آخر کوندر) دیدکده (اویله ایسه هایدی بصیرت اوزره کیمت فقط کل
بنده سکا و داع ایدہ یم) دهرک بوینونه صارلسیله الی مشار الیهک کیمش
اولدیغی زرهه طوقوندقه زره پوش اولدیغنی اکلاوب (اوغلم بوسنک
ایستدیکیکی ایستیانلرک یعنی آرزوی شہادت ایلانلرک کاری دکدر)
دیدی مشار الیه دخی (بونی بن انجق سکا مدار قوت و تسلیمت اولسون
ایچون کیدم) جوابنی و یردکده (بو بکا مدار قوت و تسلیمت اوله ماز)
یوردی مشار الیه درحال زرهنی چیقارہ رق حر به کیدوب اوکون
شہید اولدی و شہید دوشمسیله حجاج طاقی تکبیر کتوردی . شوراسی
غریبدرکه ابن عمر حضرتلری تکبیری ایشدکده باقاک شو بجاجاک
عسکرینه که مؤمنلر اشبو عبد الله ابن ز بیرک ولادتق کونی (یهودیلرک
بر مسلمانلری تمخیر ایتدک انلرک اوغللری اولمز سوزلری یلان چیمش واسلام
سونجیلرندن تکبیر کتورمش ایدی اشته بوکون دخی شہادتنه سویوب
تکبیر کتورنلری مقایسه ایجاب ایدر) یورمشدر . لیلہ هجرت حضرت

فخر رسالتده مشار الیها حضرت تری نطاقنی (قوشاق) ایکی یه بولوب
بر پارچه سنی سفره ودیکر پارچه سنی قربه یه باغ اولمق اوزره عرض
ایتدکرنده جانب جنب سید البشردن (یا اسماء سنک بونطاقکه بدل جنب
حق سکا جنتده ایکی نطاق احسان بیوره جقدر) تبشیری شرفصادر اولمغله
مشار الیها (ذات النطاقین) وصف جیلله شهرت بولشیدی .

§

﴿اسماعیل﴾ علیه السلام — پیغمبران عظامدندر و حضرت
ابراهیم علیه السلام اوغلی و حضرت اسحق علیه السلام لاب
قرنداشیدر . حضرت ابراهیمک هیچ بر اولادی دنیایه کلمدیکچون
زوجه سی حضرت ساره مصر ملککنک مقدا هدی ایتدیکی (هاجر)
نام جاریه یی حضرت ابراهیمه اهدا و استفراشنه مساعده ایلدیکندن
حضرت اسماعیل (۳۵۵۸ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکیکی اوتوز التی
یاخود ایکیکی یوز طقسان اوچ سنه مقدمنده دنیایه کلدی مؤخرأ
جنب حق ساره یه دخی حضرت اسحاق احسان بیوردیفندن ساره
هاجر ایله اوغلنک تبعیدینی استدی حضرت ابراهیم زوجه سی موی
الیهانک خاطرندن چقه میوب حضرت اسماعیلی والده سیله برابر ارض
مکده کعبه مکرمه نک اولدیغی محله براقدی بر مدت صکره حضرت
ابراهیم اوغلی اسماعیلی کورمک ایچون مکه مکرمه یه کیدوب برلکده کعبه
مکرمه یی یابدی و (ربنا انی اسکننت من ذریتی بواد غیر ذی زرع عند
بیتک المحرم) دهرک دعا ایدوب ینه خبرونه عودت بیوردی و یمندن شام
شریفه کیدن (جرهم) قبیله جسمیه سی مکه مکرمه یه کلوب بئر زمزمک
ظهوری مناسبتیه اوراده توطن ایلدی حضرت اسماعیل قبیله مذکوره
رؤسای زنده علو قدر و منزلتی اظهار وانلردن برینک قزیه تزوج ایدوب
مؤخرأ قبیله مذکوره یه پیغمبر بعث بیورلدی . مشار الیه حضرت تری نیک
بو قزدن (نبوت) و (قیدار) و (آدایل) ودیکر اسمارده اون ایکی
اولادی دنیایه کلوب هر بری بر قبیله یه رئیس اولمش و پدر طرفندن
کلدانی ووالده طرفندن عرب اولدق لچون بونلره (عرب مستعربه) نامی
و یرلمشدر علیه الصلاة والسلام افندمن (قیدار) سلاله سنه منسوبدر .

حضرت اسماعیل علیه السلام یوز اوتوز یدی سنه معبر اولوب (۳۶۹۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک بیک سکنز یوز طقسان طقوز سنه مقدمنده وفات ایلدی.

§

﴿ اسماعیل انقروی ﴾ — کبار مشایخ مولویه دندر . غلطه مولویخانه سی شیخی ایدی مشوی شریفه برکوزل شرح یازمش و (۱۶۳۱ م و ۱۰۴۱ ه) تاریخنده وفات ایدوب مولویخانه مذکور خطیره سنه دفن اولمشدر .

§

﴿ اسماعیل ﴾ حق — رجال جلوتیه دن ومفسرین کرآمدن بر مبارک ذاتدر . بو ذات عالیه در مسقط رأسی اولان آیدوسدن در سعاده کلوب اسکدارده احدیه جامع شریفنده بر مدت وعظ ونصیحت ایتدکنصکره بروسه یه هجرت ایدوب اوراده وحدت وجود مسئله سندن بحث ایتدکیچون علماک شکایتیه تکفور طاغنه نی و براز صکره اطلاق اولندی . طریقت جلوتیه ده خلافتی آت پازاری شیخ عثمان افندی حضرتلرندندر وانلرده ذاکر زاده دن وانلرده دیزدار زاده دن وانلرده (هدایی محمود افندی) حضرتلرندن استخلاف بیورمشلردر . اسماعیل حق حضرتلرینک کمالی (روح البیان) و (اصول حدیث) و (شرح محمدیه) و (شرح مشوی) سنی مطالعه ایدنلر ایچون معلوم اولور . کندی سو یلدیکی (کیش روح حق قربان ایلدم) تاریخنه نظر اوفاتی (۱۷۱۴ م و ۱۱۲۷ ه) تاریخنده وقبری بروسه ده در .

§

﴿ اسماعیل معشوق ﴾ — طریقت علییه بیرامیه نک ملا میسه قوی رجالدندر . اوغلان کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ اسماعیل صفوی ﴾ — شیخ صفی الدین اردبیلی احفادندن و ملوک ایرانیه دندر . ابتدا پدری کی کیلانده شیخک و بعضاً مریدلریله خزا اتمکده ایکن (۱۵۰۰ م و ۹۰۶ ه) تاریخنده حکومت بایندریه نک ضعفنی فرصت اتخاذا و شیخلکی شاهلغه تحویل ایدرک افشار و قاپچار و ذوالقدریه

عشارندن واجدادی مرید و طرفدارلرندن تدارك ايتديكي عسکر ايله آق قیونلیلری و شروانلیلری پریشان و تبریزی استیلا و سلاله ملوک صفویه بی تشکیل ایلدی ممالک محروسه شاهانه اهلایسنی دخی اغفال و جلب ایچون شیخک یوزندن دعوتنامه لر و خلیفه نامنه مفید لر کوندروب قرمان اهلایسنی کرکی کبی قانیدردی ایسه ده سلطان بایزید حضرتلری حصول آرزوسنه میدان براقدی و (یزد) و (اصفهان) طرفلرنده مخالف افکار و اعتقادی اولنلردن اوتوز بیک قدر علما و سادات کرامی قتل عام ایتدیردی و امرادن حسین بک نامنده برقهرمانی تیمور قفس دروننده احراق و مراد بکی کباب ایلدی . و (۱۵۰۸ م و ۹۱۴ ه) تاریخنده بغدادی اوروب بولدیغی سنیلری کسدی الی سنه صکره سلطان سلیم حضرتلری مشهور چالدران محاربه سنی قزانهرق شاه مشارالیهک زوجه سیله معشوقه سی تاجلی خانمی و بتون خزینه و اشیا سنی اغنام و خوی و تبریزی استیلا ایلدی ایسه ده یکچیریلرک سرکشکی مانعه سیله دها ایرلویه کیده مدی و شاه اسماعیل مغلوبیت مذکوره ملاسه سیله حیثیتی ضایع ایلدیکنه و اکثر کردستان ممالکی الندن چیقوب دولت علیه یه انتقال ایتدیکنه بناء کدرندن زیاده سیله شرب خیره مبتلا اوله رق اوتوز سکر یاشنده و (۱۵۲۳ م و ۹۳۰ ه) تاریخنده آخرته کتدی بقای سلطنتی ایچون امور مذهبییه مداخله ایدرک ملت منجیه اسلامیه بی شیعیلک و سنیلک تفرقه سنه دوشوروب الی آخر الایام بدنام اولان بودر .

§

اسماعیل صفوی — برنجی اسماعیل صفوینک حفیدیر .
بونک پدری (طهماسب خان) (۱۵۷۶ م و ۹۸۴ ه) تاریخنده وفات اتمک اوزره ایکن ایران و کلا و امرا سی ایکی طرف اولوب بر طرفی اشبو اسماعیل و دیگر طرفی قرنداشی حیدر میرزایه بیعت اتمک استدی بیلرنده برچوق مقاتله و قوعندز صکره اسماعیل طرفیلری غلبه ایتدیکندن شاه اسماعیل پدرینک حیاته حبس اولنسدیغی محمدن جیقوب تخت اخلاس ایلدی و در حال حیدر میرزا طرفدارلرندن برچوغنی و اون برنفر قرنداشی و عزاده لرینی اعدام ایتدیروب پک سودیکی بیوک قرنداشیله مدبر الملکک

کوزلرینه عنایت مخصوصه اولوق اوزره میل چکدیردی لکن رافضیلرک
علیهنده اولدیغنی و سب شیخین بدعت مذمومه سنی منع افکارنده بولندیغنی
بردن بره اظهار ایلدیکندن امرا و اهالینک اکثریسی یان یان باقغه باشلادی
وجلوسنک ایکنجی سنه سنده برکیجه معشوق (حلوانی حسن بک) ایله
یا تورکن ایکسیسین بردن اعدام اولنوب یرینه بیوک قرنداشی (اعما محمد)
چکدی و بودخی مصالح دولته نظارت آتمک ایچون اعما بر صدر اعظم انتخاب
وتعین ایتدی. بر روایتده اسماعیل صفوی همشیره سی یا خود زوجده سی
یدیله قتل اولمشدر.

§

﴿ اسماعیل افندی ﴾ — سلطان احمد ثالث زمانده اون الی آی
مشیخت ایتش بر ذاتدر کینه سی (ابو اسحق) در. سلطان سلیم
جامع شریفی جوارنده و چهارشنبه پازاری جاده سنده کعبه مکرمه نک تمام
طول و عرض و قدنده اوله رق بنا ایتدیردیکی جامع شریفه الیوم اسماعیل
اغا جامعی دیرلر. مومی الیهک وفاتی (۱۷۲۵ م و ۱۱۳۸ هـ) تاریخنده
و قبری جامع مذکور خطیره سنده در.

§

﴿ اسماعیلیه ﴾ — ملاحده اسماعیلیه باطنیلرک مذهب باطنلندن بر
شعبه در. اعتقاد کلمه سنده اوتوز طقوزنجی فرقه یه نظر بیور یله.

§

﴿ اسماعیل ﴾ — طونه نهرینسک ساحل یسارنده رومانیانک بر
قصبه سیدر. بوراسی مقدما معمور و غلبه لک بر بلده حصینه اولدیغنی
حالده (۱۷۸۹ م و ۱۲۰۴ هـ) تاریخنده روسیه جنزالی سوواروف
حرباً دولت علیه دن آلوب اوچ کون یغما و چوق یرلرینی احراق
ایتدیردیکدن صکره دولت علیه یه چکوب (۱۸۰۹ م و ۱۲۲۴ هـ)
تاریخنده ابرائیل ایله برابرینه روسیه یه انتقال ایلدیکندن اسکی حالتی
ضایع ایتدی. الیوم نفوس موجوده سی یکرهی بیک راده سنده در.

§

﴿ اسنه ﴾ — مصرده (قنه) سنجاغنده بر قضا مرکزیدر.

§

﴿اسوچ﴾ یاخود (شیوت) — شمالاً و غرباً بحر منجمد شمالی و جنوباً بحر بالطق ایله محدود اولان و شمال شرقی روسیه نك لاپونیا الکاسنه متصل بولنان (اسقاندیناوا) شبه جریزه سی اوزرنده واقع ایکی قطعه جسمیه نك بریدر دیکری (نورج) در بونلرک اگرچه ایکسیده برقرالک زیر حکمنده ایسه ده اداره لری مشروطیت وجهله بشقه بشقه اولدیغندن بر برلر نك قانوننه مداخله ایتمزلر. اسوچ قطعه سنده اکثریسی پروتستان اولمق اوزره درت ملیون ونورج قطعه سنده بر ملیون سکزی یوز یک نفوس تخمین اولنیور. قرالک پای تختی اسوچده واقع یوز الی بیك نفوسلی (استوقولوم) شهریدر. اهالی مملکت اسوچه (سوه ریج) و فرانسلر (سوئ) دیرلر.

ذکر اولنان شبه جزیره نك منطقه منجمده یه یقین اولان محملرنده یعنی التمش طقوز و تمش عرضلرنده یاز کونلری کونش بر قاچ هفته افق اوزرنده دوران ایتدیکی کبی قیش کونلری دخی اول قدر مدت نابید اولور بو مظلم زمانلرده اهالی مهتابلر و مشعللر ایقادیلر ایشلرینی و اخذ و اعطالرینی پیارلر وقار اوزرنده یورتدکاری قیراقلرینه کیمک جنسنندن بر نوع حیوان قوشارلر و طولک ایرکن باشلادیغی سنه لرده کویلیلر چام قبوغندن معمول بر نوع خیر تناول ایدرلر. اسوچ دولتی آمریقاده واقع کوچک آنتیل اطلرندن (سن بارتلمی) نام اطیه ده دخی مالکدر. اقتداری ایچون حکومت کله سنه نظر بیوریله.

§

﴿آسود﴾ عیله بن کعب — بو حریف زمان سعادتده یمنده توره یوب مرکبه سجده ایت دیدکده یوزینی یره سورمک و ترسلن دیدکده ترسلنک کبی حقه بازقلرله بر چوق خلقی کندویه جلب ایش و نبوت دعواسیله اطرافه مکتوبلر کوندروب اکثری یمن و نجران جهلاسنی کندوسنه اویدورمش بر خبیث ایدی علیه الصلوة والسلام افندمر انبار طرفندن آدمز ارسال و تدبیر حسنه ایله یاخود حرب و تضییق ایله اخذ و قتل اولتمسنی فرمان بیوردیغندن مأمورلر کیدوب وهر طرفی مسلح بکجیلرله محافظه اولنان قصرینه زوجه سنک تدبیرله آچیلان کد کدن کیروب

قفاسنی کسدیلر وقان دوکلهکسزین غائله سی بر طرف اولدیغنک خبر
بشارت اثری علیه الصلوة والسلام افندمرك ارتحالیه جناب ابا
بکر الصدیق خلافتی اشاده کلمکه عموم مسلمین مسرور اولدیله .

§

﴿ آسوله ﴾ — (۱۲۳۶ م و ۸۴۰ هـ) تاریخنده وفات ایدن
علاءالدین رومی حضرتلرینک تألیف ایتدیکی کتابک اسمیدر .

§

﴿ اسویچره ﴾ یاخود (اتحاد هلوتیک) — فرانسه ایله اوستریا
مالکی آرهسنده برجهوریتدر واکثریسی پروتستان و برازی قتولک
اولق اوزره اهلایسی ایکی ملیون الی یوز التمش بیک تخمین اولمقدهدر .
اسویچره ممالکینده پک چوق مهیب قیالر و مخوف و عمیق اوچورملر و درهلر
تپهلر بولندیغندن وقارک کثرتیله بیولک چیغلر حاصل اولدیغندن سیر ایچون کیدن
سیاحلر درلو درلو مخاطراته اوغرارلر و بعضیلری تلف اولورلر .
یکرمی ایکی ایلتن عبارت اولان اشو اسویچره مالکی متعدد ججهوریتلره
منقسم ایسده جلهسی اوتوز الی بیک نفوسی جامع اولان (برن) شهرنده
متشکل واعضاسی برسنه ایچون منتخب مجلسه تابعدرلر . بورا
اهالیسنک بر نوع طاغ فارهسی اکل ایتدکاری ولدتنی ثنایلدکاری بعض
توارینخده کورلمشدر . اهالیء مرقومه پک کوزل قاشلر طوقورلر ساعتلر
پیارلر .

§

﴿ آسیا ﴾ — قطعات خسهء ارضک واسعی وابتدا معمور
اولانیدر و شمالدن جنوبه طوغری طولی طقوز بیک یدیوز و شرقدن
غربه طوغری عرضی اون ایکیمییک سکز یوز کیلومترو اولوب اهلایسی
القی یوز ملیون تخمین اولمقدهدر جهت شمالیسنده (سبریا) وجهت
غریبسنده (آسیای ترکی) و (عربستان) وجهت جنوبیسنده (ایران)
و (افغانستان) و (بلوچستان) وجانب شرقیسنده (چین) و (ژاپون)
و وسطنده (ترکستان و تاتارستان کبیر) واقع اولوب بحر حرز واورال

نامرله ایکی عدد یوک و مستقل دگری و سکز عدد جسیم سلسله جبال
و مشهور نهرلری واردر .

اسیا قطعه سنک بعض محارنده بر چوق زمان قبائل چین و تارک و تاتار
و اعجام و یونان و ایکنجی عصر میلادیه روما دولتی و درنجی عصرده
شرق امپراطورلری و یدنجی عصرده خلفای امویه و عباسیه و طقوزنجی
عصرده ملوک سلجوقیه غالباً حکم سوردی و میلاددن ۶۰۶ سنه مقدم
آثور یلرک انقراضی و ۵۶۰ سنه مقدم مشهور کیخسروک استیلاسی و ۵۱۷
سنه مقدم ایکنجی بخت نصرک قدسی استیلاسی و ۳۳۴ سنه مقدم اسکندر
رومینک غلبه سی و میلادک الشمس طقوزنجی سنه سنده یوک قدس محاصره سی
و هجرتک اوتوز ایکنجی سنه سنده ساسانیلرک اضمحلالی و سکسان ایکنجی
سنه سنده جاجم محاربه سی و یوز اوتوز ایکنجی سنه سنده عباسیلرک امویلره
غلبه سی و درتوز طقساننجی سنه سنده اهل صلیبک مهاجمه سی و الی یوز
اوچنجی سنه سنده چنکیرک و یدییوز یتش سکزنجی سنه سنده تیمورلشک
استیلاسی و طقوز یوز یکرمنجی سنه سنده چلدرا ن محاربه سی و وقعه کلدی .
آسیای صغرا دنیلان اناطولی قطعه سنه یو نایلر (آسیا مینور) دیرلر .

§

﴿ آسیه ﴾ — فرعون موسی اوچنجی امنو فیسک یاخود اوغلی
حاروسک زوجه سیدر . بوخاتون غایت منصفه و عابده اولدینندن موسی
علیه السلامی نیلدن التقاط ایدوب باخرینه باصدی و زوجنک مشارالیه
حقنده اولان غضب و افکارینی تسکین و تحویل و جایه ایلدی یهودیلرک
زعمنجه و تورانک قولنججه حضرت موسی بی جایه ایدن فرعونک قزیدر .
حافظ ضیای مقدسینک حافظه حدیث اولان قز قرداشنک اسمی دخی
(آسیه) در .

§

﴿ آشار ﴾ — اوروپا مشاهیر کیمیا کرانندن و برلین اهالیسندن هنرور
بر ذاتدر . مارقرافک بیاننه کوره پانجاردن شکر استحصالنی ابتدا بوذات
کشف ایدوب پروسیا قرالی بولان ذاتدن (سالیسیا) ده وقع (قوران)
اراضیسنی آلوب اوراده تجر به سنی اجرا ایلدی و بو کشفی شایان

تحسین و آفرین اوله رق قدری بیلنوب دار الفنونہ قبول و حکمت طبیعیہ
درسلی نظارتہ تعیین اولندی . وفاتی (۱۸۲۱ م و ۱۲۳۷ هـ)
تاریخندہ در .

§

﴿ آشاز ﴾ یا خود (آخاز) - مرکزی قدس شریف اولان ممالک
یهودیہ حکمدارلرنددر . سوریه و ممالک اسرائیلیہ ملکری ممالک
یهودیہ بی ایکنجی دفعه محاصره ایتدکاری زمان مومی الیه آثوریلر
مراجعت و برچوق التون و مکوش اهدا ایدرک آنلرک معاونتیلہ یقایی
قورناردیسه ده کندو دینی براغوب ساخته آلہلرہ پرستش وانلرک اغورینہ
اوغلنی قربان ایلدیکندن و معاونت و احساننی کوردیکی آثوریا حکمداری
(تغلتفلاصر) ک خانارندن حیثہ مدیغیچون آنک امریلہ عبادتخانه سنہ
پت آصدیغندن بین الملة لمحد و دینسر نامنی آلدی و مالکی معاونت
مذکورہ مناسبتیلہ دولت آثوریه حایہ سنہ کیردی . مومی الیه اون
التي سنہ حکومت سوردکدنصکرہ (۱۸۱۷ خ) تاریخندہ یعنی میلادک
یدیوز اون یدی سنہ مقدمندہ وفات ایدوب الحادی مناسبتیلہ حکمدارانہ
مخصوص اولان مزارہ دفندن محروم قالمشدر . کونش ساعتی بونک
زمانندہ ایجاد اولندی .

§

﴿ آشانتی ﴾ - آفریقا قطعہ سنک جہت غربیسندہ و کینہ شمالینک
ساحل جنوبیسندہ برزنجی حکمدارلغیدر . بورانک حکمداری بولنان
ذات جوارندہ اولان (روی) و (مواسان) و (تاکلا) و (قورانزا)
و (توفل) و (دانقارہ) و (سایونی) و (آمپانا) و (اکین) و (آسیم)
وسائرہ ناملریلہ متعارف یکرمی ایکی عدد امارات صغیرہ و کبیرہ زنجیہ بی
تحت اطاعتنہ آلہرق ایچہ بر قوت و یوز بیک عسکر چقارمغہ اقتدار پیدا
ایتدیسه ده آره صرہ انکلیرلرک تسلطندن قوریتیلہ مامقدہ در . حکمدار
مومی الیہک مقر سلطنتی (قوماس) شہریدر بونک ساحلندہ اولان (سان
جورج) قصبہ سی انکلیرلرک اوغراغیدر آشانتی اہالیسنہ (امہ الدھویہ)
واراضیسنہ (سواحل الذهب) دخی دیرلر و اہالی مرقومہ بی برملیون

وحایه ایتدیکی امارات اهایلمیه برابر اویچ ملیوندن قیجاوز تخمین ایدرلر .

§

﴿ آشباه ونظائر ﴾ — (۱۵۶۲ م و ۹۷۰ هـ) تاریخنده وفات ایدن علامه (ابن النجیم) مصرینک علم فقه وقواعد وضوابط وجع و فرق وحیل ونظائرہ دائریدی فنی جامع تألیف ایتدیکی کتابک اسمیدر موی الیهک اسمی زین العابدین در تاریخ مذکور دن ایکوز الی درت سنه مقدم کلان شیخ ابن الوکیل صدر الدینک وامام سبکینک وجلال الدین سیوطینک دخی بونامده کتابلری واردلر .

§

﴿ اشبلیه ﴾ — اسپانیا ممالکی داخلنده و اندلسک جهت غریبسنده بر شهر شهریدر . بوراسی غوتلر و رومانلر زماننده (هیسپالیس) نامیه مشهور اولدیغی خالد اسلامه انتقالنده (اشبلیه) دینلدی شمدی اسپانیوللر (سویلا) دیمکده درلر . بوشهرک موقعی غایت مفرح ودائم الحضرة ولطیف الهوا و اووهلری سما کورنمز صورتده زیتون اشجار یله مزین ومعمور اولوب هر طرفنی (وادی الکبیر) نهری استقامتکده در . اسپانیوللر نهر مذکورده شمدی غلط اوله رق (غواد الاکوبرا) دیرلر و (اشبلیه) یی کورمیان غرابدن هیج برشی کورمامشدر ضرب مثلی حالا قوللانورلر حالبوکه مسلمانلر زمانندن قالان آثارک همان کافه سی محو اولوب یالکنز (خیر الداء) قله سی وامویلرک (الفصیر) سرای عتیقی قالمش و اولوقت بر ملیوندن زیاده نفوسی واراکن شمدی یوز اون یکه تنزل اتمشدر .

§

﴿ اشرف روحی ﴾ — کبار اولیاء الیهیاندلر . مشارالیه اولیاء الله کرامدن (سید احمد المصری) حضر تلرینک مخدومی اولوب ازنیق قضاسنده دنیا به کش و اوراده خیلی زمان ارشاد عبادله مشغول اولدیغی حالده (۱۴۹۳ م و ۸۹۹ هـ) تاریخنده دار آخرته انتقال اتمشدر ازنیقه اولان تر به سی الیوم زیارتگاه خواص و عوامدر (مزکی النفوس) نام کتابی تألیف ایشدر حفید حفیدی (سید لطف الله) افندی دخی کلین مشایخ کرامدن ایدی .

§

﴿ اشرف ﴾ — ملوک غلامان مصریہ دن بر بہادر ذاتدر • بو ذات (صور) و (عکا) و (صیدا) قلعه لربنی بش ہفتہ ظرفندہ لاتینلردن یعنی اولحوالیدہ یرلشمس اولان صلیبیلردن حرباً آلوب کندولربنی اورالردن چکلمکہ مجبور ایتدی و اکثر معتبرانی مأذوناً قبریسہ ہجرت ایلدی • ملک اشرف مصردہ درت سنہ کال عدالتلہ حکومت ایتدکدنصکرہ (۱۲۹۲ م و ۶۹۲ هـ) تاریخنندہ امراسنک طمع وغدریہ شہید اولمشدر •

§

﴿ اشعث ﴾ — لغت عربیدہ صاچی دوکلمش معنا سنہ اولدیغندن (ابن اشعث) و (ابوالاشعث) بعض ذواتک کنیہ ولقبی اولمشدر • ملوک امویہ زمانندہ عراق والیسی (ججاج) طرفندن ایران وترکستان فتحندہ کوندربلوب اورالردہ نیجہ ممالکک فتح وتسخیرینہ موفق اولان و (۷۰۱ م و ۸۲ هـ) تاریخنندہ ینلربنہ کیرن برودتہ مبنی اردوسیلہ ججاجک اوزربنہ کلوب برقچ محاربہ قراندقدنصکرہ مشہور (ججاج) محاربہ سنی غیب ایدن سرعسکرک کنیہ سی دخی (ابن اشعث) ایدی • ججاج بغداد جوارندہ بر موقعدر •

§

﴿ اشعر ﴾ — (بنو اشعر) یاخود (اشعریون) یمندہ مسکون (سبأ) اولادندن بریوک قبیلہ اممیدر • اصحاب کرامدن (ابو موسی الاشعری) وائمه دیندن (ابوحسن الاشعری) حضراتنک اصلاری بوقبیلہ دن ایدی • (اشعر) لغت عربیدہ قیللی آدم دیمکدر • مشارالہمانک اسمارینہ مراجعت بیوریلہ •

مکہ مکرمہ ایلہ مدینہ منورہ آرہ سنندہ اولان ایکی طاغک برینہ (جبل اقرع) ودیکریند (اشعر) دیرلر • یفبوع اوزربنہ اینن طریقدہ و بنی جهمینہ داخلندہ برطاغک اسمی دخی (اشعر) در •

§

﴿ اشعیاء ﴾ بن عاموس علیہ السلام — انبیاء بنی اسرائیلندر • یہودا ملکی (اوزیا) و (یوثام) و (اخاز) و (خزقیا) زمانلرندہ و (ارمیا) علیہ السلامدن اولقدس شریفدہ بولنورایدی • آثوریا ملکی (سناخریب)

ممالك اسرائيليه ي اوردقن برقچ سنه صكره يعنى ميلادك التى يوز طقسان درت سنه مقدمنده ممالك يهوديه يه دخى هجوم و بعض شهرلر ينى استيلا ايدرك قدس شريفى تحت محاصره يه آلدقده ملك خزقيا حضرت اشعياء ايله جناب واجب الوجوده التجا و چوللر كينهرك عبادتخانه سنده تضرع و دعا ايلديكنه و جناب حق مشاراليهك و خزقيانك دعا و نياز لر ينى قبول بيوردقغه بناء سناخير ييك اردوسى مستولى اولان و باعلتيله پریشان اولدى . خزقيا بردفعه اميدسز برخسته لكه دوچار اولوب حضرت اشعياء دن افاقنى رجا و استرحام آتمشيدى مشاراليه دعا و شافى حقيقى افافت احسان بيوره جغنى تبشير بيورديسه ده خزقيا مطمئن القلب اوله ميوب برنشان التماس ايلديكندن حضرت اشعياء شمسك اون درجه حركتدن قالدقغنى معجزه اوله رق كوستردى . اشعياء عليه السلامك وقايع آتیه يى يعنى حضرت (مسيح) و حضرت (محمد المصطفى) عليهم الصلاه و السلامك ظهور ينى و نجه و صايا و تهديدات و نصايحى شامل و التمش التى بابى مشتمل كتابى ذيل تورانده مسطور در . مشاراليه ملك (منشا) زمانده پترستلكه سلوك ايدن يهوديله قارشو شديد سوزلر سويلديكى ايچون بيچق ايله شهيد اولدى ديرلر .

اشعياء القسز (شعيا) دخى ياز يلور .

§

﴿ آشقر ﴾ — كوك كوزلى صارى تنلى ياخود صارى توكلى آدمه و يله سى قو بروغى قزله مائل صارى وآل توكلى اسبه اطلاق اولنور . تركه سى عين ايله عشقر ايسه ده صحىحى الف ايله در .

§

﴿ اشقودره ﴾ — روم ايلينك جانب غرييسنده وقره طاغك جهت جنو ييسنده وونديك دكرى ساحلنه قريب محله برولايتك مركزيدر . اشقودره شهر مستحكمى اسكندر رومى زمانده انشا اولنوب مؤخرأ برقچ دفعه صرپلورك وونديكلورك الله بكدى و (۱۷۸۱ م و ۸۸۳ هـ) تاريخنده سلطان (محمد الثانى) حضرتلرى مكمل بر اردوايله كيدوب ابتدا اطرافنده كى طاغلرى استيلا واورالردن قلعه يى دوكلك ايچون بيوك طوپلر چيقارلمسنى

فرمان ایلدیه ده ممکن اوله مدیغندن در سعادتن باقر و اوسته جلب و طاغیرک
تپه لرنده بیوک طوپر اصاغه ایتدیره رک الی آی محاصره و تضییق ایله آلدی
و (اسکندریه ارنود) نامیله و کتخدالقی وجهله روم ایلی ایالتنه الحاق
ایلدی . بونک اوزرینه و نذیک دولتی مصالحه ده مجبور اولمشدر .

(۱۸۳۱ م و ۱۳۴۷ هـ) تاریخنده اشفودره والیدی بولنان مصطفی پاشا
دولت علیه نك افکار و اراده سنه مغایر حال حرکاته بولندی دنیه رک ایالتی
طوغریدن طوغری تحت اداره یه النوب پاشای مشار الیه در سعادته جلب
و قصوری عفو اولندی .

اشفودره نك اتصالنده بر بیوک کول وارد و ساحلنده ایشلیان بیوک کوچک
سفینه لر ایکبیکدن اشاغی د کلدز .

§

(اشکانیان) — یاخود (ارشکانیان) — درت طبقه یه
منقسم اولان ملوک فرسدن اوچنجی طبقه نك عنوانیدر . بو طبقه (۵۳۸ خ)
تاریخنده یعنی میلادک ایکبوز الی الی سنه مقدمنده پارت رؤساسندن
(ارشک) نامنده بر صاحب خروجک (سلوسید) ره غلبه سیله تشکل
ایدوب (۲۳۰ م) تاریخنده طبقه ساسانیه نك ظهوریله منقرض اولدیه ده
بو طبقه یه منسوب اولان برقاج حکمدار ارمنستان قطعه سننده بر مدت ده
اجرای حکومت ایشدر . دولت اشکانیه یه (پارت) دولتی دخی دیرلر .
بونلرک پای تختی (دمغان) و (مداین) شهرلی ایدی . (ارشک)
و (پارتیا) کله لرینه دخی مراجعت بیوریله .

§

(آشهراب) — یهود علماسندندر . بو ذات (۳۰۰ م) تاریخنده
دنیا یه کلوب ذکا و فراستی سایه سننده بر چوق علومه مالک اولدقدن صکره
زمانی علماسنی جمع و شریعت موسویه بی تدقیق ایدرک اقسام سته اوزره
انتمش جلدی جامع بر کتاب تألیف و (تلوت بابلی) تسمیه ایلدی .
بو کتابده علوم جبرییه و هندسییه و فلسفه یه متعلق مسائلدن دخی بحث
اولمشدر . (تلوت یر و شالمی) بشقه در آنک ایچون (یوحنان) کله سنه
نظر بیوریله .

§

﴿آشیل﴾ — جاهیر یونانیه دن تسالیا حکمداری بولنان ذاتک
اوغلیدر . جاهیر مذکورہ بالاتفاق ترووا اوزرینه کتمک اوزره
ایکن بوچوجق دخی سائرلی قانلیرله برابر کتمک هوسنه دوشدیهده
والدهسی مساعده ایتیموب قادین قیاقنده (ایسکیروس) اطهسنه قاجیرمش
واوراده محافظه اولمسنی تنبیه ایتیش ایدی مرقوم بعض کسه لردن یکتیک
دعواسنه طوقینور سوزلر ایشتمدیکندن برتقریب صاووشوب ترووایه
واردی ووقوعبون محارباتک کافهسنه کیروب پکچوق شجاعت کوستردی
وترووا قرالنک جسارت وشجاعته مشهور اولان اوغلنی اخذ وعر بهسنه
ربط ایله ترووانک اطرافنده کزدیردی . مرقوم آشیلک غضب وشدتی دخی
جسارت و شجاعتی نسبتنده ایدی .

§

﴿آصاف﴾ یاخود (آساف) — بن برخیا (داود) علیه السلامک
اصحاب کرامندندر . موحی الیه اثنای عبادتده (مزامیر) او قویانلرک امامی ایدی .
بو ذات نعمانک دخی مرتب اولی اولدیغندن تعلیم ایتدیکی مدرسه دن یتیشانله
(اسافی) تسمیه اولمش بونام مؤخرأ بعض ملوک بنی اسرائیله و بیوک
خاخاملره ورؤسای دیره دخی ویرلمشدر .

§

﴿اصحاب کهف﴾ — صیانت و عنایت آلمی به مظهر اولمش یدی
نفر ذواتدر . بونلرک بشی یاخود التیمی شرق ایمراطوری غدار (دسیوس)
یاخود (دایوس) ک دأره سی منسوباتندن وبریسی چوبان ایدی ایشوالتی
ذات هنوز انتشارایدن دین نصاریه داخل اولدیغی و مرقوم دسیوس دین
نصاری علیهنده پک زیاده شدت کوسترمکده ونیجه یوز بیک بیکناهلک قانه
کیرمکده بولندیغی جهتله قور قولرندن قاجوب و یولده راست کلدکاری
برچوبانی دخی التماسنه بناء قبول ایدرک (افس) یاخود (افسوس) ک
شرق جهتنه کیدوب برمقاره به صاقلاندیلر و تفاسیر شریفه ده تفصیلاً
بیان بیورلدیغی اوزره جناب حق بونلری وچو بانک کلبنی بریوک اوینخویه
طال دیروب محافظه بیوردقندن اوچیوز طقوزسنه صکره اویناندره رق اوکون
ینه اماته بیوردی . مدت نوملری حقنده نصاری اختلاف ایدوب اکثریسی

یوزطقسان بش سنه دیدیلر سده صحیحی بالاده محرر اولدیغی وجهله در
واویانلری خرسیتیان مذهبه طرفدار اولان ایمراطور (تؤدوسیون) زمانده
یعنی هجرت نبویه علیه اکمل التحیه نك التمش بوقدر سنه مقدمه
وقوعبولمشدر . اصحاب کهنک اسلام بیننده زبازد اولان اسملری بشقه
وکتب نصاراده بشقه اولدیغی کبی کتب نصاری دخی یکدیگرینه مخالفدر .
بزبونلک السنه اسلامیه ده زبازد اولان و ملکائی قاردینال (اوسی) بکدما
کتابنده بولنان وسائر کتب نصاراده کوریلان اسملری زبرده بیان ایده جکز .
قاموسده محرر اولان بش نوع اسملرینک بونلره مشابهتی پک آذرر .

اسلام بینده	دعا کتابنده	بعض کتب نصاراده
۱ یلیخا	۱ مالخوس	۱ یولیخوس
۲ مکسلیا	۲ مکسیمیانوس	۲ مکسلیانوس
۳ مسلیا	۳ یوحنا	۳ اندونیوس
۴ مرنوش	۴ مرتینیانوس	۴ مارتی یانوس
۵ دبرنوش	۵ دیونیسیوس	۵ دیونیوس
۶ سازنوش	۶ ساراپیون	۶ کساقوسنود یانوس
۷ کفشططیوش	۷ قسطنطین	۷ قسطنطنیوس
۸ قطمیر کلب		

§

﴿ اصحاب صفه ﴾ — زمان سعادتده طریقه عزلی اختیار
ونفس نفیسرینی زهد و صلاحه اجبار ایدن اصحاب کرام حضراتیدر .
بوذوات محترمه هنوز جمع و ترتیب اولنمیان قرآن کریمی واحادیث نبویه
قوه حافظه لرنده حفظ و عبادات ایله اشتغال ایدرلر و دائماً علیه الصلاة
والسلام افندمزلر مظهر ثناء و الثفات عالیلری اولورلرایدی . کشف الظنون
صاحبنک قولنجه اصحاب صفه اوتوز درت ذاتدر و (بلال حبشی)
و (عبدالله بن مسعود) و (سلمان فارسی) و (ابومسعود) و (عکاشه)
و (ابوذرقاری) و (ابوهریره) و (ثوبان بن معاذ) رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین حضراتی دخی بوجهله داخلدر .

§

﴿ اصحاب فیل ﴾ — ابرهه کله سنه نظر پیوریله .

§

﴿ اصحاب ايکه ﴾ — ايکه گله سنه نظر بيوريه .

§

﴿ اصفهان ﴾ ياخود (اصفهان) — ممالك ايرانيدن عراق عجم ايلاتی داخلنده و طهرانک اوچيوزاللی کيلو متر و جنوبده برشهردر . بوراسی مقدمایک مهور و ايران شاهلرينک مفرسلطنتی ايکن (۱۳۸۷ م و ۷۸۹ هـ) تاريخنده تيمورلنک و (۱۷۲۲ م و ۱۱۴۵ هـ) تاريخنده افغانيلر قتل عام و ضبط و تخريب ايلديکنن خراب اولدی ویدی سنه صکره (نادرشاه) افغانيلردن استرداد ايلديسه ده آرتق امنيت ايدمه ديکندن پای تختی قالدیروب (طهران) ه کتوردی . اصفهانک ال معمر زمانده یعنی شاه عباس ثانی وقتنده نفوسی التي بوزیک راده سنده ايکن شمدی انمش بيکن زياده دکادر بعض اثار قديمه سی کورلکده در . اصفهانده کوزل اسلحه و قلیچ ياپيلور ايپک و اتون و کوش تللی قاشلر نسج و اعمال اولنور . اصفهان عساکر معناسنه اولان (سپاهان) دن غلط ايمش .

§

﴿ اصمعی ﴾ — ادبای عصردن بر ذاتدر واسمی (عبدالملک) مسقط رأسی (بصره) کنیه سی (ابوسعید) در . علم نحو و لغته حائر قصب السبق امتياز بر ادیب سخن پرداز ایدی هارون الرشید بونک شهر تشعار اولان طلاق و بلاغت ایشیده رک بغداده کتوردوب ندماسی سلاکنه ادخال ایلدی امام شافعی حضرتلری عرییده طلاق لساننی تحسین بیوردی . اصمعی بلبل خوش نوا کبی نعمات کونا کون ايله هر دمده بر درلو نوادر معجزکله نقل و حکایه و مجلسنده اولنلری مدهوش و دمبسته ایلر و حفظمه اون التي بيک ارجوزه وار دير ایدی . طبقات سيوطيده بعض تألیقاتی اولديغی دخی بیان اولمشدر وفاتی (۸۲۶ م و ۲۱۱ هـ) تاريخنده در .

§

﴿ آطا قاباس ﴾ — امريقای شمالیده و مکسیقا کورفرزی ساحلنک ايجرو طرفلرنده قونر کوچر بر قبیله در و بونلرک همان کافه سی حشرات کبی حال سفالنده واله کچوردکلری اجنهی انسانلری و طوته بیلد کلری و حوش

وطیوری اکل ابله تعیش اتمکده درلر فقط اخیراً النان معلوماته کوره ایچلرندن
برخیلیسی اولدقجه مدنیه آکشدیرلقدده ایمش .

§

﴿ اطرئوس ﴾ — خداوندکار ولایتده وکشیش طاعی جوارنده بروسه
سجاغنه ملحق برقصا مرکزیدر . بوشهری و قتیه (آدریانوس) نام قیصر
یایدیروب کندو نامی ویرمش ایدی .

§

﴿ اعفیر ﴾ — عمالقیلردن مصر ملکی (رییان) نك وزیر عزیزی
وزلیخای یوسفك زوجیدر . بونك بین الاهالی عنوانی (جبار) ایدی .
یوسف علیه السلام مصره کتورلدکده بوذات کوله اولمق اوزره مبایعه
و برمدت استخدام ایدوب حسن حالنی کورد کدنصکره بتون امور و ختموصنی
تفویض ایدی و مؤخرأ زوجه سی زلیخانك معلوم اولان افتراسنه بناء زندانه
قویدیردی کیفیات سائره سی (یوسف) کله سنده محرردر .

بوکا (فوطیغار) دخی دیرلر . حضرت یوسف علیه السلام عزیز مصر
اولدقذنصکره (اون) شهرندن الدیغی قزك پدرینك اسمی دخی (آتام فوطیغار)
ایدی . دیگر روایتده کوره صکره دن آلدیغی زلیخادر .

§

﴿ اطلاس ﴾ — اوروپا قطعه سیله افریقا قطعه سنك جهت شرقیسی
بیننده و امریقا قطعه سنك جانب غربیسنده اولان بحر محیطك برقمیدر .
بواسم مقدما اطلس طاغلرینك نهایت غربیسیله محدود اولان بحر محیطه ویرلش
ایدی . بحر محیط اطلاسنك طولی برقطعه دن برقطعه یه و عرضی اوچبیک
بشیوزدن التي بیک یدیوز کیلومترویه قدر و شرق طرفنده (کینه)
و (قاسقونیا) و (مانش) کورفزلی و شمال و ایرلاندا دکزلی و غرب
جهتده مکسیقا و (آتیل) و (حورسون) دکزلی موجوددر . بحر
محیط اطلاسنك ایکی آقتیمیسی اولوب بری (سنغال) دن یوقاری یه طوغری
شرقدن غربه و دیگر ی شمالدن غربه آقار .

§

﴿ اطلاعاتیت ﴾ — اسکی زمانده منخسف اولمش بر اقلیم یا خود جزیره در

بو جزیره بحر محیط اطلسیده براوجی قناریه اطهرینه و براوجی امریقا جوارنده واقع (آتیل) اطهرینه منتهی غایت جسیم وواسع بر جزیره کبیره اولدیغی حالده هنوز معلوم اولمیان بر تاریخنده تصادف ایلدیکی حادثه عظیمه ایله مخفف اولمشدر الیوم موجود اولان (آثور) و (مادر) اطهری جزیره مذکوره نك اليوكسك طاغیر نك تپهری ظن اولمنده در . حکمای یونانیسه دن مشهور افلاطونك و یردیکی معلوماته کوره بواسطه امید برونی پیشگاهدن جنوبه طوغری طولاً اوچبیک اسطاط و عرضاً ایکی بیک اسطاط و مربع مستطیل شکنده ایمش .

§

﴿اطلس﴾ — افریقانك حدود جنوبیسنده و بحر سفید سطح مائلنده بین الاهالی (جبال درن) دنیلان مغرب سلسله جبالنك اسمیدر اشبو سلسله جبالنك مرتفع محلی فاس قطعه سنده اولوب ارتقاعی درتیک مترو دن زیاده دکلدر و جزایر قطعه سنه واصل اولان سلسله سی ایکبیک سکز یوز و ایکبیک در تیوز مترو ارتفاعنده در . خریطه مجموعه ارینه و اشکال دن خالی و دوز اولان فلک اعظم یا خود فلک الافلاک و ایپکدن معمول دوز قاشه دخی (اطلس) اطلاق اولنور .

§

﴿اخنه﴾ — اناطولیده اسکندرون کورفری ساحندن یکر می بش کیلومتر و کیروده و (سیحون) نهری اوزرنده تجارتگاه بر شهر در و بونامده اولان ولایتك مرکزیدر . حوالیسنده بیوک اورمانلر و منبت صحرالر وار ایسه ده موجود اولان بطاقلقلر مناسبته ایام صیفده هواسی فنالش دیغندن اکثر اهالیسی یایلاره چکیلورلر . نفوس موجوده سی یکر می بش بیک تخمین اولمنده در . اسکندرون دن بشقه مر سین دخی اسکله سیدر .

§

﴿اعتقاد﴾ — اسلامك اعتقاد بنجه منقسم اولدیغی یتش اوج فرقه ایله نصارانك یتش ایکی فرقه سی و یهودیلر ك یتش بر فرقه سندن تحقیق اولنه ییلانلری بروجه آتی بیان اولنور .

اسلامك منقسم اولديغى فرقه لر

فرق	اقسام
۰۱	فرقه ناجيه
۲۰	فرقه معتزله
۲۰	فرقه شيعه
۲۲	فرقه خوارج
۰۵	فرقه مرجئه
۰۳	فرقه نجاريه
۰۱	فرقه جبريه
۰۱	فرقه مشبهه
۷۶۳	۰

(۱) فرقه ناجيه) — اشبو فرقه يه داخل اولئر عليه الصلاة والسلام افندمرك واصحاب كرام حضراتنك اعتقادلى وامام ابو منصور ماتريدى وابو حسن الاشعري حضراتنك اجتهدلى اوزره بولنلردر. بولئر الله تعالى وتقديس حضرتلرينك واحد وقديم اولديغنه وحياة وعلم وقدرت وارادت وسمع وبصر وكلام وتكوين ذاتيله قائم صفات الله ايدوكنسه وعباد الالهين معدود اولان ملائكة كرامه وكتب منزل يه وكلام الله غير مخلوق اولديغنه وجميع انبياء ورسول كرامله برابر (محمد المصطفى) صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك نبوته وبعث ووزن اعمال وسؤاله وعالمك محدث وخالق الله تعالى اولديغنه اينانورلر وچار ياركزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنك ترتيب معروف اوزره ولايت وخلافتلريني تصديق وكافه اصحاب كرامه محبت ايدرلر والله تعالى وتقديس حضرتلري حقنده عرض وجسم وجوهر ومصور ومحدود ومعدوم ومشاهي ومتجزى دييانلري رد وهيچ برمكآنده متمكن اولمديغنى وعلمدن وقدرتدن هيچ برنسنه خارج اولمديغنى يعنى عالم امكانده حير حصوله كلان بالجملة احوال وافعال انك خلق وایجادى وقضا وقدر يه اولوب علم ازلى آلهيده اولان شئونات ترتيب مالا يزالى اوزره البته ظهوره كله جكنى واقعال عباد ايكي نوع اولوب برى عبدك توسط واختيارى اولميدرق مجرد اراده آلميه ايله وديكرى عبدك واسطه اختيار وانضمام اراده سيله وجناب حقل خلقيله حاصل اولمقده اولمديغنى وفعلی علتسز وغرضسز ايدوكنى واعمال حقيقت ايمانه داخل اولمديغنى

وحقیقت ایمان تزايد و تناقص ایتدیکنی و تغیر سعادت و شقاوتده اولوب اسعاد و اشقاده اولدیغنی و ثواب فضل آلهی و عقاب عدل آلهی و علم عقلدن افضل و اهل کبارّه شفاعت انبیا حق اولدیغنی اعتراف و اعتقاد ایدرلر .

(۲) فرق معتزله دن (واصلیه) فرقه سی — بوفرقه نك رئیس حسن بصری حضرتلر نك شاگردلر دن (واصل بن عطا) در . مرقوم بر مسئله ده حسن بصری حضرتلر نه مخالفتله مجلسندن قلوب کتدیکنه بناء حضرت مشار الیه (قدا عززل عنا واصل بن عطا) بیوردی و مرقوم دخی کسندو ذهاب و اعتقادی ترویج و تدریس ایدرک شاگردلر پیدا ایتدیکندن معتزله مذهبی میدانه چیقدی . بونلر صفات آلهییه نفی ایدوب ذات اللمدن غیری قدیم یوقدر و کفر و ظلم و شر خدا نك تقدیر یله دکادر و کفر ایله ایمان آره سنده بر منزله واردر دیرلر و بوکبی دها پک چوق اعتقادات باطله ایله اهل سنتدن آریلورلر .

(۳) فرق معتزله دن (هذیلیه) فرقه سی — بوفرقه نك رئیس (ابو هذیل العلاف) در . بو آدم بالواسطه واصل بن عطادن اوکرندیکی مسائل باطله دن بعضیلرینی قالب آخره افراغ و تدوین ایدرک مقدم الطائفه نامنی آلدی و اصحابی اقوال فلسفه یی عقائد معتزله یه خلط ایدرک بعض مسائلده یولداشلر دن آیرلدی . بونلر خدای متعال حضرتلر نك مقدوراتی فنا بولور و اهل جنت و جهنمک حرکاتی ضروریدر و عبادک جنت و جهنم اوزرینه قدرتی یوقدر و جناب حق اراداتی مرادک غیریدر دیرلر .

(۴) فرق معتزله دن (نظامیه) فرقه سی — بوفرقه نك رئیس ابراهیم بن سیاردر . بونک مذهبه سلوک ایدنلر حق تعالی قوللر نه صلاحلری اولیان نسنه یی ایشلمکده و آخرتده ثواب و عقابلرینی اکسلمکده قادر دکادر و مخلوقات حذوث و وجود اعتباریله دفعه واحده خلق ایتدی بو تقدیم و تأخر کموندن ظاهرده در و قرآن کریم کاملاً معجز اولیب یالکز معیادتدن خبر ویردیکی معجزدر اگر حق تعالی مساعده ایتش اولسیدی عرب مثلی کتوره بیلوردی و اجماع و قیاس شرعه حجت دکادر دیرلر .

(۵) فرق معتزله دن (حائطیه) فرقه سی — بوفرقه نك رئیس (محمد بن حافظ) در . بو خبیث و اصحابی حق تعالی قوللرینی بر بشقه دارده

عاقل و سالم و بالغ و بالغ خلق و کندی معرفت و علمی و نعم سائرہ فی احسان
ایتدی و جہہ سنی او نعم و احسانہ تشکرلہ مکلف قیلدی و قوللرک برطابقی
تکلیف اولنان امر مذکور کماهی حقہا ایفا و دیگر قصولری اولہرق
ادا ایدوب اوچنچی طاقی کاملاً ترک و عصیان ایلدی و جناب حق
اطاعت و لازمه شکر ایفا ایدنلری دار جمعیہ کوندروب ایکیمی اورتہ سی
اولنلری بودار دنیاہ چیقاردی و بورادہ بأساء و ضراء و شدت و رخا و الام
و لذات ایله مبتلا قیلدی اشته صور انسانیه و حیوانیہ ده کوریلان
اختلاف انلرک ذنوبلری نسبتندہ در و قدیم اولان جناب حقدن بشقہ
برحادث آلہ دہا وارد و روز جزادہ خلقلک محاسبہ سنی بواآلہ کورہ جکدر
کبی بر چوق ہزیانلر ایدرلر .

(۶) فرق معترلہ دن (بشریہ) فرقہ سی — بو فرقہ نك رئیس (بشر
بن معتر) در . بو آدم و اصحابی خدای متعال حضر تیرنك ارادت ایکی
وجد اوزرہ در و بر وجهی صفت ذات و دیگر وجهی صفت فعلدر و صفت
ذاتیہ کند و افعالی و عبادینك جمیع طاعاتی ارادہ ایدر زرا صلاح و خیری
پلویبہ انی ارادہ ایتیان حکیم صائیلز و جناب حقک بر لطفی دہا وارد رکہ
انی اظہار ایتش اولیدی روی ارضدہ بولنان انسانلرک کافہ سی ایمانہ کاور
ایدی مع مافیہ اولطنی اظہار ایتک جناب حقہ واجب دکادر و کبیرہ دن
توبہ مقبول ایسہ دہ مرتکبی بر دہا ایشلدیکی حالہ اولکی ارتکابک جرمی
ینہ عودت ایدر اعتقادندہ بولنورلر .

(۷) فرق معترلہ دن (مہمیریہ) فرقہ سی — بو فرقہ نك رئیس اولان
(مہمیر بن السلی) قدر یونك اولولرندن ایدی بونك مذهبہ تابع اولانلر
جناب حق یالکز اجسامی و اجسام دخی اعراضی خلق ایتدی . جناب
حق کند و نفسنی بیلز زرا بیلکلکی علم ایله معلومک اتحادینی ایجاب ایدر
انسانک ارادتدن غیری فعلی یوقدر و ہر حرکتی ارادتہ مستنددر و بواسطہ
تولید طریقہ اولیوب مباشرت طریقہ در دیرلر .

(۸) فرق معترلہ دن (مزداریہ) فرقہ سی — بو فرقہ نك رئیس اولان
(عیسی بن صبیح) غایت صوفی صورت اولدیغندن (راسب المعترلہ)
عنوانیلہ شہرت بولمش ایدی . بونك مذهبہ سالک اولنلر خلق نظم

و بلاغت جهتندن قرآن کریم کبی به و بلکه اندن احسننه قادر در و حدوث
قرآنده مبالغه ایلیم و قدمنه ذاهب اولانلر کافر در و حق تعالی ابصار
ایله کورنمز و عبادک اعمالی خدانک مخلوق دکدر بر فاعلک تولد جهتیله
ایکی فاعلدن وقوعی جائز دکدر اعتقاد ایدرلر .

(۹) فرق معتزله دن (ثمامیه) فرقه سی — بو فرقه نك رئیس اولان
(ثمامه بن اشرش) التمری خلفای عباسیه دن (مأمون) ك حضورینه قبول
و مصاحبت ایندیکی علمادان ایدی . مرقوم و اصحابی افعال متولده نك
فاعلی یوقدر و مشرکین و مجوسی و یهودی و نصاری و زنادقه روز قیامتده
جهنمه کیر میوب صبیان و بهایم کبی طپراق اوله جقلدر و تحسین و تقبیح
عقلیدر و معرفت ورود شرعدن اول واجبدر و کفارندن خالقنی بیلیانلر
معذوردر دیرلر .

(۱۰) فرق معتزله دن (هشامیه) فرقه سی — بو فرقه نك رئیس اولان
(هشام بن عمرو) الفوطی گروه معتزله دن بر چوق بدع باطله ایله تمیز ایتشدر .
مرقوم و اصحابی جنت و جهنم الآن مخلوق دکدر زیر اشمیدی وجودنده
فائده یوقدر و امامت اختلاف ایله منعقد اولمز و اعراضده خدانک
خالق اولدیغنه و رسالت ادعا ایدنه نك صدقنه دلالت یوقدر بلکه انلره
دلالت اجسامده در و قرآن کریمده حلال و حرام اوزرینه دلالت یوقدر دیرلر .

(۱۱) فرق معتزله دن (جاحظیه) فرقه سی — بو فرقه نك رئیس
اولان (عمرو بن بحر الجاحظ) اهل اعتزالک بلغا و فصاحتدن اولدیغی
جهتله خلیفه معتصم و متوکلده تقرب ایتش و کتب فلسفه یی تتبع ایدرلر بر
چوق مسائله تقرر ایتلشیدی . مرقوم و اصحابی معارفک کافه سی ضروریه
اولوب هیچ برسی افعال عباددن معدود دکدر و عبدک ارادندن غیری کسی
یوقدر و اهل نار جهنمه عذاب جهتندن مخلص اولمز بلکه طبیعت نار
منقلب اولورلر و حق تعالی عاصیلری نار جیمه ادخال ایتمز بلکه جیم انلری
کندویه جذب ایدر اعتقادنده ایدیلر .

(۱۲) فرق معتزله دن (خیاطیه) فرقه سی — بو فرقه نك رئیس اولان
(ابی الحسن) و اصحابی خدای متعال حضر تلینک ارادتی ذاتیه قائمه بر

صفت دکلدر و جناب حق سمیع و بصیر دیمک مسموحاته و مبصراته
عالم دیمکدر دیرلر.

(۱۳) فرق معتزله دن (کعبیه) فرقه سی — بونلرک رئیسری اولان
(ابوالقاسم) بالاده محرر خیاطیلردن ایکن بر قایچ مسئله ده آنلردن
آیرلشدن و او مسائلدن بری ارادتک و سمع و بصرک علمه رجوعی
مسئله سیدر.

(۱۴) فرق معتزله دن (جبائیه) فرقه سی — بونلرک رئیسری اولان
(ابو علی محمد الجبائی) واصحابی جناب حقا ارادتی حادثه در و بر مکنده
دکلدر و کندوسی اول اراده حادثه ایله مریددر و حق تعالی بر کلامه
متکلمدر که انی جسمده خلق ایدر و آخرتده کورنمز و قول فعلنک خالقیدر
و مرتکب کبیره نه مؤمن ونه ده کافر در. اگر توبه سز کیدرسه جهنمده
مخلددر و مکلفه لطف اتمک و اکا اصلح اولان نسنه بی رعایت اینلک جناب
حقه واجبدر. دیرلر

(۱۵) فرق معتزله دن (بهشمیه) فرقه سی — بونلر معصیتسز عقابه
استحقاق ممکندر و بر کبیره اوزرینه مصر اولانک دیگر کبیره دن توبه
و رجوعی مقبول دکلدر و قدرتسز توبه یوقدر یعنی بالقرض زنايه قدرتی
اولیان کسه نلک توبه سی قائده و یرمز اعتقادنده درلر

(۱۶) فرق معتزله دن (عرویه) فرقه سی — بوفرقة نلک رئیسری اولان
(عمر بن عبید) رواة حدیثدن اولدینغی وزهد و صلاحیه معروف
و موصوف بولندینغی حالدیه رئیس معتزله و اصل بن عطانک مذهب
باطلنه اعتقاد ایتدکدن صکره ده ایلروسنه کیدوب حضرت عثمان و امام
علی (رضی الله عنهما) قضیه لرنده ایکی طرفیده تفسیقہ قالفشدی.

(۱۷) فرق معتزله دن (اسواریه) فرقه سی — بونلرک رئیسری اولان
(اسوار) نظامیه مذهبنه سالک اوله رق بر قایچ مسئله ابداع ایلشدن.
مرقوم واصحابی حق تعالی عدمیه خبر و یردیکی باخود عدمنی ییلدیکی
نسنه لرک اوزرینه قادر دکلدر لکن انسان قادر در زیرا انسانک قدرتی
ضدینه صالحه در دیرلر.

(۱۸) فرق معتزله دن (اسکافیه) فرقه سی — بونلر حق تعالی عقلایه ظلم ایتکه قادر دکلدر فقط صبیان و مجانینه ظلم ایدر دیرلر .

(۱۹) فرق معتزله دن (جعفریه) فرقه سی — بونلر اسکافیه مذهبی قبول ایله برابر بعضی فساق امت زنادقه و مجوسدن بدتردر و حد شرب اوزرینه اجماع امت خطادر زیرا حدده معتبر اولان نصدر و بر حبه سرقت ایدن ایماندن منخلعدر دیرلر .

(۲۰) فرق معتزله دن (صالحیه) فرقه سی — بونلر علم و قدرت و ارادت و سمع و بصرک میت ایله قیاملرینی تجویز ایدرلر بوحالده ناس بوصفتلره متصف ایکن اموات اولملری لازم کلور .

(۲۱) فرق معتزله دن (حدیه) فرقه سی — جاحظیه مذهبنده اولوب فقط هر حیوان مکلفدر سوزیله آیرلشلردر .

(۲۲) غلاة شیعه دن (سبائیة) فرقه سی — بوفرقة نك رأیسی اولان (عبدالله بن سباء) امام علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه حضرتلرینه محبتده افراط ایدرک الوهیتنه قائل اولدی و ابن ملجم انی شهید ایتدی انک اولدیردیکي بر شیطان ایدی حضرت علی الیوم بلوطلرده در ورعد انک اوازی و برق قالمجیسیدر و آخر زمانده یره اینوب اجرای عدالت و عالمی اصلاح ایده جکدر دیدی و برچوق حقا بونک مذهبنه تابع اولدی . بوفرقة نك اصحابی عندالموت تناسخ ارواحه دخی قائل اولور . (عبدالله) کله سنه مراجعت بیور یله .

(۲۳) غلاة شیعه دن (کاملیه) فرقه سی — بونلر امامت بر نوردر بر شخصصده نبوت و دیگر شخصصده امامت اولور و بعضاً دخی امامت نبوته انقلاب ایدر دیرلر و امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینه بیعت ایتیانلری تکفیر ایدرلر .

(۲۴) غلاة شیعه دن (علیائیة) فرقه سی — بونلر امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینی آله اعتقاد ایدرلر و علیه الصلاة والسلام افندمزی کوندن حضرت علیدر دیرلر و ایچلرندن بعضیلری حضرت علی ایله برابر حضرت پیغمبر افندمزک و بعضیلری فاطمه و حسن و حسین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک دخی الوهیتنه قائل اولورلر .

(۲۵) غلاة شیعه دن (مغیره) فرقه سی — بونلر جناب حق نوردن برجل صورتده در و باشنده نوردن بر تاج واردر و قلبی منبع حکمتدر .
جناب حق انسانی خلق مراد بیوردیغی زمان اسم اعظم ایله تکلم ایتدی و اوچدقده باشی اوزرینه بر تاج دوشدی بعده عبادک عصیانته واقف اوله رق غضبه کلکله ترلدی و ترندن بر طاتلی و دیگری طوزلی ایکی دکر حاصل اولدی و طاتلی دکره نظر ایتدکه کندو کولکه سنی کوروب بو کولکه نك بر مقدارندن آی و کونش خلق و ایجاد و ماعداسنی بشقه آلهه لزوم یوقدر دیهرک افنا ایلدی و اندنصکره ذکر اولنان طاتلی دکردن مؤمنلری و طوزلی دکردن دینسزلری راتدی و ناس ظلالده ایکن علیه الصلاة والسلام افتدعزی بعث بیوردی و امانتی یعنی حضرت علی یه امامتدن منع خصوصنی سموات و ارضینه و طاغاره و طاشلره عرض ایتدکه جله سی ابا ایدوب انسان یعنی حضرت عمرک تشویقیله حضرت ابو بکر قبول ایلدی دیرلر و بوکبی ده برچوق هذیانلر ایدرلر .

(۲۶) غلاة شیعه دن (منصوریه) فرقه سی — بونلر دائرلر و رسالت منقطع اولمز و جنت اکا محبتله مأمور اولدیغمز برکسه نك و جهنم اکا بغض و عداوتله مأمور بولندیغمز دیگر برکسه نك اسمیدر دیرلر . اشیو فرقه نك رئیس اولان (ابو منصور العجل) نك کندو سنه نسبت ادماسنده اولدیغنی امام (باقر) حضرتلری خبر آلدیغنی کبی حضورندن طرد و تبری بیوردی و مرقوم مشار الیه ک وفاته قدر سکوت ایدوب وفاتندنصکره ینه میدانه چیتدی و امامتی کندو نفسنه تخصیص و اعلان ایتدی و بن سمایه چیتدم و معبودیمی کوردم الیه باشمی صیغادی و بکا ای اوغل بیره ایک بدن تبلیغ ایله بیوردی و جناب حقک (وان یروا کسفاً من الاسماء ساقطاً یقولوا سبحان مرکوم) ایت جلیله سننده بیوردیغنی کسف بکا نازل اولدی دیدی و بو هذیانلری عراق و الیسی (حجاج) ایشیدوب قفا سنی کسیدی .

(۲۷) غلاة شیعه دن (خطایه) فرقه سی — بو فرقه نك رئیس اولان (ابی الخطاب محمد زینه الاسدی) ابتداری امام (جعفر صادق) رضی الله عنه حضرتلرینک حضورینه کیرر چیقار ایدی لکن صکره

حضرت مشار الیه مرقومک باطل اولان اعتقادی اوکرنوب حضورندن
طرد واصحابیله الفتی منع بیورمشدر . بوجاهل جنت نعیم دنیادن وجهنم
الم دنیادن عسارتدر و دنیا فانی دکلددر وهر مؤمنه وحی ظهور ایدر دیر
وجیم محرماتی مباح درجه سنه تنزیل و فرائضی ترک ایلر ایدی . امام
جعفر حضرتلری وفات ایتدکدنصکره بودخی امامتی کندو نفسنه تخصیص
ایدوب اماملر انبیای کرامدن و بلکه جناب حقدن بیوکدر کبی هذیانلره
باشلادیغندن اخذ واعدام اولتمشدر .

(۲۸) غلاة شیعه دن (هشامیه) فرقه سی — بوفرقة نك برنجی رئیس
(هشام بن الحکم) وایکنجی رئیس (هشام بن سالم الجوانیق) در .
بونلرک ایکسیدده جناب حقک جسمدا اولدیغنده اتفاق ایتدیلسده مؤخرأ ابن
الحکم واصحابی ده زاده ایضاحاته قالدیشوب جناب حق حاشا طول
وعریض وعمقدر و طول وعرض وعمق برابردر و کندو قاریشیله یدی
قاریشدر و مکان مخصوصنده حرکت فعلیسی وارددر و قدرتیله متناهی
اولیوب ذاتیله متناهیدر و بلا تفاوت عرشه ممددر دیدی . و جناب
حق اشیایی وجوده کلدکدنصکره ییلور وعلی قدم وحدوث ایله وصف
اولنر و اراداتی بر حرکتدرکه نه عینی ونه غیریدر و کلامی بر صفندرکه
نه مخلوق ونه غیر مخلوقدر وائمہ معصوم وانبیاء غیر معصومدر کبی
هذیانلرده بولندی و ابن سالم حق تعالی انسان صورتنده ایسدهده حلم
ودم دکلددر والی واخزی و برونی وکوزی وقولانغی وارددر اعتقادات
باطله سنده قالدی .

(۲۹) غلاة شیعه دن (نعمانیه) فرقه سی — بونلر هشامیه فرقه سنک
اعتقادی قبول ایدوب یالکز جناب حق جسمد دکلددر انسان صورتنده
برنورددر سوزیله آیر ییلورلر . بوفرقة نك براسمی دخی (شیطانیه) در .
(۳۰) غلاة شیعه دن (یونسیه) فرقه سی — بونلر حق تعالی عرشک
اوزرندهدر و ملائکه کرام آتی کورمکدهدر و کندوسی ملائکه نك
مجمولی اولدیغنی حالدده آنلردن اقوادر دیرلر .

(۳۱) غلاة شیعه دن (نصیرییه) فرقه سی — بوفرقه یه تابع اولنلر
جناب حقک امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینه و اولادینه حلولنه قائل

اولورلر و جسد جسمانی ایله روحانیتک ظهوری انکار اولنمز دیوب
(جبرائیل) علیه السلام خیرده و شیطان علیه اللعنه نك شرده صورت
بشرده ظهورینی مثال کتورلر .

(۳۲) غلاة شیعه دن (جناسیه) فرقه سی — بونلر روح الله
حضرت آدم علیه السلامه ایدی صکره حضرت شیشه ودها صکره
انبیاء وائمه یه انتقال ایتدی و امام علی و او یح اولادند نصکره رئیس مذهبن
(عبدالله بن معاویه) یه کلدی و عبدالله مستقبله اختفا ایتدیکی اصفهان
طاغندن چیه جقدر دیرلر و قیامت ایتدی انکار ایدرلر و محرماتی حلال طوتارلر .
(۳۳) غلاة شیعه دن (غرایه) فرقه سی — بونلر علیه الصلاة
و السلام افندمزك امام علی کرم لله وجهه حضرتلرینه مشابتهی غرابك
غرایه مشابتهی کیدر و بلکه ده ز یاده در دیرلر آنك ایچون غرایه
تسمیه اولتمشدرلر . صورت اعتقادلرینه ظفر یاب اولنده دی .

(۳۴) غلاة شیعه دن (رزامیه) فرقه سی — بوفرقه یه داخل اولنلر
امامتک جناب علی المرتضادن اوغلی محمد و صکره آنك اوغلی ابی هاشم
واندن وصیت ایله علی بن عبدالله بن عباسه و اندن محمد بن علی یه و اندن
ینه وصیت ایله ابامسلم خراسانینک خلق بیعت ایتدیردیکی ابراهیمه انتقالینی
ادما و آنك اعدامندن صکره ابامسلم خراسانی یه یکدیکنی اعتقاد ایدرلر
و جمیع محرماتی حلال طوتارلر .

(۳۵) غلاة شیعه دن (زراریه) فرقه سی — بونلر جناب حق
حدوث صفاتدن مقدم یالکز حیات صفیله متصف ایدی عالم وقادر و سمیع
و بصیر دکل ایدی دیرلر یعنی صفات الهیه نك حدوثنه قائل اولورلر .

(۳۶) غلاة شیعه دن (مفوضه) فرقه سی — بونلرک برطاقی جناب
حق حضرت پیغمبری و حضرت پیغمبر دنیا و مافیها بی یر ایتدی دیرلر و دیگر
طاقی خلق دنیا من عند الله حضرت علی یه تفویض اولندی ادما سنده
بونلورلر .

(۳۷) غلاة شیعه دن (بدائییه) فرقه سی — بونلر حق تعالی برنسنده
اراده ایتدکد نصکره انك اوزرینه ظاهر اولمیان نسنه ظاهر اولور دیرلر .
بو حالدده جناب حقك حاشا عواقب اموره عالم اولماسی لازم کور .

حضرت مشار الیه مرقومك باطل اولان اعتقادینی اوکرنوب حضورندن
 طرد واصحابیله الفتی منع پیورمشدر . بوجاهل جنت نعيم دنيادن وجهنم
 الم دنيادن عسارتدر وديافانی دکلدرد وهر مؤمنه وحی ظهور ایدر دیر
 وجميع محرماتی مباح درجه سنه تنزیل و فرائضی ترك ایلر ایدی . امام
 جعفر حضرتلری وفات ایتدکدنصکره بودخی امامتی کندو نفسنه تخصیص
 ایدوب اماملر انبیای کرامدن و بلکه جناب حقدن پیوکدر کبی هذیانلره
 باشلادیغندن اخذ واعدام اولتمشدر .

(۲۸) غلاة شیعه دن (هشامیه) فرقه سی — بوفرقة نك برنجی رئیس
 (هشام بن الحکم) وایکنجی رئیس (هشام بن سالم الجوانیق) در .
 بونلرک ایکسیده جناب حقك جسد اولدیغنده اتفاق ایتدیلسده مؤخرأ ابن
 الحکم واصحابی ده زباده ایضاحاته قائلیشوب جناب حق حاشا طول
 وعریض وعمیقدر و طول وعرض وعمیق برابردر و کندو قاریشیله یدی
 قاریشدر و مکان مخصوصنده حرکت فعلیسی وارددر و قدرتیله متناهی
 اولیوب ذاتیله متناهیدر و بلا تفاوت عرشه مماندر دیدی . و جناب
 حق اشیا بی وجوده کلدکدنصکره ییلور وعلی قدم و حدوث ایله وصف
 اولنر و اراداتی بر حرکتدرکه نه عینی ونه غیریدر و کلامی بر صفتدرکه
 نه مخلوق ونه غیر مخلوقدر وائمه معصوم وانبیاء غیر معصومدر کبی
 هذیانلرده بولندی و ابن سالم حق تعالی انسان صورتده ایسده سلم
 ودم دکلدرد والی واغزی و برونی وکوزی وقولانغی وارددر اعتقادات
 باطله سنده قالدی .

(۲۹) غلاة شیعه دن (نعمانیه) فرقه سی — بونلر هشامیه فرقه سنك
 اعتقادینی قبول ایدوب یالکز جناب حق جسد دکلدرد انسان صورتده
 برنوردرد سوزیله آیر ییلورلر . بوفرقة نك براسمی دخی (شیطانیه) در .
 (۳۰) غلاة شیعه دن (یونسیه) فرقه سی — بونلر حق تعالی عرشك
 اوزرنده در و ملائکه کرام آتی کورمکده در و کندوسی ملائکه نك
 جمولی اولدیغنی حالده آنلردن اقوادر دیرلر .

(۳۱) غلاة شیعه دن (نصیریه) فرقه سی — بوفرقه یه تابع اولنلر
 جناب حقك امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینه و اولادینه حملونه قائل

اولورلر و جسد جسمانی ایله روحانیتک ظهوری انکار اولنمز دیوب (جبرائیل) علیه السلام خیرده و شیطان علیه اللعنه نك شرده صورت بشرده ظهورینی مثال کتوررلر .

(۳۲) غلاة شیعه دن (جناحیه) فرقه سی — بونلر روح الله حضرت آدم علیه السلامه ایدی صکره حضرت شیشه ودها صکره انبیاء وائمه یه انتقال ایتدی و امام علی و او یچ اولادند نصکره رئیس مذهبی (عبدالله بن معاویه) یه کلدی و عبدالله مستقبله اختفا ایتدیکی اصفهان طاغندن چیه جقدر دیرلر و قیامتی انکار ایدرلر و محرماتی حلال طوتارلر .

(۳۳) غلاة شیعه دن (غرایه) فرقه سی — بونلر علیه الصلاة والسلام افندمزك امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینه مشابهنی غرابك غرابه مشابهنی کبیر و بلکه ده ز یاده در دیرلر آنک ایچون غرایه تسمیه اولنشلر در . صورت اعتقادلرینه ظفر یاب اولنه مدی .

(۳۴) غلاة شیعه دن (رزامیه) فرقه سی — بوفرقه یه داخل اولنلر امامتک جناب علی المرتضادن اوغلی محمد و صکره آنک اوغلی ابی هاشم واندن وصیت ایله علی بن عبدالله بن عباسه واندن محمد بن علی یه واندن ینه وصیت ایله اباسلم خراسانینک خلق بیعت ایتدیردیکی ابراهیمه انتقالنی ادعا و آنک اعدامندن صکره اباسلم خراسانی یه یکدیکنی اعتقاد ایدرلر و جمیع محرماتی حلال طوتارلر .

(۳۵) غلاة شیعه دن (زراریه) فرقه سی — بونلر جناب حق حدوث صفاتدن مقدم یالکز حیاة صفتیه متصف ایدی عالم وقادر و سمیع و بصیر دکل ایدی دیرلر یعنی صفات الهیه نك حدوثة قائل اولورلر .

(۳۶) غلاة شیعه دن (مفوضه) فرقه سی — بونلرک برطاقی جناب حق حضرت پیغمبری و حضرت پیغمبر دنیا و مافیانی یرا ایدی دیرلر و دیگر طاقی خلق دنیا من عند الله حضرت علی یه تفویض اولندی ادعا سنده بولنورلر .

(۳۷) غلاة شیعه دن (بدائیة) فرقه سی — بونلر حق تعالی برنسنه یری اراده ایتدکدن صکره انک اوزرینه ظاهر اولمیان نسنه ظاهر اولور دیرلر . بو حالدده جناب حقك حاشا عواقب اموره عالم اولماسی لازم کاور .

(۳۸) غلاة شیعه دن (بنایه) فرقه سی — بونلر جناب حق انسان صورتنده در وذات اللمهدن غیرى باقى یوقدر و امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینه جزؤ الہی حلول ایدوب آنک جسدیله متحد اولمشدر و امام مشار الیه خیر قپوسنی اوقوتله قوپارمشدر و روح الله اندن صکره اوغلی (محمد الحنفیه) یه واندن صکره برقاج واسطه ایله رئیس مذهبز (بنان) ه انتقال ایتشدیر دیرلر . مرقوم بنان امام (باقر) رحه الله حضرتلری زماننده برحیاء اولدیغندن مشار الیه مکتوب کوندروب کندو اعتقادینه دعوت ایتش ایدی مشار الیه مکتوبی اوقودقنصکره زیاده سیله تعجب ایدوب کتورن ادمه شومکتوبی یوت بیوردی و حریف یوتدیغی کی وفات ایدوب مندرجاتک بطلانی ثابت اولدی . مرقوم بنان اک صکره قتل و بدنام اولمشدر .

(۳۹) غلاة شیعه دن (باطنیه) فرقه سی — بوفرقة نك اصحابی حق سبحانه و تعالی حضرتلری نه موجود ونه معدومدر و نه عالم ونه جاهلدر دیوب صفات آلهیه نك كافه سنی تشکیک ایدرلر و حق تعالی امریله بالفعل تام اولان عقلی و بوعقل واسطه سیله غیر تام اولان نفسی ابداع ایلدی و نفس عقلاک کالنه مشتاق اوله رق نقصانندن کاله کلمک ایچون بر حرکتیه و حرکت دخی آلتیه محتاج اولدیغندن اجرام فلکیه حادث اولدی و مولید ثلثه دخی اجرام مذکورهدن وجوده کلدی دیرلر و تناسخ ارواح و حلوله قائل اولورلر . بوعقائد باطله اسکی محوسیلردن قالمه برشی اولوب (۱۰۹۰ م و ۱۸۳۳ هـ) تاریخنده حسن بن علی الصبح معرفیه تجدید اولنمش ایدی . بولمحدلر قرآن کریمک معانی باطنه سنی کندو زعملرنجه اخذ ایدوب معانی ظاهره سنی ترک و حکمیز اعتقاد ایتدکلریچون اشبو (باطنیه) نامیله و حسن الصباحدن اولکی رئیس لرینک اسمی جدان قرمط اولدیغیچون (قرامطه) نامیله و امام جعفر صادق رضی الله عنه حضرتلرینک بولک اوغلی اسماعیلی امام طایفدقریچون (اسماعیلیه) نامیله و محرمات و محارمی کندولرینه مباح قیلدقلریچون (حرمیه) نامیله و رسل یدیدر و هر برینک آره سنده یدی امام واردر اعتقادنده اولدقلریچون (سبعیه) نامیله و برآره لقی بابک نامنده بر خاریجیه تابع اولدقلریچون (بابکیه)

نامیه و مرقوم بابك زماننده قمرى ائواب كيدكار بچون (مجریه) نامیه
دخی یاد اولنورلر . اشبو ملحدلر خلقی اضلال ایچون برطاقم اصطلاحات
کفریه قوللانونرلر و بول منی دن انجس ایکن حین تبولسده غسل لازم
کلیوبده خروج منیده ندن لازم کلسون کبی شک کتوره جک سوزلر
سویلرلر و دیندن چیقوب تمام ملحد اولنلره (خلع) و چیمقلغه (سلخ) تسمیه
ایلرلر و بودرجهیه وارانلره جیبع محرمانی مباح قیلارلر و وضوء محبت
امامدن و صلاة طریق الحادک غیریدن منکراتی نهی ایدن رسول ناطقدن
و احتلام ناهله افشای سردن و غسل تجدید عهددن و زکاة کلمات الحادایله
تزکیه نفسدن و کعبه و صفانیدن و مروه باب عایدن و تلبیه مخاطبک اجابتندن
و طواف ائمهیه محبتدن و جنت تکالیف شرعیهدن استراحتدن و جهنم
تکالیف مذکوره مشقتی اختیاردن عبارتدر دیرلر . (بابکیه) و (قراطمه)
و (حسن) و (سبعیه) کلهلرینه دخی مراجعت بیوریه .

(۴۰) غلاة شیعه دن (زیدیه) فرقه سی -- بوفرقة نك احتجاجی (زید
بن علی بن حسین بن علی المرتضی) رضی الله عنه حضرتلرینه منسوبیت
ادعا سنده بولنورلر واقعا زید رئیس معتزله واصل بن عطایه شاگرد
اولدیسده رفض و اعتزال کندوسنه و یریه من بوافترابی امیه دن
هشام بن عبد الملک کوفیه هجومی ائاده بعض غرضکاران طرفندن
اویدورلمش برشی اولمسی مأمور قویدر زیرا امام اعظم ابوحنیفه
حضرتلری زید بن علی به اول وقت خیلی مال اعطاسیله معاونت بیورمش
ایدی هر نه حال ایسه زیدیلر (جارودییه) و (سلیمانیه) و (صالحیه)
ناملریله اوچه منقسم اولورلر و بونلردن جارودیلر علیه الصلاة والسلام
حضرتلرندن صکره امام الحق حضرت علی ایکن حق ضایع اولدی دیرلر
وسلیمانیلر حضرت علی موجود ایکن امت دیکرلرینه بیعت ایتدیکچون
خطا ایتدی دیرلر و صالحیلر سلیمانیلرک اعتقادینی قبول ایله برابر حضرت
عثمان رضی الله عنده توقف ایلرلر .

(۴۱) غلاة شیعه دن (امامیه) فرقه سی — بونلر ایکی قسمة منقسمدر
و ایکسی دخی امامت اولاد جناب علی به منحصردر و حققلنده نص
جلی واردر دیرلر لکن تعییننده اختلاف ایدرلر و سائر اصحاب کرام
حققلده لابق اولمیه حق سوزلر سویلرلر .

(۱۲) خوارجدن (محکمه) فرقه سی — بونلر نهران اهاالیسندن صوم و صلاته مداوم بر فرقه ضاله اولوب حضرت علی و سائر صحابه کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حقارنده ادبسنلک ایدرلر و هر عادل امام اوله یلور و مرتکب کبیره تکفیر اولنور دیرلرایدی بونلرک بو ادبسنلک لری حضرت علییه و اصل اولدیغی کی عسکر کوندروب اکثریسی قتل و تأدیب ایلدی.

(۱۳) خوارجدن (ازرقیه) فرقه سی — بوفرقة نك اصحابی حضرت عثمان و علی وزیر و عایشه و ابن عباس رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی حقارنده پك بيوك ادبسنلک لری ایدوب حضرت علینك قاتلی اولان ابن ملجمی ثنا ایدرلر و کسندو اعتقادات باطله لرینه مخالف اولنلرک و اولاد و عیال لرینک قتلی مباح طوتارلر و زانی محصنی رجدن قورتارلر و مرتکب کبیره یی تکفیر ایدرلر.

(۱۴) خوارجدن (بیهمیه) فرقه سی — بونلر ایمانده لسانله اقرار کافیدر و اطفال کفر ایله ایمانده باباری کبیر و مرتکب کبیره دیندن چیقار دیرلر. بونلرک رئیس اولان (بیهمی) یی عراق والیسی (حجاج) کتوردوب اللرینی و ایاق لرینی قطعله اعدام ایلشدر.

(۱۵) خوارجدن (نجدهات) فرقه سی — بونلر تکفیرده عقائد ازرقیهیه تابع اولوب ماعدا مسائله آریلورلر و جهل اوزرینه وقوعبولان جنایت اصحابی معذور طوتارلر.

(۱۶) خوارجدن (اصفریه) فرقه سی — بو فرقه نك اصحابی اکثر خصوصده ازرقیه اعتقادینه مخالفت ایدوب قولده تقیه نك جوازینه و فعلده منعنه ذاهب اولورلر و تارك صوم و صلاتی تکفیر ایدرلر.

(۱۷) خوارجدن (حفصیه)

(۱۸) خوارجدن (یزیدیه)

(۱۹) خوارجدن (حارثیه)

(۲۰) خوارجدن (رابعه)

اشبو درت فرقهیه فرق (اباضیه) دینور. بونلرک اصحابی استطاعت

قبل الفعلدر و قولك فعلى خدانك مخلوقيدر ومرتكب كبره كافر نعمت ايسهده كافر ملت دكلدر و بزم اعتقاديمزه مخالفت ايدنلر ديندن چيقار و اثنای حربده ماللری حلال اولوردیرلر و امام علی کرم الله وجهه و رضی الله عنه حضرتلریله سائر اصحاب کرام حقننده درلودرلو ادبسنزلکلر ایدرلر . هله فرق مذکورهدن یزیدیلرک مسالک و اعتقادی کوله جک بر صورتدهدر . بونلر حق تعالی اهلای ایراندن بر پیغمبر کوندره جک و او پیغمبرک کتابی سمداده یازیلوب دفعه و بقعه یره دوشه جک و نبی آخر الزمانک شریعتی ترک اولنه جق دیرلر و سنجار طاغنده مسکون اولان یزیدیلر دخی (ملک طاووس) نامیلله شیطان علیه الالعنهیه حرمت و پرستش ایدرلر و بو کون سمایه چیقوب بتون ملائکه نلک ینه رئیس اوله جقدر دیرلر . بونلرک خرسنه نلغه میللری اسلامه میللرندن زیادهدر . (اباضیه) کله سنه دخی مراجعت بیوریله .

- (۵۱) خوارجدن (میونیه) فرقه سی .
- (۵۲) خوارجدن (جزویه) فرقه سی .
- (۵۳) خوارجدن (شعیبیه) فرقه سی .
- (۵۴) خوارجدن (حازمیه) فرقه سی .
- (۵۵) خوارجدن (خلفیه) فرقه سی .
- (۵۶) خوارجدن (اطرافیه) فرقه سی .
- (۵۷) خوارجدن (معلومیه) فرقه سی .
- (۵۸) خوارجدن (مجهولیه) فرقه سی .
- (۵۹) خوارجدن (صلیتیه) فرقه سی .
- (۶۰) خوارجدن (ثعالیه) فرقه سی .
- (۶۱) خوارجدن (ثعالیه معبدیه) فرقه سی .
- (۶۲) خوارجدن (شیبانیه) فرقه سی .
- (۶۳) خوارجدن (مکریمیه) فرقه سی .

اشبو اون اوچ فرقه نلک نام عمومیه سی (عجمارده) در بو فرقه لر اصحابنک اکثریه سی قدره قائل اولوب فعلی خلقسأ و ابداعاً عبده نسبت ایدرلر

و بعضی‌لری خدا خیری اراده ایدوب شرو معاصی بی اراده ایتمزدرلر و بعضی‌لری عبدك فعلی جناب حقك مخلوقیدر دیرلر و مرتكب کبیره بی و تارك صلاحی ترکندن ناشی اولمیسوب بلکه حقندن غفلتی ایچون تکفیر ایلرلر و قزلرك قزلرینی و قرنداش قزلرینی نکاحله آلورلر و حاشا سوره یوسفی انکار ایدرلر.

(۶۴) فرق مرجئه دن (یونسیه) فرقه سی — بو فرقه نك اصحابی حقیقت ایمان حقك معرفتله در و عبدك جنته عبادتله دخولی ممکن دکلددر انجق اخلاص محبتله در و معرفتدن غیرى طاعتك ترکی حقیقت ایمانه ضرر ویرمز و او سببله عذاب اولمز دیرلر.

(۶۵) فرق مرجئه دن (عبیدیه) فرقه سی — بو فرقه نك اصحابی خدای متعال حضرتلری انسان صورتنده در و صفتلری ذاتندن غیرى دکلددر دیرلر.

(۶۶) فرق مرجئه دن (غسانیه) فرقه سی — بو فرقه نك اصحابی ایمان خدای متعال حضرتلرینی و رسولنی وانلردن کلانلری بیلمکدر تفصیلاً بیلمکه حاجت یوقدر مثلاً جناب حقك جچی فرض ایتدیکنه اینانلی لکن حجج مکة مکرمه ده کی کعبه یه طواف و زیارتله می بیلنه مز دیرلر.

(۶۷) فرق مرجئه دن (ثوبانیه) فرقه سی — بو فرقه نك اصحابی ایمان خدای متعال حضرتلرینه و رسولنه اینانق و عقلاً ایشلمسی جائز اولان نسنه لری اقرار ایتك دیمك اولوب عقلاً ایشلمسی جائز اولان نسنه لره اعتقاد ایماندن دکلددر و حق تعالی روز قیامتده بر عاصی بی عفو ایدرسد سائر امثالنی دخی عفو ایده جکدر دیرلر.

(۶۸) فرق مرجئه دن (ثومنیه) فرقه سی — بو فرقه نك اصحابی ایمان معرفت و تصدیق و محبت و اخلاصدر بونلردن برینی یا خود بعضیسنی ترك ایدن ایماندن دور اولور و مع مافیہ بعضیسی ایمان دکلددر و نمازی بعده قضا ایتك نیتیه ترك کفر دکلددر دیرلر.

(۶۹) فرق نجاریه دن (برغوثیه) فرقه سی .

(۷۰) فرق نجاریه دن (زعفرانیه) فرقه سی .

(۷۱) فرق نجاریه دن (مستدرکه) فرقه سی .

اشبو فرق ثلثه اصحابی خلق افعال و استطاعت و کسب عبد مسئله لرنده اهل سنت و جماعته موافقت ایدوب نفی صفات وجودیه ده و حدوث کلامه و نفی رؤیتده معتزله طرفنده بولنورلر و کلام الله حین قرآنده عرض و حین کتابده جسمدر و غیر اللهدر و غیر الله ایسه مخلوقدر دیرلر و ایچلرندن مستدرکه طائفه سی زعفرانیلر اوزرینه استدراک ایدوب علیه الصلاة والسلام افندمزک (کلام الله غیر مخلوق) بوردیغنه و سلف صالحینک بونک اوزرینه اجتماعنه بز دخی اینانور غیر مخلوق دیرز لکن حضرت پیغمبرک بوقولنی شو معنایه حل ایدر زکه قرآن بو ترتیب حروف و اصواتدن نظم اوزرینه مخلوق دکادر بلکه بعینها بو حروفک غیری اوزرینه مخلوقدر و بو حروف اول حروفن حکایتدر اعتقادندن آیرلین دیرلر.

(۷۲) فرقه جبریه — بو فرقه نك اصحابی ایکی قسمدر بر قسمه (جبریه خالصه) و دیگر قسمه (جبریه متوسطه) دیرلر و قسم اوله تابع اولنلر عبده فعل و فعله صلاحیت یوقدر بلکه عبده صدور اولان نسنه جادات منزله سننده مجبوریدر اعتقادنده اولوب قسم ثانی به تابع اولنلرک بعضیلری عبدک قدرتنه فعلده بر اثر اثبات و بو اثره کسب اطلاق ایدرلر ایسه ده دیکرلری اولیه بر اثرده حاجت کورمزلر. اشبو جبریه خالصه اعتقادینی ابداع ایدن (جهنم بن صفوان ترمذی) جناب حقک حیاة و علم صفتلرینی نفی ایدوب قادر و فاعل و خالق اولدیغنی اثبات ایدر و اهل جنت و جهنمک حرکتلرینه بر نهایت ویرر و خلق قرآن مسئله سننده و سائر بعض مسائلده معتزله به تابع اولور ایدی. مرقوم ملوک امویه نك انقراضنه قریب بر زمانده قتل اولمشدر.

(۷۳) فرقه مشبهه — بو فرقه نك اصحابی اعتقادده اکثریا غلاة شیعه به تابع و جناب واجب الوجودی مخلوقاته تشبیهده بر قاج صنفه منقسمدر کیمیسی خدا جسمدر و اعضا و جوارحی واردر و ملاسمه و مصالحه و معانقه ایدر دیر و کیمیسی عرش اوزرنده مستقردر و نزول و حرکتی واردر دیر و کیمیسی دخی حلولنه قائل اولور. طبعیون و آلهیون و دهریون ایچون (فاسفه) کله سنه نظر پیوریاد.

خرستیانلرک منقسم اولدیغی فرقہلر

اقسام	فرق
اورتودوقس	۲
قتولک	۶
نسطوری	۲
مونوفیزیت	۵
اونیتر	۵
پروتستان	۱۵
آنتوزیاست	۱۴
خوارج	۲۳
۰	۷۲

(۱) اورتودوقس — بونلر پاپانک وکیل یسوع و خلیفه پتروس اولدیغی طائیوب یالکر درسعادته اوتهدنبرو مؤسس اولان روم پتریقخانه سنی طانورلر ولاتینلرک تعمدینی کافی کورمیوب ایجابنده یکیدن اوقونمش صویه طالديره رق تعمیدایدرلر واقانیم ثلثیه روح القدس یالکر بابادن صدور شرطیله اعتقادایدرلر و (لیتورژیا) دنیلان قداسی لاتینلرده بیان اولندیغی اوزره پیارلرایسده خیرلری مایه لی اولق شرطدر و شرابلری صولی اولمسنده بأس یوقدر و (آرشماتریت) رتبه سنی حازر اولنلرک مادوننده اولان پاپاسلر تأهل ایتمکه مأذوندر . اورتودوقسلر لاتینلرکبی جهنمدن بشقه بر موقع عذاب اثباتنی و کلیساره مجسم تصویر وضعنی قبول ایتمیوب سائر مراسم دینی و مراتب رهبانیه ده برابر اولورلر .

لاتینلر استانبول پتریقی (فوتیوس) زماننه یعنی (۸۶۹ م و ۲۵۶ هـ) تاریخنه قدر اورتودوقسلرله برابر استانبول عمومی و رسولی کلیساسنی طانیوب اندن صکره بربرلندن آیرلدیلر . اورتودوقسلر استانبول وانطاکیه واسکندریه و قدس شریف عنوانلریله درت پتریققلکه منقسمدر .

(۲) لاتین قتلکی — روماده مسند نشین اولان پاپایی حضرت (عیسی) علیه السلام و کیلی و رئیس حواریون (پتروس) ک خلیفه سی و روما شهری و توابعنک پسقیوسی و روما یالتنک سرپسقیوسی و ایالتیا قطع سنک متره پولیدی یاخود (اکزارخی) و ممالک غریبه نک پتریقی و قتلکلرک رئیس روحانیسی طانیان خرستیانلرک نام عمومیسیدر . بونلر چو جقلرینی طوغدیغی کبی

او قونمش صودن سر په رڼه تعمید و بلوغه ایرر ایرمز مقدس یاغلر یله وېسته پوسلری واسطه سیله تدهین ایدرلر و مشرف موت اولان خسته لرینه دخی او یاغلدن سورلر و کناهرلنک عفو یچون پاپاسلره مراجعت و آخرته کوچک کناهرلک تطهیر یچون جسمندن خفیف بر موقع عذاب موقت اثبات ایدرلر و اقایم ثلثیه روح القدس بابادن و اوغلدن صدور شرطیله اعتقاد و کلیسا ناک شرائط مخصوصه سندن و مراسم دینه دن اولان مراتب رهبانیه یی تصدیق و (لیتورژیا) دنیلان قداسی یعنی حضرت عیسی علیه السلام دم و تنری ذکر ی اولان آیین اصیلی یی اجرا ایلرلر بوندن مقصد ایسه اعتباری قربان تقدیمندن و بودخی حضرت عیسا ناک دمنه قلب اولندیغی اعتقاد اولنان صافی شراب ایله تنی اعتقاد اولنان مایه سز اتمکی شرب و اکلدن عبارتدر لکن عوام پکنده شرابه نائل اوله مزملر .

بوندن بشقه نکاح و پرهیز و توبه و اشارات صلیبیه یی دخی پیارلر و کلیسا لرینه مجسم تصویر قورلر و متأهل پاپاس قبول ایتمزلر . (آریوس) مذهبنی تدقیق اتمک اوزره (۴۵۱ م) تاریخنده قاضی کونینده اجتماع ایدن هیئت رهبانیه مرقومک مذهبنی رد ایدرلر برعومی و رسولی کلیسایه اعتقاده قرار و یردی و صکره یعنی (۸۶۹ م و ۲۵۶ هـ) تاریخنده استانبول بطریق فوتیوس زماننده لاتینلر روماکلیسا سنی طانیدیغندن کلیسا شرق و غرب نامر یله ایکی یه منقسم اولوب (۱۲۳۱ م و ۸۳۵ هـ) تاریخنده رسماً تقرر ایلدی .

(۳) روم قتولکی — بونلر پاپانک یالکز رئیس روحانی اولدیغی طانیوب قصور شرائط مذهبیسه آیریلورلر ازان جله چوجقلرینی اورتودوقسلر کی صویه طالديره رق تعمید ایدرلر و مقدس اعتقاد ایتدکاری یاغی تعمید عقینده سورلر و قداسی کذلک مایه لی اتمکدن پیارلر و عوام و خواصه و یرلر و پاپاسلرینی تأهل ایچون سر بیست براغورلر وېسته پوسلرینی کندولری انتخاب ایدرلر بومذهب (۸۷۸ م و ۲۴۴ هـ) تاریخنده باشلا یوب (۱۲۷۲ م و ۶۷۱ هـ) تاریخنده لیونده و یوز التمش یدی سنه صکره فیلورانسه ده تشکل ایدن جمعیتلرک ملاحظاته قارشو تأسس ایشدر .

(ملکیت) یاخود (ملکائی) دنیلان فرقه دخی روم قتولکی دیمکدر بونک اصحابی اکثر یا سوریه وانطاکیه و دیار بکر و مصر و حوالیسندہ اولوب وقتیلہ برملکک اعتقادی طرفندہ بولندقلر یچون بونامی آلمشدر .
(۴) ارمنی قتولکی — بونلرک اعتقادی دخی روم قتولکری کبی اولوب فرقلری یالکز کایسارسومندہ و دعالرینی کندو لسانلری اوزره اوقومقدہدر .

(۵) کلدانی قتولکی — بونلرک اعتقادی دخی روم قتولکری کبیدر بونلر مقدما نسطوریلردن ایریلوب پاپانک رئیس روحانی اولدیغنی طانیدلر لکن رسوم قدیمہ لرندن بعضیلرینی ترک ایتدیلر . موصل و بغداد و جزیره و عمارہ طرفلرنده چوق بونلورلر پطریقلری موصلده اوتورر .
(۶) سریانی قتولکی — بونلر دخی کلدانیسلر کبیدر . ماردین و موصل و شام و دیار بکر طرفلرنده بونلورلر پطریقلری ماردینده اوتورر .
(۷) مارونی قتولکی — روما پاپاسلرندن (ژان مارون) نامندہ برآدم حضرت (عیسی) علیہ السلامده یالکز برطبیعت الوہیہ اولدیغنی ادما ایدن (مونوتہ لیسیم) فرقه سنہ طرفدارلق ایتدیکچون (۴۱۹ م) تاریخنده پاپانک آفروزندن جبل لبنانہ قاقچوب اورادہ مارونی اعتقادی اعلان و پک چوق طرفدارلر پیدا ایلدی ومؤخراً بومذہبک اصحابی اون اوچنجی غراغوار زمانندہ روما کایساسنک بعض آیینی و (۱۷۳۶ م و ۱۱۱۹ هـ) تاریخنده اون ایکنجی (قلہ مان) زمانندہ ترانت جمعیتی قرارینی قبول ایله قتولک آیینی روم قتولکری کبی طانیغہ مجبور اولدیلر . بونلرک الیوم رئیس روحانیسی انطاکیہ پطریق عنوانینی حائرر .

(۸) اورتودوقس روس — بونلر دخی مقدما استانبول پطریتخانہ سنی طانیانلردن ایکن (۱۵۸۸ م و ۹۹۷ هـ) تاریخنده آیریلوب مسقوہده کندولرینہ بریطریق تعیین ایتدیلر و صکرہ پطریتقلرینک وظیفہ روحانیہ سنہ روسیہ چارلرینک نظارت مؤثرہ سنی دخی قبول ایلدیلر . اعتقادجہ اصل اورتودوقسلردن چوققلق فرقلری یوقدر .

(۹) نسطوری فرقه سی — بوفرقتک اصحابی حضرت عیسانک وجود انسانیسی بشقہ و بابادن طوغدی دنیلان کلہ ازلیہ سی بشتہدر و بونلر

حضرت عیسی وجوده کلدکنصکره اتحاد ایشدر وآله وابن آله دینلدیکی تشریف ایچوندر دیرلر وکلدانی کایسانی طانیوب روما کایسانی طانیولر وپاپاسلرک تأهلنی قبول ایتزلر . (۲۳۱ م و ۴۵۱ م و ۵۵۳ م) تاریخلرنده تشکل ایدن افس وقاضی کویی جعیلری بونلرک اعتقادینی رد وروما کایسانه جلب ایچون پک چوق اوغراشدیغی حالده دردنجی نومروده محرر کلدانیلردن ماعداسنی جلب ایده مدی . نسطوریلر ایران وموصل وبعض ممالک کلدانیهده بولنورلر .

(۱۰) سن طوماس خرستیانلری — نسطوریلرک برشعبه سیدر . بونلر دخی کلدانی کایسانی طانیوب پاپاسلرک ازدواجنی قبول ایتلر ایدی صکره یعنی (۱۵۹۹ م و ۱۰۰۸ هـ) تاریخنده ایچلردن بعضیلری روما کایسانی طانیولردر . اشبو اعتقاد پورتکیرلرک (مالابار) طرفلرینی استیلاسی زماننده هند جهتلرنده دخی بولمش ایدی

(۱۱) مونوفیزیتلردن (اوتیشدست) فرقهسی — بونلر حضرت عیسانک حین تحسندنه لاهوت ایله ناسوتی اتحاد ایدوب تماماً لاهوت حکمنه کیردی وطبیعت بشریهسی محو اولوب یالکز طبیعت الوهییهسی قالدی دیرلر . (اوتیش) کلهسنه نظر بیوریه .

(۱۲) مونوفیزیتلردن (قبط) فرقهسی — بونلرک اعتقادی دخی اوتیشدستلرکی اولوب فقط سنت اولق ودعا اوقویه جق قدراسکی قبط لسانی اوکرنمک کی عادات قدیمه لرینی ترک ایتماشلردر . قبطیلر قاهرده اولان پطر یقلمینی قدس واسکندر یه بطریق عنوانیه یاد ایدرلر وحبشستان پطر یقلمی اشبو قبط پتر یق طرفندن نصب اولنورلر وحبشیلر پطر یقلمینه (ابونا) دیرلر .

(۱۳) مونوفیزیتلردن (یعقوبی) فرقهسی — بونلرک اعتقادی دخی اوتیشدستلرکبدر فقط یوزلرینه آتش داغیله خاچ رسمی یاپه رق مخالقلری اولان ملکائیلردن آریلورلر . پطر یقلمی دیار بکردهدر . (یعقوبی) کلهسنه دخی نظر بیوریه .

(۱۴) مونوفیزیتلردن (ارمنی) فرقهسی — بونلرک اعتقادی دخی اوتیشدستلره یقیندر واستانبولده وققدس شریفده ایکی پطر یقلمی واردر

و يولك پطريقلرى (آچيازىن) دەر و حلب و شام سريانى پطريقلرى
دخى استانبول پطريقلىكى اداره روحانيه سنه داخلدر و بونلرك اورتودو قس
و قتلوك آينلرندن برينه داخل اولماسى تدقيقات امور مذهبيه ايچون
تشكل ايدن چچيت رهبايه نك دعوتنه ارمنستاندن اعضا كوندره ماملرندن
نشأت ايلديكى بعض توارىخده كورلمشدر .

(۱۵) مونوفيزىترلردن (مونوته ليسم) فرقهسى — بونلرك اعتقادى
دخى اوتيشمسىلر كى اولديغىدن انلرله برلشمشلردر شمدى تفريق
اولنه مزلر .

(۱۶) اونىترلردن (آريانىسم) فرقهسى — بوفرقة اصحابك اعتقادى
جناب حقك خالقيتى و حضرت عيسانك صفات آلهيه مظهرتله برابر
مخلوقيتنى و روح القدس بشقه بر جوهر اولديغنى اعترافدن عبارتدر .
بو اعتقاد اسكندريه راهبى (آريوس) معرفتيله (۳۰۰ م) تاريخنده نشر
اولنوب اوچونز التمش سنه صكره ترك اولنديسهده مؤخرأ (خصوصى
اونىتر) و (سوسى ين) نامريله ينه ميدانه چيقمشدر . (آريوس)
كله سنه نظر بيوريله .

(۱۷) خصوصى اونىتر فرقهسى — بونلرك اعتقادى دخى (آريانىسم)
فرقهسى كيندر لكن بر مدت ترك اولنوب (۱۵۰۱ م و ۹۰۷ هـ) تاريخنده
ونديك پاپاسلردن مانظوالى (فرانسوه) معرفتيله و يتش اوچ سنه صكره
ينه ترك اولنوب مؤخرأ (سوسى ين) ناميله ينه ميدانه چيقمشدر .

(۱۸) اونىترلردن (آئه توس) فرقهسى — بوفرقة (آريانىسم)
فرقه سنك بر شعبه سيدر . بوكا داخل اولنلر حضرت عيسانك جناب
حقه مشابهنى كلياً رد ايدرلر . مؤسسلى اولان (آئه يوس) انطاكيه لى
براهب ايدى مرقوم (۳۶۷ م) تاريخنده ننى اولنوب ايمپراطورك امريله
ينه عفو و اطلاق و در سعادته جلب اولتمشدر .

(۱۹) اونىترلردن (سوسى ين) فرقهسى — بوفرقة ۱۷ نومروده بيان
اولنديغى اوزره اوچنجى درجهده (آريانىسم) فرقهسى يرينه ايكى
سوسى ينلر معرفتيله قائم اولمشدر . بونلر حضرت آدمدن موروث كناه
اصلى بى تطهير ايچون موضوع دنيلان تعميدى و مغفرت ذنوب و مقدراتى انكار

ایدرلر و ایثالیاده و پولونیا و اوستریا و انکلتزده و امریکای مجتمعه ده پک چوق بولنورلر .

(۲۰) اونیتلردن (اونومیت) فرقه سی — بوفرقه دخی (آریانیسم) فرقه سنک برشبه سیدر لکن حضرت عیسی سائر انبیای بشرکی دکدر و روح قدس یالکز حضرت عیسان ظهور ایتشدر دیدکاری و معجزاتی و ارواح اعزده دن استمدادی انکار ایتدکار یچون آریلورلر .

(۲۱) پروتستانلردن (لوتریه ن) فرقه سی — بوفرقه نك اصحابی اقانیم ثلثه یی و تمیدی تصدیق ایدرلر ابدده قداسده آریلورلر یعنی قتلکار و اور تودوقسلرکی شرابی دم عیسی و اتمکی جسد عیسی و لمق اعتقادیله تناول ایتیموب یالکز بر حرمت مخصوصه اولمق اوزره تناول و پاپاسلرک کنه چیقارمسی و خفیف کنه لک تطهیر یچون آخرتده جهنمدن بشقه بر مقام عذاب اعتقادی و پاپاسلرک مراتب رسومیه سی و مجرد قائلرینی و اموال و املاکه تصرفه اهل دنیا کی اولمیرینی و اموات اعزده دن استشفای و انلرک مجسم و غیر مجسم تصورلرلرک کلیسایله تعلیقینی قبول ایتزلر . قتلکاره قارشو اولان اشبو مذهب (۱۵۲۹ م و ۹۳۶ هـ) تاریخنده مشهور (لوتر) معرفتیله احداث اولمشدر . (لوتر) کله سند نظر بیوریله .

(۲۲) پروتستانلردن (ژوه نکای ن) فرقه سی — بوفرقه نك اصحابی لوتریه نلرکی اولوب بعضی خصوصده اختلافلی واردلر .

(۲۳) پروتستانلردن (قالوه نیست) فرقه سی — بوفرقه نك اصحابی لوتریه نلرکی پاپاسلرک مراتب رهبانیه سی و ارواح اعزده دن استشفای انکار و تناول قداسده حضرت عیسانک حضورینی و قدراقی کاملاردایدرلر یعنی حرمت ایچون دخی تناول ایتزلر . اشبو (قالوه نیست) لرک جنوده بریوک کلیسامی و اسو یچره و فرانسه و انکلتزه و فلنک و امریکا و مالزیاده پک چوق مذهبداشلی واردلر .

(۲۴) پروتستانلردن (لابادی) فرقه سی — اشبو فرقه نك مؤسسی اولان مرقوم (لابادی) ایکنجی مسیحک ورودینی تبشیره مأور اولدیشنی و کندوسی تعمیدچی (یوحنا) ایدوکنی ادما ایدرایدی . بونک تأسیس

ایندیکی اعتقادی قبول ایدن امریقالیر تعیمیدی پک کوچک ایکن ییارلر
ویک بیوک برعصیان وقوعنده ینه تقدیسسه احتیاج کوررلر .

(۲۵) پروتستانلردن (سوپر لاپسر) فرقه سی — بوفره قالوه نیست
فرقه سنک بر شعبه سی ایسه ده بعض مسائلده مخالفتری وارد ازجمله بونلر
مقدرات ازلیه صحیحدر وحق تعالینک آدم علیه السلاهی خلق وجنشدن دنیایه
ارسالی مرحمت وعدالتی اظهار ایچون ضروریدر دیرلر .

(۲۶) پروتستانلردن (ارمینی ن) فرقه سی — بونلر (۱۶۰۷ م و
۱۰۱۶ هـ) تاریخنده (سوپر لاپسر) لره قارشو ظهور اتمشله ومقدراتی
انکار وبالجمله توبه کارلرک مظهر عفو اوله جقلمی ادا ایلوب بدرجه ینه قدر
قالوه نیستله یاقلاشمشدر .

(۲۷) پروتستانلردن (پرسپیتریه ن) فرقه سی — بونلر مراتب
ورسوم رهبانیه دن هیچ برنی قبول ایتمزلر وباش پستیپوس یرینه اسقوجیاده کی
کایسا اعضالری و انلرک مساوات اوزره قونش اولان عادات مخصوصه لری
طانورلر . بو کایسا جنوده اولان (قالوه نیست) کایسانه مشابه اوله رق
(۱۵۶۰ م و ۹۶۸ هـ) تاریخنده (ژان قنوقس) معرفیه انشا اولنش ایدی .
(۲۸) پروتستانلردن (انکلیقان) فرقه سی — بوفره ینه داخل اولنلر
انکتره دولتک رما بیوک طانیدیغی (پستیپوسی) کایسانسک آیین ورسوم
رهبانیه سی طانیانلردر و بونلرک اعتقادی (قالوه نیست) لره مطابق اولوب
یالکر رسوم رهبانیه یی طانیق مخصوصنده ایرلمشدر انکلیقان کایسانسک
نظارتی و اصول مذهبییه نک محافظه سی وپستیپوسلرینک نصب و تعیینی انکتره
قرالرییه مفضدر اشبو تفویض ماده سی سکرنجی هازی زماننده باشلاوب
(۱۵۱۲ م و ۹۱۸ هـ) تاریخنده یاپیلان اتحاد دینییه مقاوله سی اوزرینه تقرر
ایلدی .

(۲۹) پروتستانلردن (پوری تن) فرقه سی — بونلر انکلیقان
فرقه سنه قارشو آیین و مراتب رهبانیه یی وره بانلرک موسیق البسه سی اکتسابی
تقیح و مسائل دینییه ده کندولرنجه قول مختاری التزام و قداس تناولی و پرهیز
واشارات صلیبیه و دیز چو کمیک کبی شیری رد ایدرک (۱۵۶۶ م و ۹۷۲ هـ)
تاریخنده انکلیقان کایسانسندن ایرلمشدر .

(۳۰) پروتستانلردن (نون قونفور میت) فرقه‌سی — بونلردخی انکلیقان فرقه‌سینه قارشو و (پوری تن) لک اعتقادینه مائل بر اعتقاد ایله انلک ایرلدیغی زمان آیرلشلردر و بو فرقه‌یه داخل اولنلر الیوم کیدکاری کسوه مخصوصه لرله بیلنمکده در . و مؤسسی قاتوربری پاپاسلرلندن (ماتیتو بارکر) در .

(۳۱) پروتستانلردن (ویکلف) فرقه‌سی — بوفرقه‌یه داخل اولنلر دخی قداس تالونی و پاپاسره کنه اقرارینی و تعهدسز وفات ایدن چو جتکلک جهنمه ادخال اولنه جقنی و روم کایساسنک ریاست مذهبییه سنی و مراتب و مراسم رهبانییه و پاپاسلرک اموال و املاک تصرفی و قضاته مداخله سنی تقبیح ایدرلر . بو اعتقادی (۱۲۶۵ م و ۷۶۷ هـ) تار یخنده (اوقسفور) مکتبی ناظری اولوب اطاعتسز لکنه بناء پاپا طرفندن عزل و علیهنه حکم اولنان (ویکلف) نام فیلسوف ابداع ایلدی .

(۳۲) پروتستانلردن (لولار) فرقه‌سی — بوفرقه‌نک رئیس اولان مرقوم (لولار) ارواحدن استمداد و استشفاع ماده‌سی و کایسالرک رسوم و اسراری بتون پاپاسلرک اویدرمه سیدر و نکاحک حکمی یوقدر کی سوزلر سویلیه‌رک یکریمی بیک قدر شاکرد پیدا ایتدی و ایچلرندن اون ایکیسینی حواریونه تقلیداً رئیس مذهب یاپوب ایچه ایشنی صره‌سینه قویدی ایسه‌ده صوکنی کتوره‌مدی و (۱۳۲۲ م و ۷۲۳ هـ) تار یخنده (قولونیا) ده یقایی اله و یروب آتشده احراق اولندی .

(۳۳) پروتستانلردن (ژان هوس) فرقه‌سی — بونلردخی (ویکلف) لر اعتقادینه اولوب فضله اوله‌رق پاپانک و پاپاسلرک انسانلری دیندن چیقاره بیلک اقتدارینی و کنه‌لری مغفرت ایتسینی و حضرت مریم‌ایله سائر اعزده‌دن استشفاعی رد و تقبیح ایدرلر . اشبو اعتقادی ابداع ایدن (ژان هوس) نام پاپاس فرانسه‌ده تشکک ایدن (قونستانس) جمعی قراریه اعدام اولنشدر . (طاپوریت) لر دخی بوفرقه‌یه منسوبدر .

(۳۴) پروتستانلردن (ژدروم) فرقه‌سی — بوفرقه‌نک مؤسسسی اولان مرقوم (ژدروم دوپراغ) بالاده محرر اولان ژان هوسک شاکردی ایندی استادینک اتهام و اعدای ائاده قور قوسندن مذهبی کتم و سکوت ایدوب

برسنه صکره یعنی (۱۴۱۶ م و ۸۱۹ هـ) تاریخنده ینه میدانه چیقار مشدر .
(۳۵) پروتستانلردن (انجیلی بن) فرقه سی — بوفره نك اصحابی (لوتری بن)
لرک بر فرقه سیله (قالونیست) لرک بر قسمندن مرکب بر اعتقاد اوزر ددر بو
اعتقاد (۱۸۱۷ م و ۱۲۳۳ هـ) تاریخنده المانیاده واقع (ناسو) دوقه لغی
ممالکندن ظهور ایتمشدر .

(۳۶) آتوزیا سترلدن (وودوا) فرقه سی — بوفره نك اصحابی
پاپاسلرک احوالی تقبیح وامور مذهبی و مراسم سائر نك اسکی حالنه ارجاع
واصلاحی و کتب دینیله ساده اوله رق ترجمه اولوب هر کسک اکامرا جعتله
حرکت و تطهیر اخلاق ایتسی ارزو ایدر لر (پیه روودوا) بومذهبی اون
ایکجی عصر میلادیله ابداع ایشدر و (لیون) ده الیوم معتقدلری
موجود در . تطهر دعواسنده بولندقلریچون (قاطار) وقساعتکار
اولدقلریچون (لیون فقراسی) نامرله دخی یاد اولنور لر .

(۳۷) آتوزیا سترلدن (قونفره غاسیو نالیست) فرقه سی — بونلر
بالاده محرر اولان (پوری تن) لرک رافضیلریدر انکاسترده و امر یقاده
بولنور لر .

(۳۸) آتوزیا سترلدن (اناباتیست) فرقه سی — بونلر چوجقلری
حد بلوغه وار مدقجه تمهید ایتزلر و حین ولادتده تمهیدیه اولسه بلوغنده
ینه تکرار ایدر لر بومذهب شمیدی انکاسترده و فلنکده (پره سپیتیدن) فرقه سنه
قارشمشدر .

(۳۹) آتوزیا سترلدن (منونیت) یاخود (باتیست) فرقه سی —
بونلر تمهید خصوصنده (اناباتیست) لره تبعیتله برابر هر کسک کتب دینیله نك
معانی ظاهره سندن استنباط ایده بیلدیکی احکامله حرکت ایتسی لازم
کله جکئی اساس اعتقاد طوتار لر . اشیو فرقه نك اصحابی اناباتیستلرله
مصالح بولندقلریچون (پاسیفیک) یعنی صلح پرور نادنی دخی آتمشدر .

(۴۰) آتوزیا سترلدن (قاکهر) اخوتی — بو اخوتی (۱۶۷۷ م و ۱۰۵۷ هـ)
تاریخنده انکاسترده (جورج فوقس) نامنده بر قوندره جی (محب شرکت
خرستیانیه) نامیه تشکیل ایتمشدر . بوفره یه داخل اولنلر کلیسا عاداتدن
اولان عبادات رسمیه و مراتب رهبانیه یی قبول ایتزلر و هر انسان روح آلهی

ایله الهام اولنه یلور دهرک تزییناندن عاری عبادتخانه لینه طویلانوب جمعیت خاطر ایله روح القدسک ظهورینه منتظر اولورلر و ایچلرندن بری دتره دهرک کندوسنده بر اثر حس ایتدیکنی یعنی الهام اولندیغنی ایما و در حال قیام ایله بر چوق شیلر سوبلر و جاعتک کافه سی اوسوزلری جان قولایغیه دکایوب و ججنجه عل ایلر . قاکه رلر محارباته و مسیره له کتمزلر و صیادلر و قار بارلق ایتزلر و یمین ایتک عادتلی اولدیغیچون محکمهلرده یالکز تصدیق و تکذیبلی کافی طوتیلور البسه لری غایت ساده در ارککار یوک کنارلی شابقه و دوکه سز اثواب کیوب قادیلر یشیل یشمال و سیاه اورتی بورینورلر و بو حالینه بناء پک چوق تحقیر اولنورلر . بونلر فلنکده و آمر یقاده کثرت اوزره در .

(۴۱) آتوزیاستلردن (کیه تیست) فرقه سی — بونلر روحک کاله ایرمی هر درلو کاروعلی ترک و استراحت و یالکز تفکر ایله اولور دیرلر و بوتفکری زمان زمان دکیشورلر . اون دردنجی عصرده ظهور ایدن (آینه روز) هزیشاستلری دخی بونلردنلر و بونلر دائما برون و کو بکلرینه نظر و تفکرله و اون یدنجی عصرده ظهور ایدن (مولنوس)ک طریقداشلی نفسلری بتون بتون کار و عملدن تجرید و استراحتله و حتی خیر و حسناته و ابنای جنسنه امداد و اعانه یه بیله یناشماقله واصل کال اولورلر اعتقادنده بونلورلر .

(۴۲) آتوزیاستلردن (موراویست) اخوتی — بو اخوت (۱۷۲۱م و ۱۱۳۴هـ) تاریخنندن اولجه اسویچرده واقع بال جمعیتی قرارندن استکاف ایدنلرک متروک (ژان هوس) اعتقادینی تجدید ایتسیله میدانه چیمشدر و مؤخرأ (هرتهوت) ه کتدکاریچون (هرتهوت) نامی دخی آلمشلردر اشبو موراویستلر قداسیده حضرت عیسانک یالکز حضور روحانیسی تصدیق ایدرلر و برچوق کلمات مرموزه سویلرلر و کتب دینده نک کافه سنه حرمت ایدرلر و روابط و جسدانیه ایله بلا واسطه جناب حقه وصول نمکنند دیرلر و کنه اد اصلینک حضرت عیسانک و قایله برابر عفو اولندیغنه ذاهب اولورلر لکن تمهیدیه رد ایتزلر .

(۴۳) آتوزیاستلردن (بیته تیست) یاخود (سپدنریان) فرقه سی — بونلر

کافه حظوظات نفسانیه بی ترک و مجاهدات و ریاضات مفرطه بی التزام یولنده
(قا کر) لره مشابه بر مسلك اتخاذ ایدرک (۱۶۸۹ م و ۱۱۰۱ ه) تاریخنده
برلینده میدانہ چیمشدر.

(۴۴) آتوزیاستلردن (مه تودیست) فرقه سی — بونلر هر اقسام
و صباح بر آچیق میدانہ طویلانوب اوراده (قا کر) لر کی الهام ایچون
عبادت ایدرلر و برطاقم صحرایشلر پیارلر و انجیلک قواعدینه تمامیلہ اعتنا
ایلرلر و ذوقیات و اعبیاتک شیخ برینه التفات ایتزلر و اعتقادات سائرلرینی
(ارمینین) فرقه سنه تطبیق ایدرلر. بونلر بو مذهبک ایچ یوزینه و قوف
ادعاسیلہ هر عبادته بروقت تعین ایلدکر ایچون (مه تودیست) نامنی دخی
آمشلردر و انکلترده ابتدای ظهورلری (۱۷۲۰ م و ۱۱۳۳ ه) تاریخنده در.

(۴۵) آتوزیاستلردن (مورمون) فرقه سی — بونلر کیندولرینی اعزه
قیامت عدایدوب قیامت یقینده قویه جقدر دیرلر و چوجقترینی برنجی
دفعه ماء جاریده تمید ایدرلر و یینلرنده اشتراک اموال و تعدد زوجاته قائل
اولورلر و میلاددن التی یوز سنه مقدم (سدسینا) نام یهود حکمداری زمانده
ظهور ایدن (مورمون) نام پیغمبرک یازمش اولدیغنی صحیح تورات معجزه
طریقیلہ آمریقادہ بولندی و بعض علاولرله و برملک واسطه سیله بزه ویرلدی
دیرلر. بو اعتقاد (۱۸۲۸ م و ۱۲۴۴ ه) تاریخنده ژوزف اسمیت (معرفیلہ
آمریقادہ نشر اولمش و الیوم خیلی طرفدارلری موجود بولمشدر.

(۴۶) آتوزیاستلردن (سودنورژیین) فرقه سی — بونلرک رئیس
اولان (سودنورخ) (۱۷۳۲ م و ۱۱۴۷ ه) تاریخنده بن الهاماته مظهر
و حضرت عیسانک دینی احیایه مأمور اولدم دیه رک حکومتده اولان
مأموریتندن استعفا ایدوب جلب نفوسه باشلادی و شاگردلرینه تحریراً
و شفاهاً ارواح و ملائکه و شیطانلرله سوبلشمک اقتدارینی حاز اولدیغنی
و دنیا ایکی اولوب بری دنیای مادی و دیگر دنیای معنوی اولدیغنی و دنیای
مادیده بولنان شیلرک کافه سی دنیای معنویه دخی بولندیغنی و کتب دینیده
اویچ معنا اولوب برنجیسی معنای طبیعی ایکنجیسی معنای معنویه اوچنجیسی
معنای سماویه ایلوکنی و کیندوسی زمانه قدر مکتوم اولان معنای معنوی بی
اظهاره حسب المأموریه تثبیت ایتدیکنی بیلدیردی. بونلک ابداع ایلدیکی

اعتقاده انکاترده و اسوجده و آمریقای جنوبیده و بعض ممالک هندیده
چوق کسه لر تابع اولمشدر. کلیسارینه (قدس جدید) تعبیر ایدر لر.

(۴۷) آنتوزیاستلردن (ایقونوقلاست) فرقه سی — بونلر استانبول
ایمپراطوری (زنون) زماننده یعنی (۴۸۵ م) تاریخنده ظهور و کلیسارده
موجود اولان پتلی کسر و پترستلکه مشابه اولان افعالدن کلیساری تطهیر
ایدرک اوچوز الی الی سینه پایدار اولدیلر لکن اندن صکره تشکل ایدن
جعیات رهبانیه نك اجباریه دیکش طوتدیره مدیلر. بونلرک اعتقادات
مذهبه لری اخیراً (وودوا) و (هوسیت) و پروتستانلره انتقال ایتشدر.

(۴۸) آنتوزیاستلردن (سن ژان) فرقه سی — بو فرقه نك اصحابی
(یحیی) علیه السلامی طانیوب حضرت (عیسی) علیه السلام حقنه الهویت
تعبیرینی ایتلر. وجناب حق جسمدر و (جبرائیل) علیه السلام انك
اوغلیدر. وحق تعالی بو دنیا یی الی بیک عقول خبیثه معاونتله یراشمدر
و ارواح سمانك طبقات مختلفه سننده ساکندر دیرلر. اشبو (سن ژان)
فرقه سننه تابع اولنلر برنجی عصر میلادیدن بر زمانه قدر (اردن) نه ری
کنارنده بولنورلر ایدی شمدی بصره حوالیسنده پک آزی موجوددر.

(۴۹) آنتوزیاستلردن (آیونیت) فرقه سی — بونلرک رئیس اولان
(آیون) نام یهودی حضرت عیسی حقنه سویلنان الوهیت تعبیرینی رد
ایدر و یالکزمی انجیلی تصدیق ایدوب قصورلرینی انکار ایلر و مذهب
خرستیانیه یی مذهب یهودیه قاریشدیرمق غیرتنده بولنور ایدی. (یوحنا)
انجیلی بونی و بونك اعتقادینه داخل اولنلری ردایچون یازمشدر.

(۵۰) خارجیلردن (سمعانی) فرقه سی — بو فرقه نك رئیس اولان
(سمعون) نام یهودی حواریون زماننده بعض کراماته مقتدر اولمق ایچون
رئیس حواریون (یتروس) ه اقچه وعد ایلدیکندن طرد ولعن اولمشیدی
مرقوم بو معامله دن دلکیر اوله رق خرستیانلق علیه قیام و بعض ممالکده
و ایتالیه عزیمت ایدوب کندوسی اللهک اوغلی اولدیغی و یاننده اولان
برقاری عقل اولک محمدی ایدوکنی اعلان و چوق ساده دلری اضلال ایلدی
و برکون سحر ایله سمایه عروج ایده جکم دیر ایکن آتلا دیغی محلدن دوشوب
یاغی قیرلدی.

(۵۱) خارجیلردن (آپولونیوس دوتان) فرقه‌سی — بونلرک رئیس اولان مرقوم آپولونیوس حکیم (فیثاغورس) لک بعض عقائدینه تابع اوله‌رق (افس) و (انطاکیه) و (هندستان) و (یونانستان) طرفلری طولاشوب ابداع ایلدیکی اعتقادی نشر ایلدی و ایتالیدان طرد اولندیغنه بناء ینه افسه عودت و بر مکتب کشادیله عقائد حکیمیه‌سنی تدریس ایدوب (۹۷ م) تاریخنده آخرته کندی. بونلر حقنده خوارق العاده شیلر بیان ایدرلر و بعضاً غرائبدن دخی خبر ویرر ایدی دیرلر.

(۵۲) خارجیلردن (ماندر) فرقه‌سی — بو فرقه سمایلرک بر شعبه‌سیدر لکن مؤسس اولان مرقوم (ماندر) نبوت دعواسنه قدر چیقشمش ایدی.

(۵۳) خارجیلردن (مانس) فرقه‌سی — بو فرقه‌یه تابع اولنلرک اعتقادی مجوسیلردن النمش بر اعتقاد اولدیغندن معهود (مانی) یه نسبت اولنشلر و بر مدت منقرض اولدقزی حالده اون واون برنجی عصر میلادیه (پولیسین) نامیله ینه میدان چقمشدر. (مانی) کله‌سنه نظریوریه.

(۵۴) خارجیلردن (سپاه‌لین) فرقه‌سی — بونلر اقایم ثلشه اوچ مبدأدر و بری (خلق) دیکری (تخلیص) اوچنجیسی (مغرت) دیرلر. (۵۵) خارجیلردن (دوناتیس) فرقه‌سی — بو فرقه آفریقاده (۳۰۵ م) تاریخنده ظهور ایتش و مؤسس اولان مرقوم (دونات) ظالم (دیوقلتین) زماننده کتب و اشیا مقدسه‌یی پتپرستلره ویرنلرک جماعته قبول اولنمالمینه دیانته قرار ویرمشدر.

(۵۶) خارجیلردن (په‌لاز) فرقه‌سی — بونلر انسان کندی اختیاریه کناه ایتماکه مقتدردر و ذاتاً معصوم طوغدیغندن تعمیده لزوم یوقدر دیرلر. بو اعتقاد (۴۷۱ م) تاریخنده تونس جمعیت رهبانیه‌سی طرفندن رد اولندیغی حالده طرفدارلرینک ثباتیه الی یوز تاریخنه قدر دوام ایدوب صکره منقرض اولمشدر.

(۵۷) خارجیلردن (ویزیلانس) فرقه‌سی — بونلر ارواح اعزیه تعظیمی و پرهیزی و پاپاسلرک مجرد قالمسینی قبول ایتزلر.

(۵۸) خارجیلردن (بوغومیل) فرقه‌سی — بو فرقه‌نک اصحابی اورتو

دوقسملرک رافضیسی دیمکدر بونلر اقایم ثلثه یی وحضرت عیسانک بعده دیرلدیکنی وکایسانک اکثر آیلنرینی ردایدوب یالکز حضرت عیسی بابامزدر دماینی قبول ایدرلر رئیسری اولان (حکیم بارل) (۱۱۱۸ م و ۱۲ هـ) تاریخنده استانبولده احراق اولنش واعتقاد مذکور قطعاً یسناخ ایدلمش اولدیغی حالده اوتوز ایکی سنه صکره^۱ مارتنه^۲ نامنده برپاپاس معرفتینه روسیهده ینه میدانیه چیمشدر . اولوقت بواعتقادی قبول ایدنلر هر ایشدن فراغت ایدرلر ایدی .

(۵۹) خارجیلردن (بازیلیت) فرقهسی — بازیل کلهسنه نظریوریله .
(۶۰) خارجیلردن (سهرنت) فرقهسی — بونلرک رئیسری اللی نومروده محرر اولان سمونک شاکردی ایدی اعتقادیده آنک اعتقادی کیدر .
(۶۱) خارجیلردن (دوزیته) فرقهسی — بوفرقدنک رئیسری اولان مرقوم دوزیته حواریون زماننده ظهور ایدوب حضرت عیسی بنم دیهرک دعوایه قالمش و برطاقم جهلایی باشنه طوپلایوب سنت اولمرینی وپرهیز ایتلرینی و حال تجروده بولنلرینی امر ایش و نهیایت یهودیلردن قاجوب و بر مغاریه قپانوب اوراده آجلمدن وفات ایشدر .

(۶۲) خارجیلردن (مارسیون) فرقهسی — بونلرک رئیسری اولان مرقوم مارسیون ایکی مبدأ اثبات ایدر و رینه خالق خیر تسمیه ایدرک ارواحک بوندن ظهورینی و دیگرینه خالق شر تسمیه ایدرک اجسامک بوندن ظهورینی ادعا ایلر و شریعت قدیمه یی خالق شردن و شریعت جدیده یی خالق خیردن چیتسار و انجیل شریفک و پاولوس رسائلنک قسم اعظمی چوریدر ایدی . ایرانده و سوریه و مصر و ایسالیاده حالا معتقدلری موجوددر مرقوم برقرک بکرینی ازاله ایتدیکنه بناء پاپاسلفدن طرد اولندقدن صکره بومذهبی اختراع ایتدی دیرلر .

(۶۳) خارجیلردن (سهردون) فرقهسی — بونلردخی ایکی مبدأ اثبات و انجیل شریفک قسم اعظمی انکار ایدرلر و حضرت عیسانک یالکز بروجود وهیمی و اردر دیرلر ایدی .

(۶۴) خارجیلردن (باردزان) فرقهسی — بونلرک اللی اوچ نومروده محرر مجوسی (مانهس) ک اعتقادینه قریب بر اعتقادی وار ایدی .

(۶۵) خارجیلردن (تاسی یں) فرقه‌سی — بوفرقه‌نک رئیسی اولان مرقوم (تاسی) (۱۷۲ م) تار یخنده ظهور ایتش و شرب خیر و ازدواجی شرائط مذهبه دن اولمق اوزره منع ایتش ایدی .

(۶۶) خارجیلردن (ولانتدن) فرقه‌سی — بوفرقه‌نک رئیسی اولان مرقوم والانت (قتولکار و باز یلیتلر ایله فلاسفه اعتقاداتنی یکدیگرینه مزج و برطاقم شیلر علاوه ایدرک میدانه بر غریب اعتقاد چیقاردی . بونک اعتقادنجه بری مرئی و دیگری غیر مرئی ایکی دنیا وار ایتش و دنیای غیر مرئییه بر مسافه غیر متناهیة منوره اولوب بونک خالق اولان حق دن روح و حقیانیت و کلمه و حیات و دین و کلیسا کبی اوتوز عدد جوهر لاهوتی ابدی ظهوره کلمش و دنیای مرئییه غیر کامله (دمیورژ) نامنده بر خالق معرفیه خلق اولمش ایتش . بوعتقادک مصرده و بعض ممالک شرقیه ده خیلی طرفدارلری وارد و مرقومک وفاتی (۱۶۱ م) تار یخنده در .

(۶۷) خارجیلردن (قارپو قرات) فرقه‌سی — بونلر حضرت عیسی (علیه السلامه حاشا سحر بازلق اسناد ایدرلر و عبادات جسمانیه‌نک کافه‌سی یهوده شیلردر انسان ذوقنی اجرا ایتلیدر دیرلر ایدی (۶۸) خارجیلردن (دوسهت) فرقه‌سی — بونلر حضرت عیسانک نصل که کورینور ایسه هر کس کبی بر جسدی اولدیغنی و وفاتی دخی کورندیک کبی اولوب بشقه اذا وجفا کورم دیکنی سويلرلر .

(۶۹) خارجیلردن (دولسی نیست) فرقه‌سی — بوفرقه‌نک رئیسی روح القدس بیک اوچ یوز تاریخ میلادی سنندن صکره سلطنته باشلادی بناء علیه پاپا حضرت عیسانک و کالتندن دوشدی دیر ایدی مرقومک بو ادعاسی و اختراع ایتدیک عقاء سائره‌سی (۱۳۰۷ م و ۷۰۷ هـ) تار یخنده پاپا بشجی (قله مان) طرفندن رد اولوب کندوسی زوجه سیله برابر آتشدلر .

(۷۰) خارجیلردن (موتانیست) فرقه‌سی — بوفرقه‌نک رئیسی اولان مرقوم (موتانوس) (۲۱۲ م) تار یخنده ظهور و نبوت دعواسنه قیام ایدوب بن کلیسای یکیدن پیدا ایتکه و بر مکمل شریعت یامغه مأمور اولدم دیدی و پک چوق معتقد و طرفدار پیدا ایتدی و اختراع ایلدیک مذهب خیلی ممالکه منتشر اولدی .

(۷۱) خارجیلردن (ئى اون) فرقهسى — بونلرك رئيسى اولان مرقوم (ئى اون) بن اللهك اوغلى يم ديهرك برچوق حقاين باشنه طوپلايوب بيوك بيوك اختلالاته سبب اولدى وعاقبت (۱۱۴۸ م و ۵۴۳ هـ) تاريخنده يقايى اله و يروب حبسخانهده وفات ايلدى .

(۷۲) خارجيلردن (غونوستيق) فرقهسى — بوفرقةنك اصحابى وحى والهامانك صحتنى انكار وكتب دينهده مسطور اولان احكامك غير كافى اولديغنى والهويت وحقايق اشيايه انجق كندورلى واقف ايدوكنى و بوكاله منشأ نوع بشرك مافوقنه اطلاع ايله واصل اولدولر بى ادما ايدرلر وهرشبيء برادان بر خالفدن ماعدا اوچ اصل اثبات ايدوب بونلرك برنجيسى (ماده) ايكنجيسى دنيايى ايجاد ايدن (دميورژ) اوچنجيسى ازالهء شروره مأمور اولان (حضرت عيسى) درديرلر و بوسوزلرك اراسنه علوم فلسفهدن برچوق سوزلر قارشديرلر ايدى .
يهوديلرك منقسم اولديغى فرقلردن بولنه بيلانلر .

(۱) خاخامى) فرقهسى — بنى اسرائيل بوشع عليه السلامدن صكره حكومت ايدن (يهود) لء وفاتى عقينده برمدت پترستهلكه ميل وينه اصلاح نفس ايدوب حضرت (داود) و (سليمان) عليهما السلام زمانلرnde كوزل كنديسهده حضرت سليمانك وفاتدن صكره حكومتلى دولت يهوديه واسرائيليه نامر ليله ايكي يه منقسم اولديغى كبي مذهبلرى دخى بعض كونه اختلافه دوشدى و ممالك شرقديه نفى وتغريلر ينه قدر مرور ايدن ايامده اعتقادلر ينه ينه بوزقلق كادى ومدت اسارتلى اولان تمش سنه ظرفنده تورات شريف واحكامى همان اونودلش برحاله كيروب فلسطينه عودتلرنده عزير عليه السلام وسائر پيغمبران كرام حضراتنك همتلر يله ينه تجدد ايلدى لكن يينلرندهكى اختلاف زائل اوليوب بلكه تعصب سبيله دهاز ياده قوت بولدى و برمدت دخى بو حال اوزره كيدوب عصر ثانى ميلاديه، ايجلرندن (آشهراب) و (يوحنان) و (راينو) كبي علما يتيشهرك تلوت يروشالمى و بابلى كتابلر بى يازدقلى ينه بناء دين اسرائيليه متانت حاصل ايلدى . اشبو خاخامى فرقهسى تلوت احكامنه واسفار خيمه وسائر يه اعتقاد و رعایت وموجبجه عمل و حركت ايدرلر و آخر زمانده (عيسى) عليه السلامك

دنیا به کله جکته ابنانورلر و عبادتخانه لرینه عزیمت و عبادتده قصور ایدنلری دیاتنه تأدیب و ملتترینک عاجز و فقراسنی تقود موقوفه لرندن اعاشه ایلرلر. (تورات) کله سنه واسمی محرر اولنلرک اسملرینه دخی مراجعت بیوریه . (۲) (سامری) یاخود (کوتهین) فرقه سی — بونلر بش قسمة منقسم اولان اصل توراتی واحکامنی قبول ایدوب بونلردن ماعدا اوتوز درت یاخود قرق اوچ سفری قبول ایتزلر . اشبو سامریلر حضرت سلیمان علیه السلامک وفاتی عقبنده آریلوب شخمیده دولت اسرائیلیه یی تشکیل ایدن اون سبط خلقیدر . بونلر بابل اسارتدن صکره فلسطینه کاوب بیت مقدس زیارتندن استغنا حاصل اولمق ایچون (غاریم) طاغنده بیت مذکوره مشابه برمعبد بنا ایتدیلر ایدی . الیوم یافده و نابلسده سامری بونلور ایسه ده پک آذر .

(۳) (قرانی) فرقه سی — بونلر دخی سامریلرک برشعبه سی کبیدر توراتک ناطق اولدیخی احکامی قبول ایدوب قصور اسفاری و خانلرک استنباطنی قبول ایتزلر . ظهورلری سکزنجی عصر میلادی یه طوغریدر الیوم روسیه ممالکینده و لهستانده پک چوق بونلورلر .

(۴) (صدوق) فرقه سی — بونلرک رئیس اولان (صدوق) و قتیله برعالمک (عبادتی امید مکافاة و خوف مجازاة ایچون ایتمالی) سوزینی تأویل و عباداتی یالکز مقاصد دنیا به تخصیص و بعضی فلاسفه یه تقلیداً بر اعتقاد اعلان ایدوب حشر و نشری و ملائکه کرامی و عنایات آلهیه بی و روحک بقاسی انکار ایلدی . ظهورلری (۵۳۶ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکی یوز قرق سکزن سنه مقدمه در مؤخرأ منقرض اولمشدر .

(۵) (فروشم) یاخود (فریسی) فرقه سی — بونلر خانامیلرک غایت الغایه متعصبیدر . کندولرینه از چوق مخالفت ایدنلره شدتله معامله ایدرلر و صدوقیلره قارشو قدس شریفده بونلورلر ایدی . ظهورلری (۵۶۱ خ) تاریخنده یعنی میلادک یوز سکسان سنه مقدمه در صکره خانامیلره قاشمشدر .

(۶) خلیسید فرقه سی — بونلر دخی صدوقیلره مخالف ایسه ده توراتک معانی باطنیه سیله حامل اولمق طرفنی ترجیح ایدرلر ایدی .

(۷) قابل (فرقه سسی — بونتر آیات توراتیة نك رموزايدر ديه رك چيقاردقري برطاق معاني غريبه اوزرينه كيدرلر وروحانيله مخصوص بر ملقم الفاظ و تركيبات عجيبه يه دوام ايله طباع التام تنزيل واستخدامنه چاليشورلر ايدى .

(۸) ره شاييت (فرقه سسی — بونلرك رئيسى اولان (يوناداب (۷۳۴ خ) تاريخنده يعنى ميلادك سكر يوز التمش سنه مقدمده (آتيسمت) لركبي بر مذهب ابداع ايدوب معتقدلرينه زراعت وفلاحت وتصرف املاك كبي شيلرى حرام آمشيدى .

(۹) آسه ئى (فرقه سسی — بونلر ازدواج ومحاربي حرام اعتقاد وصدوقيله مخاف اوله رق روحك بقاسنى اعتراف ايدرلر و بحر لوط سواحلنده ساكن اولدقلى اراضى يى مشتركاً زرع وحاصلاتيله كفاف ايدوب كندولرينه مخصوص عبادتخانه لرى دروننده يشارلر وبالجملة ماللرينى مشترك طورلر ايدى . زمان ظهورلرى (۵۱۵ خ) تاريخنده يعنى ميلادك يوز ايللى سنه مقدمده در

(۱۰) فيلون (فرقه سسی — فيلون كله سنه نظر بيوريله .
(۱۱) تراپوط (فرقه سسی — بوفرقيه داخل اولنلر چوق ياك يمزلر وتاهل ايتزلر ووقتلىرى دأماً سكوت و يالكلرلى وتفكريله چكورلر ايدى بونلرك ظهورى اسكندريه دنلر لكن تابع اولدقلى دين دين موساميدر بوخمه دين عيساميدر تحقيق اولنمده .

(۱۲) شازديم (ياخود (هازديم) فرقه سسی — بونلر عباداتده حضرت (موسى) عليه السلامك امر ايتديكى درجه دن دها ايلرويه كيدرلر وعبادات متصله اجرا ايدرلر ولهستاده واسلاونياده بونلورلر .
(۱۳) سبطاى (فرقه سسی — روافض يهوددنلر .

(۱۴) مارتى نيست (فرقه سسی — بونلرك رئيسى (مارتى نس) پورتكيرلى بر يهودى ايدى مرقوم (۱۷۵۰ م و ۱۱۶۸ هـ) تاريخنده قابالرك اعتقادينه مشابه بر اعتقاد ابداع ورفض والحادي ايدوب طلوز ومارسليا و بعض فرانسه ممالكنده خيلى طرفدار بولدى . مارتى نيستلر شمدى ماصون لوجه لرينه داخلدر .

(مورمون) فرقه‌سی — خرسیانلرک ۴۵ نومروسنده

(آیونیت) فرقه‌سی — خرسیانلرک ۴۹ نومروسنده

(سمعانی) فرقه‌سی — خرسیانلرک ۵۰ نومروسنده

مورمونلرک توراتی التزاملرینه و آیونیتلرک اعتقادات یهودیه‌ی الدن براماملرینه و سماعیلرک خرسیانلقدن مطرود بولملرینه نظراً بونلر یهودیلرک خارجیلری ظن اولنور ایسه ده اصل اعتقادلری مجهول اولدیغندن خرسیانلرک خارجیلری صرهنه یازلش ونمورلری کوسترلشدر .

§

﴿ اغا ﴾ یاخود (آغو) — ترکیه بیوک و سید و بیوک قنداش و هیئت و گروه باشی و ضابط معناسنه در . یکچیری اغاسی . قول اغاسی . چارشو اغاسی . ایج اغاسی . اختار اغاسی . صقاللی اغاسی . قپواغاسی . سرای اغاسی . کبی . دولت عثمانیه ده مقدا استخدام اولنان علوفه‌لی عسکرک بیوک ضابطلرینه دخی اوجاق اغاسی یاخود اغایان بیرون دیرلر ورکاب همایون اغالرینه اغایان اندرون تعبیر ایدرلر ایدی . او قویوب یازمسی اولمایان معتبرانه دخی اغا دیرلر .

§

﴿ اغا محمد خان ﴾ — ایران شاهلرندندر . بو ذات پدری محمد حسن خان ایله برابر کریم خانک الله اسیر دوشدیکي زمان ایکسیده طواشی ایدیلرک حبس اولمش ایدی صکره یعنی (۱۷۷۹ م و ۱۱۹۳ هـ) تار یخنده محبسدن قورتیلوب تخت موروثی کر جستان خانلری یدندن قورتاردی و کیده کیده قوت و شوکتی متر اید اوله رق بتون ممالک ایرانیه مالک اولدی و اون یدی سنه صکره یارین شونی اعدام ایده‌یم دیدیکی بر ضابط یدیله او کیچه یتاغنده اعدام اولندی .

§

﴿ اغا مهنون ﴾ — جاهیر یونانیه دن و (آرغوس) و (مه‌نیا) ولایاتی حکمدارلرندن بر غدار آدمدر . جاهیر مذکوره (۴۳۱۴ خ) تار یخنده یعنی میلادک یلک ایکی یوز سکسان سنه مقدمده ظهور ایدن (ترووا) محاربه سنه متفقاً کبدرکن بونی کندولرینه قوماندان انتخاب

آتمش و شه‌نشاہ عنوانی و یرمشلر ایدی . مومی الیه واقعا اون سنه امتداد ایدن محسار به مذکورده خیلی ایش کوردیسه ده مظفراً مملکتنه عودت ایدرکن بر فورتنه یه طوتیلوب (اگر شو فورتنه دن قورتیلوب ساحل سلامته چیقار ایه م ال سوکیلی زوجهم (آقیچینی) بی دکر آلهنه قربان ایدهیم) دیو نذر آتمس یله و بالسلامه یونان ساحلنه واصل اوله رق ندرینی یرینه کتوره س یله بد نام اولدی و براز صکره آلدیغی (قالتمنستر) نام زوجہ سی دخی مرقومی اعدام ایدوب مظلومه مرقومه نك آهنی برده براقدی .

§

﴿اغبرت﴾ — انکلتره قرالرنندرن . بو ذات بریتانیاده واقع (وست ساقس) حکومت صغیره سنك حکمداری ایکن فرانسه یه طرد اولمش و فرانسه قرالی شارلمانك یاننده برمدت تحصیل علوم ایدرک یشایوب ینه جلب و (۸۲۷ م و ۸۱۲ هـ) تاریخنده تخته اجلاس ایدلش ایدی مومی الیه مقتضای درایت و فطانتی اوله رق عموم بریتانیا اهاالیسنك حسن توجه و محبتنی قزانقدن صکره جله سنك حسن رضا و اختیار یله بریتانیاده کی حکومت سبعة یی (آنکلو ساقسون) نامیله بر اداره متحده التنه الدی و ریاستنی درعهده ایلدی . بونامده بشقه قرالردخی وارد .

§

﴿آغرد﴾ — (اکبره) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿آغری﴾ — اسیاده بر طاغدر (آارات) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿آغریوز﴾ — یونانستان شرقیده و مالیا قوس کورفر ینك جنوب شرقیسنده بر یوک و اوزون آطه درکه قرده دن بر طار بوغاز ایله ایریلور . (الیوم خالککس) نامی المش اولان نفس آغریوز شهری اوتوز سکز بیک نفوسی جامعدر و اراضیسی غایت محصولدار و هواسی لطیفدر و مرکز لودار یونانیلر بوکا (اوپه) اطه سی دخی دیرلر بوراسی (۱۴۷۰ م و ۸۷۵ هـ) تاریخنده دولت علیه یه چکوب

(۱۸۲۹ م و ۱۲۴۵ هـ) تاریخنده تشکل ایدن یونان دولتی اداره سنه انتقال ایلدی.

§

﴿اغستوس﴾ — اسکی رومالیر مارت. ابتدا سندن اعتباراً سنه نك التجی اغستوس آینه التجی معناسنه اوله رق (اکستیس) دیر لر وایامنی اوتوز اعتبار ایدر لرایدی صکره روماقیصری اولان مشهور (اوکوست) بو آیک ایچنده بر قاج بیوک ایشه موفق اولدیغندن بر کون زیاده ایدلمسنی وکندو نامه نسبتله (اوکوستس) دینلمسنی امر ایتدیکنه یاخود بعض خلوصکار لر بویه اولمسنی بالاخطار امرینی استحصال ایلد کارینه بناء اولوقدنبرو نامی (اوکوستس) قالمش صکره غلط اوله رق (اغستوس) دینلشدر. (آب) کله سنه نظر پیور یله.

§

﴿آغلاسون﴾ — قونیه ولایتیه تابع بور دور قضاسی داخلنده و بور دورک درت ساعت جنوب شرقیسنده بر ناحیه صغیره در یدییوز یتش بش نفوسی واردر وانجیرلی ناحیه سی ویکرمی بر قریه سیله برابر نفوس موجوده سی اوچیک بشیوز تخمین اولمقده در. بورایه و قیلله (ساغلاسوس) دیر لر ایدی

§

﴿اغناد﴾ — قزاق طائفه سندن طورله نه ری بوینده مسکون (زاپوزاق) لک نام مخصوص صیدر. بونلرک برطاقی مقدماروسیه محارباتنده دولت علیه جایه سنی قبول وهجرت ایلدیکندن اناطولی یه کچورلمش والیوم اناطولیده (اغناد قزاقی) نامیه طائفه ده بولمیشدر. بونلر وقیلله دولت علیه یه محارباتنده دخی معاونت ایدر لر ایدی.

§

﴿افتاده افندی﴾ — اعظم مشایخ جلوتیه دندر ومسقط رأسی (بروسه) واسمی (محمد) در. مشار الیه ابتدا طریقت علیه خلوتیه دن اخذ فیض ایدوب صکره حاجی بیرام ولی حضر تریک توجه روحانیله بریله واصل سر منزل مقصود اولدی وخلوتیه ایله جلوتیه بونده وخلیفه سی

(هدایی محمود) افندی حضرتلرنده برلشدی . وفاتی (۱۵۸۱ م و ۹۸۹ هـ)
تاریخنده و تریبه سی بروسه ددر .

§

﴿افراسیاب﴾ ترکی — ملوک پیشداد یاندن وافریدون سلاله سندن
برشبیج پادشاهدر . بو ذات جهانگیر لکه یقین براققدار ایله ایرانده التمش
سنه سلطنت سورن (منوچهر) لک اوزرینه اجدادینک انتقامنی آلق ایچون
خروج و مومی الیهی طبرستانه قدر فراره مجبور ایدوب بر مدت صکره جیچون
نهرندن اوته طرفی کندو اداره سنه قالمق اوزره عقد مصالحه ایلدی و صکره
ایرانده دخی مستولی اوله رق خیلی جانلر یاقدی و خاتمانلر ییقدی و عاقبت
کندوسی دخی (زال بن سام) نامنده بر (خان) ه مغلوب و فراره مجبور
اولدیغندن خان مومی الیه منوچهر اولادندن (زاب) نامنده برینی کتوروب
تخت ایرانه اجلاس ایلدی . افراسیابک سلطنتی تخمیناً حضرت (موسی)
علیه السلام زماننده ایمش . یونانیلر افراسیابه (فریاتیئوس) دیرلر .
(زاب) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿افراییم﴾ یاخود (افرام) — یوسف علیه السلامک ایکی
اوغلندن بریدر و دیکرینک اسمی (منسا) در . بو ذات پدری وفات
ایتدکدن صکره کندویه منسوب اولان و مؤخرأ (سبط افراییم) نامیله شهرت
بولان قبیله یه رئیس اولدی . بوقبیله بعد زمان ارض فلسطینده (شریعه)
نهرینک جهت شرقیسنده واق دکرلک جانب شمالیسنده توطن ایتمش و اولوقت
اورالره وادی افراییم دینش ایدی . یعقوب علیه السلامک وفاته قریب
کونلرده حضرت یوسف علیه السلام اشبوا یکی چوجغنی پدری مشار الیهک
مصرده ساکن اولدیغنی بلده یه کتوروب اللربنی اوپدور دکده پک آشوری
منمون اولدی و اختیارلغی مناسبتیله کوزلری کورمدیکندن مبارک اللربنی
چوجقزلرک باشلرینه قویوب دعا و ثنا ایلدی . بونام قدس شریف جوارنده
بر بولک طاغنه دخی ویرلشدر .

§

﴿آفریقا﴾ — قطعات خسه ارضک الک صیحاغیدر و شمالدن

جنوبه طوغری طولی سکر بیک و شرقدن غربه طوغری عرضی یدی بیک بشیوز کیلو مترودر و اهالی موجوده سی یوز ملیوندن زیاده جه تخمین اولمقده در.

بو قطعه وسیعه نك منقسم اولدیغی یکر می عدد ممالک جسمه دن آق دکر سواحلی اوزرنده اولان بشی (مصر) و طرابلس غرب و تونس و جزایر وفاس و بحر محیط غربی سواحله دن اولان دردی (صحرای کبیر) و (سنگامیا) و (کینه شمالی) و (کینه جنوبی) و جهت جنوبیده اولان اوچی (هوتاتو) و (قاب) و (کافرستان) و بحر محیط هندی جهته دن اولان دردی (موزانیک) و (زنکبار) و (عدل) و (وصوال) و بحر احر ساحله دن اولان ایکیمی (حبش) و (نوبه) و وسطده اولان ایکیمی (سودان شمالی) و (سودان جنوبی) در. آفریقا قطعه سنه تابع اولان ال بیوک اطه (ماداغشقر) اطه سی اولوب (قناریه) و (یشیل برون) و (ماسقارت) و (سه شل) اطه لری انک دونده در و جهت شمالی و سواحل شرقیه سنه اسلام واورته یرلرنده اکثریا بترست ساکن اولمقده در و ال بیوک حکومتی (آشانتی) پادشاهلغی و (داهومه) وفاس و حبش و زنکبار حکمدارلغی و تونس و مصر و الیکریدر.

وقتیله رومالیرایله یونانیرا آفریقانک یالکز جهت شمالیسنه کیره یلوب فنیکه لیلر بتون سواحلی طولاشمشلر و دکر دن امید برونی طریقیه هندستانه یول اولدیغی ابتدا اسپانیولر کشف ایتشلر ایدی. الیوم ممالک معهوره ساحلیه سی دولت علیه و انکلتزه و آمریکا و دانیمارقه و اسپانیا و فرانسه و فلنک و پورتکیز دولتلری زیر تصرف و تملککنده در. (حکومت) کله سنه دخی نظر بیوریه.

§

﴿آفریقس﴾ — یمن شاهلرندن (ابرهنه) ذوالمنارک اوغلی و خلیفدر بو ذانک تخمیناً حضرت (داود) علیه السلام زماننده معلوم اولیان برسبیه مبنی زیر تابعیتنده اولان قوم بربری فی فلسطین اراضیسندن مصره واورادن دخی تونس و حوالیسنه نقل و اسکان ایتدیکی و او صرهدده بر شهر یاپدروب کندو نامنه نسبتله (افریقیه) تسمیه ایلدیکی بعض توارینخده کورلمشدر.

§

﴿آفرینش﴾ — خلقت عالمه یا خود خلقت آدم علیه السلامه تخصیص اولنش بر اسمدر . کیفیت و زمان خلقت عالمی بو عقل قاصر ایله بیلک ممکن اوله مدیغی حالده بعض ارباب فنون و تواریخ تحقیقه کیریشوب حق تعالی ابتدا بر جوهر بسیط خلق ایتدی و بو جوهرک تمیعدن انجره و انجهره دن مواد اصلیه اجرا میه پیدا اولدی کبی سوزلر سویلدیلر و برطاقم کیمسه لر دخی خلقت عالمدن هبوط آدم علیه السلامه دکن (۱۷۵۵۴۲) سنه یاخود (۱۷۷۷۵۷) سنه یاخود (۱۷۷۵۹۴) سنه یاخود (۱۷۷۷۸۴) سنه یکدی دیدیلر ایسه ده اشبود عوارینی اثباته کافی بر حجت و برهان کو ستره مدیلر . هبوط آدم علیه السلامدن میلاد عیسی علیه السلامه دکن مرور ایدن ایام حقه ده دخی حال بو مرکزده در یعنی مقدار صحیحی هیچ بر مورخ تحقیق و اثباته مقتدر اوله مامشدر بو باده اولان اختلافری (تاریخ) کله سنده بیان اولنش اولدیغندن اورایه مراجعت بیوریله .

§

﴿آفس﴾ — از میر ایله آیدین آره سنده و مقدهما (استقاله نووه) دیلان قوش اطه سی قصبه سنک ایکی ساعت بعدنده بر شهر قدیمدر . بو شهر و قیله معمور و دروننده کی (دیان) معبدی مناسبتیه پک مشهور اولدیغی حالده مؤخرأ لیانی صیغلشدیغندن یاخود از میر و قوش اطه سی طرفلرینه دهه زیاده رغبت حاصل اولدیغندن اعتباری قالماش ایدی صکره بر آره لق (ایاسلوغ) نامیه ینه شهرت بوله رق خیملی زمان مرورنده سلچوقیلره یکدیسه ده لیان مذکور بتون بتون بناقلق حالسه کیروب هوایی اخلال ایلدیکندن اهالیسی کاملاً اطرافه طاغلدی شمعی اراضی خالیه حکمنده در و یالکز سلچوقیلرک در سعادته کی لاله لی جامع شریفی جسمامده یاپدیردیغی خراب جامع شریف ایله (شهاب الدین سهروردنیک) تربه سی و دیان معبدنیک سدلی کورلمکده در . آتقه جیلر دائماً خفر ایدوب درلو درلو تصویرلر چیقارلر و بو مناسبتیه یرالتنه پک چوق ائیئه عتیقه و دیوار کوررلر . (هراقلید) نام فیلسوف ایله شاعر مشهور (هیپوناقدس) بوراده تولد ایتدی و (۴۳۱ م ۴۹۹ م) تاریخلرنده نسطوری و اویش اعتقاداتی تدقیقه مأمور اولان هیئت رهبانیه بوراده اجتماع ایلدی . برخصوصی تدقیقه حقه سزلق و قوعبولدیغی زمان جمعیات مذکورهنک حقه سزلغندن کنایه اوله رق (ایاسلوغ)

حیدودلخی) س-وزی بر مدت ضروب امثالدن اولمشیدی. (دیسان)
کله سنه دخی نظر بیوریه.

§

﴿افسانه﴾ — دوزمه داستان و حکایاته اطلاق اولنور. داستانلرک
بر نوعی اسکی یونانلرک ارباب داستانیدرکه بوکا (افسانه ارباب) دخی دیرلر
و دیگر نوعی جزه نامه و بطلال غازی حکایاتی کبی شیلدرکه بوکا (افسانه
قهرمانی) دیرلر. جزه نامه یتش جلددر و قتیله عساکر عثمانیه تی تشجیع
ایچون ترتیب اولنش و یکچیریلر زمانده هر اورته ده قیش کیچمه لری او قونمق
بیانغی رسم حکمنه کیرمش ایلدی.

§

﴿آفسوس﴾ — مرعش سنجاغی داخلنده البستان قضاسی مضافاتندن
بر قصبه صغیره در. اصحاب کهنک مغاره سی بو قصبه جوارنده در دیرلر.

§

﴿آفشار﴾ — قدیم ترک اولوچلرندن بر اولوچدر خراسان و همدان
و انقره ده او یماقلری بولنور افشار حید سنجاغنده قره اغاج قضاسنده دخی بر ناحیه در

§

﴿افغانستان﴾ — هرات و بلخ و کشمیر و بلوچستان و مولتان و ایران
ممالکی و پنجاب نه ری آرهنده مستقلا اداره اولنور بر حکمدارلقدرد التمشیک
نفوسی جامع اولان (کابل) شهری مرکز اداره سی اولوب (جلال آباد)
و (غزنه) و (قندهار) و (لوغمان) یا خود (علمدار) و (سیوی) و (فراح)
ولایاتی ممالک مشهوره سندندر و (قوندور) و (اوزبک) و (ترکان)
قبائلندن و بلوچیلردن برچوق طائفه الیوم افغان حکومتک تحت جایه سنده
و بالعموم نفوسی اون ملیون راده سنده ایسه ده برچو غنک اطاعتی
اولدیغندن حکومت مذکورنه نفوذی انجق الی ملیون نفوسه جاری
اوله بیلکده در. افغانیلر (۱۰۱۵ م و ۴۰۶ ه) تاریخنه مسلمان اولغه
باشلادی و (۱۱۵۹ م و ۵۵۴ ه) تاریخنه سلطان (غوری) پادشاه
اولوب تیمورلنکک وفاتندن (۱۵۰۶ م و ۹۱۳ ه) تاریخنه کانبجهیه قدر
یرلی حکمدارلر سلطنت سوردی و (۱۷۲۱ م و ۱۱۳۴ ه) تاریخنه
حکمدار بولنان (محمود بن اويس خان) قندهار و اصفهانی ایرانلردن

آلوب بوقتوحات وشجاعتی سایه سنده ایران حایه سندن قورتلدیسده
(نادر شاه) قندهار واصفهانیه استرداد موفقی اولدی و افغانستان
یکرمی التی سنه صکره (احد خان) ک همیله بتون بتون استقلالنی اعلان
ایلدی و (۱۸۱۸ م و ۱۲۳۴ هـ) تاریخنده لاهور حکمدارینک عصیان
واستیلای و (۱۸۴۱ م و ۱۲۵۷ هـ) تاریخنده انکیزلرک تسلطی افغان
حکومتی کرکی کبی صارسدی و بونکله برابر افغانلر برسنه صکره
انکیزلرک تسلطی منعه موفقی اولدیسده انکیزلر ایشک اوجنی براتیوب
(۱۸۷۸ م و ۱۲۹۵ هـ) تاریخنده روسیه لیلرک اورالر حقهده کی انتر یقه لرینه
قارشوینه حرب به قیام ایلدی الیوم اوغراشمقده دیرلر.

§

﴿ افلاطون ﴾ — یاخود (پلاطون) — قدمای حکمای یونانیه دندر
واصل اسمی (ارستوقلیس) و مسقط رأسی (مغاره) در . بوذات
(۵۱۶۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک درتیوز اوتوز سنه مقدمنده دنیایه
کلوب برمدت تحصیلدن صکره مغاره لیلرک آتیه ده دخولی ممنوع و متجاسر -
لرینک اعدای مقرر اولدیغی خالد (سقراط) ک (آقادیای) دنیلان باغجه ده
اوقوتدیغی درسنده بولمق ایچون قادین قیافتنده آتیه ده کیدوب موچی الیهک
برنجی شاگردانی زمره سنه داخل اولدی و بعده ایتالیا ده (فیثاغورس)
ک درسنه دوام و مصره و یونانستان و سچیلیایه سیاحت ایتدی و شایع
اولان شهرتی چکه میانلرک الفاتیله سچیلیایه اسیر کبی صاتیلوب صکره
فیلسوف (سیره) نک دلاتیله تخلیص کریان ایلدی و اورادن آتیه ده
کلوب باقی عمرینی مجرد اوله رق نشر ایله چکوردی .

افلاطون موجودانک اصلی اوچ شیدین یعنی (آله واحد) و (ماده)
و (ادراک) دن عبارتدر دیوب آله واحدی عقل العقول وماده بی سبب
اول کون و فساد و ادراکی ذات الله ایله قائم بر جوهر روحانی دیوتعریف
ایدر وهر انسان ایچون جناب حقا اخلاقیه متخلق اولق و حکمدارلر
معاملاتنی اکا توفیق ایتک یعنی عدالت و حکمت اوزره کتمک لازمدر
دیر ایدی .

روح مسئله سنده اولان اعتقادی دخی انسانده بالذات متحرک اولان روح

اوچدر یاخود روحك اوچ شعبه سی واردر و تعقل ایدن برنجی روحك قرار کاهی باش و نفس اماره دنیان ایکنجی روحك قرار کاهی قره جگر و شهوات نفسانیهك منبعی اولان وقوه غضبیه دنیان اوچنجی روحك قرار کاهی قلبدر و روح جسمدن آرلدیغی زمان دنیاده حسن حال تحصیل ایتش ایسه سعادته نائل و سوء حالده بولمش ایسه اولکی موجودیتی تذکر ایده مامك اوزره دیکر بر وجوده دهها داخل اولور دیدیکنه نظراً تناسخ ارواحه قائل اولقدن عبارت ایدی هله قادیئر مشترک قولانلیدر و حاصل اولان چوجقئر بابالرینی نیلیوب کندولرینی حکمداره وقف بیملیدر دیمسی غرائب احوالدن ایدی .

وفاتی (۵۲۴۷ خ) تاریخنده یعنی میلادك اوچ یوز قرق یدی سنه مقدمنده در .

§

﴿ اقامیم ثلثه ﴾ — اکثر نصارانك اعتقاد ایتدیکی اوچ شیدر . بو بابده قولکار ایله اور تودوقسلرك اعتقادی (اعتقاد) کلمه سنده ۱ و ۲ نمرولرده مقید اولدیغندن اورالره مراجعت ایجاب ایدر . اقامیم ثلثه نامنه اوله رق هر سنه پاسقالیه دن اللی کون صکره کلان ایلك بازار کونی بر یورطی طوتلقده در .

§

﴿ اقبانان ﴾ — همدان شهرينك نام یونانیسدر بوشهر بحر حزرک جنوب غربیسنده و (الوند) طاغتك اتکنده (مدیا) حکومتی ثانیاً احیا ایدن مشهور (کعباد) معرفتیه یاباش و (۵۰۳۳ خ) تاریخسنده یعنی میلادك بشیوز التمش برسنه مقدمنده کیخسروك ومؤخرأ دهها برچوق حکمدارلرك ید استیلاسنه کچوب پای تخت وصیفیه اتخاذ اولمش ایسنده (سلوسید) لرك الله کچدکدنصکره خرابه یوز طوتوب آز زمان ایچنده یری بیلتمز درجهده خراب و نابود اولمشدر .

اشبو همدان شهری یدی قات سور ایله محاط وهرسوری ایچنه طوغری بر برندن یوکسك والک اورتیه سنده برسرای عالی وسورلرك هر یری بررنکده بویالی اولدیغندن و اوق مازغالری بر برینك اوستندن ایشلیه بیلور صورتهه یاپلدیغندن کیرودن منظره سی غایت لطیف و مهیب ایدی . بونك فراعنه

مصریه دن بری معرفتیه یابدیغی دخی مرویدر . شمدی نفوسی قرق
بیك تخمین اولتمده در . یمن ولایتده (ابها) قائمقامیغی داخلنده مسکون
قبیله لردن برقبیله نك اسمی دخی (همدان) در .

§

﴿ آق بیق ﴾ — حاجی بیرام ولی اصحابندن و کبار اولیاء اللمهدن
برذاتدر . بوذات اثنای سلوکنده آرزوی ثروت و غنایه مبتلا اولوب
کیفیتی شیخی مشارالیه افاده و غناسیچون دعانیا ایلدکده مشارالیه صورت
انفعال کوستردیکندن شیخ بکا کوجندی دهرک کال حجاب ایله حضورندن
چهارکن باشنده کی عمامه یره دوشدی و اندن صکره بردها باشنه برشی
کیموب وفاته قدر آچیق باش اوله رق کردی و بسببلی شیخ مشارالیه ک
دعاسی برکاتیه اولمیدر که از وقت ایچنده پکچوق ثروته نائل
اولوب فقط واصل اولدیغی درجات عالییه کوکنده ایچیه بوغچه یه آرزو
براقدیغندن هر طرفدن هجوم ایدن التونلر و هدیه لر خانه سنک رافلرنده
بحیره لرنده و مندر و یاصدق الترنده رغبتسر برحاله قالدی .

فاتح استانبول سلطان (محمد ثانی) حضرتلری استانبول فتحنه کلورکن
(آق بیق) سلطان و امثالی برقاچ ذاتی دخی برابر کتورمش و دعایا نیازلرندن
فائده کلبه حاصل اولمش ایدی . وفاتی (۱۴۵۴ م و ۸۵۸ هـ) تاریخندن
صکرجه و قبری بروسده در .

§

﴿ آق پیکار ﴾ — اناطولیده قوجه طاغندن کاور و قزل ایرماغه
دوکیلور برنردر

§

﴿ اچچه ﴾ — بردنک کوش سکه دیمکدر . سلطان (اورخان)
غازی حضرتلری زماننده او زان واکیل و عیاره قرار ویرلدیکی صرهده
طقسان عیارینه معادل بردرهم کوشک ضرب اولنان درتده برجزؤنه دخی
اچچه تسمیه اولندی و صکره برمدت اوچ اچچه بردرهم اعتبار اولنوب ده
صکره وزنی تخفیف ایدلدی .

§

﴿ آق حصار ﴾ — ایدین ولایتنه تابع صاروخان سنجاغی داخلنده

وازميرك يوز ايكي كيلو مترو شرق شماليسنده برقضا مركزيدر و بورانك وقتيله شميدن زياده معهور بر شهر اولديغي برنجي درجه ده ياپاش كايسارك موجوديتيله ثابتدر . (سن پتروس) ل بورا اهاليسنه مخصوصاً بر رساله كوندرديكي دخي بعض توار يخنه كور يله نور .

ازميدك جهت جنوبيسنده واون بش ساعت بعدنده وكيوه داخلنده برقصه نك . وتروانك سنجاغني داخلنده برقضا مركزينك اسمي دخي (آق حصار) در و اوخر يده دخي (الحق حصار) نامنده برقضا واردر .

§

﴿اقسرای﴾ — نيكه سنجاغنه تابع نوشهر قضااسنك جنوب غربيسنده وقونه نك شمال شرقيسنده والتمش ميل بعدنده برقضا مركزيدر . بوشهرك متين بر قلعه سي وكوزل بغيچه لري و بيوك بر طوزله كولي واردر . اشبو كولدن حاصل اولان طوزك همان اناطولي يي اداره يه كفايتي تخمين اولنقه در . بوشهری (۱۲۰۲ م و ۵۹۹ هـ) تاريخنده (عز الدين قليچ ارسلان بن مسعود سلجوقي) اعمار ايتدي و (۱۳۹۰ م و ۷۹۳ هـ) تاريخنده سلطان (يلدريم بايزيد) خان حضرتلري ضبط ايلدي و (۱۴۶۷ م و ۸۷۲ هـ) تاريخنده فاتح سلطان (محمد ثاني) حضرتلري قرمان ولايتي اهاليسنی تأديب و ولايت مذكوره يي اميري قرمان اوغلي يندن نزاع ايلديكي صره ده شهر مذكوردن دخي برچوق اصناف كتوردوب درسعادت اليوم اقسرای دنيلان محليه اسكان ايلدي .

§

﴿اقسنغر﴾ — (سنغر) كله سنه نظر بيور يله .

§

﴿اقسيوس﴾ — اسكوب وكوپريلي جهتلرندن سلايك كورفزينه اينوب سلايك شهرينك ساحل غربيسنده بحره منصب اولان (واردار) نهرينك نام عتيقيدر .

§

﴿آق شمس الدين﴾ — حاجي بيرام ولي خلفاسندن و كبار اولياء اللهدن برذاتدر و اصلي بكيپازارليدر . شيخي مشار اليه وفات

ایتدکدنصکره انقره دن (کونیک) قصبه سنه هجرت بیورمشیدی قصبه مذکوره ده ارشاد عبادله مشغول اولانینه حاجی بیرام ولی خلفا سندن قطب الزمان (عمرالسکینی) حضرتلرینک مریدلری زیاده وتوجهلری مؤثر اولدیغندن آق شمس الدین حضرتلری عمرالسکینی حضرتلرینه ارشاددن ممنوعدر واکرواز یکمزومریدلرینی طاعتزایسه کلوب تاج وخرقه سی آله جقدر دهرک خبر کوندردیکندن عمرالسکینی حضرتلری بزآنک آله جفی تاج وخرقه یی کندو الیزله یاقهرز دهرک چیقاروب آتسه آتدی یاخود ارشاددن ممنوع اولدیغنی اثبات ایچون برآتش یاقدیروب وتاج خرقه سیله برابر ایچنه کیروب برقاچ ساعت اوتوردی مشارالیه وایکی طرفک مریدلری بو حالی کورمکله اختلاف برطرف اولدی .

طریقت ملامیه بیرامیه ده تاج وخرقه کبی البسه مخصوصه اکتاسانک ممنوعیتی بووقه دن طولایدر . واقعا حاجی بیرام ولی حضرتلری وفات ایتدکدنصکره آق شمس الدین حضرتلری انقره ده پوست نشین اولمشیدی لکن قطیبت عمرالسکینی حضرتلرنده ایدی .

فاتح حضرتلری استانبولک فتحنه قیام ایتدیکی اثناده حاجی بیرام ولی حضرتلرندن دمارجا وطرلرندن ایکی ذاتک برابر بولمسنی نیاز ایلدیکندن مشارالیه حضرتلری دخی (آق بیق) سلطان ایله اشبو آق شمس الدین حضرتلرینی کوندرمشدر وائر دمای سنیه لربله فتح میسر اولدقدنصکره (ایوب الانصاری) حضرتلرینک اولوقته قدر زیرزمینده مستور ومجهول اولان قبر عالیلرینی کشفله بولوب خبر ویرن (آق شمس الدین) حضرتلریدر ووفاتی (۱۴۵۹ م و ۸۶۴ هـ) تاریخنده و تربئه عالیلری طوبره لی قصبه سنه در عالم وفاضل برذات ایدی علم طبه وقوفی دخی مرویدر .

§

﴿آق شهر﴾ — قونیه ولایتی داخلنده وقونیه شهرینک شمال غریبسنده ویکرمی درت ساعت بعدنده بر قضا مرکزیدر . جوارندن وایچندن مرور ایدن کوچک نهرلر اوچ ساعت ایلرو اووده شهر کولنه منصب اولمقه ونفوسی الی یدی یک تخمین اولتمقده در . تیمورلنک سلطان

(یلدیرم بایزید) خان حضرتلرینی اسیر ایتدیکی زمان اقشهره کوندردی
 واوراده وفات ایدوب نعشی بروسه یه نقل اولندی . مشار الیهک اقشهرده
 برکوزل جامعی و برمکتبی واردر (سید بیرام) و (سید محمود حیران)
 و صاحب تفسیر شیخ (بابا نعمة الله نخجوانی) و (خواجه نصرالدین)
 حضراتی بوراده مدفوندر .

§

﴿آق صو﴾ — بخارای صغیر قطعه سنده یعنی ترکستان چینی ده
 وکاشغرك شرق شمالیسنده و تخمیناً سکسان ساعت بعدنده برشهردر و قطعه
 مذکوره اکثر زمانده چین حکومتی جایه سنده و شهر مزبور قطعه مزبور نهک
 مرکز اداره عسکریه سی حکمنده در . بوقطعه مقدما برمدت (قالموق)
 قبیله سی جایه سنه یکوب (۱۷۶۰ م و ۱۱۷۴ ه) تاریخنده چینلور طرفندن
 ینه استرداد اولنش و برآره لق اهلایسی استقلال داعیه سنه دوشمش ایدی .
 چینلور بوقطعه یه (تیانشان) ولایتی دیرلر . بروسه سبجای دیاخلنده دخی
 (آق صو) قصبه سی واردر

§

﴿آق عنبر﴾ — (عروسة البحر) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿آق قیونل﴾ — (بایندریه) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿آق کرماز﴾ — هوجه بکاک جنوب غریبسنده و قرق سکز کیلو
 مترو بعدنده و ساحل بجردن اون بدی کیلو مترو کیروده برشهردر .
 بوشهر برقی اوزرنده و قلعه و لیمانی کوزل و نفوسی اون بشیک راده سنده در
 و برچوق طوزله لری واردر . (۱۸۲۶ م و ۱۲۴۲ ه) تاریخنده بکرش
 معاهده سنی تقویه ایچون امضا اولنان معاهده نامه بوراده یاپلدی ایسه ده
 روسیه دولتی ایکی سنه صکره آق کرمان معاهده سی اجرا اولندی دیهرک
 بهانه بولوب نقض عهد ایلشدر . (آنکیرمان) بشقه در .

§

﴿آقایدیس﴾ — قدما ی ریاضیوننددر . بوذات (۵۲۷۴ خ)
 تاریخنده یعنی میلادک اوچبوز یکریمی سنه مقدمنده اسکندر یه ده ریاضیات

خواجہ لکی ایتدی ومصر حکمداری (لاکوس) درسندہ بولندی .
 مومی الہک علوم ریاضیہ دائر اون بش مقالہ یی جامع قلمہ آلدیغی
 کتابدہ محرر اولان (هندسہ) بحشی الیوم اساس فن اولہرق اوروپادہ
 تدریس اولتمقدہ در موسیقی بچشدہ اصواتک آھنکئی تعریف یولندہ
 بر مقدمہ سی واردر اشکال ذوکثیرۃ الاضلاعک تقسیماتی مبین دیگر
 برتالیفی دخی ایشیدلمشدر ومجموع تألیفاتی (۱۸۱۴ م و ۱۲۳۰ م) تاریخلرنده
 ودها صکرہ لری فرانسزجہیہ ترجمہ واوچ جلد اولہرق طبع اولتمشدر .

§

﴿ آق مسجد ﴾ — قریمدہ (سالغیر) نہری اوزرنده وایکی طاغ
 آرسندہ اون بیک نفوسی جامع برکوزل شہردر . جوارندہ مؤخرأ تأسیس اولنان
 شہر دخی منتظم اولوب بوندہ برقرال سرائی ووالی قونانغی وکلیسا واردر
 (آق مسجد) (۱۷۹۱ م و ۱۲۰۶ هـ) تاریخندہ سائر قریم ممالکیلہ برابر دولت
 علیہ دن روسیہیہ انتقال ایلدی . برآق مسجد دخی ترکستان روسیدہ وار .

§

﴿ آقئوم ﴾ — قونیہ نک نام عتیقیدر .

§

﴿ اکبرہ ﴾ — یاخود (اکرہ) — هندستاندہ انکلترہ دولتی
 مستملکتندن بریالک اسمیدر . بوراسی (جلال الدین اکبر) زمانندہ
 یاپلیدیغندن اولوقت بونامی آلوب صکرہ مغوللرہ پکدکدہ (اکرہ)
 وانکلیرلرہ انتقالندہ (آغرہ) دینلشدر . (جلال الدین) کلہ سنہ نظر
 یوریلہ .

§

﴿ اکردیر ﴾ — جمید سنجانغی داخلندہ واسپارته شہرینک التی ساعت
 بعدندہ برقضا مرکزیدر وجنوبدن شمالہ طوغری طولی درت بچق
 وعرضی اوچ مرحلہ دن عبارت اولان اکردیر کولی پک کوزل ومشہوردر
 ودرونندہ ایکی عدد کوچک اطہ وسواخلندہ باغلر وکویلر واردر
 وقصبہ نک نفوسی ایکی پک درتیوز تخمین اولتمقدہ در . کولک درینلکی
 اون ذراعہ بالغ اولور دیرلر وصوینی وبالغی ثنا ایدرلر . اکردیر

براطه اوزرنده مبنی وسور ايله محاط اولديغندن تيمورلنك ضبط ايده مادمش ايدى .

§

﴿اكرى﴾ — اوستريا ممالكيندن برقضا مركزيدر وقلعهسى غايت متين و مستحكمدر . بوراسنى (۱۵۹۶ م و ۱۰۰۵ هـ) تاريخنده سلطان (محمد ثالث) حضرتلى فتح ايتدى و اوستريالولرك ايلروده كى (خطوان) قلعهسى استرداد و دروننده اولان اهالى و عساكر اسلاميه به ابتدا رخصت و يروب صكره كاملاً اعدام ايتمسه بناءً سلطان مشار ايله دخى اشبواكرى قلعهسنده بولنان اوستريالولرى كافهً اعدام ايتديردي . اكرى دولت عثمانيه ده ايكن بر ايالت مركزى و (سكدين) و (صولتق) و (خطوان) و (فلک) قلعهلى ملحق سنجاقلى ايدى .

§

﴿اكرى قپولى﴾ — محمد افندى نامنده بر خطاطك شهرتيدر . بو ذات استانبولده منلا عشق محلهسى امامى يوسف افنديك اوغلى اولوب (۱۷۵۵ م و ۱۱۶۹ هـ) تاريخنده وفات ايتش و اكرى قپو خارجه دفن اولمشدرد . براز شعري دخى وار ايدى .

§

﴿اكسانتريق﴾ — برى ديكرى داخلىنده اولديغى حالده مركزلى بر برينه منطبق اوليان ايكي دائره ويا ايكي كرهيه تعبير اولنور . بو ترتيب فن ماكننده بر حركت مستديره يى حركت مستقيمه متناوبه يه تحويل ايچون قوللانيلور و كاه دائره و كاه يورك منخيسى و كاه مثلث شكلنده ياييلور .

§

﴿اكسير﴾ — مقدمات غايت اعتنا ايله بر ويا برقاج اجسام دوائيه منتخبه دن اخراج اولنان ادويه يه اطلاق ايدر لرايدى مؤخر اجمع مستحضرات طبيه يه اطلاق اولندى . كيميا كرلر كموش و باقر اوزرينه آتليديغى حالده آلتونه تحويل ايدر زعم ايتدكلرى بردهنه اكسير ديرلر ويا اكسيري يايىق ايچون درلو عملارله اوغراشورلر ويا اكسيرك اجزاي اصليدسى كويا حجر الفلاسفه ديدكلرى بر معدن ايتش .

§

﴿اکیل﴾ — یونان مقدما ملوکک مجوهرله مزین صارقلرینه و بعضاً قادیئرک مزین خوتوسلرینه ودها اول یونان آلهرلنک تزیناتنه مخصوص ایکن مؤخرأ پادشاهرک باشلرینه کیدکاری مرصع تاجله تخصیص اولمشدر ایوم خرستیان پاپاسلرینک عقدنکاح ایدرکن کلین ایله کوکینک باشنه قویدقلری چیچکل یالدرلی زینت دخی (اکیل) دیمکدر .

اهل هیئت اصطلاحنده منازل قردن اونیدنجی ثنائیه وایکنجی یمانیه منزله لرینه وکواکب ثابته صورتنده ایکی یلدرزه و علم نباتات اصطلاحندن نباتات بحریه دن فرانسزلرک (رومادین) دیدکاری نباته ولاتینلرک (ملیلونوس) دیدکاری اوته دخی (اکیل الجبل) و (اکیل الملک) دیرلر .

§

﴿آکوم﴾ — المانیا کیمیا کرلرندن بر معروف ذاتدر . بو ذات (۱۸۰۳ م و ۱۲۱۷ هـ) تاریخنده لوندره یه کیدوب اوراده حکمت طبیعیه و کیمیا خواجه لکی ایدرکن ولدالماء دنیلان غازک اشتعالنی برنجی دفعه اوله رق کشف ایتشدر .

§

﴿آکیل﴾ — ترسته نک شمال غریسینده و اوتوز سکز کیلومتره بعدنده برشهردر . بو شهر مقدما پک جسیم و معمور اولدیغندن ایکنجی روما نامیه شهرت بولمش ایدی .

§

﴿آلاریق﴾ — یاخود (آلاریس) — وقتیه اوروپایی زیروزبر ایدن (وزیغوت) طائفه وحشیه سنک رئیس یاخود قرالیدر . بو قهرمان ابتدا (تراسیا) و (ماکدونیا) و (یونانستان) ممالکنی اوروب خراب و مستوفی عسکر ایله قارشوسنه چیقان روما شرق ایمپراطورینی مغلوب و بی تاب ایتدکدنصکره (۴۰۹ م) تاریخنده اوروپانک غرب طرفنه پکوب درت سنه ظرفنده غوللری دخی پریشان ایتدی و کندوسنه عرض انقیاد ایدن بتون غول مملکنده برقرالیت تشکیل ایلدی و بو استیلا و تشکیلات غصب ممالک دیمک اولدیغندن روما دولتنک نفوذ و اقتدارینه کرکی کبی نقیصه کتوردی لکن مرقوم دخی بومظفریتندن صکره برسنه دن زیاده یشامدی .

§

﴿لاستيقیت﴾ — حکمت طبیعیہ ده جسملک شکلرینی تعدیل ایدن بر تضییق قوتک او جسملر اوزرندن رفغنده ینه اولکی شکلرینه رجوع ایتلری خاصه سنه دنیلور و خاصه مزبورہ الزیاده غازلرده بولندیغندن غازلرہ اجسام الاستیقہ ده تعیر اولنور صلب و مایع جسملرده ایسه الاستیقیت پک جزیدر مواد نباتیہ دن لاستیق دنیلان شئیک (قوه الاستیقہ) سی مشهور اولدیغی کبی مواد معدنیہ دن چلیکک (قوه الاستیقہ) سی دخی معروفدر بناء علیه عموم یایلر چلیکدن اعمال اولنور .

§

﴿آلاشهر﴾ — مغنیسا سنجانی داخلدن ده مغنیسانک جهت شرقیسنده ویکرمی درت ساعت بعدنده بر کوزل شهردر . . بوراسی مقدا برغہ قرالی ایکنجی (آنال) معرفتیه انشا اولنوب (فیلادلفی) نامیلہ شهرت بولشیدی صکره (یلدیرم بازید) خان حضر تلی (۱۳۹۱ م و ۷۹۴ هـ) تاریخنده کیدوب استانبول امپراطوری طرفندن معاونت ضمنده کلان روم عسکری یدیلہ فتح و بلاد عثمانیہ یه الحاق ایلدی . بو محاربه ده عسا کر اسلامیہ کیرودن سیر ایدوب بر تفنک یله آتامشدر . شهر مذکورک نفوسی شمعی طقوز پک راده سنده ایسه ده مغنیسا شمندوفری اولکی سنه اورایه قدر تمدید اولنمش اولدیغندن بوندن صکره ده ا زیاده معمور اوله جنی شبهه سزدر بوراده آثار و انقاض عتیقه چوقدر و جامع و مدارس و تکایسی کثیردر .

§

﴿آلاطاغ﴾ — قونیه ده خادم جوارنده برشهردر و موقعی طاغلق اولدیغندن پک چوق پکی یتشدیرلکده در بالی دخی اعلادر .

§

﴿آلاغانی﴾ — آمریقای شمالیده و جواهر متفقه اراضیسنک جانب شرقیسنده بر بیوک سلسله جبالدر و بوسلسله دنیاده موجود اولان سلسله لک اک بیوکیدر . (آلامابه) و (ژورجی) نهرلری حدودندن (سن لورن) نهری منصبنه قدر طولی یوز سکسان میریا مترو تخمین اولنیور .

§

﴿آلاقصر﴾ — (تب) کله سنه نظر بیوریلہ .

§

﴿الانداطه سی﴾ - بحر بالطقده بونتی کور فزی آغزنده بر اطه در
بوراسی مقدا اسوج دولتی تصرفده ایکن (۱۸۰۹ م و ۱۲۴۴ ه) تاریخنده
روسیه اداره سنه یکمیش و قرق بش سنه صکره فرانسزلر استیلا ایدوب ینه
اعاده ایلشدر. اهالیسی اون اوچیک تخمین اولنیور.

§

﴿البانی﴾ - طاغلق معناسنه در. اوروپالیر آرنودلغه (البانی)
دیدکاری کبی مقدا شیروان ایله برابر طاغستانه دخی (البانی) دیرلر ایدی
(آرنود) و (طاغستان) کله لرینه نظر بیوریله.

§

﴿البارسلان﴾ - ملوک سلاچتمه دن بر مشهور ذاتدر. بو ذات
پدری سلطان (طغرل) طرفندن خراسان والیسی ایکن پدرینک (ری) ده وفات
ایدوب برینه قرنداشی سلیمان شاه جلوس ایلدیکنی خبر آلدیغی کبی مستوفی
عسکر ایله کیدوب قرنداشی موهی الیهی حرباً اخذ و اخناق ایدرک تختمه
اوتوردی و اناطولیده استقلال داعیه سنه دوشن عی زاده سی (قتلمش) ک
غالبه سنی دخی بتورد کد نصکره کر جستانده واقع مشهور (آنی) قلعه سنی
کایتلو تلفاتله آلدی و آسیای وسطا ده کی حکومات صغیره نک کینی حرباً
و کینی صلحاً و کینی دخی صهریت پیدا ایدرک ارنأ آلوب پک چوق شهرت
قزاندی و بغدادده ی خلیفه (قائم بامر الله) ک اختلالات داخلیه دن
صیقیلوب استمداد ایلدی اوزرینه آنی دخی جایه ایلدیکندن خلیفه مشارالیه بالجمله
ممالک عباسیه نک اداره مادیه سنی کندیسنه تودیع ایلدی و یونان ایمراطوری
(رومن) (۱۰۶۹ م و ۴۶۲ ه) تاریخنده فرانقلردن و کر جیلردن آلدیغی
عسا کر معاونه ایله برابر ایکوز بیک کشیک براردو ایله ارضرمدن اوزرینه
یوریدیکنی مشارالیه پای تختندن بعید بر محله حربله مشغول ایکن خبر آلدیغی
کبی یاننده ی عسکرک یکر می بیک کشیدن عبارت بولنمی جهتیه عقلی باشندن
کیدوب ناچار حاضریه مقابله یه مجبور اولدی و بو حال نومیدی ایله ایتدیکی
ایلاک جله ده محاربه یی قزاندی و ایمراطوری طوتوب ینه عفو و اطلاق
ایلدی. (مشارالیهک بوغوغایه کیررکن طیراقلر اوستنه قپانه رق ایتدیکی
تضرع و نیاز و عسکره ویردیکي دستور ایله مأیوسانه وفداکارانه هجوم قومانداسی

تفصیل اولمش اولسه طاقت کتوریلورشیء دکدر) مشارالیه محاربه مذکورده دن اوچ سنه صکره ماوراءالنهرده بر محلده محاربه ایدرکن اولجه کوجندیرمش اولدیغی بریوک ضابطک غدریله شهید اولوب یرینه اوغلی مشهور (ماکشاه) جلوس ایلشدر. الب ارسلان ابدأ نفاق سومز و عبادات و طاعاتی ترک ایتز جید الخصال بر صاحب جلال ایدی. تحصیل علوم ایچون مدرسه انشاسنی ابتدا بو ذات در خاطر ایش و نیشابورده غایت منتظم بر مدرسه یاپدر مشدر مدت سلتی اون سنه.

§

﴿الب تکین﴾ — بو ذات بر ترکان اسیری ایکن ملوک سامانیه طرفندن خراسان والیسی اولدی و (۹۶۰ م و ۳۴۹ هـ) تاریخده عصیان و اون یدی سنه صکره (غزنه) بی ضبط ایدوب بر حکومت مستقله تشکیل ایلدی مؤخرأً (آل سبکتکین) دولتی تشکیل ایدن (سبکتکین) بونک غلام و دامادیدر. (سبکتکین) کله سنه نظر بیوریه.

§

﴿البرز﴾ — ایرانک حدود شمالیسی بونجه شرقدن غربه طوغری امتداد ایدن و شرقده (کوه بابا) و غربده (طوروس) سلسله لریله کسب اتصال ایلان سلسلهء جسمه نك اسمیدر الك یوكسك محلی زروه سندن آتش صاچان (دماوند) تپه سیدر. قفقاسیه سلسلهء مشهوره نك غرب قسمنده سطح بچردن بشیك التي یوز التمش مترو ارتقاعی اولان مرتفع بر تپه نك اسمی دخی (البرز) در.

§

﴿البلستان﴾ — حلب ولایتی داخلنده و مرعشک جهت شمالیسنده بر قضا مرکزیدر. بو شهر میلاس یعنی جهان نهری اوزرنده التي یدی بیک نفوسی جادع بر کوزل شهر اولوب فقط اولکی مهورینه نسبتله شمدی خراب حکمنده در. زیراوقتیله بوراده اولان بر معتد مشهورده التي بیک کهنه یه حکم ایدن رئیس الکهنه اوتورر و بو رئیس لر قبادوقیا حکمدارلری متعلقاتدن اولور ایدی.

§

﴿الب طاغی﴾ — اوروپانک الك یوك سلسلهء جبالیدر بو طاغ فرانسه

ایله ایتالیا ممالکی آره سنده واقع اولوب درت بیک سکز یوز اون مترو ارتقا عنده اولان المرتفع محلی (آیستین) دنیلان قسمنده در . فرانسرلر مقدما (سن پلو) ایله (ثنی) آره سندن ایتالیا یه برکوزل یول آپجشلایدی .

§

﴿التون﴾ — معادنك كافه سندن عزیز و قیملو بر معدندر و ثقلت اضافیه سی (۱۹۰۵) در و بیک ایکوز درجه حرارتده مذا بدر وقوه تطریقه و انجاریه سی بالجه معادنن زیاده اولدیغندن بر (عشر معشار) زراع اعشاری ثخننده ورق حالته کتور یله ییلور و غایت یومشاق اولدیغندن سکه ضربیچون بر مقدار باقر قارشدر ییلور . آلتون قطعات خسه ارضك برحق برلرنده و خصوصیه آمریقاده قالیقور نیاده و اوستراليا قطعه سنده و روسیه ده اورال طاغلرنده و ممالک عثمانیه نك بیغا سنجاغنده واقع سرچیلر نام محله و سلانیک حوالیسنده کوچك دانه و پولر شککنده و یاخود کوش و قورشون و باقر ایله مخلوط اوله رق بولتمقده و حق کسه لر تحریسه له اشتغال و تعیش ایتمکده در آلتونی حاوی اولان قوم و تراب دقتله غسل و قوم و تراب زیاده سی دفع اولندقدن صکره آلتونك تخمیناً الی مثلی جیوه و ضعیله تحریك اولنور ایسه آلتونی آریلور و اگر آلتون کوش و باقر و سائر هی حاوی اولور ایسه پیلاتنده در معمول قابل دروننده کسکین حامض کبریت یعنی (تیراب) ایله تغلیبه اولنور و اثنای تغلیبه ده اجسام سائر تیراب ایله امتزاج ایدوب فقط آلتون ترسب ایتمکله اخذ و استعمال ایدیلور .

ثقلت اضافیه سی اون طقوز دیمک مساوی جمده کی آلتون صودن اون طقوز قات آخر دیمکدر . آلتونك عیاری مقدما یکرمی درت ایکن مؤخرأ بیک اعتبار اولنشددر بوندن نقدر نقصان سویلنور ایسه اون نقصان مواد سائر دیمک اولور . کوشك شمديکی عیاری دخی یوزدر .

§

﴿الجزیره﴾ یاخود (عراق عرب) — آسیاده دجله نهریله فرات نهری آره سنده واقع اراضی جسمه نك اسمیدر که نهرین مذکور نك التقایلدیکی محله قدر ممتد اولور و (رقه) و (موصل) و (سنجار) و (دیار بکر)

و (بغداد) سنجاقلری اراضیء مذکوره داخلنده بولنور . بو اراضیده
چیقان التون معدنلری و اورمانلر و قتیله غایت مشهور و طپراخی منبت ایدی .
آثوریلرک برنجی و ایکنجی سلالهء حکمرانیسی بوراده پک چوق زمان حکومت
سوردی و صکره اسکندر رومی و ایران و سوریه حکمدارلری و روما
و پارتیا دولتلری اداره سنه کچوب ده صکره سلطنت اسلامیہ جانبدن
فتح اولندی و برمدت امویلر و عباسیلر و برآرهلر ایرانیلر و مغوللر و (۱۴۰۰ م
و ۸۰۳ هـ) تاریخنه طوغری تیموریلر و برعصر صکره دور سلطان (سلیمان)
خانیده دولت علیه تصرف ایلدی .
بو اراضیه (مزوپوتامیا) دخی دیرلر . اندلسده دخی (الجزیره) نامنده
بر محل وار ایدی .

§ .

﴿الرقوس﴾ — اندلسده یکی قستلده (فلاتراوه) جوارنده اهمیتلی
بر موقعدر . قستل قرالی طقوزنجی (الفونس) (۱۱۹۴ م و ۵۹۱ هـ)
تاریخنده اندلس و مغرب پادشاهی مشهور (منصور یعقوب) ایله بوراده
محاربه ایدوب فنا حالده مغلوب اولمش و عربلر بو محاربهیه (محاربة الرقوس)
نامی ویرمش ایدی . فرانسزلر و اسپانیوللر نام مذکوری تحریف ایدرک
اليوم (آلارغوس) یاخود (اراکه) دیمکده درلر .

§

﴿الساس﴾ -- پروسیا مالکی داخلنده بر سنجاقلر اسیدر . بو سنجاقل
فرانسه قراللرندن اون دردننجی (لویی) زمانده فرانسه دولته کچوب اشاغی
(رن) و یوقاری (رن) ناملریله یاد اولمش و فرانسه قرالی ایکنجی ناپلیونک
(۱۸۷۱ م و ۱۲۸۷ هـ) تاریخنده پروسیا دولتی علیهنه آچدیغی محاربه
نتیجه سنده کی مغلوبیتی اوزرینه (لورن) سنجاغیله برابر پروسیا دولته
انتقال ایشلدر . لواء مزبورک اهاالیسی برملیون بشیوز بیک تخمین اولنیور
الک معمور شهرلری (استراز بورخ) و (مچ) شهرلیدر .

§

﴿السیبیاد﴾ — آتیه جنراللرندنر . بو ذات (۱۴۴۴ خ)
تاریخنده یعنی میلادک درتیوز الی سنه مقدمنده دنیایه کلوب اییجه تحصیل

علوم ایتدکن و جزاللقده براز شهرت بولدقذنصکره رئیس جمهور اولان عیسنه خلن اولق سوداسنه دوشوب (پلوپوئیس) محاربه سی اثناسنده آتله لوری سچیلیانی استیلایه تشویق ایتدی و بو خدمتی ایفایه ارزوسی وجهله کندوسی مأمور اولدیه ده موفق اوله میوب بالعکس آتله بی تملکده دوشوردیکندن غیاباً دینسرلکنه و خائنلکنه حکم اولنوب املاک و اموالی مصادره اولندی و مرقوم دخی حکم مذکوری ایشتیکی کی ابتدا اسپارت جمهوریتنه و اورادن ایران دولتنه التجا ایدوب وطنی علیه تشویقاته باشلادی . اشبو السیپید حال شبانده دنیا به امشالی کلامش صورته بر محبوب اولدیغدن کورنر حیران اولماق ممکن دکل ایدی لکن صکره بعض فضائی و کاه رزائی جامع چرکین بر حریف اولدی . بوسنیور ایرانه اوکوزلک زماننده کندی ایسه کوزل قبول اولنش ظن اولنور .

§

﴿الطای﴾ — روسیه ممالکیله چین ممالکی بیننده برسلسله جبالذر . بوسلسله بی مقدمه ایکی به تقسیم ایدوب یوک الطای و کوچک الطای ناملریله یاد ایدرلر ایدی احاطه ایتدیکی محالارک مساحه سی تربیعاً قرق بیسک میله بالغ اولور .

§

﴿العربک﴾ — ترکستان و خراسان حکمداری تیمور زاده (شاهرخ) ک اوغلی و خلفیدر . بو ذات پدرینک حیاتنده خیلی زمان خراسان والیلیک ایدوب (۱۴۴۶ م و ۸۵۰ هـ) تاریخنده پدرینک وفاتی جهتیه تحت موروثنه جلوس ایلدیه ده ایکی سنه صکره خراسان والیسی تعیین ایتدیکی اوغلی عبید اللطیف ایله بوزیشوب وقوعبولان محاربه ده مغلوب اولدی و کمال پریشانی ایله سمرقنده عودتده سمرقند اهالیسی دخی قبول ایتدیکندن ناچار اوغلی موحی الیه التجا ایلدی و اوغلی خائن دخی برقاج کون حرمت ورعایتدن صکره علیه بر دعواچی چیقاردوب کویا حکم شرعی ایله قصاص ایتدیدی لکن بر سنه صکره کندوسی دخی بر فدایی یدیه اعدام اولنوب ایتدیکنی بولدی .

اشبو (العربک) سمرقنده بر مکمل مدرسه و بر رصدخانه یاپدیرمش و معارفندان

عصر دین (غیاث الدین جشید) و (قاضی زاده) و (مولانا علی قوشجی) کی
ذوات رصد خانه مذکورده تعلیم و ارائۀ فنون آیتش والیوم دستور العمل
اولان (الغبک) زیجی مومی الیهک اثر اہمیتلہ تنظیم اولمشدر .

§

﴿الفرد﴾ — انکلتہ قرالرندن بیوک (آلفرد) (۸۸۳ م و ۲۷۰ هـ)
تاریخندہ بریتانیا جزیرہ سنہ صوقلش اولان (روماند) لری حرباً وتدریجاً
طرد ایدرک اولجہ بردرجہ یہ قدر جایہ التہ النان بریتانیا حکومات صغیرہ سنی
توحیدہ موفق اولدی وخارجدن برچوق علما وارباب فنون کتوردوب
ومکتبلر انشا وقانونلر تنظیم ایتدیروب اہالی یی ایچہ جہالتدن قورتاردی .

§

﴿القیہ﴾ — قواعد علوم عربیہ یی جامع تنظیم اولنان متون شعریہ یہ
ویرلش برنامدر والک مشہوری شیخ جمال الدین محمد بن مالکک فن نحوہ
تنظیم ایتدیکی (القیہ ابن مالک) درکہ حاوی اولدیغی بیسک عدد بیتدن
مقاصد عربیہ تماماً معلوم اولور واوزینہ یایلان شروح کثیرہ مطالعہ
اولندیغی حالہ مومی الیهک درجہ کمال ومہارتی اکلاشیلور (۱۲۳۰ م
۶۲۸ هـ) تاریخندہ وفات ایدن یحیی بن عبد المعطینک اولجہ ینہ فن نحوہ
تنظیم ایتدیکی (القیہ ابن معطی) دخی کوزلدنر ویکچوق شرحلری وارد
و (۱۲۰۳ م و ۸۰۶ هـ) تاریخندہ وفات ایدن عبد الرحیم بن حسین العراقینک
اصول حدیثہ وشیح ابن الوردینک فن تعبیرہ وقباقی نک فن معانی وبیانہ
وحافظ سیوطینک فنون نحو وتصریف وخطہ وابن البرماوینک علم فقہہ
وابن شحنے الحلینک فرائضہ دائر تنظیم ایتدیکی القیہ لریلہ ابو بکر الاریلینک
بیک لغزی جامع القیہ سی مقبول ومعتبر کتابلردر .

§

﴿الف لیلة ولیة﴾ — دنیادہ الک مشہور اولان حکایات عربیہ یی
جامع برکتلدر . فرنکدر سفاهتہ دائر اولان فقرہ لرینی طی ایدہرک یکیدن
ترتیب و (لیل العربیہ) تسمیہ ایلدیلر وعجملر دخی لسان فارسی یہ ترجمہ
ایدوب (افسان) دیدیلر .
اشبو کتابک اندلس علماسندن امام العلامہ (ابن مالک) حضر تری معرفتہ

تألیف اولندیغی بعض تواریخده مسطور ایسه ده قوتلی دکلدر و هارون الرشید زماندن صکره جه تألیف اولندیغی بعض دلائل ایله اثبات ایتک استیانلرده وارددر .

§

﴿آفونس﴾ — اسپانیا و پورتیکیر قرائندن برچوق ذواتک اسمیدر . اسپانیاده (استوریش) قرالی برنجی (آفونس) (۷۳۹ م و ۱۲۲ هـ) تاریخنده جلوس و بربریلره غلبه ایدوب اوتوز قدر شهرلینی آلدی و ایکنجی (آفونس) (۷۹۱ م و ۱۷۵ هـ) تاریخنده اسپانیا قرالی اولوب اسلامه خیلی خسارو (لین یون) ی ضبط ایلدی و (۸۳۵ م و ۲۲۰ هـ) تاریخنده موخی الیهک استعفا سی جهتیله یرینه کچن بیولک آفونس (لیون) ممالکنی کندو ملکنه علاوه ایلدیسه ده اوغلی (غارثی) نك چیقاردیغی اختلاله غلبه ایده میوب سلطنتی ترکه مجبور اولدی و پورتیکیر قralی برنجی آفونس ابتدا پدری کبی پورتیکیر قونتی ایکن (۱۱۳۸ م و ۵۳۳ هـ) تاریخنده اسلامه پک چوق غلبه ایتدیکندن و (اوریک) محاربه سنده اسلامک بش حکمدارینی منهزم ایلدیکندن جایه سنده بولندیغی اسپانیا دولتی طرفندن قراللق عنوانی ویرلدی لکن توسیع ممالک طعمیله ایتدیکی بر محاربه ده (لیون) قرالنه اسیر دوشوبینه اطلاق اولندی و بشنجی (آفونس) دنخی (۱۴۳۸ م و ۸۲۳ هـ) تاریخنده التی یاشنده تخته جلوس ایدوب بعدالبوغ وصی و عیسی اعدام و افریقه ده برچوق محارباتاله اضاعه ایام ایلدی .

پورتیکیرلر (کینه) لری بونک زماننده کشف ایشلدر .

§

﴿الکتریک﴾ یاخود (سیاله برقیه) — ضیا و حرارت مثللو اساساً طبعیونی بر طاقم فرضیاته دوشورن اشبو سیاله برقیه نك موجودیتی میلاددن التی یوز سنه مقدم صاری کهر باده کوریلان و دلاک و تماش ایله حصوله کتوریلان جذب فعلیله کشف اولنوب خواص سارهمی صکره دن یایلان برطاقم تجربه لرله میدانله چیقارلمغه باشلامشدر .

برقاچ نوعدن عبارت اولان الکتریک برنجی نوعی ثابت و یاموزون دیلان الکتریکدر و بودخی ایکی قسم اوله رق برینسه الکتریک زجاجی و دیگرینه

الکتریک رچنوی دیمشله والکتریک زجاجیه (مثبت الکتریک) والکتریک رچنوییه (منفی الکتریک) تعبیر ایلشلدرد .

الکتریک زجاجی برجامک التنه و برقاب ایچنه راز (مورور اوزی) قونیلوب جامک اوزرندن برکدی پوستی ایله دلت و تماس ایدلدکده جذب خارجیسندن اوتوری مورور اوزلی صیچرامغه باشلار ورچنوی دخی برپارچه رچنه مذکور پوست ایله دلت ایدیلهرک شاقولا اصلش بر (مورور اوزینه) طوقوندرلقدده دفع خاصه سندن اوتوری مورورک رچنه دن تباعد ایلدیکی کوریلور . وایکنجی نوعی دخی متحرک یاخود سیال دنیلان الکتریک قدر و بودخی سیلانی بک شدید اولان (اسید اوزوتیک) ایله (توتیا) وسائر بعض اجسامک امتزاج کیویلرندن حصوله کاور و تلغرافله مخبرات خصوصنده استعمال اولنور .

§

﴿الله آباد﴾ — هندستانده غانج نهریله جنناح نهرینک تلاق ایتدیکی

محلده برشر شهر ددر . بونام مقدا اوراده برولايته دخی ویرلشیدی واولوقت بوولایته یدی ملیون نفوس وار ایدی انکلیرلز (۱۷۷۵ م و ۱۱۸۹ هـ) تاریخنندن (۱۸۰۳ م و ۱۲۱۸ هـ) تاریخنه قدر اورالری استیلاایله درت امارته تقسیم ایتدیلر . الله آباد شهرینک اوچ کیلومترو ایلروسنده هند حکمدار مشهوری (جلال الدین اکبر) ک (۱۵۸۲ م و ۹۹۰ هـ) تاریخنده یاپدیرمش اولدیغی (نور جهان) قلعه سی و مشارالیهک شمال طرفنده اولان تربه سی الیوم موجوددر قلعه مذکوره شمعی . انکلیرلک دبویدر ووشهرده وقتیه یوز بیک نفوس بولنور ایکن شمعی یکر می بیک تخمین اولمقددهدر .

§

﴿الماس﴾ — اجسار شینه دن وواپور کوری نوعندن برطاشدر .

بوطاش (بره زیلیا) ده اون الی فرسخ طول و سکنز فرسخ عرضنده (سیرو دومزیو) دنیلان محلده وهندستانده (غانی) اوجاقلرنده وامید برونی قومصالرنده و (بورنه ئو) اطه سنده وسائر بعض محللرده بولنور . بونک واپور کوری نوعندن اولسی مخلیه الهوا فانوسی ایچنده (پرتوسوز)

دنیلان الت واسطه سیله یاقیله بیلسی و یاقلدیغی حالده مائی یه قریب بر
دومان ظهور ایتسیله ثابتدر *

الماس چیقار یلان محالرده صره ایله بر چوق حوضلر یایلموب ایچینه
قوان قوملر صو ایله اجرا اولنور و اقارکن ایچنده کی الماسلر حوضلرک
مجراسنده موضوع و صفصاف اغاچندن مصنوع شبیکه لرده قالور *

§

﴿ آلمانیا ﴾ — (رین) نهریله (ویستول) نهری بیننده اولان
و بحر بالطغه قدر تمتد بولنان ممالک جسمیه نك نام مخصوصیدر . برنجی
ناپولیون بوناپارطک بر طرف اولان غائله سی عقیبنده یعنی (۱۸۱۵ م و
۱۲۳۱ هـ) تاریخنده روسیه و اوستریا و پروسیا دولترینک و یانده
(معاهده مقدسه) نامیه عقد ایتد کتری معاهده ایجابجه المانیاده اول
وقته قدر مستقلاً اداره اولنان دوقه لقلر و پرنسلکلرک اوتوز درت عددی
برلشدریلوب (متفقۀ المانیایا) یاخود (متفقۀ جرمانیایا) نامی و یرلش
و پروسیا و اوستریا و فلنک دولترلی مستقل بالرائی اولمق اوزره بو اتفاقه
داخل بولمش ایدی الی برسنه بو حال اوزره کتدکن صکره اوستریا
دولتی اتفاق مذکوردن آیرلدیغی کبی پروسیا دخی شمال حکومت صغیره
و پرنسلک و دوقه لقلرینی طوپلایوب (المانیای شمالی) نامیه بر حکومت
اتحادیه تشکیل ایلدی حایه ده اولان (باویرا) قرایتی و (هس)
بیوک دوقه لغی و (ورتمبرغ) قرایتی و (باد) بیوک دوقه لغی جهت
جنوبیده در (۱۸۷۱ م و ۱۲۸۸ هـ) تاریخنده پروسیالولرک فرانسلره
غلبه سی مناسبتیه (الساس ولورن) ایالتی دخی المانیای شمالی اتحادیه
یکمشدر . پروسیا کله سنه نظر بیوریله *

§

﴿ المریه ﴾ یاخود (میریه) — اسپانیاده (مالقه) نك جهت
شرقیسنده و ساحل بحرنه بر سنجاق مرکزیدر . بو شهرک وقیله نفوسی
یوز یکره بیك راده سنده و اطرافنده کی باغ و بوستانلرک معموریتی
و میوه سنک بیوکلیکی و محصولنک برکتی درجه غایه ده ایدی و دروننده
کلوب کیدن کار بانلرک و بولجیسلرک راحت ایچون یابیش بیك عسدر خان

موجود اولوب بونلرک هيچ بريسندن اجرت المز ایدی . شهر مز بور اسپانيا دولتی اداره سنه کچه لی نفوس موجوده سی اون سکز بیک راده سنه تنزل اتمشدر .

§

﴿ الموت ﴾ — قزوین ایله رودبار آره سنده بر مستحکم ومشهور قلعه در . بوقلعه هجرت نبویه نك بشنجی والتنجی عصر لرنده باطنیه وملاحده اسماعیلیه نامر یله ظهور ایدن شرمزه زنادقه نك تحصنكاھی اولمش و بونك ضبطیله زنادقه مرقومه نك طاغیدلسی ضمنده نیجه یوز بیک نفوس مسئله جام شهادتی نوش اتمش ایدی . بوقلعه (۸۶۸ م و ۲۵۵ هـ) تاریخنده یاپیلوب علی روایة (۱۱۲۸ م و ۵۲۳ هـ) ضبط وهدم اولتمشدر .

§

﴿ آلَهَن ﴾ یاخود (هلن) — بوذات (۴۱۶۰ خ) تاریخنده یعنی میلادك بیک درتیوز اوتوز درت سنه مقدمنده تسالیاده ظهور ایدن طوفانده یالكز زوجه سیله قورتمش اولان (دوقالیون) ك اوغلی و (فوتودیت) لك حکمدار یدر .

بونك اوغلی اولان (کسوتوس) ك (اکه اوس) و (ایون) نامنده کی اوغلری ودوقالیونك دیگر ایکی اوغلی ممالك یونانیه ده بر بیوك قبیله نك رئیس اولدی و بوقبیله لر انلرک نامر یله و بتون اهالی یونانیه (الهن) شهرت بولدی و صکره (الهن) نامی (النینوزه) تحویل اولندی .

§

﴿ الهمی ﴾ (شیخ الهمی) حضرتلری — کبار مشایخ نقشبندیه دندر . بوذات مسقط رأسی اولان (سماو) ده علوم ظاهره یی تحصیل ایتدکن صکره مرشد تحریری ضمنده سمرقنده کیدوب اوراده خواجه (عیدالله) سمرقندی حضرتلر نك صحبت علیه لر یله مشرف اولدی و بعد اكمال السلوک وطن اصلیسنه عودت و بر خیلی مدت صکره درسعاده واندن اورانوس زاده اجد بک تشویقیله یکجه و ارداره عزیمت پیوردی و اوراده طالب حق اولنلری ارشاده همت اتمکده ایکن (۱۴۹۰ م و ۸۹۶ هـ) تاریخنده اترحال پیوردی . فاتح جوارنده تر به عالیلری

اولان (سیداجد البخاری) حضرتلری مشارالیه ایله برلکده سماوه تشریف
بیورمش و برقاچ سنه برلکده اولمش ایدی .

§

﴿الْمُهَيَّوْنَ﴾ — (فلسفه) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿الْمُهَيَّوْنَ﴾ — اسکی پتپرستلر هر شیئه بر آله وهر آله ایچون بر
شکل تصور ایدرک خیالی رسملرینی یاپوب آنلره پرستش ایتدکارندن الهملرک
عددی برقاچ یوزه بالغ اولمش و ایچلرندن اون ایکی عددی بیوک طانتمش
ایدی اشبو بیوک طانیدقلری الهملرک کیفیاتنی کله لرندده محمر ایسه ده
جله سی بردن کورنمک اوزره بورایه دخی درج اولندی . (موز)
تعبیر ایتدکلری الهملر بشقه در .

عدد	اسامی
۱	ژوبیتر سمارک و سائر الهملرک و انسانلرک الهمی
۲	نبتون دکزلرک الهمی
۳	مارس جنک و قتال الهمی .
۴	مرکور فصاحت و بلاغت و یغما کران الهمی .
۵	آپولون کونش و صنایع و ادبیات و طب الهمی .
۶	وولکن آتشلرک و وولقانلرک الهمی .
۷	وستا ارض و حرارت ارض و پیوت الهمی .
۸	زنون نکاحلرک و لحوسه لرک الهمه سی .
۹	منه روا عقل و حکمت و صنعت الهمه سی .
۱۰	دیان صید و عصمت الهمی .
۱۱	وهنوس حسن و آن و جمال الهمه سی .
۱۲	سرس محصولات الهمی .

§

﴿الیاس﴾ علیه السلام — بعلبک اها لیسنه مبعوث ابنای بنی
اسرائیلدندر . بو ذات عالیقدر ملوک اسرائیلیه دن (آخاب) ک بعض
معاملات بارده سی اوزرینه برمدت تنهایه چکیلوب مغاره لرده اختیار انزوا

بیوردی و بومدت ایچنده آره صره شهره اینوب ینه اوامر الهیه بی تبلیغ و نصیحتدن کیر و طور مدیسه ده قبول ایدر کسه بوله مدیغندن بددا اتمسیله اوچ سنه یغهور کسیلوب صکره اهلینک استرحامی و مشارالیهک تضرع و نیازی اوزرینه جناب حق احسان بیوردی و بردفعه دخی مرقوم آخاب دوچار اولدیغی خسته لکدن قورتیلوب قورتلیمه جغنی پرستش ایتدیکی (بعلزوب) دن خبر المی اوزره کوندردیکی آدمه حضرت الیاس علیه السلام بر طاغ اتکندنه تصادف و آخازک بوکیدیش ایله وفات ایده جگنی افاده و حریفی اعاده اتمسی جهتیله حریف بالعوده کیفیتی آخازه سویلدی آخاز بونصل آدم ایمش دیو سؤال ایلدکده حریف اوزون صاحلی بلندن مشین ایله باغلی مهیب بر آدم دیسمسیله آخاز شمدی ییلدم (تسبیلی ایلیا) یعنی الیاس علیه السلامدر آنی بکا کتورک دیدی و جللی ایچون ایکی دفعه ارسال اولنان عسکرلر صاعقه اصابتیه محترق اولوب اوچنجی دفعه کوندریلان الی نفر سوارینک ضابطی رضاسنی تحصیل ایدرک آلدی کتوردی و مشارالیه آخازک حضورینه کیردیکی کبی بیمحابا وفات ایده جگنی سویلمسی عقینده آخاز وفات ایلدی و مشارالیه بووقعه دن صکره ینه طاغچه چیقوب (۷۲۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک سکر یوز التمش طقوز سنه مقدمنده رفیق حضرت (الیسع) علیه السلام ایله (اردن) نهری کنارینه اینوب اورادن جناب حقک امریله سمایه رفع بیورلدی و (الیسع) علیه السلام نبوتله بکام و قائم مقام اولدی .

§

﴿آیاسقا﴾ — آمریقاسی شمالینک جهت غریبسنده روسیه آمریقاسی دنیلان مملکتدر اهلیدسی (اسکیو) لردر و مرکزی (ارقهانجل) قصبه سیدر و مملکت مزبورده روسیه طرفندن برفاج زرهلی واپور مقابلی (اتازونی) حکومته ترک اولنمشدر

§

﴿الیاقیم﴾ — بن یوسیا — ایکنجی بخت نصر قدس شریفی اوروب یهودیلری بابلہ نفی ایتدیکی زمان قدس شریفده یهودا ملکی بولنان ذاتدر .
فرأنة مصریة دن فرعون اعرج دیدکاری (نیخوا) (۴۸۵ خ) تاریخنده

يعني ميلادك التي يوز طقوز سنه مقدمنده آثور يا بحار به سندن كلور كن
آثور يلرك تحت حياه سنده اولان قدس شريفى حرباً استيلا و حكمدارى
بولنان (ياهو آخاز) ى خلع و مصره اسرا ايدوب يرينه اشبو (الياقيم) ى
اجلاس و ممالك يهوديه يي يوز قنطار مكوش و بر قنطار التون و ير كويه
ر بظ ايتشيدى لكن اوچ سنه صكره بخت نصر ينه استرداده موفق اولوب
مصر لوره ميا ل اولان مرقوم الياقيمى و حضرت (دانيال) عليه السلامى
ودها بر چوق معتبرانى بابه كوندردى و الياقيم يهودا حكمدار لغى ينه
كندوسنه توجيه اولنديغى حالده مرتب اولان و ير كوي اعطا و اطاعت
ايدجكنى تعهد ايلديكندن بخت نصر تكرر نصب و ارسال ايلديسه ده
بر قاچ سنه صكره مصر لوره استناداً بتكرار عصيان ايتديكندن بخت نصر
اوچجى دفعه اوله رق كلوب قدس شريفى فنا حالده اوردى و الياقيمى
اخذ و قتل و قزندنى نصب ايتدى .

يهود يلرك يتش سنه اسارتى اشبو (الياقيم) ك نفيندن يعنى (۶۸۸ خ)
تاريخندن اعتبار اولنور .

الياقيمك اصل اسمى (يواقيم) اولديغى حالده مصر حياه سنى قبول ايتديكى
زمان فرعون نىخوا الياقيه تحويل ايتشيدى .

§

﴿اليريا﴾ — (ايليريا) كله سنه نظر ييوريله .

§

﴿اليسع﴾ عليه السلام — انبياء بنى اسرائيلدندر . ابتدالرى
(الياس) عليه السلامه رفاقت ايدوب مشار اليك رفعدن صكره (۷۲۵ خ)
تاريخنده يعنى ميلادك سكر يوز التمش طقوز سنه مقدمنده رتبه نبوته نائل
اولدى و يك چوق زمان بعلبك اها ليسنى اصلاحه سعى و غيرت ايدوب
لايعد معجزات كوستردى حتى بر دفعه فقر حالندن شكيت ايدن برخاتونه
خانه كده نه وار ديو سؤال ايدوب بر چناق زيتون ياغندن بشقه سنه م يوقدر
ديد كده وار اول ياغى تو كنجيه قدر يوك قابله بوشالت ديمسيلاه خاتون
اولوجهله ياپوب بر چوق ياغ حاصل ايتدى و جله سنى پازارده صاوب
كفاف نفس ايلدى بر دفعه دى برخاتونك وفات ايتش اولان چوجمنه

اغزینی اغزینہ و یروب توجه ایتسیله باذن الله حیات تازه کلدی و بردفعه
دخی آرام ملککنک سوریه یه تسلط ایده جکنی و زه دن کله جکنی خبر و یردی
و ملک مومی الیه مشارالیهک اخبارینی خبر الدیغی کبی اخذ و کرفت ایچون
بعلیکه عسکر کوندروب خانه سنی صار دیردی لکن مشارالیهک دعاسی
برکاتیه هیچ رینک کوزلری کور میوب جله سی سامریه ده حکومت
اسرائیلیه یه اسیر دوشدی. و بردفعه دخی اوته دنبر و آجی اولان چشمه نک
سوینی طاتلان دیردی. بوکبی معجزاتی پک چوقدر.

§

﴿آلقوزنه﴾ صحیحی (لی وورنو) — طوسقانه نک جهت غربیسنده
برکوزل مملکتدر و لیانی ایتالیا لیمانلرینک برنجیسیدر و نفوس
موجوده سی طقسان بیک تخمین اولتمقده در.

§

﴿آلیند﴾ — آیدین ولایتنه تابع منتشا سنجاغنک مرکز اداره سی
اولان (موغله) شهرینک نام عتیقیدر.

§

﴿الینوز﴾ — (الهن) کله سنه نظر بیوریه.

§

﴿ام حبیبه﴾ — بنی اکرم افندمن حضرتلرینک زوجه محترمه سی
ورؤسای قریشدن ابوسفیانک کریمه سیدرا وائل عهد اسلامده اسلامه مشرف
اوله رق حبشه هجرت بیوردهش و اوراده زوجی وفات ایتمکله دول قالمش ایدی
هجرتک یدنجی سنه سنده عمر بن امة الصخر حضرتلری دینه دعوتی متضمن
اولان نامه جناب پیغمبری بی حامله حبش ملکی اضحمة النجاشی یه کیدرکن
مشارالیهانک نفس نفیسنی حضرت پیغمبری یه عقد ایچون دخی توکیل
بیورلدیغندن نجاشی و مهاجرین اصحاب معرفتیه اوراده عقدی اجرا اولنوب
ملک مشارالیه طرفندن مخصوصاً تهیه ایدیلان کیملره نزد حضرت پیغمبری یه
کوندرلمشدر. مشارالیها غایت دیندار و صلابت شعار بر خاتون ایدی حتی
تجدید عهد ضمنده مدینه منوره یه خانه حضرت پیغمبری یه کاش اولان
پدری ابوسفیان فراش سعادت اوزرینه اوتورمق ایستدیکمنده اهل ایمانه

مخصوص بر طور ایله پدرینه (سن مشرکسک رسول الهک فراش سعادته
نصل اوتوره یلمورسک) دهرک منع ایلدیکی کمال خلوص و دیانتنه دلالت
ایدر برحالت معتبره در .

§

﴿ام رو،ان﴾ - ابوبکر الصدیق (رضی) حضرتلرینک زوجه محترمه سی
وحضرت عایشه و عبدالرحمن جنابلرینک والده سیدرکه حضرت فخرالمسمل
افندمز قاین والده اولمق شرفنه نائل اولدی .

هجرتک التجی سنه سنده وفات ایتکله مرقد مطهره لرینه بالذات حضرت نبی
ذیشان افندمز وضع ایتدی و (هر کیم جنت حوریلرندن برینه باقوب
مسرور اولمق استرایسه ام رومانه باقسون) بیوردی .

§

﴿ام ایمن﴾ - اصحاب کرامدن اسامة بن زید حضرتلرینک والده سی
وحضرت پیغمبر افندمزک دایه سی جليلة القدر بر صحابه در نام علیه لری
فی الاصل برکه اولوب ایلک مخدوملری ایمنه نسبتله ام ایمن دئییلشدر . نبی
محترم افندیمرک والده لری افندمز پک کوچوچک ایکن ارتحال ایتکله مشار الیها
رسول اکرم افندمزى آغوش مادرانه لرنده بیوتدی و بناء علیه حق لرنده
(ام ایمن امی بعدامی) بیورلدی ارتحال حضرت پیغمبر یدن صکره وفات ایتدیکی
جهتله ارتحال ایدنجه قدر حضرت پیغمبر افندمز ایچون اغلامشدر .

§

﴿ام سلیم﴾ - قاتنان صحابیاتدن دیندار و درایتشعار بر خاتوندر
واصحابدن مالک ابن انس حضرتلرینک والده سیدر و دول ایکن اسلامک
ظهورنده شرفیاب ایمان اولمشدر . بونی شجعان عربدن و قبیلله سی
خلقندن ابو طحمة الانصارى هنوز اسلامه کلکسزین تزوجه طالب اولدقده
مشار الیها (بن سنی ایستمازک ایتیم . سنک کیسی رد اولنر لکن سن
مشرکسک بن ایسه بحمدالله تعالی مسله یم . اگر مسلمان اولور ایسه ک
سکا وارزم وحتی مهریمی بیله بخش ایدرم . بیلزمیسک که سنک پرستش
ایتدیعت تکرری یردن بتر و صکره آنی دولکرلر یونتار بو حالده سن برتخته

پارچه سنه طایفه اوتانزمیسک دیمسی اوزرینه مشار الیه اوتانوب اسلامه کلدی وام سلیی تزوج بیوردی .

مشار الیه حضرتلری اوغلی انس حضرتلرینی هنوز اون ایکی یاشلرنده ایکن حضور حضرت پیغمبری به کتوروب (بارسول الله بونی سزه خدمتکارلق ایتسون دیه کتوردم ومن غیرحد ارمغان ایتدم بنم اوغلم وسنک خادمکدر اکا دعا ایله) دهرک تقدیم ایتیش وافندمز دخی دعا بیورمغله انس حضرتلری هم طول عمر ایله معمر و همده خارج ازحائط تعداد مال و اولاده مالک اولمشدر .

§

﴿آما تیا﴾ — ما کیدونیانک اسکی اسمیدر .

§

﴿آما زون﴾ — آمریقای جنوبیده برنهرک اسمیدر . بونهر کره ارضک اوزرنده اولان نهرلک الیسیوکی اولوب (آند) دیلان سلسله جبالدن واون برعرض جنوبی ایله یتیش اوج طول غرییده واقع لوریقوشا نام کولدن چیقوب طول غربی به طوغری جریان ایتکده و خط استوا تختنده بحر محیط اطلسه دو کلمکده در طولی التی پیک بشیوز و عرضی یوقار یلرده اوج ایله بش و اشاغیلرده ده ز یاده و بحره منصب اولدیغی محلهه ایکیز سکسان سکر کیلو مترو و عمق وسطیسی اوچیوز یکریمی بش مترودر و بحره انصباب ایلدیکی محلهه آبی صوبی یوز اوتوز بش مترو دفع ایتکده و دروننده یدی مترو طولنده بالقر بولتمقده در .

آمازون مسلح قادین جمعیتی دیمک اولوب حین کشفنده نهر مزبورک ساحلنده برطاق مسلح قادین جمعیتی کورلمسی مناسبتیه نهره دخی بونام ویرلمشدر .

§

﴿آما زلیس﴾ — فراعنه مصریه دندر . بو آدم فرعون (ابرئیس) ک قرناسندن و امرای عسکریه سندن اولدیغی حالده تأدیپ و اصلاحنه مأمور اولدیغی (سوه نیین) لرایله برلشوب (۵۰۲۴ خ) تار یخنده یعنی میلادک بشیوز یتیش سنه مقدمنده ولی نعمتی خلع و احناق ایدرک تختنه اوتوردی و کندوسنک غاصب و آحادناسدن اولدیغی سرسی رشته ایله فساد چیقارمسی

مأمول اولان اهالی بی ایصندیرمق وایتدیکی خیانتی سیندیرمک ایچون
ایاغنی ییقادیغی التون لکنی اریتهیره لرک برصنم یاپدیروب چارشونک الٰغلبه لک
محلته قویدردی واهالینک مذکور صمنه حرمت وپرستش ایتدکارینی خبر
الدقندن صکره ارکان مملکتی حضورینه جلب ایدوب (اوپرستش ایتدیککر
صنم بنم ایاغنی ییقادیغ برلکن ایکن شمدی هیئت تبدل ایتمکه شایان احترام
اولدی بن دخی فرومایه دن برادم اولدیغ حالدده شمدی پادشاهکر بولندیغ
ایچون حرمت و رعایته سزاوارم) دیه لرک براوزون نطق ایراد ایتسی اوزرینه
اهالینک جله سی مع الممنونیه حرمت و رعایت وهر حالده اطاعت ایده جکرلرینی
بیان و تعهد ایلدیلر و مومی الیهک مدت سلطنتی اولان قرق درت سنه ظرفنده
پک کوزل پکندیلر و راحت ایتدیلر . دیگر روایت کوره جلوسی (۴۹۲۴ خ)
تاریخنده یعنی میلادک الی یوز یتیش سنه مقدمنده در . عادل و امور اشنا
و معارف پرور بر ذات ایدی مصر لیمانلرینی یونانیله سربست بر اقدیغندن زماننده
مصر تجارتی غایت ایلر و کندی و ایران حکمداری (کینخسرو) ک مصر
اوزرینه جایه سنی بر درجه یه قدر طایندی ایسه ده کینخسروک خلای لهراسی
طایندیغندن محارب به تحقیق ایتدی لکن (اماز بس) اول آره لق وفات
ایلدیکندن محاربته نک نتیجه سنی یعنی مصرک مغلوبیتنی کورمدی .

§

﴿ اماسیری ﴾ — اماصری شهرینک نام صحیحی (اماصری)
کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ اماسیه ﴾ — سیواس ولایتی داخلنده بر سنجاق مرکزیدر .
اماسیه شهری صامسون اسکله سنک جنوبه طوغری یوز اوتوز اوچ
کیلومتر و کیر و سنده و توفاد نهرینک یاخود یشیل ایرماغک کنارنده و جانیک
طاغزلینک اتکندنه در و تخمیناً اون بیک خانه سی و متعدد جوامع و مساجد
و تکایا و مدارس و مکاتبی و بر خراب قلعه سی واردر و بایزید نامنده کی
جامع شریف پک کوزلدر و و قتیله یتخانه اولان بر بنا شمدی بیمار خانه در
و آنقه لری و محفوظ بر قاچ انسان مومیاسی و مملکتک اورتیه سندن کچن
صوبو ینده قیالک ایچنه طوغری او بولش مغاره لری شایان تماشار

و بورانك اييك تجارتي ونسوان والماو هواسى كوزلكله مشهوردر .
اماسيه (۷۳۱ م و ۱۱۳ هـ) تاريخنده فتح اولدى . آيدىن سىجاغنده
دخى (اماسيه) نامنده برقصبه واردر .

§

﴿ اماصرى ﴾ — قره دكرك اناطولى ساحلنده و بولينك يوزيكرمى
كيلومتر و شمالنده برشهردر و ليماني قومصصال اولديغندن بحريون عندنده
مقبول دكادر . اماصرينك اسكى اسمى (شىسم) اولديغى حالده
مؤخرأ (قيراقتر) نامنده برحاكك (اماستريس) نامنده كى زوجدهسى اعمار
ايلديكندن آنك نامنه نسبتله (اماسترى) دىلدى . بوراسى ازمنه
وسطاده برقچ دفعه يونانيله و (۱۳۱۰ م و ۶۰۸ هـ) تاريخنده جنويزله
بجوب (۱۴۵۹ م و ۸۶۴ هـ) تاريخنده سينوب حاكى اسماعيل بككن
دولت عثمانيه انتقال ايلشدر .

§

﴿ امالى ﴾ — طلبه علوم متجربندن برعالمك حضورنده اول عالمك
برويا برقچ فندن سويلديكى قواعد و مسائل و سائرده لسانندن ظهورى
كبي ثبوت و املا ايتدكارى حالده او املا ايتدكارى شيشه (امالى) ديرلر .
(امالى ابن دريد) (۹۳۲ م و ۳۲۱ هـ) تاريخنده وفات ايدىن (محمد بن
حسن العتاهيه) نك اثريدر .
(امالى ابن حاجب) مشهور . (ابن حاجب) كله سنه نظر بيوريلاه .
(امالى ابو يوسف) علم فقهدين (ابو يوسف) كله سنه نظر بيوريلاه .
(امالى ابن الشجرى) (۱۱۷۶ م و ۵۷۲ هـ) تاريخنده وفات ايدىن
(ابو السعاده) لك بش فنى و سكرز جلدى جامع اثريدر .
(امالى ابن عساكر) (ثقة الدين) كله سنه نظر بيوريلاه .
(امالى ابو العلاء) (ابو العلاء) كله سنه نظر بيوريلاه .
(امالى جار الله) (زحخشري) كله سنه نظر بيوريلاه .
(امالى قاضى خان) (۱۱۹۵ م و ۵۹۲ هـ) تاريخنده وفات ايدىن حسن
بن منصورك اثريدر .

(امالی فی الحدیث) (۱۰۶۲ م و ۴۵۴ هـ) تاریخند و وفات ایدن (ابو عبدالله القضاعی) نك اثر یدر .
یونلردن بشته دهاپك چوق امالی واردر و (سراج الدین) ك (یقول العبد فی بداء الامالی . لتوحید بنظم كاللائلی) دیو بدأ ایدن قصیده
امالیسی دخی مشهوردر .

§

﴿امام البخاری﴾ — قدمای محدثین کرامند و واسمی (نحمد) و شهرتی (الحافظ ابو عبدالله بن اسماعیل الجعفی) در . مشارالیه تحصیل و تحقیق و تصحیح احادیث ضمنده خراسان و جبال و عراق و حجاز و سوریه و مصر ممالکنی کشت و کذار ایدرك کتب سسته نك برنجیمی اولان (جامع الصحیح) نام کتاب مستطابی اون الی سنه ده جمع و ترتیب بیوردی و بغدادده یکریمی بیک عالمک اجتماع ایتدیکی بر مجلس عالیده علم حدیثدن امتحان اولوب فضل و کمالی و کتابنك سائر کتب احادیثه رجحانی تصدیق ایتدیردی .
کتاب مذکوردن بشته دهاپك چوق آثاری و بر تاریخی واردر (۸۶۹ م و ۲۵۶ هـ) تاریخنده سنی التمش ایکی یه بالغ اولدقه سمرقندك ایکی فرسخ ایلروسنده واقع (خارتنك) قریه سنده وفات ایدوب اورایه دفن اولمشدر و دیگر روایتیه کوره وفاتی (۲۵۳ هـ) تاریخنده در . مشارالیهك حفظنده یوز بیک صحیح وایکیوز بیک موضوع حدیث واریدی و تصحیح ایتدیکی احادیث نبویه بی آبدست آلوب ایکی رکعت نماز قیلدقجه کتابسه یازمن ایدی دیرلر .

§

﴿امام ربانی﴾ سرهندی -- افانم مشایخ نقشبندیه دندر واسمی (احمد الفاروقی) و شهرتی (مجدد الف ثانی) در . فیض عالیبری شیخ (باقی بالله) دن وانلرك فیضی دخی (عبید الله احرار) دن ایدی . درجه فضل و کمالی بیلنك ایچون (مکتوبات) نی مطالعه کافیدر و فاتلری (۱۶۲۲ م و ۱۰۳۴ هـ) تاریخنده در . مخدوم عالیبری (محمد المعصوم) حضرتلریله (یکدست مکی) حضرتلری کبار خلفاسندندر .

§

﴿امام الحرمین﴾ — مصنفین کرامدن بر مبارک ذاتدر مسقط رأسی (نیشابور) واسمی (عبدالمک صیاء الدین) در ۰ بوذات فرط معلومات و کثرت محفوظات ایله مشهور بر ادیب نادر الاقران و اصول و فروع و کلام و سایر ده امام جلیل الشان ایلدی . بغدادده تحصیل کمال ایتد کدنصکره حرمین الشریفینه کلوب اقرانه تفوق ایلدی و درت سنه دن عبارت اولان مدت اقامتده مذاهب اربعه دن سؤال اولنان مسائلك کافه سنه موافق شرع شریف جواب یازدیغیمچون امام الحرمین نامنی آلدی و صکره نیشابوره کیدوب نظامیه مدرسه سنده تدریس و تصنیفه همت و اطرافدن کلان دهر یلرک مشکل سؤالالرینه متین جوابلر ویره رک دین مبینه کوزل خدمت ایلدی .

اوزاق و یقین محللردن درسنه کلنلر چوغالوب هر بری برفندن اوقومق استدیکنندن و کندوسی دخی بشقه بشقه اوقومغه میدان بوله مدیغندن کافه سنی بردن بر مجملسه اوقومغه مجبور اولدی . (نهایة المطلب فی درایة المذهب) و (کتاب الشامل فی اصول الدین) و (البرهان فی اصول الفقه) و (تلخیص الفریب والارشاد) و (غیاث الامم فی الامامة) و (مغیث الخلق فی اختیار الحق) و (غنیة المسترشدين) نام کتابلر بونکدر وفاقی (۱۰۸۵ م و ۴۷۸ هـ) تاریخنده در .

§

﴿امام شاطبی﴾ — شاطبی کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿امام غزالی﴾ — غزالی کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿امام رازی﴾ الجصاص — فقه حنفیه امام کبیر الشاندر .

علم فقه و زهد و ورعه زمانک فریدی ایلدی . بوذات (۹۳۶ م و ۵۳۲۵ هـ) تاریخنده بغدادده کلوب شیخ ابوالحسن کرخی دن علم فقهی اکیال ایتد کدن واهوازه کیدوب کلد کدن صکره حاکم نیشابوری ایله نیشابوره کتدی و ابوالحسنک وفاقی عقینده ینه بغدادده عودت و تدریس علومه همت ایدوب بغدادک رئیس العلماسی اولدی و سنی التمش بشه بالغ اولدیغی حالده

(۹۸۰ م و ۳۷۰ هـ) تاریخنده وفات ایلدی . (احکام القرآن) و (مختصر اختلاف الروایات) و (شرح مختصر الکرخی) بونکدر و (۸۷۳ م و ۲۶۰ هـ) تاریخنده وفات ایدن ابو بکر احمد بن عمرو الخصاص الحنفینک تألیف ایتدیکی (ادب القاضی) نام کتبه دخی بر کوزل شرح یازمشدر . ذکر اولنان اختلاف الروایات ابی جعفر الطحاویک تألیفاتنددر .

§

﴿ امام ثعلبی ﴾ — ثعلبی کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ امامیه ﴾ — اعتقاد کله سنده قرق برنجی فرقه شیعیه نظر بیور یله .

§

﴿ اماباه ﴾ — مصر سفلاذه بولاق قارشوسنده برقصه در . فرانسزلر (۱۷۹۸ م و ۱۲۱۳ هـ) تاریخنده مشهور اهرام تپه سی محاربه سنی بوراده قزانلیر و کولنلری فنا حالده مغلوب ایتدیلر .

§

﴿ آمد ﴾ — دیار بکر کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ ام دریا ﴾ -- جیحون نهرینک نام دیکری . جیحون کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿ اصرؤ القیس ﴾ — قدماى شعرای عربنددر وحیره و تهامه یه حکم ایدن بنی اسد ملکی مشهور^۱ ابن حجر الکندی (نک اوغلیدر . اوکی والده سنی تشیباً شعر سویلدیکچون پدری طرفدن طرد اولندیغی جهتله خیلی زمان بعض قبائل عرب ایچنده طولاشوب پدرینی ظلمسه بناء تبعه سی اعدام ایتدکلرینی خبر آلدیغی کبی رینه اوتورمق یاخود انتقامنی آلمق ایچون طرفدارى اولان برقبيله خلقيله بنی اسدولایتنه کلوب بر مقدار محاربه ایتدیه ده قبيله مذکوره حر بدن رجوع ایلدیکنه بناء قیصر رومه التجا ایتدی واوراده هنکام اقامتده قیصرک قزینه علاقه ایتدی و قزایله وقوعبولان ماجرانک میدانه چیمسی ملابسه سیله قیصر مومی الیهى طاتلیلق ایله دفعه

قرار و یردی و تعظیفات و تکریمات ایله بر محله کوتوریلور ایکن انقرهیه وصولنده سملی بر کوملک کیدیریلوب اعدام اولندی .

اشبو امرؤالقیس معلقات سبعه اصحابنک برنجیسیدر و چوچقلری علیه الصلاة والسلام افندمزک زمان سعادتیه ایرشمشدر و حضرت پیغمبر افندمز بونک حقتده (فیه اشعرالشعراء وقادهم الی النار) بیورمشدر اصحاب کرامدن (امرؤالقیس بن عانس) و بنی منذردن (امرؤالقیس بن عمرو بن عدی) بشقه در .

§

﴿ آمریکا ﴾ — قطعات خسته ارضک دردنجیسی و آسیادن صکره الک یوکیدر . اشبو قطعه (پانامه) دیلیله بر برینه متصل و شمالی و جنوبی ناملریله ایکی به منقسم برقطعه جسیه اولوب شمال قسمنک طولی التی بیک یدیوز و عرضی بشبیک ایکموز و جنوب قسمنک طولی بشبیک ایکموز و عرضی درت بیک کیلو متروندن عبارت بولشمشدر .

آمریقاده پک چوق کولار وینار طاغر و آلتون و مکوش و باقر و حیوه و تیور معدنلری موجود اولدیغی کبی (بره زلیا) و (پرو) جهتلرنده الماس و سایر ذقیمت طاشلر دخی بولنور و اراضیسی اکثرتیه منبت اولوب نفوس موجوده سی بوندن یتش سکسان سنه اول اوتوز سکز ملیون ایکن مؤخرأ اوروپا لیلرک پی در پی هجرتی مناسبتیه طقسان بش ملیونه بالغ اولدیغی و کیدرک ده از یاده لسه جکی تخمین ایدیلور . آمریکا برنجی دفعه اوله رق (۱۴۹۲ م و ۸۹۸ هـ) تاریخنده سیاحین بحریه دن جنوهلی (خرستو قولومبو) معرفتیه و اسپانیولرک معاونتیه کشف اولندیسه ده (بره زلیا) جهتندن اصل کشف (۱۵۰۱ م و ۹۰۷ هـ) تاریخنده پورتگیزلی (آمریقو) و رفیقی (سپوچی) معرفتلیله وقوعبولش و عموم قطعه یه اشبو (آمریقو) نک نامی ویرلمشدر . آمریقای شمالیده انکثره دولتی اداره سنده بولنان ممالکدن بشقه جمهوریت و جهله اداره اولنان ممالک (جواهر متفه) و (مکسیقا) و (غواتمالا) و آمریقای جنوبیده (قولومبیا) و (پرو) و (بولونیا) و (بلاتینا) و (شیلی) اولوب بولنردن بشقه ده بارچوق حکومت صغیره واردر .

§

﴿امس﴾ — سوریه ولایتی داخلندہ اولان (حصص) شہرینک نام عتیقیدر یاخود حصص امسک غلطیدر . حصص کلہ سنہ مراجعت بیوریلہ .

§

﴿امستردام﴾ — فلنک دولتنک اسکی پای تختیدر . بوشہر الی ایکی عرض شمالی ایلہ ایکی طول شرقیدہ و پارسک بشیوز قرق ایکی کیلومترو بعدندہ بر شہر شہریدر ونفوسی ایکیموز التمش بشیک رادہ سندنہدر ولیمانی بیک سفینہ آلور درجہ دہ واسع و معتبردر و خانہ لری کاملاً قازیق اوزرنده اولوب محلاتی بر چوق قتالرہ منقسم اولدیغندن طقسان عدد آطہ حاصل اولمش و بو آطہ لردن بر برینہ کچمک اوزرہ ایکیموز طقسان عدد کوپری یابیشدر . بوراسی اوچنجی عصر میلادیدہ بر کوچک قصبہ اولدیغنی حالہ تدریجاً بیویوب (۱۴۸۴ م و ۸۸۹ هـ) تاریخنہ اطرافنہ بر سور چکلدی و (۱۵۷۸ م و ۹۸۶ هـ) تاریخنہ دکین اسپانیادولتنہ تابع ایکن تاریخ مذکورده استقلال بولدی و (۱۷۸۷ م و ۱۲۰۲ هـ) تاریخنہ پروسیادولتنہ وطقوز سنہ صکرہ فرانسه دولتنہ کچوب (۱۸۰۸ م و ۱۲۲۳ هـ) تاریخنہ مجدداً تشکیل اولنان فلنک دولتنہ انتقال و دولت مشار الیہا پای تخت اتخاذ ایلدی . پای تخت مذکور ایکی سنہ صکرہ (حایی) شہرینہ نقل اولمشدر .

§

﴿امسوس﴾ — طوفانن اول مصرک رنجی حکمداری بولنان (نقراوس الجبار) ک مصرده بنا و پای تخت اتخاذ ایتدیکی شہرک اسمیدر . مرقومک بوشہردہ بر طاقم عجایبات احداث ایلدیکنی افسانہ قیلندن اولہرق یازیورلر . برنجیسی یاپدیردیغی بر قوش رسمی هر کون طلوع و غروب شمسده ایکی دفعہ ایصلق چالار و هرکس او ایصلقندن احکام چیقار و عمل ایدر ایش . ایکنجیسی وسط بلدهده قارشو قارشویہ سیاه طاشدن یاپدیردیغی ایکی پت مملکتہ داخل اولان خرسزلی ہمسہ حال آرہ لرنن کچورمکہ مجبور ایدر و کچرکن صقتدیرر از ایش . اوچنجیسی بر عالی منارہنک اوزرینہ باقردن یاپدیردیغی بر تماثلات اوزرنده دائماً بریغفور بلوطی طورر و یغمورہ لزوم اولدیغنی وقت اندن طلب اولنور و در حال

مطلوب حاصل اولور ایش . دردنچیسی بلده مذکوره نك سوری اوزرینه وضع اولنان ایچی کبریت طولوپتر مملکتیه سوء قصد ایدنری احراق ایلر ایش . بشنجیسی پطراس طانخی اوزرینه یایدردیغی بر قله دن دائماً صو فوران ایدر و اطرافنده اولان مزارع اول صو ايله صولانور ایش . بونلرک کافه سی و شهر مذکور طوفانده محو و نابید اولمش ایش .

§

﴿آفیولی﴾ — روم ایلنده واقع (یانولی) شهر نك نام عتیقیدر . بوراسی مقدا جاهیر یونانیه دن بر جهورک مرکز اداره سی ایدی . بوکا (انفیولیس) دخی دیرلر .

§

﴿آمل﴾ — طبرستان ایالتی داخلنده و جیلان جهندن سالوس قصبه سنه کیدرکن یول اوزرنده و تخمیناً یکرمی فرسخ بعدنده بر مملکت اسمیدر . بوراده شاه عباسک بنا ایتدیردیکی قصر ايله آتش پرستلر دن (امت الجیر) ک بناسی اولان اوچ عدد برج ایوم آثار عتیقه دن اوله رق موجوددر نفوس موجوده سی اوتوز بش یک تخمین اولتمقده در . طبری نامیله شهرت بولان علما و مشایخک اکثریسی بورادن ظهور اتمشیدی .

§

﴿امنوفیس﴾ یاخود (امنوف) — اون سکرنجی سلاله فراغه مصریه دن بونامده درت حکمدار کلشدر اوچنجی امنوفیسک سلطنتی حضرت موسی علیه السلام زمانه تصادف ایلور ایسه دهه (۳۹۴۹ خ) تاریخنده یعنی میلادک یک اتیوز قرق بش سنه مقدمده وقوع بولان خروج موسی علیه السلامده غرق اولان فرعون بومیدر یوخسه اوغلی (خاروس) یاخود (هوروس) میدر کسدر یله میور . اشبو اون سکرنجی سلاله فراغه (۴۰۹۴ خ) تاریخنده یعنی میلادک یک بشیموز سنه مقدمده و دردنچی (امنوفیس) زمانده ظهور ایدن بر اختلال مذهبییه نتیجه سنده منقرض اولدی . اولوقت مصر فرعونلری مصرده واقع (تب) شهرنده

اوتوردقاری حالدہ اشو امنوفیساردن بری منفس یعنی منٹ شہرینی یاپدیروب
پای تختنی اورایہ نقل ایلدی .

§

﴿ آمنه ﴾ بنت و هب بن عبد مناف — عليه الصلوة والسلام
افدمزك والده محترمه لریدر . جناب حتمك احسان بیوردیغی جمال وکاله
بناء قومی بیننده (حکیمه) لقبیه مشهور ایدی زوجی عبدالله حضرتلری
مدینه منوره قر بندہ وفات ایلدیکندن مشارالہا ہر سنہ زیارتہ کندیکی کبی
ولادت جناب نبوینک التجی سنہ سنہ دخی کیدوب عودتندہ (ابواء) نام
قریہ دہ وفات ایلدی ملجا ام افدمزی جلدلری (عبدالمطلب) حضرتلریلہ
حاضنة النبی (ام ایمن) حضرتلری ہو وقعت مؤلہ اوزرینہ قریہ مزبورہ دن
مکہ مکرمہ بہ کتور مشر ایدی .

§

﴿ امور ﴾ — آسیای وسطادہ و مغولستان قطعہ سنہ بر بیوک نہر در .
بونہر مغولستاندہ واقع (کنہان) طاغلرینک جہت جنوبیسنندن شرقہ
وصکرہ شمالدن ینہ شرقہ طوغری اوچ بیک درتیوز التمش کیلو مترو محلی
اسقا ایدرک کیدوب وایلرودہ (سنغاری) نہر یلہ اجتماع ایدوب (تراپونیا)
اظہرلندن (چوقہ) اظہسنک قارشوسنہ (ژاپونیا) دکرینہ دوکیلور .
بوکا (خاسالیین) نہری دخی دیرلر .

§

﴿ آموز ﴾ — بازار جقدن ادرنہ یہ واورادن (اینوز) لیمانہ جریان
ایدن (مریج) نہرینک نام عتیقیدر .

§

﴿ اموسیس ﴾ — مصر دہ بشیموز اون درت یاخود ایکوز التمش
سنہ حکومت ایدن (هیقسوس) طائفہ سنی (۳۸۹۲ خ) تاریخندہ یعنی
میلادک بیک یدیوز سنہ مقدمندہ مغلوب و مصردن طرد واون سکنجی سلالہ
فراعنہ یی تشکیل ایدن ذاتدر . بونک (نوبہ) دہ بر معبد قدیم دیوارندہ نوبہ یی
نصل ضبط ایلدیکنہ دائر بر چوق یازیلری ورسملری بولندی . مصر لولر
بوکا (احس) دیرلر . بر روایتہ ہیقسوسلری مصردن بتون بتون طرد
ایدہ مامش وانلر دخی مصرک بر جہتندہ بر مدت دہا حکومت سورمشدر .

§

﴿امویّه﴾ چهار یار کزین رضوان الله تعالى علیهم اجمعین حضراتنک خلافت سنیہ لرندن صکرہ شام شریفده تشکل ایدن برنجی حکومت اسلامیہ در . زمان مشار الیہمدہ شام والیسی بولنان (معاویہ) حضرتلری خلیفہٴ رابع جناب علی المرتضی ایلہ صفین محاربہ سنی یاپوب عقد مصالحہ ایتدکدن صکرہ سلطنتی قوردیسهده اصل سلطنتی یعنی حکومت مذکورہ نك تشکلی درت سنہ صکرہ (۶۶۱ م و ۴۱ هـ) تاریخنده جناب حسن بن علی المرتضانک حق خلافتی معاویہ یہ ترک و فراغندن اعتبار اولنور . دولت امویہ نك طقسان برسنه دن عبارت اولان مدت سلطنتلرنده اون درت پادشاه کلوب (۷۴۹ م و ۱۳۲ هـ) تاریخنده عباسیلر یدیلہ منقرض اولدیلر ایسهده عبدالرحمن بن معاویہ بن هشام بن عبدالملک نام قهرمانک اندلسده تشکیل ایلدیکی حکومت امویہ (۱۰۳۱ م و ۴۲۳ هـ) تاریخنہ قدر دوام اتمشد . (امیہ) و (معاویہ) کله لرینہ دخی نظر بیوریلہ .

§

﴿امیدبرونی﴾ — آفریقا قطعہ سنک منتهای جنوبنده و کافرستان قطعہ سنک جنوب غربیسنده انکلترہ دولتی مستملکاتندن برولاتدر مقرحکومتی (قاب توون) شهری اولوب عموم ولایتده اکثریسی اسلام اولق اوزره یدی یوز بیک نفوس تخمین اولتمقدهدر . امیدبرونی (۱۶۰۰ م و ۱۰۰۹ هـ) تاریخنده فینکلورک والتی سنہ صکرہ انکلیرلرک جایه سی التہ کیردی . اشبو امیدبرونی ایلہ برابر بش ولایتی جامع اولان قطعہ یہ (قاب) تعبیر ایدرلر بونلرک کیمی انکلیرلرک جایه سنده و کیمی طوغریدن طوغری یہ اداره سندهدر . اشبو امیدبرونی وحوالیسنده مایسدن اغستوسه قدر شدتلی یغمورلر یاغار وقیشی بو موسمه اولور . امیدبرونی اهالیٴ اسلامیہ سی بیننده الی سنہ دنبرو باعث نزاع و قتال اولان اختلافات مذهبیہ نك ازاله سیچون انکلترہ دولتی (۱۸۶۲ م و ۱۲۷۹ هـ) تاریخنده دولت علیہ طرفندن برعالم استدیکنہ بناء مدرسیندن طاغستانی بکر افندی کوندرلشیدی افندی موئی الیہ بر قاچ سنہ اوراده اوتوروب اهالیٴ مرقومه نك اعتقادینی تصحیح ایتدی و ویردیکی نصایح و مواعظک تأثیریلہ اختلافات مذکورہ کلیاً بر طرف اولدی .

§

﴿امیر بخاری﴾ — کبار مشایخ نقشبندیه دندر . (احمد)
کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿امیر سلطان﴾ — طریقت علیہ خلوتیه شعبه سی اولان (نور
بخشیه) طریق مشایخ کرامندن بر یوک ذاتدر و مسقط رأسی (بخارا)
اسمی (محمد شمس الدین) در .

مشارالیه بخاراده تحصیل کمال ایتد کدن صکره بروسه ده هجرت و بر
چوق زمان ارشاد عباد و تدریس علومه همت ایدوب سلطان (یلدیرم بایزید
خان) حضرتلرینه داماد اولدی و سلطان بایزید مشهور نیکبولی مظفریتی
اوزرینه مصرده اقامت ایدن خلفای عباسیه دن (متوکل) ک کوندردیکی
(سلطان اقلیم الروم) عنوانی الدقدنصکره اشبو امیر سلطان دخی مشار
الیه حضرتلرینه قلیج قوشادوب مصالح ملتیه اقدام نصیحتیه اعمار ملکه
تشویق ایلدی . وفاتی (۱۴۲۹ م و ۸۳۳ هـ) تاریخننده و تر به سی
بروسه ده در .

§

﴿امیر طاغی﴾ — قره حصار صاحب سنجاغنده بر قضا مرکزیدر
پارچینلو و خسرو پاشا ناحیه لیدر . بوراده اعلا تره یاغی و کلیم چیقار .

§

﴿امیر علی﴾ — مشایخ کرامنددر و فیضی (تقی الدین علی دوستی)
حضرتلرندندر و وفاتی (۱۳۸۴ م و ۷۸۶ هـ) تاریخننده در . فصوص الحکمه
بر شرح و (اسرار النقطه) نامنده بر کتاب یازدی .

§

﴿امیر کلال﴾ — کبار مشایخ صوفیه دندر . (کلال) کله سنه
نظر بیور یله .

§

﴿امین﴾ — خلفای عباسیه نک التجیسی و هارون الرشیدک برنجی
اوغلیدر . هارون الرشید وفاته یقین بمالک عباسیه یی اوج اوغلنه تقسیم
ایتدیکی صمرده بوکادخی عراق والیالک یاخود امارتنی و یرمش ایدی بوذات

پدرینک و فاندنصرکه بغداد تختنه قناعت ایتیموب حصه سنه آسیای وسطی
امارتی دوشمش اولان برادری (مأمون) له مالکنی دخی استیلایه قالفشیدینندن
بینرینه نفاق کیردی و برقاچ دفعه محاربه و قوعبولدی و نهایت (۸۱۳ م
و ۱۹۸ هـ) تاریخنده مأمون غلبه ایدوب عراق مالکنی دخی قبضه تصرفنه
آلدی و بغداد تختنه اوتوروب عدم امنیتی جهتیه امینی اعدام ایلدی
مأمون کله سنه دخی نظر پیوریه.

§

﴿امیه﴾ — بن عبدشمس — افخاذ قریشدن کندو نامنه نسبت اولنان
یعنی (بنی امیه) دنیلان قبیله نکرئیسی و دولت امویه بی تأسیس ایدن حضرت
معاویه بن ابی سفیانک جدیدر. مرقومک پدری اولان عبدشمس جدثانی
جناب نبوی هاشمک تۆام قرنداشی ایدی. حضرت معاویه شامده حکمدار
اولدینی زمان حکومتنه جدیدنک نامنی ویردیه ده کندو سلاله سی یکریمی اوچ
سنه دن زیاده دوام ایده مدی یعنی (۶۸۳ م و ۶۶۴ هـ) تاریخنده ایکنجی
معاویه نکر و فاتیله منقرض اولوب حکومت مذ کوره ینه قبیله (بنی امیه) دن
(مروان بن الحکم) سلاله سنه انتقال ایلدی. (امویه) کله سنه دخی
مراجعت پیوریه.

§

﴿اناپولی﴾ — موره نکر ساحل شرقیسنده برشبه جزیره در. بوراسی
مقدما یونان حکومتنک دارالملکی ایدی شمدی (ارغولیس) یاخود
(قورینتوس) لواسنک مرکزیدر. اناپولی برمدت دولت علیه اداره سنده
ایکن (۱۶۸۴ م و ۱۰۹۸) تاریخنده (متون) و (قرون) و (اوار بن)
قلعه لریه برابر و ندیکولر طرفندن ضبط اولنوب اوتوز بر سنه صکره ینه
استرداد اولمش و یونان دولتنک حین تشککنده طوبی بردن انله انتقال
ایلشدر. اناپولی یه مقدما (فافیلیون) دیرلر ایدی.

§

﴿آناپه﴾ — چرکزستان ساحلنده و یکی قلعه بوغازینک جهت
شرقیسنده و التمش کیلومتر و بعدنده برشهر در. بوشهر (۱۷۸۴ م و ۱۱۹۹ هـ)
تاریخنده صغوجق محافظی (فرح علی پاشا) معرفتیه یاپلوب مرکزولایت

صغوجقندن اورايه نقل اولندي و (۱۸۲۹ م و ۱۲۴۵ هـ) تاريخنده
(اخسنده) و (اخلكلك) سنجاقلريله برابر روسيه دولتنه انتقال ايلدي
انابه نك بر كوزل ليماني دخي واردر .

§

﴿ اناطولى ﴾ — يكرمي درت ايله اوتوز طقوز طول و اوتوز التى ايله
قرق ايكي عرض آره سنده اولان و آسيای صغرآنك قسم غريبسندن عبارت
بولنان قطعه چسيمه نك اسميدر . بو قطعه نك اوچ طرفى آق دكز و قره دكز
و اطه لرومرمه دكزلى ايله محاط اولوب يالكر شرق جهتي كرديستان
و حلب ولاياتى حدودلرينه كسب اتصال ايتشدرد . اناطولى نامى
بعضاً كرديستان و حلب و موصل و سوریه و لايتى داخل اولديغى حالده
جمله سنه بردن دخي اطلاق اولنور . اناطولينك غرب جهته اولان
(خداوندكار) و (آيدين) و شرق جهته اولان (ارضروم) و (خربوت)
(ديار بكر) و شمال جهته اولان (قسطونى) و (طربزون) و (سيواس)
(انقره) و جنوب جهته اولان (قونيه) و (اطنه) و لايترينك مراکز
و بعض ملحقاتی محالرينده مذکور اولديغندن اورالره مراجعت بيوريله .

§

﴿ اناقس ماندر ﴾ — حكماي يونانيه دندر و اصلى (ميله) شهرنده
اولوب (۹۷۴ خ) تاريخنده يعنى ميلادك ۶۲۰ سنه مقدمه ظهور ايتشدرد
ارضك كروى اولديغى وقر نوري شمسدن اخذ ايتديكنى ابتدا بوذات كشف
ايلدي وكره مسطحه يى بر بيوك همته وجوده كتوردى .

§

﴿ اناقساغور ﴾ — حكماي يونانيه دندر و اصلى از مير سنجاغى
داخلنده واقع (اورله) قضا سندنرد . بوذات (۵۰۹۴ خ) تاريخنده
يعنى ميلادك بشيوز سنه مقدمه دنيايه كلوب كائنات بر ذات قادر وقيومك
اثر صنعى اولديغى اعتقاد ايتدى وشمس ناردن بر كره در وقر ك جبال و اوديه
وسكانى واردرد ديدى .

§

﴿ آنام ﴾ — هندچينينك جانب شرقيسنده و (سيام) قطعه سى
اتصالنده بر حكومت مستقلا در (طونكن) و (لائوسون) و (قوشنشين

علیا) ولایتلرینک بررقسی اشبوانام حکومتی اداره سنده ایسه ده (قوششین سفلا) اراضیه سیله (پولو قوندور) اطه لری فرانسه دولتی اداره سنده در و انام حکومتک مقر اداره سی اولان (هونه) نام دیگر (فوکیریان) شهرنده التمش بیک و کافه سی یتپرست اولق اوزره بتون انام ممالککنده اون ایکی ملیون یوز بیک نفوس تخمین اولمقده در.

§

﴿آنامور﴾ — ایچ ایل سنجاغنده برقصه در. خلفای عباسیه دن معتصم زماننده دیار رومده اوغلی اسیر اولان بر خاتونک (وامعتصمه) دیو فریادی اوزرینه معتصمک اوتوز بیک قیر آتلی عسکرایله کیدوب اسیر مرقومی قورتاردیغی اشبوانامور قصبه سیدرکه اولوقت عربلر (معموریه) دیرلر ایدی.

§

﴿انبار﴾ — بغدادک جهت غریب سنده و التمش بش کیلومتر و یوقاروسنده و فرات نهرینک غرب جهتنده بر شهر در. بوراسنی بخت نصر انشا ایتدی و اهل حیره اورایه نقل اولندی دیرلر. انبار شهری (ابوبکر الصدیق) رضی الله عنه زماننده یعنی هجرت نبویه نك اون ایکنجی سنه سنده خالد بن ولید حضرتلری یدیه فتح اولمش و (۷۴۹ م و ۱۳۲ ه) تاریخنده خلفای عباسیه نك برنجیسی اولان (ابی العباس السفاح) حیره دن بورایه کلوب حکومه باشلاش و منصور پای تختی بورادن هاشمیه و اورادن بغداده نقل المشددر. شمدی انبار کوچک برقصه در.

§

﴿انبساط﴾ — حکمت طبیعیه ده اجسامک حرارت واسطه سیله جملرینک بیومسهنه دنیلور و طولاً انبساطلرینه انبساط طولانی وهر طرفه انبساط جهمی اطلاق اولنور. اجسامک صفر درجه حرارتله یوز درجه حرارت اراسنده کی مقدار انبساطلری درجه حرارتلریله متناسب ایسه ده درجه حرارت یوزی تجاوز ایتدیکی حالده اشبو تناسب مختل اولور. معادنک انبساط و انقباضلرینک بیلنسی ارباب صنایعه کوره لازمدر مثلاً چالار ساعتلرده حرکتی تنظیم ایدن رقاصک انبساطی تعدیل اولمقده سعه رقصلری منتظم اوله مز. علی العموم مایعاتک انبساطی اجسام صلیبه دن زیاده

اولدینگی ترمومتر و نك هر بر درجه سنده مقداری مختلف اولسیله اكلاشیلور و بتون مایعاندن جیوه نك انبساطی اك زیاده منتظم بر حالده بولندیغندن ترمومتر و لرده جیوه استعمال اولور.

§

﴿انتالی﴾ — (انطالیه) شهرینك نام عتیقیدر. (انطالیه) ككه سنه نظر بیوريله.

§

﴿آنتیل﴾ اطله لی — آمریقا جوارنده التمش بر ایله سكسان یدی طول غربی بیننده و (مكسیقا) كورفزدن (ماراقایو) كورفزینه قدر بر خط منحنی شكندنه واقع اولوب بولك و كوچك نامريله ایکی به تقسیم اولمش و (كوپا) و (سن دومتقو) اطله لی اك بیسوی بولمشدر. بولرك كافه سی بر دولت اداره سنده اولوب بر طاقی انكیرلرده و بر چوغی فرانسلر و اسپانیولرده و سائر بعض دولتلرده در وچله سنك نفوسی درت ملیون اوچیوز یك تخمین اولنمده در. (آنتیل) اطله لرنك سنه ده بری چوق یغورلی و دیگرری غایت یابس و صیحاق ایکی فصلی و پك شدید فورتنسی و مهلك بر نوع صاری حیا علی واردر لکن اراضیسی اولدقجه منبتدر. آمریقایی كشف ایدن (خرستوقولومبو) ابتدا بو اطله لردن (غنه هان) اطله سنی كشف ایدرك یناشمش ایدی.

§

﴿آنتی پاتری﴾ — ما کیدونیا قرالی فلیبك و اوغلی مشهور اسکندر رومینك اخص و کلاسننددر. اسکندر رومی عجملرله محارب ایتك اوزره آسیایه کتدیکی زمان بونی وکیل دولت اوله رق ما کیدونیا ده براقشیدی مومی الیه او ائشاده ما کیدونیا به تسلط ایدن آتیه لولری دفعه ده و خصوصات مؤمه سائرده پك چوق همت و غیرت ایتدی و اسکندر بابده وفات ایتدکن صکره بر مدت دخی صبی او غلنه ما کیدونیا ده وسایت ایلدی. (آنتی پاتری) آسیای صغری و مصر و ایران و ترکستان ممالکله هندستان حدودلرینه قدر استیلا اولنان محارک بر مدت نو عا مرکز اداره سی حکمنده طوتیلان ما کیدونیا قرالغی و کالتنی ایجاب حال وزمانه کوره پك کوزل اداره ایتکده ایکن

خسته لئوب کندو اقراندن یعنی اسکی جنرالردن (پولیسپرسون) ی جلب و وصایت مذکورہ بی اکا تودیع و وصیت ایلدکدنصکرہ (۵۲۷۵ خ) تاریخندہ یعنی میلادک اوچیوز اون طقوز سنہ مقدمندہ آخرتہ کیتدی واوغلی (قساندری) وصایت بنم حقم ایکن پولیسپرسونہ ویرلدی بن حقمی آلورم دیهرک قالقبوب و برچوق طرفدارل پیدا ایدوب وصی مومی الیه الیه برقاچ سنہلر محاربہ ایتدی عاقبت (۵۲۹۳ خ) تاریخندہ یعنی میلادک اوچیوز برسنہ مقدمندہ ماکیدونیا و یونانستان قرالیتی قزانندی لکن چوق خسار و غدرلر وقوعبولدی .

§

آنتی غون یاخود (انتی یوخون) — اسکندر رومینک مشهور جنرالرندیر . اسکندرک وفاتیہ ممالکی جنرالری بیندہ تقسیم اولندیغی صرہده بونک حصہ سنہ دخی (لیدیا) و (پافیلی) و (فریکیا) ولایاتی اصابت ایتیش ایدی مرقوم ولایات مذکورہنک زمام اداره سنی النہ آلدقدنصکرہ میلادک اوچیوز برسنہ مقدمندہ ارقداشلرندن سلوکوسک ممالک مصیبہ سنہ دخی کوز دیکهرک تجاوزاتہ باشلادی واسیای صغرانک یوقاریلرینہ وسوریہ یه طوغری ایچہ یر قزاندیسده صوکنی کتوره مدی وعاقبت سلوکوسک طرفدارلری اولان مصر و یونانستان و تراس حکمدارلرینک معاونتیلہ وقوعبولان (ایلسوس) محاربہ سنہ قتل اولنوب غوغای جهانندن قورتلدی .

§

آنتی یوخوس — سلفکیان یاخود (سلوسید) دولتی حکمدارلرندن اولان اشبو ایکنجی انتی یوخوس (۵۲۳۲ خ) تاریخندہ یعنی میلادک ایکبوز اتمش ایکی سنہ مقدمندہ تختہ جلوس ایتدی وآرہدن التی سنہ یکرپکمز زیر حایہ سنده اولان (طبرستان) ولایتندن (ارشک) نامندہ برصاحب خروج ظهور ایدوب (ارشکانیان) دولتی تشکیله باشلادی وانتی یوخوس برمدت مرقومک هجمات متوائیه سنہ و برمدت دخی مصرلورک تجاوزاتہ قارشو تدارکات و محاربات الیه اوغراشدیغندن تاب وتوانی کسئلدی ومصرلوره مغلوب اولدیغی جهتله مصر

حکمدار ینک قزینی تزوج ایتک واندن حاصل اوله جق چوجق (سلوسید) حکومتنه ولی عهد ایدلک کبی نتیجه سی وخیم شرائطی قبول ایله عقد مصاحبه مجبور اولدی و استر استه من قزی آلدیسه ده بو مناسبتله تطلق ایلدیکی اسکی قاریسی ایلروده ظهوری ملحوظ اولان مضرته میدان قالمق وقوجه سندن انتقامی آلمش اولق اوزره بیچاره انتی یوخوسی ومتعاقباً مصرلی قزی تسیم ایدوب کندو صبی اوغلنی تخته اوپورتدی وهرکس بو تدبیر و اجرا آتدن ممنون اولدی.

§

﴿آنتی یوخوس﴾ — بودخی سلفکیان یاخود (سلوسید) دولتی حکمدار لر ندر . بو بیچاره (۵۴۰۶ خ) تاریخده یعنی میلادک یوزسکسان سکز سنه مقدمده جلوس ایتدکن بر از صکره رومادولته مغلوب اولدیغندن بر چوق ممالک ترکیله وکیللو تضمینات اعطاسیله عقد مصاحبه مجبور اولدی لکن تضمینات مذکوریه تدارک ایچون کلیسانک مجوهرات و سیموزرینی کاملاً اخذ و تلف ایندیکندن طولایی بین الاهالی حاصل اولان انفعال و نفرت عاقبت خلع و اعدامنه سببیت ویردی .

§

﴿آنتی یوخوس﴾ — ایقان — بودخی سلفکیان یاخود (سلوسید) دولتی حکمدار لر ندر . بونک یهودیلره اولان خصومتی و یهودیلرک بوندن توحشه بر اختلال چیقارمغه استعدادی کون بکون قوت بولدیغندن مرقوم (۵۴۲۶ خ) تاریخده یعنی میلادک یوز التمش سکز سنه مقدمده کیدوب قدس شریفی اوردی ویت مقدسی یغما ایتدیردی و مذهب یهودیه یی بتون بتون اورته دن قالدیر مق ایچون یهودیلرک کندو صمنه پرستش ایتلرینی و خنزیر اتی ییه لرینی امر و ختانی منع ایدوب موجبنجه عمل ایتیانلری اعدامه قالفشدی و نقد تورات نسخه سی واریسه جله سنی کتوروب آتشد یاقدی یهودیلر بو درجه ظلم و تعدی و شادته تحمل ایده مدکارندن شواحق جباله چکلدی ایقانک عسکری قدس شریفدن چیقدیغی کبی (مطاطیه) نامنده بر خا خام خرچ ایدوب ایقانک براقدیغی مأمورلری کاملاً قتل و طرد و (حشمنای) نامنده بر حکومت یهودیه تشکیل ایتش و بو حکومت (۵۴۲۹ خ) تاریخندن

یعنی میلادک یوز التمش بش سنه مقدمندن اعتباراً اکیوز اوتوز بش سنه دوام ایلشدر.

§

﴿آتی یوحیا﴾ — انطاکیه شهرینک نام عتیقیدر. (انطاکیه) کله سنه نظر یوریه.

§

﴿آتی ستن﴾ — حکمای یونانیه دندر. بو ذات (۵۱۷۰ خ) تاریخنده یعنی میلادک درت یوز یکریمی درت سنه مقدمنده کسب اشتہار ایدوب (اسنیق) یاخود (کلبیون) طریقنی احداث ایلدی. بو طریقک قاعده سی عسرت و ضجرتہ تحمل و احتشام والایشدن وحسب ونسبہ و علوم و معارفہ تفخردن اجتناب و قوری طہراق اوستندہ یاتوب یالکزاتمک و صوبہ قناعت و اشوب صبر و سفالتہ جناب حقہ تقرب ایمش. مشہور (دیوژن) دخی بو طریقک اولورندن ایدی. (دیوژن) کله سنه دخی نظر یوریه.

§

﴿انجماد﴾ — تقطیر اولنش صو صفر درجه ده تصلب ایدرک بوز حالنہ کیرر یعنی انجماد ایدر و بو حالده کثافتی ازالدیغندن صویک اوستندہ یوزر. صویک درت درجه یه قدر تبریدندہ جیمی منقبض اولدیغی حالده صفر درجه یه قدر تبریدندہ جیمی منبسط اولدیغی شایان تعجبدر قابل دروندہ منجمد اولان صولرک قابلری پارہ لسی ماء منجمد جملرینک بیولسندندر و مع مافیہ قطری غایت طار بوری دروندہ وضع اولنان صو صفردن یکریمی درت درجه اشاغی بر درجه یه قدر بیلہ تبرید اولنسنہ انجماد ایتز حتی اغاجرک صغوقدن قوریماسیدہ صولرینک غایت طار قابل دروندہ بولنسی حکمتہ مبنیدر.

§

﴿انجیل﴾ — الیوم موجود اولان اناجیل اربعہ (متی) و (مرقس) و (لوقه) و (یوحنا) معرفتلیله یازیلانلردر و بونلردن بشقہ نشر دین نصاریہ مأمور اولان ذواتک قلمہ آلدقلمی رسائل متعدده دخی اناجیل مذکورہ زیرندہ محرر اولوب اکثر مندرجاتی قصص و تشبیہات و موعظہ

تاریخچه دن عبارتدر . اناجیل اربعه مذ کورهدن بشقه دهابر چوق
انجیل یازلمش ایسه ده جله سی متروک و موقوفدر حتی بونلردن لوندره
کتبخانه عمومیسنده محفوظ اولان بر انجیلده قرآن کریم ناطق اولدیغی
اوزره حضرت (عیسی) علیه السلامک سمایه رفع بیورلدیغی ومصلوبک
مشارالیه شبیه بر دیگر کسه اولدیغی مذ کوردر .

	باب	کتاب
اناجیل		
حواریوندن متی یاخود ماتیئوسک یازدیغی	۲۸	۱
مرقسک یازدیغی	۱۶	۱
انطاکیه لی طیب لوقه نک یازدیغی	۲۴	۱
حواریوندن یوحنا یاخود یوانیسک یازدیغی	۲۱	۱
		۴
رسائل		
رسوللرک اعلالی	۲۸	۱
بولوسک رومالولره کوندردیگی رساله	۱۶	۱
بولوسک قورینت اهاالیسنه کوندردیگی برنجی رساله	۱۶	۱
بولوسک قورینت اهاالیسنه کوندردیگی ایکنجی رساله	۱۳	۱
بولوسک غلاطیه لولره کوندردیگی	۰۶	۱
بولوسک افسوس اهاالیسنه کوندردیگی	۰۶	۱
بولوسک فیلیپه لیلره کوندردیگی	۰۴	۱
بولوسک قوسیلولره کوندردیگی	۰۴	۱
بولوسک سلانیك اهاالیسنه کوندردیگی	۰۵	۱
بولوسک سلانیك اهاالیسنه ایکنجی دفعه کوندردیگی	۰۳	۱
بولوسک افسوسده تیموتوسه کوندردیگی	۰۶	۱
بولوسک بنده مرقومه کوندردیگی	۰۴	۱
بولوسک کریده تیتوسه کوندردیگی	۰۳	۱
بولوسک رومادن فیملونه کوندردیگی	۰۱	۱
بولوسک ایتالپادن عبرانیلره کوندردیگی	۱۳	۱
حواریوندن ایکنجی یاقوسک رساله سی	۰۵	۱
حواریوندن پتروسک برنجی رساله سی	۰۵	۱
موسی الیهک ایکنجی رساله سی	۰۳	۱
حواریوندن یوحنا نک برنجی رساله سی	۰۵	۱
موسی الیهک ایکنجی و اوچنجی رساله سی	۰۲	۲
یهودانک رساله سی	۰۱	۱
یوحنا نک (ابوقالیپیس) ی	۲۲	۱
		۲۷

﴿آند﴾ — اسپانيا دولتنك آمر يقا مستملكاتى داخلنده بر سلسله جبالدر . بو سلسله آمر يقاي جنوبیده ساحلاً جنوبدن شماله طوغرى ممتد اولور و اوزرنده دائماً قار بولور پك چوق وولقانلى واردر اتكلرنده هر اقليمه مخصوص اولان نباتات وشكر قامشى يتيشور واك يوكسك محللك ارتقاعى یدی پك طقوز يوز مترو تخمین ایدیلور .

§

﴿آندره﴾ — (۱۰۴۶ م و ۴۳۸ هـ) تاريخندن (۱۳۰۱ م و ۷۰۱ هـ) تاريخنه قدر مجارستانده حكومت ایدن قرالره مخصوص بر عنوان ایدی .

(سنت آندره) روسيه قرالى بيوك پترونك (۱۶۹۸ م و ۱۱۱۰ هـ) تاريخنده احداث ایلدیكى امتیاز نشانك اسمیدر بو نشان مائی مینا ایله ایشلمش بر خاچ اولوب اورته سنده حواریوندن (اندر یاس) ك اسمی و اوستنده بر تاج ایله (دین) و (صداقت) کلمه لری محرردر و بر مائی قوردونی واردر . دولتجه پك بيوك بر خدمت ارائه ایدن كسه لره ویریلور .

(آندره) دولت عثمانیه ده قپودانلق دریا داخلنده بر سنجاچ اسمیدر .

§

﴿آندره پور﴾ — صوماتره جزیره سنده ینه بونامده اولان نهرک آغزنده بر شهرک اسمیدر . بوشهر وقتیلله بر قوتلی سلطانك مقرر سلطنتی ایدی .

§

﴿آندر یاس﴾ (یاخوداندر اووس) — حواریونك ایکنجی سیدر . بو ذات صیدا اهل یسندن و بالقجی اصنافندن ایکن برادری (پتروس) ایله (قانا) نك دكوننده حضرت عیسی علیه السلامك بعض معجزاتنی کوره رك ایمان ایدوب داخل بز مکاه سعادتلی اولدی . مشار الیهک رفعدن صکره اناطولی وماکیدونیا ممالکنده سیاحت وخلق دین عیسی علیه السلامه دعوت ایدرك یونانستانه کیدوب اوراده (پاتریس) نام قصبه ده خاچلنهرق اعدام اولمشدر . نعتی مؤخرأ مارسلیاده واقع

(سنت و یقتوار) کایساسنه نقل اولنش وهرسنه کانون ثانی فرنکینک
 اوتوزنجی کونی یورطیسی طوئلقدہ بولنمشدر .

§

﴿آندرین﴾ — حلب ولایتہ ملحق مرعش سنجاغی داخلندہ
 برقصہدر . بوقصبہدہ اکثریسی اسلام و ماعدامی ارمنی یعقوبیلرندن
 اولق اوزره ایکبیک بشیوز نفوس تخمین اولتمقدہ در واللی ایکی
 قریہ سنده ساکن اولنلرک اکثریسی کرددر .

§

﴿آندز﴾ — از میر شهری اتصالندہ (قدیفہ) قلعه سی بایرنده
 برمحله نك اسمیدر . بوراسی مقدا آلفته لرك مسکنی و کروه خذله نك
 جولانکاه فسق و فجوری اولق ملابسہ سیلہ بونامی آلمش ایدیسہ دہ شمیدلرده
 اویله دکلدر .

آمریقای جنوبینک ساحل شمال غر بیسندہ برسلسلہ جبالک اسمی دخی
 (آندز) درکه بوسلسلہ نك ارتفاع وسطیسی اون ایکی بیک قدمدر .

§

﴿آندلس﴾ یاخود (اندلوزی) — الیوم اسپانیا دولتی زیر
 اداره سنده برقطعه جسیمہدر . بوقطعه (پورتکیز) و (استرامادور) و
 (یکی قستل) اراضیسی بینندہ طولاً درتیوز قرق و عرضاً ایکی یوز التمش
 کیلومتر و وسعتندہ بر ولایت اولوب مرکز اداره سی (اشبیلیہ) شهریدر
 و اھالیسی بر ملیون سکز یوز بیک تخمین اولتمقدہدر . هوا سی غایت
 لطیف و صیحاق اولدیغندن هر درلو محصول و پورتقال و لیون و خرما
 و شکر قامشی کی افریقا محصولاتی یتشمکدہدر . اندلس ابتدا (فنیکہ لولر) لک
 و (قارتاچلولرک) و رومالولرک زیر اداره سنہ یکوب اندن صکرہ
 (واندال) لره انتقال ایلدی و واندالر مقر اداره لری اولان شهرہ (واندالیتیا)
 تسمیہ ایلدکلرندن بو اسم صکرہ عموم ولایتہ و دھا صکرہ بالتحریف قطعه
 مذکورہ یه نام مخصوص (اندلس) اولدی . اسلامک اندلسی استیلا یه
 باشلامسی (۷۱۰ م و ۹۲ هـ) تاریخندہ و کاملاً انقراضی (۱۲۹۲ م و
 ۸۹۸ هـ) تاریخندہدر . مدت استیلا ایکی سنہدن عبارت اولوب اندن

صکړه پر طرفدن استحصال اسباب مدنيتہ وديکړ طرفدن مدافعة اعدايه همت و فرصت و مناسبت دوشدکجه فرانسه و پورتيگيز ممالکندن دخي بعض قلاع و بقاعک ضبط و تسخير يسه غيرت ايشلردر. اولوقت اندلس دنيلان قطعه شمديکندن برقاچ قات بيوک ايدي و (قرطبه) و (مارده) و (سنترين) و (طليطله) و (سرقسطه) و (بلنسيه) و (مرسيه) و (غرناطه) کبي اليبوک شهرلرده و بونلرک مادوننده کي سکسان قدر قصباتده و رأس قضا حکمنده اولان اوچيوز قدر کوچک قصبهلرده و بر قاچ يوز ييک نواحی و قراده ساکن و زراعت و تجارت و صنايع و معارف ايله مشغول اولان هر صنف اهاليک مقدارى تخميناً قرق بش مليون راده سنده ايدي.

اندلس دولت اسلاميه سنک الوسعتلى زمانلرده جمعه کونلری اوچيوز بيک خطيک منبره چيقوب خطبه او قودينغى مرويدر بورادن (ابو الفضل عياض) و (محيى الدين بن العربى) و (ابوبکر العربى) و (ابن بطار) و (ابوالحيان) کبي نيجه بيک عالم و فاضل تيشوب نام و شاننى شرق و غربه ايشنديرمشدر.

لکن سکر يوز تاريخ هجر يسندن صکړه اسلامک اورالرجه شوکت و اقبالی عدم اتحاد و تعدد حکومات سيئه سيله الخطاطه يوز طوتوب نهايت باباسی محارباتله مشغول ايکن تختى غضب ايدن خائن (عبدالله الصغير) زمانده يعنى (۱۴۹۲ م و ۸۹۸ هـ) تاريخنده منقرض اولمشدر. محرر اولان اسامى يه دخي مراجعت بيوريله.

§

﴿آندور جمهوريتى﴾ — اسپانياک (قتالونيا) ايتاليه فرانسهک (آريژ) ايالتى بيننده و (پيره نه) سلسله سى اوزرنده کاشدر واسپانيا و فرانسه دولترى جايله رينه داخلدر و مرکز اداره سى آندور شهريدر. جمهوريت مذکور اراضيسى درونندن (ابر) نهرينه قارشقمده اولان (بالر) ايرماغى آقارو بتون نفوسى (۱۰۰۰۰) تخمين اولنور.

§

﴿آندور لانس﴾ — پاپارک و پاپاسلرک ياپدقلى مغفرته و يرلش بر

نامدر . بو مغفرت کنه کارلر کنه لرینه کوره دوچار اوله جقلى
 عقوبات دنيويه دن بر مقدارينى ياخود كافه سنى عفو اتمك ديمك ايسه ده
 بعض شرائطى واردر شويله كه پاپاسلر مغفرت ايسته يان كنه كارلر
 توبه ايندر دكدن صكره حال واقتدارينه كوره بعضيلرينه پرهين و دما
 و بعضيلرينه اعطاي صدقات و عزم زيارت و بعضيلرينه دخى كايسا
 و خسته خانه و مكتب اعانه سى كبي حسانت امر ايدرلر لكن عمومى مغفرت
 يلكز پاپالره منحصر در . مثلاً (۱۰۹۵ م و ۱۴۹۰ هـ) تاريخنده پاپا
 بولنان ايكنجى (روبن) ك قدس شريفى اسلامك لندن قورتارمق ايچون
 سلاح طوته جق آدميره عفو عمومى اعلان اتمسى و اون التجبى عصرده
 پاپا بولنان (ژول وليون) ك روما يسوك كليساسى مصارف تعميره سنه
 ياردم ايده جكلره عفو عمومى وعد ايلسى كبي (اشته بو حالر پروتستانلغك
 موجدى اولان (لوتر) ه وسيله اعتراض اولشيدى .

§

﴿ انزروت ﴾ ياخود (غزروت) — لاتينجه سى (سار قوقول)
 عربستان و ايران طرفلرنده چيقار بر نوع اوت تخميدر رنگى
 صارى يه و بعضاً قرمزى يه مائل و پارلاق و صغلى و طبيعى حار و مسكردر
 صغنى مقدماتيا قوللانورلر ايدى اليوم مصرده طائفة نسا وجودلرينه
 سمن كلك ايچون جامدن چيقدقن صكره قوللانورلر .

§

﴿ انس ﴾ — بن مالك رضى الله عنه — عليه الصلوة والسلام
 افندمز مدينه منوره يه هجرت بيورديغى كون اهالى مدينه نك هربرى بر هديه
 تقديميله مظهر التفات سنه لرى اولديغى صره ده حضرت انس رضى الله
 عنك والده سى دخى حضور پيغمبرى يه چيقوب يار رسول الله بن دخى
 خاكيايكة بر هديه تقديم اتمك استرم لكن اقتدارم مفقود اولديغندن
 شويتم جكر پاره مى كتوردم وسكا هديه ايتدم الى آخر العمر خدمت
 نبويه كده بولنسون ديدى و حضرت پيغمبر افندمز دخى زيايه سييله
 ممنون اوله رق قبول و موهمى الهياه التفات بيوردى . حضرت انس تمام
 اون سنه خدمت جناب نبويه بولنش وادعيه سنه لرى بر كايله بك چوق

ثروته مالک اولوب یوز سنه دن زیاده عمر سورمشدر . اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتک ایچنده الک چوق اولادی اولان واولاد و اولاد اولادندن یوز تقرینی کورن حضرت انس ایدی .

§

﴿انسجام﴾ انواع بدیعدن بر نوعدر ناظم یاخود نائرک کلامی تعقید لفظی ومعنویدن خالی ومفهومی غایت بسیط والفاظی دقیق وجلیل المعانی وتکلف وتعسفدن بری اوله رق طبیعتیه ایراد ایتسنه اطلاق اولنور بوده انجق سلامت ذوق وتوقد فکر و براعت انشا ایله میسر اوله بیلور تکلف وتصنع ایله ممکن دکلدیر .

§

﴿انسیر﴾ — انقره شهرینک نام عتیقیدر . انقره کله سنه بیوریله .

§

﴿آنصار﴾ — علیه الصلوة والسلام افندمزه مکئ مکرمه ده وبعد الهجره مدینه منوره ده معاونت ایدن (اوس) و (خزرج) قبیلله لری اهاالیسی دیمکدر . اشبو ایکی اسم و قتیه قبیلتین مذکور یتنه رئیس اولان ایکی قرنداشک اسمی و اهاالیسی اولادلری ایدی . (اوس) لغتده قورد معنا سنه در .

§

﴿انطاکیه﴾ حلب ولایتی داخلنده و (اورونت) نه ری کنارنده بر شهر شهیردر الیوم اون یدی بیک اهاالیسی واردر و قتیه اطرافنده دفنه اغاجی چوق اولدیغندن یونانیر (دفنه) دیرلر ایدی . بونی سلفکیان یاخود سلوسید دولتی حکمدارلرندن (انتی یوخون) نامنده بر ذات یاپدیروب حضرت (عمر) رضی الله عنه زماننده ید اسلامیانه یکمیش و بر مدت مصرلور اداره سنه قالبوب (۱۵۱۶ م و ۹۲۲ ه) تاریخنده دولت علیه یه انتقال ایتمشدر .

انطاکیه یونانیر زماننده ایکیوز بیک نفوسی جامع وحلبدن معمر و خیلی زمان امپراطورلره پای تخت اولمش بر شهر جسیم اولوب ایچنده (آپولون) ک بریسوک هیکلی وار ایدی لکن سلوسیدلرک و فرس

حکمداری (شاپور) وسائر نك هجمات شديده ومتواليه سى وبالدفعات وقوعبولان حرکت ارض بليه سى ايله خراب اولش واولكى حالته نمبتله شمدى قريه حکمنده قالمشدر .

آق شهردن طاغه طوغرى التى ساعت كيدلدكده وقتيله اوراده دخى (انطاكيه پيسيديام) نامنده بر شهر وار ايدى واليوم نصيين دينلان شهر ك اسمى دخى مقدا (انطاكيه مغدونيا) ايدى . انطاكيه ده پك چوق اپك وزيتون ياغى وصابون تجارتى اولور .

§

﴿انطاليه﴾ — قونيه ولايته تابع تكه سنجاغى داخلنده بر قصبه در وازنيرك جنوب شرقيسنده وايكى يوز الى ميل بعدنده اولان انطاليه ليمانى دروننده واقعدر واون سكر يك نفوسى واردر . انطاليه يى (پرغام) يعنى برغمه حکمدارلرندن ايتكنجى (رومن) (۵۴۰۱ خ) تاريخنده يعنى ميلادك يوز طقسان اوچ سنه مقدمنده ياپديروب پدى (انتال) ك نامى ويردى وروما ايمپراطورلرندن (ادريا) نك شرفنه بر طاق ظفر ياپديردى . بوشهر طبقه طبقه ايكى قات سور ايله احاطه اولمش وسورلك بر برندن بعدى التمش ذراع بولتمشدر اطرافنده يى بوستان وبعجه لرده پك كوزل ميوه وسبره واراخييسنده پموق وافيون وخرنوب وليمون وطوت وسائر يشمكده وطوز وقطران وكراسه چيتمقده در .

(۷۹۰ م و ۱۷۴ هـ) تاريخنده عساكر اسلاميه نك اشبو انطاليه ليمانه اينوب استانبول ايمپراطورينك موجود اولان دونماسنى كاملاً احراق ايلديكى توارينده محرر ايسه ده بو وقعه نك خليفه (مهدى) زماننده يعنى هجرتك يوز التمش بشنجى سنه سننده اولسى دخى مأمولدر . اسكى انطاليه دينلان (سيدا) شهر عتيقنك خرابه سى كو پرى صوينك بحره منصب اولديغى محله حالا كورلمكده در .

§

﴿انطوان﴾ ياخود (انتونيوس) — بو ذات روما دولتى قونسارلرندن ايكن (۵۵۰ خ) تاريخنده يعنى ميلادك قرق درت سنه مقدمنده وروما ايمپراطورى (سزار) ك عقيب قتلنده اخص رفقا سندن

ایکی ذات ایله سوزی پیشیروب روما ممالک جسمیه سنی کویا مشترکا اداره اتمک اوزره اوچه تقسیم ایتدی و کندو حصه سنه اصابت ایدن آسیا و ما کیدونیا و سوریه و یونانستان ممالکنه کیدوب حکومتی اعلان ایلدی و سلاله ملوک بطالسه دن مصر حاکمه سی مشهوره (قله ئوپاتز) ایله بالمناصبه ملاقات ایدوب حسن و آن و شیوه و رفتارینه دلبسته اولدیغندن بردها بر برلندن ایرلامق و ملکارینی بر لکنده اداره اتمک اوزره عقد اتفاق و محبت ایلدیلر لکن حریص اقبال اولان و دیگر شریکی (لبید) ی قتل و ملکنی غصب ایدن شریک سلطنتی (اوقتاو) بونک دخی ازاله سنه فرصتجو اولدیغی حالده مومی الیا ایله ملاقاتنی خبر الدیغی کبی رومالورلی بالتشویق اوزرینه عسکر چکوب (آقسیموم) ده محاربه ایتدی و بو محاربه یه معشوقیله برابر کلش اولان مومی الیا قله ئوپاتز مغلوبیت کندو طر فرنده واقع اوله جغنی حس ایتدیکی کبی کتوردیکی مصر عسکر یله برابر مصره رجعت ایلدی کندن (انطوان) ضعیلیوب فنا حالده مغلوب و اودخی مصره فراره مجبور اولدی و عارندن کندو کندوسنی اولدوردی .

(آقسیموم) ناردده کورفی داخلنده در .

غول ممالکنک دخی انطوانه عائد اولدیغی بعض توار یخده کورلدی بو حالده اولوقت یونانستانه و ما کیدنیا به مربوط ممالکک بعضیسنده دخی غول وار ایمش دیمک اولور .

§

﴿انعکاس﴾ — حکمت طبیعیه ده انعکاس ضیا و حرارت و صدا خطوط منتشره سنک بر مانعه تصادفیله تبدیل استقامت اتمسنه دیرلر فقط بو خاصه ضیا و حرارت و صدا ایله (الاستیق) جسملرک مصادمه سننده بر قانونه تابع اوله رق جریان ایدر .

اولا نقطه انعکاسده برلشان خط وارد ایله خط منعکس و خط اصلی بر مستویده بولنورلر ثانیاً خط وارد ایله خط منعکس خط اصلی ایله مساوی زاویه رسم ایدرلر .

§

﴿انقره﴾ — یاخود (انکور) شهری — قونییه نک جهت

شمالیسنده وایکیوز التمش بش کیلو مترو بعدنده ینسه بونامده اولان ولایتک مرکزیدر و تخمیناً قرق بش بیک نفوسی واردر.

بو ولایتده حاصل اولان پکی و قیون تفتکی غایت اوزون و یومشاق و بیاض و پارلاق اولدیغندن اورو پالور آلوب نفیس قاشلر یارلر و آولنان طوشانلرک توکلرینی دخی معتبر طوتارلر. بوراده هر درلو محصولات یتشدیکی کبی میوه سی دخی پک کوزل اولور ایسه ده عصر اخیرده بر قاچ دفعه قحط ظهور ایشدر. انقره ده قیصر (اوکوست) ک برهیکلی و مشتری به منسوب دیگر بر جسیم هیکل وار ایدی و بر معبد خرابه سی اوزرنده قیصر مشار الیهک وصیتنامه سی محکوک ایدی حتی اورو پالور وصیتنامه مذکور اوزرنه ایکی کتاب تألیف اتمشدر انقره اسکندر رومینک و سائر ملوک رومیه نک یدینه دخی کچوب مؤخرأ عجملر طرفندن استرداد اولندی وهارون الرشید و معتصم زمانلرنده یداسلامیانه ودها صکره سلچوقیلر کچوب (۱۳۶۰ م و ۷۶۲ ه) تاریخنده سلطان (مراد اول) حضر تلرینک همتهله قرمان امارتندن استخلاص و ممالک دولت علیه یه الحاق ایدلدی. (۱۴۰۱ م و ۸۰۴ ه) تاریخنده سلطان (یلدیرم بازید) خان ایله تیمورلنکک محاربه مشهوره سی و خان مشار الیهک اسارتی انقره صحرا سنده وقوع بولمشیدی

§

﴿ انقلابین نقطه لری ﴾ — شمک حرکت سنویۀ ظاهریه سنده منطقه بروج اوزرنده خط استوادن اک بعید بولندیغی و یا خود میلنک اک زیاده اولدیغی نقطه لره دینور شمک مذکور نقطه لره ورودنده جزئی توقف ایدر کبی اولسی وجه تسمیه اولمشدر و مذکور نقطه لردن نصف کرۀ شمالیده بولنانه (انقلاب صیفی) و نصف کرۀ جنوبیده بولنانه دخی (انقلاب شتوی) نقطه سی دینلور. شمک انقلاب صیفی یه وصولی حزیرائک سکز و یا طقوزنده واک اوزون کونلرده و انقلاب شتوی یه دخولی دخی کانون اولک سکز و یا طقوزنده واک قیصه کونلرده وقوع بولور. اشبو ایکی انقلاب نقطه لرندن بشقه ایکیده اعتدالین نقطه لری اولوب محرک سنویۀ شمس یی درده تقسیم ایتلر یله شمک محرک منقسمی دوری فصول ار بعده یی حصوله کتورر.

§

﴿انکروس﴾ — (هونغوروس) ک غلطیدر (هون) کله سنه
نظر بیور یله .

§

﴿انکسار﴾ — ضیانک خطوط منتشره سنک واسطه لطیفه دن
واسطه کثیفه دے دځولنده تبدیل استقامت ایتسینه دنیلور . و برخط شعاع
وارد ایله موقع تقاطعدن رسم اولنان خط شعاع اصلی استقامتیه احداث
ایلدیکی زاویه یه (زاویه انکسار) دیو زاویه یی شامل اولان سطحه دخی
(سطح انکسار) اطلاق اولنور .
اگر بر شعاع وارد یالکز بر شعاع منکسر حاصل ایدرسه اکاده (انکسار
مضاعف) دینور .

ضیانک آثار انکسار یه سی هر وقت و جزئی بر دقتله کور یله ییلور مثلا
بر دکنک صویه طالديرلمش اولسه صوده کی قسمیه غیر مغطوس قسمی منکسر
کور ییلور عموماً صویه طالديریلان شیلر صوده دها بیولک رؤیت اولنور
بناء علیه صوده بولنان بالقر صوده بولندقلری مسافه دن دها یقین بر موقعه
ظن اولنور . اجرام سماویه ضیالری طوغریدن طوغری یه نظره واصل
اوله مدیغی حینده افقده مرئی اولور طلوع وغروب شمسن اول و صکره
حصوله کلان فجر و شفق دخی انکسار ضیادن حصوله کلور .

§

﴿انکاتره﴾ — بحر محیط اطلاسیده واورو پا قطعده سی جوارنده
واقع (بریتانیای کبیر) نام اطه نك جهت جنوبیسنده بر قطعده جسمه در
بو قطعده شمالاً (اسقوچیا) و غرباً (ایرلنده) و شرقاً شمال و جنوب
(مانش) د کز لر یله محدوددر شمالدن جنوبه طوغری وسعتی بش یوز
یتش شرقدن غربه طوغری درتیسوز یکرمی کیلو متروندن عبارتدر و
منقسم اولدیغی قرق عدد قونتلقدہ یکرمی بش ملیون درتیسوز سکسان بیک
و عموم بریتانیا جزیره سیله ملحقانده اوتوز درت ملیون بشیوز بیک
نفوسی تخمین اولنمقده در انکاتره نك شمال جهتیه غال امارتسندن ماعدا
اراضیسی طاعلق دکل ایسه ده صغوغی زیاده جه وهواسی دائماً سیسلی
ورطو بتلیدر .

روما ایمپراطوری (سزار) ک (۵۵۴۰ خ) تاریخنده یعنی میلادک الی درت سنه مقدمنده بریتانیاه ایکی دفعه هجومی توار یخده محرر ایسه ده شایان امنیت اولیوب اندن صکره سی مضبوط و معلوم اولدیغندن تفصیلاتنه کیریشلمدی. انگلیز لسانک اصلی (ساقسون) لسانیدر بتون (بریتانیا) جزیره سنده بولسان قوللانقده ایسه ده اهالی قدیمه نک بر طاقی اسکی (سلتیک) و (ارس) لسانلرینی دخی قوللانقمده درلر. بریتانیای کبیر حکمداری بولنان ذات (انگلیقان) کالیساسنک ناظری و بتون ملتک رئیس روحانیسی صایلور.

انگلتره دولتنک اوروپا و آسیا و آفریقا و آمریقا ده متصرف اولدیغی مستملکات و مستعمراتی پک چوقدر و وسعتی بیاغی کره ارضک ثلث مقدارینه و مجموع سکائی سکان ارضک ربع مقدارینه معادل اولور. (حکومت) کله سنه دخی مراجعت بیور یله.

انگلتره دولتنک ابتدای تشککندنبرو حکمدارلق ایدن ذواتک مقدار یله منسوب اولدقلری خاندانلر.

عن	الی	حکمدار	منسوبیتلری	برنجیلری
۸۰۰	۱۰۱۳	۱۴	ساقسون	اغبرت
۱۰۱۳	۱۰۶۶	۰۸	ساقسون دانیارق	سونه نون
۱۰۶۶	۱۱۵۴	۰۵	نورمان	کیلوم
۱۱۵۴	۱۴۸۵	۱۴	پلاتاژنت	هانری ۲
۱۴۸۵	۱۶۰۳	۰۵	طودور	هانری ۷
۱۶۰۳	۱۶۸۹	۰۶	ستوارد	ژاق
۱۶۸۹	۱۷۱۴	۰۲	اورانژ	مریم
۱۷۱۴	۰۰۰۰	۰۰	هانور	جورج

§

انگیرمان — قریم شبه جزیره سنده و سیواستپول لیمانک نهایت شرقیسنده و (چرنایه) صوینک آغزینه یقین محله ده برقصه در. بوقصبه نک جوارنده برچوق خرابه لر و قیارک ایچروسنه طوغری او یولش مغاره لر بولندیغنه نظراً بوراسی وقتیه له (قینه نوس) دنیسلان مملکتک یری واسکی کوزلوه نک جوار ی ظن اولتمده در. (۱۸۵۴ م و ۱۲۷۴ ه) تاریخنده دولت علیه نک روسیه علیه نه متفق اولان فرانسه

وانکلتزه دولتلىرى عساكر معاونهسى بوراده روسيه لىلىرى فنا حالده مغلوب
و پریشان ایشیدی.

هوجه بك طرفلرنده اولان (آق کرمان) بشقه در.

§

﴿انکیزیسیون﴾ — قتولک مذهبنی محافظه و خلافتده اولنلری
تأدیپ و تربیه ایچون (۱۲۳۲ م و ۶۳۰ هـ) تاریخنده اسپانیاده (قطالونیا)
شهرنده تشکل ایدن جمعیت رهبانیه نك اسمیدر. بوجعیت اسپانیانك
هر طرفنده برر شعبه آچوب مسلمانلره و یهودیلره و بونلرک طرفدار و محبعلری
اولان و محاربه لرده مسلمانلره معاونت ایدن قتولکله اتمدکلری ظلم و تعدی
واذا وجفا قالدی. واقعا انکیزیسیونك ابتدای تأسسندنه وظیفه سی
روحانی متهم اولنلری جزالندیرمقدن عبارت ایدیسده صکره لری یعنی
(۱۲۸۱ م و ۸۸۶ هـ) تاریخنده اندلس اهلای مسله سنك بتون بتون محو
و طردینه یوریان قرال (فردیناند) و زوجه سی (ایزابت) دن
زیاده جه یوز بولملری اوزرینه قامتی آزدیروب ایشی اولسدرجهیه
واردیردیلرکه عندلرنده متهملری بودروملره آتوب آجلق و صوسوزلقه
اولدیرمک و آتشده یالق و خاطر و خیاله کلدك اشکنجه لرله تلف و یا مجروح
ایتمک طلوق کسمک قدر یسله اهمیتلی دکل ایدی. بوخباتت برآره لق
فرانسه و ای탈یا ممالکنه دخی سرایت ایدوب ایکنجی (فلیپ) زماننده
(پی پا) ده بر بولك اختلاله و اورانك اسپانیادن تقریقنه سبب اولمشدر.
اشبو انکیزیسیون جمعیتلرینك آزعغلغی تاریخنندن تاریخ الغاسی اولان
(۱۸۰۸ م و ۱۲۲۳ هـ) تاریخنه قدر ایتدکلری ظلم و جفانك درجاتی ییلنمک
ایچون زیرده محرر حسابی مطالعه و تصور کافیدر.

نفوس عدد

شرلندن دیار آخره فرار ایدن	۵۰۰۰۰۰
کورکه وزنداننه وضع اولنوب اکثریسی تلف اولان	۰۲۹۱۱۵۴
قورقولرندن و اشکنجه دن تلف اولان	۰۰۴۳۰۰۰
دیری دیری احراق اولنان	۰۰۳۳۷۴۶
بعدالاعدام جسدلری احراق اولنان	۰۰۱۸۰۲۷

۰۰۱۸۰۰۰ اشکنجه دن مجروح اولان
۵۴۰۳۹۲۷ یكون بش مليون درتيوز اوچبيك طقوز يوز يكرمی
یدی نفوسدر .

§

﴿آنوش﴾ — شيث بن آدم عليه السلام اوغلی وولى عهد
وخليفه سيدر . پدرينك وفاتندنصكره (۱۳۰۲ خ) تاريخنده يعنى
ميلادك درت بيك ايكيوز طقسان ايكي سنه مقدمنده مقام خلافته پكوب
اوتوز سكريل كال عدل وحقانيتله حكومت سوردی وطقوز يوز الی ييل
معمر اولدی
زماننده كره ارضك ثلث مقداريني صو باصديغی بعض توارينخده كورلشدر .

§

﴿آنوشان﴾ — ملوك ارامنه دن مقتول (كارطوس) ك اوغلی
و خلفدر . پدری مومی اليه (۳۸۶۵ خ) تاريخنده يعنى ميلادك
بيك یدی يوز يكرمی طقوز سنه مقدمنده آثور يا محاربه سنده قتل اولنديغی
زمان بوذات آثور يلك مقر اداره سی اولان (نينوه) حبسخانه سنده محبوس
ايدی پدرينك قتل اولنديغی خبر آلدیغی كبی برتقريب قورتيلوب ممالك
موروته سنی استخلاصه موفق اولدی والتمش اوچ سنه سلطنت سوروب
(۳۹۲۸ خ) تاريخنده بلا ولدوفات ايتكله (اراميان) سلاله حكمرانيسي
منقرض اولوب ممالکی رؤسا و وكلا بيننده تقسيم اولنديغدن ارمستان
سكز يوز سنه قدر طوائف ملوك هيئته كيردی .

§

﴿آنه﴾ — (۴۳۲۴ خ) تاريخنده يعنى ميلادك بيك ايكيوز يتش
سنه مقدمنده منقرض اولان (ترووا) دولتی حکمدارلرندن متوفی (پريام) ك
داماديدر . بوذات قائن پدرينك مغلوب ومقتوليتندن صكره برچوق
مهاجرلر ايله آفريقايه واورادن برسنه صكره ايتاليايه پكوب توطن ايلدی
وبراز مدت صكره (لاتيوم) ديدكلى اهالى قديمك يعنى (آبوريز) لك
رئيسی اولان (لاتينوس) ك قزینی آلدی و مؤخرأ (روتول) محاربه سنده
خیلی قهرمانلق كوسترديكندن اهالى مرقومهك محظوظيتنی قزانوب قائن
پدرينك وفاتندن صكره رياست مذكوره يه نائل اولدی .

تاریخ مذکور در بشیوز اون یدی سنه صکره روما دولتی تشکیل ایدن ذات اشبو (آنه) سلاله سندن در .

§

﴿آلی﴾ — قارصک شرق جنوبیسنده و اوتوز کیلو مترو بعدنده براسکی شهر در . بوشهر و قتیله ارمنستان حکمدارلرینک پای تختی اولدیغندن پک معمور و قلعه سی اولوقته کوره برنجی درجه ده متاتله مشهور و یوز بیک خانه و بیک کلیسای اولدیغی متواتر ایدی . بوقلعه یی (۱۰۲۵ م و ۴۳۷ هـ) تاریخنده یونانیلر بیوک غیرتله ضبط و (۱۰۶۳ م و ۴۶۶ هـ) تاریخنده (الب ارسلان سلجوقی) خندقلر طلوسی عسکر فدا سیله استیلا ودها صکره کر جیلر و عجملر وارمنیلر و مغوللر بر برینی متعاقب هجوم و سنه لرله محاصره و تضییق ایلدک لرینه بناء اها لیلی طاغلدی و (۱۳۹ م و ۷۱۹ هـ) تاریخنده دخی بر بیوک حرکت ارض و قوعبولدیغندن خراب اولوب ایلر طوتار یری قالدی . شمدی یالکز بعض آثاری کورلمکده و موجود اولان خراب سورینک محیطی اون التی میل تخمین اولتمده در .

§

﴿آنیال﴾ — قارتاج دولتی برنجی جنراللرندن مشهور (آمیلقار) ک اوغلیدر . هر محاربه ده پد ریه برابر بولنوب فنون حریه یی تحصیل ایتدیکندن پد رینک وفاتنده یکر می بش یاشنده اولدیغی حالده برنجی جنرال تعیین اولنش و قارتاج دولتی اوتهدنبر و (روما) دولتیله معارض و اخذ ثاره مترصد بولندیغی جهته (۵۳۷۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک ایکیوز اون طقوز سنه مقدمه برنجی (پونیک) معاهده سنی نقض و اعلان حرب ایدوب اشبو (آنیال) ی روما حایه سنده اولان اسپانیا اوزرینه کوندر مشیدی (آنیال) ذاتاً روما لوره خصومت ایتک و بهممه حال بر انتقام آلق ایچون پد رندن نصیحت آلمش و پد رینک حال احتضارنده نصیحت مذ کوره یی ایفا ایده جکنه بیوک یمین ایتش اولدیغندن بنار آتش کبی اسپانیا یه کیدرک سبب اختلاف اولان (صاغونت) ولایتی اوروب بتون اسپانیای تحت اطاعته آلدی و اورادن اردوسنه برچوق عسکر دهاعلاوه ایدرک و مروری اولوقته قدر محال ظن اولنان (الب)

طاغرینی آشهرق ایتالیا به پکوب رومالورله اوچ دفعه ایتدیکی محاربه یی قزاندى و ایتالیا نك همان یاریسنى آسدى و (۵۳۷۸ خ) تاریخنده وقوعبولان مشهور (قان) محاربه سنى دخی قزانوب رومالورلک برسر عسکرینی و برچوق سیناتو اعضالریله التی بیک قدر زادکاننی و یتیم بیک عسکرینی تلف و ایتالیا نك ضبطنی و روما دولتنك محوینی تسهیل ایتدیسه ده (قاپو) نك ذوق و صفاسنه طالیدیغندمیدر یاخود دیگر بر مطالعه ده مبنیدر ایلرو کتمدی و برویاندن رومالور مشهور جنرال (سپیون) ایله افریقا جهتنه بر مکمل اردو کوندروب قارتاج دولتنك پای تختنی تحت محاصره ده آلدیغندن (آنیبال) رجعت و پای تخت مذکورى محافظه ده مجبور اولدی و هر نقدر یتیشوب براز چارپشیدیسه ده دفعلینه مقتدر اوله مدیغنه و دولتی نزدنه مسؤل و اهالی نظرندنه معیوب اوله جغنی اکلا دیغنه بناء سوریه ده و مؤخرأ (پتنیا) حکومتنه التجا ایلدی لکن حکومت مذکوره رومالورلک امرندن حقیقه میوب کندوسنی تسلیم ایده جکنی اکلا دیغنی کبی (۵۴۱۲ خ) تاریخنده یعنی میلادك یوز سکسان ایکی سنه مقدمده ککبوزده کندو کندوسنی اولدیردی .

§

﴿آوار﴾ یاخود (آبار) — ترکستانك (توپا) نامیله متعارف اهالی قدیمه سندن و (هون) فاملیاسندن بریو لك قبیله نك اسمیدر . بونلر ابتدا (۵۶۳ م) تاریخنده (دون) اراضیسنك غرب جهتنده کورندیلر و صکره طونه نك برویقه سنه پکوب حرباً برلشدیلر و برقاچ یوز سنه صکره جرمانیا و ایتالیا یی تسخیر و استانبولی تهدید ایلدیلر ایسه ده (۷۹۶ م و ۱۸۰ هـ) تاریخنده فرانسه ایمپراطوری (شارلمان) ه دیش پکوره میوب تسلیم و اطاعته مجبور اولدیلر و اخیراً اسیر معناسنه اوله رق (اسلاو) نامنی آلان طائفه ایله اختلاط ایتدیلر . (جوجان) یاخود (اویغور) ترکلری دخی بونلر ظن اولنیور .

اشبو (آوار) لک بر قسمده اولوقت طاغستان حوالیسنه برلشوب صکره مسلمان اولشلر والیوم قافقاسیه نك شمال جهتنده ساکن بولمشلر ایسه ده مقدارلری آلامشدر و شمیدیکی ناملری (اوزی آوار) در . روسیه یی

(۱۸۳۴ م و ۱۲۵۰ ه) تاریخ نندبرو یکر می اوتوز سنه تهدید ایدن مشهور شیخ شامل افندی اشبو اوارلردن یاخود (نکیلردن ایدی .

§

﴿ آوارین ﴾ یاخود (آوارون) - موره شبه جزیره سنده (ارقادیا) سنجاغی داخلنده و ساحل بحرده مستحکم برشهردر . دولت علیه بوشهری (۱۴۹۹ م و ۹۰۵ ه) تاریخنده برأ و بحرأ محاصره ایدرک امداده کلش اولان اوروپا دوتناسی رومره اعانه ایتدیکی حالده ضبط ایلدی و عقیب فتحده اهالیدن برطاقی و ندیک عسکریله برابر قلعه درونده کیزلندکری محلردن و پوصولردن چیقوب قلعه یی تکرار آلدیلر ایسه ده مشهور کمال رئیس دوتنای همایون ایله یه کیدوب استردادده موفق اولدی و مقدا کیزلنسان و پوصویه کیزلردن اوچبیک قدر عسکر و اهالی یی اعدام ایتدکدنصکره (انیقه) و (اسوصا) قلعه لری دخی ضبط ایلدی و قلعه مزبوره (۱۶۸۴ م و ۱۰۹۶ ه) تاریخنده یه و ندیکلوره و اوتوز برسنه صکره یه دولت علیه یه یکدی و (۱۸۲۷ م و ۱۲۴۳ ه) تاریخنده موره سفری مناسبته (آوارین) لیاننده یاتمده بولنان الی طقوز قطعه دولت علیه و مصر دوتناسدن الی قطعه سنی یونانلوره طرافدارلق ایدن و دولت علیه ایله دوست کینان انکلتزه و فرانسه و روسیه دوتناسی بقتة کلوب دوستلق یه باقی اولق اوزره احراق و بشبیک قدر عساکر بحریة اسلامیه یی اسیر ایلدی . بوکا فرنکلر (ناوارین) دیرلر و بوخساره جسارت ایدن امیرالی کویا یندنه بویه برامر یوغیدی دیو قباحتلی طوتارلر .

§

﴿ اوانس ﴾ — کلدانلرک و قتیله آله اعتقاد ایتدکری شخص موهومک اسمیدر . بونی نصف علیایی انسان و نصف سفلاسی بالق اولق اوزره تصویر ایدرلر و نوع بنی آدمه مقتضی نظامات و صنعت زراعتی تعلیم ایچون هند دکرندن چیدیغنه ذاهب اولورلر ایدی .

§

﴿ اوپا ﴾ — یونانستانده واقع (اغریوز) اطه سنک نام عتیقیدر (اغریوز) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿اوتیش﴾ — بر عالم راهبک استمیدر. بوراهب حضرت مسیح علیه السلامک حین تجسدنده لاهوت ایله ناسوتی اتحاد ایدوب تماماً لاهوت حکمنه کیردیکنی یعنی حضرت عیسیاده یالکز برطبیعت الوهیه اولدیغنی ادعا ونشر ایلدی. وبومسئله اوزرینه ظهور ایدن اختلافی برطرف ایتک اوزره (۴۹۹ م) تاریخنده ایمپراطور (تئودوس) ک امریله تشکل ایدن (افس) جمعیت رهبانیه سنده عقیده مذکوره بدرجه یه قدر قبول اولنوب بعض نصاری رد ایلدی. بواعتقاد اولوقت (اوتیشست) نامیله شهرت بولوب مؤخرأ (قبط) و (یعقوبی) و (ارمنی) شعبه لرینه انقسام ایتیش و جله سنده بردن (مونوفیریت) دینلشد. (اعتقاد) کله سنده دخی نظر بیوریله.

§

﴿اوج﴾ — شمس منیریمزه تابع اولان کواکب سیاره نك شمسک اطرافنده قطع ناقص منخیلری اوزرنده دورلرنده شمسدن الك بعید بولندقلری نقطه لره (اوج) تعبیر اولنور. کره ارض انقلاب صیفیده اشبو اوج نقطه سنده بولنور. وبونک عکسی اولان یعنی شمسه الك قریب بولنسان نقطه لره (خضیض) دینلور. وکره ارض انقلاب شتویده اشبو خضیض نقطه سنده واقع اولور.

§

﴿اوحادالدین﴾ — کبار مشایخ صوفیه دندر. ومسقط رأسی (بلیان) اسمی (عبدالله) در. شیخ (ابو علی دقاق) حضرتلرینک احفاد احفادنندن واصحاب کراماتندن بر مبارک ذات ایلدی. بو ذات عالیقدر ابتدای سلوکنده اون برسنه خلقدن ازوا و طاغلرده توطن ایدوب صکره (ابوبکر زاهد) حضرتلرندن تکمیل سلوک بیوردی. برکون مریدلرندن بری برحیه طوتار و حیه دخی مریدی صوقوب وجودینی شیشیر. وشیخ مشار الیه بو حیه یی نیچون طوتندک دیومریده عتاب ایلدکده مرید (سز خدادن غیری یوقدر) بیورمش ایدیکز. بناء علیه بنده حیه یی غیر کوردمدم و ضرر مأمول ایتدم دیمسی اوزرینه شیخ مشار الیه (او غلم نه وقت جناب حق

قهر لباسنده کورر ایسهك اورادن قاچ (جوابی وردی و دعا ایدوب
اضطرابی دفع ایلدی . شیخ مشار الیهك وفاقی (۱۲۸۷ م و ۶۸۶ هـ)
تاریخیده در .

§

﴿ اوخانس ﴾ — دولت ساسانیه یی تشکیل ایدن اردشیرك قتل ایلدیکی
ارمنستان حکمدارینك اوغلیدر . پدری مومی الیه حال حیاتنده یونی
رومایه کوندرمش واوراده تربیه اوله رق بیومش ایدی مومی الیه (۲۸۶ م)
نارینخنده بدرینك قتل اولندیغنی خبر آلدیغنی کبی رومالورك ویردیکی عسکر
ایله ارمنستانه کیدوب تخت موروثه اوتوردی و پت پرست ایکن خرسیتانلغنی
قبول واسمی (تیرداد) ایکن (اوخانس) ه تحویل ایلدی و رومالورك
معاونت معنویه و حایه سیله الی بش سنه سلطنت سوروب نهایت خرسیتانلق
علیهنده بولنان تبعه سی یدیه قتل و کاحده دفن اولندی .

§

﴿ اوخری ﴾ — مناستر ولایتی داخلنده و اوخری کولیله (قره دیرین)
نهری کنارنده و سلانیک قضا سنك شمال غریبسنده و قرق ساعت بعدنده
برقضا مرکزیدر . بوشهر و قتیله برمدت بلغار قرالارینك مرکز اداره سی
اولمشیدی شمعی انجق الی یدی بیک نفوس واردر .
اوخری کولنك طولی یدی و عرضی بر ساعتدر .

§

﴿ اوخوس ﴾ یاخود (اوغوز) — ملوک کیانیه فرسدن (اردشیر بابك) ك
کوچك اوغلی و خلیفدر . (اردشیر ثانی) کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ اود و اقر ﴾ مقدا آسیادن کلوب ایتالیا یه یرلشمش اولان (هرول)
طائفه و حشیه سنك رئیس یاخود قرالیدر . بو ذات ظاهرده روما دولتی
حایه سنده بولنور . و بعض محارباتده عسکر ویره رك اعانه ایدر و حقیقتده
دولت مشار الیهانك ضعفندن استفاده زماننی بکدر ایدی نهایت (۴۷۶ م)
تاریخنده روماده باختلال چیقاروب ایمر اطوری خلع و کندوسنك ایتالیا
قرالغنی اعلان ایلدی .

بونجه سنه لردنبرو حکمدارانك کافه سنی کندوسنه سرفرو ایتدیرمش و معموره

دنيانك همان اكثري محاربه مالک اولمش اولان قوجه روما دولتي بوسورتله
محو اولدى كئدى . عسكرى طائفه سنه تملك اراضى اصولى بونك
زمانده ايجاد اولمشدر .

§

﴿ اودوقس ﴾ — يونانستانك (۵۲۲۴ خ) تاريخى يعنى ميلادك
اوچيوز يتش سنه مقدمى هيئت علماسندن برمشهور ذاتدر . سنين شمسبه نك
اوچيوز التمش بش كون اعتبار اولنسنه بو ذات قرار و بردى . وعلم هيئت
ونجومدن خيلي كتاب يازدى . شمى هيج برى ميدانده يوقدر .

§

﴿ اودومترو ﴾ — ماشياً قطع اولنان طريقك امتداد مسافه سنى
حساب وتعيين ايچون يابلس برالتدر وبو آلت عادتاساعت كى اقسام متساويه
تقسيم اولتمش بر دائره اوزرنده ابره يى تحريك ايديجى برطاقم چرخلردن مر كبدر .
بر نوعى جبيده طاشينور وديكر نوعى عربنه نك تكرلكنه ربط اولنور .

§

﴿ اوده سا ﴾ — روسيه دولتنك قره دكر ساحلنده تجارتكاه وهرتجاره
آچيق بر كوزل مملكتيدر . بوراسى مقدم (هوجه بك) ناميله معروف بر كوچك
قصبه ايكن (۱۷۹۵ م و ۱۲۱۰ ه) تاريخنده ايكنجى (قترينه) نك امريله
توسيع وجوارنده اولان ويونان مهاجر ليله مسكون بولنان اسكى (اوده سوس)
قصبه سنك نامى اعطا اولدى . بوشهرده شمى اكثريسى يونانى اولق
اوزره يوزيك نفوس تخمين اولتمقده در . و بريوك كليساسى و تياترو خانه سى
وبورسه وبانقه و باروتخانه سى واردر . و اينده سى اولد قجه منتظمدر .

§

﴿ اوده مش ﴾ — ازير سنجاغى داخلنده وتيره اووه سنك جهت
شرقيسنده بر قضا مر كزيدر و بركى ناحيه سيدر

§

﴿ اوديسا ﴾ — لادقيه شهرينك نام عتيقيدر . لادقيه كلمه سنه
مراجعت بيوريله .

§

﴿ اوديب ﴾ — جواهر يونانيه دن (تب) حكمدارى (لائوس) ك

اوغلیدر . بوچوجق اناسندن طوغدیغی زمان باباسنک قاتلی واناسنک زوجی اوله جغنی اولوقتک اعتقادینه کوره هاتف غیب خبرویر دیکندن باباسی بونی صبی ایکن تلف قصدیه طرد وتبعید ایتش ایدی چوجق ایسه بولندیغی محله بیویوب بر قهرمان نادر الاقران اولدی و باباسی کیم اولدیغنی بیلدیکی حالده (تب) شهرینه کیدر ایکن یولده باباسنه راست کلوب خطاء قتل و براز صکره اناسنی تزوج ایتدی وخیلی زمان برلکده اولدقلى حالده حقیقت ماده میدانه چیقدیغندن مرقوم (اودیپ) بحالته بناء والده سنک یوزینی بر دهسا کورمامک ایچون ایکی کوزینی چیقاردی و والده سی دخی بو عار و بحالته کسه نک یوزینه باقه مدیغندن کندوسنی تسمیم ایلدی . بوکا (ایدیپوس) دخی دیرلر .

§

﴿اور﴾ — اورفه نک اسکی اسمیدر . (اورفه) کله سنه نظر

بیوریه .

§

﴿اورانبرغ﴾ — اوروپا ایله آسیانک آیرلدیغی محل جوارنده و (اورال) و (ساقاره) نهرلرینک التقا ایلدیکی محله و روسیه دولتنک (اوقا) نام ولایتی داخلنده بر سنجاق مرکزیدر . روسیه دولتنک ترکستان والیسی بوراده اوتورر و اکثریسی مسلمان اولمق اوزره اهالیسی اون بشیک تخمین اولنور و باقر و شیشه و قطیفه و چوقه کبی شیر اعمال ایدیلور و اراضیسی اولدقجه منبت و محصولدار صاییلور . بو شهر (اورانبرغ) نامی (۱۷۴۲ م و ۱۱۵۵ هـ) تاریخنده آلدی آندن اول (اورسق) ایدی . ذکر اولنان (اوقا) ولایتنده یدی یوز قرق بیک مسلمان تخمین اولنور .

§

﴿اورال﴾ — یاخود (آرال) — آسیای وسطاده ترکستان الکاسنک بر بیوک کولیدر و طولی درتوز الی و عرضی ایکیسوز قرق کیلومترو و صوبی طوز لیجه و سواحلی اچلاقجه در . مقدا بو کول (امدریا) دن عد اولنور و (خوارزم کولی) تسمیه ایدیلور ایدی ترکستانده و قره قالپاق دیارنده بولنان اوز بکلر بو کولک وام دریانک سواحله ساکن

اولد قىلرندن آنلره دخی (اورالر) نامی ویرلشدر اشبو اورالرک کافه سی مسلمان اولدیغی حالده مقیدارلری بر یچق ملیون تخمین اولتقددر بو کولک حوالیسندن اولان یوکسک طاغله اورال طاغلی دیدکلی کبی بو طاغلردن اینوب جنوبه طوغری درتیک الی یوز کیلومترو اراضی بی اسقاو بحر حزره انصباب ایدن نهره دخی اورال نهری دیرلر . اوروپای آسیدان تقریق ایدن اشبو اورال نهرینک نام دیکری (یایق) در . روسیه دولتک اورال نامنده برده سنجاغی واردر .

§

﴿ اورانغوتان ﴾ — عربجه نسناس دنیلان بیوک میونک اسمیدر — بو حیوان براری عتیقه نک ال صیحا ق محالرنده و خصوصاً (صوماره) و (نیانغ) اطهلرنده و مانعه یارم اطه سنده پک چوقدر قویروغی اولیوب اکثری یایق اوزری بولندیغی جهته له انسانه مشابته اولدیغندن وهله کوچک ایکن پک مشابه ایدوکنندن بورالجه بیان آدمی نامنی دخی آلمشدر برونی یاصی و آغزی بیوک و کوزلری بر برینه یقین و اوست دوداقلری مرتفعجه و چککسی زیاده چیقیق و بطنی بیوک و قوللری اینجه و اوزونجه و قامتی نهایت ایکی مترویه قریب اولور و دائماً کوک و میوه کبی شیرله تعیش ایدرک آرده فوق المأمول برمهارتله بالق دخی طوتار و انسانه قولایقله آلیشور و هر کوردیکی شیئی تقلید ایدر و آلیشانی حالنه کوره خدمت دخی کورر لکن صفوق یرلرده علت صدرايله چابک تلف اولور .

§

﴿ اورانوس ﴾ — اسکی یونانلرک معبود اتخاذا ایتدکلی اشخاص موهومه دن بریدر یاخود ارضک اوغلی یاخود زوجیدر . امرای عثمانیه دن اولوب (۱۳۶۲ م و ۷۶۴ ه) تاریخنندن (۷۷۵ ه) تاریخنه قدر روم ایلندن جنوب قولی قوماندانی اولان و کوملجنه و واردار و قره فریه و عورتحصاری و قواله و درامه و زینخنه و سیروز ممالکنی استیلا ایدن ذاتک اسمی دخی (اورانوس) در . بو ذات بروسه دولت عثمانیه یه یکمزدن اول اورانک محافظی ایدی بروسه فتح اولندقدنصکره اسلامه کلدی و سلیمان پاشا ايله چناق قلعه سی بوغازینی پکوب کلیولی حوالیسنی اوران مجاهدین

ایله برابر بولندی و چوق ایشلر کوردی. بو ذاته فتح ایتدیکی محللردن
 يك چوق اراضی تملیک واحسان یورلمش اولدیغندن جله سنی خیرات
 و مبراتنه وقف ایتیش و وقف مذکور الیوم مستثنا بولمیشدر.

§

﴿اورتودوقس﴾ - اعتقاد کله سنده یدنجی و سکزنجی نمروره
 مراجعت یوريله.

§

﴿اورخان﴾ - دولت عثمانیه ده ایکنجی پادشاهدر و سلطان
 (عثمان) حضرتلرینک بیوک اوغلی و حضرت (خداوندکار) لک یعنی
 سلطان (مراد خان) اولک پدریدر و ولادتق (۱۲۸۱ م و ۶۸۰ هـ) جلوسی
 (۱۳۲۵ م و ۷۲۶ هـ) وفاتی (۱۳۵۹ م و ۷۶۱ هـ) تاریخنده در. مشارالیه
 جلوسی عقینده برادری فضلادن (علاءالدین) پاشایی کندو آرزوسی وجهله
 مقر سلطنتده اوتوروب اداره ملکه باقق اوزره وزیر یعنی صدراعظم تعیین
 ایتدی و سرکردکندن (اقچه قوجه) نام قهرمان یدیه ازمید و برسنه
 صکره هرکه و قره مرسل ضبط و پای تخت بروسه یه نقل اولندی و صاریجه
 زور بادیلان باشی بوزق عسکرک رینه وقت سفرده یومی بر اچجه علوفه
 ویرلمک اوزره و پیاده نامیله بر نوع موظف عسکر تحریر و اون باشی و یوزباشی
 و یکباشی ناملریله ضابطلر تعیین ایدلدی بونلردن بشقه دوشیرمه خرسیتان
 و اسیر چوجقلرندن یکچیری نامیله بر نوع عسکر ده یاپلیدی و روم
 ایمپراطورینک ازینق امدادینه کلان عسکری مالته و طاوشانلی اوده سنده
 بوزیلوب ازینق و متعاقباً مدرنی وکلیک فتح اولندی و (۱۳۳۶ م و ۷۳۷ هـ)
 تاریخنده مانیاس و بالیکسری و برغه و قره سی النوب قره سی امیرینک ظلمدن
 و اختلافات واقعه دن شکایت ایدن اهالی مسرور ایدلدی و ایمپراطور
 (ژان قانتا کوژه) باریشق ایدوب قزی (طونودوریه) بی حضرت مشار
 الیه ازدواجیه عرض ایلدیکندن بالقبول (۱۳۴۶ م و ۷۴۷ هـ) تاریخنده
 هیئت خاندانیله اسکداره کلوب ایمپراطور ایله کورشدی و اوچ کون
 سور و ضیافت یاپلیدی و مشارالیهک اوغلی سلیمان پاشا روم ایلنده کلیولی
 و تکفور طاغی و معلقره و ایصاله و حوالیسی فتحدن صکره ایمپراطورک

التماس و استمدادی اوزرینه استانبوله کیدوب بالقانلره تسلط و ایمراطوری
تجیز ایدن بلغارلری دفع ایلدی.

سلطان (اورخان) حضرتلری باشلرینه دیوانلرده (بورما) تعبیر اولنور
بر نوع امامه و اوقات سائرده مولوی کلاهنه مشابه صرمه لی کلاه کیرلر
ایدی . ذکر اولنان علوفه لی پیاده مؤخرأ باشلرینه بیاض (بورك) کیمش
و ده صکره بتون لغو اولنوب یرلرینه (مسلم) نامیله برطاق تیمارلو
سواری تحریر اولمشدر .

مشار الیهک زماننده یعنی (۱۳۲۸ م و ۷۲۹ هـ) تاریخنده باقر و کوش اوزرینه
سکه ضرب اولنوب بر یوزینه (لاله الا الله محمد الرسول الله) و دیگر یوزینه
(اورخان خلد الله ملکه) یازلدیغی بعض توارینخده کورلمشدر .

§

﴿ اورشالم ﴾ — قدس شریفک بنی اسرائیل نزدنده معروف اولان
نام عتیقیدر . بوراسی معمور اولمزدن اول دخی بونامله یاد اولنور ایدی
حضرت (یعقوب) علیه السلام اولاد و انسایله قونه کوچه حبرون نام
محل کور ایکن محل مزبورده اوغرایوب بر معبد بنا و راز مدت آرام ایتدیکندن
خیلی زمان صکره معبد مذکور مناسبتیله اورالری معمور اولدی و حضرت
سلیمان زماننده بیت مقدس یاپلقدن صکره (قدس) نامنی آلدی (قدس)
کله سنه نظر بیوریه .

§

﴿ اورفه ﴾ — یاخود (رها) یاخود (رافیا) — حلب ولایتی
داخلنده بر سنجاق مرکزیدر . بو شهرک بر کوزل جامع شریفی و نمود
سرائی نامنده بر خراب قلعه سی و اوتوز یک نفوسی واردر و زیارتگاهی
چوقدر ازان جمله قلعه تحتنده اولان بر مغاره حضرت (ابراهیم) علیه
السلامک طوغدیغی محل و مغاره نک ایچنده موجود اولان بر یشیل صندوق
مشار الیهک بشیکی اولق اوزره زیارت اولنور . تاریخلرده حضرت
ابراهیمک طوغدیغی قریه دنیلان (کوئا) محله سی دخی ذکر اولنان
مغاره نک حذا و اتصالنده اورفه محلاتندن بر محله در و حضرت (ایوب)
ایله (جابر الانصاری) و (ابو عبیده الحراج) و (بدیع الهمدانی) و (مسعود

خراسانی) حضرتانک مقامری دخی مشهور زیارتگاهلردر. اسکی زمانده مجوسیلرک الک بیلک آتشکده سی اورفده ایدی بو آتشکده نك ایچنده پرستش ایتدکلری شمس منیری تقدیساً دائمی صورتده آتش یقارلر وقارشوسنده عبادت ایدرلر ایدی. اورفده شهری رومانوسلر زمانده برمدت پای تخت اولمش ومیلادک بر عصر اولندن اعتباراً ذرت عصر مدته (آبغار) نام پرنسلر معرقیله اداره اولمشدر وابتدا دین عیسی علیه السلامی قبول ایدن شهر مذکور اهاالیسیدر. اورفده قلعه سی خارج واتصالندن نبعان ایدن و (عین خلیل الرحمن) نامی ویریلان صو قلعه نك التندن ایچروکیروب تخمیناً یوز آرشون طولنده ویتش آرشون عرضنده اولان وجوانب اربعه سی طاشلرله ریختم یابلاش بولنان حوض کبیره دوکیلور وبتون بغچه لری صولار سلطان (سلیمان) حضرتلر نك اشبو صواوزرنده احیا یوردیغی زاویه ده الاَن قرا و درویشانه اطعام طعام اولنور.

ذکر اولندان خراب قلعه نك بر بر جنک اوزرنده بر برینه قرق الی ذراع یقین وطاشندن اورمه ایکی عدد اوزون دیرک خرابه سی موجود و بونلر حضرت ابراهیم ایچون یاپیلان مانجینق اولق اوزره مشهوردر. محلی اهاالیسنک فاعن فم ایشیدوب روایت ایتدکلرینه کوره اولوقت اشبو ایکی دیره که رمضاندره مناره ره ماهیه ایچون کریلدیکی کبی ایکی قات خلط کریش و اشبو ایکی خلط بر اغاج ایله توکیلوب بردن بره براغلاش ایمش اورفده دن پک چوق فاضل و ادیب ظهور ایتدی سلطان الشعراء (نابی) مرحوم دخی بورالیدر. فرنکلر اورفده یه (زریسو) دیرلر.

§

﴿اورکوب﴾ — نیکده سنجاغنده بر قضا مرکزیدر (ودوه لر) و (یحیالو) و (قره حصار) ناحیه لریدر. نیش سنجاغنده دخی بونامده بر قضا واردر.

§

﴿اورلوف﴾ — روسیه امراسندن بر مشهور ذاتدر. بو آدم ابتدا (استرلیج) اوجاغندن نشئت ایتش بر یاور اولدیغی حالده کوزلاکی سایه سنده (قترینه) یه یار اولدی و (۱۷۶۲ م و ۱۱۷۶ ه) تار یخنده

ایمپراطور اوچنجی (پترو) نك علیهنه سرای اختلالی چیقاروب قترینه نك اجلاسی و پترو نك اعدامی تسهیل ایدی قترینه دخی تخته چیققدن صکره مرقومك خدمت مسوقه سنه مكافاة رتبه سنی ترفیع و بر مدت نفسنه محرم طوته رق فوق الغایه اعتبار ایلدیسده مرقوم کبر وعظمتندنمیدر یوخسه بشقه بر مطالعه یه مبنمیدر اولکی کبی خدمته یناشمیدیغندن طرد و تبعید مذلتنه دوچار وینه عفو له نائل اعتبار اولدی لکن حین غیو بئنده (پوتمکین) نام جزا لک کندوسنه بدل نائل اولدیغی اقبالی چکه مدیکندن وقاحت کندوسنده اولدیغی جهتله برشی ده سویلیه مدیکندن عقلنه خفت کتوروب (۱۷۸۳م و ۱۱۹۸ هـ) تاریخنده وفات ایلدی (۱۷۷۰م و ۱۱۸۴ هـ) تاریخنده روسیه دونماسیله آق دکره کلوب انکلیر امیرالرنندن (آلستون) ک تدبیریه چشمده دولت علیه دونماسی احراق ایدن روسیه امیرالی اشبو اورلوفك قرنداشی ایدی . بو دخی قترینه نك سوکیلیلرندن و پترو نك قاتلرندن بریدر .

§

﴿اورله﴾ — لیدیا ده یعنی شمیدیکی ایدن ولایتده وازمید شهرینك ساحل غربیسنده برکوزل تجارتگاه مملکتدر و تخمیناً یدی سکز بیک نفوسی واردر بونك نام عتیق (کلیرمان) ایدی حکمای یونایه دن مشهور (اناقساغور) و (هرمونیم) بوراده دنیایه کلشدر اورله ده هر درلو محصولی یتشیدیکی کی قوری اوزوم دخی یتیشور وخارجه صاتیلور شمیدی (کلیرمان) نامی شهر مز بورك برو طرفنده بر کوچك قصبه یه ویرلشدر . سفری بحصار اورله یه تابع بر ناحیه در .

§

﴿اورنزیب﴾ یاخود (اورنك زیب) -- هندستان حکمدارلرندن ومشهور (جلال الدین اکبر) سلاله سندن بر غدار وطمعکار آدمدر . (۱۶۵۹م و ۱۰۷۰ هـ) تاریخنده پدرینی وقرنداشلرینی تسیم ایدرك (دهلی) ده تخته چیقوب مدبرانه حرکتله نائل اولدیغی فتوحات سایه سنده کرکی کبی شوکت بولدی و (پیشاور) و (غولدون) کبی بر قاج حکومتی تحت حایه سنه ادخال ایتدکدن وسائر حکومات متجاوره یی محاربات

متمادیه ایله زبون ایلدکدن صکره سکسان سکز یاشنده وفات ایلدی.
بونک پولتیقه جه وعسکر یجه مهارتنه برده جک یوغیدی لکن مراثلکی
وخوز یزلیکی دخی امثالسز ایدی.

§

﴿اورنک آباد﴾ — هندستانده بومباک کیروسنده انکلیر
مستلکاتندن بولایتک اسمیدر. بولایتک مقر اداره سی برقچ دفعه تبدل
ایتدیسده اکثر اوقاتده (احد آباد) ایدی. اشبو (اورنک آباد) ک هواسی
برازوخیم ایسهده اراضیسی غایت منبت ومحصولداردر.

§

﴿اوروپا﴾ — قطعات خسه ارضک الجعیتلی وزنکین واعتبار لیسیدر
بو قطعه شمالاً بحر منجمد شمالی و غرباً بحر محیط اطلاسی و جنوباً بحر سفید
و شرقاً اورال نهری و طاعلری و بحر خزر و قره دکز و مرمره و اطه لر
دکزی ایله محدوددر و وسعتی طولاً اوچبیک بشیوز و عرضاً درتیک کیلو
مترودر. بو قطعهده موجود اولان عثمانلی و روسیه و اسوج و اوستریا
و بحارستان و اسویجره و بلجیقا و فرانسه و هولانده و دانمارقه و بریتانیا و ایرلانده
و المانیا و اسپانیا و پورتکیز و یونان و لایاتنده اوچیوز اون الی میلیون نفوس
تخمین اولنیور. اوروپاده ابتدا یونانلر مدنیته آلیشوب کوچک کوچک
جمهوریتلر منقسم اولدی و میلاددن سکز عصر مقدم روما دولتی تأسس
ایدرك یواش یواش ایتالیا و (غول) و (اسپانیا) و (بریتانیای کبیر)
و بعض (جرمانیا) و (یونان) و (ایران) و (ارمنستان) ممالکنی استیلا
ایلدی و بودولت (۴۷۶ م) تاریخنده منقرض اولدقدن صکره اولجه
اوروپایه صوقولمش و بعضاً دولت مشارالها حایه سنه کیرمش اولان
باربارلر بر حکومت تشکیل ایتدی یعنی (ویزیغوت) لر اسپانیاده
و (فرانق) لر غول ممالکننده و (لومبارد) لر ایتالیا و جرمانیا ک شمال
جهتده استقلال بولدی ودها صکره انکلیرلر ساقسونلر ایله برلشوب
استقلاللرینی اعلان ایلدی و میلادک طقوزنجی عصری ابتدالرنده
ایمپراطور مشهور (شارلمان) بر حکومت تشکیل ایدرك اوروپای غربینک
همان هرطرفنی ید ضبطنسه آلدیسده کندوسندن صکره بو ولایات دخی

طوائف ملوك هيئته كبره المانيا وايتاليا وفرنسه و بورغونيا وامشالي
حكومتل ظهوره كلدى و اونجى عصرده شمال جهتهده كى حكومات
وحشيه يعنى روسيه واسوج ونوروج ودانمارقه ظلت جهالت ونادانیدن
چيقوب مدنى دولتر صرهنه كيردى و اناطولیده تأسيس ایدن دولت
عثمانیه اوروپاده دخى پك چوق ممالكه مالك اولدى واسپانياده كى
حكومات اسلاميه اتفاقسزلق بلبه سيله ورطه انقراضه دوشدى و
(۱۴۵۳ م و ۸۵۸ هـ) تاريخنده استانبول فتح اولدى و بوتاريخن
صكره بيوك دولتر تشكىل ايتكه باشلادى و اون سكزنجى عصرده پروسيا
حكومتى احداث اولدى و (۱۷۸۹ م و ۱۲۰۴ هـ) تاريخنده ميدانه
چيقان حرب عمومى اوروپا نك حالى دكشديروب برقاچ دولتك ظهورينه
وبرقاچنك انقراضنه سبب اولدى و (۱۸۲۸ م و ۱۲۴۴ هـ)
تاريخنده يونانستان دولت عليه يدندن چيقوب مستقل قرالاق اولدى
و (۱۸۷۸ م و ۱۲۹۵ هـ) تاريخنده دولت عليه نك روسيه لوره مغلوبيتى
اوزرينه مملكتين و بوسنه و صربستان و بلغارستان و يونان ممالك
وحدودلرنده خيلى تبدلات وقوعه كلدى.

§

﴿اورور﴾ — اسكى يونانيلرك شفق آلههسى اعتقاد ايتد كارى
شخص موهومك اسميدر. كوياسما الهى بونك جالنه عاشق اولهرق
آلوب سمايه چيقارمش و بتون يلديزلى دعوت و جعيت ايدرلك كندوسنه
نكاح ايتمش وهر صباح كونشك عربهنه سما قپولر ينى آچق ايچون
مأموريت و يرمش ايتمش. بونك رسمنى درت يياض آتلى كوش والتون
ايله مزين برعربه اوزرنده اوتورر و نقاب ايله يوزينى اورتر صورتده
پيارلر و صباحلى ياغان قيراغى يى مرقومه نك كوز ياشى اولق اوزره
اعتقاد ايدرلر ايدى.

§

﴿اورونت﴾ — عميق اوهسندن و جا و حصدن انطاكيه
اينوب بحرسفيده دوكيلان (نهر عاصى) نك نام عتيقيدر. بوكا (اقسوس)
دخى ديرلر.

§

﴿اوره تو﴾ — ایتالیا ده بر قصبه نك اسمیدر . بو قصبه ده حضرت (مریم) نامنه یابیش بر کلیسا و کلیسا نك ایچنده بر کوچك خانه وار در بو خانه حضرت (عیسی) علیه السلامك قدس شریف جوارنده واقع (ناصره) قریه سنده کی خانه سی ایدی بعدالرفع ملائكه واسطه سیله ایتالیا به کلدی دیو اعتقاد اولمقده در .

§

﴿اورلیسا﴾ هندستانده بر قطعه نك اسمیدر . یونانیلر (۵۰۰۰ خ) تاریخنده یعنی میلادك بشیوز طقسان درت سنه مقدمنده بورالره قدر كلوب وخیلی كفتلرله بو قطعه یی آلوب اجرای حكومت ایتدیلر لکن اهالی قديمه محاربه دن خالی اولموب عاقبت (۴۶۳ م) تاریخنده (یایات قساری) نامنده بر قوماندانك اقدام و غیرتیه قور تاردیلر و یونانیلری بتون بتون اولحوالیدن طرد ایتدیلر .

§

﴿اورمیلدون﴾ — تکه سنجاخنده کبری صوی دید کبری نهرك نام عتیقیدر . (۵۱۱۷ خ) تاریخنده یعنی میلادك درتیوز یتش یدی سنه مقدمنده آتیه لولر ایله محارب اولان ایرانیلرک دونماسی بو نهرك آغزنده طور مقده ایکن آتیه لولرک دونماسی كلوب جله سنی احراق ایلدی آتیه لولرک امیرالنك اسمی سمون ایدی .

§

﴿اوزاعی﴾ — قدمای فقهای عربدن و مجتهدین کرامدن بر ذاتدر وکنیه سی (ابوعمر) اسمی (عبدالرحمن) مسقط رأسی شامدر . بونك اهل سنت طریقنده اجتهاد ایتدیکی مذهب مؤخرأمنسی و منقطع اولوب یالکزر بر تفسیر شریفی و احادیث نبویه و فقهه دائر بعض اثراری موجود و معتبردر وفاتی (۷۷۳ م و ۱۵۷ م ه) تاریخنده در . (اوزاع) دمشق جوارنده بر کویدر بو نام و قبیله یمن جابندن كلوب توطن ایدن بر قبیله دن قالمشیدی .

§

﴿اوزان﴾ — زمان سعادتده جزیره العرب اوزرنده اوچ نوع اوزان وار ایدی مؤخرأ حضرت (عمر) رضی الله عنه زماننده اوزان ثلثة

مذکوره جمع و بین العرب بر کونه اختلاف اولماق ایچون توحید و مساوی
بر مقدار اخراج اولنوب بونک واحد قیاسی اعتبار و درهم تسمیه اولنمنه
قرار ویرلدی لکن مؤخرأ بو قیاس اوزرینه اعتبار اولسان بیوک کوچک
وزنلر هر یرده بر بشقه مقدارده قبول اولندیغنه بناء اوزان و اکیال تنوع
و تعدد ایلدی اکثر محلرده زیرده محرر اولدیغی اوزره قبول اولنمشدر .

شعیر	بر آریه
حبه	ایکی آریه آغری چکردک
طسوج	ایکی چکردک و ثلث شعیرات
دوانک	درت طسوج معربی دوانیقدر
قیراط	بر طسوج و بر آریه
درهم	اصطلاحده اون عرفده سکز قیراط یعنی اون التی چکردک
دینار	اصطلاحده التی دنک
مثقال	اصطلاحده یکرمی قیراط عرفده بر یچق درهم
استار	درت یچق مثقال یعنی التی یچق درهم
رطل	یکرمی استار
من	قرق استار
اوقه	قرق درهم و بعضیلرینه کوره اون ایکی و درتیوز درهم
لودره	درهم عراقی ایله یوز تیش بش درهم . یوز لودره بر قنطار ایدر
قنطار	بیک ایکیوز اوقه یعنی قرق سکز بیک درهم
وسق	صاع عراقی ایله التمش صاع
صاع عراقی	سکز رطل یعنی بیک قرق درهم
صاع حجازی	بش و ثلث رطلدر التی یوز و ثلث درهم اولور
مد عراقی	ایکی رطل . من کبی
مد حجازی	یوز تیش بش و ثلث درهم
قفیز عراقی	سکز مکوک
مد شامی	اون اوچ مکوک
اردب مصر	یکرمی درت صاع
النش	نصف قیه
مکوک	بر یچق صاع

لدره	یوز درهم
ذراع	ذراع کله سنه نظر بیوریه

§

﴿اوزبک﴾ خان — ترکستانه قاپچاق قبیله سی خانلرندن برمشهور ذاتدر . بو ذات (۱۳۰۵ م و ۷۰۵ هـ) تاریخندن (۱۳۴۲ م و ۷۴۳ هـ) تاریخنه قدر روسیه ممالکنی زیر جایه سنه آلوب حکمدارلرینی دیلدیکی کبی عزل و نصب و استخدام کسب اقتدار ایتدی و اطاعتدن چیقماق استه یان مملکتلر اهالیسنی قتل عام ایتک عادتی اولدیغندن اطراف ممالک اهالیسنک کوزلری ییلدی و کیدرک بتون ترکستان اهالیسی اطاعتیه مجبور اولدی بونک اولوقت تشکیل ایلدیکی دولته (اوزبکیه) دیرلر و برنجی دولتلر صره سنده طوتارلر ایدی لکن خان موخی الیهک اخلافی بولدقلری شوکت و اقتدار ایدامه ایدمییوب تدریجاً ضایع ایلدکلرندن (اوزبکی) نامنی آلان تبعه سی اطرافه طاعیلوب بر چوغنی افغانستان و بخارا جایه لرینی قبول و برطاقی جنوبی روسیه ممالکنده واقع (توبولسک) ایالتی داخلنده و بحر حزرک جهت غریبسنده اختیار توطن ایشدر .

§

﴿اوزروان﴾ — اورفه و ماردین و دیاربکر و حوالیسی روما دولتی جایه سنده ایکن بو نامله یاد اولنور و نیم استقلال ایله اداره ایدن پرنسره (آبغار) دیلور ایدی بو پرنسلرک مرکز اداره سی (اورفه) شهری ایدی .

§

﴿اوزلر﴾ — بر بیوک ترک قبیله سی خلقنک اسمیدر . بونلر بشنجی عصر هجریه قریب بر زمانده آسیادن قونه کوچه روسیه ممالکنه کلوب بر حکومت تشکیل ایلدیلر ایسه ده (باچیناق) ترکلریه وروم امپراطورلریله محارباتدن خالی اولدیلر و عاقبت حکومتلرینک یتمشنجی سنه سنده یعنی (۱۲۲۴ م و ۶۲۱ هـ) تاریخنده مغولره مغلوب و منقرض اولدیلر . بوقبیله نک شرق طرفنده قالان افرادینه الیوم (شرق اوزلری) یاخود (غزترکلری) دیرلر . عهد شکن بر طائفه ایدی .

§

﴿اوزن﴾ — آلمان دولتی جنرالرندن بر مشهور ذاتدر • بوآدم ابتدا فرانسه اردولرنده سردار ایکن بر خصوصدن دولایی کوجندیرلדיکنه بناء کیدوب آلمانیا دولتی امرای عسکریه سی سلکنه داخل اولدی و (۱۶۹۷ م و ۱۱۰۹ هـ) تاریخنده دولت علیه اوزرینه سوق اولنان اردویه قوماندان تعیین اولندیغدن کلوب بیوک محاربه لر قزاندی والتی سنه صکره (وارادین) و (بلغراد) ی آلدی و (۱۷۴۷ م و ۱۱۶۰ هـ) تاریخنه قدر وقوعبولان فرانسه و باویرا و اومباردیا محارباتنده دخی فوق الغایه ابراز لیاقت ایتدی •

§

﴿اوزون حسن﴾ — ایران و کردستان حکمدار لرندندر اصل اسمی (ابوالنصر مظفرالدین) در • بو ذات مشهور آق قیونلی قبیله سنه منسوب اولدیغی حالدده (۱۴۵۳ م و ۸۵۷ هـ) تاریخنده تیورلنک سلاله سندن قره قیونلی حکمداری (جهانگیر) ایله محاربه و عاقبت غلبه ایدوب قره قیونلیرک اکثر ممالکنی ضبط و دیاربکرده سلطنتنی اعلان ایلدی و دولت علیه دن انتقام آلق ارزوسنده اولان وندیکیلرک و قرمان و علائه امیرلرینک تشویق و ترغیبیه سلاحنی دولت علیه علیه چورروب ارضروم و بایورد و ارزنجان ولایاتنی استیلا و بر آرهلق سوریه ولایتی تهدید و اهاالیسنی انقیاده مجبور ایلدیه ده سلطان (محمدثانی) حضرتلری (۱۴۷۳ م و ۸۷۸ هـ) تاریخنده یوز بیک کشیک براردو ایله بایورده کیدوب اوزون حسنک اردوسنی قیصه بر زمانده تار مار ایلدیکندن امانه دوشدی و عقد مصالحه دن صکره کیدوب کرجستانی ضبط و متعاقباً (۱۴۷۸ م و ۸۸۳ هـ) تاریخنده وفات ایلدی •

مومی الیهک وفاتندن صکره طربزون حکمداری (ژان قومن) ک همشیره سی متوفای مومی الیهک زوجه سی اولق ملابسه سیله اورته یه قونیلان میراث سلطنت دعواسی بر چوق قائلر دوکولسنه سبب اولمشدر •

§

﴿اوزیزه﴾ — یونانستانده ابتدا (پیؤتی) و (ایتاک) حکومتلرینی تأسیس ایدن ذاتدر • بونک (سمرین) نامنده بر ترک سلاله سندن اولدیغی و زمان حکومتنده و (۳۷۲۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک بیک سکز یوز التمش

طقوز سنه مقدمنده یونانستانده واقع (قویایس) کولی طاشوب مالکنده بولنان اهاالینسک کافه سی مغروقاً وفات ایلدیکی مرویدر . یونانلر موخی الیهی آله البحر اعتقاد ایتدکلی (نبتون) ک اوغلی ظن ایدرلر و وقعه مذکوریه (اوژیزه طوفانی) دیرلر و اولوقت غرق اولنلرک روحنه حرمة سنه ده برکون یورطی طوتارلر ایدی .

§

﴿آوستریا﴾ — اورپادولتلیرنک برنجیلرندندر . اوستریامالکنک بر قسمی (هون) لرو (واندال) لر وسائر برطاقم اقوام وحشییه یدنده ایکن (۷۹۱م و ۱۷۵ه) تاریخنده فرانسه ایمراطوری مشهور (شارلمان) ک قبضه تصرفنه یکوب یوز سکسان یدی سنه صکره (بامبورغ) قوتلغی نامیله و (مارکی) عنوانیله (لیثوپول) نام کسه یه احسان اولمش و اولوقت اشبو مالکنه یه (اوستریش) دوقه لغی دنیلش ایدی لکن مرقوم لیثوپولک سلاله سی مؤخرأ منقرض اولدیغندن ذکر اولنان دوقه اق داخلنده بولنان ممالک (بوهیمیا) لولره ودها صکره آلمانلره یکوب (۱۲۸۲م و ۶۸۱ه) تاریخنده آلمانیا ایمراطوری طرفندن اوغلی ایکنجی (آلبر) ه تملیک اولندی و اخلاقی (آرشیدوق) عنواننی آلدی و (۱۴۳۸م و ۸۴۲ه) تاریخنده وقوعبولان بوهیمیا اختلالی عقبنده مرقوم (آلبر) ک اقرباسندن (فره دریق) وراثت صورتیله و ایمراطور نامیله تخته چیقوب دولتر صره سنه یکدی بو دولت بر آرهلق اسویچره واسپانیایه دخی حکم ایتدیه ده بو حکم دوام ایتدی ومؤخرأ (بوهیمیا) و (موراویا) و (مجارستان) و (سیلیسیا) حکومتلرینی و (ترانسیلوانیا) و (خرواتستان) ممالکنی و (۱۷۱۳م و ۱۱۲۵ه) معاهده سی موجبجه (بلجیقا) و (ناپولی) و (میلان) و (ساردنیا) بی اخذ ایدوب برسنه صکره ساردنیایی سچلیا ایله مبادله ایلدی و (۱۷۴۵م و ۱۱۵۸ه) تاریخنده برنجی (فرانسوا) تخته چیقوب (۱۸۰۵م و ۱۲۲۰ه) اختلالاتندن المانیایا و ایتالیان خیلی ممالک ضایع ایتدی و صکره (بورغونیا) دن ماعدا اسکی ولایتلرینه و لومباردیا و ونڈیک قطعنه سنه مالک اولدیه ده (صادوا) مغلوبیتی عقبنده بو ممالکک بر چوغنی ینه ایتالیایه ترکه مجبور اولدی .

اوستریاده اکثریسی قنولک وقصوری روم واسلاو و خروات اولوق اوزره
اوتوز سکز ملیون یدی یوز بیک نفوسی تخمین اولقمده در و مقدار
مذکورک الی ملیونی مجار در .

(اوستریش) مقدم شرق معاسنه در .

شمیدیکی ایمپراطورلر مذکور (فرانسوا) سلاله سندن در . اوستریا
دولتک قوت واقنداری ایچون (حکومت) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿اوستریا﴾ — یاخود (فلنک جدید) — بحر محیط جنوبیده
(و مازیا) و (پولینیا) آطه لری آره سنده بر بیک اطه در و بواسطه
کره ارض اوزرنده اولان اوچ بیک اطه نلک الی بیک اولوب بر چوق
اطه لری شاملدر .

اوستریانلک ایچورلری هنوز تماماً کشف اولنماش ایسه ده سیاحین ایچمه
ایرولش و (الی) دیدکری طاعلر ده کایلمو التون اولدیغنی خبر
ویرمشدر . اوستریا اهالیسی کاملاً زنجی واسر و بد چهره اولوب
آطه نلک سواحل شرقیه و شمالیه سنده ساکن اولنلری اولدقجه تمکن ایسه ده
قصور محللر ده کیلر حیوانات کبی حال وحشت و سفالنده در و یوزلرینه
تمغا اورمق و برونلرینه حلقه یاخود کیک طاقق وارکک چوجقلرینی
بالغ اولدقده اولک دیشلرندن برینی چیقارمق عادات مکروهه لرندر و همان
کافه سنک تعیشی بالق صید یله در .

بعض انکلیرلر اطه مذکورک سواحل شرقیه سنده توطن وزراعت
ایدرلر . بوراسنی اسپانیا سیاحین بحر یه سندن (واسقو دو غاما) نامنده
بر ذات کشف ایتدی و هندستان سفرینی بعدالاکال امید بروننی دخی
کشف ایدرک (۱۵۰۳ م و ۹۰۹ هـ) تاریخنده (لیرنون) ه عودت ایلدی
دیرلر .

§

﴿اوستریلیج﴾ — اوستریا ممالکی داخلنده واقع (موراویا)
قطعه سنده بر شهر اسمیدر . بو شهر ایکبیک نفوسی جامع بر کوچک
قریه حکمده ایسه ده (۱۸۰۵ م و ۱۲۲۰ هـ) تاریخنده فرانسه ایمپراطوری

(بوناپارت) بوراده روسیه و اوستریا اردولرینی فنا حالده مغلوب و پریشان ایتدیکنه و مشهور (اوستریلیج) معاهده سی بوراده یاپلدیغنه بناء مورخین عندنده شهرتی واردر . بومعاهده یه (براسبورغ) معاهده سی و محاربۀ مذکوریه اوچ ایمپراطور محاربۀ سی دخی دیرلر .

§

﴿اوستروغوت﴾ — آسیانک ایچرولرندن (دینه پر) نهرینک ساحل شرقیسنه کلوب برمدت توطن و کندوجنسلرندن اولوب (ویزیغوت) نامیلۀ شهرت بولان قوم ایله محاربۀ ایدوب برقاچ دفعه و طنلرینی تبدیل و مشهور (آتیللا) نك وفاتندن یعنی میلادك درتوزسکسان طقوز سنه سندن صکره شرق ایمپراطورینک مساعده سیله و بعضی شرائط ایله (پانوفی) و (مزی) اراضیسینده توطن ایدن قومک اسمیدر . بونلر (۴۸۹ م) تاریخده ایمپراطور طرفندن حرب ایچون مأموراً عزیمت ایتدکاری ایتالیا قطعده سنی بکنوب اوراده یرلشمش و التمش سنه قدر تحت جایه ده حکومت سورمشل ایسه ده صوکنی کتوره مامشلدردر .

(اوستروغوت) شرق غوتلری و (ویزیغوت) غرب غوتلری دیمکدر .

§

﴿اوسترغون﴾ — بدون ولایتی داخلنده برلوا مرکزی ایدی .

§

﴿اوستیاق﴾ — سبیریانک کیرولرنده ساکن بر طائفۀ وحشیۀ در . بوطائفۀ لسانلری و موقعلری ایجابنجه اوچ صنفه منقسم اولورلر . و اوق و یایدن بشقه سلاح قوللامسینی و کلب دریسندن بشقه البسه کیسینی بیلزلر . منسوجاتدن البسلری و صید و شکار و تیمورجیلکدن ماعدا صنعتلری یوقدر . و ساکن اولدقلری اراضی بارده نك اخراجاتی صید ایتدکاری حیوانات در یلرندن عبارتدر . روسیه دولتی دخی ویرکولرینه بدل کورک ایچون حیوان در یسی آلور . بویقینلرده خرسیان اولغه استعدادلری سولنیور .

§

﴿اوغلان شیخ﴾ — طریقت علیۀ بیرامیه نك ملامی قولسندن بر

يوك ذاتدر . بوكا (چلبی شیخ) و (اسماعیل معشوق) دخی دیرلر .
 بوذات خلفای بیرامیه دن (عمر السکینی) حضرتلرینک خلیفه سی (بنیامن
 ایاشی) دن صکره طریقت مذکورده خلیفه وصاحب الوقت اولان
 (پیر علی سلطان اقسرای) حضرتلرینک اوغلیدر سلطان (سلیمان)
 حضرتلری ایران سفیرینه کیدرکن مخصوصاً اقسرایه اوغرایوب پیر
 علی سلطان ایله کورشدی و بعضی کراماتنی کوروب دعاسنی آلدی
 و اوغلی مومی الیهک درسعاده کلسنی رجا ایتدی پیر علی سلطان دخی
 بنم اوغلمک اسمی اسماعیلدر حق یولنده قربان اولقدن کیرو طورمز
 کوندريم دیوب اشبو اوغلان شیخی یعنی اسماعیل معشوقی حضرتلرینی
 اون سکز یاشنده اولدیغی حالده درسعاده کوندردی مشار الیه التی آی
 صکره پدیری مشار الیهک وقاتیله مقام قطبیته واصل اولدیغی کبی ظاهر
 شریعتیه منافی بعض سوزلر سوئلکه باشلادیغدن واهالی استانبول دخی
 فوق الغایه هجومه زیارتیه رغبت کوستردیکندن اوتوده بروده سویلنانلر
 چوغالیدی و نهایت سلطان سلیمان حضرتلرینک مملکتینه کتسون دیو
 کوندردیکی خبری بن قدریمه راضیم ونه اوله جغنی یلورم جوابیله رد
 ایلدیکنه بناء مشکیلرک اخباریله وشیخ الاسلام کال پاشا زاده نک فتواسیله
 سلطان احمدده اوچلر جامعنک اولدیغی محلهده اعدام اولندی (۱۵۲۸م
 و ۹۳۵هـ) بوكا بعضیلر (اولنر شیخی) دخی دیرلرایسهده صحیح دکلدر
 و (اوغلان شیخ) دینلمی کنجلیککندن ناشیدر .

§

﴿اوغوز﴾ --- آسیانک غرب جهتهده مسکون ترک طایفه سندن
 برقیله نک اسمیدر بو اسم مؤخرأ بعض ترک پادشاهلرینه عنوان دخی
 اولمشیدی .

(اوغوز) ترک لساننده صاف و پاک وفتوتلی معناسنه اولدیغی کبی اینتمش
 یعنی خایه لری چیقارامش معناسنه دخی کاور . اوکوز اوغوزک غلطی
 اولوب انندیکی ایچون بونامی آلمشدر .

§

﴿اوغوزخان﴾ — اک اسکی مغول پادشاهلرندن برذاتدر . بوذات

مدت سلطنتنده هند وچین اهاالیسیله مدت مدیده محاربه ایدرک پک چوق
ممالک فتح و مغولستانی توسیع و برنجی جهانگیر عنوانی احرار ایلدی
و (یاس) شهرینی مقر سلطنت یاپدی و (۲۹۱۶ خ) تاریخنده یعنی
میلادک ایکی ییک الی یوز یتیش سکنز سنه مقدمده وفات ایلدیکنندن
یرینه کوچک اوغلی (کوک الب) خان یکدی . اشبو کوک الب
برروایتده ملوک عثمانیه نیک برنجیسی اولان سلطان (عثمان غازی) حضرتلرینک
جد اعلا سیدر .

§

﴿اوف﴾ — طربزون سنجاغی داخلنده و طربزون شهرینک
جانب شرقیسنده و اون اوچ ساعت بعدنده بر قضا مرکز یدر . بوقضانک
ایکی یوز طقسان الی عدد جوامع و مساجدی و یوز قرق بش مکتبی و التمش
بش مدرسه سی و الی کلیسای و یکرمی الی ییک بش یوز نفوس ذکوری
واردر . بوراده قبا کتان بزى و شمشر اغاجندن ساعت و آوانی پیارلر
و کلیت و فصولیه یتیشدیرلر .

§

﴿اوقتاو﴾ — (اوکوست) کله سنه نظر بیور یله .

§

﴿اوقسوس﴾ — جیحون نهرینک نام عتیقیدر . جیحون کله سنه
نظر بیور یله .

§

﴿اوق میدانی﴾ — درسعادته قاسم پاشا محله سنک اوست طرفنده
اوق تعلیم اولنان صحرائک اسمیدر . فاتح (سلطان محمد ثانی) حضرتلری
صحرای مذکورک اورته سنه بر جامع شریف و سلطان (بازید ثانی)
حضرتلری بر زاویه یاپدیردی و سلطان (محمود ثانی) حضرتلری جامع
مذکوری تجدید و توسیع ایلدی . بوجامع وزاویه نیک بر چوق وقفی و امام
و شیخی واردر . سلطان (احمد ثالث) حضرتلری دخی اوستریا سفرینه
کیدرکن صحرای مذکوری مشتاً اتخاذا بیوردیغندن اوراده جمعه نمازی
قلنقی ایچون بر منبر یاپدیرمشدر . زاویه مذکورده کناکشلر اطعام
اولنقی ایچون خیلی وقف باغلمش اولدیغندن حالا ایام مخصوصه سنده

اجرا اولنور . کانکشلرک پیری اصحاب کرامدن (سعد بن ابی وقاص)
حضرت لیدر و کانکشلر بینده مکتوم طوتیلان سر علیه الصلاة والسلام
افدمزدن مشارالیه تنبیه بیوریلان شعاردر اوق میدانده فاتح زماندن
برو پک چوق کانکش مسابقه اجرا ایلدی بونلردن ک مشهورلرینک قایچ کز
اوق آتہ بیلدکاری بروجه زیر بیان اولندی .

کز

عدد	
۱۱۶۱	بکلی قره کوز
۱۲۰۵	دوه کال
۱۲۲۳	چوللی فرح
۱۲۲۵	سلطان محمود ثانی
۱۲۳۹	هاون دین
۱۲۷۱	شجاع
۱۲۸۱	توز قویاران

§

﴿ اوقیانوس ﴾ قطعہسی — قطعات خسته ارضک بشنجیسی و اک
کوچکیدر . بو قطعہ بحر محیط کبیرده برچوق اطهلردن عبارت اولوب
حدودینک نهایت عرض شمالیسی اوتوز درت درجه ایسهده نهایت عرض
جنوبیسی هنوز معلوم اوله مامشدر . اوقیانوس قطعہسی (مازیا)
و (ملانزیا) و (میقرونزیا) و (پولینزیا) و (اراضی جنوبیه) ناملریله
بش جزایر مجتمعهده منقسم اولوب مشهور (سونده) و (مالاقه) و (صوماتره)
و (جاوه) و (بورنه او) و (اوسترالیا) و (سلیمان) و (زلاند جدید)
و امشالی جزایر دخی جزایر خسته مذکورہنک باشلی اطهلرندندر و بواطه لک
کافه سنده اکثریسی عبده اصنام و یالکز (مازیا) لیرک چوغی اسلام
اولق اوزره اوتوز بش ملیون نفوس تخمین اولمقدہدر .

اشبو اوقیانوس ممالکی میلادک یک سکز یوز تاریخلرینه کلنجیه قدر آسیا
ممالکندن معدود اولدیغی حالده تاریخ مذکوردن صکره بشنجی قطعہ
اوله رق تفریق و تحدید اولمشدر . (اوقیانوس) بحر محیط معناسهدر .

§

﴿ اوكتای ﴾ — جنكيز خانك او چنگی اوغلی و خلیفدر . (۱۲۲۶ م و ۶۲۴ هـ) تاریخنده پدری مومی الیه وفات ایتد کدنصکره مغولستان شهنشاهی اولوب برادر لرینی چین و خوارزمه و او یغوردن سمرقنده قدر ممالیکه حکمدار تعیین و جله سنک جایه سنی در عهده ایدوب مدت سلطنتی اولان اون اوچ سنه ظرفنده چینک شمالی طرفنی وارمنستانی و مستوه دن لهستان و مجارستانه قدر ممالکی و هندستاندن بعض محالری استیلا و شرق و خطای تاتارلرینک حکومتنی محو و برباد ایلدی و وقت حضر و سفرده برابر بولندیردیغی علما و امرای اسلامیه نك همت و دلائیله خطای خلقنک اکثریسی مسلمان اولدی . مومی الیه ک وفاتی (۱۲۳۹ م و ۶۳۷ هـ) تاریخنده در . اوکتای سخی و کریم الطبع بر ذات اولدیغندن پك چوق فضلا دائره سنه انتساب ایشم و جله سی مرتبه و اقتدارینه کوره اکرام کورمشدر . مأموریتلرده و از جله مقام وزارتده استخدام ایچون دکرلی و اهل آدم انتخابی بوذاته مخصوص بر خصلت ایدی .

§

﴿ اوکوست ﴾ — رومادولتی قونسلارندن ایکن بالاستقلال حکمدار اولان (اوقتاو) ک عنوانیدر . (۵۵۵۱ خ) تاریخنده یعنی میلادک قرق اوچ سنه مقدمنده روما امپراطوری (سزار) ک اعدامیله ممالکی اوچ حکومت مشترکویه انقسام ایتدیکی زمان اشبو (اوقتاو) ک حصه سنه دخی اسپانیا و ساردونیا ممالکی دوشمش ایدی لکن مومی الیه حصه مذکوریه قناعت ایتوب شرکاسیله محاربه لر ایدرک آز مدت ایچنده جله سنی مغلوب و ممالکنی استیلا و روماده بالاستقلال حکمدارلغنی اعلان اتسی اوزرینه اشبو (اوکوست) یعنی (مظفر) عنوانه نائل اولمشدر . بو ذات مدت سلطنتی اولان قرق درت سنه ظرفنده پك چوق یرلر فتح ایدوب نفوذینی تاحشستان و هندستانه قدر یورتدی . وفاتی (عیسی) علیه السلامک ولادتی سنه سنده در .

اشبو (اوقتاو) غایت قورناز و ایشنه مقدم وضایت حریص بر ذات ایدی حتی شریک سلطنتی و انشته سی اولان (انطوان) ک علیه قیام ایتدکه بیچاره انطوان بر مدت مدافعه یه چالیشوب نهایت آقسیموده مغلوب و محبوبه سی

و مصر حاکم سی مشهوره (قله ئوپاتر) ایله مصره فراره مجبور اولدی و عارندن کندو کندوسنی اوردی مؤخرأ قله ئوپاتر دخی کرک عاشقنک بو صورتله هلاکندن و کرک اوقتاودن یوز بوله مامسندن ناشی مسموماً آخرته کندی و بومناسبتله قوجه ملوک بظالمه مصریه منقرض و ممالکی روما دولته منتقل اولدی . بوکا (اوکوست) ک غلطی اوله رق (اغستوس) دخی دیرلر . اشبو (اوکوست) عنواننی مؤخرأ روما حکمدارلرینک اکثریسی قبول ایتلدر . اوقتاوک انقردده برعبد خرابه سنده و الی عدد طاش دیرک اوستنده بر وصیتنامه سی محکو کدر اوروپالیلر بو وصیتنامه اوزرینه ایکی کتاب تألیف ایلدیلر .

§

اولر — علمای هیئتدن المانیالی بر مشهور ذاتر . (۱۸۰۲ م و ۱۲۱۷ هـ) تاریخنده (وستا) نام سیاره یی (پرم) شهری رصد خانه سندن کشف و ترصید ایتدی و برقاج قورقلی یلدرک دور و حرکاتنی ضبط ایلدی و فاتی (۱۸۴۰ م و ۱۲۵۶ هـ) تاریخنده در .

§

اولر — ریاضیوندن بر مشهور ذاتر و مسقط رأسی (بال) شهریدر . بو ذات روسیه امپراطوریمچه سی ایکنجی (قترینه) طرفندن پترسبورغه دعوت اولوب اوراده و (برلین) و (پارس) ده خیلی زمان علوم ریاضیه خواهجی ایتدی و پترسبورغده و برلینده معارف اعضالغنه قبول اولندی . علوم ریاضیه یه و تدقیقات و قواعد حسابیه یه و سفینه انشآتیه و تحلیلاته متعلق خیلی تألیقاتی واردر .

§

اولک — برشنیک یا خود بر اوچلک تخم استیعاب ایدن یعنی ربع کیه تخم اکیله بیلان ترلانک جرمنه مخصوص بر اسمدر .

§

اولک — (ثریا) دیدکاری یدی عدد طوپ یلدرک ترکیه اسمیدر . (توک) و (حاوه) و (عقد پروین) دخی دیرلر . بویلدیز (معظم ثریا) دیزلان بر جده واقع اولوب (دبران) دیدکاری یلدره قریب بر محله کور نمکده در . اسکی یونانیلر بونلر یدی عدد قز ایدی التیمی

آلهلره عاشق اولوب بریسی نوع بنی آدمدن بریله ازدواج ایتدی و وفاتلرندن صکره جله سی یلدرزه تحویل اولندی دیر ایدی .

§

﴿اولکون﴾ — نام دیگر (دولچینو) اشقودره جوارنده و ساحل بحرده بر کوچک قصبه در ولیمانی کوزل وایشلک ایسه ده اکیوزطونیلاته دن زیاده سفینه کیره مز . (۱۸۱۸ م و ۱۲۳۴ ه) تاریخنده یونان قور صانلری بوراسنی خراب ایتدیه ده صکره ینه معمور اولدی و (۱۸۸۱ م و ۱۲۹۸ ه) تاریخنده قرار دول موجنبجه قره طاغه ترك اولندی .

§

﴿اولوبورلی﴾ — اسپارته سنجاغی داخلنده و اسپارته شهرینک جهت شمالیسنده و اون ساعت بعدنده بر قضا مرکزیدر . و قرق جامع و مسجدی و اون بر مدرسه سی و درت زاویه سی و بر کتبخانه سی و یکر می مکتبی و تخمیناً التی یک نفوسی و ادر در بوراده کوزل افیون و بادم و سائر هرنوع محصولات یتشور . اهاالینک چوغی کوزل صدالیدر و حافظی چوقدر و (پکی بورلی) و (کونان) ناحیه لیدر .

§

﴿اولوج﴾ یاخود (اووج) — ممالک دولت سلچوقیده ساکن ترکان قبیله لری رؤسانه مخصوص بر عنواندر . بور رئیس لر دولت مشار البهانک ووردیکی بعض امتیازاتی محافظه ایله برابر حین اقتضاده عسکرویرمک و بولندیغی حدود و مواعی اعدادن محافظه و لدی الایجاب محاربه ایتک و آله جغی غنائمدن حصه کوندرمک کبی شرائطی اجرایه مجبور ایدیلر دولت علیه نك جد اعلاسی اولان سلطان (عثمان) غازی حضرتلری کبی الک بیوکرینه دخی (ملک الامرا) دیرلر ایدی .

§

﴿اولوج﴾ — دولت عثمانیه ده قیودان اولان مشهور (قلیچ علی پاشانک) نك عنوانیدر و قلیچ اولوجک غلطیدر . بو ذات اوللری جزایر بکیر بکیسی مشهور خیرالدین پاشا منسوباتندن ایکن علی التدریج قطع مراتب ایدرک نهایت جزایر ده انتخاب اهای ایه بکیربکی اولدی و (تونس) ولایتی حرباً آلوب جزایره الحاق ایلدی و (۱۵۷۱ م و ۹۷۹ ه) تاریخنده دولت

عليه نك (قورفو) و (كفالونيا) نى و نديكلوردن اخذى مأموريته كيدن دونمى
همايونه معاونت ايتك اوزره جزاير دونماسيله كلوب خيلى ايش كوردكدن
صكره (پرهوزه) آچيقلرنده و قوعبولان مشهور محاربه ده قيودان على پاشا
مغلوب و شهيد و دونمى همايونك اكثريسى محترق اولديغي صره ده
موى اليه (اولوج على پاشا) برتقريب كيسنى قورتاروب درسعادتته
كلدكده عهده سنه قپودانلق رتبه رفاعه سى توجيه يسورلدى و اندن
صكره اون التى سنه دها دولت عليه يه خدمت ايدوب (۱۵۸۶ م و ۹۹۵ ه)
تاريخنده وفات ايلدى.
مشار اليه زماننده مآذن زاده ديمكله مشهور ايدى . طوپخانه ده بر كوزل
و متين جامع شريفى واردر .

§

﴿اولونيا﴾ — روم ايلينده رات سنجاغى داخلنده و ونديك دكرى
ساحلنده و يانيه نك شمال غريب سنده يوز قرق ايكي كيلومترو بعدنده بر شهردر
بوشهر ك اولديغي موقع بطاقلق و هواسى و خيم اولديغندن شمدى يه قدر توسع
ايدمى و بمقدار نفوسى التى يدي بيك راده سنده قالمش ايسه ده موقع مزبور
دولتجه و عسكر يجه غايت مهمدر و ليمانى معتبردر . بوراده اعيلا
زيتون ياغى چيقار . ايكنجى دفعه فتحى (۱۶۹۱ م و ۱۱۰۳ ه)
تاريخنده ايدى .

§

﴿اوليس﴾ — جواهر يونانيه دن (ايتساكى) جمهور ينك رئيس
ياخود حكمدارى و مشهور (تلاق) لك پدريدر . بوذات (۴۳۱۲ خ)
تاريخنده يعنى ميلادك بيك ايكي يوز سكسان سنه مقدمنده جواهر سائر
حكمدارلر يله متفقاً (ترووا) محاربه سنه كيدوب اون سنه اوغراشدقن
وترووا حكومتى محو و بر باد و ممالكنى خراب و بيب ايتدكدن صكره
ايتاى يه عودت ايدر كن مخالف هواله تصادف ايدر ك و اون بش يكرمى
سنه دكرلرده و ايسسز اطلرده و بيلديكى مملكترلده سورينهرك فنا حالده
پريشان و نهايت مملكتسده و اصل اولديسه ده زمان غيوبتنده تختنى و زوجده سنى
بنسسه مش اولان طمعكارلرك القاءت و افساداتى سبيله اهالى بينسنده اولان

اولكى اعتبار و اقبالنى بولەمدى و بر خېلى زمان اعاده اقباله اوغراشوب
ايچە موفق اولدېسەدە كندو اغورېنە نېچە فلاكتلر پكورن اوغلى حقيقتلى
(تلاق) ى ھازىر غېك يەنى يىلانچى پاپاسلر (اوغلاڭ سنى بر كون
اولدېرەجك) سوزى اوزرىنە ديار آخىرە طرد و تبعيد ائىلمىلە نامنى بر باد
ايتدى (تلاق) كەسەنە نظر بيور يە .

§

﴿اوليموس﴾ ياخود (اولەمپ) — ما كيدونيا ايله تساليا آرەسەندە
واقع سلسلە جبالك اسميدر . اسكى يونانيلر بو طاعك ايكي يك طقوز
يوز يىش ايكي مترو ارتقاغەندە اولان ك يوكسك محلى حاشا الھلر ك مسكنى
اعتقاد ايدرلر و بروسەنك ارقەسەندە اولان كشيىش طاغە و بولى ايله
انقرە آرەسەندە اولان (آلاطاغە) دىخى بو نامى ويرلر و او اعتقادى
محكم طونارلر ايدى .

اشبو (آلاطاغ) دە (۵۵۰۰ خ) تارىخەندە يعنى ميلادك سكسان طقوز
سەنە مەقدەندە رومالورلر بر شەيد محاربە سى وقوعبولاش وتواريخەدە
بيوك شەرت آلمشدر .

§

﴿اوليمپىق﴾ ياخود (اولمپ) — اسكى يونانيلر يونانستانە
(اولمپيا) صحراسەندە (آلە) اعتقاد ايتدكلرى (زەفس) ك نامە اولەرق
دەرت سەندە بر كرە ياپدقلىر جەيتك اسميدر . بو جەيتلەردە درلو درلو
اويونلر و كولشلر و مسابقە و مبارزەلر ييارلر و حاصل اولان اجر و مئو باتى
وزواردن آلنان پارەلى (زەفس) مەبدىك پاپاسلرىنە ويرلر ايدى .
۴۸۱۸ خ) تارىخەندە يعنى ميلادك يديوز يىش التى سەنە مەقدەندە (قورموس)
نامەندە بر پهلوان جەيت مذكورە دە فوق الامثال مھارت ابراز ايلديكەندە
اوسنە (اليد) حكمدارى (ايفيتوس) ك امر يە مبداء تارىخ اعتبار اولنوب
خېلى زمان دوام ايلدى و (۵۱۹۸ خ) تارىخەندە يعنى ميلادك اوچيوز
طقسان التى سەنە مەقدەندە ايمراطور (تئودوس) ك امر يە ترك اولندى .
صحراى مذكور مۇرە شەبە جزيرەسەنك جەيت غر بىسەندە و (الە اوس)
نەربەك جانب يىتمەندە واقعدر .

§

﴿اولينت﴾ — ما كيدونياده اليوم (حاجي ماما) ديدكاري قصبه نك
نام عتيقيد .

§

﴿اوليوس﴾ — ايرانده (شديتر) قصبه سي جوارنده برنهر
مشهورك اسميدر . بوكا ايرانيئر (آب زلال) ديرلر . (آب) كله سنه
نظر بيوريه .

§

﴿اومماجي﴾ — چوجقلى قورقوتق ايچون سويلنييلور بر شخص
موهوم و خياليدر . بو شخص اسكى يونانيئر (لامى) ديدكاري شخص
اولق كرك يونانيئر زعمنجه اشبو لامى چالى چرپي آره سنده كيزلنوب
چوجقلى اكل اتمك اوزره قاپار كوتورر ايش بوني اولوقت بر خرچين
قارى صورتده تصوير ايدرلر ايدى .
(اوجاق اناسى) (قويو اناسى) (حام اناسى) (غول ياني) (ركش)
(جازو) (دخى اشبو) (اومماجي) قبيلىندن اصلسر شيلدر .

§

﴿اوميروس﴾ ياخود (هومر) — يونان قدملى شعرا سندنذر .
بو آدم از ميرده دنياه كلوب (۴۶۸۶ خ) تاريخندن يعنى ميلادك طقوز يوز
سكز سنه مقدمندن اولجه شهرت بولدى .
بونك بر شخص موهوم اولديغنه و (اوديسه) و (ايلياد) كبي منظومه لرينك
ديكر كسه لر معرقيله طولانمش شيلر ايدوكنه ذاهب اولنلرده واردر .
اشبو (اوميروس) على روايه از ميردن ساقز جزيره سنه هجرت ايدرلر
اوراده بر مكتب كشاد ايتدى و آخر عمرنده ايكي كوزى عليل و غايت
الغايه فقير اولديغندن مملكتلى طولاشوب انشاد ايتديكى اياتى كليسا
قپورنده اوقويه رق تعيشه مجبور اولدى . ذكر اولنان آثارنده (ترووا)
محارباتنك بعض احوالى و (ايتاكي) حكمدارى (اوليس) ك سرگذشتى
يالن كركك محرردر و برچوق صاچه صپان هجويه لر واردر .

§

﴿اون﴾ — بنى اسرائيل (يوسف) عليه السلامك وفرعون مصرك

مساعده سیله ارض کنعاندن مصره هجرت ایتدیکی زمان کندولرینه تملیک اولنان (جاسان) اراضیسی داخلنده برجسیم شهردر . بوشهری اولوقت بنی اسرائیل اعمار وتوسیع ایدوب حوالیسنه دها برچوق قصبات وقرا یاپیردی وحضرت مشارالیه مرکز حکومت اتخاذا بیوردی . وفاتی دخی بوراده وقوعبولشدر . شهر مذکورک نام اخیری (عین الشمس) در .

§

﴿اویتر﴾ — عقائد خرسیتیانیه دن بر اعتقادک اسمیدر . (اعتقاد) کله سننده فرق خرسیتیانیه دن اون التجی نومرویه الی ۲۰ نظر بیوریه .

§

﴿اویس﴾ (ابن عامر القرنی) — سادات تابعیندندر . بوذات عالقدر یمنده (قرن) قریه سننده ساکن اولور ودوه چوبانغیله اشتغال وتعیش بیورر . ودائماً علیه الصلاة والسلام افندمزنک اثنای عالیمرنده بولنور ایدی . امام علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه حضرتلری مخصوصاً زیارتلرینه کیدوب مصاحبت بیورمشلدر . اصحاب کرامدن (هرم بن حیان) حضرتلری دخی کورشمسینی آرزو وقریه مذکوره یه عزیمت ایدوب بصره یه تشریف بیوردقلرینی خبر آلدیغندن اولطرفه توجه وفرات نهری کنارنده آبدست آلور ایکن تصادف ایلدکده حضرت (اویس) اولدن هیچ طانییدیغی حالده کوردیکی کبی یلوب وبرمقدار مصاحبت ایدوب (علیک بحفظ قلبک یاهرم) بیوردی . حضرت (اویس) (۶۵۷ م و ۳۷ ه) تاریخننده وقوعبولان صفین محاربه سننده جناب (علی المرتضی) طرفنه کلش و اثنای محاربه ده شهید اولمشدر (عاش جیداً ومات شهیداً) .

دین محمدینک ظهورندن اول بلا واسطه ودلیل تحصیل کمال وتنور بال ایدن صلحایه (برخیان) دیدکلری کبی علیه الصلاة والسلام افندمزنی تصدیق وشریعت مطهره یه تمسک وتوجه و امداد روحانیت نبویه ومرشدین ایه واصل الی الله اولان ذوات کرامه دخی (اویسی) دیرلر زیرا حضرت (اویس) دخی بوصورنده یعنی علیه الصلاة والسلام افندمزنی کورمکسزین

وبر واسطه ظاهرهیه مراجعت اینکسزین امداد روحانیت جناب نبویه ایله
واصل سرمنزل مقصود اولشرایدی .

§

﴿ او یغور ﴾ — ترکستان شرقی قبائلندن برجسیم قبیله نك اسمیدر .
(آوار) کله سنه مراجعت بیوریه .

§

﴿ اهرام ﴾ -- قاعده سی اشکال ذو کثیره الاضلاع دن بری اوله رق
وجوه لر ی مثلثلردن عبارت اولان و مثلث لرك رأسلری خارجه ده
برلشان شکل هندسی به دینور واشبور رأسلرك برلشدیکی نقطه یه اهرامك
رأسی و رأسدن اهرامك قاعده سی اوزرینه نازل اولان عموده اهرامك ارتفاعی
و مثلثلردن برینك قاعده سی اوزرینه نازل اولان عموده دخی اهرامك ضلع
قائمی تسمیه اولنور و ارتفاعی قاعده سنه عمود اولان اهرامه (اهرام قائم)
و ارتفاعی قاعده سنه عمود اولیان اهرامه (اهرام مائل) و قاعده سی شکل
ذو کثیره الاضلاع دن مثلث اولان اهرامه (اهرام مثلثی) و مربع اولانه
(اهرام مربعی) و مخمس اولانه (مخمسی الی آخره) و قاعده سی موازی
بر سطح مستوی ایله قطع اولنهرق قسم علیاسی ترك اولنان اهرامه (اهرام
ناقص) تعبیر اولنور .

هرقنغی بر اهرامك حجمی یعنی مساحه جسمیه سی قاعده سی سطحنك ارتفاعنه
ضربنك ثلثی اخذ اولنهرق تعیین اولنور مثلاً بر اهرامك قاعده سی سطحی
۲۵ زراع مربعی اولسه و ارتفاعی دخی ۶ زراع اولسه $(\frac{25 \times 6}{3} = 50)$
اولور یعنی اهرام مزبور حجمك الی ارشون مكعبی اولدیغی آکلاشیلور
فقط اهرام ناقصك حجمی قاعده لر ی سطحلری مجموعی ینه قاعده لر ی حاصل
ضربنك جذریله جمع اولنوب اشبو مجموع دخی ارتفاعنك ثلثنه ضرب ایله
استحصال اولنلق لازمدر مثلاً بر اهرام ناقصك قاعده فوقانیسنك سطحی
۲۵ زراع مربعی و قاعده تحتانیسنك سطحی ۶۴ زراع مربعی اولسه
و ارتفاعی دخی ۱۲ زراع $(\frac{25 \times 6 \times 64 \times 12}{3} = 1920)$ اولور یعنی
اهرام ناقص مزبور حجمك ۵۱۶ زراع مکعبی اولدیغی تین ایدر .

مصرده فراغنه دن بعضیلرینك کنسولرینه مزار اولنق اوزره یاپدیرمش

اولدقلىرى ظن اولنان وجزه ايله فسقاط نام محل ييننده ویتش میل مسافده
وغير منتظم براستقامتده منفرداً واقع اولان مباني جسميه مشهوره نك اسمی
دخی (اهرام) در وبونلرك اك جسميلرى جزه اوكننده بولنلردر وایچلرندن
بعضيلرينك اوزرنده (هيروغليف) دنیلان خط قدیم ايله برطاقم وقایع محرر
اولوب خط مزبور ايسه سلطان احمد ميداننده کی دیکیلی طاشك اوزرنده
کورلدیکی کبی برطاقم نقوش وتصاويردن عبارتدر . دردنجی سلاله
فراغده دن (خیاپوش) نام دیگر (سوفس) ك ياپدیرمش اولدیغی هرمك
قاعده سنك برضلعی ايكیوز يکرمی درت وارتماعی یوز قرق ایکی مترو
اولوب زروه سنده اوتوز قدم تربیعده برسطح اوزرنده برقاچ اوطله ايله
مكلف برمزار موجود در واون سکزنجی سلاله دن (قوې) نام فرعونك
یاپدیرمش اولدیغی هرمك قاعده سی ضلعی ايكیوز اوتوز اوج وارتماعی
یوز الی ایکی و (شفرام) نام فرعونك هرمك قاعده سی ضلعی ايكیوز
اون بش وارتماعی یوز اوتوز اوج مترودر وكافه سنك شكل هندسیلری
اهرام مربعی اولدیغی کبی جله سنك وجوه اربعه سی پوصله نك ارانه ایلدیکی
جهات اربعه یه مطابق اوله رق واقعدر والک بولك هرمك مصنوع
اولدیغی طاشك مجموع ثقلتی التي مليون طونولاته یعنی یوز سکز مليون
قنطار اعشاری اولمق اوزره حساب وتخمین اولنمشدر .

(خیاپوش) نام فرعون اهلیدن اوج ماهده برتبدیل اولنق اوزره یوز يك
عمله ترتیب واول امرده جزیره العربدن كتوريله جك طاشلرك نقلنده
سهولت اولمق ایچون شوسه قلقلی وفقط اوزری اهرامه قونیلان ایری
طاشلردن قالدیرم دوشه لی بریول انشاسنه مباشرت ایدوب یالکز یولنی
اون سنده وهرمنی یکرمی سنده تکمیل ایده ییلدیکنی وهرمك اوزرنده
عمله یه ویریلان طورپ وصوغان کبی تعییناتك حیرت افزای عقول اولان
مصارفی منقوش ومحرر ایدوکنی ابوالمورخین (هردوت) بیان ایلشدر .

خلفای عباسیه دن مأمون خلیفه مصره کلدیکنده اهرامدن برینك هدمنی
امر ایتکله طول مدت چالیشیله رق برکوچورکنك یکرمی آرشون ثخننده
اولان دیواری دلیوب ایچروسنه کیرلدکده براوطه جق ایچنده (زبرجد) دن
مصنوع برمطهره ايله قرق درهم وزننده يك عدد مسكوك التون بولنش

وغرائب اتفاقیه دن اوله رق مذکور المقدار التونك قیمتی دلیکی آچق ایچون صرف اولنان مبالغه تقابل ایلشدر .

ملوك ابو یه دن (عبد العزیز عثمان بن صلاح الدین) زماننده طاشلری بعض ابنیه میریه صرف اولتی اوزره ینه برکوچورکنک تپه سندن هدمنه باشلانیلوب سکر آی چالیشلدیغی حالده کونده انجق سکر آرشون مکعبی جسماننده طاشلردن بر ایکیشر دانه سی سوکیله بیلدی و بونلر اشاغی براغلدق زلزله کبی بری صار صه رق قومه کومیلوب هر طاش هزار مشقتله قومدن اخراج و پارچه لهر رق صرف اولندی و بر طرفدن دخی فضله سی برکناره استیف ایلدی و ییغیلان طاشلری کورنلر اهرامک کافه سی ییقلش وهر مه بقانلر هیچ بر طاش ییله قوپارلماش ظننده و حیرته قالدی .
آمریقاده مکسیقا قطعده سنده دخی طاش و طوغله دن مصنوع و مصر اهرامنه شبیه مبانی متعدد عتیقه واردر و اورالجه اسملری (نه اوقالیس) در اهالی بونلری بیت الله اعتقاد ایدرک قبولری اوکارنده قربانلر کسرلر .

§

(اهرمن) — مجوسیلرک اعتقادنجه موجودات عالمک مبدئی اولان ایکی اصلک بریدر و دیکری (یزدان) در و یزدان قدیم وازلی و اهرمن محدث و مخلوقدر . بوخیشر کویا یزدان بکا برمنازع ظهور ایدر ایسه عجباً حال نیجه اولور دیو تفکر ایتسیله و بوتفکر طبیعت نورانیه سنه مابین کله رک متکدر اولسیله (اهرمن) یعنی ظلمت حاصل اولدی و اهرمن شروفساد و ضرر و کساد اوزرینه مطبوع اولدیغیچون حسب الطبیعه یزدانک یعنی نورک وستنه چیقدی و یزدانک عسکر یله اهرمنک عسکری بر برلریله محاربه ایدوب نهایت ملائکه نك توسیطیه و اهرمن یدی بیک ییل عالم سفلا ده تصرف ایتک شرطیه مصالحه و قوعبولدی ایسه ده اهرمن او ائشاده دنیا اهلی کاملاً هلاک ایلدیکندن میدان کندوسنه قالدی و صکره نوع بنی آدم (کیومرث) دن بدأ و تکثر ایلدی دیرلر .
مجوسیلرک (زردشتی) فرقه سی یزدانی و اهرمنی خالق و احدک مخلوقیدر دیدیلر و (تنویه) و (مانویه) فرقه لری ایکیسنک دخی قدیم وازلی اولدیغنه ذاهب اولدیلر .

§

﴿ اهل صلیب ﴾ - (۱۰۴۱ م و ۱۳۳ هـ) تاریخنده پاپا بولنان طقوزنجی (بنوا) اسلامک آن بآن ترقی آتمکده اولدیغی بویه برزمانده اوروپا دولتلرینک بربرلیله مقاتله ومنازعه ایتیمی لایق دکلدر اولار بمصالحه عمومیه عقد اولنسون صکره ایجابی اوزره ایشه مباشرتله قدس شریف اسلامک اللرندن قورتارلسون دیهرک اوروپا دولترینه و بتون خرسیتیانلره اعلاننامه لر کوندروب (متارکه آلهیه) نامیله برمعاهده تنظیم ایتدیرمش و (۱۰۹۶ م و ۴۹۰ هـ) تاریخنده پاپا بولنان ایکنجی (اوربن) دخی اولکی ملاحظه یی تازه لیوب وفرانسه و شرق ایمپراطورلریله (پولونیا) و (نورماندیا) کی بیوک دوقه لفری تشویق و برحق اجمرو مشوبات وجیع کناهرلدن عفو عمومی وعده ایدوب اورتلغی ایاقلندیرمش اولدیغندن هر طرفدن فرانسه یه کوکلو عسکر کلکه باشلادی وطوپلنان اشو سادهدل فدا یلرک کوکس لرینه قرمز چوقه دن برخاچ رسمی دیکیلوب اهل صلیب یاخود (قرووزاد) نامی ویرلدی و تاریخ مذکور دن اعتباراً بش سنه ظرفنده انکلتزه قرالیله سوق اولنان اهل صلیب قدس شریف وعکا وانطساکیه واورفه و بیروت وحوالیسنی آلدی لکن کنسیرک انجق اوچده بری صاغ قالدی و (۱۱۲۶ م و ۵۲۱ هـ) تاریخندن اعتباراً یدى سنه ظرفنده آلمانیا وفرانسه قرالریله کلان اهل صلیب فرقه لرندن انجق یوزده یکریمیسی صاغ اوله رق قدس شریفه واصل اوله یلوب ذکر اولنان قرالرق قدس شریفی یالکز برزیارتله اکتفا وعودت ایلدی و جنرال (جورج) قومانداسنده بولنان فرقه طرابلس غربی آلوب تونس وقیروان حدودلرینی تهدید ایتدی و (۱۱۸۷ م و ۵۸۳ هـ) تاریخنده برأ و بحرأ هجوم ایدن اهل صلیب فرقه لرندن المانیا قرالی (فره دریق) قومانداسنده اولان فرقه اناتولی ایچنده مغلوب ومومی الیه برنهرده مغروق اولدی وفرانسه وانکلتزه قرالترینک قومانداسنده اولنلر یالکز عکایی تکرار ضبط ایدوب ده ایلروسنه واره مدی و (۱۲۰۲ م و ۵۹۹ هـ) تاریخنده پاپا بولنان اوچنجی (اینوسانس) اوروپا لیلری تکرار تشویق ایلدیه ده خلقک کوزی ییش و ثوابدن بیقمش اولدیغندن چوقلق تأثیری اوله مدی وطوپلنانلر دخی استانبوله قدر کلوب روم ایمپراطورینک تختی ضبط

و برلاتین حکومتی تشکیلیده اکتفا ایلدی و بونلرک برکوچک فرقه سی
ا کرچه استانبولدن قدس شریف امدادینه کتمک اوزره یوله چیقدیسه ده
اوکلرینه دوشن دلیل قره دن طوغری مصره کتوروب جله سنی اسیردر
دیو صاندی و (۱۲۲۹ م و ۶۲۷ هـ) تاریخنده المانیا امپراطوزی ایکنجی
(فره دریق) برچوق عسکر ایله کلوب (دمیاط) ی استیلادن صکره
(عکا) و (صور) قلعه لری یکی تشکل ایدن قدس قرالغی یدنده قالمق
وخرستیانلر قدس شریف زیارتندن محروم اولماق و بیت مقدسه تعرض
ایدلامک اوزره (ملک کامل) ایله برمصالحه یاپدی و (۱۲۵۰ م و ۶۴۸ هـ)
تاریخنده فرانسه قرالی طقوزنجی (سنت لویی) ایتدیکی بر نذر اوزرینه
مکمل اردو ترتیب ایدرک قدس شریفی قورتارمغه کلدی و (دمیاط) ی
استرداد و (منصوره) یی استیلا ایلدیه ده بو محاربه ده نیلک طغیان زمانه
تصادف ایتدیکنندن بر معرکه ده عسکرینک اکثریسی غرق و کندوسی اسیر اولمقدن
بشقه ایش کوره مدی و صکره اجه قوتیله و بریمین ایله یقایی قورتاروب
بر تقریب مملکتنه دوشدی و (۱۲۶۱ م و ۶۶۰ هـ) تاریخنده فرانسه قرالی
(لویی) دخی اسپانیولردن و پورتکیزلردن طوپلادیغی بر طاقم سبکمزان
و انکلیز قرالنک اوغلی (ادواریس) ایله کلدیه ده بودخی محجوبیتندن
بشقه برایش بجره مدی واردوسنه مستولی اولان و باعلتندن عسکرینک
برچوغی و کندوسی وفات ایلدی .

§

﴿ آهو ﴾ — (ظبی) دنیلان حیوانکه بوکا نوعنه کوره (غزال)
و (کیسک) و (جیلان) و (قره جه) دخی دیرلر . فتاوی صاحبی
بر فقیه حنفینک اسمی دخی (آهو) در فتاوی تاتار خانیه صاحبی بونک
کتابندن پک چوق مسئله اخذ و نقل ایلشدر . تاتار خانینک نقلندن
اکلاشلدیغنه کوره اشبو (آهو) قاضی خاندن مؤخر ایدی .

§

﴿ اهوواز ﴾ یاخود (سوق الاهواز) — بوراسی وقتیه مجمره دن
بصره کورفرزینه آقان (کارون) نه ری جوارنده (رامهرمز) و (ایذج)
و (عسکر مکر) و (شدستر) و (جندی شاپور) و (سوس) و (سرق)

و (نهرتیرا) و (منادر) شهرلرینک مرکزی ایدی و بوشهرلرک مجتمع اولدیغی ولایت (سوزیان) یاخود (خوزستان)، دیرلر ایدی. بورلری اسلام یئینه کچد کدن صکره فوق العایه اهمیت کسب ایلشدر. شسترنهری بورادن آقار. (خوزستان) کله سنه دخی نظر بیوریله.

§

﴿آیات﴾ — فروع علم تفسیردن (علم الایات المتشابهات) بریوک علمدر بوعلده ابتدا کتاب تصنیف ایدن امام (کسائی) اولوب انی مؤخرأ (سخاوی) نظم اتمشیدی اندن صکره بوعلده دهایی چوق کتاب تألیف اولندی و (ملاک التأویل) جمله سنه ترجیح ایدلدی. (۱۲۰۹ م و ۶۰۶ هـ) تاریخنده وفات ایدن امام (فخرالدین عمرالرازینک تألیف ایتدیکی (ایات البینات) و امام (محمد بن عربن دمیة) نک تألیف ایتدیکی (ایات البینات) و (۱۴۴۸ م و ۸۵۲ هـ) تاریخنده وفات ایدن حافظ (شهاب الدین) بن حجرالعسقلانیک تألیف ایتدیکی (الایات النیرات للخوارق والمعجزات) و (۱۵۴۵ م و ۹۵۲ هـ) تاریخنده وفات ایدن شیخ (محمد بن یوسف بن علی الدمشقی) نک تألیف ایتدیکی (الایات العظیمة الباهرة فی معراج سید اهل دنیا والاخرة) نام کتابی شایان مطالعه در.

§

﴿آیاس﴾ — بروسه علماسندن بر مبارک ذاتدر. بوذات عالیقدر ابتدا تحصیل و تدریس علومله اشتغال ایدوب مؤخرأ سلطان (محمد ثانی) حضرتلرینه خواجه لک ایتش ودها صکره علوم باطنه دن لذتیاب اوله رق اختیار انزوا ایلشدر. زمانک قطبی اولسی دخی مظنوندر واثارندن بعض حواشیسی موجود در.

§

﴿آیاس پاشا﴾ — سلطان سلیم و سلیمان زمانلرنده ایکی سنه صدارت ایتش بر ذاتدر واصلی ارنود اولوب (۱۵۳۷ م و ۹۴۴ هـ) تاریخنده وفات اتمشدر.

§

﴿قاضی آیاس﴾ — قاضی کله سنه نظر بیوریله.

§

﴿آياش﴾ مع كودك — انقره ولايتنه تابع بر قضا مركزيدر .
بورادن شرق جاتنه طوغرى بش ساعت كيدلدىكى حالده انقره يه وار يلور
اياشده پك چوق ذوات كرام مدفوندر . ملحقانندن بكيازارنده اولان
باينه نك صويي پك شفاليدر . قاوونى مشهوردر .

§

﴿آياساوغ﴾ — (افس) كلمه سنه نظر بيورييه .

§

﴿اياصوفيه﴾ — در سعادتده اثار عتيقه دن معدود بر جامع شريفدر
بوني استانبول ايمراطورى (ژوستنين) محترق اولان بر كليسا عرصه سى
اوزرينه ياپدروب (۵۳۷ م) تاريخنده رسم كشاديني اجرا ايلدى وقبه سى
يكرمى سنه صكره حركت ارضدن منهدم اولديغى جهنله تكرر ياپلدى
استانبول فتح اولنديغى زمان سلطان (محمد ثاني) حضرتلر نك امريله
جامعه تحويل و تعمير ايديلوب ايلك جمعه نمازى اوراده ادا اولنسى
اياصوفيه نك دروننده اولان ستونلر شام شريفده بعلبك شهر قديمده شمس
پرستلر شمس نامنه ياپدقلى عبادتخانه نك ستونلرى ايدى صكره بوستونلر
قيصر (اورليانوس) ك امريله رومايه جلب و ينه شمس نامنه ياپيلان بر
معبدده وضع اولنسى و معبد مذكور خراب اولدقدن صكره اصلزادكاندن
برينك زوجه سنه ميراث قالب اياصوفيه نك انشاسى ائاشانده بوقادين طرفندن
(ژوستنين) ه اهدا ايدلى . اياصوفيه نك صاغ طرفنده اولان مناره يى
سلطان مشارليه وصول طرفنده كنى سلطان (بايزيد) و ديكر ايكي مناره يى
سلطان (سليم ثاني) و دروننده اولان مرمر بيوك كوپلرى سلطان (مراد
ثالث) و طاش كرسي يى سلطان (مراد رابع) حضراتى ياپدريمشدر .
اياصوفيه نك محرابدن قارشوسنده كى بيوك قيويه قدر وسعتى ايكيوز التمش
طقوز و عرضى ايكيوز قرق اوچ و زميندن قبه نك وسطنه قدر ارتقاعى يوز
سكسان سكر قدمدر و دروننده يدى عدد قيو واردر و بيوك شمعدانلر
اموال غنايمندر .

سلطان (سليم ثاني) و سلطان (مراد ثالث) و فاتح اكرى سلطان (محمد)
و سلطان (ابراهيم) و شهزادكان حضراتنك تربهلرى جامع شريف مزبورك

خارجنده در و بو تر به لرك اڭ يو كى اولان و جامع شريفه متصل بولنان
تر به جامع شريف ايله برابر ياپلش اسكى بناردند.

كوچك اياصوفيه دخى ذكر اولنان ايمپراطور (ژوستنين) ك امريله
اعزه خرسيتيانهدن (سركيوس) و (واقهوس) نامنه ياپلش و سلطان
(بايزيد ثاني) حضرتلى زمانده دارالسعادة الشريفة اغاسى (حسين)
اغا معرفتيله جامعه تحويل اولمشدر.

§

﴿ايريا﴾ يا خود (هيزيا) — اسپانيا شبه جزيره سنك رومالور
يدينه كچمزدن اولكى ناميدر. اولوقت اسپانيايه يوڭ هيزيا و ايتاليايه
كوچك هيزيا ديرلر ايدى.

اسپانيايه اولوقت (هيسپانيه) ديتليكى دخى بعض توارينخده كورلمشدر.
روسيه ممالكندن اولان (ايمره لى) ولايتك نام عتيق دخى (ايريا) در.

§

﴿ايساميتيس﴾ — (پيسامه تيك) مصرك غرب شماليسنده
مشتركا حكومت ايتش اون ايكي حكمدارك بريدر. اشبو حكمدارلر
اون بش سنه مشتركا حكومت ايتدكدن صكره (۴۹۴۴ خ) تاريخنده
يعنى ميلادك التى يوز الى سنه مقدمده اچلردن بونى بر سبب غريبه
مبنى چيقاروب طرد ايتدكلردن بودخى اناطولى طرفنه كچدى و او ائشاده
يونانستاندن از مير و آيدن و موغله طرفلر ينه هجرت ايتمكده اولان حشراتك
و يونان قورصانلر يلك امانه سيله كيدوب مصرى ضبط و يكرمى التجى
سلاله فراغه يي تشكيل ايتدى و (منفيس) و (تب) شهرلر ينى تزين
و (توقراتى) شهر ينى يونان تجارينه كشاد ايلدى.

(ايساميتيس) لك سبب طردى شو و جهله در كه اشبو اون ايكي حكمدار
اشراك حكومت معاهده سنى ياپدقن صكره عجباً بو معاهده يي اچمزدن
كيم بوزه بيلور و بزه كيم غلبه ايده بيلور ديو هاتف غيبه سؤال
و هاتف غيبك (اچيكزدن هر كيم تيمور طاس ايله شراب اچر ايسه او كسه
بو معاهده يي بوزار) جوابى اوزر ينه بونلر دخى تيمور طاس ايله شراب
اچلما سنى بر برلر ينه قوياً تنبيه ايدرلر و بو صورتله اداره ايدوب

کیدر لر ایکن بر کون (ایپسامتیس) باشنده کی شابقه ایله بر شراب ایچر
وصکره شابقه نك ایچنده تیمور اولدیغنی اکلایوب پاپاسلره اخبار ایتمسیله
ایش اکلاشیلور ودرحال طرد و تبعید اولنور.
بووقعه هاتف غیب دید کلمی پاپاسلر معرفتیه صکره دن اویدیرلش برشی
دکله ندر. (لایرنه) کله سنه نظر دخی بیور یله .

§

﴿ایپسوس﴾ — آسیای صغرا ده (فریکیا) داخلنده بر قصبه در.
اسکندر یونانی وفات ایدوب ممالکی امراسی بیلنده تقسیم اولندیغنی صره ده
جنرال (سلوکوس) ک حصه سنه دوشن ممالکه تسلط ایدن (لیدیا)
و فریکیا حکمداری (انتی غون) علیه و قوعبولان متفقین محاربه
جسمیه سی اشبو (ایپسوس) قصبه سی جوارنده اولش ایدی .
شمدیکی اسمی (بولوادین) در قره حصارک جانب شرقیسنده ویکرمی
سکز میل بعدنده در .

§

﴿ایپک﴾ — روم ایلنده قوصوه ولایتنه ملحق (پرزرین) سنجاغی
داخلنده بر قضا مرکز یدر . بو شهر یکی بازارک اون سکز ساعت بعدنده
(بستر یچه) نهری اوزرنده واقع اولوب دروننده اون برجامع شریف
وایکی مدرسه واون ایکی مکتب وقضاسنده ویکرمی بیک نفوس وارد در
ونام عتیقی (بتشیوم) در . ایپک شهرینک اوچ درت ساعت خارچنده
(دچان) نامیله معروف اولان مناسرتده موجود اولان راهبیلر کلان کچن
یولخیلره وزواره اکرام ایدر لر .

§

﴿ایپک بوجکی﴾ — صنف هوامدن بر بوجکدر بو قیملو بوجک
فی الاصل بلاد شرقیه یه و باخصوص چین و ژاپون ممالکنه مخصوص
ایکن شمدیکی بلاد معتدله نك همان کافه سنده تدارک اولندی .
بو بوجک تخمی خشخاش تخمی قدر اوفقی یورطه لردن عبارت اولوب
سیجانی کوردیکی کی اشبو یورطه لردن کوچک طرطل شکلنده چیتهرق
آق توت پیراغیله بسله نیلور و بر بچق ماه ظرفنده تدریجاً بیور ایسه ده
برمدت معلومه ظرفنده اویوشوب بیومکدن قالور وبعده مذکور طرطلار

ینه بیومکه باشلا یوب نهایت کالنی بولدیغی کبی میشه دالیری اوزرنده جوفندن چیقاردیغی ایک تلی ایله (اره شید) دنیلان عربستان فندیغی شککنده بوغلیجه برمحفظه یاپوب کندوسنی دروننده حفظ ایدر و مذکور محفظه یه قوزه دنیلور مؤخرأ قوزه دروننده شککنه تبدلات مارض اوله رق اسمرجه بر بیک سیکک قیافتنه کیرمسيله برابرینه اویوشور قالور ویدی سکز کون صکره قیافت و هیئتینه دکیشه رک قوزه بی دلوب بیوجک بیاض کلبک صورتده دیشاری چیقار و اولوقت چفتلشملریله دیشیسی بالاده ذکر اولنان تخملری مور طلغه باشلار ویمور طلسمنی متعاقب ارکک و دیشیسی هلاک اولور فقط ایکی استحصال اولنه جق قوزه لرک بوجکرینه قوزه بی دلوب چیمغه میدان ویرلیوب قوزه لر فرونه قونه رق یا خود قرغین کونشه سر یله رک هلاک ایدیلور چونکه دلیک قوزه لر منسوجاتده استعمال اولنه من و مع مافیه (صیداق) تعبیر اولنان بوکی دلیک قوزه لر صیحا ق صوده قینا دلقدن صکره ال ایله دیدیلیه رک (کوکول) تعبیر اولنان ایک یوکی یایلق و بونکله ایکل اعمال اولنق ممکن اولور . بر درهم اعشاری اعلا بوجک تخمندن ۱۳۵۰ درهم اعشاری قوزه و بو مقدار قوزه دن ۱۳۳ درهم اعشاری ایک استحصالی مجر بدر .

§

﴿ایمالح﴾ — دولت اسرائیلیه حکمدارلرندن بر غدار آدمدر . (۴۲۸۵ خ) تاریخنده یعنی میلادک بیک اوچیوز طقوز سنه مقدمده پدیری (کدعون) ک وفاتی اوزرینه کندویه طرفدار اولان قبیله خلغنک معاونتیه التمش طقوز نفر قرنداش لرینی بر کونده کاملاً اعدام ایدرک تحتیه چیقدیسه ده اوچ سنه دن زیاده سلطنت سورهمدی و بر کون سواقدن بکر ایکن بر جانی یا تمش قارینک آتدیغی طاش ایله مجروح اولوب حیاتندن امید کسکده بر قادینک آتدیغی طاش ایله هلاک اولدی دیدیر تمامک ایچون قرناسندن برینه قعاسنک کسلسمنی امر ایتدی و وقوع بولان ابرام و الحاحی اوزرینه حر یف قعاسنی کسوب یقایی قور تاردی .

§

﴿ایبیس﴾ — مصرده صوده تعیش ایدر بر نوع قره بطاق قوشیدر . بوقوش صوده اولان حیواناتی تلف ایتدیکچون مصرلیرک زنده فوق الغایه تقدیس اولنان حیواناتدن اولوب کندوسنه برده قدرت الوهیه ویرلشیدی . مصرلیرک اولوقت پرستش ایتدک لری، (اؤزیریس) نام الہہنک قاریسنک اسمی دخی (ایبیس) واوغلنک اسمی (اور) یاخود (اوروس) ایمش .

§

﴿ایتالیا﴾ — اوروپا قطعہ سنک جهت جنوبیسنده شمالاً فرانسه واوستریا واسویچره وشرقاً وندیک کورفرزی و یونان دکزی وجنوباً بحر سفید و غرباً سچلیا دکزی وجنوه کورفرز یله محدود بر قطعہ جسمه در . ایتالیا شمالدن جنوبه طوغری اوزامش بر شبه جزیره اووب اراضیسنک مساحه سطحیه سی تربیعاً ایک یوز طقسان التی یک کیلو مترو ونفوسی یکریمی یدی ملیوندر . هواسی معتدل ایسه ده وسطنده کی بطاقلقل خیلی امراض تولیدینه سبب اولمقده در . بوراسی روما دولتی منقرض اولدقدن صکره پک چوق اللره یکدیکی کی (۵۷۰ م) تاریخنده دخی شرق ایمپراطورلغیله لومباردیا قرالغی بینده تقسیم و بر چوق زمان دوقه لق وقوتلق وجهله اداره اولندی . واون ایکنجی واون اوچنجی عصرلرده سواحلنده وندیک وجنوه وناپولی کی جمهوریتلر تشکل ایتدی وپاپا حکومتلرینک کسب وسعت ایتسی ونورمانلرک ایتالیای جنوبیده کی فتوحاتی ومانلرک لومباردلری تحت اطاعته المسی کی حادثات جسمه ایتالیانک نوع نوع انقلابنه سبب اولدی و (۱۸۵۹ م و ۱۲۷۶ هـ) تاریخنه قدر (ساردینا و (موناکو) و (لومباردیا) و (طوسقانه) و (سچلیاتین) کی مستقلاً اداره اولنان طقوز عدد ولایات تاریخ مذکورده وقوعبولان محاربات عقیبنده برلشدریلوب ابتدا ساردینا ومؤخرأ ایتالیا نامی ویرلدی ودها صکره ذکر اولنسان (لومباردیا) و (وندیک) ممالکی فرانسزلرک قوت واعانتیله اوستریادن آلنوب ایتالیایه ویرلدی وایتالیا دخی فرانسزلرک اشبو معاونت وهمتنه مقابله (ساوه) و (نیس) ایلترلرینی فرانسزلره اعطا واحسان ایلدی .

ایتالیا دولتشك قوت و مكنتى ايچون (حكومت) كله سنه نظر بيوريله .
§

﴿ آي چيچكى ﴾ — معروف بر چيچكدر اناتولى وروم ايلي اهايسى
كون چيچكى دخى دىرلر . بو چيچك اورو پاده كليت اوزره تولا تولا
اكيلور و چيچكندن و تخمندن و صاپندن و الحاصل هر شيئندن بشقه بشقه
استفاده اولنور و اكيلان محلك هوا سنى تصحيح و بطاقلقرك علل متوعه
ظهورينى مستلزم اولان و خاتمنى محو ايدر .

چيچكندن آريلر كليتلى و غايت لذت بال آلور و تخمندن يىك و ياقق
و صابون ياقق ايچون اعلا ياغ چيقار يلور و ينه تخميله طاق و امثالى
كوچك حيوانات و ياش و قورى يىراققريله يىوك حيوانات بسله نيلور
ودانه لرينك قبوغى چيقاريله رق بلغور و پرنج كى پيشير يلور و دانه لرى
قاور يلوب بعض بهارات ايله قاريشدير يلور ايسه چقولاته يه معادل برشى
حاصل اولور و چيچكى آچلزدن اول غنجه سى سائر سبره مثلو طبخ واكل
ايديلور ايسه انكنار لذتى و يرر . و چيچكرك تخمى النذقدن صكره
قالان طباقى صوده حشلا نوبده اينكره و يرلديكى حالده سودينى آرتيرر .
چينلور صاپنده اولان ليفردن غايت اينجه و لطيف بر نوع قاش طوقويوب
ايك منسوجاتدن بهالى صتارلر و دانه لرينك قبوغندن قبا كاغد و صاپنك
اوزندن يازى كاغدى اعمال ايدرلر . آي چيچكى زراعتى روسيه ده اول درجه
ايلر و لمشدر كه (۱۸۶۵ م و ۱۲۸۲ هـ) تاريخنده پروسيه ممالكنه (۵۰)
مليون قيه آي چيچكى تخمى ادخال اولنش و بهاسى ۳۸ مليون غروشه
بالغ اولمشدر . چونكه ييديكمز سبير ياغنك ايچنده يوزده اون بش يكرمى
آي چيچكى ياغى واردر . واه (زراعز) واه (تشويق) واه (طريق)
§

﴿ ايدومنه ﴾ — اسكى كريد حكمدار لرندن بر غدار حر يفدر .
بو آدم (۴۳۱۴ خ) تاريخنده يعنى ميلادك يىك ايكىوز سكسان سنه مقدمده
جاهير يونانيه ايله متفقاً (ترووا) محاربه سنه كيدوب اوراده اون سنه
اوغراشدقدن و (ترووا) حكومتنى محو و برباد و ممالكنى خراب و يباب
ايتدكدن صكره عودت ايدر كن برفورتنه يه طوئليغندن سلامتله كريده و وصول
ميسر اولديغى حالده ايلك كوردىكى شخصى آله البحر اعتقاد ايتدىكى (نبتون)

یاخود (پوسیدون) ه قربان ایده جکنی نذر ایشیدی مجنون حریف فورتنه دن
قور تیلوب کریده واصل اولدقده انواع مسرتله هر کسدن اول استقباله چیقان
اون سکز یاشنده کی کوزل اوغلنی یاتوروب قور ییاسی الیه قربان ایلدی
وبوغدیری سبیلله تبعه سی نزدنده منفور اولوب آز وقت ایچنده کندوسیده
حکومتدن خلع و طرد اولندی .

§

﴿آیدین﴾ — از میرک جنوب شرقیسنده و یکریمی درت ساعت
بعدنده تجارتگاه برشهر در بوشهر مرکز لواء اولدیغی حالد نامی منسوب
بولندیغی ولایت دخی ویرلشدر دروننده متعدد جوامع شریفه و مساجد
وتکایا و مکاتب و کلیسا واردر بورادن از میره دائماً شمندوفر ایشلکده
و کاتیلو حبوبات و قوری انجیر و اوزم و زیتون و افیون و بویا و پلاموط و سائر
کوندریلوب اکثریسی خارجه صالمنده در . نفس ایدینک هواسی براز
آغرجه ایسه ده اراضیسی غایت منبت و محصولدار اولدیغندن بین الاهالی
اوه لرینه التون اوهمی تعبیر اولنور و پک چوق قیشی اولدیغندن باغچه لرنده
لیون و پورتقال حاصل اولور .

(ایدین) برمدت ملوک سلجوقیه و دولت علیه جایه سنده پکینان (اولوج)
بک لرندن برینک اسمی اولدیغی جهته متصرف اولدیغی ممالکه (ایدین ایلی)
دیمشدر و صکره (کوزلحصار ایدین) دنیلوب شمدی کوزلحصار لغنی ده
قالدیر مشلدر .

بوراسی دولت علیه پکیمکسزین امیری اولان ذات (۱۴۵۱ م و ۸۵۵ ه)
تاریخنده کریمیان و منتشا اوغلار یله دولت علیه علیه قرمان اوغلی
ابراهیم بک ایله اتفاق ایلدیکندن سلطان (محمد ثانی) حضر تلی قونیه
کیدوب مرقوم ابراهیم بکی تربیه ایتدکن صکره ذکر اولنان ذاترک
ممالکنی و او صرعه ایدینی دخی استیلا ایدرک ممالک دولت علیه الحاق
ایلدی .

قره سی سنجاغی داخلنده و (اردک) قصبه سنه اوچ ساعت مسافه ده دخی
(ایدنجق) نامنده برکوچک قصبه واردر .

§

﴿ایران﴾ — آسیای غربیده شرقاً افغانستان و بلوچستان و جنوباً

بصره کورفری وهرمز بوغازی و غرباً عراق عرب و کردستان و شمالاً
ترکستان و بحر حزر ایله محدود ممالکک اسمیدر ممالک محدوده مذکوره نك
وسعتی طولاً يك ايکيوز و عرضاً سکر يوز الی میلدن عبارت اولوب
نفوسی بش ملیون بشيوز يك تخمین اولتقده و بونك بر ملیونی مدنی وایکی
ملیونی بدوی و سیار وایکی بحق ملیونی اهالی قراطن ایلمکده در .

ایرانلرک اصلی بعض متأخر ينك تخمیننه کوره و قتیله سسند طرفندن کلان
(اریا) لردر و ایران نامی دخی اریادن محرفدر .

ایرانك اسکی تاریخی خرافات قبیلندن اولدیغی جهتله شایان اعتماد و تحریر
دکل ایسدهده توار یخ شرقیهده محرر اولدیغی اوزره درت طبقهیه منقسم
اولان ملوک ایرانیه نك برنجی طبقهسی (پیشدادیان) دنیلان سلاله حکمرانی
اولدیغنده و بونلرک برنجیسی (کیومرث) نامنده برذات اولوب ایچلردن
(جشید) و (یوراسب الضحاک) و (افریدون) و (افراسیاب) کبی
شدید و شجاع پادشاهلر کلدیکنده شبهه یوقدر و (کیانیه) دنیلان ایکنجی
طبقه (۴۸۸۵ خ) تاریخنده یعنی میلادك یدییوز طقوز سنه مقدمنده
(کیقباد) نامنده برقهрман یدیه تأسس ایدوب (۵۲۶۴ خ) تاریخنده
یعنی میلادك اوچییوز اوتوز سنه مقدمنده مشهور اسکندر رومینك غلبه
جهانگیرانه سیله منقرض اولمش واون طقوز سنه صکره مشار الیهك
جزالردن (سلفقوس) یدیه (سلوسید) دولتی تشکل ایتشد .

اشبو دولت (۵۳۳۸ خ) تاریخنه یعنی میلادك ایکیوز الی الی سنه
مقدمه قدر دوام ایدوب تاریخ مذکوره بودخی منقرض اولهرق (ارشک)
نامنده برصاحب خروجك اقدامیه اوچنجی طبقه اعتبار اولنان دولت
(اشکاینه) و (۲۳۰ م) تاریخنده (اردشیر) معرفیه دردنجی طبقه
اعتبار اولنان دولت (ساسانیه) ظهوره کلدی اشبو ساسانیلرک یکریمی
طقوزنجی پادشاهی اولان اوچنجی (بردجرد) (۶۵۲ م و ۳۲ ه) تاریخنده
اسلامك هجومیه مغلوب و دولتی منقرض اولدی و ممالک ایرانیه (۸۷۱ م
و ۲۵۸ ه) تاریخنه قدر خلفای اسلامیه معرفیه اداره اولندی و اندنصرکه
سمت سمت (بنی طاهر) و (بنی لیث الصفار) و (آل سامان) و (آل بویه)
کبی طوائف ملوک اداره لرنده و مؤخرأ ملوک (غزنویه) و (الب تکین)

و (سبکتکین) و سلاچقه ایرانیه تصرف فرنده قالدی و (۱۱۵۴ م و ۵۴۹ ه) تاریخنده ملوک غوریه یاخود خوارزمیه حکمنه و (۱۲۲۴ م و ۶۲۱ ه) تاریخنده سلاله جنگیزیه و بعده ایلخانیه اداره سنه انتقال ایتدی و (۱۴۰۶ م و ۸۰۹ ه) تاریخنده آق قیونلی و صکره قره قیونلی ترکمانلری و (۱۵۰۰ م و ۹۰۸ ه) تاریخنده ملوک صفویه تصرف ایدوب (۱۷۱۷ م و ۱۱۶۰ ه) اختلالنده بعض ولایاتی افغانیره و بلوچیره پکوب برطاق ترکستان خانلری دخی استقلالنی اعلان ایتدی و (۱۸۲۷ م و ۱۲۴۳ ه) تاریخنده روان و آذر بایجان جهتلرندن خیلی ممالک روسیه انتقال ایلدی . شمدی سلطنت ایرانیه قجار عشیرته منسوب سلاله حکمرانی یدنده در .

ایران ممالکی و قتیله ممالک متمدنه نك مرکزی اولدیغی کبی تقلبات سیاسییه نك دخی میدانی اولدیغندن بالاده خلاصه کوسترلدیکی وجهله پک چوق الله پکشمش و نیجه دفعه خراب و معمور وینه خراب اولمش و بیوک شهرلر کوچیلوب کوچک شهرلر یومشدر .

ایرانلر مبالغهلی سوزی و عظمتی سورلر لکن شدت و ذکا و فطانتلرینه دیه جک یوقدر .

ایران ولایتلری	مرکز ولایات
۱ عراق عجم	طهران
۱ طبرستان	دماوند
۱ مازندران	مازندران
۱ کیلان	رشت
۱ آذربایجان	تبریز
۱ کردستان عجم	کرمانشاه
۱ خوزستان	شهرست
۱ فارس	شیراز
۱ کرمان	کرمان
۱ کوهستان	کوه
۱ خراسان غربی	مشهد
۱۱	

﴿ ایرلانده ﴾ — انكلتره دولتی ممالکندن بریتانیا اطه سنک جهت غریسنده وجوارنده برجسیم اطه در . بواطه شمالدن جنوبه طوغری درتیوز الی و شرقدن غربه طوغری اکیوز سکسان کیلو مترو وسعتنده اولوب اهالیسی مقمدا دهها زیاده اولدیغی حالده شمعی بش ملیون اوچیوز بیک راده سنده ایسه ده اکثریسی فقیر و حال بدویده و همان کافه سی قتولک مذهبنده در و مقر اداره سی (دویلن) شهریدر .

ایرلانده نك اراضی و مرعاسی اینجه ایسه ده بطاقلغی و رطوبتی چوقدر ایرلانده مقمدا مستقل برقراللق ایکن نیجه سنه لر محارباتدن صکره (۱۳۶۱ م و ۷۶۳ هـ) تاریخنده انكلتره جایه سنی قبوله و (۱۸۰۰ م و ۱۲۱۵ هـ) تاریخنده بتون بتون انقیاده مجبور اولدی .

شمعی ایرلانده جزیره سی درت ایالتنه و اوتوز ایکی قوتلغه منقسمدر قرا اهالیسی کال فقر و احتیاجلرندن یبانی پاتنه اکیله و قصبات اهالیسنک اکثریسی بزطوقومق کبی عادی صنعتلره پکنمکده در .

§

﴿ ایرن ﴾ — استانبول ایمپراطور یچه سیدر . بوقزل اصلی اتنه لی و نسلی مجهول اولدیغی حالده کال عقل و ذکا و حسن و آن و ادا ایله کسب اشتهار ایلدیکندن ایمپراطور (قسطنطین) در سعادتیه کتوردوب نائل وصال اولق ایستدیه ده امکان بوله مدیغی جهته له (۷۶۹ م و ۱۵۲ هـ) تاریخنده اوغلنه عقد ایتیشیدی برمدت صکره موچی ایله قسطنطین و متعاقباً ایمپراطور اولان اوغلی یعنی مرقومه نك زوجی وفات ایتمکله ایمپراطورلق مرقومه نك اوکی اوغلنه قالوب کندوسی دخی وصی انتخاب اولندی لکن براز صکره مرقومه نك اقبالی ادباره منقلب اوله رق خلفای عباسیه دن (هارون الرشید) ک بعض تکالیف مهمه سنی قبول ایتدیکی و وصیمی اولدیغی چوجغنی نعمت بصردن محروم ایلدیکی جهته له بدنام اولدی و آرزمان ایچنده باش خزینه داری معرقیه له تحتدن ایندیر یلوب مدلولو جزیره سنه دفع ایلدی و اوراده وفات ایدنجیه قدر ایپلک اکیروب عمرینی مذلت و سفالتله پکورودی . مرقومه نك بوقدر غدیری میدانده ایکن روملرک بونی اعزه صره سنه قویوب

هر سنه اغستوسك اون بشنجی كونی یورطیسنی طوتملی شایان استغرابدر .
§

﴿ ایزدین ﴾ — یونانستان شمالیده (فوکیس) سنجاغنك مقر
اداره سی اولان وشمدی (زیتونی) دنیلان شهردر . بوكا (لامیا) دخی
دیرلر . محل مذکورده بونامده برده کورفز واردر .
§

﴿ ایزلاندا ﴾ — یاخود (ارسلاند) — بحر محیط شمالیده واوروپا
ایله امریقا آره سنده ودانیمارقه دولتی جایه سنده بریوك اطه در اهالیسی
اللی بیک ایله یوز بیک آره سنده اولوب جله سنك حسن حال و صداقت
و مهمانوازلقری مشهوردر .

بو اطسه التمش اوج ایله التمش التی عرض شمالیده واقع اولدیغی حالده
هواسی غایت معتدلدر بناء علیه اسوج دیارنده باشی صیقیلانلر بورایه
هجرت و راحت ایدرلر لکن اوزرنده اون عدد (وولقان) و اوتیه سنده
بروسنده چامور و طاش ایله قاریشق قینار صوه نبعلری موجود اولدیغندن
دائماً تهلكه ده بولنورلر .

§

﴿ ایزوورنیق ﴾ — بوسنه سراینك اون یدی ساعت شمالنده
طولانی بر شهردر . بو شهرك اوه سی استحکامات طبعیه ایله محفوظ بر
صورته اولدیغنه و كوچك ایزوورنیق بیوك ایزوورنیق محافظی بولندیغنه
بناءً موقعی غایت مهمدر . بوراسی (۱۴۶۲ م و ۸۶۷ ه) تاریخنده هر سك
دوقه لغندن حرباً دولت علیه یه انتقال ایتدی و صكره برمدت اوستریالورلك
ید ضبطنده قلوب (۱۶۸۸ م و ۱۱۰۰ ه) تاریخنده اهالیسنك همتهله
استرداد اولندی .

§

﴿ ایساغوجی ﴾ — علم منطقدن برکتابدر مؤلفی (اثیرالدین
فضل) یاخود (اثیرالدین مفضل) الابهری السمرقندیدر . اشبو
(ایساغوجی) نامی ابتدا کلیات خمس ایچون موضوع اولدیغی حالده مؤخرأ
کتاب مزبورك عمومته اطلاق اولنشدر . قاضمیرك متنی اولان (هدایه)
نام کتساب دخی مؤلف مومی الیهکدر و قاضمیر حسین المیبیدی سكر .

(اثيرالدين) لک وفاتی حقنده اختلاف اولندی بعضیلر (۱۲۶۱ م و ۷۶۰ هـ) و بعضیلر (۱۳۰۰ م و ۷۰۰ هـ) تاریخنده دیدیلر .

ایساغوجی اوزرینه پک چوق شروح و حواشی یازلدی جملہ دن بری (۱۴۳۰ م و ۸۳۴ هـ) تاریخنده وفات ایدن فاضل علامہ شمس الدین محمد بن حزة الفنارینک شرح لطیف بلاغت ردیفدر مومی الیه بونی برکونده کشیده سلاک سطور تألیف ایلدی و بونک اوزرینه دخی ابوبکر بن عبد الوهاب حلبي (فرائد السنیہ فی حل الفوائد الفناریہ) نامیلہ و برهان الدین بن کمال الدین (فوائد البرهانیہ) نامیلہ حواشی یازدی .

سید شریف جرجانی تلامیذنن (۱۴۵۷ م و ۸۶۲ هـ) تاریخنده وفات ایدن شریف نورالدین علی بن ابراهیم شیرازی و (۱۵۶۱ م و ۹۶۹ هـ) تاریخنده ارتحال ایدن مصلح الدین مصطفی بن شعبان سروری و فاضل مشهور عبد اللطیف عجمی مثللو فضلائک دخی برچوق شرحلری واردر .

§

﴿ایساق﴾ — علمای یهود دندر و مسقط رأسی (پورتکیز)

ولقی (دون ابروانل) در .

بوآدم علوم طبیہ و فنون سائرده تحصیل کمال ایدرک اون اوچ جلدی جامع برکتاب یازدی و پورتکیز قرالی مانولک حسن توجهنی قزانه رق رتبه وزارتہ و مشورت قرالی یه نائل اولدیسده آره دن چوق یکمکسزین قرال مومی الیهک وفاتی و اوغلی (دون جوانی) نک جلوسی مناسبتیلہ اولکی اعتباردن دوشدی و برآرہلق اعداسنک تسمیم افکارنده اولدقربی اکلادیغی کبی اسپانیایہ قاچوب یقایی قورتاردی .

وفاتی (۱۴۶۵ م و ۸۷۰ هـ) تاریخنده در .

§

﴿ایکھ﴾ — (شعیب) علیہ السلامک قومی اولان (مدین)

اهالیسنک قرآن کریم ناطق اولدیغی اوزره اسم مخصوصصیدر . ایکھ نک اصل معناسی اورمانلق محل دیمکدر . (ابجد) و (مدین) و (شعیب) کله رینه دخی مراجعت بیوریلہ .

§

﴿ایلبسان﴾ — روم ایلنده مناستر ولایتنه ملحق (دبرہ) سنجاغی

داخلنده کوزل بر قضا مرگزیدر . بوقصبه ایچنده یکر می بش جامع و مدرسه
وسکزیوز دکان واون ایکبیک نفوس واردر . وجوار قصبه ده اولان
قابلیجه لر غایت شفالیدر . بوراده هر درلو حبوبات و پرنج و کوزل میوه
حاصل اولور واعلا اسلحه اعمال اولنور و (اشقومی) و (جانیقه)
نهرلری شهرک اورتہ سندن نبعان وجریان ایلدیکندن کوزل بر منظره پیدا ایدر .

§

ایلیخان — مغولستان شهنشاهی (منکو) قان ایران والیسی
بولنان برادری (هلاکو) خانه (۱۲۵۳ م و ۶۵۱ ه) تاریخنده ایلیخان
عنوانیله استقلال اعطا ایلدیکندن مومی الیهک حکومتنه (دولت ایلیخانیه)
دیلدی . دولت مشار الیها جیحون نهرندن مصره و اناتولی یه قدر
نفوذینی اجرا اتمش و (تبریز) شهرینی مقر سلطنت اتخاذ ایلشدر .

بوعنوان شرق ترکرینک یعنی (هون) ممالکنک جهت غربیسنده و (سو)
حکومتی جایه سنده اولان طائفه نکر رئیس (توموش) دخی ویرلش و
(توموش) بوعنوانه نائل اولدیغی ائشاده زوجہ سی دخی (خاتون) عنوانه
نائل اولمشیدی .

سلاله ایلیخانیه (۱۳۳۵ م و ۷۳۶ ه) تاریخنده (ابوسعید بهادر) ک وفاتیلہ
انقراضه یوز طوتوب مؤخرأ ممالکی طوائف ملوک حالته کیردی و اکثریسی
جلایرلره انتقال ایلدی .

§

ایلیغازی — ماردین و دیار بکر وحوالیسندہ نیم استقلال ایله
حکومت ایدن ملوک (آرتقیه) دن (نجم الدین بن آرتق بن اکسب) ک
عنوانیدر . بونک پدری وفات ایتدیکی زمان قرنداشی (سقمان) صدر
حکومتہ اوتورمش و کندوسی بیت مقدس والیسی اولمش ایدی (۱۱۰۴ م
و ۴۹۸ ه) تاریخنده برادری دخی وفات ایتدیکی کبی کلوب ماردین تختنه
اوتوردی و برقاچ قلعه فتح ایلدیکی جهتهله سلطان محمد سلجوقی طرفندن
استقلال ویرلدی . اخلافی اوچیوز اون برسنه حکومت سورمشدر .
مومی الیهک سلطان مشار الیه و پدرینک سلطان ملکشاہ سلجوقی یه پک
چوق خدہ تی واردر و هیچ بر محاربه ده مغلوبیتی کورلما مشدر .

بيوك پدری (اكسك) ناميله مشهور ايسهده صحیحی (اكسب) در .

§

﴿ ايليجه ﴾ — برغمه قضااسنه ملحق بر قصبه در دیار بکرده دخی
بونامده بر ملحه واردر بوملحهده قرمزی طوز حاصل اولور .

§

﴿ ايليريا ﴾ ياخود (ايليريا) — اوستريا ممالككك جهت غر بیسنده
اوج ايالك نام عومیسیدر (تریسته) و (تیرول) ایاالتلری دخی
بوعومك داخلنده اولدیغی حالده جله سینه بردن (ايليريا) سواحلی و
(كوستنلاند) دخی دیرلر .

بومالك مقدا یونان ایلیریاسی و بار بار ایلیریاسی ناملریله ایکی منقسم ایکن
صکره رومالیره انتقالنده بوناملر برلشدی و برمدت طونه وروم
ایلینك همان نصفه قدر شمولی اولدی لکن مؤخرأ اسلاو و بجارلر
حكومتلری میدانه چیققدقهده نام مذکور اونودیلوب فقط و ندیکلور
(دالمایچیا) جهنده قالان نام مذکوری محافظه ایده ییلدی .

§

﴿ امیرالی ﴾ — اردك قضااسنه تابع ناحیه حکمنده بر جزیره
صغیره نك اسمی اولوب صحیحی (امیر علی) در بوناحیه قیشه الوریثلی
خیلی صوغان یتشدیرر .

§

﴿ ایمه ره لی ﴾ ياخود (ایمه ره تی) — روسیه دولتنك ممالك
جنوبیه سندن معدود بر ولایتك مرکزیدر . بولایت شمالاً چرکزستانی
تفریق ایدن قفقاس طاغلری و شرقاً کرجستان و جنوباً قارص و (منقریلیا)
ایله محدود اولوب نفس ایمه ره لینگ اهالیسی ارمنی و یهودی و (ایمه ریت)
لردن عبارت اولق اوزره سکسان یك تخمین اولمقدهدر و اراضیسی
منبت و محصولداردر . بو ولایت برآرملق مستقلاً اداره اولنوب
(۱۸۰۴ م و ۱۲۱۹ ه) تاریخنده دولت علیه جایه سینه یکدیسهده
مؤخرأ اهالیسی روسیه نك تشویقاتیله جایه مذکوره بی ترک ایدوب
روسیه نك تابعیتی قبول ایلدیلر .

§

﴿ اینا کوس ﴾ — آتسه ده (ارغوس) حکومت قدیمه سنک
مؤسس اولیدر . بو ذات فی الاصل فنیکه اها لیسندن اولوب (۳۷۰ خ)
تاریخنده یعنی میلادک یک سکز یوز طقسان درت سنه مقدمده فنیکه
چو بانلرندن ومصر سر سر یلرندن طویلادیغی بر چوق آدم ایله یونانستانک
اولوقت (ارغولید) دنیلان موره جهته هجرت ایتدی واورمانلر
ایچنده ووحشی برحالده یشایان اهای قدیمة یونانیه یی تدریجاً جلب وجع
وزراعت وفلاحی وآتش یاقوب اتمک طبخ اتمکی تعلیم وجله سنک ریاستی
درعهده ایلدی التمش سنه صکره وفات ایلدکده اوغلی واخلافی برچوق
زمان حکمدارلق ایدوب مؤخرآ (بلاشز) نامنی الان ملت ظهوره کلدی .
(ارغولیس) و (قورینت) شهرلینی ابتدا تأسیس ایدن ذوات اشبو
(اینا کوس) ک احفادیدر .

§

﴿ اینجولی چاوش ﴾ — رجال دولت علیه دن خوشکو وحاضر
جواب برذاتدر واسمی مصطفادر . دولت علیه ایله عقد مصالحه ایچون
ایران شاهی (عباس خان) طرفندن درسعاده کلان ایلمچی (۱۶۱۳ م و
۱۰۲۰ هـ) تاریخنده اکمال مأموریتله عودت ایدرکن طرف دولت علیه دن
دخی لسان فارسیه واقف اولدیغیچون بو ذات ترفیق واعزام اولنش
وحسب الایجاب اوراده برمدت اقامت ایتش ایدی .

§

﴿ اینجه قره صو ﴾ — روم ایلنده مناستر ولایتنه تابع (فارستوریا)
جوارندن چیقوب ابتدا جنوب شرقیه و صکره شمال شرقیه طوغری
جریان وایکیوز الی کیلو مترو مسافه قطع ایدرک سلانیک کورفرزنده بحره
منصب اولان نهرک اسمیدر .

اناطولیده قیصریه نك جهت غریبسنندن قزل ایرماغه منصب اولان برکوچک
نهره وبونهرک اوزرنده اولان برشهره دخی (اینجه صو) دیرلر :

§

﴿ اینه بولی ﴾ — قسطنونی شهرینک جهت شمالیسنده واون سکز

ساعت بعدنده وقره دکز ساحلنده بر قضا مرکزیدر بوراسی قسطمونی
 سنجاغك اسكله سی اولدیغندن واپورلرك اوغراغیدر و ملحقایله برابر
 (اینه بولی) نك نفوسی یکر می سکز بیک راده سنده اولوب یوز اون یدی
 جامع و مسجدی و بش مدرسه سی و طقوز تکیه و زاویه سی و یوز قرق مکتبی
 و طقوز حامی و برچوق اورمانی و کوره قصبه سنده بر باقر معدنی واردر .

§

﴿آینه روز﴾ یاخود (آیازوس) — سلانیک شهرینك جنوب
 شرقی سنده و کسندره جوارنده بر شبه جزیره در بوجزیره اون درت
 ساعت طولنده و ایکی اوچ ساعت عرضنده بر دیل اولوب اوزرنده یکر می
 سکز عدد مناسرتدن بشقه اینه ویدی سکز بیک بیکار پایاس و خدمه دن ماعدا
 کسه بوقدر . بو پایاسلرك کافه سی روسیه ممالکندن و سائر روم مملکتلرندن
 ثواب ایچون کوندریلان پاره لایله و سلانیک سنجاغی داخلنده بولنان اللی
 سکز عدد چفتلکات و اراضی موقوفه و ارداتیله کچینورلر و بعض
 موسمرده اوته دن برودن زوار کلوب حال تجرد و ازواده بولنان مذکور
 پایاسلره اغانه ایدرلر . دولت علیه دخی بونلری بر کوچک ویرکوی مقطوع دن
 بشقه کافه تکالیفدن معاف طوتمشدر .

اشبو پایاسلردن بر طاقنك بوش طور ماق ایچون اغاجدن قاشق و قشاغی
 و متکاکی شیرل اعمالیله زوار و سائر یه اهدا و بوضورتله تعیش ایلدکلی
 دخی مسموعدر .

§

﴿آینه کول﴾ — خداوندکار ولایتی داخلنده و یکی شهر قصبه سنك
 جهت جنو بیسنده و بروسه یه سکز ساعت مسافده بر مرکز قضادر
 بوقضانك یتش التی قریه سی و درت بیک خانه سی واردر .
 اورادن کچن بر کوچک نهره دخی اینه کول نهری دیرلر .
 ایدین سنجاغی داخلنده دخی بونامده بر قصبه واردر (اینه آباد) بشقه .

§

﴿آینه س﴾ — کوزللك و بدبختلك ایله مشهوره برقادیندر . بوقادین
 پورتکیزده اورته حاللی بر فاملیادن اولدیغی حالد پورتکیز قرالی دردنجی

(الفونس) لک اوغلی (دون بدور) تعشق ایدرک پدردن کیرلی اوله رق کندوسنه نکاح ایتشیدی آرهدن براز زمان یکدکدن صکره پدري کيفیتی خبر الوب تطليقی امر ایتکله (دون بدور) راضی اولدیغیدن پدرايله اوغل ارهسنه صغولق کیردی وبروقت فرصته یعنی دون بدورک قوناغنده بولمديغی بر زمانده الفونس خفياً و تبديلاً آدم کوندروب بیچاره قزی اعدام ایتدیردی (۱۳۵۵ م و ۷۵۷ هـ) تاریخنده مرقوم الفونس وفات ایدوب رینه اولوقتدنبرو کوزیاشی دوککده اولان مرقوم (دون بدور) یکدیکی کبی مقدا پدربنی اغفال ایدرک معشوقه سنک قانه کیرن کیمه لری بولدیروب بربر اعدام ایتدیردکن صکره مظلومه مرقومه یی مزاردن چیقارتوب وباشنه بر تاج کیدروب وکلاسنه تعظیم ایتدیرمشدر .

§

﴿ ایوالق ﴾ — خداوندکار ولایتنه تابع قره سی سنجاغی داخلنده وادرمید خلیجی درونده بر قضا مرکزیدر . بورادن بر وسه یه الی طقوز ساعتده واریلور وچه سی خرسیتیان اولق اوزره اون بشیک نفوسی تخمین ایدیلور . بیغا سنجاغنه تابع (ایواجق) ناحیه سی یوزدن زیاده دکدر وجامع و مدرسه سی واردر .

§

﴿ آیوان ﴾ — یاخود (ایوان کسری) — اکامره نلک پای تختی اولان مداین شهرنده ودجله نهرینک جانب شرقیسنده برجسیم بنا ایدی بونلک بانلیسی حقنده اختلاف واردر بعضیلری (شابور ذوالا کتاف) لک وبعضیلری (نوشروان) کدر دیرلر ابن خلدون شابورک بناسی اولدیغنه ذاهب اولمشدر

بونانلک وسعتی حقنده دخی مبالغه لی روابتلر چوق ایسه ده صحیحی طولاً و عرضاً طقسان وارتفاعاً سکسان ذراعدن عبارتدر . خلفای عباسیه دن (ابوجعفر المنصور) بغدادی بنا ایتدیردیکی زمان ایوان مذکور ی هدم و انقاضی جلب مراد ایتدکده وزیر ی خالد برمکی خلق بونی سزک عجریکزه ورر بوايسه شانکره خلل کتورر دیدیکی جهته ترک ایدوب (شابور بن اردشیر) لک ینه مداینده بنا ایتدیرکی (قصر ایض) لک هدمی امر

ایلدیسه ده هدم ایچون وقوعبوله جق مصرف آله جق انقاضک یکیدن
اعمالندن زیاده واره جغی بالتجربه اکلاشلدیغندن بودخی ترک اولندی .
علی روایة (طاق کسری) نک اوزرنده بعض ملوک و نوشروانک و محاربه
ایدیلان انطاکیه ملککنک رسملری ودها برچوق تماثل و تصاویر و ارامش .
(۶۳۷ م و ۱۶ هـ) تاریخنده (سعد بن عباده) حضرتلری مداین شهرینی
فتح ایتدکده طاق کسراده بلافاصله سکزرکعت صلاة فتح قیلوب غزاة
مسلمین ایله تکبیر کتوردی لکن تماثل مذکوره یه طوقمندی .

ایوان مذکور حقنده ابن حاجبک ایدوکی روایت اولنان ایات

یامن بناء بشاهق البنیان

انسیت صنع الدهر بالایوان

هندی المصانع والداکر والبنیا

وقصور کسرانا انوشروان

کتب الیالی فی زارها اسطرا

بیدالبلی وانا مل الخلد ثان

ان الخواث و الخطوب اذا سطت

اودت بکل موثوق الارکان

جلال الوله ابن بویه نک ایاتی

یا ایها المغرور بالدنیا اعتبر

بديار کسری فهی معتبرالوری

غنیت زماناً بالملوک واصبحت

من بعد حادثة الزمان کما ترى

§

﴿ ایوب ﴾ علیه السلام — بن (موصی) بن (راعویل) —

سوریه ده (عوص) ولایتنده تولد ایدوب حوران ویشنه اها لیسنه بعث
وارسال پیورلمش بریغمبر دیشاندر و (لوط) علیه السلام ککریمه
زاده سیدر . بعضیلری جبل عیسوده (جزه) نام محله تولد ایتدی دیدیلر
وبعض مورخلر غورالاردن دیارینه حکم ایدن (یواب بن زراخ) ایوب
علیه السلامدر ظن ایلدیلر .

هر نه حال ايسه بولنديغي مملكتك الكزنكيني ومعتبرى وخاندانى ايدى
 كندوسنك اون نفر اوغلى و يدى يك قيونى واوچ يك دوهسى وبشيوز
 چفت او كوزى ومواشى سائر هسى وبونلرى اداره وزراعت ايچون
 بر چوق خدمهسى اولديغي حالده من طرف الله امتحان ضمنده اولاد
 واموال ومواشى وسائر هسى از وقت ايچنده كاملاً فوت وتلف اولدى
 او يغونسز علتله مبتلا اوله رق بر قاچ سنه دوام ايتديكندن احبا واصدقاسى
 سمتنه اوغرامقن كسلدى لکن مشار اليه مبتلا اولديغي اشبو
 بلايانك كافه سنه صبر و ياكلش نصيحت ايدنلك نصيحتلرينى حكيمانه رد
 ايدرك (رب انى مسنى الضر وانت ارحم الراحمين) دماسيله جناب حقه
 مناجاتدن آيرلديغيچون جناب حق كمال لطف و عنايتيله صحت و اولكيناك
 ايكي مثلى اولاد واموال احسان بيوردى و يوز قرق سنه دها عمر
 سوردكدن و درت بطن اولاد واحفاديني كوردكدن صكره (۳۷۸۷ خ)
 تاريخنده يعنى ميلادك يك سكر يوز يدى سنه مقدمه وفات ايلدى.

§

﴿ايوب﴾ الانصارى — اصحاب كرامنددر . (خالد) كله سنه

نظر بيوريله .

§

﴿ايوبيه﴾ — شام وموصل اتابكى (نورالدين) ك برادر زادهسى
 سلطان (صلاح الدين ايوبي) (۱۱۷۳ م و ۵۶۹ هـ) تاريخنده
 مصرده تشكيل ايلديكى حكومتك اسميدر . مشار اليهك اخلافي مصرده
 وشام وموصل و بلاد سائر ده سكسان سنه حكومت سورهش و بر آره لق
 ارمنستانه دخى مالك اولمشدر .

بونلك مصر وشام جهتلزنده اولان سلطنتى (۱۲۵۱ م و ۶۴۹ هـ) تاريخندن
 صكره ملوك اتراك يديشه يكديسه ده حلب و حجا وارمنستان و يمنده كى
 حكومتلى براز مدت دها امتداد ايلمشدر . (صلاح الدين) كله سنه
 نظر بيوريله .

§

﴿آيئته﴾ — (مرايا) كله سنه نظر بيوريله .

طوغریدن طوغرییه اداره اولنان ممالک دولت علیه
(در حرف الف)

اسم و اعتباری	در قضا	در لواء	در ولایت
آب	قضا	تعز	عین
ابانه (کینولی)	ناحیه	سینوت	قسطنیونی
ابدیسر	ناحیه	حله	بغداد
ابرادی	ناحیه	تکک	قونیه
آب صافی	ناحیه	ازمید	شهر امانی
آقرون	ناحیه	اسفاکیا	کرید
آبکور وهرامی	ناحیه	دیار بکر	دیار بکر
ابوالحسیب	ناحیه	بصره	بغداد
ابوالخیر	ناحیه	طربزون	طربزون
ابو سلیمان	عشیرت	موصل	موصل
ابوطاهر	ناحیه	معوره العزیز	معوره العزیز
ابوعریش	قضا	حدیده	عین
ابوغریب	ناحیه	بغداد	بغداد
ابو کلثک	ناحیه	بغداد	بغداد
ابو کال	قضا	زور	حلب
ابها	ناحیه	عسیر	عین
آفاق	ناحیه	دیار بکر	دیار بکر
آتجه	ناحیه	ایدین	ایدین
آتنه	قضا	لازستان	طربزون
احسا (احسا)	قضا	نجد	بغداد
اخته بولی	قضا	قرق کلیسا	ادرنه
اخلاط	قضا	بتلیس	بتلیس
اخچیلچی	قضا	کو ملجنه	ادرنه
ادرمید	قضا	قره سی	قره سی
ادرنه	مرکز ولایت	ادرنه	ادرنه
ادلپ	قضا	حلب	حلب
ادمانلو	ناحیه	بایزید	بایزید
ادم افواج	ناحیه	اورفه	حلب
آراج	قضا	قسطنیونی	قسطنیونی
آرپاز	ناحیه	ایدین	ایدین
اربند	ناحیه	حوران	سوریه
اربعه (صونیسا)	قضا	توقاد	سیواس
اربلی	ناحیه	وان	وان

اسم و اعتباری	در قضاء	در لواء	در ولایت
ارپیل	قضا	کرکوک	موصل
آرتق آباد	ناحیه	توقاد	سیواس
ارجیش	قضا	وان	وان
ارخوی	ناحیه	لازستان	طربزون
اردک	قضا	قره سی	قره سی
اردو	قضا	طربزون	طربزون
اردو	ناحیه	حلب	حلب
ارزنجان	مرکز لواء	ارزنجان	ارضروم
ارضروم	مرکز ولایت	ارضروم	ارضروم
ارطوی علیا سفلا	ناحیه	موش	وان
ارغادی	ناحیه	ایح ایل	اطنه
ارغنی معدنی	مرکز لواء	ارغنی	معموره العزیز
ارغوان	ناحیه	معموره العزیز	معموره العزیز
ارغید خانی	ناحیه	قونیه	قونیه
ارکری	مرکز لواء	ارکری	یانیه
ارکلی	قضا	تکفور طاعی	ادرنه
ارکلی	قضا	بولی	قسطنونی
ارکلی	قضا	قونیه	قونیه
ارماوه (حرم آباد)	ناحیه	سلیمانیه	موصل
ارمنانه	ناحیه	ایح ایل	اطنه
ارمودلی	ناحیه	کوتاهیه	خداوندکار
ارن کوی	ناحیه	پیغا	قره سی
ارواد	ناحیه	طرابلس شام	سوریه
آروا	قضا	سعد	بتلیس
اریحنا	ناحیه	حلب	حلب
ازطوای	ناحیه	قسطنونی	قسطنونی
ازمید	مرکز لواء	ازمید	شهرامانقی
ازمیر	مرکز لواء	ازمیر	ایدین
ازمیر نیک	ناحیه	اسکوب	قوصوه
ازناور	ناحیه	ماردین	دیاربکر
ازنیق	ناحیه	یکیشهر	خداوندکار
ازینه ایاسلوغ	ناحیه	ازمیر	ایدین
ازینه تازطاعی (پازار)	قضا	پیغا	قره سی
ازینه لادقیه (سرای)	ناحیه	ایدین	ایدین
اسپارته (حمید)	مرکز لواء	اسپارته	قونیه
اسپادل	ناحیه	دبره	دناستر

در ولایت	در لوا	در قضاء	اسم و اعتباری
ارضروم	بایورد		اسپر مع طور طوم
کرید	لاشید		اسپر لانتقه
قونیه	قونیه		اسبکشان (آت چکن)
مناستر	کور یجه		استاروه
استانبول		مرکز سلطنت	استانبول
کرید	اسفا کیا		استانبول
جزایر بحر سفید	ساقز		استانکوی
انقره	انقره	چبق اباد	استانوز
قونیه	تکه		استانوس
جزایر بحر سفید	ساقز	استانیکوی	استر پالیا (اوتر بالیه)
سلانیک	سلانیک		استرو بجه
سلانیک	سلانیک	وودینه	استروه
سرفیجه	سرفیجه		استروه (استروه)
قسطنونی	سینوب		استفان (ساحل)
کرید	لاشید		استیه
خداوندکار	قره حصار	بولو ادین	اسخاقلو
کرید	اسفا کیا		اسفا کیا
سیواس	قره حصار		اسفکسر
یایه	برات	برات	اسقراپار
ادرنه	کولجینه		اسکجه (اسکجه)
قسطنونی	قسطنونی		اسکلب
بغداد	حله	سماوه	اسکندریه
بغداد	بغداد		اسکندریه
حلب	حلب		اسکندرون
قوصوه	اسکوب		اسکوب
قسطنونی	بولی		اسکوبی
قونیه	قونیه		اسکی ایل
ادرنه	کولجینه		اسکجه
ایدین	منتشا		اسکی حصار
خداوندکار	کوتاهیه		اسکی شهر
موصل	سلمیایه		اسماعیل
قوصوه	اسکوب		اشتب
اشقودره			اشقودره (اسکندریه)
ایدین	صارو خان		اشمه
ایدین	منتشا		اشن
سیواس	سیواس		آشودی

اسم و اعتباری	در قضاء	در لواء	در ولایت
اصابع کر به	ناحیه	جبل غریبه	طرابلس غرب
اصلاحیه	قضا	جبل برکت	اطنه
اطراف شهر	ناحیه	کوتاهیه	خداوندکار
اطرانوس	قضا	بروسه	خداوندکار
اطله	قضا	صاروخان	ایدین
اطمالی	ناحیه	مرعش	حلب
اطمه لی	ناحیه	انقره	انقره
آطنه	مرکز ولایت		اطنه
اطه لر		قائم مقاملیق	شهر امانتی
اطه یازاری	قضا	ازمید	شهر امانتی
اعزاز ترکمان	ناحیه	حلب	حلب
اعزاز فلاح	ناحیه	حلب	حلب
اعظمیه	ناحیه	بغداد	بغداد
اغالو	ناحیه	ازمید	شهر امانتی
اگا کس	ناحیه	وان	وان
آغبار	ناحیه	جبل برکت	اطنه
آغچه لر	ناحیه	سلیمانیه	موصل
آغروس	ناحیه	اسپارته	قونیه
اغر یحسان	ناحیه	کلیولی	ادرنه
اغر یدوس	ناحیه	منتشا	ایدین
اغستوس	ناحیه	سلانیک	سلانیک
اغلاسون	ناحیه	بور دور	قونیه
اغین	ناحیه	معموره العزیز	معموره العزیز
افراز	ناحیه	جانیک	طر بزون
افسوس	ناحیه	مرعش	حلب
افشار	ناحیه	اسپارته	قونیه
افشار	عشیرت	یوزغاد	انقره
افشاره	ناحیه	قسطنونی	قسطنونی
افلانی	ناحیه	قسطنونی	قسطنونی
آفنی	ناحیه	بولی	قسطنونی
آق اووه	یازی	ازمید	شهر امانتی
اقباله	ناحیه	اشقودره	اشقودره
آق چای	ناحیه	جانیک	طر بزون
اقچه آباد	ناحیه	پیغلا	قره سی
اقچه آباد	ناحیه	طر بزون	طر بزون
اقچه آباد	ناحیه	ایج ایل	اطنه

در ولایت	در لواء	در قضاء	اسم و اعتباری
اشقودره	اوخری	تیران	ناحیه
ایدین	ازمیر		ناحیه
قسطمونی	بولی		ناحیه
قونیه	قونیه	اسکی ایل	ناحیه
دیار بکر	ملاطیه	ملاطیه	قضا
اطنه	اطنه		عشرت
ایدین	صاروخان		قضا
شهر امانتی	ازمید		ناحیه
اشقودره	اشقودره		قضا
قونیه	نیکده		قضا
قونیه	تکه		قضا
قونیه	قونیه		قضا
سیواس	قره حصار		ناحیه
قسطمونی	کنفری		عشرت
خداوندکار	خداوندکار		ناحیه
سیواس	اماسیه		ناحیه
انقره	یوزغاد		قضا
انقره	یوزغاد		ناحیه
قسطمونی	قسطمونی	زغفرابول	ناحیه
قسطمونی	قسطمونی		ناحیه
قسطمونی	سینوب		ناحیه
بتلیس	سعدرد		ناحیه
قسطمونی	بولی		ناحیه
انقره	انقره		ناحیه
طر بزون	طر بزون	کره سون	ناحیه
سوریه	شام	وادرانجیم	ناحیه
سوریه	شام		ناحیه
سوریه	بیروت	صدیدا	ناحیه
اشقودره	اشقودره		ناحیه
قوصه	یکی بازار		قضا
شهر امانتی	ازمید	خندق	ناحیه
قسطمونی	قسطمونی		ناحیه
قسطمونی	قسطمونی		ناحیه
قونیه	تکه	مالو	ناحیه
قونیه	اسپارته		قضا
مناستر	مناستر		قضا
			اقچه حصار
			اقچه شهر (سوکه)
			اقچه شهر
			اقچه شهر
			اقچه طاغ
			اقچه قیونلی
			آق حصار
			آق حصار کیوه
			آق حصار (اقچه حصار)
			اقسرای
			آفسکی (نواحی)
			آق شهر
			آق شهر اباد
			آق صاحبی
			آق صو
			آق طاغ
			آق طاغ
			آق طاغ (معدن)
			آق طاش
			آق قیا
			اق قیا
			اق قیس
			اق کوپری
			آق کوپری (قوری، همایون)
			اق کوی
			اقلیجه
			اقلم بلان
			اقلم الشوم
			اقوه
			اقوه
			اقیازی
			اق یورک
			اکدیر
			اکدیر
			اکردیر
			اکری بوجاق

اسم و اعتباری	در قضا	در لواء	در ولایت
اکری دره	ناحیه	اسکوب	قوصوه
اکری کوز	ناحیه	کوتاهیه	خداوندکار
اکو	عشیرت	کرکوک	موصل
اکیل	ناحیه	معدن ارغنی	معموره العزیز
اکین	قضا	معموره العزیز	معموره العزیز
الابلی	ناحیه	بولی	قسطهونی
الاجاطی (ایتد اباد)	ناحیه	ازمیر	ایدین
الاجام	ناحیه	جانیک	طرزون
الاجام	ناحیه	جانیک	طرزون
الاشهر	قضا	صاروخان	ایدین
الاصویه	قضا	سرفیجه	
الاطاغ	ناحیه	قونیه	قونیه
الاکراد	ناحیه	حما	سوریه
الامری	ناحیه	پرهوزه	یانیه
الان	ناحیه	سلیمانیه	موصل
الباقی	مرکز لوا	الباقی	حکاری
اکبکی	اطه	ردوس	جزایر بحر سفید
البدیر	ناحیه	حله	بغداد
الستان	قضا	مرعش	حلب
البصوفی	ناحیه	ازمید	شهر امانتی
البوجوادیر	ناحیه	حله	بغداد
التون کوری	ناحیه	کرکوک	موصل
التون طاش	ناحیه	کوتاهیه	خداوندکار
التون اوزی	ناحیه	حلب	حلب
الحداد	ناحیه	صنعا	ین
الشکرد (طیراق قلعه)	قضا	بازید	ارضروم
النقائم	ناحیه	بغداد	بغداد
المالو	قضا	تسکه	قونیه
الماطاغی	ناحیه	ایج ایل	اطنه
المسیرین	ناحیه	حلب	حلب
الموس	ناحیه	موصل	موصل
الوانی	ناحیه	اطنه	اطنه
الوجره	ناحیه	قره حصار	میواس
الیاطلو	عشیرت	ارغنی	معموره العزیز
الیکان	ناحیه	حایه	کرید
ام الع	ناحیه	عکا	سوریه

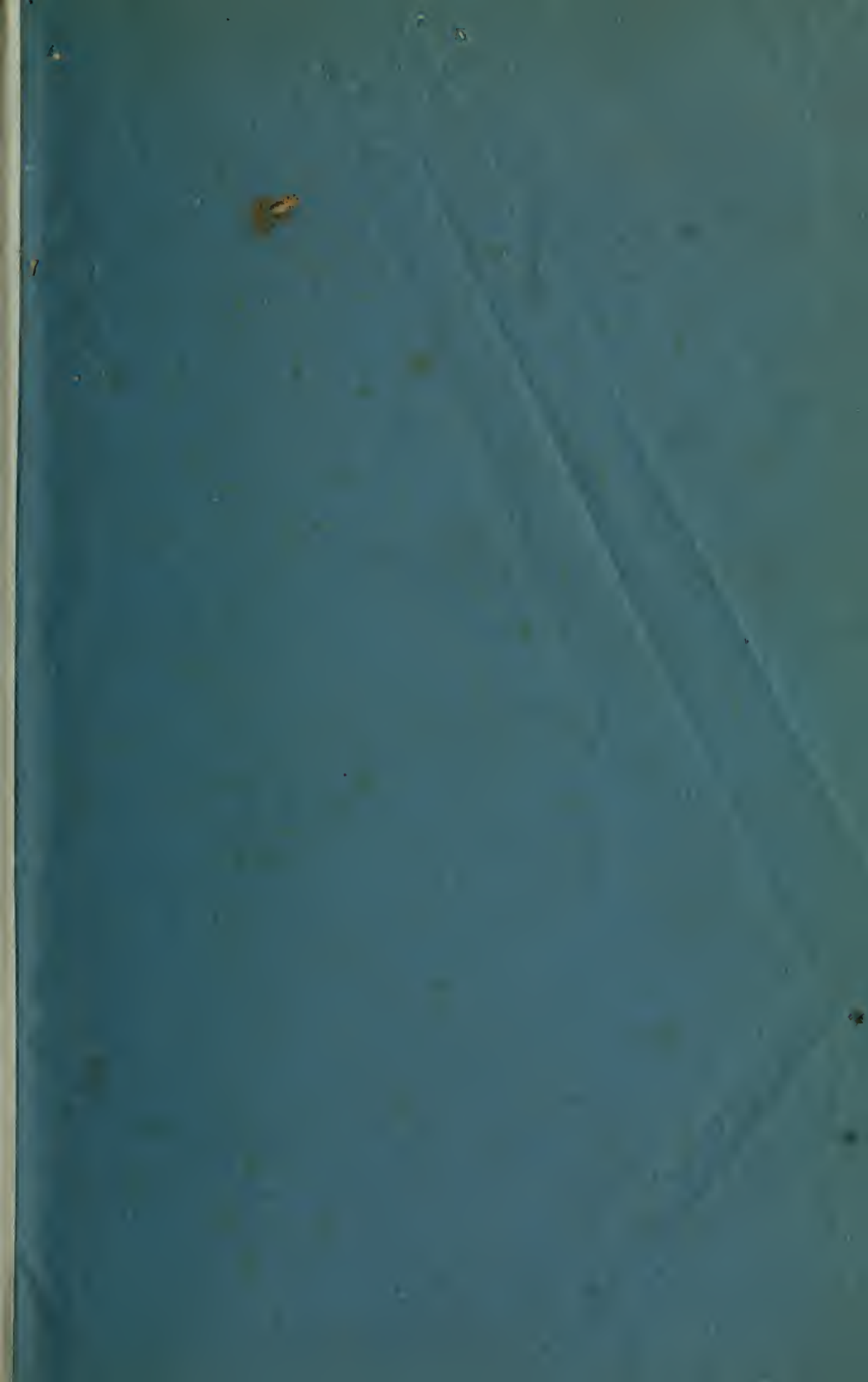
در ولایت	در لواء	در قضاء	اسم و اعتباری
کرید	رسمو		اماری (اماریه)
سیواس	اماسیه	مرکز لواء	اماسیه
ایدین	ایدین	ناحیه	اماسیه
قسطنطونی	بون	ناحیه	اماصری
بغداد	سامرا	ناحیه	امام دور
قره‌سی	قره‌سی	ادرمید	امرواد
سیواس	سیواس	ناحیه	املاک
انقره	یوزغاد	ناحیه	املاک
خداوندکار	کوتاهیه	ناحیه	امو
خداوندکار	قره حصار	ناحیه	امیرطاغی
انقره	انقره	ناحیه	امیرلر
اطنه	ایچ ایل	قضا	انامور (معموریه)
بغداد	بغداد	ناحیه	انبار
قونیه	بور دور	ناحیه	انجیری پازاری
جزایر بحر سفید	ساقز	ناحیه	انجیری
حلب	مرعش	ناحیه	اندرون
حلب	مرعش	قضا	اندین
قونیه	نیکده	ناحیه	اندوخی (اورته قیا)
عن	صنعا	قضا	انس (النس)
حلب	حلب	قضا	انطاکیه
قونیه	تسکه	قضا	انطالیه
انقره	انقره	مرکز ولایت	انقره
انقره	قیرشیری	ناحیه	اوانوس
مناستر	کوریمچه	ناحیه	اوپار
بنغازی	بنغازی	قضا	اوجله
مناستر	مناستر	قضا	اوخری
ایدین	ازمیر	قضا	اوده‌مش
ادرنه	کایبولی	ناحیه	اوراشه (اورشده)
قسطنطونی	قسطنطونی	ناحیه	اورانیه
سیواس	قره حصار	ناحیه	اورته (ناپلو)
سیواس	سیواس	عشیرت	اورته باره
ادرنه	دی‌توقه	قضا	اورته کوی
ایدین	صاروخان	ناحیه	اورغانلو (ایلچیه)
سلانیک	درامه	ناحیه	اورفانو
طرابلس غرب	خنس	قضا	اورفله
حلب	اورقه	مرکز لواء	اورفه (رها)

اسم و اعتباری	در قضاء	در لوا	در ولایت
اورکوب	قضا	نیکده	قونیه
اورمانلق (زور)	قضا	حلب	حلب
اورمان دوسکی چلدی	قضا	کوار	حکاری
اورل	ناحیه	حلب	حلب
اورله	قضا	ازمیر	ایدین
اورو	ناحیه	حلب	حلب
اوزغره	ناحیه	طرزون	طرزون
اوزملو	ناحیه	منتشا	ایدین
اوزملیلی	ناحیه	تکده	قونیه
اوزون کورپی	قضا	ادرنه	ادرنه
اوغلاق دره	ناحیه	قسطنونی	قسطنونی
اوف	قضا	لازستان	طرزون
اوفر حقلی	ناحیه	مرعش	حلب
اوقاف	ناحیه	ایچ ایلی	اطنه
اوچقی (عزالدینلی)	ناحیه	مرعش	حلب
اوچقی	ناحیه	حلب	حلب
اوکسه	ناحیه	جانیک	طرزون
اوکرمع (قارغی)	ناحیه	کنگری	قسطنونی
اوکوز	ناحیه	زغرانبولی	قسطنونی
اول	ناحیه	بلقا	سوریه
اولاد احمد		جبل غریبه	طرابلس غرب
اولاد تیران		جبل غریبه	طرابلس غرب
اولاد شبل		جبل غریبه	طرابلس غرب
اولاد سمود		جبل غریبه	طرابلس غرب
اولاد یوسف		جبل غریبه	طرابلس غرب
اولاش	ناحیه	جبل برکت	اطنه
اولاق دره	ناحیه	قسطنونی	قسطنونی
اولوبک	ناحیه	طرزون	طرزون
اویورلی	قضا	اسپارته	قونیه
اولوجره	قضا	قره حصار	سیواس
اولوس	ناحیه	قسطنونی	قسطنونی
اولوس	ناحیه	قره حصار	خداوندکار
اولوصو	ناحیه	بولی	قسطنونی
اولوقشله (شیجاع الدین)	ناحیه	قونیه	قونیه
اولوکوبک	ناحیه	کوتاهییه	خداوندکار
اولونیا	قضا	برات	پانیه

در ولایت	در لوا	در قضاء	اسم و اعتباری
ایدین	میشا		اوله
طرزون	حانیک		اونیه
قره سی	قره سی	ادرمید	اونیه
ارضروم	ارضروم		اووه
درسم	خوزات		اووه جق
قسط، ونی	کنگری		اووه جق
قسط، ونی	بولی	بارطین	اووه یوزی
قره سی	قره سی		اویروندی
کرید	لاشید		اویانو
ایدین	ازمیر	برغنه	ایازمند
اطنه	ایچ ایل		ایاس
ایدین	ازمیر	ازمیر	ایاسفید (کزامان)
ایدین	ایدین	تیره	ایسلوغ
انقره	انقره		ایاش
قسط، ونی	سینوب		ایاندون
طرزون	طرزون		ایاصدی
جزایر بحر سفید	ساقز		ایصاره
ادرنه	کایولی		ایصالحه
قوصوه	ایپک		ایپک
اطنه	ایچ ایل		ایچ ایل
قره سی	قره سی	باندردنه	ایدنچک
بانیه	بانیه		آیدونات (برامتیا)
ایدین	ایدین		ایدین
سیواس	سیواس		ایراک
قونیه	بورردور	قره اغاج	ایرله مع باویجه
معموره العزیز	معموره العزیز		ایزولی
خداوندکار	قره حصار		ایشیقلی (شیخلر)
جزایر بحر سفید	ردوس		ایقاریونی (اخی کریمه)
سوریه	حبا		ایکی قیولی (حسیه)
مناستر	دبره		ایاچسان
سیواس	سیواس	سیواس	ایلیکلو
حلب	حلب		ایل بکلی
قونیه	قونیه		ایلغین
جزایر بحر سفید	ردوس		ایلیاکی
ایدین	صاروخان	صاروخان	ایلیجه
ایدین	ازمیر	برغنه	ایلیجه

اسم و اهتباری	در قضاء	در لوا	در ولایت
ایمرالی (امیر علی)	ناحیه	قره سی	قره سی
ایروز (امروز)	اطه ناحیه	لمی	جزایر بحر سفید
ایلالو (بالو)	ناحیه	کنغری	قسطمونی
این اوکی	ناحیه	کوتاهیه	خداوندکار
اینای	ناحیه	صاروخان	ایدین
اینجکز	ناحیه	چتالجه	شهر امانتی
اینجه	ناحیه	ایدین	ایدین
اینجه صو	قضا	قیصریه	انقره
ان صویه	ناحیه	قونیه	قونیه
اینوس (اینوز)	قضا	کلیولی	ادرنه
اینه اباد	ناحیه	ایدین	ایدین
اینه بولی	قضا	قسطمونی	قسطمونی
اینه جک	ناحیه	تکفورطاغی	ادرنه
اینه روز	قضا	سلانیک	سلانیک
اینه کول	ناحیه	صاروخان	ایدین
اینه کول	قضا	بروسه	خداوندکار
ایواحق (قرجله طوزلد)	قضا	پیغا	قره سی
ایواجق	ناحیه	جانیک	طر بزون
ایوالق	قضا	قره سی	قره سی
ایوالو دره	ناحیه	معدن ارغنی	معموره العزیز
ایوب ایلی	ناحیه	نیکده	قونیه
ایورندی	ناحیه	قره سی	قره سی
ایو واسیل	قضا	اسفاکیه	کرید
ایو واسیل	ناحیه	طر بزون	طر بزون
ایه جک	ناحیه	نیکده	قونیه
		کیره سون	
		ارکوب	

3 1761 06978335 5

